

ARISTOTELIS

OPERA

EX RECENSIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

ACCEDUNT

INDICES SYLBURGIANI.

TOMUS III.

OXONII,

E TYPOGRAPHEO ACADEMICO.

MDCCCXXXVII.

83- B 1438-1

01

Beck

ARISTOTELIS

METEOROLOGICA	DE INSOMNIIS
DE MUNDO	DE DIVINAT. PER SOMN.
DE ANIMA	DE LONGITUDINE VITÆ
DE SENSU ET SENSILI	DE JUVENTUTE ETC.
DE MEMORIA	DE RESPIRATIONE
DE SOMNO	DE SPIRITU

EX RECENSIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

OXONII,

E TYPOGRAPHEO ACADEMICO.

MDCCCXXXVII.

INDEX CODICUM.

E. Parisiensis Regius 1853.	X. Ambrosianus H. 50.
F. Laurentianus 87 7.	Y. Vaticanus 261.
H. Vaticanus 1027.	Z. Oxoniensis collegii corporis Christi W. A. 2 7.
L. Vaticanus 253.	B ^a . Palatinus Vaticanus 162.
M. Urbinas 37.	G ^a . Marcianus 212.
N. Vaticanus 258.	H ^a . Marcianus 214.
O. Vaticanus 316.	c. Parisiensis 1861.
P. Vaticanus 1339.	f. Marcianus 206.
Q. Marcianus 200.	i. Parisiensis 2032.
R. Parisiensis 1102.	l. Parisiensis 1860.
S. Laurentianus 81 1.	m. Parisiensis 1921.
T. Vaticanus 256.	n. Urbinas 39.
U. Vaticanus 260.	o. Coislinianus 166.
V. Vaticanus 266.	
W. Vaticanus 1026.	

^a ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΩΝ Α.

ΠΕΡΙ μὲν οὖν τῶν πρώτων αἰτίων τῆς φύσεως καὶ περὶ πάσης κινήσεως φυσικῆς, ἔτι ^b δὲ περὶ τῶν κατὰ τὴν ἄνω φορὰν διακεκοσμημένων ἄστρον καὶ περὶ τῶν στοιχείων τῶν σωματικῶν, πόσα τε καὶ ποῖα, καὶ τῆς εἰς ἄλληλα μεταβολῆς, καὶ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τῆς κοινῆς εἴρηται πρότερον. Λοιπὸν δ' ἐστὶ μέρος τῆς μεθόδου ταύτης ἔτι θεωρη-² τέον, ὃ πάντες οἱ πρότερον ^c μετεωρολογίαν ἐκάλουν· ταῦτα δ' ἐστὶν ὅσα συμβαίνει κατὰ φύσιν μὲν, ἀτακτοτέραν μὲντοι τῆς τοῦ πρώτου στοιχείου τῶν ^d σωμάτων, περὶ τὸν γειννῶντα μάλιστα τόπον ^e τῇ φορᾷ τῶν ἄστρον, οἷον περί τε γάλακτος καὶ κομητῶν καὶ τῶν ἐκπυρουμένων καὶ κινουμένων φασμάτων, ὅσα τε θείημεν ἂν ἀέρος εἶναι κοινὰ πάθη καὶ ὕδατος, ἔτι δὲ γῆς ὅσα ^f εἶδη καὶ μέρη καὶ πάθη τῶν μερῶν, ἐξ ὧν περί τε πνευμάτων καὶ σεισμῶν θεωρήσαιμεν ἂν τὰς αἰτίας καὶ περὶ πάντων τῶν γινομένων κατὰ τὰς κινήσεις τὰς τούτων· ἐν οἷς τὰ μὲν ἀποροῦμεν, τῶν δ' ἐφαπτόμεθά τινα τρόπων· ἔτι δὲ περὶ κεραυνῶν πτώσεως καὶ τυφῶνων καὶ πρηστήρων καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐγκυκλίων, ὅσα διὰ πῆξιν ^g συμβαίνει ^h πάθη τῶν αὐτῶν σωμάτων τούτων. Διελθόντες ³ δὲ περὶ τούτων, θεωρήσωμεν εἴ τι δυνάμεθα κατὰ τὸν ὑψηγῆ-
μένον τρόπον ⁱ ἀποδοῦναι περὶ ζώων καὶ φυτῶν, καθόλου τε καὶ χωρὶς· σχεδὸν γὰρ τούτων ῥηθέντων τέλος ἂν εἴη γεγο-
νὸς τῆς ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν προαιρέσεως πάσης. Ὡδ' οὖν ἀρξάμε-
νοι λέγωμεν περὶ αὐτῶν πρώτον.

Codices E.F.H.N. ^a μετεώρων N. ^b δὲ τῶν περὶ τὴν ἄνω E.
^c μετεωρολόγον N. ^d σωμάτων κινήσεως περὶ H.N. ^e τῇ φορᾷ] διαφορὰ
pr. N, τῇ φορᾷ τῇ E. ^f μέρη καὶ εἶδη F.H.N. ^g συμβαίνει om. N.
^h πάθη om. H.N. ⁱ ἀποδοῦναι om. E.

- 2 ^k Ἐπεὶ γὰρ διώρισται πρότερον ἡμῖν μία μὲν ἀρχὴ τῶν σωμάτων, ἐξ ὧν συνέστηκεν ἡ τῶν ^l ἐγκυκλίως φερομένων σωμάτων φύσις, ἄλλα δὲ ^m τέτταρα σώματα διὰ τὰς ^m τέτταρας ἀρχάς, ὧν διπλὴν ⁿ εἶναί φαμεν τὴν κίνησιν, τὴν μὲν ἀπὸ τοῦ μέσου, τὴν δ' ἐπὶ τὸ μέσον· ^o τεττάρων δ' ὄντων τούτων, πυρὸς καὶ αἰέρος καὶ ὕδατος καὶ γῆς, τὸ μὲν ^p τούτοις πᾶσιν ἐπιπολάζον εἶναι πῦρ, τὸ δ' ὑφιστάμενον γῆν· δύο δ' ^a πρὸς αὐτὰ τούτοις ἀνάλογον ἔχει· ἀὴρ μὲν γὰρ πυρὸς ^q ἐγγυτάτω τῶν ἄλλων, ὕδωρ δὲ γῆς. Ὁ δὲ περὶ τὴν γῆν ^r ὅλος κόσμος ἐκ τούτων συνέστηκε τῶν σωμάτων· περὶ ^s ὃν τὰ συμβαίνοντα πάθη φαμέν εἶναι ληπτέον. Ἔστι δ' ἐξ ἀνάγκης συνεχῆς πῶς οὗτος ταῖς ^t ἄνω φοραῖς, ὥστε πᾶσαν αὐτοῦ τὴν δυνάμιν κυβερνᾶσθαι ἐκείθεν· ὅθεν γὰρ ἡ τῆς κινήσεως ἀρχὴ πᾶσιν, ἐκείνην ^v αἰτίαν νομιστέον πρώτην. Πρὸς δὲ τούτοις ἡ μὲν αἰτία καὶ τέλος οὐκ ἔχουσα τῷ τόπῳ τῆς κινήσεως, ἀλλ' αἰεὶ ἐν τέλει· ταῦτα δὲ τὰ σώματα ^w πάντα ^x πεπερασμένους διέστηκεν τόπους ἀλλήλων. Ὡστε τῶν συμβαινόντων περὶ αὐτὸν πῦρ μὲν καὶ γῆν καὶ τὰ συγγενῆ τούτοις ὡς ἐν ὕλης εἶδει τῶν γιγνομένων αἰτία χρὴ νομίζειν (τὸ γὰρ ὑποκείμενον καὶ πάσχον τοῦτον προσαγορεύομεν τὸν τρόπον), τὸ δ' οὕτως αἴτιον ^y ὡς ὅθεν ἡ τῆς κινήσεως ἀρχή, τὴν τῶν αἰεὶ κινουμένων αἰτιατέον δυνάμιν.
- 3 Ἀναλαμβάνοντες οὖν τὰς ἐξ ἀρχῆς θέσεις καὶ τοὺς ^z εἰρημένους πρότερον διορισμούς, λέγωμεν περὶ τε τῆς τοῦ γάλακτος φαντασίας καὶ περὶ κομητῶν καὶ τῶν ἄλλων ὅσα τυγχάνει ² τούτοις ^a ὄντα συγγενῆ. Φαμέν ^b δὲ πῦρ ^c καὶ αἶρα καὶ ὕδωρ καὶ γῆν ^d γίνεσθαι ἐξ ἀλλήλων, καὶ ἕκαστον ἐν ἐκάστῳ ὑπάρχειν τούτων δυνάμει, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων οἷς ἔν τι καὶ ταῦτ' ³ τὸν ὑπόκειται, εἰς ^e ὃ ἀναλύονται ἔσχατον. Πρῶτον μὲν

^k ἐπειδὴ F.H.N. ^l ἐγκύκλω E. ^m τέσσαρα et τέσσαρας H.
ⁿ φαμέν εἶναι F.H. ^o τεσσάρων N. ^p πᾶσι τούτοις F.H.N. ^q ἐγγύτατα E.
^r ὅλην E. ^s οὐ F.H.N. ^t ἄνωθεν E. ^v αἰτίαν εἶναι v. H.N.
^w πάντα om. E. ^x πεπερασμένοις τόποις διέστηκεν F. ^y ὡς om. F.H.N.
^z ὁρισμένους F. ^a συγγενῆ ὄντα H.N. ^b δὴ F.H.N. ^c καὶ αἶρα om. E.
^d γενέσθαι E. ^e ὃ δὲ δὴ F.H.N.

οὖν ἀπορήσειεν ἂν τις περὶ τὸν καλούμενον ἀέρα, τίνα τε χρὴ λαβεῖν αὐτοῦ τὴν φύσιν ἐν τῷ περιέχοντι κόσμῳ τὴν γῆν, καὶ πῶς ^f ἔχει τάξει πρὸς τᾶλλα τὰ λεγόμενα στοιχεῖα τῶν σωμάτων. Ὁ μὲν ^g γὰρ τῆς γῆς ὄγκος πηλίκος ἂν ^h τις εἴη ⁴ πρὸς τὰ περιέχοντα μεγέθη, οὐκ ἄδηλον· ἤδη γὰρ ὠπται διὰ τῶν ἀστρολογικῶν θεωρημάτων ἡμῖν ὅτι πολὺ καὶ τῶν ἄστρον ἐνίων ἐλάττων ἐστίν. Ὑδατος δὲ φύσιν συνεστη- ⁵ κυῖαν καὶ ἀφωρισμένην οὗθ' ὁρῶμεν οὗτ' ἐνδέχεται κεχωρισμένην εἶναι τοῦ περὶ τὴν γῆν ἰδρυμένου σώματος, οἷον ⁱ τῶν τε φανερῶν, θαλάττης καὶ ποταμῶν, καὶ εἴ τι κατὰ βάθους ^k ἄδηλον ἡμῖν ἐστίν. Τὸ δὲ δὴ μεταξὺ τῆς γῆς τε καὶ τῶν ⁶ ἐσχάτων ἄστρον πότερον ἐν τι νομιστέον εἶναι σῶμα τὴν φύσιν ἢ πλείω, καὶ εἰ πλείω, πόσα, καὶ μέχρι ποῦ διώρισται τοῖς τόποις; Ἡμῖν μὲν οὖν εἴρηται ¹ πρότερον περὶ τοῦ ⁷ πρώτου στοιχείου, ποῖόν τι τὴν δυνάμιν ἐστι, καὶ ^m ὅτι πᾶς ὁ περὶ τὰς ἄνω φερόμενος κόσμος ἐκείνου τοῦ σώματος πλήρης ἐστίν. Καὶ ταύτην τὴν δόξαν οὐ μόνον ἡμεῖς τυγχάνομεν ⁸ ἔχοντες, φαίνεται δ' ἀρχαία τις ὑπόληψις αὕτη καὶ τῶν πρότερον ἀνθρώπων· ὁ γὰρ λεγόμενος αἰθὴρ παλαιὰν εἴληφε τὴν προσηγορίαν, ⁿ ἣν Ἀναξαγόρας μὲν τῷ πυρὶ ταύτῃ ἡγήσασθαί μοι δοκεῖ σημαίνει· τά τε γὰρ ἄνω πλήρη πυρὸς εἶναι, κακεῖνος τὴν ἐκεῖ δυνάμιν αἰθέρα καλεῖν ἐνόμισεν, τοῦτο ^o μὲν ὀρθῶς νομίσας· τὸ γὰρ αἰεὶ σῶμα θεόν ^p ἅμα θεῖόν ^q τι τὴν ^r φύσιν εἰκόσιν ὑπολαβεῖν, καὶ διώρισαν ὀνομάζειν αἰθέρα τὸ τοιοῦτον ὡς ὃν οὐθενὶ τῶν παρ' ἡμῖν τὸ αὐτό· οὐ γὰρ δὴ φήσομεν ἅπαξ οὐδὲ δις οὐδ' ὀλιγάκις τὰς αὐτὰς δόξας ἀνακυκλεῖν γινομένας ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλ' ἀπειράκις. Ὅσοι δὲ πῦρ καθαρὸν εἶναί φασι τὸ περιέχον καὶ μὴ ⁹ μόνον τὰ φερόμενα σώματα, τὸ δὲ μεταξὺ γῆς καὶ τῶν ἄστρον ἀέρα, θεωρήσαντες ^s ἂν τὰ ^t νῦν δεικνύμενα διὰ τῶν

^f ἔχει τῇ τάξει F.H.N. ^g γὰρ δὴ τῆς F.H.N. ^h τις om. F.
ⁱ τε τῶν E. ^k ἡμῖν ἐστὶν ἄδηλον H.N. ^l πρότερον καὶ περὶ H.N.
^m ὅτι] διότι E.H.N. ⁿ ἣν] ἣν καὶ H.N. ^o μὲν] μὴ pr. N. ^p ἅμα καὶ θεῖον F.H.N. ^q τι om. E. ^r φύσιν τε εἰκόσιν E. ^s ἂν om. F.
^t νῦν om. H.N.

μαθημάτων ἱκανῶς ἴσως ἂν ἐπαύσαντο ^ν ταύτης τῆς παιδικῆς
δόξης· λίαν γὰρ ἀπλοῦν τὸ νομίζειν μικρὸν ^ω τοῖς μεγέθεσιν
εἶναι τῶν φερομένων ἕκαστον, ὅτι φαίνεται θεωροῦσιν ^χ ἡμῖν
10 ἐντεῦθεν οὕτως. Εἴρηται μὲν οὖν καὶ πρότερον ἐν τοῖς περὶ
τὸν ἄνω τόπον θεωρήμασι, ^υ λέγωμεν δὲ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ
νῦν. Εἰ γὰρ τὰ τε διαστήματα πλήρη πυρὸς καὶ τὰ σώματα
συνέστηκεν ἐκ πυρός, πάλαι φροῦδον ^z ἂν ἦν ἕκαστον τῶν ἄλ-
11 λων στοιχείων. Ἄλλὰ μὴν οὐδ' αἶρος γε μόνου πλήρη· πολὺ
γὰρ ἂν ὑπερβάλλοι τὴν ἰσότητα τῆς κοινῆς ἀναλογίας πρὸς
^a τὰ σύστοιχα σώματα, καὶ εἰ δύο στοιχείων πλήρης ὁ με-
ταξὺ ^b γῆς καὶ οὐρανοῦ τόπος ἐστίν· οὐδὲν γὰρ ὥς εἰπεῖν μό-
ριον ὁ τῆς γῆς ἐστὶν ὄγκος, ἐν ᾧ συνείληπται πᾶν καὶ τὸ
12 τοῦ ὕδατος πλήθος, ^c πρὸς τὸ περιέχον μέγεθος. Ὅρωμεν δ'
οὐκ ἐν τοσούτῳ μεγέθει γινομένην τὴν ὑπεροχὴν τῶν ὄγκων,
ὅταν ἐξ ὕδατος ἀῆρ ^d γένηται διακριθέντος ἢ πῦρ ἐξ αἶρος.
Ἀνάγκη δὲ τὸν αὐτὸν ^e ἔχειν λόγον ὃν ἔχει ^f τὸ τοσονδὶ καὶ
^g μικρὸν ὕδωρ ^h πρὸς τὸν ἐξ αὐτοῦ γινόμενον αἶρα, καὶ τὸν
13 πάντα πρὸς τὸ πᾶν ὕδωρ. Διαφέρει δ' οὐθὲν οὐδ' εἴ τις ⁱ φή-
σει μὲν μὴ γίγνεσθαι ταῦτα ἐξ ἀλλήλων, ἴσα μέντοι τὴν δύ-
ναμιν εἶναι· κατὰ ^k τοῦτον γὰρ τὸν τρόπον ἀνάγκη τὴν ἰσό-
τητα τῆς δυνάμεως ὑπάρχειν τοῖς μεγέθεσιν αὐτῶν, ὥσπερ
14 καὶ εἰ γιγνόμενά ἐξ ἀλλήλων ὑπῆρχεν. Ὅτι μὲν οὖν οὗτ'
ἀῆρ οὔτε πῦρ συμπεπλήρωκε μόνον τὸν μεταξὺ τόπον, φανε-
ρόν ἐστιν· λοιπὸν δὲ ^l διαπορήσαντας εἰπεῖν πῶς τέτακται
^m τὰ δύο πρὸς τὴν τοῦ πρώτου σώματος θέσιν, λέγω δὲ αἶρα
ⁿ τε καὶ πῦρ, καὶ διὰ τίν' αἰτίαν ἢ θερμότης ἀπὸ τῶν ἄνωθεν
15 ἄστρον ^o γίγνεται τοῖς περὶ τὴν γῆν τόποις. Περὶ αἶρος
οὖν εἰπόντες πρῶτον, ὥσπερ ὑπεθέμεθα, ^p λέγωμεν οὕτω καὶ

^ν ταύτης om. E.N, ante δόξης ponit F. ^ω τοῖς om. F. ^χ ἐντεῦθεν ἡμῖν F. ^υ λέγωμεν H.N. ^z ἦν ἕκαστον ἂν N. ^a σύστοιχα τὰ σώματα N. ^b γῆς τε καὶ F.II.N. ^c πρὸς] εἰς E. ^d γίγνεται N. ^e λόγον ἔχειν ὅσον F.H.N. ^f τὸ om. H.N. ^g μικρὸν] μὴ pr. N. ^h πρὸς τὸν πάντα corr. E. ⁱ φησὶ E.F, φαίη N. ^k γὰρ τοῦτον N. ^l διαπορήσαντ' F. ^m τὰ om. pr. N. ⁿ τε om. F. ^o γίνεσθαι N. ^p λέγωμεν E.

περὶ τούτων πάλιν. Εἰ δὲ γίνεται ὕδωρ ἐξ ἀέρος καὶ ἀήρ ἐξ ὕδατος, διὰ τίνα ποτ' αἰτίαν οὐ συνίσταται νέφη κατὰ τὸν ἄνω τόπον; Προσῆκε γὰρ μᾶλλον ὅσῳ ^qπορρώτερον ὁ τόπος ¹⁶ τῆς γῆς καὶ ψυχρότερος, διὰ τὸ μήθ' οὕτω πλησίον εἶναι τῶν ἀστρῶν θερμῶν ὄντων μήτε τῶν ἀπὸ τῆς γῆς ἀνακλωμένων ἀκτίνων, αἱ κωλύουσι πλησίον τῆς γῆς συνίστασθαι, διακρίνουσαι τῇ θερμότητι τὰς συστάσεις· γίνονται γὰρ ^r αἱ τῶν νεφῶν ἀθροίσεις, οὗ λήγουσιν ἤδη διὰ τὸ σχίζεσθαι εἰς ἀχανὲς αἱ ἀκτῖνες. Ἡ οὖν οὐκ ἐξ ἅπαντος τοῦ ἀέρος ^s ὕδωρ ¹⁷ πέφυκεν γίγνεσθαι, ἢ εἰ ὁμοίως ἐξ ἅπαντος, ὁ περὶ τὴν γῆν οὐ μόνον ἀήρ ἐστίν ἀλλ' οἶον ἀτμῖς, διὸ πάλιν συνίσταται εἰς ὕδωρ. Ἀλλὰ μὴν εἰ τοσοῦτος ὢν ὁ ἀήρ ἅπας ἀτμῖς ¹⁸ ἐστίν, δόξειεν ἂν πολὺ ὑπερβάλλειν ἢ τοῦ ἀέρος φύσις καὶ ἢ τοῦ ὕδατος, εἴπερ τὰ τε διαστήματα τῶν ἄνω πλήρη ἐστὶ σώματός τινος, καὶ πυρὸς μὲν ἀδύνατον διὰ τὸ κατεξηράνθαι ἂν τὰλλα πάντα, λείπεται δ' ἀέρος καὶ ^t τοῦ περὶ τὴν γῆν ^v πᾶσαν ὕδατος· ἢ γὰρ ἀτμῖς ὕδατος διάκρισις ἐστίν. Περὶ ¹⁹ μὲν οὖν τούτων ἠπορήσθω τοῦτον τὸν τρόπον· ἡμεῖς δὲ ^w λέγωμεν ἅμα πρὸς τε τὰ λεχθησόμενα διορίζοντες καὶ πρὸς τὰ νῦν εἰρημένα. Τὸ μὲν γὰρ ἄνω καὶ μέχρι σελή- ²⁰ νης ^x ἕτερον εἶναι σῶμά φαμεν πυρός τε καὶ ἀέρος, οὐ μὴν ἀλλ' ἐν αὐτῷ γε τὸ μὲν καθαρώτερον εἶναι τὸ δ' ἥττον εἰλικρινές, καὶ διαφορὰς ἔχειν, καὶ μάλιστα ἢ καταλήγει πρὸς τὸν ἀέρα καὶ πρὸς τὸν περὶ τὴν γῆν κόσμον. Φερομένου δὲ ²¹ τοῦ πρώτου στοιχείου κύκλῳ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ σωμάτων, ^y τὸ προσεχὲς αἰὲ τοῦ κάτω κόσμου καὶ σώματος τῇ κινήσει διακρινόμενον ἐκπυροῦται καὶ ποιεῖ τὴν θερμότητα. Δεῖ δὲ νοεῖν οὕτως καὶ ἐντεῦθεν ἀρξαμένους. Τὸ γὰρ ^z ὑπὸ τὴν ²² ἄνω περιφορὰν σῶμα οἶον ὕλη τις οὐσα καὶ δυνάμει θερμὴ καὶ ^a ψυχρὰ καὶ ξηρὰ καὶ ὑγρὰ, καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις ἀκο-

^q πορρώτερος F.H. ^r αἱ] καὶ E. ^s πέφυκεν ὕδωρ F.H.N. ^t τοῦ] τὸ E. ^v πᾶσαν F.H.N. ^w λέγομεν E.H. ^x εἶναι σῶμα ἕτερον F. ^y τὸ] τότε N. ^z ὑπὸ] ὑπὲρ pr. N. ^a ξηρὰ καὶ ψυχρὰ E.

λουθεί πάθη, γίγνεται τοιαύτη καὶ ἔστιν ὑπὸ κινήσεώς ^b τε καὶ ἀκινήσεως, ^c ἥς τὴν αἰτίαν καὶ τὴν ἀρχὴν εἰρήκαμεν πρό-
 23 τερον. Ἐπὶ μὲν οὖν τοῦ μέσου καὶ περὶ τὸ μέσον τὸ βα-
 ρύτατόν ^d ἔστι καὶ ψυχρότατον ἀποκεκριμένον, γῆ καὶ ὕδωρ·
 περὶ δὲ ταῦτα ^e καὶ ^f τὰ ἐχόμενα τούτων, ἀήρ τε καὶ ὁ διὰ
 συνήθειαν καλοῦμεν πῦρ, οὐκ ἔστι δὲ πῦρ· ὑπερβολὴ ^g γὰρ
 24 θερμοῦ καὶ οἶον ζέσις ἐστὶ τὸ πῦρ. Ἀλλὰ δεῖ νοῆσαι τοῦ
 λεγομένου ὑφ' ἡμῶν ἀέρος τὸ μὲν περὶ τὴν γῆν οἶον ὑγρὸν
 καὶ ^h θερμὸν εἶναι διὰ τὸ ἀτμίζειν ⁱ τε καὶ ἀναθυμιάσιν
^k ἔχειν γῆς, τὸ δ' ὑπὲρ τοῦτο θερμὸν ἤδη καὶ ξηρόν. Ἐστι
^l γὰρ ἀτμίδος μὲν φύσις ὑγρὸν καὶ ^h θερμόν, ἀναθυμιάσεως
 δὲ θερμόν καὶ ξηρόν· καὶ ἔστιν ἀτμὶς μὲν δυνάμει οἶον
 25 ὕδωρ, ἀναθυμιάσις δὲ δυνάμει οἶον πῦρ. Τοῦ μὲν οὖν ἐν τῷ
 ἄνω τόπῳ μὴ συνίστασθαι νέφη ταύτην ὑποληπτέον αἰτίαν
 εἶναι, ὅτι οὐκ ^m ἔνεστιν ἀήρ μόνον ἀλλὰ μᾶλλον ⁿ οἶον πῦρ.
 26 Οὐθὲν δὲ κωλύει καὶ διὰ τὴν κύκλῳ φορὰν κωλύεσθαι συνί-
 στασθαι νέφη ἐν τῷ ^o ἄνω τόπῳ· ρεῖν γὰρ ἀναγκαῖον ἅπαντα
 τὸν κύκλῳ ἀέρα, ὅσος μὴ ἐντὸς τῆς περιφερείας λαμβάνεται
 τῆς ἀπαρτιζούσης ὥστε τὴν γῆν σφαιροειδῆ εἶναι πᾶσαν·
 φαίνεται ^p γὰρ καὶ νῦν ἡ τῶν ἀνέμων γένεσις ἐν τοῖς λιμνά-
 ζουσι ^q τόποις τῆς γῆς, καὶ οὐχ ^r ὑπερβάλλειν τὰ πνεύματα
 τῶν ^s ὑψηλοτάτων ^t ὀρέων. Πρὸς δὲ κύκλῳ διὰ ^v τὸ συνεφέλ-
 27 κεσθαι τῇ τοῦ ὅλου περιφορᾷ. Τὸ μὲν γὰρ πῦρ τῷ ἄνω
 στοιχείῳ, τῷ δὲ πυρὶ ὁ ἀήρ συνεχῆς ἔστιν· ὥστε καὶ διὰ τὴν
 κίνησιν κωλύεται συγκρίνεσθαι εἰς ὕδωρ, ἀλλ' αἰεὶ ὅ τι ἂν
 βαρύνηται μόριον αὐτοῦ ^w ἐκθλιβομένου εἰς τὸν ἄνω τόπον
 τοῦ θερμοῦ κάτω φέρεται, ἅλλα δ' ἐν μέρει συναναφέρεται
 τῷ ἀναθυμιωμένῳ πυρί, καὶ οὕτω συνεχῶς τὸ μὲν ἀέρος δια-

^b τε om. F.H.N. ^c ἥς καὶ τὴν H.N. ^d καὶ ψυχρότατόν ἔστιν H.N.
^e καὶ ante τὰ om. H. ^f τὰ om. F.N. ^g γὰρ ἀέρος θερμοῦ E. ^h θερ-
 μόν] ψυχρόν pr. E. ⁱ τε om. N. ^k γῆς ἔχειν F. ^l ἀτμίδος μὲν
 γὰρ F.H.N. ^m ἔστιν E. ⁿ οἶον om. E. ^o ἀνωτέρω F.H.N.
^p γὰρ om. E. ^q τόποις corr. E. ^r ὑπερβάλλει N. ^s ὑψηλῶν F.H.N.
^t ὀρέων E.F. ^v τὸ σ.] τοῦ σ. E. ^w ἐκθλ.] ἐκ τοῦ θλιβομένου E.

τελεῖ πλήρες ὃν τὸ δὲ πυρός, καὶ αἰεὶ ἄλλο καὶ ἄλλο γίνεται
 ἕκαστον αὐτῶν. Περὶ μὲν οὖν τοῦ μὴ γίγνεσθαι νέφη μὴδ' 28
 εἰς ὕδωρ σύγκρισιν, καὶ πῶς δεῖ λαβεῖν περὶ τοῦ μεταξὺ τό-
 που τῶν ἀστρων καὶ τῆς γῆς, ^χ καὶ τίνος ἐστὶ σώματος πλή-
 ρης, τοσαῦτα εἰρήσθω. Περὶ δὲ τῆς γιγνομένης θερμότη- 29
 τος, ἣν παρέχεται ὁ ἥλιος, μᾶλλον μὲν καθ' ^υ αὐτὸ καὶ
 ἀκριβῶς ἐν τοῖς περὶ αἰσθήσεως προσήκει λέγειν (πάθος
 γάρ τι ^ζ τὸ θερμὸν αἰσθήσεως ἐστίν), διὰ τίνα δ' αἰτίαν γί-
 γνεται μὴ τοιούτων ὄντων ἐκείνων τὴν φύσιν, λεκτέον καὶ
 νῦν. Ὅρωμεν δὴ τὴν κίνησιν ὅτι δύναται διακρίνειν τὸν ἀέρα 30
 καὶ ἐκπυροῦν, ὥστε καὶ τὰ φερόμενα τηκόμενα φαίνεσθαι
 πολλάκις. ^α Τὸ μὲν οὖν γίγνεσθαι τὴν ἀλέαν καὶ τὴν θερ-
 μότητα ἱκανή ἐστὶ παρασκευάζειν καὶ ἡ τοῦ ἡλίου φορὰ μό-
 νον· ταχεῖάν τε γὰρ δεῖ καὶ μὴ πόρρω εἶναι. Ἡ μὲν οὖν 31
 τῶν ἀστρων ταχεῖα μὲν πόρρω δέ, ἡ δὲ τῆς σελήνης κάτω
 μὲν βραδεῖα δέ· ἡ δὲ τοῦ ἡλίου ἄμφω ταῦτ' ἔχει ἱκανῶς. Τὸ
 δὲ ^β μάλιστα γίγνεσθαι ἅμα τῷ ἡλίῳ αὐτῷ τὴν θερμότητα
 εὐλογον, λαμβάνοντας τὸ ὅμοιον ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν ^γ γιγνομέ-
 νων· καὶ γὰρ ἐνταῦθα τῶν βία φερομένων ὁ πλησιάζων ἀὴρ
^δ μάλιστα γίνεται θερμός. Καὶ τοῦτ' εὐλόγως συμβαίνει 32
 μάλιστα γὰρ ἡ τοῦ στερεοῦ διακρίνει κίνησις αὐτόν. Διὰ τε
 ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν ἀφικνεῖται πρὸς ^ε τόνδε τὸν τόπον ἡ
 θερμότης, καὶ διὰ ^ς τὸ τὸ περιέχον πῦρ τὸν ἀέρα διαρραίνε-
 σθαι τῇ κινήσει πολλάκις καὶ φέρεσθαι ^ς κάτω βία. Σημεῖον 33
 δ' ἱκανὸν ὅτι ὁ ἄνω τόπος οὐκ ἔστι θερμὸς οὐδ' ^η ἐκπεπρω-
 μένος καὶ αἱ διαδρομαὶ τῶν ^ι ἀστέρων. Ἐκεῖ μὲν γὰρ οὐ
 γίνονται, κάτω δέ· καίτοι τὰ μᾶλλον κινούμενα ^κ καὶ ^λ μᾶλ-
 λον ἐκπυροῦνται. Πρὸς δὲ τούτοις ὁ ἥλιος, ὅσπερ μάλιστα
 εἶναι ^μ δοκεῖ θερμός, φαίνεται λευκὸς ἀλλ' οὐ πυρώδης ὢν.

Τούτων δὲ διωρισμένων, λέγωμεν ^ν διὰ τίν' αἰτίαν αἶ τε 4

^χ καὶ ante τίνος om. E. ^υ ἑαυτὸ H.N. ^ζ τὸ om. E. ^α τοῦ E.F.
^β μᾶλλον F.N. ^γ γενομένων F.N. ^δ μᾶλλον F. ^ε τὸν αὐτὸν τόπον N.
^ς τὸ alterum om. H. ^ς βία κάτω F.H.N. ^η πεπυρωμένος E.
^ι ἀστρων E. ^κ καὶ μᾶλλον] καὶ θᾶπτον F.H.N. ^λ ἐκπυροῦνται θᾶπτον.
 πρὸς F. ^μ δοκεῖ om. pr. N. ^ν δι' ἣν E.

φλόγες αἱ ^ο καόμεναι φαίνονται περὶ τὸν οὐρανὸν καὶ οἱ δια-
 θέοντες ἀστέρες καὶ οἱ καλούμενοι ὑπὸ τινων δαλοὶ καὶ αἶγες·
 ταῦτα γὰρ πάντ' ἐστὶ τὸ αὐτὸ ^ρ καὶ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν,
 διαφέρει δὲ τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον. Ἄρχῃ δ' ἐστὶ καὶ τού-
 2 των καὶ πολλῶν ἄλλων ἥδε. Θερμαινομένης γὰρ τῆς γῆς
 ὑπὸ τοῦ ἡλίου τὴν ἀναθυμίασιν ἀναγκαῖον γίνεσθαι μὴ ἀπλὴν,
 ὥς τινες οἶονται, ἀλλὰ διπλὴν, τὴν μὲν ἀτμιδωδεστέραν τὴν
 δὲ πνευματωδεστέραν, τὴν μὲν τοῦ ἐν τῇ γῇ καὶ ἐπὶ τῇ γῇ
 ὑγροῦ ἀτμίδα, τὴν δ' αὐτῆς τῆς γῆς οὔσης ξηρᾶς καπνώδη·
 καὶ τούτων τὴν μὲν πνευματώδη ἐπιπολάζειν διὰ τὸ θερμόν,
 3 τὴν δ' ὑγροτέραν ὑφίστασθαι διὰ τὸ βᾶρος. Καὶ διὰ ταῦτα
 τοῦτον τὸν τρόπον κεκόσμηται ^q τὸ πέριξ· πρῶτον μὲν γὰρ
 ὑπὸ τὴν ἐγκύκλιον φορὰν ἐστὶ τὸ θερμόν καὶ ξηρόν, ὃ ^r λέ-
 γομεν πῦρ (ἀνώνυμον γὰρ τὸ κοινὸν ἐπὶ πάσης τῆς καπνώ-
 δους διακρίσεως· ^s ὅμως δὲ διὰ τὸ μάλιστα πεφυκέναι τὸ τοι-
 οῦτον ^t ἐκκαίεσθαι τῶν σωμάτων οὕτως ἀναγκαῖον χρῆσθαι
 4 τοῖς ὀνόμασιν), ὑπὸ δὲ ταύτην τὴν φύσιν ἀήρ. ^v Δεῖ δὲ νοῆ-
 σαι οἷον ὑπέκκαυμα τοῦτο ^w ὃ νῦν ^x εἵπομεν πῦρ περιτετάσθαι
 τῆς περὶ τὴν γῆν σφαίρας ἔσχατον, ὥστε μικρᾶς κινήσεως
 τυχόν ^t ἐκκαίεσθαι πολλάκις ὥσπερ ^y τὸν καπνόν· ἔστι γὰρ
 ἡ φλόξ πνεύματος ξηροῦ ζέσις. ^z Ἡ δ' οὖν μάλιστα εὐκαί-
 ρως ^z ἔχῃ ἡ τοιαύτη σύστασις, ὅταν ὑπὸ τῆς περιφορᾶς κι-
 5 νηθῇ πως, ἐκκαίεται. Διαφέρει ^a δ' ἡδη κατὰ τὴν τοῦ ὑπεκ-
 καύματος θέσιν ^b ἢ τὸ ^c πλήθος· ἂν μὲν γὰρ πλάτος ἔχῃ καὶ
 μῆκος τὸ ὑπέκκαυμα, πολλάκις ὁράται καιομένη φλόξ ὥσπερ
 ἐν ἀρούρα καιομένης καλάμης, ^d ἂν δὲ ^e κατὰ μῆκος μόνον, οἱ
 6 καλούμενοι δαλοὶ καὶ αἶγες καὶ ἀστέρες. ^f Καὶ ἐὰν μὲν
^g πλέον τὸ ὑπέκκαυμα ἢ κατὰ τὸ μῆκος ^h ἢ τὸ πλάτος, ὅταν
 μὲν ⁱ οἷον ἀποσπινθηρίζῃ ^k ἅμα καιόμενον (τοῦτο δὲ γίνεται

^ο καίόμεναι F.H.N. ^ρ καὶ et αὐτὴν om. E. ^q τὸ] τὰ E. ^r λέγωμεν E.F. ^s ὁμοίως E. ^t ἐκκαίεσθαι F.H.N. ^v δεῖ δὲ] δεῖ δὲ F.N. ^w ὃ om. E. ^x εἵπομεν pr. E. ^y τὸν om. E. ^z ἔχει N. ^a δ' ἡδη] οὖν δὲ E. ^b ἢ τὸ corr. E. ^c πλήθος αὐτοῦ ἂν F. ^d ἐὰν F.H.N. ^e κατὰ τὸ μῆκος N. ^f καὶ ἐὰν μὲν] ἐὰν μὲν οὖν N. ^g πλέον F.H.N. ^h ἢ] καὶ E. ⁱ οἷον] οὖν N. ^k ἅμα δὲ καιόμενον E.

διὰ τὸ παρεκπυροῦσθαι, κατὰ μικρὰ μὲν, ¹ ἐπ' ἀρχὴν δέ), αἷξ
καλεῖται, ὅταν δ' ἄνευ τούτου τοῦ πάθους, δαλός. Ἐὰν δὲ ⁷
τὰ ^m μήκη τῆς ἀναθυμιάσεως κατὰ μικρά τε καὶ ⁿ πολλαχῇ
διεσπαρμένα ἢ καὶ ὁμοίως κατὰ πλάτος ^o καὶ βάθος, οἱ δο-
κοῦντες ἀστέρες διάττειν γίνονται. Ὅτε μὲν οὖν ὑπὸ τῆς ⁸
κινήσεως ἡ ἀναθυμίασις ἐκκαιομένη γεννᾷ αὐτά· ὅτε δὲ ὑπὸ
τοῦ διὰ τὴν ψύξιν συνισταμένου ἀέρος ^p ἐκκρούεται καὶ ἐκθλί-
βεται τὸ θερμόν, διὸ καὶ ἔοικεν ἡ φορὰ ρίψει μᾶλλον αὐτῶν,
ἀλλ' οὐκ ἐκκαύσει. Ἀπορήσειε γὰρ ἂν τις πότερον ὥσπερ ⁹
ἡ ὑπὸ τοὺς λύχνους τιθεμένη ἀναθυμίασις ἀπὸ τῆς ἄνωθεν
φλογὸς ^q ἄπτει τὸν ^r κάτωθεν λύχνον (θαυμαστὴ γὰρ καὶ
τούτου ἡ ταχυτής ἐστὶ καὶ ὁμοία ρίψει, ἀλλ' οὐχ ὡς ἄλλου
καὶ ἄλλου γιγνομένου πυρός), ἢ ^s ρίψῃς τοῦ ^t αὐτοῦ σώματος
εἰσιν αἱ διαδρομαί. Ἐοικε ^v δὲ ^w δὴ δι' ἄμφω· καὶ ^w γὰρ ¹⁰
οὕτως ὡς ^x ἡ ἀπὸ τοῦ λύχνου γίνεται, καὶ ἔνια διὰ ^y τὸ ἐκθλί-
βεσθαι ρίπτεται, ὥσπερ οἱ ἐκ τῶν δακτύλων πυρῆνες, ὥστε
καὶ ^z εἰς θάλασσαν καὶ εἰς γῆν φαίνεσθαι πίπτοντα, καὶ
νύκτωρ καὶ μεθ' ^a ἡμέραν αἰθρίας οὔσης. Κάτω δὲ ρίπτεται ¹¹
διὰ τὸ τὴν πύκνωσιν ^b εἰς τὸ κάτω ^c ρέπειν ^d τὴν ἀπωθοῦσαν.
Διὸ καὶ οἱ κεραυνοὶ κάτω πίπτουσιν· πάντων γὰρ τούτων ἡ
γένεσις οὐκ ἔκκαυσις ἀλλ' ἔκκρισις ὑπὸ τῆς ἐκθλίψεως ἐστίν,
ἐπεὶ κατὰ φύσιν γε τὸ θερμόν ἄνω πέφυκε φέρεσθαι πᾶν.
¹² Ὅσα μὲν οὖν ^e μᾶλλον ἐν τῷ ἀνωτάτῳ τόπῳ συνίσταται, ¹²
^f ἐκκαομένης γίγνεται τῆς ἀναθυμιάσεως, ὅσα δὲ κατώτερον,
ἐκκρινομένης διὰ τὸ συνιέναι καὶ ψύχεσθαι τὴν ὑγροτέραν
ἀναθυμίασιν· αὕτη γὰρ συνιούσα καὶ κάτω ρέπουσα ἀπωθεῖ
πυκνουμένη καὶ κάτω ποιεῖ τοῦ θερμοῦ τὴν ρίψιν· διὰ δὲ τὴν
θέσιν τῆς ἀναθυμιάσεως, ὅπως ἂν ^g τύχη κειμένη τοῦ πλάτους

¹ ἐπάρχειν F. ^m μήκη] μέρη N. ⁿ πολλὰ ἢ διεσπαρμένα pr. E.
^o καὶ κατὰ βάθος H.N. ^p ἐκκρ. καὶ ἐκθλ.] ἐκθλίβεται καὶ ἐκκρίνεται F.H.N.
^q ἄπτει] ἐπὶ E. ^r κάτω F.N. ^s ρίψῃς N. ^t αὐτοῦ τινὸς σώματος
F.H.N. ^v δὲ om. F.H.N. ^w δὴ et γὰρ om. E. ^x ἡ] εἰ F.
^y τοῦ F. ^z εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὴν θάλατταν F.H.N. ^a ἡμέραν καὶ
αἰθρίας E.F.H.N. ^b εἰς τὸ om. N. ^c ρίπτειν E. ^d τὴν] εἰς γῆν E.
^e μᾶλλον om. E. ^f ἐκκαομένης F.H.N. ^g τύχοι N.

καὶ τοῦ βάθους, οὕτω φέρεται ^h ἢ ἄνω ἢ κάτω ἢ εἰς τὸ πλά-
 13 γιον. Τὰ πλείστα δ' εἰς τὸ πλάγιον διὰ τὸ δύο φέρεσθαι
 φοράς, βία μὲν κάτω, φύσει δ' ἄνω· πάντα γὰρ κατὰ τὴν
 διάμετρον φέρεται τὰ τοιαῦτα. ⁱ Διὸ καὶ τῶν διαθεόντων
 ἀστέρων ἢ πλείστη ^k λοξὴ γίνεται φορά. Πάντων δὲ τού-
 των αἴτιον ὥς μὲν ὕλη ἢ ἀναθυμιάσις, ὥς δὲ τὸ κινεῖν ὅτε μὲν
^l ἢ ἄνω φορά, ὅτε δ' ^l ἢ τοῦ ἀέρος συγκρινομένου πῆξις.
 14 Πάντα δὲ ^m κάτω σελήνης ταῦτα γίνεται. Σημεῖον δ' ἢ φαι-
 νομένη αὐτῶν ταχυτῆς ⁿ ὁμοία οὖσα τοῖς ὑφ' ἡμῶν ^o ῥιπτου-
 μένοις, ἃ διὰ τὸ πλησίον εἶναι ἡμῶν πολὺ δοκεῖ τῷ τάχει
 παραλλάττειν ἄστρα τε καὶ ^p ἥλιον καὶ σελήνην.
 5 Φαίνεται δέ ποτε συνιστάμενα νύκτωρ αἰθρίας ^q οὔσης
 πολλὰ φάσματα ἐν τῷ οὐρανῷ, οἷον χάσματά τε καὶ βό-
 θυνοι καὶ αἵματώδη χρώματα. Αἴτιον δὲ ^r καὶ τούτων τὸ
 2 αὐτό. Ἐπεὶ γὰρ φανερός ἐστι συνιστάμενος ^s ὁ ἄνω ἀήρ
 ὥστ' ἐκπυροῦσθαι, καὶ τὴν ἐκπύρωσιν ὅτε μὲν τοιαύτην γί-
 γνεσθαι ὥστε φλόγα δοκεῖν ^t καίεσθαι, ὅτε δ' οἷον δαλοὺς
^v φέρεσθαι καὶ ἀστέρας, οὐθὲν ἄτοπον εἰ χρωματίζεται ὁ
 αὐτὸς ^w οὗτος ἀήρ συνιστάμενος παντοδαπὰς χροάς· διὰ τε
 γὰρ ^x πυκνοτέρου διαφαινόμενον ἔλαττον φῶς καὶ ἀνάκλασιν
 δεχόμενος ^y ὁ ἀήρ παντοδαπὰ χρώματα ποιήσει, μάλιστα δὲ
 φοινικοῦν ἢ πορφυροῦν διὰ τὸ ταῦτα μάλιστα ἐκ τοῦ πυρώ-
 δους καὶ λευκοῦ φαίνεσθαι μιγνυμένων κατὰ τὰς ^z ἐπιπροσθή-
 σεις, οἷον ἀνίσχοντα τὰ ἄστρα καὶ δνόμενα, ἐὰν ἢ καῦμα, καὶ
 3 διὰ καπνοῦ φοινικᾷ φαίνεται. Καὶ τῇ ἀνακλάσει ^a δὲ ποιή-
 σει, ὅταν τὸ ἔνοπτρον ἢ τοιοῦτον ὥστε μὴ τὸ σχῆμα ἀλλὰ
 τὸ χρῶμα δέχεσθαι. Τοῦ δὲ μὴ πολὺν χρόνον μένειν ταῦτα
 ἢ σύστασις αἰτία ταχεῖα οὖσα. Τὰ δὲ ^b χάσματα ἀναρρη-
 γνυμένου τοῦ φωτὸς ἐκ ^c κυανέου καὶ μέλανος ποιεῖ τι βάθος

^h ἢ ante ἄνω om. N. ⁱ διὸ καὶ τῶν om. E. ^k γίνεται φορά λοξή F.
^l ἢ utrumque om. E. ^m κάτω ταῦτα σελήνης F.H, ταῦτα κάτω σελ. N.
ⁿ ὁμοία om. E. ^o ῥιπτομένοις H. ^p σ. καὶ ἥλ. E. ^q οὔσης om. E.
^r καὶ] ἐπὶ F.H.N. ^s ἄνω ὁ ἀήρ N. ^t καίεσθαι F.H.N. ^v φαίνεσθαι
H.N. ^w οὗτος om. E. ^x πυκνότερον pr. N. ^y ὁ om. N. ^z ἐπι-
προσθέσεις F.H.N. et pr. E. ^a δὲ om. N. ^b σχήματα E. ^c κυανοῦ
F.H.N.

ἔχειν δοκεῖν. Πολλάκις δ' ἐκ τῶν τοιούτων καὶ δαλοὶ ἐκπί- 4
πτουσιν, ὅταν συγκριθῇ μᾶλλον· συνιὼν δέ ^dτι χάσμα δοκεῖ.
Ὅλως δ' ἐν τῷ μέλανι τὸ λευκὸν πολλὰς ^eποιεῖ ποικιλίας,
οἷον ἡ φλόξ ἐν τῷ καπνῷ. Ἡμέρας μὲν οὖν ὁ ἥλιος κωλύει, 5
νυκτὸς δ' ἔξω τοῦ φοινικοῦ τὰ ἄλλα δι' ^fὁμοιόχροιαν οὐ φαί-
νεται. Περὶ μὲν οὖν τῶν διαθεόντων ^gἀστέρων καὶ τῶν ἐκ-
πυρουμένων, ἔτι ^hδὲ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων φασμάτων ὅσα
ταχείας ποιεῖται τὰς φαντασίας, ταύτας ὑπολαβεῖν δεῖ τὰς
αἰτίας.

Περὶ δὲ τῶν κομητῶν καὶ τοῦ ⁱκαλουμένου γάλακτος λέ- 6
γωμεν, διαπορήσαντες πρὸς τὰ ^kπαρὰ τῶν ἄλλων εἰρημένα
πρῶτον. Ἀναξαγόρας μὲν οὖν καὶ Δημόκριτός φασιν εἶναι
τοὺς κομήτας σύμφασιν τῶν πλανήτων ἀστέρων, ὅταν διὰ τὸ
πλησίον ἐλθεῖν δόξωσι θιγγάνειν ἀλλήλων. Τῶν δ' Ἰταλι- 2
κῶν ^lτινὲς ^mκαὶ καλουμένων Πυθαγορείων ἓνα λέγουσιν αὐτὸν
εἶναι τῶν πλανήτων ⁿἀστέρων, ἀλλὰ διὰ πολλοῦ τε χρόνου
τὴν φαντασίαν αὐτοῦ εἶναι καὶ τὴν ὑπερβολὴν ἐπὶ μικρόν,
ὅπερ συμβαίνει καὶ περὶ τὸν τοῦ Ἑρμοῦ ἀστέρα· διὰ γὰρ
τὸ μικρὸν ἐπαναβαίνειν πολλὰς ἐκλείπει φάσεις, ὥστε διὰ
χρόνου ^oφαίνεται πολλοῦ. Παραπλησίως δὲ τούτοις καὶ οἱ 3
περὶ Ἰπποκράτην τὸν Χίον καὶ τὸν μαθητὴν αὐτοῦ Αἰσχύ-
λον ἀπεφάνησαντο. Πλὴν τὴν γε κόμην οὐκ ἐξ αὐτοῦ φασιν
ἔχειν, ἀλλὰ πλανώμενον διὰ τὸν τόπον ἐνίοτε λαμβάνειν
ἀνακλωμένης τῆς ἡμετέρας ὀψέως ἀπὸ τῆς ἐλκομένης ὑγρό-
τητος ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὸν ἥλιον. Διὰ δὲ τὸ ὑπολείπεσθαι 4
^pβραδύτατα τῷ χρόνῳ διὰ πλείστου χρόνου φαίνεσθαι τῶν
ἄλλων ἀστρῶν, ὡς ὅταν ἐκ ταύτου φανῇ ^qὑπολελειμμένον
ὅλον τὸν ἑαυτοῦ κύκλον· ὑπολείπεσθαι δ' αὐτὸν καὶ πρὸς
ἄρκτον καὶ πρὸς νότον. Ἐν μὲν οὖν τῷ μεταξὺ τόπῳ τῶν 5
τροπικῶν οὐχ ἔλκειν τὸ ὕδωρ πρὸς ^rἑαυτὸν διὰ τὸ κεκαῦσθαι

^d τι om. E. ^e ποιεῖ τὰς ποικιλίας F. ^f ὁμόχροιαν F.H.N.
^g ἀστρῶν E. ^h δὲ καὶ τῶν F. ⁱ λεγομένου H.N. ^k παρ' ἄλλων H.N.
^l τινὲς ante ἓνα H.N. ^m καὶ om. F.H.N. ⁿ ἀστρῶν E. ^o φαίνεσθαι
F.H.N. ^p βραδυτάτῳ χρόνῳ E. ^q ὑπολελειμένος F. ^r αὐτὸν N.

ὑπὸ τῆς ^s τοῦ ἡλίου φορᾶς· πρὸς δὲ νότον ὅταν φέρεται, दा-
 ψίλειαν μὲν ἔχειν τῆς τοιαύτης νοτίδος, ἀλλὰ διὰ τὸ μι-
 κρόν εἶναι τὸ ^t ὑπὲρ τῆς γῆς τμήμα τοῦ κύκλου, τὸ δὲ κάτω
 πολλαπλάσιον, οὐ δύνασθαι τὴν ὄψιν τῶν ἀνθρώπων φέ-
 ρεσθαι κλωμένην πρὸς τὸν ἥλιον οὔτε τῷ ^v τροπικῷ πλησιά-
 6 ζοντος οὔτ' ἐπὶ θεριναῖς τροπαῖς ὄντος τοῦ ἡλίου. Διόπερ
 ἐν τούτοις μὲν τοῖς τόποις ^w οὐδὲ γίγνεσθαι κομήτην αὐτόν·
 ὅταν δὲ πρὸς βορέαν ὑπολειφθεὶς τύχη, λαμβάνειν κόμην διὰ
 τὸ μεγάλην εἶναι τὴν περιφέρειαν τὴν ἄνωθεν τοῦ ὀρίζοντος,
 τὸ δὲ κάτω μέρος τοῦ ^x κύκλου μικρόν· ῥαδίως γὰρ τὴν ὄψιν
 7 τῶν ἀνθρώπων ἀφικνεῖσθαι τότε πρὸς τὸν ἥλιον. Πᾶσι δὲ
 τούτοις τὰ μὲν κοινῇ ^y συμπίπτει λέγειν ἀδύνατα, τὰ δὲ ^z καὶ
 χωρίς. Πρῶτον μὲν ^a οὖν τοῖς λέγουσιν ὅτι τῶν πλανω-
 μένων ἐστὶν εἰς ἀστέρων ὁ κομήτης· οἱ γὰρ πλανώμενοι πάν-
 τες ἐν τῷ κύκλῳ ὑπολείπονται τῷ τῶν ζωδίων, κομῆται δὲ
 πολλοὶ ^b ὠμμένοι εἰσὶν ἔξω τοῦ κύκλου. Εἴτα καὶ πλείους
 8 ἐνὸς ἅμα γεγέννηται πολλάκις. Πρὸς δὲ τούτοις, εἰ διὰ τὴν
 ἀνάκλασιν τὴν κόμην ^c ἴσχουσι, καθάπερ φησὶν Αἰσχύλος καὶ
 Ἱπποκράτης, ἔδει ποτὲ φαίνεσθαι καὶ ἄνευ κόμης τὸν ἀστέρα
 τοῦτον, ἐπειδήπερ ὑπολείπεται μὲν καὶ εἰς ἄλλους τόπους,
 τὴν δὲ κόμην ἴσχει οὐ πανταχοῦ. Νῦν δ' οὐθεὶς ὤπται παρὰ
 9 τοὺς πέντε ἀστέρας. Οὗτοι δὲ πολλάκις ἅμα πάντες με-
 τέωροι φαίνονται ὑπὲρ τοῦ ὀρίζοντος. Καὶ φανερῶν δ'
^d αὐτῶν ὄντων ἀπάντων καὶ μὴ φαινομένων ^e ἀπάντων, ἀλλ'
 ἐνίων ὄντων πρὸς τῷ ἡλίῳ, οὐθὲν ἦττον κομῆται φαίνονται
 10 ^f γιγνόμενοι πολλάκις. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τοῦτο ἀληθές, ^g ὅτι
 ἐν τῷ πρὸς ἄρκτον τόπῳ γίνεται κομήτης μόνον, ^h ἅμα καὶ
 τοῦ ἡλίου ὄντος περὶ θερινὰς τροπὰς· ὃ τε γὰρ μέγας κομή-
 της ὁ γεγόμενος περὶ τὸν ἐν Ἀχαΐᾳ σεισμὸν καὶ τὴν τοῦ

^s τοῦ om. E. ^t ὑπὲρ τῆς γῆς τμήμα rc. in litura E. ^v τροπικῷ]
 νότῳ E, τροπικῷ τόπῳ H.N. ^w οὐ F.H.N. ^x ἡλίου (supra posito
 κύκλου) F. ^y συμπίπτειν N. ^z καὶ om. F.H.N. ^a οὖν om. F.
^b ὠραμένοι F.H.N. ^c ἴσχουσι F.H.N. ^d ὄντων αὐτῶν F.H.N. ^e πάν-
 των, ἀλλ' F.H.N. ^f πολλάκις γιγνόμενοι H.N. ^g ὅτι] ὡς F.H.N.
^h ἀλλὰ E.F.

κύματος ἔφοδον ἀπὸ δυσμῶν ⁱ τῶν ἰσημερινῶν ἀνέσχε, καὶ πρὸς νότον ἤδη πολλοὶ γεγόνασιν. Ἐπὶ δ' ἄρχοντος Ἀθή- ¹¹ νησιν Εὐκλέους τοῦ Μόλωνος ἐγένετο κομήτης ἀστήρ πρὸς ἄρκτον μηνὸς γαμηλιῶνος περὶ τροπὰς ὄντος τοῦ ἡλίου χειμερινάς· καίτοι τοσοῦτον ἀνακλασθῆναι καὶ αὐτοὶ τῶν ἀδυνάτων ^k εἶναι φασιν. Κοινὸν δὲ καὶ τούτοις ^l καὶ τοῖς τὴν σύναψιν λέγουσι πρῶτον μὲν ὅτι καὶ τῶν ἀπλανῶν λαμβάνουσι κόμην τινές. Καὶ τοῦτ' οὐ μόνον Αἰγυπτίοις πιστευ- ¹² σαι δεῖ, καίτοι κακεῖνοί φασιν, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ^m ἐφεωράκαμεν· τῶν γὰρ ἐν τῷ ἰσχύῳ τοῦ κυνὸς ἀστήρ τις ἔσχε κόμην, ἀμαυρὰν μέντοι· ἀτενίζουσι ⁿ μὲν γὰρ εἰς αὐτὸν ^o ἀμυδρὸν ἐγίγνετο ^p τὸ φέγγος, ^q παραβλέπουσι δ' ἡρέμα τὴν ὄψιν πλείον. Πρὸς δὲ τούτοις ἅπαντες οἱ καθ' ἡμᾶς ὠμμένοι ¹³ ἄνευ δύσεως ἠφανίσθησαν ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ ὀρίζοντος τόπῳ ἀπομαρανθέντες κατὰ μικρὸν οὕτως, ὥστε ^r μήτε ἐνὸς ἀστέρος ὑπολειφθῆναι σῶμα μήτε πλειόνων, ἐπεὶ καὶ ὁ μέγας ἀστήρ περὶ οὗ πρότερον ἐμνήσθημεν, ἐφάνη μὲν χειμῶνος ἐν πάγοις καὶ αἰθρίαις ^s ἀφ' ἐσπέρας, ἐπὶ ^t Ἀστείου ἄρχοντος, καὶ τῇ μὲν πρώτῃ οὐκ ὤφθη ὡς ^v προοδευκῶς τοῦ ἡλίου, τῇ δ' ὑστεραία ὤφθη· ὅσον ἐνδέχεται ^w γὰρ ἐλάχιστον ὑπελείφθη καὶ εὐθὺς ἔδν· τὸ δὲ φέγγος ἀπέτεινε μέχρι τοῦ τρίτου μέρους τοῦ οὐρανοῦ οἶον ^x ἄλμα, διὸ καὶ ἐκλήθη ὁδός. Ἐπα- ¹⁴ νήλθε δὲ μέχρι ^y τῆς ζώνης τοῦ Ὠρίωνος, καὶ ^z ἐνταῦθα διελύθη. Καίτοι Δημόκριτός γε ^a προσπεφιλονείκηκε τῇ δόξῃ τῇ αὐτοῦ· φησὶ ^b γὰρ ὤφθαι διαλυομένων τῶν κομητῶν ἀστέρας τινάς. Τοῦτο δ' οὐχ ὅτε μὲν ἔδει γίγνεσθαι ὅτε δ' οὐ, ἀλλ' αἰεί. Πρὸς ^c δὲ τούτοις καὶ οἱ Αἰγύπτιοί φασι ¹⁵ καὶ τῶν πλανήτων καὶ πρὸς αὐτοὺς καὶ πρὸς τοὺς ἀπλανεῖς γίνεσθαι συνόδους, καὶ αὐτοὶ ἐωράκαμεν τὸν ἀστέρα τὸν τοῦ

ⁱ τῶν om. E. ^k εἶναι om. E. ^l καὶ τοῖς τὴν om. pr. E. ^m ἔφη ἐωράκαμεν pr. E. ⁿ μὲν om. E. ^o ἀμυδρὸς pr. E. ^p τὸ om. E. ^q περιβλέπουσι N. ^r μή τοῦ ἐνὸς E. ^s ἀφ' N. ^t ἀστίου E.H.N, ἀρισταίου F. ^v προβεβηκῶς γρ. F. ^w γὰρ] καὶ γὰρ H.N, om. E. ^x ἄμμα E. ^y τοῦ ὠρίωνος τῆς ζώνης N. ^z ἐνταυθαὶ F.H.N. ^a προσπεφιλονεικῶς F. ^b γὰρ om. F. ^c δὲ om. E.

Διὸς ^d τῶν ἐν τοῖς διδύμοις ^e συνελθόντα τινὶ ^f δις ἤδη καὶ ἀφανίσαντα, ἀλλ' οὐ κομήτην γενόμενον. Ὑπὲρ δὲ καὶ ἐκ τοῦ λόγου φανερόν· οἱ γὰρ ἀστέρες ^g καὶ ^h εἰ μείζους ⁱ καὶ ἐλάττους ^k φαίνονται, ἀλλ' ὅμως ^l ἀδιαίρετοί γε καθ' ^m ἑαυτοὺς εἶναι δοκοῦσιν. Ὡς περ οὖν καὶ εἰ ἦσαν ἀδιαίρετοι, ἀψάμενοι οὐθὲν ἂν ἐποίησαν μέγεθος μείζον, οὕτω καὶ ἐπειδὴ οὐκ εἰσὶ μὲν φαίνονται δὲ ἀδιαίρετοι, καὶ συνελθόντες οὐθὲν φανοῦνται μείζους τὸ μέγεθος ὄντες. Ὅτι μὲν οὖν αἱ λεγόμεναι περὶ αὐτῶν αἰτίαι ψευδεῖς οὔσαι τυγχάνουσιν, ⁿ εἰ μὴ διὰ πλειόνων, ἀλλὰ καὶ διὰ τούτων ἰκανῶς δῆλόν ἐστιν.

- 7 Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν ἀφανῶν τῇ αἰσθήσει νομίζομεν ἰκανῶς ἀποδεδείχθαι κατὰ τὸν λόγον, εἰς τὸ ^o δυνατόν ^p ἀναγάγωμεν, ἐκ ^q τε τῶν νῦν ^r φαινομένων ὑπολάβοι τις ἂν ὧδε περὶ τούτων μάλιστα συμβαίνειν. Ὑπόκειται γὰρ ἡμῖν τοῦ κόσμου τοῦ περὶ τὴν γῆν, ὅσον ὑπὸ τὴν ἐγκύκλιόν ^s ἐστὶ φορᾶν, εἶναι τὸ πρῶτον μέρος ἀναθυμίας ξηρὰν καὶ θερμήν. ³ Αὕτη δὲ αὕτη τε καὶ τοῦ συνεχοῦς ὑπ' αὐτὴν ἀέρος ^t ἐπὶ πολὺ συμπεριάγεται περὶ τὴν γῆν ὑπὸ τῆς ^v φορᾶς καὶ τῆς κινήσεως τῆς κύκλῳ φερομένη δὲ καὶ κινουμένη τοῦτον τὸν τρόπον, ἥ ^u ἂν τύχη εὐκρατος οὔσα, πολλάκις ἐκπυροῦται, διό φασιν γίνεσθαι καὶ τὰς τῶν σποράδων ἀστέρων διαδρομάς. ⁴ Ὅταν οὖν εἰς ^w τὴν τοιαύτην πύκνωσιν ἐμπέσῃ διὰ τὴν ^x τῶν ἄνωθεν κίνησιν ^y ἀρχὴ πυρώδης, μήτε οὕτω ^z πολλὴ λίαν ὥστε ταχὺ καὶ ἐπὶ πολὺ ^a ἐκκαίει, μήθ' οὕτως ἀσθενὴς ὥστ' ἀποσβεσθῆναι ταχύ, ἀλλὰ πλείων καὶ ἐπὶ πολὺ, ἅμα δὲ κάτωθεν ^b συμπύπτῃ ^c ἀναβαίνειν εὐκρατον ἀναθυμίαςιν, ἀστὴρ ^d τοῦτο γίνεται κομήτης, ὅπως ἂν τὸ ἀναθυμιώμενον ^e τύχῃ ἐσχηματισμένον· εἰ μὲν γὰρ πάντῃ ὁμοίως, κομήτης, ^f εἰ δ' ἐπὶ

^d τῶν] τὸν N. ^e ἀπελθόντα (supra posito ὑ) N. ^f δις corr. E, om. F.H.N. ^g καὶ N. ^h εἰ om. F. ⁱ καὶ E.N. ^k φαίνονται N. ^l ἀδιετοί καθ' E. ^m αὐτοὺς H.N. ⁿ εἰ] καὶ εἰ F. ^o ἀδύνατον γρ. E. ^p ἀναγάγωμεν H.N. ^q τε om. H.N. ^r λεγομένων E. ^s ἔσται N. et pr. F. ^t ἐπὶ] τὸ F. ^v φορᾶς] σφαίρας F.H.N. ^w τὴν post εἰς om. E.F. ^x τῶν om. N. ^y ἀρχὴ μὴ πυρώδης pr. F. ^z πολὺ N. ^a ἐκκαίειν F.H.N. ^b συμπύπτει F.H.N. ^c ἀναβαίνειν εὐκρατον om. pr. E. ^d γίνεται κομήτης τοῦτο F. ^e τύχοι H. ^f ἂν δ' H.N.

μῆκος, καλεῖται πωγωνίας. Ὡσπερ δ' ἡ τοιαύτη ^εφορὰ ⁵ ἀστέρος φορὰ δοκεῖ εἶναι, οὕτω καὶ ἡ μονὴ ἡ ὁμοία ἀστέρος ^hμονὴ δοκεῖ εἶναι· παραπλήσιον γὰρ τὸ γιγνόμενον οἶον εἴ τις εἰς ἀχύρων θημῶνα καὶ πλῆθος ὥσειε δαλὸν ἢ πυρὸς ⁱἀρχὴν ^kἐμβάλλοι μικράν· φαίνεται γὰρ ὁμοία καὶ ἡ τῶν ^lἀστέρων διαδρομὴ τούτῳ· ταχὺ γὰρ διὰ τὴν εὐφυΐαν τοῦ ὑπεκκαύματος διαδίδωσιν ἐπὶ μῆκος. Εἰ δὲ τοῦτο ^mδιαμείνειε ⁶ καὶ μὴ καταμαρανθείη διελθόν, ἥ μάλιστα ἐπύκνωσε τὸ ὑπέκκαυμα, γένοιτ' ἂν ἀρχὴ τῆς ⁿφορᾶς ἢ τελευτὴ ^oτῆς διαδρομῆς. ^pΤοιοῦτον ὁ κομήτης ἐστὶν ἀστήρ, ὥσπερ διαδρομὴ ἀστέρος, ἔχων ἐν ^qαὐτῷ πέρασ καὶ ἀρχήν. Ὅταν μὲν οὖν ἐν ⁷ ^qαὐτῷ τῷ κάτω τόπῳ ἡ ἀρχὴ τῆς συστάσεως ^rἦ, καθ' ^sἑαυτὸν φαίνεται κομήτης· ὅταν δ' ὑπὸ τῶν ἄστρον τινός, ἢ τῶν ἀπλανῶν ἢ τῶν πλανήτων, ὑπὸ τῆς κινήσεως ^tσυνιστῇται ^vἢ ἀναθυμιάσις, τότε κομήτης γίγνεται τούτων τις· οὐ γὰρ πρὸς αὐτοῖς ἡ κόμη γίγνεται τοῖς ἄστροις, ἀλλ' ὥσπερ αἱ ἄλλω περὶ τὸν ἥλιον φαίνονται καὶ τὴν σελήνην παρακολουθοῦσαι, καίπερ μεθισταμένων ^wτῶν ἄστρον, ὅταν οὕτως ἢ πεπυκνωμένος ὁ ἀήρ ὥστε τοῦτο γίγνεσθαι τὸ πάθος ὑπὸ τὴν τοῦ ἡλίου πορείαν, οὕτω καὶ ἡ κόμη τοῖς ἄστροις οἶον ἄλως ἐστίν. Πλὴν ἡ μὲν γίγνεται δι' ἀνάκλασιν τοιαύτη τὴν ⁸ χροᾶν, ἐκεῖ δ' ἐπ' αὐτῶν τὸ χρῶμα φαινόμενόν ἐστιν. Ὅταν μὲν οὖν κατ' ἀστέρα γένηται ἡ τοιαύτη σύγκρισις, τὴν αὐτὴν ἀνάγκη ^xφαίνεσθαι φορὰν κινούμενον τὸν κομήτην ἥνπερ ^yφέρεται ὁ ἀστήρ· ὅταν δὲ ^zσυστῇ καθ' αὐτόν, τότε ὑπολειπόμενοι φαίνονται. Τοιαύτη γὰρ ἡ φορὰ τοῦ κόσμου τοῦ ⁹ περὶ τὴν γῆν. Τοῦτο γὰρ μάλιστα μηνύει μὴ εἶναι ἀνάκλασιν τινα τὸν κομήτην, ^aὥς ἄλλω ἐν ὑπεκκαύματι καθαρῷ ^bπρὸς αὐτὸν τὸν ἀστέρα γιγνομένην, καὶ μὴ ὥς λέγουσιν οἱ

^ε φορὰ om. E. ^h δοκεῖ μονὴ F. ⁱ ἀρχὴν om. E. ^k ἐμβάλλοι F. ^l ἄστρον E.H. ^m μείνειε F, μείνοιε N. ⁿ φορᾶς τοῦ κομήτου ἢ τελευταία pr. E. ^o τῆς] ἀρχὴ τῆς E. ^p τοιοῦτον] τοῦ διαίττοντος. τοιοῦτος καὶ F. ^q ἑαυτῷ E. ^r ἦ] εἴη F. ^s αὐτόν N. ^t συνίσταται F.H.N. ^v ἢ om. E. ^w τῶν ἄστρον om. E.H.N. ^x φέρεσθαι H.N. ^y φαίνεται N. ^z καθ' αὐτόν συστῇ H.N. ^a ὥς] εἰς N, ὥς τὴν F. ^b πρὸς] εἰς N.

περὶ Ἰπποκράτην, πρὸς τὸν ἥλιον, ὅτι ^c καὶ ^d καθ' αὐτὸν
 γίγνεται ^e κομήτης ^f πολλάκις καὶ πλεονάκις ἢ περὶ τῶν
 10 ὠρισμένων τινὰς ἀστέρων. Περὶ μὲν οὖν τῆς ἄλλω τὴν αἰ-
 τίαν ὕστερον ἐροῦμεν· περὶ δὲ τοῦ πυρώδη τὴν σύστασιν
 αὐτῶν εἶναι τεκμήριον χρὴ νομίζειν ὅτι σημαίνουσι γιγνόμε-
 νοι ^g οἱ πλείους πνεύματα καὶ αὐχμούς· δῆλον γὰρ ὅτι
 γίγνονται διὰ τὸ πολλὴν εἶναι τὴν τοιαύτην ἔκκρισιν, ὥστε
 ξηρότερον ἀναγκαῖον εἶναι τὸν ἀέρα, καὶ διακρίνεσθαι καὶ
 διαλύεσθαι τὸ διατμίζον ὑγρὸν ὑπὸ τοῦ πλήθους τῆς θερμῆς
 ἀναθυμιάσεως, ὥστε μὴ συνίστασθαι ῥαδίως εἰς ὕδωρ. Σα-
 φέστερον δ' ἐροῦμεν καὶ περὶ τούτου τοῦ πάθους, ὅταν καὶ
 11 περὶ πνευμάτων λέγειν ἦ καιρός. Ὅταν μὲν οὖν πυκνοὶ καὶ
 πλείους φαίνωνται, καθάπερ λέγομεν, ξηροὶ καὶ πνευματώ-
 δεις γίγνονται οἱ ἐνιαυτοὶ ἐπιδήλως· ὅταν δὲ σπανιώτεροι
 καὶ ἀμαυρότεροι τὸ μέγεθος, ὁμοίως μὲν οὐ γίνεται ^h τὸ
 τοιοῦτον, οὐ μὴν ἀλλ' ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ γίγνεται τις ὑπερ-
 βολὴ πνεύματος ἢ κατὰ χρόνον ἢ κατὰ μέγεθος, ἐπεὶ καὶ ὅτε
ⁱ ὁ ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ἔπεσε λίθος ἐκ τοῦ ἀέρος, ὑπὸ ^k πνεύ-
 ματος ἀρθεὶς ἐξέπεσε μεθ' ἡμέραν· ἔτυχε δὲ καὶ τότε κομή-
 12 τῆς ἀστήρ γενόμενος ἀφ' ἐσπέρας. Καὶ περὶ τὸν μέγαν
 ἀστέρα τὸν κομήτην ξηρὸς ἦν ὁ χειμὼν καὶ βόρειος, καὶ τὸ
 κῦμα δι' ἐναντίωσιν ^l ἐγίγνετο πνευμάτων· ἐν μὲν γὰρ τῷ
 κόλπῳ ^m βορέας κατείχεν, ἔξω δὲ νότος ἔπνευσε μέγας. Ἔτι
 δ' ἐπ' ἄρχοντος ⁿ ἐγένετο Νικομάχου ^o Ἀθήνησιν ὀλίγας
 ἡμέρας κομήτης περὶ τὸν ἰσημερινὸν κύκλον, οὐκ ἀφ' ἐσπέρας
 ποιησάμενος τὴν ἀνατολήν, ἐφ' ᾧ τὸ περὶ Κόρινθον πνεῦμα
 13 γενέσθαι συνέπεσεν. Τοῦ δὲ μὴ ^p γίνεσθαι πολλοὺς μηδὲ
 πολλάκις κομήτας, καὶ μᾶλλον ἐκτὸς τῶν τροπικῶν ἢ ἐντός,
^q αἷτιος ἢ τε τοῦ ἡλίου καὶ ἢ τῶν ^r ἀστέρων κίνησις, οὐ μόνον
 ἐκκρίνουσα τὸ θερμόν, ἀλλὰ καὶ διακρίνουσα τὸ συνιστά-

^c καὶ om. F. ^d καθ' αὐτὸν F, κατ' αὐτοῦ E. ^e κομήτης καὶ π. H.N.
^f πολλάκις καὶ om. E. ^g οἱ om. E.F.H.N. ^h τὸ post γίνεται om. F.
ⁱ ὁ om. pr. E. ^k πνευμάτων N. ^l ἐγένετο F.H.N. ^m βορέας—Νικο-
 μάχου margo F. ⁿ νικομάχου ἐγένετο N. ^o Ἀθήνησιν] ἐγένετο F, om.
 E.N. ^p γενέσθαι H.N. ^q αἰτία ἢ τοῦ F.H.N. ^r ἀστρῶν H.N.

μενον. Μάλιστα δ' αἴτιον ὅτι τὸ πλείστον εἰς τὴν τοῦ γάλακτος ἀθροίζεται χώραν.

Ὅπως δὲ καὶ διὰ τίν' αἰτίαν γίνεται καὶ τί ἐστὶ τὸ γάλα, ^δ λέγωμεν ἤδη. ^ς Προδιέλθωμεν δὲ καὶ περὶ τούτου τὰ παρὰ τῶν ἄλλων εἰρημένα πρῶτον. Τῶν μὲν οὖν καλουμένων Πυ-
θαγορείων φασὶ τινες ὁδὸν εἶναι ταύτην οἱ ^τ μὲν τῶν ἐκπε-
σόντων τινὸς ^ν ἄστρων, κατὰ τὴν λεγομένην ἐπὶ Φαέθοντος
^ω φθοράν, οἱ δὲ τὸν ἥλιον τοῦτον τὸν κύκλον φέρεσθαι ποτέ
φασιν· οἷον οὖν διακεκαῦσθαι ^χ τὸν τόπον τοῦτον ἢ τι τοιού-
τον ἄλλο πεπονθέναι πάθος ὑπὸ τῆς φορᾶς ^υ αὐτοῦ. ^ι Ατοπον ³
δὲ τὸ μὴ συννοεῖν ὅτι εἴπερ τοῦτ' ἦν τὸ αἴτιον, ἔδει καὶ τὸν
τῶν ζωδίων κύκλον οὕτως ἔχειν, καὶ μᾶλλον ^z ἢ τὸν τοῦ γά-
λακτος· ἅπαντα γὰρ ἐν αὐτῷ ^a φέρεται τὰ πλανώμενα καὶ
οὐχ ὁ ἥλιος μόνος. Δῆλος δ' ἡμῖν ἅπας ὁ κύκλος· αἰεὶ γὰρ
αὐτοῦ φανερόν ἡμικύκλιον τῆς νυκτός. ^ι Ἀλλὰ πεπονθὸς οὐθέν ⁴
φαίνεται τοιούτον, πλὴν εἴ τι συνάπτει μόριον αὐτοῦ πρὸς
τὸν τοῦ γάλακτος κύκλον. Οἱ δὲ περὶ Ἀναξαγόραν καὶ
Δημόκριτον φῶς εἶναι τὸ γάλα λέγουσιν ἄστρων τινῶν· τὸν
γὰρ ἥλιον ὑπὸ τὴν γῆν φερόμενον οὐχ ὁρᾶν ἔνια τῶν ἄστρων.
^υ Ὅσα μὲν οὖν περιοράται ὑπ' αὐτοῦ, τούτων μὲν οὐ φαίνεσθαι ⁵
τὸ φῶς (κωλύεσθαι γὰρ ὑπὸ τῶν τοῦ ἡλίου ἀκτίνων)· ὅσοις
δ' ἀντιφράττει ἡ γῆ ὥστε μὴ ὁρᾶσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου, τὸ
τούτων οἰκεῖον φῶς ^b φασὶν εἶναι τὸ γάλα. Φανερόν δ' ὅτι
καὶ τοῦτ' ἀδύνατον. Τὸ μὲν γὰρ γάλα αἰεὶ τὸ αὐτὸ ἐν τοῖς ⁶
αὐτοῖς ἐστὶν ἄστροις (φαίνεται γὰρ ^c μέγιστος ὢν κύκλος),
ὑπὸ δὲ τοῦ ἡλίου αἰεὶ ἕτερα τὰ οὐχ ὁρώμενα διὰ τὸ μὴ ἐν
ταύτῳ ^d μένειν τόπῳ. ^υ Ἐδει οὖν μεθισταμένου τοῦ ἡλίου με-
θίστασθαι καὶ τὸ γάλα· νῦν δ' οὐ φαίνεται τοῦτο γινόμενον.
Πρὸς δὲ τούτοις, εἰ καθάπερ δέικνυται ^e ἐν τοῖς περὶ ^f ἀστρο-
λογίαν θεωρήμασιν, ^ς οὕτως ἔχει, καὶ τό τε τοῦ ἡλίου μέγε-

^ς προέλθωμεν H. ^τ μὲν οὖν τῶν E. ^ν ἀστέρων N. ^ω φθορὰν E.F.N.
^χ τοῦτον τὸν τόπον F, τοῦτον τὸν τρόπον H.N. ^υ αὐτῶν H. ^z ἢ τὸν
τοῦ γάλακτος om. E. ^a φαίνεται E. ^b εἶναι φασι F.H.N. ^c μέγας
κύκλος E. ^d μένειν τὸν ἥλιον τόπῳ H.N. ^e ἐν] νῦν ἐν F.N. ^f ἀστρο-
λογίας N. ^ς οὕτως ἔχει καὶ τό τε] τὸ F.H.N.

θος μείζον ἔστιν ἢ τὸ τῆς γῆς καὶ τὸ διάστημα πολλαπλα-
 σίως μείζον τὸ τῶν ἄστρον πρὸς τὴν γῆν ἢ τὸ τοῦ ἡλίου,
 καθάπερ τὸ τοῦ ἡλίου ^h πρὸς τὴν γῆν ἢ τὸ τῆς σελήνης, οὐκ
 ἂν πόρρω που ⁱ ἀπὸ τῆς γῆς ὁ κῶνος ὁ ἀπὸ τοῦ ἡλίου συμ-
 βάλλοι τὰς ἀκτῖνας, οὐδ' ἂν ἡ σκιά πρὸς τοῖς ἄστροις εἴη
 8 τῆς γῆς, ἡ καλουμένη νύξ. Ἀλλ' ἀνάγκη πάντα τὸν ἥλιον
 τὰ ἄστρα περιορᾶν, καὶ μηθενὶ τὴν γῆν ἀντιφράττειν αὐτῶν.
 Ἔτι δ' ἔστι τρίτη τις ὑπόληψις περὶ αὐτοῦ· λέγουσι γάρ
 τινες ἀνάκλασιν εἶναι τὸ γάλα τῆς ἡμετέρας ὄψεως πρὸς τὸν
 9 ἥλιον, ὥσπερ καὶ τὸν ἀστέρα τὸν κομήτην. Ἀδύνατον δὲ
 καὶ τοῦτο. Εἰ μὲν γὰρ τό τε ὀρῶν ἡρεμοίη καὶ τὸ ἐνόπτρον
 καὶ τὸ ὀρώμενον ἅπαν, ἐν τῷ αὐτῷ σημείῳ τοῦ ἐνόπτρου τὸ
 αὐτὸ φαίνοιτ' ἂν μέρος τῆς ἐμφάσεως· εἰ δὲ κινοῖτο τὸ ἐνο-
 πτρον καὶ τὸ ὀρώμενον ἐν τῷ αὐτῷ ^k μὲν ἀποστήματι πρὸς
 τὸ ὀρῶν καὶ ἡρεμοῦν, πρὸς ἄλληλα δὲ μήτε ^l ἰσοταχῶς ^m μήτ'
 ἐν τῷ αὐτῷ αἰεὶ διαστήματι, ἀδύνατον τὴν ⁿ αὐτὴν ἔμφασιν
 10 ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ εἶναι μέρους τοῦ ἐνόπτρου. Τὰ δ' ἐν ^o τῷ τοῦ
 γάλακτος κύκλῳ φερόμενα ἄστρα κινεῖται ^p καὶ ὁ ἥλιος πρὸς
 ὃν ἡ ἀνάκλασις, μενόντων ἡμῶν, καὶ ὁμοίως καὶ ἴσον πρὸς
 ἡμᾶς ἀπέχοντα, αὐτῶν δ' οὐκ ἴσον· ὅτε μὲν γὰρ ^q μέσων
 νυκτῶν ὁ δελφὶς ^r ἐπιτέλλει, ὅτε δ' ἔωθεν, τὰ δὲ μόρια τοῦ
 11 γάλακτος τὰ αὐτὰ μένει ἐν ἐκάστῳ. Καίτοι οὐκ ἔδει, εἰ ἦν
 ἔμφασις, ἀλλὰ μὴ ἐν αὐτοῖς τι ἦν τοῦτο τὸ πάθος τοῖς τό-
 ποις. Ἔτι δὲ νύκτωρ ἐν ὕδατι ^s καὶ τοιούτοις ἐνόπτροις τὸ
 μὲν γάλα ἐμφαίνεται θεωροῦσιν, τὸ δὲ τὴν ὄψιν ἀνακλᾶσθαι
 πρὸς τὸν ἥλιον πῶς δυνατόν; Ὅτι μὲν οὖν οὔτε ὁδὸς τῶν
 πλανήτων οὐδενὸς οὔτε φῶς ἐστὶ τῶν μὴ ὀρωμένων ἄστρον
 12 οὔτ' ἀνάκλασις, ἐκ τούτων φανερόν. Σχεδὸν δὲ ταῦτ' ἔστι
^t τὰ γε μέχρι τοῦ νῦν ^v παραδεδομένα παρὰ τῶν ἄλλων.
^w Ἡμεῖς δὲ λέγωμεν ἀναλαβόντες τὴν ὑποκειμένην ^x ἀρχὴν

^h πρὸς τὴν γῆν] τῇ γῇ E. ⁱ ἀπὸ ante τῆς om. F.H.N. ^k μὲν] μένει
 corr. N, μέντοι H. ^l ἰσαχῶς N. ^m μὴ E. ⁿ αὐτὴν εἶναι ἔμφασιν N.
^o τῷ] τούτῳ E. ^p καὶ om. E. ^q μέσον E. ^r ἀνατέλλει F. ^s καὶ τοῖς
 τοιούτοις F.H.N. ^t τὰ γε] μόνα τὰ F, μόνον τὰ H.N. ^v παρὰ διδόν-
 μενα N. ^w λέγωμεν E. ^x ἀρχὴν ἡμῖν om. pr. E.

ἡμῖν. Εἴρηται γὰρ πρότερον ὅτι τὸ ἔσχατον τοῦ ὕλεγο-
 μένου ἀέρος δύναμιν ἔχει πυρός, ὥστε τῇ κινήσει διακρινο-
 μένου τοῦ ἀέρος ^z ἀποκρίνεσθαι ^a τοιαύτην σύστασιν ^b οἷαν
 καὶ τοὺς κομήτας ἀστέρας εἶναί φαμεν. Τοιοῦτον δὲ δεῖ ¹³
 νοῆσαι ^c τὸ γιγνόμενον ὅπερ ἐπ' ἐκείνων, ὅταν μὴ αὐτὴ καθ'
 αὐτὴν γένηται ἢ τοιαύτη ἑκκρισις, ἀλλ' ὑπὸ τινος τῶν ἄστρον
 ἢ τῶν ἐνδεδεμένων ἢ τῶν πλανωμένων· τότε γὰρ ^d οὗτοι φαί-
 νονται κομῆται διὰ τὸ παρακολουθεῖν αὐτῶν τῇ φορᾷ ὥσπερ
 τῷ ἡλίῳ τὴν τοιαύτην σύγκρισιν, ἀφ' ἧς διὰ τὴν ἀνάκλασιν
 τὴν ἄλλω φαίνεσθαι φαμεν, ὅταν οὕτω τύχῃ κεκραμένος ὁ
 ἀήρ. Ὁ δὲ καθ' ἓνα συμβαίνει τῶν ἀστέρων, τοῦτο δεῖ ¹⁴
 λαβεῖν γιγνόμενον περὶ ὅλον τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν ἄνω φορὰν
 ἅπασαν· εὐλογον γάρ, εἴπερ ἢ ἐνὸς ἄστρου κίνησις, καὶ τὴν
 τῶν ἀπάντων ^e ποιεῖν τι τοιοῦτον καὶ ^f ἐκριπίζειν. Καὶ πρὸς ¹⁵
 τούτοις ἔτι καθ' ὃν τόπον πυκνότατα, καὶ πλείστα καὶ μέ-
 γιστα τυγχάνουσιν ὄντα τῶν ἄστρον. Ὁ μὲν ^g οὖν τῶν
 ζωδίων ^h κύκλος διὰ τὴν τοῦ ἡλίου φορὰν καὶ τὴν τῶν πλα-
 νήτων διαλύει τὴν τοιαύτην σύστασιν, διόπερ οἱ πολλοὶ τῶν
 κομητῶν ⁱ ἐκτὸς γίνονται τῶν τροπικῶν. Ἐπεὶ δ' οὕτε ^k περὶ ¹⁶
 ἡλίου οὕτε περὶ σελήνης γίγνεται ^l κόμη· θάπτον γὰρ δια-
 κρίνουσιν ἢ ὥστε ^m συστήναι τοιαύτην σύγκρισιν. Ὁ ⁿ οὗτος
 δ' ὁ κύκλος ἐν ᾧ τὸ γάλα φαίνεται τοῖς ὀρώσιν, ^o ὃ τε μέγι-
 στος ὢν τυγχάνει καὶ τῇ θέσει κείμενος ^p οὕτως ὥστε πολὺ
 τοὺς τροπικοὺς ὑπερβάλλειν. Πρὸς δὲ τούτοις ἄστρον ὁ ¹⁷
 τόπος πλήρης ἐστὶ τῶν ^q τε μεγίστων καὶ λαμπροτάτων,
 καὶ ἔτι τῶν σποράδων καλουμένων (τοῦτο δ' ἐστὶ καὶ τοῖς
 ὄμμασιν ἰδεῖν φανερόν), ὥστε διὰ ταῦτα συνεχῶς καὶ ἀεὶ
 ταύτην ^r πᾶσαν ἀθροίζεσθαι τὴν σύγκρισιν. Σημεῖον δέ ¹⁸
 καὶ γὰρ αὐτοῦ τοῦ κύκλου πλεῖον τὸ φῶς ἐστὶν ἐν θατέρῳ

ὕ λεγομένου om. E. ^z ἀποκρίνασθαι H.N. ^a τὴν τοιαύτην F.H.N.
^b οἷους E. ^c τὸ om. E.N. ^d τοιοῦτοι E. ^e ποιεῖ E. ^f ἐκριπίζειν
 ἀέρα καὶ διακρίνειν διὰ τὸ τοῦ κύκλου μέγεθος, καὶ H. et margo F. ^g οὖν
 τὴν τῶν N. ^h κύκλος om. E.H.N. ⁱ ἐντὸς E. ^k περὶ τὸν ἡλίου οὕτε
 περὶ τὴν σ. F.H.N. ^l κομήτης E. ^m συστ. τὴν τ. F.N. ⁿ αὐτὸς E.
^o ὅτι τε F, om. H.N. ^p οὗτος N. ^q τε om. H.N. ^r πᾶσαν om. N.

ἡμικυκλίῳ ^s τῷ τὸ δίπλωμα ἔχοντι· ἐν τούτῳ γὰρ πλείω καὶ πυκνότερά ^t ἐστὶν ἄστρα ^v ἢ ἐν θατέρῳ, ὥς οὐ δι' ἑτέραν τιν' αἰτίαν γιγνομένου τοῦ φέγγους ἢ διὰ τὴν τῶν ἄστρων φοράν· εἰ γὰρ ἐν τε τῷ κύκλῳ τούτῳ γίνεται ἐν ᾧ τὰ πλεῖστα κείται τῶν ἄστρων, καὶ αὐτοῦ τοῦ κύκλου ἐν ᾧ μᾶλλον φαίνεται καταπεπυκνωσθαι καὶ μεγέθει καὶ πλήθει ἀστέρων, ταύτην εἰκὸς ὑπολαβεῖν οἰκειοτάτην αἰτίαν εἶναι τοῦ πάθους.

19 Θεωρείσθω δ' ὁ τε κύκλος καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἄστρα ἐκ τῆς ὑπογραφῆς. Τοὺς δὲ σποράδας καλουμένους οὕτω μὲν εἰς τὴν σφαίραν οὐκ ^w ἔστι τάξαι διὰ τὸ μηδεμίαν διὰ τέλους ἔχειν φανεράν ἕκαστον θέσιν, εἰς δὲ τὸν οὐρανὸν ἀναβλέπουσιν ἐστὶ δῆλον· ἐν μόνῳ γὰρ τούτῳ ^x τῶν κύκλων τὰ μεταξὺ πλήρη ^y τοιούτων ἀστέρων ἐστίν, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις διαλείπει

20 φανερώς. Ὡστ' εἴπερ καὶ περὶ τοῦ φαίνεσθαι κομήτας ἀποδέχομεθα τὴν αἰτίαν ὡς εἰρημένην μετρίως, καὶ περὶ τοῦ γάλακτος τὸν αὐτὸν ^z ὑποληπτέον τρόπον ἔχειν· ὁ γὰρ ἐκεῖ περὶ ἓνα ἐστὶ πάθος ἢ κόμη, τοῦτο περὶ κύκλον τινὰ συμβαίνει γίγνεσθαι τὸ αὐτό, καὶ ἔστι τὸ γάλα, ὥς εἰπεῖν οἶον ὀριζόμενον, ^a ἢ τοῦ μεγίστου διὰ τὴν ἔκκρισιν κύκλου κόμη.

21 Διὸ καθάπερ ^b εἵπομεν πρότερον, οὐ πολλοὶ οὐδὲ πολλάκις ^c γίγνονται κομήται, διὰ τὸ συνεχῶς ἀποκεκρίσθαι ^d τε καὶ ἀποκρίνεσθαι καθ' ἑκάστην περίοδον εἰς τοῦτον τὸν τόπον

22 αἰετὴν τὴν τοιαύτην ^e σύστασιν. Περὶ μὲν οὖν τῶν γιγνομένων ἐν τῷ περὶ τὴν γῆν κόσμῳ τῷ συνεχεῖ ταῖς ^f φοραῖς εἴρηται, περὶ τε τῆς διαδρομῆς τῶν ἄστρων καὶ τῆς ^g ἐκπιπραμένης φλογός, ^h ἔτι περὶ τε κομητῶν καὶ τοῦ καλουμένου γάλακτος· σχεδὸν γάρ ⁱ ἐστὶ ^k τοσαῦτα ^l τὰ πάθη τὰ φαινόμενα περὶ τὸν τόπον τοῦτον.

9 Περὶ δὲ τοῦ τῇ θέσει μὲν δευτέρου τόπου μετὰ τοῦτον,

^s τῷ τοδὶ πλήρωμα N. ^t ἐστὶ τὰ ἄστρα N. ^v ἢ om. E. ^w ἔσται H.N. ^x τῷ οὐρανῷ (supra posito κύκλῳ) F. ^y τοιούτων ἄστρων F, ἀστέρων τοιούτων N, ἄστρων τ. H. ^z τρόπον ὑποληπτέον F.H.N. ^a ἢ om. E. ^b πρότερον εἵπομεν F.H.N. ^c κομήται γίνονται F. ^d τε καὶ ἀποκρίνεσθαι om. E. ^e ἀναθυμίασιν F. ^f σφαίραις F. ^g ἐκπιπραμένης N, ἐκπιπραμένης F. ^h ἔτι δὲ π. F.H.N. ⁱ εἰσιν E. ^k ταῦτα F. ^l τὰ om. E.

πρώτου δὲ περὶ τὴν γῆν λέγωμεν· οὗτος γὰρ κοινὸς ὕδατός τε τόπος καὶ αἶρος καὶ τῶν συμβαινόντων περὶ τὴν ἄνω γένεσιν αὐτοῦ. Ληπτέον δὲ καὶ τούτων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας πάντων ὁμοίως. Ἡ μὲν οὖν ὡς κινουσα καὶ ^mκυρία ² καὶ πρώτη τῶν ἀρχῶν ὁ ⁿκύκλος ἐστίν, ἐν ᾧ φανερώς ἡ τοῦ ἡλίου φορὰ διακρίνουσα καὶ συγκρίνουσα τῷ ^o γίγνεσθαι πλησίον ἢ πορρώτερον αἰτία τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς ἐστίν. Μενούσης ^p δὲ τῆς γῆς, τὸ περὶ αὐτὴν ὑγρὸν ὑπὸ τῶν ³ ἀκτίνων καὶ ὑπὸ τῆς ἄλλης ^q τῆς ἄνωθεν θερμότητος ἀτμιδούμενον φέρεται ἄνω· τῆς δὲ θερμότητος ^r ἀπολιπούσης τῆς ἀναγαούσης αὐτό, καὶ τῆς μὲν διασκεδαννυμένης πρὸς τὸν ἄνω τόπον, τῆς δὲ ^s καὶ σβεννυμένης διὰ τὸ μετεωρίζεσθαι πορρώτερον εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς γῆς αἶρα, συνίσταται πάλιν ἡ ἀτμὶς ψυχομένη διὰ τε τὴν ἀπόλειψιν τοῦ θερμοῦ καὶ τὸν τόπον, καὶ γίνεται ὕδωρ ἐξ αἶρος· γενόμενον δὲ ^t φέρεται πάλιν πρὸς τὴν γῆν. Ἔστι δ' ἡ μὲν ἐξ ὕδατος ἀναθυμιάσις ἀτμὶς, ⁴ ἡ δ' ἐξ αἶρος εἰς ὕδωρ νέφος· ὁμίχλη δὲ νεφέλης περίττωμα τῆς εἰς ὕδωρ συγκρίσεως. Διό^v περ σημεῖον μᾶλλον ^w ἐστὶν ^x εὐδίας ἢ ὑδάτων· οἶον γάρ ἐστιν ἡ ὁμίχλη νεφέλη ἄγονος. Γίνεται ^y δὲ ^z κύκλος οὗτος μιμούμενος τὸν τοῦ ἡλίου κύκλον· ἅμα γὰρ ἐκείνος εἰς τὰ πλάγια μεταβάλλει καὶ οὗτος ἄνω καὶ κάτω. ^a Καὶ δεῖ νοῆσαι τοῦτον ὥσπερ ποταμὸν ῥέοντα ⁵ κύκλῳ ἄνω καὶ κάτω, κοινὸν αἶρος καὶ ὕδατος· πλησίον μὲν γὰρ ὄντος τοῦ ἡλίου ὁ τῆς ἀτμίδος ἄνω ῥεῖ ποταμός, ἀφισταμένου δὲ ^b ὁ τοῦ ὕδατος κάτω. Καὶ τοῦτ' ἐνδελεχὲς ^c ἐθέλει γίγνεσθαι κατὰ γε τὴν τάξιν· ὥστ' εἴπερ ἡνίττοντο τὸν ὠκεανὸν οἱ πρότερον, τάχ' αἶν τοῦτον τὸν ποταμὸν λέγοιεν τὸν κύκλῳ ῥέοντα περὶ τὴν γῆν. Ἀναγομένου δὲ τοῦ ὑγροῦ ⁶ αἰεὶ διὰ τὴν τοῦ θερμοῦ δύναμιν καὶ πάλιν φερομένου κάτω

^m πρώτη καὶ κυρία F. ⁿ οὐρανός (supra posito κύκλος) F. ^o γένεσθαι F. ^p δὲ μέσῳ τῆς F. ^q τῆς ante ἄνωθεν om. H.N. ^r ἀπολιπούσης τῆς ἀναγαούσης H.N. ^s καὶ om. F. ^t πάλιν φέρεται F.H.N. ^v περ om. F.H.N. ^w εἰσιν E. ^x εὐδίας om. pr. N. ^y δέ] δὲ ὁ N. ^z κύκλος] οὐρανός (supra posito ὁ κύκλος) F. ^a καὶ δεῖ] δεῖ δὲ F.H.N. ^b ὁ post δὲ om. E. ^c θέλει N.

διὰ τὴν ψύξιν πρὸς τὴν γῆν, οἰκείως τὰ ὀνόματα τοῖς πάθεσι κεῖται καὶ ^d τισι διαφοραῖς αὐτῶν· ὅταν μὲν γὰρ κατὰ μικρὰ φέρεται, ^e ψακάδες, ὅταν δὲ κατὰ μείζω μόρια, ὑετὸς καλεῖται.

- ΙΟ Ἐκ δὲ τοῦ καθ' ἡμέραν ^f ἀτμίζοντος ὅσον ἂν μὴ μετεωρισθῇ δι' ὀλιγότητα τοῦ ἀνάγοντος αὐτὸ πυρὸς πρὸς τὸ ἀναγόμενον ὕδωρ, πάλιν καταφερόμενον ὅταν ^g ψυχθῇ νύκτωρ, καλεῖται δρόσος καὶ πάχνη, πάχνη μὲν ὅταν ἡ ἀτμὶς παγῇ πρὶν εἰς ὕδωρ ^h συγκριθῆναι πάλιν (γίνεται δὲ χειμῶνος, καὶ μᾶλλον ἐν τοῖς χειμερινοῖς τόποις), δρόσος δ' ὅταν συγκριθῇ εἰς ὕδωρ ἡ ἀτμὶς, καὶ μήθ' οὕτως ⁱ ἔχῃ ἡ ἀλέα ὥστε ξηρᾶναι τὸ ἀναχθέν, μήθ' οὕτω ^k ψῦχος ὥστε παγῆναι τὴν ἀτμίδα αὐτὴν διὰ τὸ ἢ τὸν τόπον ἀλεεινότερον ἢ τὴν ὥραν εἶναι· γίνεται γὰρ ^l μᾶλλον ἢ δρόσος ἐν εὐδίᾳ καὶ ἐν τοῖς εὐδιεινότεροις τόποις, ἢ δὲ πάχνη, καθάπερ εἴρηται, τούναντίον· δῆλον γὰρ ^m ὥς ἡ ἀτμὶς ⁿ θερμότερον ὕδατος (ἔχει γὰρ τὸ ἀνάγον ἔτι πῦρ), ὥστε πλείονος ψυχρότητος ² αὐτὴν πῆξαι. Γίνεται δ' ἄμφω αἰθρίας τε καὶ νηνεμίας· οὔτε γὰρ ἀναχθήσεται μὴ οὔσης αἰθρίας, οὔτε συστήναι δύναιτ' ἂν ἀνέμου πνέοντος. Σημεῖον δ' ὅτι γίνεται ταῦτα διὰ τὸ μὴ πόρρω μετεωρίζεσθαι τὴν ἀτμίδα· ^o ἐπὶ γὰρ τοῖς ὄρεσιν ^p οὐ γίνεται πάχνη. Αἰτία δὲ μία μὲν αὕτη, ὅτι ἀνάγεται ἐκ τῶν κοίλων καὶ ἐφύδρων τόπων, ὥστε καθάπερ φορτίον φέρουσα ^q πλεόν ἢ ἀνάγουσα θερμότης ἢ καθ' αὐτὴν οὐ δύναται μετεωρίζειν ἐπὶ πολὺν τόπον αὐτὸ τοῦ ὕψους, ἀλλ' ἐγγὺς ἀφίησι πάλιν· ἑτέρα δ' ὅτι καὶ ρεῖ μάλιστα ὁ ἀῆρ ρέων ἐν τοῖς ⁴ ὑψηλοῖς, ὅς διαλύει ^r τὴν τοιαύτην σύστασιν. Γίνεται δ' ἡ δρόσος πανταχοῦ νοτίοις, οὐ βορείοις, πλὴν ἐν τῷ Πόντῳ. Ἐκεῖ δὲ τούναντίον· βορείοις μὲν γὰρ γίγνεται, νοτίοις δ' οὐ γίγνεται. Αἷτιον δ' ὁμοίως ὥσπερ ὅτι εὐδίας μὲν γίγνεται, χειμῶνος δ' οὔ· ὁ μὲν γὰρ νότος εὐδίαν ποιεῖ, ὁ δὲ βορέας

^d τισι] ταῖς F. ^e ψακάδες F.H.N. ^f ἀτμισθέντος γρ. N. ^g ψυχῇ N. ^h συγκριθῇ F. ⁱ ἔχῃ ἢ] ἢ F.H.N. ^k ψῦχος om. E. ^l μᾶλλον om. E. ^m ὥς] ὅτι F.H.N. ⁿ θερμότης N. ^o ἐπὶ] ἐν F.H.N. ^p οὔτε E. ^q πλείον F.H.N. ^r τὴν σύστασιν τὴν τοιαύτην F.H.

χειμῶνα· ψυχρὸς γάρ, ὥστ' ἐκ τοῦ χειμῶνος τῆς ἀναθυ-
 μιάσεως σβέννυσι τὴν θερμότητα. Ἐν δὲ τῷ Πόντῳ ὁ μὲν 5
 νότος οὐχ οὕτως ποιεῖ εὐδίαν ὥστε γίγνεσθαι ἀτμίδα, ὁ δὲ
 βορέας διὰ τὴν ψυχρότητα ἀντιπεριστὰς τὸ θερμὸν ἀθροί-
 ζει, ὥστε πλεῖον ^sἀτμίζειν μάλλον. Πολλάκις δὲ τοῦτο καὶ
 ἐν τοῖς ἔξω τόποις ἰδεῖν γινόμενον ἔστιν· ^tἀτμίζειν ^v γὰρ τὰ
 φρέατα βορείοις μάλλον ἢ νοτίοις. Ἀλλὰ τὰ μὲν βόρεια 6
 σβέννυσι πρὶν συστήναί τι πλῆθος, ἐν δὲ τοῖς νοτίοις ἑάται
 ἀθροίζεσθαι ἢ ἀναθυμιάσις. Αὐτὸ δὲ τὸ ὕδωρ οὐ πηγνυται,
 καθάπερ ἐν τῷ περὶ τὰ νέφη τόπῳ. ^w Ἐκείθεν γὰρ τρία 11
 φοιτᾷ σώματα συνιστάμενα διὰ τὴν ^xψύξιν, ὕδωρ καὶ χιών
 καὶ χάλαζα. Τούτων δὲ τὰ μὲν δύο ἀνάλογον καὶ διὰ τὰς
 αὐτὰς αἰτίας γίγνεται τοῖς κάτω, διαφέροντα τῷ μάλλον
^y καὶ ἥττον καὶ πλήθει καὶ ὀλιγότητι· χιών γὰρ καὶ πάχνη
 ταυτόν, καὶ ὑετὸς καὶ δρόσος, ἀλλὰ τὸ μὲν πολὺ τὸ δ'
 ὀλίγον. Ὁ μὲν γὰρ ὑετὸς ἐκ πολλῆς ἀτμίδος γίγνεται ψυ- 2
 χομένης· τούτου δ' αἴτιον ὃ τε τόπος πολὺς καὶ ὁ χρόνος
 ὦν, ἐν ᾧ συλλέγεται καὶ ἐξ οὗ. Τὸ δ' ὀλίγον ἢ δρόσος·
 ἐφήμερος γὰρ ἢ σύστασις καὶ ὁ τόπος μικρός· δηλοῖ ^z δ' ἢ
 τε γένεσις οὕσα ^a ταχεῖα καὶ βραχὺ τὸ πλῆθος. Ὁμοίως δὲ 3
 καὶ πάχνη καὶ χιών· ὅταν γὰρ παγῇ τὸ νέφος, ^b χιών ἐστίν,
 ὅταν δ' ^c ἢ ἀτμὶς, πάχνη. ^d Διὸ ἢ ὥρας ἢ χώρας ^e ἐστὶ σημεῖον
 ψυχρᾶς· οὐ γὰρ ἂν ἐπήγνυτο ἔτι πολλῆς ἐνούσης θερμότη-
 τος, εἰ μὴ ἐπεκράτει τὸ ψῦχος. Ἐν ^f γὰρ τῷ νέφει ^g ἔτι
 ἔνεστι πολὺ ^h τὸ θερμὸν τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ἐξατμίσαντος ἐκ
 τῆς γῆς τὸ ὑγρὸν ⁱ πυρός. Χάλαζα δ' ἐκεῖ μὲν γίγνεται, ἐν 4
 δὲ τῷ πλησίον τῆς γῆς ^k ἀτμίζονται τοῦτ' ^l ἐλλείπει· καθάπερ
 γὰρ εἴπομεν, ὥς μὲν ἐκεῖ χιών, ἐνταῦθα γίγνεται πάχνη, ὥς δ'
 ἐκεῖ ὑετός, ^m ἐνταῦθα δρόσος· ὥς δ' ἐκεῖ χάλαζα, ἐνταῦθα

^s ἀτμίζει N. ^t ἀτμίζει F.N. ^v γὰρ om. E. ^w κεῖθεν E. ^x τῆξιν
 (supra posito ψύξιν) F, ψύξιν καὶ E. ^y καὶ τῷ ἥττον N. ^z δ'] τε F.
^a ταχεῖα] βραχεῖα E. ^b ἐστὶ χιών N. ^c ἢ om. E. ^d διὸ καὶ ἢ F.
^e σημεῖον ἐστὶ F.H.N. ^f γὰρ om. E. ^g ἔτι] τι E. ^h τὸ ante θ.
 om. F.H.N. ⁱ πυρός om. F. ^k ἀτμίζονται N. ^l ἐκλείπει F.H.N.
^m ἐνταῦθα δὲ δρ. E.

οὐκ ἀνταποδίδωσι τὸ ὅμοιον. Τὸ δ' αἴτιον εἰποῦσι περὶ χαλάζης ἔσται δῆλον.

- 12 Δεῖ δὲ λαβεῖν ἅμα καὶ τὰ συμβαίνοντα περὶ τὴν γένεσιν αὐτῆς, τὰ τε μὴ πλανῶντα καὶ τὰ δοκοῦντ' εἶναι παράλογα. Ἔστι μὲν γὰρ ἡ χάλαζα κρύσταλλος, πηγνυται δὲ τὸ ὕδωρ τοῦ χειμῶνος· αἱ δὲ χάλαζαι γίνονται ^ηἄρος μὲν καὶ μετοπώρου μάλιστα, ^οεἴτα καὶ τῆς ὁπώρας, χειμῶνος δ' ὀλιγάκις, ^ρκαὶ ὅταν ^ρῆττον ἢ ψυχρός. Καὶ ὅλως δὲ γίνονται χάλαζαι μὲν ἐν τοῖς ^ηεὐδαινοτέροις τόποις, αἱ δὲ χιόνες ἐν τοῖς ψυχροτέροις. Ἀτοπον δὲ καὶ τὸ πηγνυσθαι ὕδωρ ἐν τῷ ἄνω τόπῳ· οὔτε γὰρ παγεῖν δυνατόν πρὶν γενέσθαι ὕδωρ, οὔτε ^ρτὸ ὕδωρ ^ροὔθENA χρόνον οἷόν τε μένειν μετέωρον ^ςόν. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὥσπερ αἱ ^τψακάδες ἄνω μὲν ὀχοῦνται διὰ μικρότητα, ἐνδιατρίψασαι δ' ἐπὶ τοῦ αἵρος, ὥσπερ ^νκαὶ ἐπὶ τοῦ ὕδατος γῆ καὶ χρυσὸς διὰ μικρομέρειαν πολλάκις ἐπιπλέουσιν, οὕτως ἐπὶ τοῦ αἵρος τὸ ὕδωρ, συνελθόντων δὲ πολλῶν μικρῶν μεγάλοι καταφέρονται ^τψακάδες· τοῦτο γὰρ οὐκ ἐνδέχεται γενέσθαι ἐπὶ τῆς χαλάζης· οὐ γὰρ συμφύεται τὰ πεπηγότα ὥσπερ τὰ ὑγρά. Δῆλον οὖν ὅτι ἄνω τοσοῦτον ὕδωρ ^ωἔμεινεν· οὐ γὰρ ἂν ἐπάγῃ τοσοῦτον. Τοῖς μὲν οὖν δοκεῖ τοῦ πάθους αἴτιον εἶναι ^χτούτου καὶ τῆς γενέσεως, ὅταν ^γἀποσθῇ τὸ νέφος εἰς τὸν ἄνω τόπον μᾶλλον ὄντα ψυχρὸν διὰ τὸ ληγεῖν ἐκεῖ τὰς ἀπὸ τῆς γῆς τῶν ἀκτίνων ἀνακλάσεις, ἐλθὼν ^δἐκεῖ πηγνυσθαι τὸ ὕδωρ. Διὸ καὶ θέρους μᾶλλον καὶ ἐν ταῖς ἀλεειναῖς χώραις γίνεσθαι τὰς χαλάζας, ὅτι ἐπὶ πλεῖον τὸ θερμὸν ἀνωθεὶ ἀπὸ τῆς γῆς τὰς νεφέλας. Συμβαίνει δ' ἐν τοῖς σφόδρα ὑψηλοῖς ἥκιστα γίνεσθαι ^zχάλαζαν· καίτοι ἔδει, ὥσπερ ^ακαὶ τὴν χιόνα ὀρώμεν ἐπὶ τοῖς ^υψηλοῖς μάλιστα γιγνομένην. Ἔτι δὲ πολλάκις ὥπται νέφη φερόμενα σὺν ψόφῳ πολλῷ παρ' αὐτὴν τὴν γῆν, ὥστε φοβερὸν εἶναι τοῖς ἀκούουσι καὶ ὀρώσιν ὡς ἐσομένου τινὸς μεί-

^η αἵρος E. ^ο εἴτα δὲ καὶ F.H.N. ^ρ ῆττον om. pr. N. ^η εὐδαινοτέροις—ἐν τοῖς om. pr. E. ^ρ οὐχ ἓνα F. ^ς ὄν om. E.F. ^τ ψακάδες F.H.N. ^ν καὶ om. H.N. ^ω γέγονεν (supra posito ἔμεινεν) N. ^χ τοῦτο E. ^γ ἀποσθῇ N. ^z χαλάζας E. ^α καὶ om. E.

ζονος. Ὅτε δὲ καὶ ἄνευ ψόφου τοιούτων ὀφθέντων νεφῶν γ
 χάλαζα γίνεται πολλή καὶ τὸ μέγεθος ἄπιστος, καὶ τοῖς
 σχήμασιν οὐ στρογγύλη, διὰ τὸ μὴ πολὺν χρόνον γίνεσθαι
 τὴν φορὰν ^b αὐτῆς ὡς πλησίον τῆς πῆξεως ^c γενομένης τῆς γῆς,
 ἀλλ' οὐχ ὥσπερ ἐκεῖνοί φασιν. Ἀλλὰ μὴν ἀναγκαῖον ὑπὸ 8
 τοῦ μάλιστ' αἰτίου τῆς πῆξεως ^d μεγάλας γίνεσθαι χαλάζας·
 κρύσταλλος γὰρ ἡ χάλαζα, καὶ τοῦτο παντὶ δῆλον. Μεγά-
 λαι δ' ^e εἰσὶν αἱ τοῖς σχήμασι ^f μὴ στρογγύλαι. Τοῦτο ^g δὲ 9
 σημεῖον τοῦ παγῆναι πλησίον τῆς γῆς· αἱ γὰρ φερόμεναι
 πόρρωθεν διὰ τὸ φέρεσθαι ^h μακρὰν περιθραυόμεναι γίνονται
 τό τε σχῆμα περιφερεῖς καὶ τὸ μέγεθος ἐλάττους. Ὅτι μὲν
 οὖν οὐ τῷ ἀπωθεῖσθαι εἰς τὸν ἄνω τόπον ⁱ τὸν ψυχρὸν ἢ πῆξις
 συμβαίνει, δῆλον. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁρῶμεν ὅτι γίνεται ἀντιπερί- 10
 στασις τῷ θερμῷ καὶ ^k τῷ ψυχρῷ ἀλλήλοις, διὸ ἔν τε ταῖς
 ἀλέαις ψυχρὰ ^l τὰ κάτω τῆς γῆς καὶ ἀλεεῖνὰ ἐν τοῖς πάγοις,
 τοῦτο δεῖ νομίζειν καὶ ἐν τῷ ἄνω γίνεσθαι τόπω, ὥστ' ἐν
 ταῖς ἀλεεινοτέrais ^m ὥραις ἀντιπεριστάμενον εἶσω τὸ ψυ-
 χρὸν διὰ τὴν ⁿ κύκλῳ θερμότητα ὅτε μὲν ταχὺ ὕδωρ ἐκ ^o τοῦ
 νέφους ποιεῖ, ^p ὅτε δὲ χάλαζαν. Διὸ καὶ αἱ ^q ψακάδες πολὺ 11
 μείζους ἐν ταῖς ἀλεειναῖς ^r γίνονται ἡμέραις ἢ ἐν τῷ χει-
 μῶνι, καὶ ^s ὕδατα λαβρότερα· λαβρότερα μὲν γὰρ ^t λέγε-
 ται ὅταν ἀθροώτερα, ἀθροώτερα δὲ διὰ τὸ τάχος τῆς πυ-
 κνώσεως. Τοῦτο δὲ γίγνεται ^v αὐτὸ τὸναντίον ἢ ὡς ^u Ἀναξα- 12
 γόρας λέγει· ὁ μὲν γὰρ ὅταν εἰς τὸν ψυχρὸν ἀέρα ἐπα-
 νέλθῃ φησὶ τοῦτο πάσχειν, ἡμεῖς δ' ὅταν εἰς τὸν θερμὸν
^w κατέλθῃ, καὶ μάλιστα ὅταν μάλιστα. Ὅταν ^x δ' ἔτι μάλ-
 λον ἀντιπεριστῇ ἐντὸς τὸ ψυχρὸν ὑπὸ τοῦ ἕξω θερμοῦ, ^y ὕδωρ
 ποιῆσαν ἔπηξε καὶ γίνεται χάλαζα. Συμβαίνει δὲ τοῦτο, 13

^b αὐτοῖς N. ^c γενομένης N. ^d μεγίστας F.H.N. ^e εἰσὶ καὶ αἱ F.
^f μῆ] οὐ N. ^g δ' ἐστὶ σ. F.H.N. ^h μακρὸν H.N. ⁱ τὸν ψ.] τὸ ψ.
 F.N. ^k τῷ ante ψ. om. E. ^l τὰ] καὶ τὰ F. ^m ὥραις om. E. ⁿ κύκλῳ
 om. N. ^o τοῦ om. F.H.N. ^p ὅτε δὲ χάλαζαν om. E.F.H. et pr. N.
^q ψακάδες F.H.N. ^r γίνεσθαι N. ^s ὕδ. λαμπρότερα E. ^t λέγεται
 (supra posito γίνεσθαι) F, γίνεσθαι H.N. ^v αὐτὸ om. E. ^w κατέλθῃ
 (supra posito ἐμπέση) F. ^x δέ τι F. ^y ὕδωρ δὲ π. F.

- ὅταν ^zθάττον ἢ ἡ πῆξις ἢ ἡ τοῦ ὕδατος φορὰ ἢ κάτω· εἰ γὰρ φέρεται μὲν ἐν τοσῶδε χρόνῳ, ἢ δὲ ψυχρότης σφοδρὰ οὐσα ἐν ἐλάττονι ἔπηξεν, οὐθὲν κωλύει μετέωρον ^aὄν παγῆναι, εἴαν ^bἡ πῆξις ἐν ἐλάττονι ^cγίνεται χρόνῳ ^dτῆς κάτω φορᾶς.
- 14 Καὶ ὅσῳ δ' αὖν ἐγγύτερον καὶ ἀθροωτέρα γένηται ἡ πῆξις, τά τε ὕδατα λαβρότερα γίνεται καὶ αἱ ^eψακάδες καὶ αἱ χάλασαι μείζους διὰ τὸ βραχὺν φέρεσθαι τόπον. Καὶ οὐ πυκναὶ αἱ ^eψακάδες αἱ μεγάλαι πίπτουσι διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.
- 15 Ἦττον δὲ τοῦ θέρους γίνεται ἢ ἔαρος καὶ μετοπώρου, μᾶλλον μέντοι ἢ χειμῶνος, ὅτι ξηρότερος ὁ ἀὴρ τοῦ θέρους· ἐν δὲ τῷ ^fἐαρι ἔτι ὑγρός, ἐν δὲ τῷ μετοπώρῳ ἤδη ὑγραίνεται. Γίνονται δέ ποτε, καθάπερ εἴρηται, καὶ τῆς ὁπώρας χαλάσαι διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. Συμβάλλεται ^gδ' ἔτι πρὸς τὴν ^hταχυτῆτα τῆς πῆξεως καὶ τὸ προτεθερμάνθαι τὸ ὕδωρ· θάττον
- 16 γὰρ ψύχεται. Διὸ πολλοὶ ὅταν τὸ ἰῦδωρ ψύξαι ταχὺ βουληθῶσιν, εἰς τὸν ἥλιον τιθέασιν πρῶτον, καὶ οἱ περὶ τὸν Πόντον ὅταν ἐπὶ τοῦ κρυστάλλου σκηνοποιῶνται πρὸς τὰς τῶν ἰχθύων θήρας (θηρεύουσι γὰρ διακόπτοντες τὸν κρύσταλλον), ὕδωρ θερμὸν περιχέουσι τοῖς καλάμοις διὰ τὸ θάττον πῆγνυσθαι· χρῶνται γὰρ τῷ κρυστάλλῳ ὥσπερ τῷ μολίβδῳ,
- 17 ἵν' ἡρεμῶσιν οἱ κάλαμοι. Θερμὸν δὲ γίνεται ταχὺ τὸ συνιστάμενον ὕδωρ ἐν τε ταῖς ^kχώραις καὶ ταῖς ὥραις ταῖς ἀλεειναῖς. Γίνεται δὲ ¹καὶ περὶ τὴν ^mἈραβίαν καὶ ⁿτὴν Αἰθιοπίαν τοῦ θέρους τὰ ὕδατα καὶ οὐ τοῦ χειμῶνος, καὶ ταῦτα ῥαγδαῖα, καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας πολλάκις, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν· ταχὺ γὰρ ψύχεται τῇ ἀντιπεριστάσει, ἢ γί-
- 18 νεται διὰ τὸ ἀλεεινὴν εἶναι τὴν χώραν ἰσχυρῶς. Περὶ μὲν οὖν ὑετοῦ καὶ δρόσου καὶ νιφετοῦ καὶ πάχνης καὶ χαλάζης, διὰ τίν' αἰτίαν γίγνεται καὶ τίς ἡ φύσις αὐτῶν ^oἐστίν, εἰρήσθω τοσαῦτα.

^z θάττων E. ^a ὄν om. F.N. ^b ἡ om. E. ^c γίνεται pr. H. ^d τῆς] ἢ τῆς E. ^e ψακάδες F.H.N. ^f ἀέρι E. ^g δέ τι H.N. ^h ταχύτητα N. ⁱ ὕδωρ] θερμὸν H.N. et pr. F. ^k ὥραις καὶ ταῖς χώραις F.H.N. ¹ καὶ om. E. ^m ἀραβίαν F.H.N. ⁿ τὴν om. E. ^o ἐστίν om. H.N.

Περὶ δ' ἀνέμων καὶ ^p πάντων πνευμάτων, ἔτι δὲ ποταμῶν ¹³
καὶ ^q θαλάττης λέγωμεν, πρῶτον καὶ περὶ τούτων ^r προαπο-
ρήσαντες πρὸς ἡμᾶς αὐτούς· ὥσπερ γὰρ καὶ περὶ ^s ἄλλων,
οὕτω καὶ περὶ τούτων οὐθὲν παρειλήφαμεν ^t λεγόμενον τοι-
οῦτον ὃ μὴ καὶ ὁ τυχὼν ^v εἴπειεν. Εἰσὶ δὲ τινες οἳ φασὶ ²
τὸν καλούμενον ἀέρα κινούμενον μὲν καὶ ρέοντα ἄνεμον εἶναι,
συνιστάμενον δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον πάλιν νέφος καὶ ὕδωρ, ὡς
τῆς αὐτῆς φύσεως οὔσης ὕδατος καὶ πνεύματος, καὶ τὸν ἄνε-
μον ^w εἶναι κίνησιν ἀέρος. Διὸ καὶ τῶν ^x σοφῶς βουλομέ-
νων λέγειν τινὲς ἓνα φασὶν ^y ἄνεμον εἶναι πάντας τοὺς ἀνέ-
μους, ὅτι συμπέπτωκε καὶ τὸν ἀέρα ^z τὸν κινούμενον ἓνα καὶ
τὸν αὐτὸν εἶναι πάντα, δοκεῖν δὲ διαφέρειν οὐθὲν διαφέροντα
διὰ τοὺς τόπους ὅθεν ἂν ^a τυγχάνῃ ρέον ἐκάστοτε, παραπλη-
σίως λέγοντες ὥσπερ ἂν εἴ τις οἴοιτο καὶ τοὺς ποταμοὺς
^b πάντας ἓνα ποταμὸν εἶναι. Διὸ βέλτιον οἱ πολλοὶ λέγου-
⁴ σιν ἄνευ ζητήσεως τῶν μετὰ ζητήσεως οὕτω λεγόντων· εἰ
μὲν γὰρ ἐκ μιᾶς ἀρχῆς ἅπαντες ρέουσι, κακεῖ τὰ πνεύματα
τὸν αὐτὸν τρόπον, τάχ' ^c ἂν τι λέγοιεν οἱ λέγοντες οὕτως·
εἰ δ' ὁμοίως ἐνταῦθα κακεῖ, δῆλον ὅτι τὸ κόμψευμα ^d ἂν εἴη
τοῦτο ψεῦδος, ἐπεὶ τοῦτό γε προσήκουσαν ἔχει σκέψιν, τί
τ' ἐστὶν ὁ ἄνεμος, καὶ γίνεται πῶς, καὶ τί τὸ κινοῦν, καὶ ἡ
ἀρχὴ πόθεν αὐτῶν, καὶ ^e πρότερον ^f ἄρ' ὥσπερ ἐξ ἀγγείου δεῖ
λαβεῖν ρέοντα τὸν ἄνεμον, καὶ μέχρι τούτου ρεῖν ἕως ἂν
κενωθῇ τὸ ἀγγεῖον, οἷον ἐξ ἀσκῶν ἀφιέμενον, ἢ καθάπερ καὶ
οἱ γραφεῖς γράφουσιν, ἐξ αὐτῶν τὴν ἀρχὴν ^g ἀφιέντας.
Ὅμοίως δὲ καὶ περὶ τῆς τῶν ποταμῶν γενέσεως δοκεῖ τισὶν ⁵
ἔχειν· τὸ γὰρ ἀναχθὲν ὑπὸ τοῦ ἡλίου ὕδωρ πάλιν ὑόμενον
ἀθροισθὲν ὑπὸ γῆν ^h ρεῖν ἐκ κοιλίας μεγάλης, ἢ πάντας ⁱ ἐκ

^p πνευμάτων πάντων N. ^q θαλάσσης N. ^r διαπορήσαντες F.H.N.
^s ἄλλον τινὸς καὶ E. ^t τοιοῦτον λεγόμενον H.N. ^v εἴποιεν E.N, εἴποι
ἂν H. ^w εἶναι] ὄντα H.N. et corr. E. et pr. F. ^x σοφῶς F. ^y ἄνε-
μον om. H.N. ^z τὸν post ἀέρα om. E.F. ^a τυγχάνει N. ^b εἶναι
ποταμὸν ἓνα πάντας N. ^c λέγοιεν ἂν τι E.H.N. ^d εἴη ἂν H.N. ^e πρό-
τερον E. ^f ἄρ' om. F. ^g ἀφιένται E.F.H. ^h ρεῖν οἷον ἐκ E. ⁱ ἐκ
om. F.H.N.

μιᾶς ἢ ἄλλον ἄλλης· καὶ οὐ γίνεσθαι ὕδωρ οὐθέν, ἀλλὰ τὸ
 συλλεχθὲν ^k ἐκ τοῦ χειμῶνος εἰς τὰς τοιαύτας ὑποδοχάς,
 6 τοῦτο γίνεσθαι τὸ πλῆθος ^l τῶν ποταμῶν. Διὸ καὶ μείζους
^m αἰὲ τοῦ χειμῶνος ρεῖν ἢ τοῦ θέρους, καὶ τοὺς μὲν ⁿ ἀενάους
 εἶναι τοὺς δ' οὐκ ἀενάους· ὅσων μὲν γὰρ ^o διὰ τὸ μέγεθος
 τῆς κοιλίας πολὺ τὸ συλλεγόμενον ὕδωρ ἐστίν, ὥστε διαρ-
 κεῖν καὶ μὴ ^p προαναλίσκεσθαι πρὶν ἐπελθεῖν ^q τὸ ὄμβριον
^r ἐν τῷ χειμῶνι πάλιν, τούτους μὲν ⁿ ἀενάους εἶναι διὰ τέλους,
^s ὅσοις δ' ἐλάττους αἱ ὑποδοχαί, τούτους ^t δὲ δι' ὀλιγότητα
 τοῦ ὕδατος ^v φθάνειν ξηραινόμενους πρὶν ἐπελθεῖν τὸ ἐκ τοῦ
 7 οὐρανοῦ, κενουμένου τοῦ ἀγγείου. Καίτοι φανερόν, εἴ τις
 βούλεται ποιήσας οἶον ὑποδοχὴν πρὸ ὀμμάτων τῷ καθ' ἡμέ-
 ραν ὕδατι ρέοντι συνεχῶς νοῆσαι τὸ πλῆθος· ὑπερβάλλοι
 γὰρ ἂν τῷ μεγέθει τὸν τῆς γῆς ὄγκον ἢ οὐ πολὺ ἂν ^w ἐλλεί-
 8 ποι τὸ ^x δεχόμενον πᾶν τὸ ρέον ὕδωρ εἰς τὸν ἐνιαυτόν. Ἀλ-
 λὰ δῆλον ὅτι συμβαίνει ^y μὲν καὶ πολλὰ τοιαῦτα ^z πολλαχῇ
 τῆς γῆς, ^a οὐ μὴν ἀλλ' ἄτοπον εἴ τις μὴ ^b νομίζοι διὰ τὴν
 αὐτὴν αἰτίαν ὕδωρ ἐξ ἀέρος γίγνεσθαι δι' ἥνπερ ὑπὲρ γῆς
 9 καὶ ἐν τῇ γῇ. Ὡστ' εἴπερ κακεῖ διὰ ψυχρότητα συνίσταται
 ὁ ἀτμίζων ἀήρ εἰς ὕδωρ, καὶ ὑπὸ τῆς ἐν τῇ γῇ ψυχρότητος
 τὸ αὐτὸ τοῦτο δεῖ νομίζειν συμβαίνειν, καὶ γίγνεσθαι μὴ μό-
 νον ^c τὸ ἀποκεκριμένον ὕδωρ ἐν αὐτῇ, καὶ τοῦτο ρεῖν, ἀλλὰ
 10 καὶ γίγνεσθαι συνεχῶς. ^d Ἐτι δὲ τοῦ μὴ γιγνομένου ἀλλ'
 ὑπάρχοντος ὕδατος καθ' ἡμέραν μὴ τοιαύτην εἶναι τὴν ἀρχὴν
 τῶν ποταμῶν, οἶον ὑπὸ γῆν λίμνας τινὰς ἀποκεκριμένας,
 καθάπερ ἔνιοι λέγουσιν, ἀλλ' ὁμοίως ὥσπερ καὶ ἐν τῷ ^e ὑπὲρ
 γῆς τύπῳ μικραὶ συνιστάμεναι ρανίδες, καὶ πάλιν ^f αὗται
 ἐτέραις, τέλος μετὰ πλῆθους καταβαίνει τὸ ὑόμενον ὕδωρ,
 οὕτω καὶ ἐν τῇ γῇ ἐκ μικρῶν συλλείβεσθαι τὸ πρῶτον καὶ

^k ἐκ] ὑπὸ N. ^l τῶν] τούτων E. ^m αἰὲ om. E. ⁿ ἀενάους F.H.N.
^o διὰ om. E. ^p παραναλίσκεσθαι N. ^q τὸν ὄμβρον N. ^r ἐν om. E.
^s ὅσους E. ^t δέ] δὴ F, om. H.N. ^v φθίνειν N. ^w ἐλλείπει pr. F,
 ἐλλίποι N. ^x ἐνδεχόμενον F. ^y μὲν ante ὅτι ponit N, om. E. ^z πολ-
 λαχοῦ F.H.N. ^a οὐ μὴν om. E. ^b νομίζει E.F.N. ^c ὕδωρ τὸ ἀπο-
 κεκριμένον F. ^d ἔτι] ὅτι N. ^e ὑπὲρ τῆς γῆς F.H.N. ^f αὗται H.

εἶναι οἶον ^ε πιδώσης εἰς ἓν τῆς γῆς τὰς ἀρχὰς τῶν ποταμῶν. Δηλοῖ δ' αὐτὸ τὸ ἔργον· οἱ γὰρ τὰς ὑδραγωγίας ποιοῦντες ¹¹ ὑπονόμοις καὶ διώρυξι συνάγουσιν, ὥσπερ ἂν ^h ἰδιούσης τῆς γῆς ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν. Διὸ καὶ τὰ ρεύματα τῶν ποταμῶν ἐκ τῶν ⁱ ὀρώων φαίνεται ρέοντα, καὶ πλείστοι καὶ μέγιστοι ποταμοὶ ρέουσιν ἐκ τῶν μεγίστων ὀρώων. Ὅμοίως δὲ καὶ αἱ κρῆναι αἱ πλείσται ὄρεσι καὶ τόποις ὑψηλοῖς γειτνιῶσιν· ἐν δὲ τοῖς πεδίοις ἄνευ ποταμῶν ὀλίγαι γίγνονται πάμπαν. Οἱ γὰρ ὀρεινοὶ καὶ ὑψηλοὶ τόποι, οἶον σπόγγος ^k πυκνὸς ¹² ^l ἐπικρεμάμενος, κατὰ μικρὰ μὲν πολλαχῇ δὲ ^m διαπιδῶσι καὶ συλλείβουσι τὸ ὕδωρ· δέχονται τε ⁿ γὰρ τοῦ κατιόντος ὕδατος πολὺ πλῆθος (τί γὰρ διαφέρει κοίλην καὶ ὑπτίαν ἢ ^o πρηνῇ τὴν περιφέρειαν εἶναι καὶ κυρτήν; ἀμφοτέρως γὰρ τὸν ἴσον ὄγκον περιλήψεται σώματος) καὶ τὴν ἀνιούσαν ἀτμίδα ψύχουσι καὶ συγκρίνουσι πάλιν εἰς ὕδωρ. ^p Διὸ ¹³ καθάπερ εἵπομεν, οἱ ^q μέγιστοι τῶν ποταμῶν ἐκ τῶν μεγίστων φαίνονται ρέοντες ^r ὀρώων. Δῆλον δ' ἐστὶ τοῦτο θεωμένοις τὰς τῆς γῆς περιόδους· ταύτας γὰρ ἐκ τοῦ πυνθάνεσθαι παρ' ἐκάστων οὕτως ^s ἀνέγραψαν, ^t ὅσων μὴ συμβέβηκεν αὐτόπτας γενέσθαι τοὺς λέγοντας. Ἐν μὲν οὖν τῇ Ἀσίᾳ ¹⁴ πλείστοι ^v μὲν ἐκ τοῦ ^w Παρνασσοῦ καλουμένου φαίνονται ρέοντες ὄρους καὶ μέγιστοι ποταμοί, τοῦτο δ' ὁμολογεῖται πάντων εἶναι ^x μέγιστον ὄρος τῶν πρὸς τὴν ἕω τὴν χειμερινήν· ὑπερβάντι γὰρ ἤδη τοῦτο φαίνεται ^y ἢ ἔξω ^z θάλαττα, ἧς τὸ πέρασ οὐ δῆλον τοῖς ἐντεῦθεν. Ἐκ μὲν οὖν ¹⁵ τούτου ρέουσιν ἄλλοι τε ποταμοὶ καὶ ὁ Βάκτρος καὶ ὁ Χοάσπης καὶ ὁ Ἀράξης· τούτου δ' ὁ Τάναϊς ἀποσχίζεται μέρος ὧν εἰς τὴν Μαιώτιν λίμνην. ¹⁶ Περὶ δὲ καὶ ^a ὁ Ἰνδὸς ἐξ αὐτοῦ, πάντων τῶν ποταμῶν ρεῦμα πλείστον. Ἐκ δὲ τοῦ

^ε πηδῶσης E.F.H.N., πιδνούσης γρ. E. ^h ἰδρούσης F.H. ⁱ ὀρέων F.H. ^k μικρὸς N. ^l ἐπικρεμάμενοι E. ^m διαπηδῶσι N. ⁿ γὰρ om. H.N. ^o πρηνῇ N. ^p διόπερ E. ^q πλείστοι pr. F. ^r ὀρέων E. ^s ἀνέγραψα N, ἀνεγράψαμεν F. ^t ὅσον N. ^v μὲν οὖν ἐκ E. ^w παρνασσοῦ F.N. ^x μέγιστον τὸ ὄρος H.N., τὸ ὄρος μέγιστον F. ^y ἢ om. E. ^z θάλασσα N. ^a ὁ om. E.

Καυκάσου ^b ἄλλοι τε ρέουσι πολλοὶ καὶ κατὰ πλήθος καὶ κατὰ μέγεθος ὑπερβάλλοντες, καὶ ὁ Φᾶσις· ὁ δὲ Καύκασος μέγιστον ὄρος τῶν πρὸς τὴν ἕω τὴν θερινὴν ἐστὶ καὶ πλήθει ¹⁷ καὶ ὕψει. ^c Σημεῖον δὲ τοῦ ^d μὲν ὕψους ὅτι ὁράται καὶ ^e ἀπὸ τῶν καλουμένων βαθέων καὶ εἰς τὴν λίμνην εἰσπλεόντων, ἔτι δ' ἡλιοῦται τῆς νυκτὸς ^f αὐτοῦ τὰ ἄκρα μέχρι τοῦ τρίτου μέρους ἀπὸ τε τῆς ἕω καὶ πάλιν ἀπὸ τῆς ἐσπέρας· τοῦ ^g δὲ πλήθους ὅτι πολλὰς ^h ἔχον ἑδρας, ἐν ⁱ αἷς ἔθνη ^k τε κατοικεῖ πολλὰ καὶ λίμνας εἶναί φασι μεγάλας, ἀλλ' ὅμως πάσας τὰς ἑδρας ^l εἶναί φασι φανεράς μέχρι τῆς ἐσχάτης ¹⁸ κορυφῆς. ^m Ἐκ δὲ τῆς Πυρήνης (τοῦτο δ' ἐστὶν ὄρος πρὸς δυσμὴν ἰσημερινὴν ἐν τῇ Κελτικῇ) ρέουσιν ὃ τε ⁿ Ἰστρος καὶ ὁ ^o Ταρτησσός. Οὗτος μὲν οὖν ἔξω στηλῶν, ὁ δ' ^p Ἰστρος δι' ὅλης τῆς Εὐρώπης εἰς τὸν Εὐξεῖνον ^q πόντον. Τῶν δ' ἄλλων ποταμῶν οἱ πλείστοι πρὸς ἄρκτον ἐκ τῶν ^r ὁρῶν τῶν ^s Ἀρκυνίων· ταῦτα δὲ καὶ ὕψει καὶ πλήθει μέγιστα περὶ ¹⁹ τὸν τόπον τοῦτόν ἐστιν. ^t Ὑπ' αὐτὴν δὲ τὴν ἄρκτον ὑπὲρ τῆς ἐσχάτης Σκυθίας αἱ καλούμεναι ^u Ρῖπαι, περὶ ὧν τοῦ μεγέθους λίαν εἰσὶν οἱ λεγόμενοι λόγοι μυθώδεις· ρέουσι δ' οὖν οἱ πλείστοι καὶ μέγιστοι ^v μετὰ τὸν ^w Ἰστρον τῶν ἄλλων ²⁰ ποταμῶν ἐντεῦθεν, ὥς φασιν. ^x Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὴν Λιβύην ^y οἱ μὲν ἐκ τῶν Αἰθιοπικῶν ^z ὁρῶν, ὃ τε Αἰγῶν καὶ ὁ Νύσις, οἱ ^{aa} δὲ μέγιστοι τῶν διωνομασμένων, ὃ τε Χρεμέτης καλούμενος, ὅς εἰς τὴν ἔξω ρεῖ ^{ab} θάλατταν, καὶ τοῦ Νείλου τὸ ρεῦμα τὸ πρῶτον, ἐκ τοῦ ^{ac} Ἀργυροῦ καλουμένου ὄρους. ²¹ Τῶν δὲ περὶ τὸν ^{ad} Ἑλληνικὸν τόπον ὁ μὲν ^{ae} Ἀχελῷος ἐκ Πίνδου, καὶ ὁ ^{af} Ἰναχος ἐντεῦθεν, ὁ δὲ Στρυμὼν καὶ ^{ag} Νέστος καὶ ὁ ^{ah} Εὐβρος ἅπαντες τρεῖς ὄντες ἐκ τοῦ Σκόμβρον· πολλὰ δὲ ²² ρεύματα καὶ ἐκ τῆς ^{ai} Ροδόπης ἐστίν. ^{aj} Ὁμοίως ^{ak} δὲ καὶ τοὺς

^b ἄλλοι τε et πολλοὶ om. E. ^c σημεῖα H. et pr. F. ^d μὲν om. E. ^e ὑπὲρ E. ^f αὐτοῦ τε τὰ F. ^g δὲ om. E. ^h ἔχει F, ἔχων H.N. ⁱ οἷς E. ^k τε om. H.N. ^l εἶναι om. F. ^m ταρτησσός N. ⁿ τόπον E. ^o ὁρῶν E. ^p Ἀρκυνίων corr. E. ^q μετὰ] περὶ H.N. ^r ὁ E. ^s δὲ om. E. ^t θάλασσαν F. ^u Ἀργροῦ E. ^w νέστος F, νέσος N. ^x εὐρος F.H.N. ^y δὴ H.N.

ἄλλους ποταμούς εὖροι τις ἂν ρέοντας· ἀλλὰ ^z μαρτυρίου
 χάριν τούτους εἶπομεν· ἐπεὶ καὶ ὅσοι αὐτῶν ρέουσιν ἐξ ἐλῶν,
 τὰ ἔλη ὑπ' ὄρη κεῖσθαι συμβαίνει πάντα σχεδὸν ἢ τόπους
 ὑψηλοὺς ἐκ ^a προσαγωγῆς. Ὅτι μὲν οὖν οὐ δεῖ νομίζειν ²³
 οὕτω γίνεσθαι τὰς ἀρχὰς τῶν ποταμῶν ὡς ἐξ ἀφωρισμένων
 κοιλιῶν, φανερόν· οὔτε γὰρ ἂν ὁ τόπος ἰκανὸς ἦν ὁ τῆς γῆς
 ὡς εἰπεῖν, ὥσπερ οὐδ' ὁ τῶν νεφῶν, ^b εἴπερ τὸ ὄν ἔδει ρεῖν
 μόνον, ἀλλὰ μὴ τὸ μὲν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δ' ἐγίγνετο, ἀλλ' αἰ ^c δὴ
 ἀπὸ ὄντος ἐταμιεύετο· τό τε ὑπὸ τοῖς ὄρεσιν ἔχειν τὰς
 πηγὰς μαρτυρεῖ διότι ^d τῷ συρρεῖν ^e ἐπ' ὀλίγον καὶ κατὰ μι-
 κρὸν ἐκ πολλῶν νοτίδων διαδίδωσιν ὁ τόπος καὶ γίγνονται
 οὕτως αἱ πηγαὶ τῶν ποταμῶν. Οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ τοιούτους ²⁴
 εἶναι τόπους ἔχοντας πλῆθος ^f ὕδατος, οἷον λίμνας, οὐθὲν
 ἄτοπον, πλὴν ^g οὐ τηλικαύτας ὥστε τοῦτο συμβαίνειν, οὐθὲν
 μάλλον ἢ εἰ τις οἴοιτο τὰς φανεράς εἶναι πηγὰς τῶν ποτα-
 μῶν· σχεδὸν γὰρ ἐκ κρηνῶν οἱ πλείστοι ρέουσιν. Ὅμοιον
 οὖν τὸ ^h ἐκείνας καὶ τὸ ταύτας ⁱ νομίζειν εἶναι τὸ σῶμα τὸ
 τοῦ ὕδατος πᾶν. Ὅτι δ' εἰσὶ τοιαῦτα φάραγγες καὶ δια- ²⁵
 στάσεις τῆς γῆς, δηλοῦσιν οἱ καταπινόμενοι τῶν ποταμῶν.
 Συμβαίνει δὲ τοῦτο ^k πολλαχοῦ τῆς γῆς, οἷον τῆς μὲν Πε-
 λοποννήσου πλείστα τοιαῦτα περὶ τὴν Ἀρκαδίαν ἐστίν.
 Αἴτιον δὲ διὰ τὸ ὄρεινὴν οὔσαν μὴ ἔχειν ἐκροὰς ἐκ τῶν ¹ κοι- ²⁶
 λιῶν εἰς ^m θάλατταν· πληροῦμενοι γὰρ οἱ τόποι καὶ οὐκ
 ἔχοντες ἔκρυσιν ⁿ αὐτοὶ εὐρίσκονται τὴν διόδον εἰς βάθος,
 ἀποβιαζομένου τοῦ ἄνωθεν ἐπιόντος ὕδατος. Περὶ μὲν οὖν
 τὴν Ἑλλάδα μικρὰ τοιαῦτα παντελῶς ἐστὶ γιγνόμενα· ἀλλ'
 ἢ γε ὑπὸ τὸν Καύκασον λίμνη, ἣν καλοῦσιν οἱ ἐκεῖ θάλατταν,
 φανερά. Αὕτη γὰρ ^o ποταμῶν πολλῶν καὶ μεγάλων ^p εἰς- ²⁷
 βαλλόντων οὐκ ἔχουσα ἔκρουν φανερόν ἐκδίδωσιν ὑπὸ γῆν
 κατὰ ^q Κοραξούς, περὶ τὰ καλούμενα βαθέα τοῦ Πόντου·

^z μαρτυρίας F.H. ^a προαγωγῆς N. ^b εἴπερ] εἰ F.H.N. ^c δὴ om. F.H.N. ^d τὸ N. ^e ἐπ'] εἰς H.N. ^f ὕδάτων F. ^g οὔτι τηλικ. H.N. et pr. F. ^h κείνας E. ⁱ εἶναι νομίζειν H.N. ^k πολλαχοῖ E. ^l κοιλιῶν F.H. ^m θάλασσαν F. ⁿ αὐτοῖς F.H.N. ^o πολλῶν ποταμῶν H. ^p εἰσβαλλόντων H.N. ^q κορεξούς N.

ταῦτα δ' ἐστὶν ἄπειρόν τι τῆς θαλάττης βάθος· οὐτεῖς
 28 γοῦν πώποτε ^τκαθιεῖς ἐδυνήθη πέρας εὔρεῖν. Ταύτη ^ς δὴ
 πόρρω τῆς γῆς σχεδὸν περὶ τριακόσια στάδια πότιμον ἀνα-
 δίδωσι ὕδωρ ἐπὶ πολὺν τόπον, οὐ ^τσυνεχῇ δέ, ἀλλὰ τρις-
 σαχῇ. ^ν Καὶ περὶ τὴν Λιγυστικὴν οὐκ ἐλάττων τοῦ ^ω Ῥο-
 δανοῦ καταπίνεται τις ποταμός, καὶ πάλιν ἀναδίδωσι κατ'
 ἄλλον τόπον· ὁ δὲ ^τΡοδανὸς ποταμὸς ναυσιπέρατός ἐστιν.

14 Οὐκ αἰεὶ δ' οἱ αὐτοὶ τόποι τῆς γῆς οὔτ' ἐνυγροὶ εἰσιν οὔτε
 ξηροί, ἀλλὰ μεταβάλλουσι κατὰ τὰς τῶν ποταμῶν γενέσεις
 καὶ τὰς ἀπολείψεις. Διὸ καὶ τὰ περὶ τὴν ἡπειρον μετα-
 βάλλει καὶ τὴν θάλατταν, καὶ οὐκ αἰεὶ τὰ μὲν γῇ τὰ δὲ θά-
 λαττα διατελεῖ πάντα τὸν χρόνον, ἀλλὰ γίγνεται ^χθάλαττα
 μὲν ὅπου χέρσος, ἐνθα δὲ νῦν ^χθάλαττα, πάλιν ἐνταῦθα
 2 γῇ. Κατὰ μέντοι τινὰ τάξιν νομίζειν χρή ταῦτα γίγνε-
 σθαι ^υ καὶ περίοδον. Ἀρχὴ δὲ τούτων καὶ αἴτιον ὅτι καὶ
 τῆς γῆς τὰ ἐντός, ^z ὥσπερ τὰ σώματα ^α τὰ τῶν φυτῶν καὶ
 ζῶων, ἀκμὴν ἔχει καὶ γῆρας. Πλὴν ἐκείνοις μὲν οὐ κατὰ
 μέρος ταῦτα συμβαίνει πάσχειν, ἀλλ' ἅμα πᾶν ἀκμάζειν καὶ
 φθίνειν ^β ἀναγκαῖον· τῇ δὲ γῇ τοῦτο γίγνεται κατὰ μέρος
 3 διὰ ψύξιν καὶ θερμότητα. Ταῦτα μὲν οὖν ^ε αὖξεται καὶ φθί-
 νει διὰ τὸν ἥλιον καὶ τὴν περιφοράν, διὰ δὲ ταῦτα καὶ τὴν
 δύναμιν τὰ μέρη τῆς γῆς λαμβάνει διαφέρουσιν, ὥστε μέ-
 χρι τινὸς ἐννδρα δύναται ^δ διαμένειν, εἴτα ξηραίνεται καὶ γη-
 ράσκει πάλιν· ἕτεροι δὲ τόποι βιώσκονται καὶ ἐννδροὶ γίγνον-
 4 ται κατὰ μέρος. Ἀνάγκη δὲ τῶν μὲν τόπων γιγνομένων
^ε ξηροτέρων τὰς πηγὰς ἀφανίζεσθαι, τούτων δὲ συμβαινόντων
 τοὺς ποταμοὺς πρῶτον μὲν ἐκ μεγάλων μικροῦς, εἴτα τέλος
 γίγνεσθαι ξηρούς, τῶν δὲ ποταμῶν μεθισταμένων καὶ ἐνθεν
 μὲν ἀφανιζομένων ἐν ἄλλοις δ' ἀνάλογον γιγνομένων μετα-
 βάλλειν τὴν θάλατταν· ὅπου μὲν γὰρ ἐξωθουμένη ὑπὸ τῶν

^τ καθιεῖς ἡδυνήθη F.H.N. ^ς δὲ F.H.N. ^τ συνεχῶς H. ^ν καὶ
 om. E. ^ω ἡριδανοῦ γρ. E. ^χ θάλασσα—θάλασσα N. ^υ καὶ περίοδον
 om. E. ^z ὥσπερ καὶ τὰ F. ^α τὰ om. E.F.N. ^β ἀναγκαῖον—καὶ
 φθίνει om. pr. F. ^ε αὖξει τε καὶ rc. F. ^δ μένειν N. ^ε ξηρῶν N.

ποταμῶν ^f ἐπλεόναζεν ^g ἀπιούσα, ξηρὰν ποιεῖν ἀναγκαῖον, ὅπου δὲ τοῖς ρεύμασι ^h πληθύνουσα ἐξηραίνετο προσχουμένη, πάλιν ἐνταῦθα ⁱ λιμνάζειν. Ἄλλα διὰ τὸ γίγνεσθαι πᾶσαν ⁵ τὴν φυσικὴν ^k τὴν ^l περὶ γῆν γένεσιν ἐκ ^m προσαγωγῆς ⁿ καὶ ἐν χρόνοις παμμήκεσι πρὸς τὴν ἡμετέραν ζωὴν, λανθάνει ταῦτα γιγνόμενα, καὶ πρότερον ὅλων τῶν ἐθνῶν ἀπώλειαί γίνονται καὶ φθοραὶ πρὶν μνημονεῦσθαι τὴν τούτων μεταβολὴν ἐξ ἀρχῆς εἰς τέλος. Μέγισται μὲν ^o οὖν φθοραὶ γίνονται καὶ ⁶ τάχιστα ἐν τοῖς πολέμοις, ἄλλαι δὲ νόσοις, αἱ δ' ἀφορίαις, καὶ ταύταις αἱ μὲν μεγάλαι αἱ δὲ κατὰ μικρόν, ὥστε λανθάνουσι ^p τῶν γε τοιούτων ἐθνῶν καὶ αἱ μεταναστάσεις διὰ τὸ τοὺς μὲν λείπειν τὰς χώρας, τοὺς δ' ὑπομένειν μέχρι τούτου μέχρι περ ἂν μηκέτι δύνηται τρέφειν ἡ χώρα πλήθος μηθέν. Ἀπὸ τῆς πρώτης οὖν ἀπολείψεως εἰς τὴν ^q ἐσχάτην εἰκὸς ⁷ γίγνεσθαι ^r χρόνους μακροὺς, ὥστε μηθένα μνημονεύειν, ἀλλὰ σωζομένων ἔτι τῶν ὑπομενόντων ἐπιλελῆσθαι διὰ χρόνου ^s πλήθος. Τὸν αὐτὸν δὲ ^t τρόπον χρὴ νομίζειν καὶ τοὺς κατοικισμοὺς λανθάνειν πότε πρῶτον ἐγένοντο τοῖς ἔθνεσιν ἐκάστοις εἰς τὰ μεταβάλλοντα ^v καὶ γιγνόμενα ξηρὰ ἐξ ἐλῶδων καὶ ^w ἐνύδρων· καὶ γὰρ ἐνταῦθα κατὰ μικρόν ἐν πολλῷ γίγνεται χρόνῳ ἢ ἐπίδοσις, ὥστε ^x μὴ μνημονεύειν ^y τίνες ^z πρῶτοι καὶ πότε καὶ πῶς ἐχόντων ἦλθον τῶν τόπων, οἷον συμβέβηκε ^a καὶ περὶ ^b τὴν Αἴγυπτον· καὶ γὰρ οὗτος ^c αἰὲς ξηρότερος ὁ τόπος φαίνεται γιγνόμενος καὶ πᾶσα ἡ χώρα τοῦ ποταμοῦ ^d πρόσχωσις οὐσα τοῦ Νείλου, διὰ δὲ τὸ κατὰ μικρόν ξηραινομένων τῶν ἐλῶν τοὺς πλησίον εἰσοικίζεσθαι τὸ τοῦ χρόνου μῆκος ἀφήρηται τὴν ἀρχήν. Φαίνεται ^e δ' οὖν καὶ τὰ στό- ⁹ ματα πάντα, πλὴν ἐνὸς τοῦ Κανωβικοῦ, χειροποίητα καὶ οὐ

^f ἐπλεόνασεν H.N. ^g ἀπιούσαν N. ^h πληθύνουσα F.H.N, om. pr. E. ⁱ λιμνάζει F. ^k τὴν om. H.N. ^l περὶ τὴν γῆν F.H.N. ^m προσαγωγῆς N. ⁿ καὶ om. E. ^o οὖν om. N. ^p τῶν om. E. ^q ἐσχάτην] ὑστέραν F.H.N. ^r μακροὺς χρόνους F.H.N. ^s πλήθος ταῖς μεταναστάσεσι τὸν F.H.N. ^t τρόπον om. N. ^v καὶ τὰ γ. E. ^w ἐνύδρων E. ^x μὴ om. E. ^y τίνος N. ^z πρῶτον F.H. ^a καὶ τὰ περὶ F.H.N. ^b τὴν om. H.N. ^c αἰεὶ H.N. ^d πρόσχωσις pr. N. ^e δ' om. F.H.N.

τοῦ ποταμοῦ ὄντα, καὶ τὸ ἀρχαῖον ἢ Αἴγυπτος Θῆβαι κα-
 λούμεναι. Δηλοῖ δὲ καὶ Ὁμηρος, οὕτω πρόσφατος ὢν ὥς
 εἰπεῖν πρὸς τὰς τοιαύτας μεταβολάς· ἐκείνου γὰρ τοῦ τόπου
 ποιεῖται μνείαν ὥς οὕτω ^f Μέμφιος οὔσης ἢ ὅλως ἢ οὐ τηλι-
 10 καύτης. Τοῦτο δ' εἰκὸς οὕτω συμβαίνειν· οἱ γὰρ ^g κάτωθεν
 τόποι τῶν ^h ἄνωθεν ὕστερον ὤκισθησαν· ἐλώδεις γὰρ ἐπὶ
ⁱ πλείω χρόνον ἀναγκαῖον εἶναι τοὺς ἐγγύτερον τῆς ^k προσ-
 χώσεως διὰ τὸ λιμνάζειν ἐν τοῖς ἐσχάτοις ἀεὶ μᾶλλον. Με-
 ταβάλλει δὲ τοῦτο καὶ πάλιν ^l εὐθηνεῖ· ξηραινόμενοι γὰρ οἱ
 τόποι ἔρχονται εἰς τὸ καλῶς ἔχειν, οἱ δὲ πρότερον εὐκραεῖς
 11 ὑπερξηραινόμεναι ^m τότε γίνονται χείρους. Ὅπερ συμβέ-
 βηκε τῆς Ἑλλάδος καὶ περὶ τὴν Ἀργείων καὶ Μυκηναίων
 χώραν· ἐπὶ μὲν γὰρ ⁿ τῶν Τρωϊκῶν ἢ μὲν Ἀργεῖα διὰ τὸ
 ἐλώδης εἶναι ὀλίγους ^o ἐδύνατο τρέφειν, ἢ δὲ Μυκηναῖα καλῶς
 εἶχεν (διὸ ἐντιμότερα ἦν), νῦν δὲ τούναντίον διὰ τὴν ^p εἰρημέ-
 νην αἰτίαν· ἢ μὲν γὰρ ἀργὴ γέγονε καὶ ξηρὰ πάμπαν, τῆς
 δὲ τὰ τότε διὰ τὸ λιμνάζειν ἀργὰ νῦν χρήσιμα γέγονεν.
 12 Ὡςπερ οὖν ἐπὶ τούτου τοῦ τόπου συμβέβηκεν ὄντος μικροῦ,
 ταῦτό δει νομίζειν τοῦτο συμβαίνειν καὶ περὶ μεγάλους τό-
 πους καὶ χώρας ὅλας. Οἱ μὲν οὖν βλέποντες ἐπὶ μικρὸν αἰ-
 τίαν οἴονται ^q τῶν τοιούτων εἶναι παθημάτων τὴν τοῦ ὅλου
 μεταβολὴν ὥς γινομένου τοῦ οὐρανοῦ· διὸ καὶ τὴν θάλατταν
 ἐλάττω γίνεσθαι φασιν ὥς ξηραιομένην, ὅτι πλείους φαί-
 13 νονται τόποι τοῦτο πεπονθότες νῦν ἢ πρότερον. Ἔστι δὲ
 τούτων τὸ μὲν ἀληθές τὸ δ' οὐκ ἀληθές· πλείους μὲν γὰρ εἰ-
 σιν οἱ πρότερον ἔνυδροι νῦν δὲ χερσεύοντες, οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ
 τούναντίον· ^rπολλαχῇ γὰρ σκοποῦντες ^sεὐρήσουσιν ἐπεληλυ-
 14 θυῖαν τὴν θάλατταν. Ἀλλὰ τούτου τὴν αἰτίαν οὐ τὴν τοῦ
 κόσμου γένεσιν οἶεσθαι χρή· γελοῖον ^t γὰρ διὰ μικρὰς καὶ
 ἀκαριαίας ^v μεταβολὰς κινεῖν τὸ πᾶν, ὃ δὲ τῆς γῆς ὄγκος καὶ

^f μέμφιδος H. ^g κάτω F.N. ^h ἄνω F.N. ⁱ πλείον E.N, πλείονα F.
^k προσχώσεως F.N. ^l εὐθηνεῖ E. ^m πότε pr. F, ποτέ H.N. ⁿ τῶν
 om. F.N. ^o ἡδύνατο F.H.N. ^p προειρημένην H.N. ^q τῶν τοιούτων
 π. εἶναι τὴν τοῦ ὅλου μ. H, τῶν π. τῶν τοιούτων τὴν τοῦ ὅλου εἶναι μ. N.
^r πολλαχοῖ E. ^s εὐρήσομεν F.H.N. ^t γὰρ] δὲ E. ^v μεταβολῆς F.

τὸ μέγεθος οὐθέν ἐστι δὴ που πρὸς τὸν ὅλον οὐρανόν· ἀλλὰ πάντων τούτων αἴτιον ὑποληπτέον ὅτι γίγνεται διὰ χρόνων εἰμαρμένων, οἷον ἐν ταῖς κατ' ἐνιαυτὸν ὥραις χειμῶν, οὕτω περιόδου ^ωτινὸς μεγάλης μέγας χειμῶν καὶ ὑπερβολὴ ὄμβρων. Αὕτη δ' οὐκ αἰεὶ κατὰ τοὺς αὐτοὺς τόπους, ἀλλ' ὥσπερ ¹⁵ ὁ καλούμενος ἐπὶ Δευκαλίωνος κατακλυσμός· καὶ γὰρ οὗτος περὶ τὸν Ἑλληνικὸν ἐγένετο ^κμάλιστα τόπον, καὶ τούτου περὶ τὴν Ἑλλάδα τὴν ἀρχαίαν. Αὕτη δ' ἐστὶν ἡ ^υπερὶ Δωδώνην καὶ τὸν Ἀχελῶν· οὗτος γὰρ πολλαχοῦ τὸ ρεῦμα μεταβέβληκεν· ὥκουν γὰρ οἱ Σελλοὶ ἐνταῦθα καὶ οἱ καλούμενοι τότε μὲν Γραικοὶ νῦν δ' Ἑλληνες. ^οΌταν οὖν ^zδὴ γένηται ¹⁶ τοιαύτη ὑπερβολὴ ὄμβρων, νομίζειν χρὴ ἐπὶ πολὺν χρόνον διαρκεῖν, καὶ ὥσπερ ^ανῦν ^βτοῦ τοὺς μὲν ἀενάους εἶναι τῶν ποταμῶν ^γτοὺς δὲ μὴ οἱ μὲν φασιν αἴτιον εἶναι τὸ μέγεθος τῶν ^δὑπὸ γῆς ^εχασμάτων, ἡμεῖς δὲ τὸ μέγεθος τῶν ὑψηλῶν τόπων καὶ τὴν πυκνότητα ^ςκαὶ ψυχρότητα αὐτῶν· οὗτοι γὰρ πλείστον καὶ δέχονται ὕδωρ καὶ στέγουσι καὶ ποιοῦσιν. ^οΌσοις ¹⁷ δὲ μικραὶ αἰ ἐπικρεμάμεναι ^ςσυστάσεις τῶν ^hὀρέων ἢ σομφαὶ καὶ λιθώδεις καὶ ἀργιλώδεις, τούτους δὲ προαπολείπειν οὕτως οἷεσθαι δεῖν τότε, ἐν οἷς ⁱἂν γένηται ἡ τοιαύτη τοῦ ὑγροῦ φορὰ οἷον ἀενάους ποιεῖν τὰς ὑγρότητας τῶν τόπων μᾶλλον. Τῷ χρόνῳ δὲ ταῦτα ξηραίνεται γιγνόμενα μᾶλλον, θάτερα ¹⁸ δ' ἐλάττω τὰ ἔφυδρα, ἕως ἂν ἔλθῃ ^κπάλιν ¹ἡ καταβολὴ τῆς περιόδου τῆς αὐτῆς. Ἐπεὶ δ' ἀνάγκη ^μτοῦ ὅλου γίγνεσθαι μὲν τινα μεταβολήν, μὴ μέντοι γένεσιν καὶ φθοράν, ^νεἴπερ μένει τὸ πᾶν, ἀνάγκη, καθάπερ ἡμεῖς λέγομεν, μὴ τοὺς αὐτοὺς αἰεὶ τόπους ὑγροὺς ^τοἷναι θαλάττῃ καὶ ποταμοῖς ^ρκαὶ ξηροῦς. Δηλοὶ δὲ τὸ γιγνόμενον· οὓς γὰρ φαμεν ^qἀρχαιοτά- ¹⁹τους εἶναι τῶν ἀνθρώπων Αἰγυπτίους, τούτων ἡ χώρα πᾶσα

^ω μεγάλης τινὸς N. ^κ τόπον μάλιστα F.H.N. ^υ περὶ τὴν δωδώνην F.H.N. ^z δὴ om. F.H.N. ^α νῦν] οὖν N. ^β τοῦ ἀενάους εἶναι τινὰς τῶν F.H.N. ^γ τοὺς δὲ] τούτους δὲ E. ^δ ὑπὸ γῆν F.H., ὑπὸ τὴν γῆν N. ^ε χασμάτων] ἀντρων corr. E. ^ς καὶ τὴν ψ. N. ^ς τῶν ὀρέων συστάσεις F.H.N. ^h ὀρέων E. ⁱ ἂν E. ^κ πάλιν om. N. ¹ ἡ om. E. ^μ τοῦ om. H.N. ^ν εἴπερ—λέγομεν margo F. ^ο εἶναι τῇ θ. F.H.N. ^ρ καὶ διαξήρους E. ^q ἀρχαιοτέρους H.N.

- 20 γεγονυία φαίνεται καὶ οὐσα τοῦ ποταμοῦ ἔργον. Καὶ τοῦτο κατὰ ^τ τε τὴν χώραν αὐτὴν ὁρῶντι δῆλόν ἐστι, καὶ τὰ περὶ τὴν ἐρυθρὰν ^ς θάλατταν τεκμήριον ἱκανόν· ταύτην γὰρ ^τ τῶν βασιλέων τις ἐπειράθη διορύττειν (οὐ γὰρ μικρὰς εἶχεν ἂν αὐτοῖς ὠφελείας πλωτὸς ^ν ἅπας ὁ τόπος ^ω γενόμενος· λέγεται δὲ πρῶτος Σέσωστρις ^ς ἐπιχειρῆσαι τῶν παλαιῶν), ἀλλ' εὗρεν 21 ὑψηλοτέραν οὐσαν τὴν θάλατταν ^ν τῆς γῆς. Διὸ ἐκείνός τε πρότερον καὶ Δαρεῖος ὕστερον ἐπαύσατο διορύττων, ὅπως ^ς μὴ ^α διαφθαρή τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ συμμιγείσῃς ^ν τῆς ^β θαλάττης. Φανερόν οὖν ὅτι θάλαττα πάντα μία ^ς ταῦτα συνεχῆς ἦν.
- 22 Διὸ καὶ τὰ περὶ τὴν Λιβύην τὴν ^α Ἀμμωνίαν χώραν ταπεινότερα φαίνεται καὶ κοιλότερα ^δ παρὰ λόγον τῆς ^ς κάτωθεν χώρας· δῆλον γὰρ ὡς ἐγχώσεως μὲν ^ς γενομένης ^ς ἐγένοντο ^h λίμναι καὶ χέρσος, χρόνου δὲ ^ι γενομένου τὸ ^κ ἀπολειφθὲν 23 καὶ λιμνάσαν ὕδωρ ξηρανθὲν ἐστὶν ἤδη φρουδόν. ^α Ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ περὶ τὴν Μαιῶτιν λίμνην ἐπιδέδωκε τῇ ^ι προσχώσει τῶν ποταμῶν τοσοῦτον, ὥστε πολλῶ ^μ ἐλάττω μεγέθει πλοῖα νῦν ^ν εἰσπλεῖν πρὸς τὴν ἐργασίαν ^ο ἢ ἔτος ἐξηκοστόν· ὥστ' ἐκ τούτου ῥάδιον ἀναλογίσασθαι ὅτι καὶ τὸ πρῶτον, ὥσπερ αἱ πολλαὶ τῶν λιμνῶν, καὶ αὕτη ἔργον ἐστὶ τῶν ποταμῶν, καὶ τὸ τελευταῖον πᾶσαν ἀνάγκη γενέσθαι ξηράν.
- 24 ^α Ἐτι δ' ὁ Βόσπορος αἰεὶ ^ρ μὲν ρεῖ διὰ τὸ ^α προσχοῦσθαι, καὶ ἔστιν ἔτι ταῦτα ^τ καὶ τοῖς ὄμμασιν ἰδεῖν ὅν τινα ^ς συμβαίνει τρόπον· ὅτε γὰρ ἀπὸ τῆς ^α Ἀσίας ἡὸνα ποιήσειεν ὁ ῥοῦς, τὸ ὀπισθεν λίμνη ^τ ἐγίγνετο μικρὰ τὸ πρῶτον, εἴτ' ^ν ἐξηράνθη, μετὰ δὲ τοῦτο ^ω ἄλλη ἀπὸ ταύτης ἡὸν, καὶ λίμνη ^ς ἀπ' αὐ-

^τ γε F. ^ς θάλασσαν F.H.N. ^τ τις τῶν β. N. ^ν πᾶς F.N.
^ω γιγνόμενος H. ^ς ἐγχειρίσαι N. ^ν τῆς γῆς om. E. ^ς μὴ om. E.
^α φθαρή F. ^β θαλάσσης N. ^ς ταύτη F.H.N. ^δ παρὰ τὸ κατὰ λ. E.F.
^ς κάτω F.H.N. ^ς γενομένης N. ^ς ἐγένετο E. ^h λίμναι corr. E.
^ι γενομένου N. ^κ ἀπολειφθὲν F.H.N. ^ι προσχώσει N. ^μ ἐλάττω τῶ μ. F.
^ν εἰσπλεῖ E. ^ο ἢ πρὸ ἔτους ἐξηκοστοῦ F, ἢ ἕτερον ἐξηκοστόν N.
^ρ μὲν] ἄλλη γρ. E. ^α προσχοῦσθαι E.N. ^τ καὶ ante τοῖς om. E.
^ς συνέβαιναν E. ^τ ἐγένετο F.H.N. ^ν ἐξηραίνεται pr. E, ἐξηράνθη ἂν F.H.N., ἐξηραίνετ' ἂν corr. E. ^ω ἀλλ' ἢ N, ἄλλη ἢ F.H. ^ς ἀπὸ ταύτης F.H.N.

τῆς· καὶ τοῦτο αἰὶ οὕτω συνέβαινεν ὁμοίως· τούτου δὲ γινο-
 μένου πολλάκις ἀνάγκη ὕπαιχτος τοῦ χρόνου ὥσπερ ποτα-
 μὸν γενέσθαι, τέλος δὲ καὶ τοῦτον ξηρόν. Φανερόν τοίνυν, 25
 ἐπεὶ ^z ὁ τε χρόνος οὐχ ^a ὑπολείπει καὶ τὸ ὅλον αἰδίον, ὅτι
 οὔτε ὁ Τάναϊς ^b ποταμὸς οὔτε ὁ Νεῖλος αἰὶ ^c ἔρρει, ἀλλ' ἦν
 ποτὲ ξηρὸς ὁ τόπος ὅθεν ῥέουσιν· τὸ γὰρ ἔργον ἔχει ^d αὐτῶν
 πέρας, ὁ δὲ χρόνος οὐκ ἔχει. Ὅμοίως δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν
 ἄλλων ^e ἀρμόσει ποταμῶν λέγειν. Ἀλλὰ μὴν ^f εἴπερ οἱ πο- 26
 ταμοὶ γίνονται καὶ φθείρονται καὶ μὴ αἰὶ ^g οἱ αὐτοὶ τόποι
 τῆς γῆς ἔνυδροι, καὶ τὴν θάλατταν ἀνάγκη μεταβάλλειν
 ὁμοίως. Τῆς δὲ ^h θαλάττης τὰ μὲν ἀπολειπούσης τὰ δ' ἐπι-
 ούσης αἰὶ φανερόν ὅτι τῆς πάσης γῆς οὐκ αἰὶ τὰ αὐτὰ τὰ μὲν
 ἐστὶ θάλαττα τὰ δ' ἡπειρος, ἀλλὰ μεταβάλλει τῷ χρόνῳ
 πάντα. Διότι μὲν οὖν οὐκ αἰὶ ταῦτα οὔτε ⁱ χερσεύεται τῆς 27
 γῆς οὔτε πλωτά ἐστὶ, καὶ διὰ τίν' αἰτίαν ταῦτα συμβαίνει,
 εἴρηται· ὁμοίως δὲ καὶ ^k διὰ τί οἱ μὲν ἀέναοι οἱ δ' οὐ τῶν πο-
 ταμῶν ^l εἰσίν.

B.

Περὶ δὲ θαλάττης, καὶ τίς ἡ φύσις αὐτῆς, καὶ διὰ τίν' αἰ-
 τίαν ἀλμυρὸν τοσοῦτόν ἐστιν ὕδατος πλῆθος, ἔτι δὲ περὶ τῆς
 ἐξ ἀρχῆς γενέσεως λέγωμεν. Οἱ μὲν οὖν ἀρχαῖοι καὶ δια- 2
 τρίβοντες περὶ τὰς θεολογίας ποιοῦσιν αὐτῆς πηγάς, ἵν'
^m αὐτοῖς ὣσιν ἀρχαὶ καὶ ρίζαι γῆς καὶ θαλάττης· τραγικώ-
 τερον γὰρ οὕτω καὶ σεμνότερον ὑπέλαβον ἴσως εἶναι τὸ λε-
 γόμενον, ὥς μέγα τι τοῦ παντός τοῦτο μόριον ὄν· καὶ τὸν
 λοιπὸν οὐρανὸν ὅλον ⁿ περὶ τοῦτον ^o συστήναι τὸν τόπον καὶ
 τούτου χάριν ὥς ὄντα τιμιώτατον καὶ ἀρχήν. Οἱ δὲ σοφώ- 3
 τεροι τὴν ἀνθρωπίνην σοφίαν ποιοῦσιν αὐτῆς γένεσιν· εἶναι
 γὰρ τὸ πρῶτον ὑγρὸν ἅπαντα τὸν περὶ τὴν γῆν τόπον, ὑπὸ

^y χρόνου προϊόντος, omisso τοῦ, F.H.N. ^z ὅτε ὁ χρόνος H.N. ^a ὑπο-
 λείψει F.H.N. ^b ποταμὸς om. F.H.N. ^c ῥεῖν corr. E. ^d αὐτῷ E.
^e ποταμῶν ἀρμόσει H.N., ποταμῶν ἀρμόσειε F. ^f εἴπερ] καὶ εἴπερ καὶ N,
 εἴπερ καὶ F. ^g οἱ om. E. ^h θαλάσσης N. ⁱ χερσεύει F.N.
^k διότι E. ^l εἰσίν om. F. ^m αὐτῶν N, αὐτῆς F.H. ⁿ περὶ om. E.
^o συνεστάναι F.N.

δὲ τοῦ ἡλίου ξηραινόμενον τὸ μὲν διατμίσαν πνεύματα κα-
τροπὰς ἡλίου καὶ σελήνης φασὶ ποιεῖν, τὸ δὲ λειφθὲν θάλατ-
ταν εἶναι· διὸ καὶ ἐλάττω γίνεσθαι ξηραιομένην οἴονται, καὶ
4 τέλος ἔσεσθαι ποτε πᾶσαν ξηράν. Ἔνιοι δ' αὐτῶν θερμαινο-
μένης φασὶν ὑπὸ τοῦ ἡλίου τῆς γῆς οἶον ἰδρῶτα γίνεσθαι,
διὸ καὶ ἀλμυρὰν εἶναι· καὶ γὰρ ὁ ἰδρῶς ἀλμυρός. Οἱ δὲ τῆς
ἀλμυρότητος αἰτίαν ῥ τὴν γῆν εἶναί φασιν· καθάπερ γὰρ τὸ
διὰ τῆς τέφρας ἠθούμενον ῥ ἀλμυρὸν γίνεται, τὸν αὐτὸν τρό-
πον καὶ ταύτην ἀλμυρὰν εἶναι μιχθείσης ῥ αὐτῇ τοιαύτης γῆς.
5 Ὅτι μὲν οὖν ῥ πηγὰς θαλάττης ἀδύνατον εἶναι, διὰ τῶν ὑπαρ-
χόντων ἤδη θεωρεῖν δεῖ. Τῶν ῥ γὰρ ῥ περὶ τὴν γῆν ὑδάτων
τὰ μὲν ῥυτὰ τυγχάνει ὄντα τὰ δὲ στάσιμα. Τὰ μὲν οὖν ῥυτὰ
πάντα πηγαῖα· περὶ δὲ τῶν πηγῶν εἰρήκαμεν πρότερον, ὅτι
δεῖ νοεῖν οὐχ ὥσπερ ἐξ ἀγγείου ῥ ταμιευόμενον τὴν ἀρχὴν
εἶναι πηγὴν, ἀλλ' εἰς ῥ ἐν αὐτῇ γινόμενον καὶ συρρέον ῥ ἀπαντᾷ
6 ῥ πρώτην. Τῶν δὲ στασίμων τὰ μὲν συλλογιμαῖα καὶ ὑπο-
στάσεις, οἶον τὰ τελματιαῖα καὶ ὅσα λιμνώδη, πλήθει καὶ
ὀλιγότητι διαφέροντα, τὰ δὲ πηγαῖα. Ταῦτα δὲ ῥ πάντα
χειρόκμητα, λέγω δ' οἶον τὰ φρεατιαῖα καλούμενα· πάντων
γὰρ ἀνωτέρω δεῖ τὴν πηγὴν εἶναι τῆς ῥύσεως. Διὸ τὰ μὲν
αὐτόματα ῥεῖ τὰ ῥ κρηναῖα καὶ ῥ ποταμιαῖα, ταῦτα δὲ τέχνης
7 προσδεῖται τῆς ἐργασομένης. Αἱ μὲν οὖν διαφοραὶ ῥ τοιαῦ-
ται καὶ τοσαῦται ῥ τῶν ὑδάτων εἰσὶν· τούτων δ' οὕτω διω-
ρισμένων ἀδύνατον πηγὰς εἶναι τῆς ῥ θαλάττης· ἐν οὐδετέρῳ
γὰρ τούτων οἶόν τ' εἶναι τῶν γενῶν αὐτῇ· οὔτε γὰρ ἀπόρρυ-
τός ἐστιν οὔτε χειροποίητος, τὰ δὲ πηγαῖα πάντα τούτων ῥ θά-
τερον πέπονθεν· αὐτόματον δὲ στάσιμον τοσοῦτον πλῆθος
8 οὐθὲν ὀρώμεν πηγαῖον γιγνόμενον. Ἔτι δ' ἐπεὶ πλείους εἰσὶ
ῥ θάλατται πρὸς ἀλλήλας οὐ συμμιγνύουσai κατ' οὐθένα τό-

ῥ εἶναί φασι τὴν γῆν F. ῥ ἀλμυρὸν—τρόπον om. E. ῥ αὐτῇ τῆς
τοιαύτης H.N. ῥ πηγὰς τῆς θ. F.H.N. ῥ γὰρ om. E. ῥ περὶ γε
τὴν F. ῥ ταμιευόμενων E. ῥ ἐν corr. E, ἢν H. et corr. N. ῥ ἀπαντᾷ
E.N. ῥ πρώτων F. ῥ πάντα om. E. ῥ κρηναῖα H.N. ῥ ποτάμια
F.H.N. ῥ τοσαῦται καὶ τοιαῦται F.H.N. ῥ τῶν om. H.N. ῥ θαλάσ-
σης N. ῥ θάτερα πεπόνθασιν N. ῥ θάλασσαι H.N.

πον, ὧν ἡ μὲν ἐρυθρὰ φαίνεται κατὰ μικρὸν κοινωνοῦσα πρὸς
τὴν ἔξω στηλῶν ἰθάλατταν, ἡ δ' Ὑρκανία καὶ Κασπία κεχω-
ρισμέναι ^k τε ταύτης καὶ περιοικούμεναι κύκλῳ, ὥστ' οὐκ ἂν
ἐλάνθανον αἱ πηγαί, εἰ κατὰ τινα τόπον αὐτῶν ἦσαν. Ὑρέουσα ⁹
δ' ἡ ἰθάλαττα φαίνεται κατὰ τὰς στενότητας, ^m εἴ που διὰ
τὴν περιέχουσιν γῆν εἰς μικρὸν ἐκ μεγάλου συνάγεται πελά-
γους, διὰ τὸ ταλαντεύεσθαι δεῦρο ⁿ κακείσε πολλάκις. Τοῦτο
δ' ἐν μὲν πολλῷ πλήθει θαλάττης ἄδηλον· ἡ δὲ διὰ τὴν στε-
νότητα τῆς γῆς ὀλίγον ἐπέχει τόπον, ἀναγκαῖον τὴν ἐν τῷ
πελάγει μικρὰν ταλάντωσιν ἐκεῖ φαίνεσθαι μεγάλην. Ὑ ¹⁰
ἐντὸς Ὑρακλείων στηλῶν ἅπασα κατὰ τὴν τῆς ^o γῆς κοιλό-
τητα ρεῖ, ^p καὶ ^q τῶν ποταμῶν τὸ πλῆθος· ἡ μὲν γὰρ Μαιῶ-
τις εἰς τὸν Πόντον ρεῖ, οὗτος δ' εἰς ^r τὸν Αἰγαῖον. ^s Πάντα
δ' ἤδη τὰ τούτων ἔξω πελάγῃ ἦττον ποιεῖ τοῦτ' ἐπιδήλως.
^t Ἐκείνοις δὲ διὰ τε τὸ τῶν ποταμῶν πλῆθος ^u συμβαίνει τοῦτο ¹¹
(πλείους γὰρ εἰς τὸν Εὐξείνιον ῥέουσι ποταμοὶ καὶ τὴν Μαι-
ῶτιν ἢ τὴν πολλαπλασίαν ^v χώραν αὐτῆς) καὶ διὰ τὴν ^w βρα-
χύτητα τοῦ βάθους· αἰεὶ γὰρ ^x ἐκεῖ βαθυτέρα φαίνεται οὔσα
ἢ θάλαττα, καὶ τῆς μὲν Μαιώτιδος ὁ Πόντος, τούτου δ' ^y ὁ
Αἰγαῖος, τοῦ δ' Αἰγαίου ὁ Σικελικός· ὁ δὲ Σαρδονικός καὶ
^z ὁ ^a Τυρρηνικός βαθύτατοι πάντων. Τὰ δ' ἔξω στηλῶν ¹²
^b βραχέα μὲν διὰ τὸν πηλόν, ^c ἄπνοα δ' ἐστὶν ὥς ἐν κοίλῳ τῆς
θαλάττης οὔσης. Ὡσπερ οὖν καὶ κατὰ μέρος ἐκ τῶν ὑψη-
λῶν οἱ ποταμοὶ φαίνονται ῥέοντες, οὕτω καὶ τῆς ὅλης γῆς
ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων τῶν πρὸς ἄρκτον τὸ ρεῦμα γίνεται τὸ
πλείστον. Ὡστε τὰ μὲν διὰ τὴν ἔκχυσιν οὐ βαθέα, τὰ δ'
ἔξω ^d πελάγῃ βαθέα μᾶλλον. Περὶ δὲ τοῦ τὰ πρὸς ἄρκτον ¹³
εἶναι τῆς γῆς ὑψηλὰ σημειόν τι καὶ τὸ πολλοὺς πεισθῆναι

ⁱ θάλασσαν N. ^k τε] τῆς N. ^l θάλασσα N, qui ita solet. ^m εἴ
που] ὅπου N. ⁿ κακεί E. ^o γῆς om. pr. E. ^p καὶ—ρεί margo F
^q τῶν om. pr. N. ^r τὸ N. ^s πάντα δ' ἤδη τὰ] τὰ δ' ἤδη H.N.
^t τοῦτο συμβαίνει N. ^v αὐτῆς χώραν F. ^w βραδυτήτα E. ^x ἐκεῖ] ἔτι
E.H.N. ^y ὁ post δ' om. E. ^z ὁ post καὶ om. F.N. ^a τυραννικός N.
^b βαθέα (supra posito βραχέα) F. ^c ἄπνοια E. ^d βαθέα μᾶλλον
πελάγῃ F.

τῶν ἀρχαίων μετεωρολόγων τὸν ἥλιον μὴ φέρεσθαι ^e ὑπὸ γῆν ἀλλὰ περὶ τὴν γῆν καὶ τὸν τόπον τοῦτον, ἀφανίζεσθαι δὲ καὶ ποιεῖν νύκτα διὰ τὸ ὑψηλὴν εἶναι πρὸς ἄρκτον τὴν γῆν. ^υ Ὅτι μὲν οὖν οὔτε πηγὰς οἶόν τ' εἶναι τῆς θαλάττης, καὶ διὰ τίν' αἰτίαν οὕτω φαίνεται ῥέονσα, τοιαῦτα καὶ τοσαῦθ' ἡμῖν εἰρήσθω.

- 2 Περὶ δὲ τῆς γενέσεως αὐτῆς, εἰ γέγονε, καὶ τοῦ χυμοῦ τίς ^f ἡ αἰτία τῆς ἀλμυρότητος ^g καὶ πικρότητος, λεκτέον. ^h Ἡ μὲν οὖν αἰτία ἡ ποιήσασα τοὺς πρότερον οἶεσθαι τὴν ^h θάλατταν ² ἀρχὴν εἶναι καὶ σῶμα τοῦ παντὸς ὕδατος ἥδ' ἐστίν. ⁱ Δόξειε γὰρ ^k ἂν εὐλογον εἶναι, καθάπερ καὶ τῶν ἄλλων στοιχείων ἐστὶν ἡθροισμένος ὄγκος καὶ ἀρχὴ διὰ τὸ πλῆθος, ὅθεν μεταβάλλει ^l τε ^m μεριζόμενον καὶ μίγνυται τοῖς ἄλλοις, οἷον ⁿ πυρὸς μὲν ἐν τοῖς ἄνω τόποις, αἶρος δὲ πλῆθος τὸ μετὰ ^o τὸν τοῦ πυρὸς τόπον, γῆς δὲ σῶμα περὶ ὃ ταῦτα πάντα κείται ³ φανερώς. ^υ Ὡστε δῆλον ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ περὶ ὕδατος ἀνάγκη ^p ζητεῖν. Τοιοῦτον δ' οὐθέν ^q ἄλλο φαίνεται σῶμα κείμενον ἀθρόον, ὥσπερ ^r καὶ τῶν ἄλλων στοιχείων, πλὴν τὸ τῆς ^s θαλάττης μέγεθος· τὸ γὰρ τῶν ποταμῶν οὐτ' ἀθρόον οὔτε στάσιμον, ἀλλ' ὥς γιγνόμενον αἰεὶ ^t φαίνεται καθ' ἡμέραν.
- 4 ¹ Ἐκ ταύτης ^v δὲ τῆς ἀπορίας ^w καὶ ἀρχὴ τῶν ὑγρῶν ἔδοξεν εἶναι καὶ τοῦ παντὸς ὕδατος ἡ θάλαττα. Διὸ καὶ τοὺς ποταμοὺς οὐ μόνον εἰς ταύτην ἀλλὰ καὶ ἐκ ταύτης φασὶ ^x τινες ῥεῖν διη-
5 θούμενον γὰρ γίνεσθαι τὸ ἀλμυρὸν πότιμον. ¹ Ἀντίκειται δ' ἐτέρα πρὸς ταύτην τὴν δόξαν ἀπορία, τί δὴ ποτ' οὐκ ἔστι τὸ ^y συνεστὸς ὕδωρ ^z τοῦτο πότιμον, εἴπερ ἀρχὴ τοῦ παντός ^a ἐστὶν ὕδατος, ἀλλ' ἀλμυρόν. Τὸ δ' αἷτιον ἅμα ταύτης τε τῆς ἀπορίας λύσις ἔσται, καὶ περὶ ^b θαλάττης ^c τὴν πρώτην λαβεῖν

^e ὑπὸ τὴν γῆν F.H.N. ^f ἡ om. E. ^g καὶ πικρότητος om. pr. E.
^h θάλασσαν F.H.N. ⁱ δόξει E. ^k εὐλογον ἂν N. ^l τε om. E.
^m μετεωριζόμενον E. ⁿ πῦρ E. ^o τὸν F. ^p ζητεῖν] ζεῖ E. ^q φαί-
νεται ἄλλο F. ^r καὶ om. N. ^s θαλάσσης F. ^t φέρεται pr. F.
^v δὲ H.N. ^w καὶ om. F.H.N. ^x τινες om. F. ^y συνεστὸς E.F.H.N.
^z τοῦτο om. F. ^a ἐστὶν om. F.H.N. ^b θαλάσσης F. ^c τὴν πρώτην
om. E.

ὑπόληψιν ἀναγκαῖον ὀρθῶς. Τοῦ γὰρ ὕδατος περὶ τὴν γῆν ^δπεριτεταμένου, καθάπερ περὶ τοῦτο ἢ τοῦ ἀέρος σφαῖρα καὶ περὶ ταύτην ἢ λεγομένη πυρός (τοῦτο γὰρ ἐστὶ ^επάντων ἔσχατον, εἴθ' ^ςὡς οἱ πλείστοι λέγουσιν εἴθ' ὡς ἡμεῖς), φερομένου ^ςδὲ τοῦ ἡλίου τοῦτον τὸν τρόπον, καὶ διὰ ταῦτα τῆς μεταβολῆς καὶ γενέσεώς ^η τε καὶ φθορᾶς οὔσης, τὸ μὲν λεπτότατόν ^ι τε ^κ καὶ γλυκύτατον ἀνάγεται καθ' ἐκάστην ἡμέραν καὶ ^λ φέρεται διακρινόμενον καὶ ἀτμίζον εἰς τὸν ἄνω τόπον, ἐκεῖ δὲ πάλιν συστὰν διὰ τὴν ψύξιν ^μ κάτω φέρεται πάλιν ^ν πρὸς τὴν γῆν. Καὶ τοῦτ' ^ο αἰεὶ βούλεται ποιεῖν ἢ φύσις οὕτω, καθάπερ εἴρηται ^π πρότερον. Διὸ καὶ γελοῖοι πάντες ὅσοι τῶν πρότερον ^ρ ὑπέλαβον τὸν ἥλιον τρέφεσθαι τῷ ὑγρῷ. Καὶ διὰ τοῦτ' ἔνιοι ^σ γέ φασι ^τ καὶ ποιεῖσθαι τὰς τροπὰς αὐτόν· οὐ γὰρ αἰεὶ τοὺς αὐτοὺς δύνασθαι τόπους παρασκευάζειν αὐτῷ ^θ τὴν τροφήν. Ἀναγκαῖον ^δ εἶναι τοῦτο ^ι συμβαίνειν περὶ αὐτόν ἢ φθείρεσθαι· καὶ γὰρ τὸ φανερόν πῦρ, ἕως ἂν ἔχῃ τροφήν, μέχρι τούτου ζῆν, τὸ δ' ὑγρὸν τῷ πυρὶ ^κ τροφήν εἶναι μόνον, ὥσπερ ἀφικνούμενον μέχρι πρὸς τὸν ἥλιον ^ω τὸ ἀναγόμενον τοῦ ὑγροῦ, ^ς ἢ τὴν ἄνοδον τοιαύτην οὔσαν οἷανπερ τῇ γιγνομένη φλογί, δι' ἧς τὸ εἰκὸς λαβόντες οὕτω καὶ περὶ τοῦ ἡλίου ὑπέλαβον. Τὸ δ' οὐκ ἔστιν ὅμοιον· ἢ μὲν ^υ γὰρ φλόξ διὰ ^ζ συνεχούς ὑγροῦ καὶ ξηροῦ μεταβαλλόντων γίγνεται καὶ οὐ τρέφεται (οὐ γὰρ ἡ αὐτὴ οὔσα διαμένει οὐθένα χρόνον ὡς εἰπεῖν), περὶ δὲ τὸν ἥλιον ἀδύνατον τοῦτο συμβαίνειν, ἐπεὶ τρεφομένου γε τὸν αὐτόν τρόπον, ὥσπερ ἐκεῖνοί φασι, δῆλον ὅτι καὶ ὁ ἥλιος οὐ μόνον καθάπερ ^η ὁ Ἡράκλειτός ^θ φησι, νέος ἐφ' ἡμέρῃ ἐστίν, ἀλλ' ^ι αἰεὶ νέος συνεχῶς. Ἔτι ^δ ἢ ὑπὸ ^{ιθ} τοῦ ἡλίου ἀναγωγὴ τοῦ ὑγροῦ ὁμοία τοῖς θερμαινόμενοις

^δ τεταμμένου N. ^ε πάντων] τούτων F.H.N. ^ς ὡς πλείστοι τοῦτο λέγουσιν H.N. ^ς δὲ om. E. ^η τε om. F. ^ι τε om. E.N. ^κ καὶ γλυκύτατον om. N. ^λ φαίνεται E. ^μ κάτω] κατὰ E.H.N, om. F. ^ν πρὸς] εἰς F. ^ο ποιεῖν βούλεται αἰεὶ F. ^π τὸν ἥλιον τρέφεσθαι ὑπέλαβον N. ^σ γε om. F. ^τ καὶ om. H. ^θ τὴν om. E. ^ι συμβαίνειν om. F. ^υ τροφή F. ^ω τὸν N. ^ς ἢ om. E. ^υ γὰρ om. E. ^ζ ὁ om. F.H.N. ^η φησὶ om. F. ^ι αἰεὶ F.

ὑδασίν ^cἐστίν ὑπὸ πυρός· εἰ οὖν μηδὲ τὸ ^dὑποκαόμενον τρέ-
 φεται πῦρ, οὐδὲ τὸν ἥλιον εἰκὸς ἦν ὑπολαβεῖν, οὐδ' εἰ ^eπᾶν
 θερμαίνων ἐξατμίσειε τὸ ὕδωρ. Ἀτοπον δὲ καὶ τὸ μόνον
 φροντίσαι τοῦ ἡλίου, τῶν δ' ἄλλων ^fἄστρον παριδεῖν αὐτοὺς
 τὴν σωτηρίαν, τοσοῦτων καὶ τὸ πλῆθος καὶ τὸ μέγεθος
 11 ὄντων. Τὸ δ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ τούτοις ἄλογον καὶ τοῖς
 φάσκουσι ^gτὸ πρῶτον ὑγρᾶς οὔσης καὶ τῆς γῆς, καὶ τοῦ
^hκόσμου τοῦ περὶ ⁱτὴν γῆν ὑπὸ τοῦ ἡλίου ^kθερμαινομένου,
 ἀέρα γενέσθαι καὶ τὸν ὅλον οὐρανὸν αὐξηθῆναι, καὶ τοῦτον
 πνεύματά ^lτε παρέχεσθαι καὶ τὰς τροπὰς αὐτοῦ ποιεῖν· φα-
 νερώς γὰρ αἰεὶ τὸ ἀναχθὲν ὀρώμεν καταβαῖνον πάλιν ὕδωρ·
 καὶ μὴ κατ' ἐνιαυτὸν ^mἀποδιδῶ καὶ καθ' ἐκάστην ὁμοίως ⁿχώ-
 ραν, ἀλλ' ἐν γέ τισι τεταγμένοις χρόνοις ἀποδίδωσι πᾶν
 τὸ ληφθέν, ὥς οὔτε τρεφομένων τῶν ἄνωθεν, οὔτε τοῦ μὲν μέ-
 νοντος ἀέρος ἤδη μετὰ τὴν γένεσιν, τοῦ δὲ ^oγιγνομένου καὶ
 φθειρομένου πάλιν εἰς ὕδωρ, ἀλλ' ὁμοίως ἅπαντος διαλυο-
 12 μένου καὶ συνισταμένου πάλιν ^pεἰς ὕδωρ. Τὸ μὲν οὖν ^qπότι-
 μον ^rκαὶ γλυκὺ διὰ κουφότητα πᾶν ἀνάγεται, τὸ δ' ἄλμυρον
^sὑπομένει διὰ βάρος οὐκ ἐν τῷ αὐτοῦ οἰκείῳ τόπῳ· τοῦτο
^tγὰρ οἰητέον ἀπορηθῆναί ^vτε ^wπροσηκόντως (ἄλογον γὰρ εἰ
 μὴ τίς ἐστι τόπος ὕδατος ^xὥσπερ τῶν ἄλλων στοιχείων) καὶ
 ταύτην εἶναι λύσιν· ὃν γὰρ ὀρώμεν κατέχουσιν τόπον τὴν
^yθάλατταν, οὗτος οὐκ ἐστὶ ^zθαλάττης ἀλλὰ μᾶλλον ὕδατος.
 13 Φαίνεται δὲ ^zθαλάττης, ὅτι τὸ μὲν ἄλμυρον ὑπομένει διὰ τὸ
 βάρος, τὸ δὲ γλυκὺ ^aκαὶ πόσιμον ἀνάγεται διὰ ^bτὴν κουφό-
 14 τητα, καθάπερ ἐν τοῖς τῶν ζώων σώμασιν. Καὶ γὰρ ἐν
 τούτοις τῆς τροφῆς εἰσελθούσης γλυκείας ἢ τῆς ὑγρᾶς τρο-

^c ἐστίν om. F, ante ὑδασιν ponunt H.N. ^d ὑποκαίόμενον F.H.N.
^e πᾶν] πᾶς ὁ ἥλιος H.N. ^f ἄστρον αὐτοὺς παριδεῖν H, ἄστρον αὐτοῖς
 παριδεῖν N, παριδεῖν αὐτοὺς ἄστρον F. ^g ὑγρᾶς οὔσης πρῶτον F. ^h κώ-
 νου N. ⁱ τὴν om. F. ^k θερμαινόμενον N, θερμενον E. ^l τε om. E.
^m ἀποδιδῶσι F. ⁿ ὥραν F. ^o γιγνομένου καὶ τρεφομένου καὶ pr. F.
^p εἰς ὕδωρ om. E. ^q πόσιμον N. ^r καὶ om. F. ^s ἀπομένει N.
^t γὰρ εἰκὸς ἀπορηθῆναι οἰητέον F. ^v τε] γε E, om. H. ^w προσηκόντως
 om. H. ^x ὥσπερ καὶ τῶν F.H.N. ^y θάλασσαν F.H. ^z θαλάσσης F.
^a καὶ τὸ π. N. ^b τὴν om. F.

φῆς ὑπόστασις καὶ τὸ περίττωμα φαίνεται πικρὸν ὃν καὶ ἀλμυρόν· τὸ γὰρ γλυκὺ καὶ πότιμον ὑπὸ τῆς ἐμφύτου θερμότητος ἐλκυσθὲν εἰς τὰς σάρκας καὶ τὴν ἄλλην σύνταξιν ^cἤλθε τῶν μερῶν, ὥς ἕκαστον πέφυκεν. Ὡςπερ οὖν ¹⁵ ^dκάκει, εἴ τις τῆς ποτίμου τροφῆς μὴ νομίζοι τόπον εἶναι τὴν ^eκοιλίαν, ὅτι ταχέως ἀφανίζεται, ἀλλὰ τοῦ περιττώματος, ὅτι τοῦθ' ὁρᾷ ὑπομένον, οὐκ ἂν ^fὑπολαμβάνοι καλῶς, ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τούτοις· ἔστι γάρ, ὥςπερ λέγομεν, οὗτος ὁ τόπος ὕδατος. Διὸ καὶ οἱ ποταμοὶ ρέουσιν εἰς αὐτὸν ἅπαντες καὶ ¹⁶ πᾶν τὸ γινόμενον ὕδωρ· εἷς τε γὰρ τὸ κοιλότατον ἢ ῥύσις, καὶ ἡ θάλαττα τὸν τοιοῦτον ἐπέχει τῆς γῆς τόπον. Ἀλλὰ τὸ μὲν ἀναφέρεται ταχὺ διὰ τὸν ἥλιον ἅπαν, τὸ δ' ὑπολείπεται διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν. Τὸ δὲ ζητεῖν τὴν ἀρχαίαν ¹⁷ ἀπορίαν, διὰ τί τοσοῦτον πλῆθος ὕδατος οὐδαμοῦ φαίνεται (καθ' ἐκάστην γὰρ ἡμέραν ποταμῶν ρεόντων ἀναριθμήτων καὶ τὸ μέγεθος ἀπλέτων οὐθὲν ἡ θάλαττα γίνεται πλείων), τοῦτο ^hοὐθὲν μὲν ἄτοπον ἀπορῆσαί τινας, οὐ μὲν ⁱἐπιβλέψαντί γε χαλεπὸν ἰδεῖν. Τὸ γὰρ αὐτὸ πλῆθος ὕδατος εἰς ¹⁸ πλάτος τε διαταθὲν καὶ ἀθρόον οὐκ ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἀναξηραίνεται, ἀλλὰ ^kδιαφέρει τοσοῦτον ὥστε τὸ μὲν ^lδιαμεῖναι ἂν ὅλην τὴν ἡμέραν, τὸ δ' ὥςπερ εἴ τις ἐπὶ τράπεζαν μεγάλην περιτείνειεν ὕδατος κύαθον, ἅμα διανοουμένοις ἂν ἀφανισθεῖη πᾶν. Ὁ ^mδὲ καὶ περὶ τοὺς ποταμοὺς συμβαίνει· συνεχῶς ¹⁹ γὰρ ρεόντων ἀθρόων ἀεὶ τὸ αφικνούμενον εἰς ἀχανὴ καὶ πλατὺν τόπον ἀναξηραίνεται ταχὺ ⁿκαὶ ἀδήλως. Τὸ δ' ἐν τῷ Φαίδωνι γεγραμμένον περὶ τε τῶν ποταμῶν καὶ τῆς θαλάττης ἀδύνατόν ἐστιν. Λέγεται γὰρ ὡς ἅπαντα μὲν εἰς ἄλληλα ²⁰ συντέτρηται ὑπὸ γῆν, ἀρχὴ ^oδὲ πάντων εἷη καὶ πηγὴ τῶν ὑδάτων ὁ καλούμενος Τάρταρος, περὶ τὸ μέσον ὕδατός τι πλῆθος, ἐξ οὗ καὶ τὰ ρέοντα καὶ τὰ μὴ ρέοντα ἀναδίδωσι

^c εἰσῆλθε F. ^d κάκει] ἄτοπον (supra posito κάκει) F, κάκει ἄτοπον E.
^e κοίλην N. ^f ὑπολαμβάνη F. ^g θάλασσα H. ^h μὲν οὐθὲν F. ⁱ ἐπιβλέψαντι E, ἐπιβλέψαντα F.H.N. ^k διαφθείρει N. ^l ἂν διαμεῖναι F.
^m δὲ post ποταμοὺς F. ⁿ κἂν N. ^o δὲ om. N.

πάντα· τὴν δ' ἐπίρρυσιν ποιεῖν ἐφ' ῥέκαστα τῶν ἡρένματων
 διὰ τὸ σαλεύειν αἰεὶ τὸ πρῶτον καὶ τὴν ἀρχὴν· οὐκ ἔχειν γὰρ
 ἔδραν, ἀλλ' αἰεὶ περὶ τὸ μέσον σείλεισθαι· κινούμενον τ' δ' ἄνω
 21 καὶ κάτω ποιεῖν τὴν ὕπερίχυσιν τοῖς ῥεύμασιν. Τὰ δὲ πολ-
 λαχοῦ μὲν λιμνάζειν, ὡοῖαν καὶ τὴν παρ' ἡμῖν εἶναι ἡθάλασ-
 σαν, πάντα δὲ πάλιν κύκλῳ περιάγειν εἰς τὴν ἀρχὴν, ὅθεν
 ὑῤῃρξαντο ῥεῖν, πολλὰ μὲν ἂν καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον, τὰ δὲ
 καὶ καταντικρὺ τῇ θέσει τῆς ἐκροῆς, οἷον εἰ ῥεῖν ὑῤῃρξαντο κά-
 22 τωθεν, ἄνωθεν εἰσβάλλειν. Εἶναι δὲ μέχρι τοῦ μέσου τὴν κά-
 θεσιν· τὸ γὰρ λοιπὸν ἂν πρὸς ἄναντες ἤδη ἂν πᾶσιν εἶναι τὴν
 φοράν. Τοὺς δὲ χυμοὺς καὶ ἑτὰς χρόας ἴσχειν τὸ ὕδωρ δι'
 23 οἷας ἂν τύχωσι ῥέοντα γῆς. Συμβαίνει δὲ τοὺς ποταμοὺς
 ῥεῖν οὐκ ἐπὶ ταῦτόν ἂν κατὰ τὸν λόγον τοῦτον· ἐπεὶ γὰρ
 εἰς τὸ μέσον εἰσρέουσιν ἀφ' οὗπερ ἐκρέουσιν, οὐθὲν μάλλον
 ἂν ῥέουσονται κάτωθεν ἢ ἄνωθεν, ἀλλ' ἑφ' ὁπότερ' ἂν ἂν ῥέψῃ
 κυμαίνων ὁ Τάρταρος. ¹Καίτοι τούτου συμβαίνοντος γένοιτ'
 24 ἂν τὸ λεγόμενον ἄνω ποταμῶν· ὅπερ ἀδύνατον. Ἔτι τὸ
 γιγνόμενον ὕδωρ καὶ τὸ πάλιν ἀναγόμενον πόθεν ἔσται;
 τοῦτο γὰρ ἂν ἐξαίρειν ὅλον ἀναγκαῖον, εἴπερ αἰεὶ σώζεται τὸ
 ἴσον· ὅσον γὰρ ἂν ἔξω ῥεῖ, πάλιν ῥεῖ πρὸς τὴν ἀρχὴν. Καίτοι
 πάντες οἱ ποταμοὶ φαίνονται τελευτῶντες εἰς τὴν ἡθάλατταν,
 ὅσοι μὴ εἰς ἀλλήλους· εἰς δὲ ῥτὴν γῆν οὐθεῖς, ἀλλὰ καὶ ἀφα-
 25 νισθῇ, πάλιν ἀναδύνουσιν. Μεγάλοι δὲ γίνονται ἡ τῶν πο-
 ταμῶν οἱ μακρὰν ῥέοντες διὰ κοίλης· πολλῶν γὰρ δέχονται
 ῥεύματα ποταμῶν, ὑποτεμνόμενοι τῷ ῥτόπῳ καὶ τῷ μήκει τὰς
 ὁδοὺς. Διόπερ ὅ τ' Ἰστρος καὶ ὁ Νεῖλος μέγιστοι τῶν πο-
 26 ταμῶν εἰσὶ τῶν εἰς τήνδε τὴν ἡθάλατταν ἐξιόντων. Καὶ περὶ

ῥ ἐκάστω H. ἡ ὑδάτων F. ῥ ἔχει N. σ ἔλκεσθαι E. τ δ' αἰεὶ
 ἄνω F. ὕ ἐκχυσιν E. ὡ οἷον F.H.N. x θάλατταν F.H. y ἤρξατο
 F.H.N. z καὶ om. F.H.N. a πρὸς τὸ ἄναντες F. b πάλιν N.
 c τὰς om. E. d ἂν om. F. e εἰσρεῖν F, αἰεὶ ῥεῖν H.N. f αἰεὶ
 καὶ E, om. H.N. g ῥέουσιν ἀφ' οὗπερ ἂν ἐκρέουσιν F. h ῥέουσονται
 F.H. i ἐφοτέραν ρ. E, ἐφ' ὅπερ ἂν ρ. H.N. k ῥέυση F.H.N. ¹ καίτοι
 τοῦτο F, καὶ τοῦ τοιούτου H.N. m ὅλον ἐξαίρειν F.H.N. n ἐξεχώρει E.
 ο θάλασσαν F.N. p τὴν om. F.H.N. q τῶν om. F. r μήκει καὶ
 τῷ τόπῳ H.N.

τῶν πηγῶν ^s ἄλλοι λέγουσιν ^t ἐκάστου τῶν ποταμῶν ἄλλας αἰτίας διὰ τὸ πολλοὺς εἰς τὸν αὐτὸν ἐμβάλλειν. ^v Ταῦτα δὴ πάντα φανερόν ὡς ἀδύνατόν ἐστι συμβαίνειν ἄλλως τε καὶ τῆς θαλάττης ^w ἐκείθεν τὴν ἀρχὴν ἐχούσης. ^y Ὅτι μὲν οὖν ^z 27 ὕδατός τε ὁ τόπος ^x ἐστὶν οὗτος καὶ οὐ ^y θαλάττης, καὶ διὰ τίν' αἰτίαν τὸ μὲν πότιμον ἄδηλον πλὴν ῥέον, τὸ δ' ^z ὑπομένον, καὶ διότι τελευτὴ μᾶλλον ὕδατος ἢ ἀρχή ἐστὶν ἢ ^a θάλαττα, καθάπερ τὸ ἐν τοῖς σώμασι περίττωμα τῆς τροφῆς πάσης, καὶ μάλιστα τὸ τῆς ὑγρᾶς, εἰρήσθω τοσαῦθ' ἡμῖν.

Περὶ δὲ τῆς ἀλμυρότητος αὐτῆς λεκτέον, καὶ πότερον αἰεί ³ ἐστὶν ἢ αὐτή, ἢ οὐτ' ἦν οὐτ' ἔσται ^b ἀλλ' ὑπολείψει· καὶ γὰρ οὕτως οἴονται τινες. Τοῦτο μὲν ^c οὖν εἰκότασι πάντες ὁμολογεῖν, ὅτι γέγονεν, εἴπερ καὶ πᾶς ὁ κόσμος· ἅμα γὰρ αὐτῆς ποιοῦσι τὴν γένεσιν. ^d Ὡστε δῆλον ^e ὡς εἴπερ ^e αἰδῖον τὸ πᾶν, καὶ περὶ τῆς θαλάττης οὕτως ὑποληπτέον. Τὸ δὲ νομί- ² ζειν ἐλάττω τε γίγνεσθαι τὸ πλῆθος, ὥσπερ φησὶ Δημόκριτος, καὶ τέλος ὑπολείψειν, τῶν Αἰσώπου μύθων οὐθὲν διαφέρειν ἔοικεν ὁ πεπεισμένος οὕτως· καὶ γὰρ ἐκείνος ἐμυθολόγησεν ὡς δις μὲν ἡ Χάρυβδις ἀναρροφήσασα τὸ μὲν πρῶτον τὰ ὄρη ἐποίησε φανερά, τὸ δὲ δεύτερον τὰς νήσους, τὸ δὲ τελευταῖον ῥοφήσασα ξηρὰν ποιήσει ^f πᾶμπαν. ¹ Ἐκείνῳ ³ μὲν οὖν ^g ἡρμωττεν ὀργιζομένῳ πρὸς τὸν πορθμέα τοιοῦτον εἰπεῖν μῦθον, τοῖς δὲ τὴν ἀλήθειαν ζητοῦσιν ἡττόν· δι' ἣν γὰρ αἰτίαν ἔμεινε τὸ πρῶτον, εἴτε διὰ βάρους, ὥσπερ τινες καὶ ^h τούτων φασίν (ἐν προχείρῳ γὰρ τούτου τὴν αἰτίαν ἰδεῖν), εἴτε καὶ δι' ἄλλο τι, δῆλον ὅτι διὰ τοῦτο διαμένειν ἀναγκαῖον καὶ τὸν λοιπὸν χρόνον αὐτήν. ⁴ Ἡ γὰρ λεκτέον αὐτοῖς ὅτι ⁴ οὐδὲ τὸ ἀναχθὲν ὕδωρ ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἥξει πάλιν, ⁱ ἢ εἴπερ τοῦτ' ἔσται, ἀναγκαῖον ἦτοι αἰεὶ ἢ ^k μέχρι οὐπερ ^α ἢ τοῦτο ¹ ὑπολείπεσθαι τὴν ^m θάλατταν, καὶ πάλιν ἀναχθῆναι ἐκείνο

^s ἄλλοι δὲ λ. E. ^t ἐκάστου margo F. ^v ταῦτα—συμβαίνειν om. F. ^w τὴν ἀρχὴν ἐκείθεν H.N. ^x οὗτός ἐστι F. ^y θαλάσσης F. ^z ὑπο- μένει E. ^a θάλασσα F. ^b ἀλλ' ὑπολείψει om. F. ^c οὖν om. F. ^d ὡς] ὥσπερ E. ^e αἷτιον F. ^f πάντα F. ^g ἡρμωξεν N. ^h τούτους E. ⁱ ἢ om. E. ^k μέχρις E.F. ¹ λείπεσθαι E. ^m θάλασσαν F.

5 πρότερον δέησει τὸ πότιμον. Ὡστε οὐδέ ποτε ^ηξηρανεῖται·
 πάλιν γὰρ ἐκεῖνο φθήσεται καταβὰν εἰς τὴν αὐτὴν ^οτὸ προ-
 ανελθόν· διαφέρει γὰρ οὐθὲν ἅπαξ τοῦτ' εἰπεῖν ἢ πολλάκις.
 Εἰ μὲν οὖν τὸν ἥλιον παύσει τις τῆς φορᾶς, τί ἔσται τὸ
 ξηραῖνον; Εἰ δ' ἐάσει εἶναι τὴν περιφορὰν, αἰεὶ πλησιάζων
 τὸ πότιμον, καθάπερ εἴπομεν, ἀνάξει, ἀφήσει δὲ πάλιν
 6 ^ρἀποχωρῶν. Ἐλαβον δὲ ταύτην τὴν διάνοιαν κατὰ τῆς
 θαλάττης ἐκ τοῦ πολλοὺς τόπους φαίνεσθαι ξηροτέρους
 νῦν ἢ πρότερον· περὶ οὗ τὴν αἰτίαν εἴπομεν, ὅτι τῶν κατὰ
 τινὰ ^ιχρόνον ὑπερβολῶν ^ιγυγνομένων ὕδατος τοῦτ' ἐστὶ
 τὸ πάθος, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν τοῦ παντὸς γένεσιν καὶ τῶν
 μορίων· καὶ πάλιν ^ςγ' ἔσται τοῦναντίον· καὶ ὅταν γένηται,
 ξηρανεῖται πάλιν· καὶ τοῦθ' οὕτω ^τκατὰ κύκλον ἀναγκαῖον
 αἰεὶ βαδίζειν· μᾶλλον γὰρ οὕτως εὐλογον ὑπολαβεῖν ἢ
 7 διὰ ^νταῦτα τὸν οὐρανὸν ^ωὅλον ^χμεταβάλλειν. Ἀλλὰ
 περὶ μὲν τούτων πλείω τῆς ἀξίας ἐνδιατέτριφεν ὁ λόγος·
 περὶ δὲ τῆς ἀλμυρότητος, τοῖς μὲν ἅπαξ γεννήσασι καὶ
 8 ὅλως αὐτὴν γεννῶσιν ἀδύνατόν ἐστιν ^υἀλμυρὰν ποιεῖν. Εἴ-
^ζτε γὰρ ^αἅπαντος τοῦ ὑγροῦ τοῦ περὶ τὴν γῆν ὄντος
 καὶ ἀναχθέντος ὑπὸ τοῦ ἡλίου τὸ ὑπολειφθὲν ^βγένετο θά-
 λαττα, εἴτ' ἐνυπῆρχε τοσοῦτος χυμὸς ἐν τῷ πολλῷ ὕδατι
 καὶ γλυκεῖ διὰ τὸ συμμιχθῆναί τινα γῆν τοιαύτην, οὐθὲν
 ἦττον ἐλθόντος πάλιν τοῦ ^ςδιατμίσαντος ὕδατος ἀνάγκη,
 ἴσου γ' ὄντος τοῦ πλήθους, καὶ τὸ πρῶτον· ^δἢ εἰ ^εμηδὲ τὸ
 9 πρῶτον, ^ιμηδ' ὕστερον ἀλμυρὰν αὐτὴν εἶναι. Εἰ δὲ καὶ τὸ
 πρῶτον εὐθὺς ἦν, λεκτέον τίς ἡ αἰτία, καὶ ἅμα διὰ τί οὐκ εἰ
 10 καὶ τότε ἀνήχθη καὶ νῦν πάσχει ταυτό. Ἀλλὰ μὴν καὶ
 ὅσοι τὴν γῆν αἰτιῶνται τῆς ἀλμυρότητος ^ςἐμμιγνυμένην
 (ἔχειν γὰρ φασὶ πολλοὺς χυμοὺς αὐτήν, ὥσθ' ὑπὸ τῶν ποτα-

^η ξηρανθήσεται F. ^ο τὸ] καὶ E. ^ρ ἀναχωρῶν N. ^ι χρόνον]
 τόπον H.N. ^ι γενομένων F. ^ς γ'] γὰρ H.N., om. E. ^τ κατὰ] καὶ
 E.H.N. ^ν ταῦτα om. E. ^ω ὅλον om. H.N. ^χ μεταβαλεῖν N.
^υ ἀλμυρὸν E. ^ζ τε om. E.F. ^α παντὸς F.H.N. ^β ἐγένετο F.H.N.
^ς διατμίζοντος E. ^δ ἢ om. E. ^ε μηδὲ μὴ τὸ N. ^ι μηδ'—εἶναι om.
 pr. N. ^ς ἐμμεμιγμένην N.

μῶν συγκαταφερομένην διὰ τὴν μίξιν ποιεῖν ἀλμυράν), ἄτο-
 πον ^h τὸ μὴ καὶ τοὺς ποταμοὺς ἀλμυροὺς εἶναι· πῶς γὰρ
 δυνατόν ἐν πολλῷ μὲν πλήθει ὕδατος ἐπίδηλον ⁱ οὕτω ποιεῖν
 τὴν μίξιν τῆς τοιαύτης γῆς, ἐν ἐκάστῳ δὲ μή; Δῆλον γὰρ
^k ὅτι ἡ θάλαττά ἐστιν ἅπαν τὸ ^l ποτάμιον ὕδωρ· ^m οὐθενὶ
ⁿ γὰρ ^o διέφερεν ἀλλ' ἢ τῷ ^p ἀλμυρὰ εἶναι τῶν ποταμῶν·
 τοῦτο δ' ἐν ἐκείνοις ἔρχεται εἰς τὸν τόπον εἰς ὃν ἀθρόοι ῥέ-
 ουσιν. Ὅμοίως δὲ γελοῖον καὶ εἴ τις εἰπὼν ἰδρῶτα τῆς γῆς ¹¹
 εἶναι τὴν θάλατταν οἶεταί τι σαφὲς εἰρηκέναι, καθάπερ Ἐμ-
 πεδοκλῆς· πρὸς ποίησιν μὲν γὰρ ^q οὕτως εἰπὼν ἴσως εἴρηκεν
 ἱκανῶς (ἡ γὰρ μεταφορὰ ποιητικόν), πρὸς δὲ τὸ γινῶναι τὴν
 φύσιν οὐχ ἱκανῶς· οὐδὲ γὰρ ^r ἐνταῦθα δῆλον πῶς ἐκ γλυκέος
 τοῦ πόματος ἀλμυρὸς γίνεται ὁ ἰδρῶς, πότερον ἀπελθόντος
^s τινὸς μόνον οἶον τοῦ γλυκυτάτου, ἢ συμμιχθέντος τινός,
 καθάπερ ἐν τοῖς διὰ ^t τῆς τέφρας ἠθουμένοις ὕδασιν. Φαί- ¹²
 νεται δὲ τὸ αἴτιον ταῦτο ^v καὶ περὶ τὸ εἰς τὴν κύστιν περίτ-
 τωμα συλλεγόμενον· καὶ γὰρ ἐκεῖνο πικρὸν καὶ ἀλμυρὸν
 γίνεται τοῦ πινομένου καὶ τοῦ ἐν ^w τῇ τροφῇ ὑγροῦ γλυκέος
 ὄντος. ^x Εἰ δὲ ὥσπερ τὸ διὰ τῆς κονίας ἠθούμενον ὕδωρ ¹³
 γίνεται πικρὸν, καὶ ^y ταῦτα, τῷ μὲν οὕρῳ συγκαταφερομένης
^z τοιαύτης τινὸς δυνάμεως οἷα καὶ φαίνεται ὑφισταμένη ἐν
 τοῖς ἀγγείοις ἀλμυρίς, τῷ δ' ἰδρῶτι συνεκκρινομένης ἐκ τῶν
 σαρκῶν, οἶον καταπλύνοντος τὸ τοιοῦτον ἐκ τοῦ ^a σώματος
 τοῦ ἐξιόντος ὑγροῦ, δῆλον ὅτι ^b καὶ τῇ θαλάττῃ τὸ ἐκ τῆς
 γῆς ^c συγκαταμιγνύμενον ^d τῷ ^e ὑγρῷ αἴτιον τῆς ἀλμυρό-
 τητος. Ἐν μὲν οὖν τῷ σώματι γίγνεται ^f τὸ τοιοῦτον ἢ ¹⁴
 τῆς τροφῆς ὑπόστασις διὰ τὴν ἀπεψίαν· ἐν δὲ τῇ γῇ τίνα
 τρόπον ὑπῆρχε, λεκτέον. Ὅλως ^g δὲ πῶς ^h οἷόν τε τοσοῦ-

^h καὶ τὸ μὴ F. ⁱ οὕτω] ὅπως N. ^k ὅτι] εἰ N. ^l πότιμον E.
^m οὐθενὶ E, ἐν οὐδενὶ F.H.N. ⁿ γὰρ om. N. ^o διαφέρει F. ^p ἀλμυ-
 ρὰν E.F. ^q οὕτως N. ^r ἐντεῦθεν F. ^s τινὸς οἶον γλυκυτάτου μόνον ἢ
 συμμιγέντος F. ^t τῆς om. N. ^v καὶ τὸ περὶ τὸ E. ^w τῇ om. F.
^x εἰ δὲ om. E. ^y ταύτῃ H. et pr. N. ^z τοιαύτης om. F. ^a σώματος
 ὑγροῦ ἐξιόντος F. ^b καὶ] καὶ F. ^c καταμιγνύμενον E, συγκαταμισγό-
 μενον H, συγκαταμιγόμενον F, συγκατασμιγόμενον N. ^d τὸ N, om. F.
^e ὑγρὸν N. ^f τὸ om. F. ^g δὲ om. F. ^h οἷόν τε E.

τον ὕδατος πλήθος ξηραينوμένης καὶ θερμαινομένης ἐκκρι-
θῆναι; Πολλοστὸν γὰρ δεῖ μέρος ⁱ αὐτὸ τοῦ λειφθέντος
15 εἶναι ἐν τῇ γῇ. ^k Ἔτι δὲ διὰ τί οὐ καὶ νῦν ὅταν ξηραينو-
μένη ^l τύχη ἢ γῇ, εἴτε πλείων εἴτε ^m ἐλάττων, ἰδίει; ⁿ Ἡ
γὰρ ὑγρότης καὶ ὁ ἰδρῶς γίνεται πικρός· εἴπερ ^o γὰρ καὶ
τότε, καὶ νῦν ἐχρῆν. Οὐ φαίνεται δὲ τοῦτο συμβαῖνον, ἀλλὰ
^p ξηρὰ μὲν οὐσα ὑγραίνεται, ὑγρὰ δ' οὐσα οὐθὲν ^q πάσχει
16 τοιοῦτον. Πῶς ^r δ' οὖν οἶόν τε περὶ τὴν πρώτην γένεσιν,
ὑγρὰς οὔσης τῆς γῆς, ^s ἰδίειν ξηραينوμένην; Ἀλλὰ μᾶλλον
εἰκός, ὥσπερ φασί τινες, ἀπελθόντος τοῦ πλείστου καὶ μετεω-
ρισθέντος τοῦ ὑγροῦ διὰ τὸν ἥλιον τὸ λειφθὲν εἶναι θάλατ-
17 ταν· ὑγρὰν δ' οὐσαν ^s ἰδίειν ἀδύνατον. Τὰ μὲν οὖν λεγό-
μενα τῆς ἀλμυρότητος αἷτια διαφεύγειν ^t φαίνεται τὸν λό-
γον· ἡμεῖς δὲ ^v λέγωμεν ἀρχὴν λαβόντες τὴν αὐτὴν ^w ἢν ^x καὶ
πρότερον. ^y Ἐπεὶ γὰρ κεῖται διπλὴν εἶναι τὴν ἀναθυμίασιν,
τὴν μὲν ὑγρὰν τὴν δὲ ξηρὰν, δῆλον ὅτι ταύτην οἰητέον ^z ἀρ-
18 χὴν εἶναι τῶν τοιούτων. Καὶ δὴ καὶ περὶ οὗ ^a ἀπορῆσαι
πρότερον ἀναγκαῖον, πρότερον καὶ ἢ ^b θάλαττα ἀεὶ διαμένει
τῶν αὐτῶν οὐσα μορίων ἀριθμῷ ἢ τῷ εἶδει καὶ τῷ ποσῷ με-
ταβαλλόντων ἀεὶ τῶν ^c μερῶν, καθάπερ ἀήρ καὶ τὸ πότιμον
ὕδωρ καὶ πῦρ. Ἀεὶ γὰρ ἄλλο καὶ ἄλλο γίνεται τούτων
ἕκαστον, τὸ δ' ^d εἶδος τοῦ πλήθους ἐκάστου ^e τούτων μένει,
καθάπερ τὸ τῶν ρεόντων ὑδάτων καὶ ^f τὸ τῆς φλογὸς ρεῦμα.
19 Φανερόν ^g δὴ τοῦτο καὶ πιθανόν, ὥς ἀδύνατον μὴ τὸν αὐτὸν
εἶναι περὶ πάντων τούτων λόγον, καὶ διαφέρειν ταχυτῇτι
καὶ βραδυτῇτι τῆς μεταβολῆς ἐπὶ πάντων ^h τε, καὶ φθορὰν
εἶναι καὶ γένεσιν, ταύτην μέντοι τεταγμένως συμβαίνειν πᾶσιν
αὐτοῖς. Τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, πειρατέον ἀποδοῦναι τὴν

ⁱ αὐτοῦ E. ^k δὲ om. F.H.N. ^l τύχη margo F. ^m ἐλάττων οὐσα ἰδίει N. et (qui cum F. ἰδρίει) H. ⁿ ἢ γὰρ ὑγρότης margo H, ἢ γὰρ ἰδρότης margo N. ^o γὰρ καὶ om. E. ^p ξηρὰς μὲν οὔσης E. ^q τοιοῦτον πάσχει N. ^r δ' om. F.H.N. ^s ἰδρίειν F.H. ^t φαίνονται H.N. ^v λέγομεν E.N. ^w ἢν] ἦνπερ N. ^x καὶ om. E. ^y ἐπειδὴ F.H.N. ^z εἶναι ἀρχὴν F. ^a προαπορῆσαι E. ^b θάλασσα F. ^c μορίων F.H.N. ^d εἶδος τούτου τοῦ F. ^e τούτων om. F. ^f τὸ om. H.N. ^g δὴ] δὴ καὶ E.F.H. ^h γε E.

αἰτίαν καὶ περὶ τῆς ἀλμυρότητος. Φανερόν δὴ διὰ πολλῶν 20
σημείων ὅτι γίνεται τοιοῦτος ⁱ ὁ χυμὸς διὰ σύμμιξιν τινος.
⁴ Ἐν τε γὰρ τοῖς σώμασι τὸ ἀπεπτότατον ἀλμυρόν καὶ πι-
κρόν, ὥσπερ καὶ πρότερον εἴπομεν· ἀπεπτότατον ^k γὰρ τὸ
περίττωμα τῆς ὑγρᾶς τροφῆς· τοιαύτη δὲ πᾶσα μὲν ἡ ὑπό-
στασις, μάλιστα δὲ ἡ εἰς τὴν κύστιν. Σημεῖον δ' ὅτι λεπτο- 21
τάτη ἐστίν· τὰ δὲ πεττόμενα ¹ πάντα συνίστασθαι πέφυκεν.
^m Ἐπειτα ἰδρῶς ἐν οἷς τὸ αὐτὸ σῶμα συνεκκρίνεται, ὃ ποιεῖ
τὸν χυμὸν ⁿ τοῦτον. ^o Ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς ^o καομένοις· οὐ
γὰρ ἂν μὴ κρατήσῃ τὸ θερμόν, ἐν μὲν τοῖς σώμασι γίγνεται
περίττωσις, ἐν δὲ τοῖς ^o καομένοις τέφρα. Διὸ καὶ τὴν ^p θά-
λαττάν τινες ἐκ κατακεκαυμένης φασὶ ^q γενέσθαι γῆς. Τὸ 22
^r δ' οὕτω μὲν εἰπεῖν ἄτοπον, τὸ μέντοι ἐκ τοιαύτης ἀληθές·
ὥσπερ γὰρ καὶ ἐν τοῖς εἰρημένοις, οὕτω καὶ ἐν τῷ ὄλῳ ἔκ-
τε τῶν φυομένων καὶ γιγνομένων κατὰ φύσιν αἰεὶ δεῖ νοεῖν,
^s ὥσπερ ἐκ πεπυρωμένων τὸ λειπόμενον ^t τοιαύτην εἶναι γῆν,
καὶ δὴ καὶ τὴν ἐν τῇ ξηρᾷ ἀναθυμιάσιν πᾶσαν· αὕτη γὰρ καὶ
παρέχεται τὸ πολὺ τοῦτο πλῆθος. Μεμιγμένης δ' οὕσης, 23
^v ὥσπερ εἴπομεν, τῆς τε ἀτμιδώδους ἀναθυμιάσεως καὶ τῆς
ξηρᾶς, ὅταν συνιστῇται εἰς νέφη καὶ ὕδωρ, ἀναγκαῖον ἐμπερι-
λαμβάνεσθαι τι πλῆθος αἰεὶ ^w ταύτης τῆς δυνάμεως, καὶ συγ-
καταφέρεσθαι πάλιν ^x ἐν τοῖς ὑετοῖς, καὶ ^y τοῦτ' αἰεὶ γίνεσθαι
κατὰ τινα τάξιν, ὡς ἐνδέχεται μετέχειν τὰ ἐνταῦθα τάξεως.
^u Ὅθεν μὲν οὖν ἡ γένεσις ^z ἔνεστι τοῦ ἀλμυροῦ ἐν τῷ ὕδατι, 24
εἴρηται. Καὶ διὰ τοῦτο τά τε νότια ὕδατα πλατύτερα καὶ
τὰ πρῶτα τῶν μετοπωρινῶν· ὃ τε γὰρ νότος καὶ τῷ μεγέθει
καὶ τῷ πνεύματι ἀλεεινότατος ἄνεμός ^a ἐστι, καὶ πνεῖ ἀπὸ
^b τόπων ξηρῶν καὶ θερμῶν, ὥστε μετ' ὀλίγης ἀτμίδος. Διὸ 25
καὶ θερμός ἐστιν· εἰ γὰρ καὶ μὴ τοιοῦτος, ἀλλ' ὅθεν ἄρχεται

ⁱ ὁ om. F. ^k γὰρ] μὲν γὰρ E. ¹ πάντα N, αἰεὶ πάντα H. ^m ἔπειτα
δὲ ὁ ἰδρῶς F. ⁿ τοιοῦτον F. ^o καιομένοις F. ^p θάλασσαν φασὶ τινες
ἐκ κατ. F. ^q γίνεσθαι F.H.N. ^r δ' om. N. ^s ὥσπερ καὶ ἐκ E.
^t εἶναι γῆν τοιαύτην F. ^v ὡς F. ^w τῆς τοιαύτης αἰεὶ ἀναθυμιάσεως (supra
posito δυνάμεως) F. ^x ἐν τοῖς ὑετοῖς] ὕοντος F.H., οἶοντος N. ^y ταῦτα
γίνεσθαι E. ^z τοῦ ἀλμυροῦ ἔνεστιν F.H.N. ^a ἐστι om. E. ^b τόπων
καὶ ξ. καὶ H.

πνεῖν ψυχρός, οὐδὲν ἦττον προῖὼν διὰ τὸ ^cσυμπεριλαμβάνειν
^dπολλὴν ἀναθυμίασιν ξηρὰν ἐκ τῶν σύνεγγυς τόπων θερμός
 ἐστίν· ὁ δὲ βορέας ἅτε ἀφ' ὑγρῶν τόπων ἀτμιδῶδης, ^eδιὸ
 ψυχρός· τῷ δ' ἀπωθεῖν αἶθριος ἐνταῦθα, ἐν δὲ τοῖς ἐναντίοις
 ὑδατώδης. Ὅμοίως δὲ καὶ ὁ νότος αἶθριος τοῖς περὶ τὴν
 26 Λιβύην. Πολὺ οὖν ἐν τῷ καταφερομένῳ ὕδατι συμβάλλε-
 ται ^fτοιούτον, καὶ τοῦ μετοπώρου πλατέα τὰ ὕδατα· ἀνάγκη
 γὰρ τὰ ^gβαρύτερα ^hπρῶτα ⁱφέρεσθαι. Ὡστ' ἐν ὅσοις
 ἐνεστί τῆς τοιαύτης γῆς πλῆθος, ῥέπει τάχιστα κάτω ταῦτα.
 Καὶ θερμὴ γε ἡ θάλαττα διὰ τοῦτό ἐστιν· πάντα γὰρ ὅσα
 27 πεπύρωται, ἔχει ^kδυνάμει θερμότητα ἐν αὐτοῖς. Ὅραν
 δ' ἔξεστι καὶ τὴν κονίαν καὶ τὴν τέφραν καὶ τὴν ὑπόστασιν
 τῶν ζώων καὶ τὴν ^lξηρὰν καὶ τὴν ὑγρὰν· καὶ τῶν θερμοτά-
 των γε κατὰ τὴν κοιλίαν ζώων συμβαίνει θερμοτάτην ^mεῖναι
 28 τὴν ὑπόστασιν. Γίγνεται μὲν οὖν ⁿαἰεὶ ^oπλατυτέρα διὰ
 ταύτην τὴν αἰτίαν, ἀνάγεται δ' αἰεὶ τι μέρος αὐτῆς μετὰ τοῦ
 γλυκέος· ἀλλ' ἔλαττον τοσοῦτῳ ^pὅσῳ καὶ ἐν τῷ ^qοιομένῳ τὸ
 ἀλμυρὸν καὶ πλατὺ τοῦ ^rγλυκέος ἔλαττον. Διόπερ ἰσάζει
 ὥς ἐπίπαν εἰπεῖν. Ὅτι δὲ γίνεται ἀτμίζουσα πότιμος καὶ
 οὐκ εἰς θάλατταν συγκρίνεται τὸ ἀτμίζον, ὅταν συνιστῇται
 29 πάλιν, πεπειραμένοι ^sλέγωμεν. Πάσχει ^tδὲ καὶ τᾶλλα
 ταῦτό· καὶ γὰρ οἶνος καὶ πάντες οἱ χυμοί, ὅσοι ἂν ἀτμίσαν-
 τες πάλιν εἰς ὑγρὸν συστῶσιν, ὕδωρ γίνονται· πάθη γὰρ
 τᾶλλα διὰ ^vτινα σύμμιξιν τοῦ ὕδατός ἐστιν, καὶ οἶον ἂν τι
 ἢ τὸ συμμιχθέν, τοιούτον ποιεῖ τὸν χυμόν. Ἀλλὰ περὶ
^wμὲν τούτων ἐν ἄλλοις καιροῖς οἰκειότεροις ποιητέον τὴν
 30 σκέψιν. Νῦν δὲ ^xτοσοῦτον ^yλέγωμεν, ὅτι τῆς ^zθαλάττης
 ὑπαρχούσης αἰεὶ τι ἀνάγεται ^aκαὶ γίνεται πότιμον καὶ ἄνωθεν

^c συμπαράλαμβάνειν E.N. ^d πολλὴν τὴν ἀναθ. F. ^e διὸ καὶ ψ. F.H.N.
^f τοιούτο N, τὸ τοιούτον F. ^g βαρύτερα E. ^h πρῶτα post φέρεσθαι F,
 om. E. ⁱ φέρ.] κάτω φέρ. F. ^k δυνάμει om. N. ^l ὑγρὰν καὶ τὴν
 ξηρὰν F. ^m εἶναι καὶ τὴν F. ⁿ αἰεὶ τε E.F. ^o πλατυτέρα om. N, in
 margine ponit H: πλατὺ καὶ ἐτέρα pr. E. ^p ὅσον E. ^q οἰομένῳ N.
^r γλυκέος ὕδατος ἔλ. διόπερ τε ἰσάζει F. ^s λέγωμεν F.H. ^t τε F.
^v τινα ὕδατος σύμμιξιν εἰσι F. ^w μὲν οὖν τούτων N. ^x τοῦτον N.
^y λέγωμεν F. ^z θαλ. ἀλμυρᾶς ὑπ. F. ^a καὶ γίνεται om. E.

ἐν τῷ ὑομένῳ κατέρχεται ἄλλο γεγεννημένον, οὐ τὸ ἀναχθέν.
 Καὶ διὰ βάρος ὑφίσταται τῷ ποτίμῳ. Καὶ διὰ τοῦτ' οὗτ' ³¹
 ἐπιλείπει, ^b ὥσπερ οἱ ποταμοί, ἀλλ' ^c ἢ τοῖς τόποις (τοῦτο
 δ' ἐπ' ἀμφοτέρων ^d ἀνάγκη συμβαίνειν ὁμοίως), οὔτε αἰεὶ τὰ
 αὐτὰ μέρη ^e διαμένει, οὔτε γῆς οὔτε θαλάττης, ^f ἀλλὰ μόνον
 ὁ πᾶς ὄγκος. Καὶ γὰρ καὶ περὶ γῆς ὁμοίως δεῖ ὑπολαβεῖν ³²
 τὸ μὲν γὰρ ἀνέρχεται, τὸ δὲ πάλιν συγκαταβαίνει, καὶ τοὺς
 τόπους ^g συµμεταβάλλει τὰ τ' ἐπιπολάζοντα καὶ τὰ ^h κατι-
 όντα πάλιν. Ὅτι δ' ἐστὶν ἐν μίξει τινὸς τὸ ἀλμυρὸν, δῆλον ³³
 οὐ μόνον ἐκ τῶν εἰρημένων, ἀλλὰ καὶ ἐάν τις ἀγγεῖον πλά-
 σας ⁱ θῇ κήρινον εἰς ^k τὴν θάλατταν, περιδήσας τὸ στόμα
 τοιούτοις ὥστε μὴ παρεγχεῖσθαι ^l τῆς θαλάττης· τὸ γὰρ εἰσ-
 ἰὼν διὰ τῶν τοίχων τῶν κηρίνων γίνεται πότιμον ὕδωρ· ὥσ-
 περ γὰρ δι' ἡθμοῦ τὸ γεῶδες ἀποκρίνεται καὶ τὸ ποιοῦν τὴν
 ἀλμυρότητα διὰ τὴν σύμμιξιν. Τοῦτο γὰρ αἴτιον καὶ τοῦ ³⁴
 βάρους (πλείον γὰρ ἔλκει τὸ ἀλμυρὸν ἢ τὸ πότιμον) καὶ
 τοῦ πάχους· καὶ ^m γὰρ τὸ πάχος διαφέρει τοσοῦτον ὥστε τὰ
 πλοῖα ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τῶν ἀγωγίμων βάρους ἐν μὲν τοῖς
 ποταμοῖς ⁿ ὀλίγου καταδύνειν, ἐν δὲ τῇ θαλάττῃ μετρίως
 ἔχειν καὶ πλευστικῶς, διόπερ ἔνιοι τῶν ἐν τοῖς ποταμοῖς
 ὀγεμιζόντων διὰ ταύτην τὴν ἄγνοιαν ἐζημιώθησαν. Τεκμήριον ³⁵
 δὲ τοῦ μιγνυμένου ^p τινὸς παχύτερον εἶναι τὸν ὄγκον· ἐὰν
 γὰρ τις ὕδωρ ἀλμυρὸν ποιήσῃ σφόδρα μίξας ἄλας, ἐπι-
 πλέουσι τὰ ψά, καὶ ἢ πλήρη· σχεδὸν γὰρ ὥσπερ πηλὸς
 γίνεται· τοσοῦτον ^q ἔχει σωματῶδες πλῆθος ἢ ^r θάλαττα.
 Ταῦτὸ δὲ τοῦτο ^s δρῶσι καὶ περὶ τὰς ταριχείας. Εἰ δ' ἐστὶν ³⁶
 ὥσπερ μυθολογοῦσιν τινες ἐν Παλαιστίνῃ τοιαύτη λίμνη, εἰς
 ἣν ἐάν τις ^t ἐμβάλλῃ συνδήσας ἄνθρωπον ἢ ὑποζύγιον ἐπι-
 πλεῖν καὶ οὐ καταδύεσθαι ^v κατὰ τοῦ ὕδατος, μαρτύριον ἂν

^b ὥσπερ οὐδὲ οἱ H.N. et margo F. ^c ἢ om. E. ^d ἀνάγκη] ἀνάξιον N.
^e διαμένειν N. ^f ἀλλ' ἢ μ. F.N. ^g μεταβάλλει F.H.N. ^h κατιόντα]
 ὑφιστάμενα H.N. ⁱ θείη F. ^k τὴν om. F. ^l τῆς] τι τῆς F. ^m γὰρ
 om. E. ⁿ ὀλίγον F. ^o γεμιζομένων τῶν πλοίων διὰ E. ^p τινὸς] τὸ E.F.
^q ἔχει post σωματῶδες ponit H, om. N. ^r θάλασσα F. ^s δρῶσι]
 ποιοῦσι F. ^t ἐμβάλλῃ H. ^v κατὰ om. F.

^ωεἴη τοῖς εἰρημένοις· λέγουσι γὰρ πικρὰν οὕτως εἶναι τὴν
 λίμνην καὶ ἀλμυρὰν ὥστε μῆθένα ἰχθὺν ἐγγίνεσθαι, τὰ δ'
 37 ἰμάτια ^χρύπτειν, εἴαν τις διασείσῃ βρέξας. ^υἜστι δὲ ^υκαὶ
 τὰ τοιαῦτα σημεῖα πάντα τῶν εἰρημένων, ὅτι τὸ ἀλμυρὸν
 ποιεῖ σῶμά τι, καὶ γεωδές ἐστι τὸ ἐνυπάρχον· ἐν τε γὰρ
 τῇ Χαονίᾳ κρήνῃ τίς ἐστὶν ὕδατος πλατυτέρου, ἀπορρεῖ δ'
 αὕτη εἰς ποταμὸν πλησίον γλυκὺν μὲν, ἰχθύς δ' οὐκ ἔχοντα·
 εἶλοντο γὰρ δὴ, ὥς ^zοἱ ἐκεῖ μυθολογοῦσιν, ἐξουσίας δοθείσης
 ὑπὸ τοῦ ^aἩρακλέους, ὅτ' ἦλθεν ἄγων ^bἐκ τῆς ^cἘρυθρίας
 τὰς βοῦς, ἅλας ἀντὶ τῶν ἰχθύων, οἳ γίνονται αὐτοῖς ἐκ
 τῆς κρήνης· τούτου γὰρ τοῦ ὕδατος ἀφέψοντές τι μέρος τι-
 θέασι, καὶ γίνεται ψυχθὲν, ὅταν ^dἀπατμίσῃ τὸ ὑγρὸν ἅμα
 τῷ θερμῷ, ἅλας, οὐ χονδροὶ ἀλλὰ χαῦνοι καὶ λεπτοὶ ὥσπερ
 38 χιῶν. Εἰσὶ ^eδὲ τὴν ^fτε δύναμιν ἀσθενέστεροι τῶν ἄλλων καὶ
 πλείους ἠδύνουσιν ἐμβληθέντες, καὶ τὴν χροάν οὐχ ὁμοίως
 λευκοί. ^gΤοιοῦτον δ' ἕτερον γίνεται καὶ ἐν ^ιὈμβρικοῖς· ἔστι
 γὰρ τις τόπος ἐν ᾧ πεφύκασι ^hκάλαμος καὶ σχοῖνος· ⁱτού-
 των ^kοὖν ^lκατακάουσι, καὶ τὴν τέφραν ^mἐμβαλόντες εἰς
 ὕδωρ ἀφέψουσιν· ὅταν δὲ ⁿλίπωσιν ^οτι τοῦ ὕδατος, τοῦτο
 39 ψυχθὲν ἀλὼν γίνεται πλῆθος. ^υὍσα δ' ἐστὶν ^pἀλμυρὰ ρεύ-
 ματα ποταμῶν ^ηκρηνῶν, τὰ πλείστα ^qθερμά ποτε εἶναι δεῖ
 νομίζειν, εἶτα τὴν μὲν ἀρχὴν ἀπесβέσθαι τοῦ πυρός, δι' ἧς
 δὲ ^rδιηθοῦνται γῆς, ἔτι μένειν οὖσαν οἶον κονίαν καὶ τέφραν.
 40 Εἰσὶ ^sδὲ ^tπολλαχοῦ ^vκαὶ κρῆναι καὶ ρεύματα ποταμῶν παν-
 τοδαποὺς ἔχοντα ^wχυμούς, ὧν πάντων αἰτιατέον τὴν ἐνοῦσαν
 ἢ ἐγγινομένην δύναμιν πυρός· καομένη γὰρ ἢ γῆ τῷ μάλ-
 λον καὶ ἥττον παντοδαπὰς λαμβάνει μορφὰς καὶ χροὰς
 χυμῶν· ^xστιπτηρίας γὰρ καὶ κονίας καὶ τῶν ἄλλων τῶν

^ω εἴη τι τοῖς H.N. ^x ρίπτειν N. ^υ καὶ] κα E, om. F. ^z οἱ om. E.
^a ἡρακλέος N. ^b ἐκ om. E, τῆς om. E.F. ^c ἐρυθρίας F. ^d ἀπατμίση F.
^e δέ] τε H.N. ^f τε om. E. ^g καὶ ἐν ὀμβρικοῖς δὲ τοιοῦτόν τι ἕτερον
 γίνεται F. ^h κάλαμοι H.N. ⁱ τοῦτον N. ^k οὖν om. H.N. ^l κατα-
 καίουσι E.F.N. ^m ἐμβάλλοντες H.N. ⁿ λείπωσι N. ^ο τι μέρος τοῦ
 F.H.N. ^p ποτ. ἀλμ. ρεύματα F. ^q ποτε θερμά F, θερμά τε E.
^r ἡθοῦνται E. ^s τε N. ^t πολλὰ F. ^v καὶ ante κρ. om. E.
^w μυχοὺς N. ^x στιπτηρίας N.

τοιούτων γίνεται πλήρης δυνάμεων, δι' ὧν τὰ ἡθούμενα ὕδα-
τα ὄντα γλυκέα μεταβάλλει, καὶ τὰ μὲν ὀξέα γίγνεται,
καθάπερ ^z ἐν τῇ ^a Σικανικῇ τῆς Σικελίας· ἐκεῖ γὰρ ὀξάλμη
γίνεται, καὶ χρῶνται καθάπερ ὄξει πρὸς ἓνια τῶν ἐδεσμάτων
αὐτῶ. ⁴¹ Ἔστι δὲ καὶ περὶ ^b Λύγκον κρήνη τις ὕδατος ὀξέος,
περὶ ^c δὲ τὴν Σκυθικὴν πικρά· τὸ δ' ἀπορρέον αὐτῆς τὸν
ποταμὸν εἰς ὃν ^d εἰσβάλλει ποιεῖ πικρὸν ὅλον. Αἱ ^e δὲ
διαφοραὶ τούτων ἐκείθεν δηλαί. Ποῖοι ^f δὲ χυμοὶ ἐκ ποίων
^g γίνονται κράσεων, ^h εἴρηται περὶ αὐτῶν χωρὶς ἐν ἄλλοις.
Περὶ μὲν ⁱ οὖν ^k ὑδάτων καὶ ^l θαλάττης, δι' αἷς αἰτίας αἰετ ⁴²
συνεχῶς εἰσὶ καὶ πῶς μεταβάλλουσι καὶ τίς ἡ φύσις αὐτῶν,
ἔτι δ' ^m ὅποσα πάθη κατὰ φύσιν αὐτοῖς συμβαίνει ποιεῖν ἢ
πάσχειν, εἴρηται σχεδὸν ἡμῖν περὶ τῶν πλείστων.

Περὶ δὲ πνευμάτων ⁿ λέγωμεν, ^o λαβόντες ἀρχὴν τὴν ⁴
εἰρημένην ἡμῖν ἤδη πρότερον. Ἔστι γὰρ ^p δύο εἶδη τῆς
ἀναθυμιάσεως, ὥς φαμεν, ἡ μὲν ὑγρὰ ἡ δὲ ξηρά. Καλεῖται
δ' ἡ μὲν ἀτμίς, ἡ δὲ τὸ ^q μὲν ὅλον ἀνώνυμος, ^r τῶ δ' ἐπὶ μέ-
ρους ^s ἀνάγκη χρωμένους καθόλου προσαγορεύειν ^t αὐτὴν οἶον
καπνόν. Ἔστι ^v δ' οὔτε ^w τὸ ὑγρὸν ἄνευ τοῦ ξηροῦ οὔτε τὸ
ξηρὸν ἄνευ τοῦ ὑγροῦ, ^x ἀλλὰ ^y πάντα ταῦτα λέγεται κατὰ
τὴν ὑπεροχὴν. Φερομένου δὲ τοῦ ἡλίου κύκλῳ, καὶ ὅταν μὲν ²
πλησιάζῃ, τῇ θερμότητι ἀνάγοντος τὸ ὑγρὸν, πορρωτέρω
δὲ γιγνομένου διὰ τὴν ψύξιν συνισταμένης πάλιν τῆς ἀνα-
χθείσης ἀτμίδος εἰς ὕδωρ· διὸ χειμῶνός τε μᾶλλον γίγνεται
τὰ ὕδατα, καὶ νύκτωρ ἢ μεθ' ἡμέραν· ἀλλ' οὐ δοκεῖ διὰ τὸ
λανθάνειν τὰ νυκτερινὰ τῶν μεθ' ἡμέραν μᾶλλον. Τὸ ^z δὲ ³
κατιὸν ὕδωρ διαδίδεται πᾶν εἰς τὴν γῆν· ὑπάρχει δ' ἐν ^a τε

^y ὧν καὶ τὰ διηθούμενα F. ^z ἐν τῇ σικανικῇ margo F. ^a σικάνη H.N.
^b λύγκην F. ^c τὴν σκυθικὴν δὲ F. ^d ἐμβάλλει F. ^e δὲ om. N.
^f δὲ om. E.N. ^g εἴρηται (supra posito γίνονται) F. ^h εἴρηται δὲ
περὶ E.F.H.N. ⁱ οὖν om. N. ^k ὕδατος F.H.N. ^l θαλάσσης F.
^m ὅσα F.H. ⁿ λέγομεν E.N. ^o λαβόντες ἄλλην ἀρχὴν H.N. ^p εἶδη
δύο H.N. ^q ὅλον μὲν E. ^r τὸ N. ^s ἀνάγκη] ἀναξίω N. ^t αὐτὸν N.
^v δ' οὔτε] δ' ὅτε N. ^w τὸ ξηρὸν ἄνευ τοῦ ὑγροῦ οὔτε τὸ ὑγρὸν ἄνευ τοῦ
ξηροῦ H.N. ^x ἀλλὰ] ἀλλὰ καὶ N. ^y ταῦτα πάντα F.N. ^z δὲ H.N.
^a τε om. F.N.

τῇ γῇ πολὺ πῦρ καὶ πολλή θερμότης, καὶ ὁ ἥλιος οὐ μόνον
τὸ ἐπιπολάζον τῆς γῆς ὑγρὸν ἔλκει, ^b ἀλλὰ καὶ τὴν γῆν
αὐτὴν ξηραίνει θερμαίνων. Τῆς δ' ἀναθυμιάσεως, ὥσπερ
εἴρηται, ^c διττῆς οὔσης, τῆς μὲν ἀτμιδώδους τῆς δὲ καπνώδους,
⁴ ἀμφοτέρας ^d ἀναγκαῖον γίγνεσθαι. Τούτων δ' ἡ μὲν ὑγροῦ
^e πλέον ἔχουσα πλῆθος ^f ἀναθυμιάσις ἀρχὴ τοῦ ὑομένου ὕδα-
τός ^g ἐστίν, ὥσπερ εἴρηται πρότερον, ἡ δὲ ξηρὰ τῶν πνευ-
μάτων ἀρχὴ καὶ φύσις πάντων. Ταῦτα δ' ὅτι τοῦτον τὸν
τρόπον ἀναγκαῖον συμβαίνειν, ^h καὶ ἐξ αὐτῶν ⁱ τῶν ἔργων
δῆλον· καὶ γὰρ τὴν ἀναθυμίασιν διαφέρειν ἀναγκαῖον, καὶ
τὸν ἥλιον καὶ τὴν ἐν τῇ γῇ θερμότητα ^k ταῦτα ποιεῖν οὐ
⁵ μόνον δυνατόν ^l ἀλλ' ἀναγκαῖόν ἐστιν. ^m Ἐπεὶ δ' ἕτερον
ἐκατέρας τὸ εἶδος, φανερόν ὅτι διαφέρει, καὶ οὐχ ἡ αὐτὴ
ἐστίν ⁿ ἢ τε ^o τοῦ ἀνέμου φύσις καὶ ἡ τοῦ ὑομένου ὕδατος,
καθάπερ τινὲς λέγουσιν· τὸν γὰρ αὐτὸν ἀέρα κινούμενον
⁶ ^p μὲν ἄνεμον εἶναι, συνιστάμενον δὲ πάλιν ὕδωρ. Ὁ μὲν οὖν
ἀήρ, καθάπερ ἐν τοῖς πρὸ τούτων λόγοις εἰρήκαμεν, γίνεται
ἐκ τούτων· ἡ μὲν γὰρ ἀτμὶς ὑγρὸν καὶ ψυχρόν (εὐόριστον
μὲν γὰρ ὡς ὑγρόν, διὰ δὲ τὸ ὕδατος εἶναι ψυχρόν τῇ οἰκείᾳ
φύσει, ὥσπερ ὕδωρ μὴ θερμανθέν), ὁ δὲ καπνὸς θερμὸν καὶ
⁷ ξηρόν. ^v Ὡστε καθάπερ ἐκ ^q συμβόλων, ^r συνίσταται ἂν ὁ
ἀήρ ^s ὑγρὸς καὶ θερμὸς· καὶ γὰρ ἄτοπον εἰ ὁ ^t περὶ ἐκάστους
^v περικεχυμένος ἀήρ ^w οὗτος γίνεται κινούμενος πνεῦμα, καὶ
ὅθεν ἂν τύχη κινηθεῖς, ἄνεμος ἔσται, ἀλλ' οὐ καθάπερ τοὺς
ποταμοὺς ὑπολαμβάνομεν οὐχ ^x ὅπως οὖν τοῦ ὕδατος ^y εἶναι
ρέοντος, οὐδ' ἂν ἔχῃ πλῆθος, ἀλλὰ ^z δεῖ πηγαῖον εἶναι τὸ
ρέον, ^a οὕτω καὶ περὶ τῶν ἀνέμων ἔχει· κινηθεῖη γὰρ ἂν πολὺ
πλῆθος ἀέρος ὑπὸ τινος μεγάλης πτώσεως, οὐκ ἔχον ἀρχὴν

^b ἀλλὰ om. E. ^c διπλῆς F.H.N. ^d γίγνεσθαι ἅμα ἀναγκαῖον N, ἀναγκαῖον γίγνεσθαι ἅμα H. ^e πλέονος E. ^f ἀναθυμιάσις ὕλη ἀρχὴ N. ^g ἐστίν om. F. ^h καὶ τὸ ἐξ E. ⁱ τῶν ἔργων om. E. ^k ταῦτα πάντα ποιεῖν F. ^l ἀλλὰ καὶ ἀν. H. ^m ἐπειδὴ F.H. ⁿ ἢ τε ἀν. φ. ante καὶ οὐχ N. ^o τοῦ post τε om. F.H.N. ^p μὲν om. F. ^q συμβόλου F. ^r συνίσταται ὁ ἄνω ἀήρ F.H.N. ^s θερμὸς καὶ ὑγρὸς F. ^t περὶ ἐκάστους om. E. ^v κεχυμένος F. ^w οὕτω F.H. ^x ὅπως οὖν F. ^y ρέοντος εἶναι οὐδ' ἂν εἶναι ἔχῃ F. ^z δεῖ] ἀεὶ E. ^a οὕτω δὴ καὶ F, οὕτω γὰρ καὶ H.N.

οὐδὲ πηγὴν. Μαρτυρεῖ δὲ τὰ γινόμενα τοῖς εἰρημένοις· διὰ 8
 γὰρ τὸ συνεχῶς μὲν μᾶλλον δὲ καὶ ἥττον καὶ πλείω καὶ
 ἐλάττω γίνεσθαι τὴν ἀναθυμίασιν, αἰὲ νέφη τε καὶ πνεύματα
 γίνεσθαι κατὰ τὴν ὥραν ἐκάστην ὡς πέφυκεν· διὰ δὲ τὸ ἐνίοτε
 μὲν τὴν ἀτμιδῶδη γίνεσθαι πολλαπλασίαν ὅτε δὲ τὴν ξηρὰν
 καὶ καπνώδη, ὅτε μὲν ἔπομβρα ^b τὰ ἔτη γίνεσθαι καὶ ὑγρὰ,
 ὅτε δὲ ἀνεμῶδη καὶ αὐχμοί. Ὅτε μὲν οὖν συμβαίνει καὶ τοὺς 9
 αὐχμούς καὶ τὰς ἐπομβρίας ^c πολλοὺς ἅμα καὶ ^d κατὰ συνεχῇ
 γίνεσθαι χώραν, ὅτε δὲ ^e καὶ κατὰ μέρη· πολλάκις ^f γὰρ ἡ
 μὲν ^g κύκλῳ χώρα λαμβάνει τοὺς ὠραίους ὄμβρους ἢ καὶ
 πλείους, ἐν δὲ τινι μέρει ταύτης αὐχμός ἐστίν· ὅτε δὲ τοῦ-
 ναντίον τῆς κύκλῳ πάσης ἢ μετρίοις χρωμένης ὕδασι ^h ἢ καὶ
 μᾶλλον αὐχμώσης, εἴ τι μόριον ὕδατος ἄφθονον λαμβάνει
 πλήθος. Αἴτιον δ' ὅτι ὡς μὲν τὰ πολλὰ τὸ αὐτὸ πάθος ⁱ
 ἐπὶ πλείῳ διήκειν ⁱ εἰκὸς χώραν, διὰ τὸ παρὰ πλησίως κείσθαι
 πρὸς τὸν ἥλιον ^k τὰ σύνεγγυς, εἴαν μὴ τι διαφορὰν ἔχωσιν
 ἴδιον· οὐ μὴν ἀλλ' ἐνίοτε κατὰ τοδὶ μὲν ^l τὸ μέρος ἢ ξηρὰ
 ἀναθυμίασις ἐγένετο πλείων, κατὰ δὲ τὸ ἄλλο ἢ ἀτμιδῶδης,
 ὅτε δὲ τοῦναντίον. Καὶ αὐτοῦ ^m δὲ τούτου αἴτιον τὸ ⁿ ἐκα- 11
 τέραν ^o μεταπίπτειν εἰς τὴν τῆς ἐχομένης χώρας ἀναθυμίασιν,
 οἷον ἢ μὲν ξηρὰ κατὰ τὴν οἰκείαν ῥεῖ χώραν, ἢ δ' ὑγρὰ πρὸς
 τὴν γειννῶσαν, ἢ καὶ εἰς τῶν πόρρω τινὰ ^p τόπον ἀπεώσθη
^q ὑπὸ πνευμάτων· ὅτε δ' αὕτη μὲν ἔμεινεν, ἢ δ' ἐναντία ταύ-
 τὸν ἐποίησεν. Καὶ συμβαίνει τοῦτο πολλάκις, ὥσπερ ἐπὶ 12
 τοῦ σώματος, ^r εἴαν ἢ ἄνω κοιλία ξηρὰ ἦ, ^s τὴν κάτω ἐναντίως
 διακεῖσθαι, καὶ ταύτης ξηρᾶς οὔσης ὑγρὰν εἶναι τὴν ἄνω καὶ
 ψυχράν, οὕτω καὶ περὶ τοὺς τόπους ἀντιπερίστασθαι καὶ
 μεταβάλλειν τὰς ἀναθυμιάσεις. ^t Ἐτι δὲ μετὰ τε τοὺς 13
 ὄμβρους ἄνεμος ὡς τὰ πολλὰ γίνεσθαι ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις
 καθ' οὓς ^u ἀν συμπέση ^v γίνεσθαι τοὺς ὄμβρους, καὶ τὰ πνεύ-

^b γίνεται τὰ ἔτη F. ^c πολλὰς F.N. ^d κατὰ πολλὴν σ. E. ^e καὶ
 om. F.H.N. ^f γὰρ] μὲν γὰρ F, om. N. ^g κύκλῳ] μέσης E. ^h ἢ post
 ὕδ. om. E. ⁱ χώραν εἰκὸς F. ^k τὰς E. ^l τὸ om. F.H. ^m δὲ τούτου]
 δὴ τούτου F. ⁿ ἐκάτερον E. ^o ἐμπίπτειν F. ^p τόπων H.N. ^q ἀπὸ N.
^r ἂν F.N. ^s τὴν] τὰ F. ^t ἔτι] ὅτι N. ^v γενέσθαι F.H.N.

ματα παύεται ὕδατος ^ωγενομένου. Ταῦτα γὰρ ἀνάγκη
 συμβαίνειν διὰ τὰς εἰρημένας ^χἀρχάς· ὕσαντός τε γὰρ ἡ γῆ
 ξηραίνομένη ὑπὸ τε τοῦ ἐν αὐτῇ θερμοῦ καὶ ^υὑπὸ τοῦ ἄνωθεν
 14 ἀναθυμιάται, τοῦτο δ' ἦν ἀνέμου σῶμα. Καὶ ὅταν ἡ τοιαύτη
 ἀπόκρισις ἦ καὶ ἄνεμοι ^zκατέχωσι, ^aπανομένων διὰ τὸ ἀπο-
 κρίνεσθαι τὸ θερμὸν αἰεὶ καὶ ἀναφέρεσθαι εἰς τὸν ἄνω τόπον
 συνίσταται ἡ ἀτμὶς ψυχομένη καὶ γίνεται ὕδωρ· ^bκαὶ ὅταν
 εἰς ^cταῦτόν συνωσθῶσι τὰ νέφη καὶ ἀντιπεριστῇ εἰς αὐτὰ ἡ
 ψύξις, ὕδωρ γίνεται καὶ καταψύχει τὴν ξηρὰν ἀναθυμίασιν.
 Παύουσί τε οὖν τὰ ὕδατα γιγνόμενα τοὺς ἀνέμους, καὶ παυ-
 15 ομένων αὐτὰ γίνεται διὰ ταύτας τὰς αἰτίας. ^υἘτι ^dδὲ ^eτοῦ
 γίνεσθαι ^fμάλιστα πνεύματα ἀπ' ^gαὐτῆς τε τῆς ἄρκτου καὶ
 μεσημβρίας τὸ αὐτὸ αἴτιον· πλείστοι γὰρ βορέαι καὶ νότοι
 γίγνονται τῶν ἀνέμων· ὁ γὰρ ἥλιος τούτους μόνους οὐκ
 ἐπέρχεται τοὺς τόπους, ἀλλὰ πρὸς τούτους καὶ ἀπὸ τούτων,
 ἐπὶ δυσμὰς δὲ καὶ ^hἐπ' ἀνατολὰς αἰεὶ φέρεται· ⁱδιὸ τὰ νέφη
 συνίσταται ἐν τοῖς πλαγίοις, καὶ γίνεται προσιόντος μὲν ἡ
 ἀναθυμίασις τοῦ ὑγροῦ, ἀπιόντος δὲ πρὸς τὸν ἐναντίον τόπον
 16 ὕδατα καὶ χειμῶνες. Διὰ μὲν οὖν τὴν φορὰν τὴν ἐπὶ τρο-
 πὰς καὶ ^kἀπὸ τροπῶν θέρος ^lτε γίνεται καὶ χειμῶν, καὶ
 17 ^mἀνάγεται τε ἄνω τὸ ὕδωρ καὶ γίνεται πάλιν. ⁿἘπεὶ ^oδὲ
 πλείστον ^oμὲν καταβαίνει ὕδωρ ἐν τούτοις τοῖς τόποις ἐφ'
 οὓς τρέπεται καὶ ἀφ' ὧν, οὗτοι δ' εἰσὶν ὃ τε πρὸς ἄρκτον καὶ
 μεσημβρίαν, ὅπου δὲ πλείστον ^pὕδωρ ἡ γῆ δέχεται, ἐνταῦθα
 πλείστην ^qἀναγκαῖον γίνεσθαι τὴν ἀναθυμίασιν παραπλη-
 σίως οἷον ἐκ χλωρῶν ξύλων καπνόν, ἡ δ' ἀναθυμίασις αὕτη
 ἄνεμός ἐστιν, εὐλόγως ^rἂν οὖν ἐντεῦθεν γίγνοιτο τὰ πλείστα
 18 καὶ κυριώτατα τῶν πνευμάτων. Καλοῦνται δ' οἱ μὲν ^sἀπὸ
 τῆς ἄρκτου βορέαι, οἱ δ' ἀπὸ τῆς μεσημβρίας νότοι. Ἡ δὲ

^ω γινομένου N. ^χ αἰτίας F. ^υ ὑπὸ post καὶ om. F. ^z κατέ-
 χουσι pr. E. ^a πανομένων δὲ διὰ τὸ ἀποκρίνασθαι F. ^b καὶ om. E.N.
^c ταῦτό F.H.N. ^d δὲ om. F. ^e τοῦ] τοῦτο N. ^f μᾶλλον τὰ πν. F.
^g αὐτῆς om. F.H.N. ^h ἐπ' om. E. ⁱ διὸ καὶ τὰ F. ^k ἐπὶ N.
^l τε om. F.N. ^m ἀνάγεται τὸ ὕδωρ ἄνω F. ⁿ δὲ] τὸ H. ^o μὲν om. E.
^p ἡ γῆ ὕδωρ F. ^q ἀναγκαῖαν E. ^r ἂν οὖν] οὖν καὶ F. ^s ἀπὸ τῆς om. E.

φορὰ ὁ λοξὴ αὐτῶν ἐστίν· περὶ γὰρ τὴν γῆν πνέουσιν εἰς ὀρθὸν
 γινομένης τῆς ἀναθυμιάσεως, ὅτι πᾶς ὁ κύκλῳ ἀήρ συνέπε-
 ται τῇ φορᾷ. Διὸ καὶ ἀπορήσειεν ἂν τις ποτέρωθεν ἢ ἀρχὴ 19
 τῶν πνευμάτων ἐστί, πότερον ἄνωθεν ἢ κάτωθεν· ἡ μὲν γὰρ
 κίνησις ἄνωθεν καὶ πρὶν πνεῖν, ὃ δ' ἀήρ ἐπίδηλος, καὶ ἡ
 νέφος ἢ ἀχλύς· ὅτι σημαίνει γὰρ κινουμένην πνεύματος ἀρχὴν
 πρὶν φανερώς ἐληλυθέναι τὸν ἄνεμον, ὥς ἄνωθεν αὐτῶν ἐχόν-
 των τὴν ἀρχήν. Ἐπεὶ δ' ἐστὶν ἄνεμος πλῆθός τι ὅτι τῆς ἐκ 20
 γῆς ξηρᾶς ἀναθυμιάσεως κινούμενον περὶ τὴν γῆν, δῆλον ὅτι
 τῆς μὲν κινήσεως ἢ ἀρχὴ ἄνωθεν, τῆς δ' ὕλης καὶ τῆς γενέ-
 σεως κάτωθεν· ἢ μὲν γὰρ ῥευσεῖται τὸ ἀνιόν, ἐκείθεν τὸ
 αἶτιον· ἡ γὰρ φορὰ τῶν πορρωτέρω κυρία τῆς γῆς· καὶ
 ἅμα κάτωθεν μὲν εἰς ὀρθὸν ἀναφέρεται, καὶ πᾶν ἰσχύει μάλ-
 λον ἐγγύς, ἢ δὲ τῆς γενέσεως ἀρχὴ δῆλον ὥς ἐκ τῆς γῆς
 ἐστίν. Ὅτι δ' ἐκ πολλῶν ἀναθυμιάσεων συνιουσῶν κατὰ 21
 μικρόν, ὥσπερ αἱ τῶν ποταμῶν ἀρχαὶ γίνονται νοτιζού-
 σης τῆς γῆς, δῆλον καὶ ἐπὶ τῶν ἔργων· ὅθεν γὰρ ἐκάστοτε
 πνέουσιν, ἐλάχιστοι πάντες εἰσὶ, προϊόντες δὲ καὶ πόρρω
 λαμπροὶ πνέουσιν. Ἐτι δὲ καὶ τὰ περὶ τὴν ἄρκτον ἐν τῷ
 χειμῶνι νήνεμα καὶ ἄπνοα, κατ' αὐτὸν ἐκείνον τὸν τόπον·
 ἀλλὰ τὸ κατὰ μικρὸν ἀποπνέον καὶ λανθάνον ἔξω προϊὼν
 ἤδη πνεῦμα γίνεταί λαμπρόν. Τίς μὲν οὖν ἐστὶν ἢ τοῦ 22
 ἀνέμου φύσις καὶ πῶς γίνεται, ἔτι δ' αὐχμῶν τε πέρι καὶ
 ἐπομβρίας, καὶ διὰ τίν' αἰτίαν καὶ παύονται καὶ γίνονται
 μετὰ τοὺς ὄμβρους, διὰ τί τε βορέαι καὶ νότοι πλείστοι
 τῶν ἀνέμων εἰσὶν, εἴρηται· πρὸς δὲ τούτοις καὶ περὶ τῆς φο-
 ρᾶς αὐτῶν.

Ὁ δ' ἥλιος καὶ παύει καὶ συνεξορμᾷ τὰ πνεύματα· 5
 ἀσθενεῖς μὲν γὰρ καὶ ὀλίγας οὔσας τὰς ἀναθυμιάσεις μα-

τ αὐτῶν λοξή F. ὅτι δὴ πᾶς F.H.N. ὃ δ' τ' H.N. ὅ συμβαίνει N.
 γ τῆς ξηρᾶς ἐκ γῆς H.N. τῆς ἐκ γῆς om. F. z τὴν om. F. a ἢ om. E.
 b ἡ] εἰ E. ἡ—αἶτιον] τὸ αἶτιον γὰρ καθὼ μὲν ῥευσεῖται τὸ ἀνιόν ἐκείθεν N.
 c πηγαὶ E, ἀρχαὶ καὶ N. d τὰ om. E. e ἤδη om. F. f λαμπρόν
 γίνεται H. g καὶ] τε καὶ N. h ξυνορμᾷ N. i τὰς ἀναθυμιάσεις μα-
 margo F.

ραίνει τῷ πλείονι θερμῷ τὸ ἐν τῇ ἀναθυμιάσει ἔλαττον ὄν, καὶ διακρίνει. Ἔτι δ' αὐτὴν τὴν γῆν φθάνει ξηραίνων πρὶν γενέσθαι ἔκκρισιν ἀθρόαν, ὥσπερ εἰς πολὺ πῦρ εἰς ὀλίγον^k ἐμπέσῃ ὑπέκκαυμα, φθάνει πολλάκις πρὶν καπνὸν^l ποιῆσαι^m κατακαυθέν. Διὰ μὲν οὖν ταύτας τὰςⁿ αἰτίας καταπαύει τε τὰ πνεύματα καὶ ἐξ ἀρχῆς γίνεσθαι κωλύει, τῇ μὲν μαρράνσει καταπαύων, τῷ δὲ τάχει^o τῆς ξηρότητος γίνεσθαι κωλύων· διὸ περὶ Ὠρίωνος ἀνατολὴν μάλιστα γίνεται νηε-³μία, καὶ μέχρι τῶν ἐτησίων καὶ^p προδρομίων. Ὅλως δὲ γίνονται^q αἱ νηνεμῖαι διὰ δύο αἰτίας· ἡ^r γὰρ διὰ ψυχὸς ἀποσβευννυμένης τῆς ἀναθυμιάσεως, οἷον ὅταν^s γένηται πάγος ἰσχυρός, ἡ καταμαραινομένης ὑπὸ τοῦ πνίγους. Αἱ δὲ πλείσται^t καὶ ἐν ταῖς ἀνὰ μέσον ὥραις, ἡ τῷ μήπω ἀναθυμιάσθαι, ἡ τῷ^v ἤδη ἐξεληλυθέναι τὴν ἀναθυμίασιν καὶ ἄλλην⁴ μήπω ἐπιρρεῖν. Ἀκριτος δὲ καὶ χαλεπὸς ὁ Ὠρίων εἶναι δοκεῖ, καὶ δύνων καὶ ἐπιτέλλων, διὰ τὸ ἐν μεταβολῇ ὥρας συμβαίνειν τὴν δύσιν καὶ τὴν ἀνατολήν, θεροῦς ἢ χειμῶνος, καὶ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ἄστρου^w ἡμερῶν γίνεται^x τι πληθος· αἱ δὲ μεταβολαὶ πάντων ταραχώδεις διὰ τὴν ἀοριστίαν⁵ εἰσίν. Οἱ δ' ἐτησῖαι πνέουσι μετὰ τροπὰς καὶ κυνὸς ἐπιτολήν, καὶ οὔτε τηνικαῦτα ὅτε^y πλησιάζει μάλιστα ὁ ἥλιος, οὔτε ὅτε πόρρω· καὶ τὰς μὲν ἡμέρας πνέουσι, τὰς δὲ νύκτας⁶ παύονται. Αἴτιον δ' ὅτι πλησίον μὲν^z ὧν φθάνει ξηραίνων πρὶν γενέσθαι τὴν ἀναθυμίασιν· ὅταν δ' ἀπέλθῃ μικρόν, σύμμετρος ἤδη γίνεται^a ἡ ἀναθυμίασις καὶ ἡ θερμότης, ὥστε τὰ πεπηγότα ὕδατα τήκεσθαι, καὶ τῆς γῆς ξηραινομένης ὑπὸ τε τῆς οἰκείας θερμότητος καὶ ὑπὸ τῆς τοῦ ἡλίου οἷον⁷ τύφεσθαι καὶ θυμιάσθαι. Τῆς δὲ νυκτὸς^b λωφῶσι διὰ τὸ τὰ πεπηγότα τηκόμενα παύεσθαι διὰ τὴν ψυχρότητα τῶν νυκτῶν. Θυμιᾶται δ' οὔτε τὸ πεπηγὸς οὔτε τὸ μηθὲν ἔχον

^k πέσῃ F. ^l ποιήσει H.N. ^m κατακαυθέν N. ⁿ αἰτίας καὶ παύει τὰ F. ^o τῆς om. E. ^p προδρομίων N. ^q αἱ om. E. ^r γὰρ om. F. ^s γένηται F. ^t καὶ αἱ ἐν F. ^v ἤδη om. E. ^w ἡμερῶν] κακῶν N. ^x τι om. F.N. ^y μάλιστα πλησιάζει F.H.N. ^z ὧν μᾶλλον φθάνει F. ^a ἡ ἀναθυμίασις καὶ om. E. ^b λοφῶσι διὰ τὰ π. N.

ξηρόν, ἀλλ' ^c ὅταν ἔχη τὸ ξηρόν ὑγρότητα, τοῦτο θερμαινόμενον θυμιάται. Ἀποροῦσι δέ τινες διὰ τί βορέαι ^d μὲν ⁸ γίνονται συνεχεῖς, οὓς καλοῦμεν ἐτησίας, μετὰ τὰς θερινὰς τροπὰς, νότοι δ' οὕτως οὐ γίνονται μετὰ τὰς χειμερινὰς. Ἐχει δ' οὐκ ἀλόγως γίνονται μὲν γὰρ οἱ καλούμενοι λευκόνωτοι τὴν ἀντικειμένην ὥραν, οὐχ οὕτως δὲ γίνονται συνεχεῖς, διὸ λανθάνοντες ποιοῦσιν ἐπιζητεῖν. Αἴτιον δ' ὅτι ⁹ μὲν βορέας ἀπὸ τῶν ὑπὸ τὴν ἄρκτον πνεῖ τόπων, οἱ πλήρεις ὕδατος καὶ χιόνος εἰσὶ πολλῆς, ὧν τηκομένων ὑπὸ τοῦ ἡλίου μετὰ τὰς θερινὰς τροπὰς μᾶλλον ἢ ^e ἐπ' αὐταῖς πνέουσιν οἱ ἐτησῖαι· οὕτω γὰρ καὶ τὰ πνίγη γίνεται, οὐχ ὅταν μάλιστα πλησιάζῃ πρὸς ἄρκτον, ἀλλ' ^f ὅταν πλείων μὲν ἢ ^g χρόνος θερμαίνοντι, ἔτι δ' ^h ἐγγύς. Ὅμοίως δὲ καὶ μετὰ ⁱ τὰς χει- ¹⁰ μερινὰς τροπὰς πνέουσιν οἱ ὀρνιθῖαι· καὶ γὰρ οὗτοι ἐτησῖαι εἰσὶν ἀσθενεῖς· ἐλάττους δὲ καὶ ὀψιαίτεροι τῶν ἐτησίων ^k πνέουσιν· ἐβδομηκοστῇ γὰρ ἄρχονται πνεῖν διὰ τὸ πόρρω ὄντα τὸν ἥλιον ἐνισχύειν ἥττον. Οὐ συνεχεῖς δ' ὁμοίως πνέουσι, διότι τὰ μὲν ἐπιπολῆς καὶ ἀσθενῇ τότε ἀποκρίνεται, τὰ δὲ μᾶλλον πεπηγότα ^l πλείονος δεῖται θερμότητος. Διὸ ¹¹ διαλείποντες οὗτοι πνέουσιν, ἕως ἂν ἐπὶ τροπαῖς ^m πάλιν ⁿ ταῖς θεριναῖς πνέωσιν ^p οἱ ἐτησῖαι, ἐπεὶ θέλει γ' ὅτι μάλιστα συνεχῶς ἐντεῦθεν ^q αἰεὶ πνεῖν ἄνεμος. Ὁ δὲ νότος ἀπὸ τῆς θερινῆς τροπῆς πνεῖ, καὶ οὐκ ἀπὸ τῆς ἐτέρας ἄρκτου. Δύο γὰρ ὄντων τμημάτων τῆς δυνατῆς οἰκείσθαι χώρας, τῆς ¹² μὲν πρὸς τὸν ἄνω πόλον ^r τὸν καθ' ἡμᾶς, τῆς δὲ πρὸς τὸν ἕτερον καὶ πρὸς μεσημβρίαν, ^s καὶ οὔσης οἶον τυμπάνου· τοιούτον γὰρ σχῆμα τῆς γῆς ἐκτέμνουσιν αἱ ἐκ τοῦ κέντρου αὐτῆς ἀγόμεναι ^t γραμμαί, καὶ ποιοῦσι δύο κώνους, τὸν μὲν

^c ὅτε ἔχει N. ἔχη post ξηρόν E. ^d μὲν ante βορέαι F, om. N.
^e ἐν F.H.N. ^f ὁπόταν μὲν πλείονα χρόνον θερμαίνεται F. ^g χιόνος pr. N. ^h ἐγγύς ἢ. ὁμοίως F. ⁱ τὰς om. E.H.N. ^k πνέουσιν—ἄρχονται om. pr. E. ^l πολλῆς F. ^m πάλιν] μᾶλλον N. ⁿ ταῖς om. E. πνεύσωσι ταῖς θεριναῖς F.H.N. ^p οἱ ἐτησῖαι om. N. et pr. F.H. ^q πνεῖν ἄνεμος αἰεὶ F. ^r τὸν post πόλον om. E.F.H.N. ^s καὶ om. N. ^t γραμμαί om. N. et pr. F.

ἔχοντα βάσιν τὸν τροπικόν, τὸν δὲ ^ντὸν διὰ παντὸς φανερόν, τὴν δὲ κορυφὴν ἐπὶ τοῦ μέσου τῆς γῆς· τὸν ^ω αὐτὸν δὲ τρόπον πρὸς τὸν κάτω πόλον ἕτεροι δύο κῶνοι τῆς γῆς ἐκτμή-
¹³ματα ποιοῦσιν. Ταῦτα δ' οἰκείσθαι μόνα ^χδυνατά, καὶ οὐτ' ἐπέκεινα ^υτῶν τροπῶν· σκιά γὰρ οὐκ ἂν ἦν πρὸς ἄρκτον, νῦν δ' ἀοίκητοι πρότερον γίγνονται οἱ τόποι πρὶν ἢ ^zὑπολείπειν ἢ μεταβάλλειν τὴν σκιάν πρὸς μεσημβρίαν· τὰ ^αθ' ὑπὸ τὴν
¹⁴ἄρκτον ὑπὸ ψύχους ἀοίκητα. Φέρεται δὲ καὶ ^βὁ στέφανος κατὰ τοῦτον τὸν ^ετόπον· φαίνεται γὰρ ὑπὲρ κεφαλῆς γινόμενος ἡμῖν, ὅταν ἦ κατὰ τὸν μεσημβρινόν. Διὸ καὶ γελοίως γράφουσι νῦν τὰς περιόδους τῆς γῆς· γράφουσι γὰρ κυκλοτερῇ τὴν οἰκουμένην, τοῦτο δ' ἐστὶν ἀδύνατον ^δκατὰ τε τὰ
¹⁵φαινόμενα καὶ κατὰ τὸν λόγον. Ὁ τε γὰρ λόγος δείκνυσιν ὅτι ἐπὶ πλάτος μὲν ὥρισται, τὸ δὲ κύκλῳ ^εσυνάπτειν ἐνδέχεται διὰ τὴν ^ςκράσιν (οὐ γὰρ ^ςὑπερβάλλει τὰ καύματα καὶ τὸ ψῦχος ^ηκατὰ μῆκος, ἀλλ' ἐπὶ πλάτος, ὥστ' εἰ ^ιμή που κωλύει θαλάττης πλῆθος, ^κἅπαν εἶναι ^λπορεύσιμον) καὶ κατὰ τὰ φαινόμενα περὶ τε τοὺς πλοῦς καὶ τὰς πορείας· πολὺ
¹⁶γὰρ τὸ μῆκος διαφέρει τοῦ πλάτους. Τὸ γὰρ ἀπὸ Ἡρακλείων στηλῶν μέχρι τῆς Ἰνδικῆς τοῦ ἐξ Αἰθιοπίας πρὸς τὴν Μαιῶτιν καὶ τοὺς ^μἐσχατεύοντας τῆς Σκυθίας τόπους ^νπλέον ἢ πέντε ^οπρὸς τρία τὸ μέγεθός ἐστιν, ^ρεάν τις τοὺς ^qτε πλοῦς λογίζεται καὶ τὰς ὁδοὺς, ὡς ^ρἐνδέχεται λαμβά-
¹⁷νειν τῶν τοιούτων τὰς ἀκριβείας. Καίτοι ἐπὶ ^ςπλάτους μὲν μέχρι τῶν ἀοικήτων ἴσμεν τὴν οἰκουμένην· ἔνθα ^τμὲν γὰρ διὰ ψῦχος οὐκέτι κατοικοῦσιν, ἔνθα δὲ διὰ τὴν ἀλέαν. Τὰ δὲ τῆς Ἰνδικῆς ἔξω καὶ τῶν στηλῶν τῶν Ἡρακλείων διὰ τὴν θάλατταν οὐ φαίνεται συνείρειν, τῷ συνεχῶς εἶναι ^υπᾶσαν

^ν τὸν om. F. ^ω δ' αὐτὸν τρόπον καὶ πρὸς F. ^χ δυνατόν F.H.N.
^υ τῶν om. E. ^z ὑπολείπειν H.N. ^α δ' E. ^β ὁ om. E. ^ε τρόπον E.
^δ κατὰ τε] κατὰ γε F. ^ε συνάπτειν οὐκ ἐνδ. E. ^ς κράσιν] ἀκρᾶ' N.
^ς ὑποβάλλει E. ^η κατὰ] καὶ τὸ N. ^ι μήπω F. ^κ ἅπαν corr. N.
^λ πορεύσιμα N. ^μ ἐσχάτους ὄντας E. ^ν πλείον F.N. ^ο πρὸς τὰ τρία F. ^ρ ἂν γε τις H.N. ^q τε om. N. ^ρ δέχεται N. ^ς πλάτος E.N.
^τ μὲν om. N. ^υ πᾶσαν τὴν οἰκ. N.

οικουμένην. Ἐπεὶ δ' ὁμοίως ἔχειν ἀνάγκη τόπον τινὰ πρὸς 18
τὸν ἕτερον πόλον ὥσπερ ὃν ἡμεῖς οἰκοῦμεν πρὸς τὸν ὑπὲρ
ἡμῶν, δῆλον ὡς ἀνάλογον ἔξει τὰ ὕτ' ἄλλα καὶ τῶν πνευ-
μάτων ἢ στάσις· ὥστε καθάπερ ἐνταῦθα βορέας ἐστὶ, κακεί-
νοις ἀπὸ τῆς ἐκεῖ ἄρκτου τις ἄνεμος α οὕτως β ὦν, ὃν γ οὐθὲν
δυνατὸν δ διήκειν δεῦρο, ἐπεὶ οὐδ' ὁ βορέας ε οὗτος εἰς τὴν
ἐνταῦθα οἰκουμένην ς πᾶσαν ζ ἐστίν· ἐστὶ γὰρ ὥσπερ ἀπό-
γειον τὸ πνεῦμα τὸ βόρειον, η ἕως ὁ βορέας ι οὗτος εἰς τὴν
ἐνταῦθα οἰκουμένην πνεῖ. Ἀλλὰ διὰ τὸ τὴν οἴκησιν κεῖσθαι 19
ταύτην πρὸς ἄρκτον, πλείστοι βορέαι πνέουσιν. Ὅμως
δὲ καὶ ἐνταῦθα κ ἐλλείπει καὶ οὐ δύναται πόρρω ι διήκειν, ἐπεὶ
περὶ τὴν ἔξω Λιβύης μ θάλατταν τὴν νοτίαν, ὥσπερ ἐνταῦθα
οἱ βορέαι καὶ οἱ νότοι πνέουσιν, οὕτως ν ἐκεῖ εὔροι καὶ ζέ-
φυροι διαδεχόμενοι συνεχεῖς αἰὲ πνέουσιν. Ὅτι μὲν ο οὖν 20
νότος οὐκ ἐστὶν ὁ ἀπὸ τοῦ ἐτέρου πόλου πνέων ἄνεμος, δῆ-
λον. Ἐπεὶ ρ δ' οὕτ' ἐκεῖνος οὐθ' ὁ ἀπὸ χειμερινῆς τροπῆς·
δέοι γὰρ ἂν ς ἄλλον Ϛ ἀπὸ θερινῆς εἶναι τροπῆς· οὕτω γὰρ
τὸ ἀνάλογον ἀποδώσει. Νῦν δ' οὐκ ἐστίν· εἰς γὰρ μόνος
φαίνεται πνέων ἐκ τῶν ἐκεῖθεν τόπων. Ὡστ' ἀνάγκη τὸν 21
ἀπὸ τοῦ s κατακεκαυμένου τόπου πνέοντα ἄνεμον εἶναι νότον.
Ἐκεῖνος δ' ὁ τόπος διὰ τὴν τοῦ ἡλίου γειτνίασιν οὐκ ἔχει
ὑδατα καὶ νομάς, αἱ διὰ τὴν t πῆξιν v ποιήσουσιν ἐτησίας.
Ἀλλὰ διὰ w τὸν τόπον x εἶναι πολὺ πλείω ἐκείνον καὶ 22
ἀναπεπταμένον, μείζων y καὶ πλείων καὶ μᾶλλον ἀλεεινὸς ἄνε-
μος ὁ νότος ἐστὶ τοῦ βορέου, καὶ διήκει μᾶλλον δεῦρο ἢ οὗτος
ἐκεῖ. Τίς μὲν z οὖν αἰτία τούτων ἐστὶ τῶν ἀνέμων, καὶ πῶς
ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους, εἴρηται.

ω ὥσπερ] ἔτι περ N. x ὡς] ἔτι N. y τ' om. N. z ἢ σύστασις H.N.
α οὗτος N. b ὦν om. E. c οὐ F. d διέχειν E.H, διῃκνεῖσθαι N.
ε οὗτος] ὁ αὐτὸς F.N. f πᾶσαν om. F. g ἐστίν om. E. h ἕως—πνεῖ
margo E.H. i οὗτος om. margo E. k ἐλλείπειν E. l διέχειν E.
m θάλασσαν E. n ἐκεῖ om. E. ο οὖν ὁ νότος F.H.N. p δ' om. E.
q ἄλλο N. Ϛ εἶναι ἀπὸ θερινῆς F. s κεκαυμένου F.N. t τῆξιν N. et
corr. E. v ποιούσιν H.N. w τὸ om. F. x πολὺ εἶναι F. y καὶ
πλείων om. E. z οὖν ἢ αἰτία N.

6 Περὶ ^a δὲ θέσεως αὐτῶν, καὶ τίνες ἐναντίοι ^b τίσι, καὶ ποίους ἅμα πνεῖν ἐνδέχεται καὶ ποίους οὐ, ἔτι ^c δὲ τίνες καὶ πόσοι τυγχάνουσιν ὄντες, καὶ ^d πρὸς τούτοις περὶ τῶν ἄλλων ^e παθημάτων ὅσα μὴ συμβέβηκεν ἐν τοῖς προβλήμασιν εἰρησθαι τοῖς κατὰ μέρος, νῦν λέγωμεν. Δεῖ δὲ περὶ τῆς θέσεως ² ἅμα τοὺς λόγους ἐκ τῆς ὑπογραφῆς θεωρεῖν. Γέγραπται μὲν οὖν, τοῦ μᾶλλον εὐσήμως ἔχειν, ὁ τοῦ ὀρίζοντος κύκλος· διὸ καὶ στρογγύλος. Δεῖ δὲ νοεῖν ^f αὐτοῦ τὸ ἕτερον ἔκτμημα ^g τὸ ὑφ' ἡμῶν οἰκούμενον· ἔσται γὰρ ^h κακείνο διελεῖν τὸν ³ αὐτὸν τρόπον. Ὑποκείσθω δὲ ⁱ πρῶτον ἐναντία ^k κατὰ τόπον εἶναι τὰ πλείστον ἀπέχοντα κατὰ τόπον, ὥσπερ κατ' εἶδος ἐναντία τὰ πλείστον ἀπέχοντα κατὰ τὸ εἶδος. Πλείστον δ' ἀπέχει κατὰ τόπον τὰ κείμενα πρὸς ἄλληλα κατὰ διάμετρον. Ἐστω οὖν τὸ μὲν ἐφ' ^l Α δυσμὴ ἰσημερινή, ἐναντίος δὲ ¹ τούτῳ τόπος, ἐφ' ^m οὐ ⁿ τὸ Β, ἀνατολὴ ἰσημερινή. Ἄλλη δὲ διάμετρος ταύτην πρὸς ὀρθὴν τέμνουσα, ἥς ^o τὸ ἐφ' οὐ Η, ^p ἔστω ἄρκτος· τούτῳ δ' ^q ἐναντίον ἐξ ἐναντίας, τὸ ἐφ' οὐ Θ, μεσημβρία· τὸ δ' ἐφ' οὐ Ζ ἀνατολὴ θερινή, ^r τὸ δ' ἐφ' οὐ Ε δυσμὴ θερινή, τὸ δ' ἐφ' οὐ Δ ἀνατολὴ ⁵ χειμερινή, τὸ δ' ἐφ' οὐ Γ δυσμὴ χειμερινή. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ζ ἤχθω διάμετρος ἐπὶ τὸ Γ καὶ ἀπὸ τοῦ Δ ἐπὶ τὸ Ε. Ἐπεὶ οὖν τὰ μὲν πλείστον ἀπέχοντα κατὰ τόπον ^s ἐναντία κατὰ τόπον, πλείστον δ' ^t ἀπέχει τὰ κατὰ διάμετρον, ἀναγκαῖον καὶ τῶν πνευμάτων ταῦτα ἀλλήλοις ἐναντία εἶναι, ὅσα κατὰ ⁶ διάμετρόν ἐστιν. Καλεῖται δὲ κατὰ τὴν θέσιν τῶν ^v τύπων τὰ πνεύματα ὧδε, ζέφυρος μὲν τὸ ἀπὸ τοῦ Α· τοῦτο γὰρ δυσμὴ ἰσημερινή. Ἐναντίος δὲ τούτῳ ἀπηλιώτης ἀπὸ τοῦ Β· τοῦτο γὰρ ἀνατολὴ ἰσημερινή. Βορέας δὲ ^w καὶ ἀπαρκτίας

^a δὲ om. E. ^b τίσι] εἰσὶ H.N, om. F. ^c δὲ] δὲ καὶ F.N. ^d πρὸς om. E. ^e μαθημάτων N. ^f αὐτὸν H.N. ^g τὸ ὑφ' ἡμῶν οἰκούμενον margo F. ^h διελεῖν κακείνο N. ⁱ πρῶτον μὲν ἐναντία F.H.N. ^k εἶναι κατὰ τόπον F. ^l τούτου F. ^m φ F. ⁿ τὸ om. F.H.N. ^o τὸ μὲν ἐφ' N. ^p ἄρκτος ἔστω F.N. ^q ἐναντία N. ^r τὸ δ' ἐφ' οὐ Ε —χειμερινή margo F. ^s ἐναντία κατὰ τόπον om. N. ^t ἐπέχει F. ^v τύπων καὶ τὰ H.N. ^w καὶ om. E.H.N. et pr. F.

ἀπὸ τοῦ Η· ἐνταῦθα γὰρ ἡ ἄρκτος. Ἐναντίος δὲ τούτῳ γ νότος ἀπὸ τοῦ Θ· μεσημβρία τε γὰρ αὕτη ἀφ' ἧς πνεῖ, καὶ τὸ Θ τῷ Η ἐναντίον· κατὰ διάμετρον γάρ. Ἀπὸ ^x δὲ τοῦ Ζ καικίας· ^y αὕτη γὰρ ἀνατολή θερινή. Ἐναντίος δ' οὐχ ὁ ἀπὸ τοῦ Ε πνέων, ἀλλ' ^z ὁ ἀπὸ τοῦ Γ λίσψ· οὗτος γὰρ ἀπὸ δυσμῆς χειμερινῆς ^a πνεῖ, ἐναντίος δὲ τούτῳ· κατὰ διάμετρον γὰρ ^b κείται. ^c Ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ Δ εὖρος· οὗτος γὰρ ἀπ' ἀνα-8 πολῆς χειμερινῆς πνεῖ, γειτνιῶν τῷ νότῳ, διὸ καὶ πολλάκις ^d εὐρόνοτοι λέγονται πνεῖν. Ἐναντίος δὲ τούτῳ οὐχ ὁ ἀπὸ τοῦ Γ λίσψ, ἀλλ' ὁ ἀπὸ τοῦ Ε, ὃν καλοῦσιν οἱ μὲν ^e ἀργέστην, οἱ δ' ^f ὀλυμπίαν, οἱ δὲ ^g σκίρωνα· οὗτος γὰρ ἀπὸ δυσμῆς θερινῆς πνεῖ, καὶ κατὰ διάμετρον αὐτῷ κείται μόνος. Οὗ-9 τοι μὲν οὖν οἱ κατὰ διάμετρόν ^h τε κείμενοι ἄνεμοι, καὶ οἷς εἰσὶν ἐναντίοι· ἕτεροι δ' εἰσὶ καθ' οὓς οὐκ ἔστιν ἐναντία πνεύματα. Ἀπὸ μὲν γὰρ τοῦ Ι ὃν καλοῦσι θρασκίαν· οὗτος γὰρ μέσος ⁱ ἀργέστου καὶ ἀπαρκτίου· ^k ἀπὸ δὲ τοῦ ^l Κ ὃν καλοῦσι μέσην· οὗτος γὰρ μέσος καικίου καὶ ἀπαρκτίου. Ἡ δὲ τοῦ ΙΚ διάμετρος βούλεται μὲν κατὰ τὸν διὰ παντὸς εἶναι φαινόμενον, οὐκ ἀκριβοῖ δέ. Ἐναντία δὲ τούτοις οὐκ ἔστι τοῖς 10 πνεύμασιν, ^m οὔτε τῷ θρασκίᾳ, ⁿ οὔτε τῷ μέσῃ (ἔπνει γὰρ ἄν τις ἐφ' οὗ τὸ Μ· τοῦτο γὰρ κατὰ διάμετρον), οὔτε τῷ Ι, ^o τῷ θρασκίᾳ· ^p ἔπνει γὰρ ἄν ἀπὸ τοῦ Ν· τοῦτο γὰρ κατὰ διάμετρον τὸ σημείον, εἰ μὴ ^q ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἐπ' ὀλίγον ^r πνεῖ τις ἄνεμος, ὃν καλοῦσιν οἱ περὶ τὸν τόπον ἐκείνον φοινικίαν. Τὰ μὲν οὖν κυριώτατα καὶ διωρισμένα πνεύματα ταῦτ' ἐστὶ 11 καὶ τοῦτον τέτακται τὸν τρόπον· ^s τοῦ δ' εἶναι πλείους ἀνέμους ἀπὸ τῶν πρὸς ἄρκτον τόπων ἢ τῶν ^t πρὸς μεσημβρίαν αἴτιον τό τε τὴν οἰκουμένην ^v ὑποκείσθαι πρὸς τοῦτον τὸν

^x δὲ om. F. ^y αὕτη om. E. ^z ὁ om. F. ^a πνεῖ om. F.H.N.
^b κείται om. F. ^c ἀπὸ δέ, omisso ὁ, F.H.N. ^d εὐρόνοτοι πνέουσιν· οὕτω γὰρ λ. F. ^e ἀργέτην N, ἀργέτα (supra posito ἀργέστην) F.
^f ὀλύμπιον H.N. ^g σκίρωνα F. ^h τε om. F.N. ⁱ ἀρχέτου N.
^k ἀπὸ δέ—ἀπαρκτίου margo F. ^l Κ] η N. ^m οὔτε τῷ θρασκίᾳ om. N, in margine ponunt F.H. ⁿ οὐδὲ N. ^o τῷ post I om. E. ^p ἔπνει γὰρ ἄν om. E. ^q ἀπ' αὐτοῦ] ἐνταῦθα F. ^r τις πνεῖ F, ἔστι τις E.
^s τοῦ] τὸ F, οὐ N. ^t πρὸς om. E. ^v προσκείσθαι pr. N.

τόπον, καὶ ὅτι πολλῶ πλείον ὕδωρ καὶ χιὼν ἀπωθεῖται εἰς
^w τοῦτο τὸ μέρος διὰ τὸ ἐκεῖν ὑπὸ τὸν ἥλιον εἶναι καὶ τὴν
ἐκείνου φοράν, ὧν τηκομένων εἰς τὴν γῆν ^x καὶ θερμαινομένων
ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ ^y τῆς γῆς ἀναγκαῖον πλείω καὶ ἐπὶ πλείω
τόπον γίγνεσθαι τὴν ἀναθυμίασιν διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν.
¹² Ἔστι δὲ τῶν εἰρημένων ^z πνευμάτων βορέας μὲν ὃ ^τ ἀπαρ-
κτίας κυριώτατα, ^a καὶ θρασκίας ^b κοινὸς ἀργέστου ^c καὶ μέσου
^d ὃ δὲ καικίας κοινὸς ἀπηλιώτου καὶ βορέου· νότος δ' ὃ ^{τε}
ἰθαγενὴς ὁ ἀπὸ μεσημβρίας καὶ λίψ· ἀπηλιώτης δὲ ὃ ^{τε} ἀπ'
ἀνατολῆς ἰσημερινῆς καὶ ὁ εὖρος· ὁ δὲ φοινικίας κοινός· ζέ-
φυρος δ' ὃ ^{τε} ἰθαγενὴς καὶ ὁ ^e ἀργέστης καλούμενος. ^v Ὅλως
¹³ δὲ τὰ μὲν ^f βόρεια τούτων καλεῖται, τὰ δὲ νότια. Προστί-
θεται δὲ τὰ μὲν ζεφυρικὰ τῷ βορέα (ψυχρότερα γὰρ διὰ τὸ
ἀπὸ δυσμῶν πνεῖν), ^g νότῳ δὲ τὰ ἀπηλιωτικά (θερμότερα γὰρ
^h τῷ ἀπ' ἀνατολῆς πνεῖν). Διωρισμένων οὖν ⁱ τῷ ψυχρῷ
καὶ τῷ θερμῷ ^k καὶ ἀλεινῷ τῶν πνευμάτων οὕτως ἐκάλεσαν.
¹⁴ Θερμότερα ^l δὲ ^m τὰ ἀπὸ τῆς ἑω τῶν ἀπὸ δυσμῆς, ὅτι ⁿ πλείω
χρόνον ὑπὸ τὸν ἥλιον ἐστὶ τὰ ἀπ' ἀνατολῆς· ^o τὰ δ' ἀπὸ
δυσμῆς ἀπολείπει τε θάττον καὶ πλησιάζει τῷ τόπῳ ὀψιαι-
¹⁵ τερον. Οὕτω δὲ τεταγμένων τῶν ἀνέμων, δῆλον ὅτι ἅμα
πνεῖν τοὺς μὲν ἐναντίους οὐχ οἶόν τε (κατὰ διάμετρον γάρ·
ἄτερος οὖν παύσεται ἀποβιασθείς), τοὺς δὲ μὴ οὕτω κειμέ-
νους πρὸς ἀλλήλους οὐθὲν κωλύει, οἷον τὸ Ζ καὶ Δ. Διὰ
^p τοῦτο ἅμα πνέουσιν ἐνίοτε ἀμφοτέροι ^q οὐριοι, ἐπὶ τὸ αὐτὸ
¹⁶ σημεῖον, οὐκ ἐκ ^r τοῦ αὐτοῦ οὐδὲ τῷ αὐτῷ πνεύματι. Κατὰ δὲ
^s τὰς ὥρας τὰς ἐναντίας οἱ ἐναντίοι μάλιστα πνέουσιν, οἷον
περὶ ἰσημερίαν τὴν μὲν ἑαρινὴν καικίας καὶ ὅλως τὰ ἐπέκεινα
τροπῆς θερινῆς, περὶ δὲ τὴν μετοπωρινὴν λίβες, περὶ δὲ τρο-

^w τοῦτον τὸν τόπον F. ^x καὶ post γῆν om. E. ^y τὴν γῆν F.H.
^z πνευμ. κυριώτατος β. N, omisso κυριώτατα. ^a καὶ ὁ θρασκέας F.
^b κοινὸς ἀργέστου om. E.H.N. ^c καὶ μέσου—ἀπηλιώτου καὶ margo F,
omisso κοινός. ^d ὁ om. F. ^e ἀργέτης F. ^f τούτων βόρεια F. ^g νότια
δὲ E, τῷ δὲ νότῳ F. ^h τῷ ἀπ'] διὰ τὸ ἀπ' F.H.N. ⁱ τῷ θ. καὶ τῷ
ψ. H.N, τῷ ψ. καὶ θ. F. ^k καὶ τῷ ἀλ. N. ^l δὲ] μὲν F.H.N. ^m τῶν
ἀπὸ δυσμῆς τὰ ἀπὸ ἑω F. ⁿ πλείονα H.N. ^o τὰ δ'] τῶν δ' E.F.H.
^p τοῦτο καὶ ἅμα F. ^q εὐροι N. ^r ταυτοῦ N. ^s τὰς om. F.

πὰς θερινὰς μὲν ζέφυρος, ^tχειμερινὰς δ' εὖρος. ^v¹Επιπίπτουσι ¹⁷
 δὲ ^wτοῖς ἄλλοις μάλιστα καὶ παύουσιν ἀπαρκτῖαι καὶ θρα-
 σκῖαι καὶ ^xἀργέσται· διὰ τὸ ἐγγυτάτῳ γὰρ τὴν ὁρμὴν αὐ-
 τῶν εἶναι ^yπολλοί τε καὶ ἰσχυροὶ ^zπνέουσι μάλιστα οὗτοι.
 Διὸ καὶ αἰθριώτατοί εἰσι τῶν ἀνέμων· πνέοντες γὰρ ἐγγύθεν ¹⁸
^aμάλιστα ἀποβιαζόμενοι τε ^bτᾶλλα ^cπνεύματα παύουσιν, καὶ
 ἀποφυσῶντες τὰ συνιστάμενα νέφη ποιοῦσιν αἰθρίαν, ^dἂν μὴ
 ψυχροὶ σφόδρα ^eτύχωσιν ἅμα ὄντες. Τότε ^fδ' οὐκ αἰθριοί·
^gἂν γὰρ ὥσι ^hμᾶλλον ψυχροὶ ἢ μεγάλοι, φθάνουσι πηγνύν-
 τες ἢ ⁱπροωθούμενες. Ὁ δὲ καικίας οὐκ αἰθριος, ὅτι ἀνακάμ- ¹⁹
 πτει ^kεἰς αὐτόν· ὅθεν καὶ λέγεται ἡ παροιμία

ἔλκων ^lἐφ' αὐτόν ^mὥστε καικίας νέφος.

Αἱ δὲ περιστάσεις ⁿγίνονται αὐτῶν καταπαυομένων εἰς τοὺς
 ἐχομένους ^oκατὰ τὴν τοῦ ἡλίου μετάστασιν, διὰ τὸ κινεῖσθαι
 μάλιστα τὸ ἐχόμενον τῆς ἀρχῆς. Ἡ δὲ ἀρχὴ οὕτω κινεῖται
 τῶν πνευμάτων ὥς ὁ ἥλιος. Οἱ ἐναντίοι δ' ἢ ταῦτό ποιοῦσιν ²⁰
 ἢ ἐναντίον, οἷον ὑγροὶ λὶψ καὶ καικίας, ὃν ἐλλησποντίαν ἔνιοι
 καλοῦσι, καὶ εὖρος, ^pὃν ἀπηλιώτην. Ξηροὶ δ' ^qἀργέστης
 καὶ εὖρος· ἀπ' ἀρχῆς δ' οὗτος ξηρός, τελευτῶν δὲ ὑδατώδης.
 Νιφετώδης δὲ μέσης καὶ ἀπαρκτίας μάλιστα· οὗτοι γὰρ ψυ-
 χρότατοι. ^rΧαλαζώδης ^sδ' ἀπαρκτίας καὶ θρασκίας καὶ
^qἀργέστης. ^tΚανματώδης δὲ νότος καὶ ζέφυρος καὶ εὖρος. ²¹
 Νέφεσι δὲ πυκνοῦσι τὸν οὐρανὸν καικίας μὲν σφόδρα, λὶψ δ'
^vἀραιότεροις, ^wκαικίας μὲν διὰ τε τὸ ἀνακάμπτειν πρὸς αὐ-
 τὸν καὶ διὰ τὸ κοινὸς εἶναι βορέου καὶ εὗρου, ὥστε διὰ μὲν τὸ
 ψυχρὸς εἶναι πηγνὺς τὸν ἀτμίζοντα ἀέρα συνίστησι, διὰ δὲ
 τὸ τῷ τόπῳ ἀπηλιωτικὸς εἶναι ἔχει πολλὴν ὕλην καὶ ἀτμίδα

^t δὲ χειμερινὰς E. ^v πίπτουσι E. ^w μάλιστα τοῖς ἄλλοις N. ^x ἀρ-
 γέται N. ^y πολύ E. ^z μάλιστα πνέουσιν H.N. ^a μάλιστα τε
 ἀποβ. τε E. ^b ἄλλα H. ^c παύουσιν πνεύματα F. ^d ἂν om. E.
^e ἅμα τύχωσιν F. ^f δ' γὰρ H. ^g ἐὰν N. ^h ψυχροὶ μᾶλλον H.
ⁱ παρωθούμενες N. ^k εἰς om. E. ^l πρὸς ἑαυτὸν H. ^m ὥσπερ F.H.N.
ⁿ γίνονται μὲν αὐτῶν παυομένων H. ^o κατὰ—μετάστασιν ante κατα-
 παυομένων N. ^p ὃν ἀπηλιώτην om. corr. F. ^q ἀργέτης F.N. ^r χαλα-
 ζώδεις N. ^s δ' ὁ ἀπ. H. ^t κανματώδεις N. ^v ἀραιότερως F. ^w καὶ
 καικίας μ. H.

22 ἣν προωθεῖ. Αἶθριοι δὲ ^x ἀπαρκτίας, ^y θρασκίας, ἀργέστης·
 ἢ δ' αἰτία εἴρηται πρότερον. ^z Ἀστραπαῖοι ^a δὲ μάλιστα
 οὗτοί τε καὶ ὁ μέσης· διὰ μὲν γὰρ τὸ ἐγγύθεν πνεῖν ψυχροί
 εἰσι, διὰ δὲ τὸ ψυχρὸν ἀστραπὴ γίνεται· ἐκκρίνεται γὰρ
 συνιόντων τῶν νεφῶν. Διὸ καὶ ἔνιοι τῶν αὐτῶν τούτων χα-
 23 λαζώδεις εἰσίν· ταχὺ γὰρ πηγνύουσιν. Ἐκνεφίαι δὲ γίνον-
 ται μετοπώρου μὲν μάλιστα, εἴτ' ἔαρος, καὶ μάλιστα ἀπαρ-
 κτίας καὶ θρασκίας καὶ ^b ἀργέστης. Αἴτιον δ' ὅτι ^c οἱ ἐκνε-
 φίαι γίνονται μάλιστα ^d ὅταν ἄλλων ἐκπνεόντων ^e ἐμπίπτω-
 σιν ἕτεροι, οὗτοι δὲ μάλιστα ^f ἐμπίπτουσι τοῖς ἄλλοις πνέου-
 24 σιν· ἢ δ' αἰτία εἴρηται καὶ τούτου πρότερον. Οἱ δ' ἐτησίαι
 περιίστανται τοῖς μὲν περὶ δυσμὰς οἰκοῦσιν ἐκ τῶν ^g ἀπαρ-
 κτίων εἰς θρασκίας καὶ ^h ἀργέστας καὶ ζεφύρους (ὁ γὰρ
ⁱ ἀπαρκτίας ζέφυρός ἐστιν), ἀρχόμενοι μὲν ἀπὸ τῆς ἄρκτου,
 τελευτῶντες δ' εἰς τοὺς πόρρω· τοῖς δὲ πρὸς ἔω περιίσταν-
 ται μέχρι τοῦ ἀπηλιώτου. Περὶ μὲν οὖν ἀνέμων, ^k τῆς τε
 ἐξ ἀρχῆς αὐτῶν γενέσεως καὶ οὐσίας καὶ τῶν συμβαινόν-
 των ^l κοινῇ τε παθημάτων καὶ περὶ ^m ἕκαστον, τοσαῦθ' ἡμῖν
 εἰρήσθω.

7 Περὶ δὲ σεισμῶ καὶ κινήσεως γῆς μετὰ ταῦτα λεκτέον·
 ἢ γὰρ αἰτία τοῦ πάθους ἐχομένη τούτου τοῦ γένους ⁿ ἐστίν.
 Ἔστι δὲ τὰ ^o γε παρειλημμένα μέχρι τοῦ νῦν χρόνου τρία
 καὶ παρὰ τριῶν. Ἀναξαγόρας ^p τε γὰρ ὁ Κλαζομένιος καὶ
^q πρότερος Ἀναξιμένης ὁ Μιλήσιος ἀπεφάναντο, καὶ τούτων
 2 ^r ὕστερος Δημόκριτος ὁ Ἀβδηρίτης. Ἀναξαγόρας μὲν οὖν
 φησὶ τὸν αἰθέρα πεφυκότα φέρεσθαι ἄνω, ἐμπίπτοντα δ'
 εἰς τὰ κάτω τῆς γῆς καὶ ^s τὰ κοῖλα κινεῖν αὐτήν· τὰ μὲν γὰρ

^x ἀπ. καὶ θρ. καὶ ἀργ. F.H.N. ^y θρασκίας om. pr. E. ^z ἀστραπὰς
 δὲ ποιούσι μάλιστα H.N., ἀστραπὰς δὲ μάλιστα ποιούσιν F. ^a γε F.
^b ἀργέτης F.N. ^c οἱ om. F. ^d ὅταν τῶν ἄλλων πνεόντων F.H.N.
^e ἐπιπίπτουσιν E. ^f ἐπιπίπτουσι E. ^g ἀπαρκτικῶν E. ^h ἀργέτας F.
ⁱ ἀρκτικός E. ^k τῆς τε] καὶ τῆς F, τῆς H.N. ^l κοινῇ καὶ καθ' ἕκαστον
 παθημάτων F. ^m ἕκαστα H.N. ⁿ ἐστίν om. E. ^o γε post μέ-
 χρι F.H.N. ^p τε] μὲν F, om. H.N. ^q πρότερον F.H.N. ^r ὕστε-
 ρον H.N. ^s τὰ post καὶ om. F.H.N.

ἄνω ^t συναληλίφθαι διὰ τοὺς ὄμβρους, ἐπεὶ φύσει γε ^v πᾶσαν
ὁμοίως εἶναι σομφήν, ὥς ὄντος τοῦ μὲν ἄνω τοῦ δὲ κάτω τῆς
ὅλης σφαίρας, καὶ ἄνω μὲν τούτου ὄντος τοῦ μορίου ἐφ' οὗ
τυγχάνομεν οἰκοῦντες, κάτω δὲ θατέρου. Πρὸς μὲν οὖν ³
ταύτην τὴν αἰτίαν οὐθὲν ἴσως δεῖ λέγειν ὡς λίαν ἀπλῶς εἰρη-
μένην· τό τε γὰρ ἄνω ^w καὶ κάτω νομίζειν οὕτως ἔχειν ὥστε
μὴ ^x πρὸς τὴν γῆν ^y πάντῃ φέρεσθαι τὰ βάρος ἔχοντα τῶν
σωμάτων, ἄνω δὲ τὰ κοῦφα καὶ τὸ πῦρ, εὐηθες, καὶ ταῦθ'
^z ὁρῶντας τὸν ὀρίζοντα τὴν οἰκουμένην, ὅσῃν ἡμεῖς ἴσμεν,
ἕτερον αἰεὶ γιγνόμενον μεθισταμένων, ὡς οὔσης κυρτῆς καὶ
σφαιροειδοῦς· καὶ τὸ λέγειν μὲν ὡς διὰ τὸ μέγεθος ἐπὶ τοῦ
ἀέρος μένει, σείεσθαι δὲ φάσκειν τυπτομένην ^a κάτωθεν ἄνω
δι' ὅλης. Πρὸς δὲ τούτοις οὐθὲν ἀποδίδωσι τῶν συμβαινόν-
⁴των περὶ τοὺς σεισμούς· οὔτε γὰρ χῶραι οὔτε ὧραι αἱ τυ-
χοῦσαι μετέχουσι τούτου τοῦ πάθους. Δημόκριτος δὲ φησι ⁵
πλήρη τὴν γῆν ^b ὕδατος οὔσαν, καὶ πολὺ δεχομένην ἕτερον
ὄμβριον ὕδωρ, ὑπὸ τούτου κινεῖσθαι· πλείονός τε γὰρ γινο-
μένου διὰ τὸ ^c μὴ δύνασθαι δέχεσθαι τὰς κοιλίας ἀποβιαζόμενον
ποιεῖν τὸν σεισμόν, καὶ ξηραίνομένην ^d καὶ ἔλκουσαν εἰς τοὺς
κενοὺς τόπους ἐκ τῶν πληρεστέρων τὸ μεταβάλλον ἐμπίπτον
κινεῖν. Ἀναξιμένης δὲ φησι βρεχομένην τὴν γῆν καὶ ξηραι-
⁶νομένην ῥήγνυσθαι, καὶ ὑπὸ ^e τούτων τῶν ἀπορρηγνυμένων κο-
λωνῶν ἐμπιπτόντων σείεσθαι· διὸ καὶ γίγνεσθαι τοὺς σεισμούς
ἐν τε τοῖς αὐχμοῖς καὶ πάλιν ἐν ταῖς ^f ὑπερομβρίαις· ἐν τε γὰρ
τοῖς αὐχμοῖς, ὥσπερ εἴρηται, ξηραίνομένην ῥήγνυσθαι, καὶ ὑπὸ
τῶν ὑδάτων ὑπερυγραινομένην διαπίπτειν. ^g Ἐδεῖ δὲ τούτου ⁷
συμβαίνοντος ὑπονοστούσαν ^h πολλαχοῦ φαίνεσθαι τὴν γῆν.
ⁱ Ἐτι δὲ διὰ τίν' αἰτίαν περὶ τόπους τινὰς πολλάκις γίνεται
^k τοῦτο τὸ πάθος οὐδεμιᾷ διαφέροντας ὑπερβολῇ τοιαύτη παρὰ

^t συναληλείφθαι F, συναλειλήφθαι E, συναλλίφθαι N, συναναλίφθαι H.
^v ἅπασαν F.H.N. ^w καὶ τὸ κάτω F.H.N. ^x πρὸς μὲν τὴν H.N. ^y π.φ.]
φέρεσθαι πάντα F, κάτω φέρεσθαι corr. E. ^z ὁρῶντες pr. H. ^a ἄνω
κάτωθεν δι' ὅλης εὐηθες. πρὸς N. ^b ὕδατος om. N. ^c μὴ om. N.
^d καὶ om. E.F. ^e τῶν ἀπορρ. τούτων F. ^f ἐπομβρίαις F.H.N. ^g εἴδει
corr. E. ^h πολλαχῇ F.H.N. ⁱ ὅτι N. ^k τοῦτο om. F.

8 τοὺς ἄλλους; καίτοι ἐχρῆν. Ὡς δὲ τοῖς οὕτως ὑπολαμβάνου-
 νουσιν ἀναγκαῖον ἦττον αἰετοὺς σεισμοὺς φάναι γίνεσθαι,
 καὶ τέλος ¹παύσασθαι ποτε σειομένην· τὸ γὰρ σαττόμενον
 τοιαύτην ἔχει φύσιν. Ὡστ' εἰ τοῦτ' ἀδύνατον, δῆλον ὅτι
 ἀδύνατον ^mκαὶ ταύτην εἶναι τὴν αἰτίαν.

8 Ἀλλ' ⁿἐπειδὴ φανερόν ὅτι ἀναγκαῖον καὶ ἀπὸ ὑγροῦ καὶ
 ἀπὸ ξηροῦ γίνεσθαι ἀναθυμιάσιν, ^oὥσπερ εἶπομεν ἐν τοῖς
^pπρότερον, ἀνάγκη τούτων ὑπαρχόντων γίνεσθαι ^qτοὺς
²σεισμούς. Ὑπάρχει γὰρ ἡ γῆ καθ' αὐτὴν μὲν ξηρά, διὰ δὲ
 τοὺς ὄμβρους ἔχουσα ἐν αὐτῇ νοτίδα πολλήν, ὥσθ' ὑπὸ ^rτε
 τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ πυρὸς θερμαινομένης πολὺ μὲν
 ἔξω πολὺ δ' ἐντὸς γίνεσθαι τὸ πνεῦμα· καὶ τοῦτο ὅτε μὲν
^sσυνεχὲς ἔξω ῥεῖ πᾶν, ὅτε δ' ^tεἴσω πᾶν, ἐνίοτε δὲ καὶ μερί-
³ζεται. Εἰ δὲ τοῦτ' ἀδύνατον ἄλλως ἔχειν, τὸ μετὰ τοῦτο
 σκεπτέον ἂν εἴη ^vὁποῖον ^wκινητικώτατον ^xἂν εἴη τῶν σωμά-
 των· ἀνάγκη γὰρ τὸ ἐπὶ πλείστον τε πεφυκὸς ἰέναι καὶ
⁴σφοδρότατον μάλιστα τοιοῦτον εἶναι. Σφοδρότατον μὲν
 οὖν ἔξ ἀνάγκης τὸ τάχιστα φερόμενον· τύπτει ^yγὰρ μάλ-
 ιστα διὰ τὸ τάχος· ἐπὶ πλείστον δὲ πέφυκε διέναι τὸ διὰ
 παντὸς ἰέναι μάλιστα δυνάμενον, τοιοῦτον δὲ τὸ λεπτότα-
 τον. Ὡστ' εἶπερ ἡ τοῦ πνεύματος φύσις τοιαύτη, μάλιστα
^zτῶν σωμάτων ^aτὸ πνεῦμα κινητικόν· καὶ γὰρ τὸ πῦρ ὅταν
⁵μετὰ πνεύματος ᾗ, γίγνεται φλόξ καὶ φέρεται ταχέως. Οὐκ
 ἂν οὖν ὕδωρ οὐδὲ γῆ αἴτιον εἴη, ἀλλὰ πνεῦμα τῆς κινήσεως,
 ὅταν ^bἔσω τύχη ῥυέν τὸ ἔξω ἀναθυμιώμενον. Διὸ γίνονται
 νηνεμῖα οἱ πλείστοι καὶ μέγιστοι τῶν σεισμῶν· συνεχὴς γὰρ
 οὖσα ἡ ἀναθυμίασις ἀκολουθεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῇ ὁρμῇ τῆς
⁶ἀρχῆς, ὥστε ἡ ἔσω ἅμα ἡ ἔξω ^cὁρμῇ πᾶσα. Τὸ δ' ἐνίοις
^dγίνεσθαι καὶ πνεύματος ὄντος οὐδὲν ἄλογον· ὁρῶμεν γὰρ
 ἐνίοτε ἅμα πλείους πνέοντας ἀνέμους, ὧν ὅταν εἰς τὴν γῆν

¹ παύεσθαι F. ^m εἶναι καὶ ταύτην F.N. ⁿ ἐπεὶ N. ^o ὥσπερ—πρότε-
 ρον om. E. ^p προτέροις N. ^q τοὺς om. F. ^r γε H.N. ^s συνεχῶς N.
^t εἴσω ῥεῖ πᾶν E. ^v ποῖον F.H.N. ^w κινητικὸν H. ^x ἂν εἴη] ἔσται
 H.N. ^y γὰρ] μὲν γὰρ F. ^z τῶν] ἀπὸ τῶν N. ^a τὸ πνεῦμα κινητικόν
 om. E. ^b εἴσω F.H.N. ^c ὁρμῇ] ῥεῖ F. ^d γίνεσθαι σεισμοὺς καὶ F.

ὁρμήσῃ ^e θάτερον, ἔσται ^f πνεύματος ὄντος ^g ὁ σεισμός.
ⁱ Ἐλάττους δ' οὗτοι ^h τὸ μέγεθος γίνονται διὰ τὸ διηρῆσθαι
τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν αἰτίαν αὐτῶν. ⁱ Καὶ νυκτὸς δ' οἱ πλείους ⁷
καὶ μείζους γίνονται τῶν σεισμῶν, οἱ δὲ τῆς ἡμέρας περὶ
μεσημβρίαν· νηνεμώτατον γὰρ ἐστὶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῆς
ἡμέρας ἢ μεσημβρία (ὁ γὰρ ἥλιος ὅταν μάλιστα ^k κρατῇ,
κατακλείει τὴν ἀναθυμίασιν εἰς τὴν γῆν· κρατεῖ δὲ μάλιστα
¹ περὶ τὴν μεσημβρίαν) καὶ αἱ νύκτες δὲ τῶν ἡμερῶν νηνεμώ-
τεραι διὰ τὴν ἀπουσίαν ^m τὴν τοῦ ἡλίου· ὥστ' ⁿ εἴσω γίγνε-
ται πάλιν ἡ ρύσις, ὥσπερ ἄμπωτις, εἰς τοῦναντίον τῆς ^o ἔξω-
θεν πλημμυρίδος, καὶ πρὸς ὀρθρον μάλιστα· τηνικαῦτα γὰρ
καὶ τὰ πνεύματα πέφυκεν ἄρχεσθαι πνεῖν. ^p Ἐὰν οὖν εἴσω ⁸
τύχη μεταβάλλουσα ἢ ἀρχὴ αὐτῶν ὥσπερ Εὐριπος, διὰ τὸ
πλῆθος ^q ἰσχυρότερον ποιεῖ τὸν σεισμόν. Ἔτι δὲ περὶ
τόπους τοιούτους ^r οἱ ^s ἰσχυρότατοι γίνονται τῶν σεισμῶν,
ὅπου ^t ἢ ^v θάλασσα ροώδης ἢ ἡ χώρα σομφὴ καὶ ὕπαντρος.
Διὸ καὶ περὶ Ἑλλάσποντον καὶ περὶ Ἀχαΐαν καὶ Σικελίαν,
καὶ τῆς Εὐβοίας ^w περὶ τούτους ^x τοὺς τόπους· δοκεῖ γὰρ
^y διαυλωνίζειν ὑπὸ τὴν γῆν ἢ θάλαττα. Διὸ καὶ τὰ θερμὰ ⁹
τὰ περὶ ^z Αἰδεψον ^a ἀπὸ τοιαύτης αἰτίας γέγονεν. Περὶ δὲ
τοὺς εἰρημένους τόπους οἱ σεισμοὶ γίνονται μάλιστα διὰ
^b τὴν στενότητα· τὸ γὰρ ^c πνεῦμα γινόμενον σφοδρὸν ^d διὰ
τὸ πλῆθος τῆς θαλάττης πολλῆς προσφερομένης ἀπωθεῖται
πάλιν εἰς τὴν γῆν, τό ^e γε πεφυκὸς ἀποπνεῖν ^f ἀπὸ τῆς γῆς.
Αἶ τε χῶραι ὅσαι σομφοὺς ἔχουσι τοὺς κάτω τόπους, πολὺ ¹⁰
δεχόμεναι πνεῦμα σείονται ^g μᾶλλον. Καὶ ἔαρος δὲ καὶ με-
τοπώρου ^h μάλιστα καὶ ἐν ἐπομβρίαις ⁱ καὶ αὐχμοῖς γίνονται

^e θάτερος N. ^f ὄντος πνεύματος H.N. ^g ὁ om. E. ^h τῷ μεγέθει F.
ⁱ καὶ νυκτὸς] νυκτὸς δ' F.H.N. ^k κρατεῖ F. ¹ πρὸς N. ^m τὴν om. F.N.
ⁿ εἴσω F.H.N. ^o ἔξω H.N. ^p ἂν N. ^q ἰσχυρόν F. ^r οἱ om. F.
^s ἰσχυρότεροι H.N. ^t ἢ—ἢ om. F.N. ^v θάλαττα N. ^w περὶ] καὶ
περὶ F. ^x τοὺς om. F. ^y ἢ θάλασσα διαυλωνίζειν ὑπὸ τὴν γῆν F.
^z ἔδεψον E.H., ἔδηψον F.N. ^a ἀπὸ τῆς τοιαύτης F. ^b τὴν om. H.N.
^c πνεῦμα] ῥεῦμα E. et rc. F. ^d διὰ] καὶ διὰ E.H.N. ^e γε om. E.F.N.
^f ἀπὸ] ἐκ F.H.N. ^g μάλιστα F. ^h μάλιστα] πάλιν F. ⁱ καὶ ἐν
αὐχμοῖς H.N.

διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν· ^k αἱ γὰρ ὥραι αὐταὶ ¹ πνευματωδέσται· τὸ γὰρ θέρος καὶ ὁ ^m χειμὼν, ⁿ τὸ μὲν διὰ τὸν πάγον, τὸ δὲ διὰ τὴν ἀλέαν ποιεῖ τὴν ἀκινήσιαν· ^o τὸ μὲν γὰρ ἄγαν
¹¹ ψυχρόν, τὸ δ' ^p ἄγαν ξηρόν ἐστίν. Καὶ ἐν μὲν τοῖς αὐχοῖς πνευματώδης ^q ὁ ἀήρ· τοῦτο γὰρ αὐτό ἐστίν ὁ αὐχμός, ὅταν πλείων ἢ ἀναθυμίασις ἢ ξηρὰ ^r γίγνηται τῆς ὑγρᾶς· ἐν δὲ ταῖς ^s ὑπερομβρίαις πλείω τε ποιεῖ τὴν ἐντὸς ἀναθυμίασιν, καὶ τῷ ἐναπολαμβάνεσθαι ^t ἐν στενωτέροις τόποις καὶ ἀποβιάζεσθαι εἰς ἐλάττω τόπον τὴν τοιαύτην ἀπόκρισιν, πληρουμένων τῶν κοιλιῶν ὕδατος, ὅταν ἄρξηται ^v κρατεῖν διὰ τὸ ^w πολὺ εἰς ὀλίγον πιληθῆναι τόπον, ἰσχυρῶς κινεῖ ῥέων ὁ
¹² ἄνεμος καὶ ^x προσπίπτων. Δεῖ γὰρ νοεῖν ^y ὅτι ὥσπερ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν καὶ τρόμων καὶ σφυγμῶν αἰτίον ἐστίν ἡ τοῦ πνεύματος ^z ἐναπολαμβανομένη δύναμις, ^a οὕτω καὶ ἐν τῇ γῇ τὸ πνεῦμα παραπλήσια ^b ποιεῖν, καὶ τὸν μὲν τῶν σεισμῶν οἶον τρόμον εἶναι τὸν δ' οἶον σφυγμόν, καὶ καθάπερ συμβαίνει πολλάκις μετὰ τὴν οὔρησιν διὰ τοῦ σώματος (γίνεται γὰρ ὥσπερ τρόμος ^c τις ἀντιμεθισταμένου τοῦ πνεύματος ἔξωθεν ^d ἔσω ἀθρόου), ^e τοιαῦτα γίνεσθαι καὶ περὶ τὴν γῆν.
¹³ Ὅσῃ δ' ἔχει τὸ πνεῦμα δύναμιν, οὐ μόνον ἐκ τῶν ^f ἐν τῷ ἀέρι δεῖ θεωρεῖν γιγνομένων (ἐνταῦθα μὲν γὰρ διὰ τὸ μέγεθος ὑπολάβοι τις ἂν τοιαῦτα δύνασθαι ποιεῖν) ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς σώμασι ^g τοῖς τῶν ζώων· οἳ τε γὰρ τέταντοι καὶ οἱ σπασμοὶ πνεύματος ^h μὲν εἰσι κινήσεις, τοσαύτην δ' ⁱ ἔχουσιν ἰσχὺν ὥστε πολλοὺς ἅμα πειρωμένους ἀποβιάζεσθαι μὴ
¹⁴ δύνασθαι κρατεῖν τῆς κινήσεως τῶν ἀρρωστούντων. ^k Τὸ αὐτὸ δεῖ ¹ νοεῖν γινόμενον καὶ ἐν τῇ γῇ, ὡς εἰκάσαι πρὸς μικρὸν

^k αἱ τε γὰρ H.N, καὶ γὰρ αἱ F. ¹ πνευματωδέστεραι F. ^m χειμῶν ἀεὶ τὸ E. ⁿ τὸ μὲν διὰ τὴν ἀλέαν, ὁ δὲ διὰ τὸν πάγον N. ^o ὁ—ψυχρὸς N. ^p ἄγαν θερμὸν καὶ ξ. F. ^q ὁ om. N. ^r γίγνηται H, γέννηται F.N. ^s ἐπομβρίαις F.H.N. ^t ἐν τοῖς στ. H.N. ^v διακρατεῖν τὸ E. ^w πολὺ πνεῦμα εἰς N. ^x προσπίπτων F. ^y ὅτι om. F. ^z ἐναπολαμβανομένου H, ἀπολαμβανομένη E. ^a οὕτω γὰρ καὶ E. ^b ποιεῖ H.N. ^c τις om. E. ^d εἴσω F.H.N. ^e τοιαῦτα γὰρ γ. H.N. ^f ἐν om. E. ^g τοῖς ante τῶν om. E. ^h μὲν om. F. ⁱ ἰσχὺν ἔχουσιν F.H.N. ^k τὸ τοιοῦτον δεῖ F, τὸ τοιοῦτον δὲ δεῖ N. ¹ νοεῖν τὸ τοιοῦτον γ. H.

^m μείζον. Σημεῖα δὲ τούτων καὶ πρὸς τὴν ἡμετέραν αἰσθησιν ⁿπολλαχοῦ γέγονεν· ἤδη γὰρ σεισμὸς ἐν τόποις ^oτισὶ γινόμενος οὐ πρότερον ἔληξε, πρὶν ἐκρήξας εἰς τὸν ^pὑπὲρ γῆς τόπον φανερώς ὥσπερ ἐκνεφίας ἐξῆλθεν ὁ κινήσας ἄνεμος, οἷον καὶ περὶ ^rἩράκλειαν ^qἐγένετο τὴν ἐν τῷ Πόντῳ νεωστί, καὶ πρότερον ^rπερὶ τὴν ^rἹερὰν νῆσον· αὕτη δ' ἐστὶ μία τῶν Αἰόλου καλουμένων νήσων. ^sἘν ταύτῃ γὰρ ^sἐξανώδει ^{ti} 15 τῆς γῆς, καὶ ἀνήει οἷον λοφώδης ὄγκος μετὰ ψόφου· τέλος δὲ ^tράγέντος ἐξῆλθε πνεῦμα ^vπολύ, καὶ τὸν φέψαλον καὶ τὴν τέφραν ἀνῆκε, καὶ τὴν τε ^wΛιπαραίων πόλιν οὖσαν οὐ πόρρῳ πᾶσαν κατετέφρωσε, καὶ εἰς ἐνίας τῶν ἐν ^xἸταλίᾳ πόλεων ἦλθεν· καὶ νῦν ^xἔτι ὅπου τὸ ἀναφύσημα τοῦτο ἐγένετο, δῆλόν ἐστιν. Καὶ γὰρ δὴ ^yτοῦ γιγνομένου πυρὸς ἐν τῇ γῇ ^z 16 ταύτην οἰητέον εἶναι τὴν αἰτίαν, ὅταν κοπτόμενον ^zἐκπρησθῇ πρῶτον εἰς μικρὰ ^aκερματισθέντος τοῦ ἀέρος. Τεκμήριον ^z 17 δ' ἐστὶ τοῦ ρεῖν ὑπὸ ^bτὴν γῆν τὰ πνεύματα καὶ τὸ γιγνόμενον περὶ ταύτας τὰς νήσους· ὅταν γὰρ ἄνεμος μέλλῃ πνευσεῖσθαι ^cνότος, προσημαίνει πρότερον· ἡχοῦσι γὰρ οἱ τόποι ἐξ ὧν γίνεται τὰ ἀναφυσήματα, διὰ τὸ τὴν ^dθάλατταν μὲν προωθείσθαι ἤδη πόρρωθεν, ὑπὸ δὲ ταύτης τὸ ἐκ τῆς γῆς ἀναφυσώμενον ἀπωθεῖσθαι πάλιν εἴσω, ἥπερ ἐπέρχεται ἡ ^eθάλαττα ταύτη. Ποιεῖ δὲ ψόφον ἄνευ σεισμῶν διὰ ^{ti} 18 τὴν εὐρυχωρίαν τῶν τόπων (^fὑπερχειρῆται γὰρ εἰς τὸ ἀχανές ἔξω) καὶ δι' ὀλιγότητα τοῦ ἀπωθουμένου ἀέρος. ^uἘτι τὸ γίγνεσθαι τὸν ἥλιον ἀχλυνώδη καὶ ἀμαυρότερον ἄνευ νέφους, καὶ πρὸ τῶν ὀρθρίων σεισμῶν ἐνίοτε νηνεμίαν τε καὶ κρύος ἰσχυρόν, σημεῖον τῆς εἰρημένης ^gαἰτίας ἐστίν. Τὸν τε γὰρ ^h 19 ἥλιον ἀχλυνώδη καὶ ^hἀμαυρόν ἀναγκαῖον ⁱεἶναι ὑπονοστέιν

^m μέγα F. ⁿ πολλαχῇ H.N. ^o τις F. ^p ὑπὲρ τῆς γῆς H.N., ὑπὲρ τῆς E. ^q γέγονε F. ^r ἐν τῇ ἱερᾷ νήσῳ F. ^s ἀνώδει E.F. ^t ραγέντος N. ^v πολύ om. E. ^w λιπαρέων H.N. E. τε λι et a corr. ^x ἔτι om. H.N. ^y τοῦ] που E. ^z πρῶτον ἐκπρησθῇ F. ^a κερματιζομένου F. ^b τὴν om. H.N. ^c νότος] τοιούτος E. ^d θάλασσαν F.N. ^e θάλασσα F. ^f ὑπέρχεται E.H.N. ^g ἐστὶν αἰτίας F.H.N. ^h ἀμαυρότερον H.N. ⁱ εἶναι om. E.

ἀρχομένου τοῦ πνεύματος εἰς τὴν γῆν τοῦ διαλύοντος τὸν
 ἀέρα καὶ διακρίνοντος, καὶ πρὸς τὴν ἔω καὶ περὶ τοὺς ὄρθρους
 20 νηνεμίαν τε καὶ ψῦχος. Τὴν μὲν γὰρ νηνεμίαν ἀναγκαῖον
 ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ συμβαίνειν, καθάπερ εἴρηται ^k καὶ πρότερον,
 οἷον μεταρροίας εἴσω γινομένης τοῦ πνεύματος, καὶ μᾶλλον
 πρὸ τῶν μειζόνων σεισμῶν· μὴ διασπώμενον γὰρ τὸ μὲν ἔξω
 τὸ δ' ἐντός, ἀλλ' ¹ ἀθρόον φερόμενον ἀναγκαῖον ἰσχύειν μᾶλ-
 21 λον. Τὸ δὲ ψῦχος συμβαίνει διὰ τὸ τὴν ἀναθυμίασιν εἴσω
 22 ^m περιτρέπεσθαι, φύσει θερμὴν οὖσαν καθ' αὐτήν. Οὐ δο-
 κοῦσι δ' οἱ ἄνεμοι εἶναι θερμοὶ διὰ τὸ κινεῖν ⁿ τὸν ἀέρα πλήρη
^o ψυχρᾶς ὄντα καὶ πολλῆς ἀτμίδος, ^p ὥσπερ τὸ πνεῦμα ^q τὸ
 διὰ τοῦ στόματος φυσώμενον· καὶ γὰρ τοῦτο ἐγγύθεν μὲν
 ἐστὶ θερμόν, ὥσπερ καὶ ὅταν ^r αἰάζωμεν, ἀλλὰ δι' ὀλιγότητα
 οὐχ ὁμοίως ἐπίδηλον, πόρρωθεν δὲ ψυχρὸν διὰ τὴν αὐτὴν αἰ-
 23 τίαν τοῖς ἀνέμοις. ^s ¹ Ἐπὶ λειπούσης οὖν εἰς ^t τὴν γῆν τῆς
 τοιαύτης δυνάμεως, συνιοῦσα δι' ὑγρότητα ἢ ἀτμιδώδης ^v ἀπορ-
 ροὴ ποιεῖ τὸ ψῦχος, ἐν οἷς συμβαίνει ^w τόποις γίνεσθαι τοῦτο
 24 τὸ πάθος. Τὸ δ' αὐτὸ αἴτιον καὶ τοῦ εἰωθότος ἐνίοτε γίγνε-
 σθαι σημείου πρὸ τῶν σεισμῶν· ^x ἢ γὰρ μεθ' ἡμέραν ἢ μικρὸν
 μετὰ δυσμάς, αἰθρίας οὔσης, ^y νεφέλιον λεπτὸν φαίνεται δια-
 τεῖνον καὶ μακρόν, οἷον γραμμῆς μῆκος εὐθύτητι διηκριβω-
 μένον, ^z τοῦ πνεύματος ἀπομαραινόμενον διὰ ^a τὴν μετά-
 25 στασιν. ^b Τὸ δ' ὅμοιον συμβαίνει καὶ ἐν τῇ ^c θαλάττῃ ^d περὶ
 τοὺς αἰγιάλους· ὅταν μὲν γὰρ κυμαίνουσα ^e ἐκβάλλῃ, σφό-
 δρα ^f παχεῖαι καὶ σκολιαί γίνονται αἱ ῥηγμῖνες, ὅταν ^g δὲ
 γαλήνη ^h ᾗ, διὰ τὸ μικρὰν ποιεῖσθαι τὴν ἔκκρισιν λεπταί εἰσι
 26 καὶ εὐθεῖαι. ^v Ὅπερ οὖν ἢ θάλαττα ποιεῖ περὶ τὴν γῆν, τοῦτο
 τὸ πνεῦμα περὶ τὴν ἐν τῷ ἀέρι ἀχλύν, ὥσθ' ὅταν γένηται

^k καὶ om. F.H.N. ¹ ἀθρόως N. ^m τρέφεσθαι E. ⁿ τὸν om. E.
^o πολλῆς ὄντα καὶ ψυχρᾶς F, ὄντα πολλῆς καὶ ψυχρᾶς H.N. ^p ὥσπερ
 δὴ τὸ F. ^q τὸ ante διὰ om. E.F.H.N. ^r αἰάζωμεν F.H.N., ἀτμίζω-
 μεν E. ^s ἐκλειπούσης F.H.N. ^t τὴν om. E. ^v ἀπόρροια F.H.N.
^w τόποις post γίνεσθαι F, om. H.N. ^x ἢ] εἰ F. ^y νεφέλιον μακρόν
 καὶ λ. F, omissis καὶ μακρόν. ^z τοῦ γὰρ πν. E. ^a τὴν ὑπὸ γῆν μ. N.
^b τὸ δ' om. E. ^c θαλάσση F.H. ^d περὶ om. E. ^e ἐκβάλλῃ E.N.
^f σκολιαί καὶ παχεῖαι F. ^g δὲ om. F. ^h ᾗ om. E.

νηνεμία, πάμπαν εὐθείαν καὶ λεπτὴν καταλείπεσθαι ὥσπερ
 ῥηγμῖνα ⁱ οὐσαν ἀέρος τὴν νεφέλην. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ περὶ ²⁷
 τὰς ἐκλείψεις ^k ἐνίστε τῆς σελήνης συμβαίνει γίνεσθαι σει-
 σμόν· ὅταν γὰρ ἤδη πλησίον ἦ ἡ ἀντίφραξις, καὶ μήπω μὲν
^l ἡ πάμπαν ἀπολελοιπὸς τὸ φῶς καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ ἡλίου θερ-
 μὸν ἐκ τοῦ ἀέρος, ἤδη δ' ἀπομαραινόμενον, νηνεμία γίνεται
 ἀντιμεθισταμένου τοῦ πνεύματος εἰς τὴν γῆν, ὃ ποιεῖ τὸν
 σεισμόν πρὸ τῶν ^m ἐκλείψεων. Γίνονται γὰρ καὶ ἄνεμοι ²⁸
 πρὸ τῶν ^m ἐκλείψεων πολλάκις, ⁿ ἀκρόνυχτοι μὲν πρὸ τῶν
 μεσονυκτίων ^m ἐκλείψεων, ^o μεσονύκτιοι δὲ πρὸ τῶν ἑφών.
 Συμβαίνει δὲ τοῦτο διὰ τὸ ἀμαυροῦσθαι τὸ θερμὸν τὸ ἀπὸ
 τῆς σελήνης, ὅταν πλησίον ἤδη ^p γίγνηται ἡ ^q φθορὰ ἐν ᾧ
 γενομένων ἔσται ^r ἡ ἐκλείψις. Ἀνιεμένου οὖν ᾧ κατείχετο ²⁹
 ὁ ἀήρ καὶ ἡρέμει, πάλιν κινεῖται καὶ γίγνεται πνεῦμα τῆς
 ἐκλείψεως ^s πρωϊαίτερον. Ὅταν δ' ἰσχυρὸς γένηται σεισμός,
 οὐκ εὐθὺς οὐδ' εἰσάπαξ παύεται σείσας, ἀλλὰ τὸ πρῶτον μὲν
 μέχρι ^t περὶ ^v τετταράκοντα πρόεισι πολλάκις ἡμέρας, ὕστε-
 ρον δὲ καὶ ἐφ' ἓν καὶ ἐπὶ δύο ἔτη ἐπισημαίνει κατὰ τοὺς ^w αὐ-
 τοὺς τόπους. Αἴτιον δὲ τοῦ μὲν μεγέθους τὸ πλῆθος τοῦ ³⁰
 πνεύματος καὶ τῶν τόπων τὰ σχήματα δι' ὧν ἂν ῥυῇ· ἡ ^x γὰρ
 ἂν ἀντιτυπήσῃ καὶ μὴ ῥαδίως διέλθῃ, μάλιστά ^y τε σείει καὶ
 ἐγκαταλείπεσθαι ἀναγκαῖον ἐν ταῖς δυσχωρίαις, οἷον ^z ὕδωρ
^a οὐ δυνάμενον ^b διεξελθεῖν. Διὸ καθάπερ ἐν σώματι οἱ ³¹
 σφυγμοὶ οὐκ ἐξαίφνης παύονται οὐδὲ ταχέως, ἀλλ' ἐκ προσ-
 αγωγῆς ἅμα ^c καταμαραινόμενου τοῦ πάθους, καὶ ἡ ἀρχὴ
 ἀφ' ἧς ^d ἡ ἀναθυμίασις ἐγένετο καὶ ἡ ὁρμὴ τοῦ πνεύματος
^e δῆλον ὅτι οὐκ εὐθὺς ἅπασαν ἀνάλωσε τὴν ὕλην, ἐξ ἧς ἐποί-
 ησε τὸν ἄνεμον, ὃν καλοῦμεν σεισμόν. Ἔως ^f ἂν ^g οὖν ἀνα- ³²

ⁱ ἀέρος οὐσαν F. ^k τῆς σελήνης ἐνίστε F. ^l ἡ om. E. ^m ἐκλείψεων
 corr. E. ⁿ ἀκρόνυχτοι F. ^o μεσονύκτιον E.H.N. ^p γένηται N.
^q φθορὰ pr. E. ^r ἡ om. E. ^s πρωϊαίτερον H.N. ^t περὶ om. F.
^v τεττ. ἡμέρας πρόεισι πολλάκις E, τεττ. σείει ἡμερῶν F. ^w αὐτοὺς om. E.
^x γὰρ ἀντιτυπήσει N, γὰρ ἂν ἀντιτυπήσει H. ^y τε om. F. ^z ὕδωρ]
 ὕδωρ ἐν σώματι E.H.N. ^a οὐ] μὴ F. ^b διελθεῖν F. ^c μαραινο-
 μένου N. ^d ἡ post ἧς om. E.F. ^e δῆλον ὅτι om. H.N. ^f ἂν om. F.
^g οὖν om. N.

λωθῇ τὰ ὑπόλοιπα τούτων, ^h ἀνάγκη ⁱ σείειν, ^k ἡρεμαίτερον
 δὲ καὶ μέχρι·τούτου ἕως ἂν ἔλαττον ἢ τὸ ἀναθυμιώμενον ἢ
 ὥστε δύνασθαι κινεῖν ἐπιδήλως. Ποιεῖ δὲ καὶ τοὺς ψόφους
 τοὺς ὑπὸ ^l τὴν γῆν γινομένους τὸ πνεῦμα, καὶ τοὺς πρὸ τῶν
 σεισμῶν· καὶ ἄνευ δὲ σεισμῶν ἤδη που γεγόνασιν ^m ὑπὸ γῆν.
 33 Ὡσπερ ⁿ γὰρ ράπιζόμενος ὁ ἀῆρ παντοδαποὺς ἀφίησι ψό-
 φους, οὕτως καὶ τύπτων ^o αὐτός· οὐθὲν γὰρ διαφέρει· τὸ
 γὰρ τύπτων ἅμα καὶ αὐτὸ τύπτεται πᾶν. Προέρχεται δ'
^p ὁ ψόφος τῆς κινήσεως διὰ τὸ ^q λεπτομερέστερον εἶναι καὶ
 34 μᾶλλον διὰ παντός ἰέναι τοῦ πνεύματος τὸν ψόφον. Ὅταν
 δ' ἔλαττον ἢ ἢ ὥστε κινῆσαι τὴν γῆν διὰ λεπτότητα, διὰ
 μὲν τὸ ραδίως διηθεῖσθαι οὐ δύναται κινεῖν, διὰ δὲ τὸ προσ-
 πίπτειν ^r στερεοῖς ὄγκοις καὶ κοίλοις καὶ παντοδαποῖς σχή-
 μασι παντοδαπὰς ἀφίησι φωνάς, ὥστ' ἐνίοτε δοκεῖν ὅπερ
 35 λέγουσιν οἱ τερατολογοῦντες, μυκᾶσθαι τὴν γῆν. Ἦδη δὲ
 καὶ ὕδατα ἀνερράγη ^s γιγνομένων σεισμῶν· ἀλλ' οὐ διὰ
 τοῦτο ^t αἴτιον τὸ ὕδωρ τῆς κινήσεως, ἀλλ' ἂν ἢ ^v ἐξ ἐπιπο-
 λῆς ἢ κάτωθεν βιάζεται τὸ πνεῦμα, ἐκείνο τὸ κινεῖν ἐστίν,
 ὥσπερ ^w τῶν κυμάτων οἱ ἄνεμοι ἀλλ' οὐ τὰ κύματα τῶν ἀνέ-
 μων ^x ἐστὶν αἴτια, ἐπεὶ καὶ τὴν γῆν οὕτως ἂν τις αἰτιῶτο
 τοῦ πάθους· ἀνατρέπεται ^y γὰρ σειομένη, καθάπερ ὕδωρ (ἢ
 36 γὰρ ἔκχυσις ἀνάτρεψις ^z τίς ἐστίν). Ἀλλ' αἴτια ^a ταῦτα
 μὲν ἄμφω ὡς ὕλη (πάσχει γάρ, ἀλλ' οὐ ποιεῖ), τὸ δὲ πνεῦμα
 ὡς ἀρχή. Ὅπου δ' ἅμα κύμα σεισμῶ γέγονεν, αἴτιον, ὅταν
 37 ἐναντία γίγνηται τὰ πνεύματα. Τοῦτο δὲ γίγνεται, ὅταν
 τὸ σείον τὴν γῆν πνεῦμα φερομένην ὑπ' ἄλλου πνεύματος
 τὴν ^b θάλασσαν ἀπῶσαι ^c μὲν ὅλως μὴ δύνηται, προωθοῦν δὲ
 καὶ συστέλλον εἰς ταὐτὸν συναθροίσῃ πολλήν· τότε γὰρ

^h ἀνάγκη om. E. ⁱ σείειν corr. E. ^k ἡρεμαίτερον corr. E, ἡρεμαιό-
 τερον F.H.N. ^l τὴν om. F. ^m ὑπὸ τῆς γῆς F. ⁿ γὰρ καὶ ραπ. F.H.N.
^o ὁ αὐτός F.H. ^p ὁ om. E. ^q λεπτομερέστερος E. ^r στερεοῖς] ἐτέ-
 ροις E. ^s σεισμῶν γενομένων N. ^t τὸ ὕδωρ αἴτιον E. ^v ἐξ om. E.
^w οἱ ἄνεμοι τῶν κυμάτων F. ^x εἰσιν F.H.N: sed F. εἰσὶν αἴτια in mar-
 gine. ^y γὰρ] γοῦν F. ^z ἐστὶ τις H.N, τῆς γῆς ἐστὶν F. ^a μὲν ἄμφω
 ταῦτα F. ^b θάλατταν H.N. ^c μὲν om. F.

ἀναγκαῖον ἡττηθέντος τούτου τοῦ πνεύματος ^d ἀθρόαν ὠθυ-
 μένην ὑπὸ τοῦ ἐναντίου πνεύματος ἐκρήγνυσθαι καὶ ποιεῖν
 τὸν κατακλυσμόν. Ἐγένετο δὲ τοῦτο καὶ περὶ Ἀχαΐαν· ³⁸
 ἔξω μὲν γὰρ ἦν νότος, ἐκεῖ δὲ βορέας, νηνεμίας δὲ γενομένης
 καὶ ῥυέντος εἴσω τοῦ ἀνέμου ἐγένετο τό τε κύμα καὶ ὁ σει-
 σμός ἅμα, καὶ μᾶλλον διὰ τὸ τὴν ^e θάλατταν μὴ διδόναι
 διαπνοὴν τῷ ὑπὸ τὴν γῆν ὠρμημένῳ πνεύματι, ἀλλ' ἀντι-
 φράττειν· ἀποβιαζόμενα γὰρ ἄλληλα τὸ μὲν πνεῦμα τὸν
 σεισμόν ἐποίησεν, ἡ δ' ὑπόστασις ^f τοῦ κύματος τὸν κατα-
 κλυσμόν. Κατὰ μέρος δὲ γίγνονται οἱ σεισμοὶ τῆς γῆς, ³⁹
 καὶ πολλάκις ἐπὶ μικρὸν τόπον, οἱ δ' ἄνεμοι οὐ ^g κατὰ μέρος·
 κατὰ μέρος μὲν, ὅταν αἱ ἀναθυμιάσεις αἱ κατὰ τὸν τόπον
 αὐτὸν καὶ τὸν γειτνιῶντα συνέλθωσιν εἰς ἓν, ὥσπερ καὶ τοὺς
 αὐχμοὺς ἔφαμεν γίγνεσθαι καὶ τὰς ὑπερομβρίας τὰς κατὰ
 μέρος. Καὶ οἱ μὲν σεισμοὶ γίγνονται διὰ τοῦτον τὸν τρό- ⁴⁰
 πον, οἱ δ' ἄνεμοι οὐ· τὰ μὲν γὰρ ἐν τῇ γῇ τὴν ἀρχὴν ἔχει,
 ὥστ' ἐφ' ἐν ἀπάσας ὁρμᾶν· ὁ δ' ἥλιος οὐχ ὁμοίως δύναται,
 τὰς δὲ μετεώρους μᾶλλον, ὥστε ^h ῥεῖν, ὅταν ἀρχὴν λάβωσιν
 ἀπὸ τῆς τοῦ ἡλίου φορᾶς ἥδη κατὰ τὰς διαφορὰς τῶν τό-
 πων, ⁱ ἐφ' ἓν. Ὅταν μὲν οὖν ἡ πολὺ τὸ ^k πνεῦμα, κινεῖ τὴν ⁴¹
 γῆν, ὥσπερ ^l ἂν ὁ τρόμος, ἐπὶ πλάτος ^m μὲν, γίγνεται δ'
 ὀλιγάκις ⁿ καὶ κατὰ τινὰς τόπους, οἷον ^o ὁ σφυγμός, ^p ἄνω
 καὶ κάτωθεν· διὸ καὶ ἐλαττονάκις σείει ^q τοῦτον τὸν τρόπον·
 οὐ ^r γὰρ ῥάδιον οὕτω πολλὴν συνελθεῖν ^s ἀρχήν· ἐπὶ μῆκος
 γὰρ πολλαπλασία τῆς ἀπὸ τοῦ βάθους ἡ διάκρισις. Ὅπου ⁴²
 δ' ἂν γένηται ^t τοιοῦτος σεισμός, ἐπιπολάζει πλῆθος λίθων,
 ὥσπερ τῶν ἐν τοῖς ^v λίκνοις ἀναβραττομένων· τοῦτον γὰρ
 τὸν τρόπον ^w γενομένου σεισμοῦ ^x τὰ περὶ Σίπυλον ἀνε-

^d ἀθρόαν—πνεύματος om. F. ^e θάλασσαν F. ^f τοῦ κύματος om. F,
 πνεύματος E.H.N. ^g κατὰ μέρος om. pr. F. ^h ῥεῖν ἐφ' ἐν ὅταν F.
ⁱ ἐφ' ἓν om. F. ^k πνεῦμα κάτωθεν ἄνω κινεῖ N. ^l ἂν] δὲ E. ^m μὲν
 om. F.H.N. ⁿ καὶ om. H. ^o ὁ om. F. ^p ἄνω καὶ κάτωθεν om. N.
^q τὸν τρόπον τοῦτον N. ^r γὰρ δίδωσι ῥάδιον E.H.N. ^s ἀρχὴν post
 πολλήν F, om. E. ^t τοιοῦτον σεισμόν E. ^v λί μοις N. ^w γινο-
 μένου N. ^x τὰ τε περὶ F.H.N.

τράπη καὶ τὸ Φλεγραῖον καλούμενον πεδῖον καὶ τὰ περὶ τὴν
 43 Λιγυστικὴν χώραν. Ἐν δὲ ταῖς νήσοις ταῖς ὑποντίαις ἤ-
 τον ^z γίγνεται σεισμὸς τῶν προσγείων· τὸ γὰρ πλῆθος τῆς
 θαλάττης ^a καταψύχει τὰς ἀναθυμιάσεις καὶ κωλύει τῷ βάρει
 καὶ ἀποβιάζεται, ἔτι δὲ ῥεῖ ^b καὶ οὐ σείεται κρατουμένη ὑπὸ
 τῶν πνευμάτων· καὶ διὰ τὸ πολὺν ἐπέχειν τόπον οὐκ εἰς ταύ-
 την ἀλλ' ἐκ ταύτης αἱ ἀναθυμιάσεις γίγνονται, καὶ ταύταις
 44 ἀκολουθοῦσιν αἱ ἐκ τῆς γῆς. Αἱ ^c δ' ἐγγὺς τῆς ἡπείρου μό-
 ριον εἰσι τῆς ἡπείρου· τὸ γὰρ μεταξὺ διὰ ^d μικρότητα οὐδε-
 μίαν ἔχει δύναμιν· τὰς δὲ ^e ποντίας οὐκ ἔστι κινῆσαι ἄνευ τῆς
 θαλάττης ὅλης, ὑφ' ἧς περιεχόμεναι τυγχάνουσιν. Περὶ
 μὲν οὖν σεισμῶν, καὶ τίς ἡ φύσις ^f αὐτῶν, καὶ διὰ τίν' αἰτίαν
 γίγνονται, καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν συμβαινόντων περὶ αὐ-
 τοὺς, εἴρηται σχεδὸν περὶ τῶν μεγίστων.

9 Περὶ δὲ ἀστραπῆς καὶ βροντῆς, ἔτι δὲ περὶ τυφῶνος ^g καὶ
 πρηστῆρος καὶ κεραυνῶν λέγωμεν· καὶ γὰρ τούτων τὴν αὐτὴν
 2 ^h ἀρχὴν ⁱ ὑπολαμβάνειν ^k δεῖ πάντων. Τῆς γὰρ ἀναθυμιά-
 σεως, ὥσπερ εἴπομεν, οὕσης διττῆς, τῆς μὲν ὑγρᾶς τῆς δὲ ξη-
 ρᾶς, καὶ τῆς συγκρίσεως ἐχούσης ^l ἄμφω ταῦτα δυνάμει καὶ
 συνισταμένης εἰς νέφος, ὥσπερ εἴρηται πρότερον, ἔτι δὲ πυ-
 κνοτέρας τῆς ^m συστάσεως τῶν νεφῶν γιγνομένης πρὸς τὸ
 ἔσχατον πέρας· ἥ γὰρ ἐκλείπει τὸ θερμὸν διακρινόμενον εἰς
 τὸν ἄνω τόπον, ταύτῃ πυκνοτέραν καὶ ψυχροτέραν ἀναγκαῖον
 3 εἶναι τὴν σύστασιν. Διὸ καὶ οἱ κεραυνοὶ καὶ οἱ ἐκνεφαῖαι καὶ
 πάντα τὰ τοιαῦτα φέρεται κάτω, καίⁿτοι πεφυκότος ^o ἄνω
 τοῦ θερμοῦ φέρεσθαι παντός· ἀλλ' εἰς τὸναναντίον τῆς πυκνό-
 4 τητος ἀναγκαῖον γίγνεσθαι τὴν ἐκθλιψιν, οἷον οἱ πυρῆνες οἱ
 ἐκ τῶν δακτύλων ^p πηδῶντες· καὶ γὰρ ταῦτα βάρος ἔχοντα
 4 φέρεται πολλάκις ἄνω. Ἡ μὲν οὖν ἐκκρινόμενη θερμότης

υ ποντίοις H. z γίνονται σεισμοὶ F. a ἀναψύχει E. b καὶ οὐ
 σείεται post πνευμάτων N. c ἐγγὺς δὲ F. d σμικρότητα F. e πον-
 τίους H.N. f αὐτῶν om. E. g καὶ περὶ πρ. F. h ἀρχὴν om. E.
 i ὑπολαβεῖν H. k πάντων δεῖ E. l ἄμφω margo F. m συστ. οὕσης
 τῶν νεφῶν F, γιγνομένης in margine posito. n τοι] περ F.H.N. o τοῦ
 θερμοῦ ἄνω φέρεσθαι διὰ παντός F. p ἐκπηδῶντες F.H.N.

εἰς τὸν ἄνω ^q διασπείρεται τόπον. Ὅση δ' ἐμπεριλαμβάνεται τῆς ξηρᾶς ἀναθυμιάσεως ἐν τῇ μεταβολῇ ψυχομένου τοῦ αἰέρος, αὕτη συνιόντων τῶν νεφῶν ἐκκρίνεται, βία δὲ φερομένη καὶ προσπίπτουσα τοῖς περιεχομένοις νέφεσι ποιεῖ πληγὴν, ἧς ὁ ψόφος καλεῖται βροντή. Γίνεται δ' ^r ἡ πληγὴ ⁵ τὸν αὐτὸν τρόπον, ^s ὥς παρεικάσαι μείζονι μικρὸν πάθος, τῷ ἐν τῇ φλογὶ γινομένῳ ψόφῳ, ὃν καλοῦσιν οἱ μὲν τὸν Ἡφαιστον ^t γελᾶν, οἱ δὲ τὴν Ἑστίαν, οἱ δ' ἀπειλὴν τούτων. Γί- ⁶ γνεται δ' ὅταν ἡ ἀναθυμίασις εἰς τὴν φλόγα συνεστραμμένη φέρεται, ῥηγνυμένων καὶ ξηραιομένων τῶν ξύλων· οὕτω γὰρ καὶ ἐν τοῖς νέφεσι γιγνομένη ^v ἡ τοῦ πνεύματος ἑκκρισις πρὸς τὴν πυκνότητα τῶν νεφῶν ^w εἰσπίπτουσα ποιεῖ τὴν βροντήν. Παντοδαποὶ δ' ^x οἱ ψόφοι διὰ τὴν ἀνωμαλίαν τε ⁷ γίνονται τῶν νεφῶν καὶ ^y διὰ τὰς μεταξὺ κοίλιας, ^z ἥ τὸ συνεχὲς ἐκλείπει τῆς πυκνότητος. Ἡ μὲν οὖν βροντὴ τοῦτ' ἔστι καὶ γίνεται διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν· τὸ δὲ πνεῦμα τὸ ἐκθλιβόμενον τὰ πολλὰ μὲν ἐκπυροῦται λεπτῇ καὶ ἀσθενεῖ πυρώσει, καὶ τοῦτ' ἔστιν ἣν καλοῦμεν ἀστραπήν, ἥ ἂν ὥσπερ ἐκπίπτον τὸ πνεῦμα χρωματισθὲν ὀφθῇ. Γίνεται δὲ μετὰ ⁸ τὴν πληγὴν ^a καὶ ὕστερον τῆς βροντῆς· ἀλλὰ φαίνεται πρότερον διὰ τὸ τὴν ὄψιν προτερεῖν τῆς ἀκοῆς. Δηλοῖ ^b δ' ἐπὶ τῆς εἰρεσίας τῶν τριήρων· ἥδη γὰρ ἀναφερόντων πάλιν τὰς κώπας ὁ πρῶτος ἀφικνεῖται ψόφος τῆς κωπηλασίας. Καίτοι ⁹ τινὲς λέγουσιν ὡς ἐν τοῖς νέφεσιν ἐγγίνεται πῦρ· τοῦτο δ' Ἑμπεδοκλῆς μὲν φησιν εἶναι τὸ ^c ἐμπεριλαμβανόμενον τῶν τοῦ ἡλίου ἀκτίνων, Ἀναξαγόρας δὲ τοῦ ἄνωθεν αἰθέρος, ὃ δὴ ^d ἐκεῖνος καλεῖ πῦρ κατενεχθὲν ἄνωθεν κάτω. Τὴν μὲν οὖν ¹⁰ διάλαμψιν ^e ἀστραπήν εἶναι τούτου τοῦ πυρός, τὸν δὲ ψόφον ^f ἐναποσβεννυμένου καὶ τὴν σίξιν βροντήν, ὡς καθάπερ φαί-

^q διασπυραται E, διακρίνεται (supra posito διασπείρεται) F. ^r τὸν αὐτὸν τρόπον ἡ πληγὴ F. ^s ὥσπερ εἰκάσαι E.F.H.N. ^t γενᾶν pr. N. ^v ἡ om. F.H, ante γιγνομένη ponit N. ^w ἐμπίπτουσα H.N. ^x οἱ om. F. ^y διὰ om. H.N. ^z ἥ om. E. ^a καὶ om. E. ^b δὲ καὶ ἐπὶ N. ^c ἐμπεριεχόμενον pr. F. ^d κείνος E, κακείνος F. ^e τοῦ τοιούτου π. ἀστρ. εἶναι F, ἀστρ. εἶναι τὴν τούτου τοῦ π. H.N. ^f καὶ τὴν σίξιν ἐναποσβ. N.

νεται ^g καὶ ^h γιγνόμενον, οὕτω καὶ πρότερον ⁱ τὴν ἀστραπὴν
οὖσαν τῆς βροντῆς. Ἄλογος δὲ καὶ ἡ τοῦ πυρὸς ^k ἐμπερίλη-
ψις, ἀμφοτέρως μὲν, μᾶλλον δ' ἡ κατάσπασις τοῦ ἄνωθεν αἰ-
¹¹ θέρος. Τοῦ τε γὰρ κάτω φέρεσθαι τὸ πεφυκὸς ἄνω δεῖ λέ-
γεσθαι τὴν αἰτίαν, καὶ διὰ τί ποτε τοῦτο γίγνεται κατὰ τὸν
οὐρανὸν ὅταν ^l ἐπινέφελον ἢ μόνον, ^m ἀλλ' οὐ συνεχῶς οὕτως·
αἰθρίας δ' οὐσῆς οὐ γίγνεται. Τοῦτο γὰρ παντάπασιν ἔοικεν
¹² εἰρῆσθαι προχείρως. Ὅμοίως δὲ καὶ τὸ τὴν ἀπὸ τῶν ἀκτί-
νων θερμότητα φάναι τὴν ἀπολαμβανομένην ἐν τοῖς νέφεσιν
εἶναι τούτων αἰτίαν οὐ πιθανόν· καὶ γὰρ οὗτος ὁ λόγος
ἀπραγμόνως εἴρηται λίαν· ἀποκεκριμένον τε γὰρ ἀναγκαῖον
εἶναι τὸ αἷτιον αἰεὶ καὶ ὠρισμένον, ⁿ τῆς τε βροντῆς καὶ ^o τῆς
ἀστραπῆς καὶ τῶν ἄλλων ^p τῶν τοιούτων, καὶ οὕτω γίνεσθαι.
¹³ Τοῦτο δὲ διαφέρει πλείστον· ὅμοιον γὰρ ^q καὶ εἴ τις οἶοιτο
τὸ ὕδωρ καὶ τὴν χιόνα καὶ τὴν χάλαζαν ἐνυπάρχοντα πρότε-
ρον ὕστερον ἐκκρίνεσθαι καὶ μὴ γίνεσθαι, οἷον ὑπὸ χεῖρα ποι-
¹⁴ ούσῆς αἰεὶ τῆς συγκρίσεως ἕκαστον αὐτῶν. Ὡσαύτως γὰρ
ἐκεῖνά τε συγκρίσεις ^r καὶ ταῦτα διακρίσεις ὑποληπτέον εἶναι,
ὥστ' εἰ θάτερα τούτων μὴ ^s γίγνεται ἀλλ' ἔστι, περὶ ἀμφο-
¹⁵ τέρων ^t ὁ αὐτὸς ἀρμόσει λόγος. Τὴν τε ^v ἐναπόληψιν τί ἂν
ἄλλοιότερον λέγοι τις ἢ καθάπερ ἐν τοῖς πυκνοτέροις; Καὶ
γὰρ τὸ ὕδωρ ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ πυρὸς γίνεσθαι θερμόν·
ἀλλ' ὅμως ὅταν πάλιν συνῇ καὶ ψύχῃται τὸ ὕδωρ πηγνύμε-
νον, οὐδεμίαν συμβαίνει γίνεσθαι τοιαύτην ἑκπτώσιν ^w οἷαν
¹⁶ ἐκεῖνοι λέγουσιν. Καίτοι γ' ἐχρῆν κατὰ λόγον τοῦ μεγέ-
θους ^x τὴν ζέσιν ^y ποιεῖν τὸ ἐγγινόμενον πνεῦμα ὑπὸ τοῦ πυ-
ρὸς, ἣν οὐτε δυνατόν ἐνυπάρχειν πρότερον, οὐτ' ἐκεῖνοι ^z τὸν
ψόφον ζέσιν ποιοῦσιν ἀλλὰ σίξιν· ἔστι δὲ ^a καὶ ἡ σίξις μικρὰ

^g καὶ om. N. ^h γιγνόμενα N. ⁱ οὖσαν τὴν ἀστραπὴν F.H.N.
^k ἐμπ. καὶ ἀμφ. F. ^l ἐπινέφελον μὲν ἢ F. ^m ἀλλ' οὐ om. H.N.
ⁿ τῆς τε] τό τε τῆς F, τῆς H.N. ^o τῆς om. E. ^p τῶν om. E.
^q καὶ om. E. ^r καὶ ταῦτα διακρίσεις om. pr. E. ^s γίνηται F.
^t ὁ om. E. ^v ἀπόληψιν E. ^w οἷον F, ὥσπερ E. ^x τὴν] ^ε καὶ τὴν F,
τὴν δὲ E. ^y ποιεῖ E, ἐμποιεῖν F. ^z τὸν ψόφον margo F, τὸν om. E.
^a καὶ om. F.

ζέσις· ἢ γὰρ τὸ προσπίπτον κρατεῖ σβεννύμενον, ταύτῃ ζέον
 ποιεῖ τὸν ψόφον. Εἰσὶ δέ ^bτινες οἱ τὴν ἀστραπὴν, ὥσπερ ¹⁷
 καὶ Κλείδημος, οὐκ εἶναί φασιν ἀλλὰ φαίνεσθαι, παρεικάζον-
 τες ὡς τὸ πάθος ὁμοιον ὄν καὶ ὅταν ^cτὴν ^dθάλαττάν ^eτις
 ῥάβδῳ τύπτῃ· φαίνεται γὰρ τὸ ὕδωρ ἀποστίλβον τῆς νυ-
 κτός· οὕτως ^fἐν τῇ νεφέλῃ ῥαπιζομένου τοῦ ὑγροῦ τὴν φαν-
 τασίαν τῆς λαμπρότητος εἶναι τὴν ἀστραπὴν. Οὗτοι μὲν ¹⁸
 οὖν οὕτω συνήθεις ἦσαν ταῖς περὶ τῆς ἀνακλάσεως δόξαις,
 ὅπερ αἴτιον ^gδοκεῖ τοῦ τοιούτου πάθους εἶναι· φαίνεται γὰρ
 τὸ ὕδωρ στίλβειν τυπτόμενον ἀνακλωμένης ^hὑπ' αὐτοῦ τῆς
 ὀψews ⁱπρὸς τι τῶν λαμπρῶν. Διὸ καὶ γίνεται ^kτοῦτο μάλ-
 λον νύκτωρ· τῆς γὰρ ἡμέρας οὐ ^lφαίνεται διὰ τὸ πλεον ὄν τὸ
 φέγγος ^mτὸ τῆς ἡμέρας ⁿἀφανίζειν. Τὰ μὲν οὖν λεγόμενα ¹⁹
 περὶ ^oβροντῆς καὶ ἀστραπῆς ^pπαρὰ τῶν ἄλλων ταύτ' ἐστί,
 τῶν μὲν ὅτι ἀνάκλασις ἢ ἀστραπή, τῶν δ' ὅτι πυρὸς μὲν ἢ
 ἀστραπή διάλαμψις, ἢ δὲ βροντὴ σβέσις, οὐκ ἐγγινομένου
 παρ' ἑκάστον πάθος τοῦ πυρὸς ἀλλ' ^qἐνυπάρχοντος. Ἡμεῖς ²⁰
 δέ φαμεν ^rτὴν αὐτὴν εἶναι φύσιν ἐπὶ μὲν τῆς γῆς ἄνεμον, ἐν
 δὲ τῇ γῇ σεισμόν, ἐν δὲ τοῖς νέφεσι βροντὴν· πάντα γὰρ εἶ-
 ναι ταῦτα τὴν οὐσίαν ταυτόν, ἀναθυμίασιν ξηράν, ἢ ῥέουσα
 μὲν πως ἄνεμός ἐστιν, ὡδὶ δὲ ποιεῖ τοὺς σεισμούς, ἐν δὲ τοῖς
 νέφεσι ^sμεταβάλλουσα ^tἐκκρινομένη, ^vσυνιόντων καὶ συγκρι-
 νομένων ^wαὐτῶν εἰς ὕδωρ, βροντάς τε καὶ ἀστραπὰς καὶ πρὸς
 τούτοις ^xτᾶλλα τὰ τῆς αὐτῆς φύσεως τούτοις ὄντα. Καὶ
 περὶ μὲν βροντῆς εἴρηται καὶ ἀστραπῆς.

Γ.

Περὶ δὲ τῶν ὑπολοίπων εἵπωμεν ἔργων τῆς ἐκκρίσεως ταύ-

^b τινες ante ὥσπερ E. ^c τὴν om. E. ^d θάλασσαν τε F. ^e ῥάβδῳ
 τις F.H.N. ^f ἐν] καὶ ἐν F. ^g δοκεῖ post εἶναι F. ^h ὑπ' F.N.
ⁱ εἰς τὸ λαμπρόν F. ^k μᾶλλον τοῦτο H.N. ^l γίγνεται F. ^m τὸ om. F.
ⁿ ἀφανίζειν F.H. ^o βροντῆς τε καὶ F.H.N. ^p παρὰ] καὶ περὶ H.N.
^q ἐνυπάρχοντος ἢ ἡμεῖς F. ^r εἶναι τὴν αὐτὴν F.H.N. ^s μεταβάλ-
 λουσα om. F. ^t διακρινομένη F.N. ^v συνανιόντων F. ^w αὐτῶν ante
 καὶ συγκρινομένων H, post εἰς τὸ ὕδωρ (ita enim) F. ^x ἄλλα E.

της, τὸν ὑψηγμένον ἤδη τρόπον λέγοντες. Τὸ γὰρ πνεῦμα
 τοῦτο ἐκκρινόμενον κατὰ μικρὰ μὲν καὶ σποράδην ^γ διαχεόμε-
 νον καὶ πολλάκις γιγνόμενον καὶ ^z διαπνέον καὶ λεπτομερέ-
 στερον ὃν βροντὰς ποιεῖ καὶ ἀστραπάς· ἂν δ' ἀθρόον καὶ
 πυκνότερον, ἦττον δ' ἐκκριθῇ λεπτόν, ἐκνεφίας ^a ἄνεμος γί-
 2 νεται. Διὸ καὶ βίαιος· τὸ γὰρ τάχος τῆς ἐκκρίσεως ποιεῖ
 τὴν ἰσχύν. ^νΌταν ^b μὲν οὖν συνακολουθήσῃ πολλὴ καὶ συνε-
 χῆς ἐκκρισις, ^c τὸν αὐτὸν ^d γίνεται τρόπον ὥσπερ ὅταν πάλιν
 εἰς τοῦναντίον ὀρμήσῃ· τότε γὰρ ὑετὸς καὶ ὕδατος γίνεται
 3 πλῆθος. Ὑπάρχει μὲν οὖν ^e ἄμφω δυνάμει ταῦτα κατὰ τὴν
 ὕλην· ὅταν δ' ἀρχὴ γένηται τῆς δυνάμεως ὁποτερᾶσούν, ἀκο-
 λουθεῖ ^f συνεκκρινόμενον ἐκ τῆς ὕλης, ὁποτέρου ^g ἂν πλῆθος
^h ἐνυπάρχῃ ⁱ πλείον, ^k καὶ γίνεται τὸ μὲν ὄμβρος, τὸ δὲ τῆς
 4 ἐτέρας ἀναθυμιάσεως ἐκνεφίας. ^νΌταν δὲ τὸ ἐκκρινόμενον
 πνεῦμα τὸ ἐν τῷ νέφει ἐτέρῳ ἀντιτυπήσῃ οὕτως, ὥσπερ ὅταν
 ἐξ εὐρέος εἰς στενὸν βιάζῃται ὁ ἄνεμος ^l ἐν πύλαις ἢ ὁδοῖς·
 συμβαίνει γὰρ πολλάκις ἐν τοῖς τοιούτοις ἀπωσθέντος τοῦ
 πρώτου μορίου τοῦ ρέοντος σώματος διὰ τὸ μὴ ὑπέικειν, ἢ διὰ
 στενότητα ἢ διὰ τὸ ^m ἀντιπνεῖν, κύκλον καὶ δίνην γίνεσθαι
 τοῦ πνεύματος· τὸ μὲν γὰρ εἰς τὸ πρόσθεν κωλύει προϊέναι,
 τὸ δ' ὀπισθεν ἐπωθεῖ, ὥστ' ἀναγκάζεται εἰς ⁿ τὸ πλάγιον, ^o ἢ
 οὐ κωλύεται, φέρεσθαι, καὶ οὕτως αἰετὸν τὸ ἐχόμενον, ^p ἕως ἂν ἐν
 γένηται, τοῦτο δ' ἐστὶ κύκλος· οὐ γὰρ μία φορὰ σχήματος,
 5 τοῦτο ^q καὶ αὐτὸ ἀνάγκη ^r κύκλον εἶναι. ¹Επὶ ^s τε τῆς γῆς
 οὖν διὰ ταῦτα γίγνονται ^t οἱ δῖνοι, καὶ ἐν τοῖς νέφεσιν ὁμοίως
 κατὰ τὴν ἀρχήν, πλὴν ^v ὅτι, ^w ὥσπερ ὅταν ἐκνεφίας γίγνη-
 ται, αἰετὸν ^x τὸ νέφος ἐκκρίνεται καὶ γίνεται ^y συνεχῆς ἄνεμος,

^γ διαχ.] μαχόμενον E. ^z διαπνεόμενον F. ^a γίνεται ἄνεμος F.
^b μὲν om. pr. E. ^c τὸν αὐτὸν om. pr. E, ante τρόπον ponit N.
^d τρόπον γίνεται F. ^e ταῦτα ἄμφω δυνάμει F.H.N. ^f συνεκκρινόμε-
 νον E.F. ^g ἂν] δ' ἂν H.N., δ' ἂν ἢ F. ^h ἐνυπάρχει E, ἐνυπάρχον F.
ⁱ πλείον E. ^k καὶ om. F. ^l ἐν] ἢ ἐν F. ^m ἀντιπνεῖν E, et supra
 posito πνεῖν F. ⁿ τὸ om. F. ^o ἢ οὐ N. ^p ἕως ἂν ἐν] ἐὰν E.
^q καὶ αὐτὸ om. F. ^r κύκλον] ἐν E.N. ^s τε om. E. ^t αἱ δῖναι H.N.
^v ὅτι ὥσπερ om. F. ^w ὅταν ὥσπερ N. ^x τοῦ νέφους H. ^y συνεχῆς
 ὁ ἄνεμος H.N.

οὕτως ^z ἐνταῦθα αἰὲ τὸ συνεχὲς ἀκολουθεῖ τοῦ νέφους. Διὰ 6
 δὲ πυκνότητα οὐ δυνάμενον ἐκκριθῆναι τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ νέ-
 φους στρέφεται μὲν κύκλῳ τὸ πρῶτον διὰ τὴν εἰρημένην αἰ-
 τίαν, ^a φέρεται δὲ κάτω διὰ τὸ αἰὲ τὰ νέφη πυκνοῦσθαι, ἣ
 ἐκπίπτει τὸ θερμόν. Καλεῖται δ', ἂν ἀχρωμάτιστον ἦ, τοῦτο
 τὸ πάθος τυφών, ἄνεμος ὢν, οἷον ἐκνεφίας ἄπεπτος. ^b Βο- 7
 ρείοις δ' οὐ γίγνεται τυφών, οὐδὲ νιφετῶν ὄντων ἐκνεφίας,
 διὰ τὸ πάντα ^c ταῦτ' εἶναι ^d πνεύματα, τὸ δὲ πνεῦμα ^e ξηρὰν
 εἶναι καὶ θερμὴν ἀναθυμίασιν. Ὁ οὖν πάγος καὶ τὸ ψῦχος
 διὰ τὸ κρατεῖν σβέννυσιν ^f εὐθὺς γιγνομένην ἔτι τὴν ἀρχήν.
 Ὅτι ^g δὲ κρατεῖ, δῆλον· ^h οὐ γὰρ ⁱ ἂν ἦν νιφετός, οὐδὲ βόρεια 8
 τὰ ὑγρά· ταῦτα γὰρ συμβαίνει ^k κρατούσης εἶναι τῆς ψυ-
 χρότητος. Γίγνεται μὲν ^l οὖν τυφών, ὅταν ἐκνεφίας γιγνό-
 μενος μὴ δύνηται ἐκκριθῆναι τοῦ νέφους. Ἔστι δὲ διὰ τὴν
 ἀντίκρουσιν τῆς δίνης, ὅταν ^m ἐπὶ γῆς φέρεται ἡ ἑλιξ συγ-
 κατάγουσα τὸ νέφος, οὐ δυναμένη ἀπολυθῆναι. Ἡ δὲ κατ' 9
ⁿ εὐθυωρίαν ^o ἐκπνεῖ, ταύτῃ τῷ πνεύματι κινεῖ, καὶ τῇ κύκλῳ
 κινήσει στρέφει καὶ ἀναφέρει ^p ἂν προσπέσῃ βιαζόμενον.
 Ὅταν δὲ κατασπώμενον ἐκπυρωθῇ (τοῦτο ^p δ' ἐστίν, ἂν λε-
 πτότερον τὸ πνεῦμα ^q γένηται), καλεῖται πρηστήρ· ^r συνεκ-
 πίμπρησι γὰρ τὸν ἀέρα τῇ ^s πυρώσει χρωματίζων. Ἐὰν δ' 10
^t ἐν αὐτῷ τῷ νέφει πολὺ καὶ λεπτὸν ^v ἐκθλιβῇ πνεῦμα, τοῦτο
 γίνεται κεραυνός, ^w ἐὰν μὲν πάνυ λεπτόν, οὐκ ^x ἐπικάων διὰ
 λεπτότητα, ὃν οἱ ποιηταὶ ἀργῆτα καλοῦσιν, ^y ἐὰν δ' ἥττον,
^x ἐπικάων, ὃν ψολόεντα καλοῦσιν· ὁ μὲν ^z γὰρ διὰ ^a τὴν λε-
 πτότητα φέρεται, διὰ δὲ τὸ τάχος φθάνει ^b διεξιὼν πρὶν ἐκ-
 πυρῶσαι καὶ ^c ἐπιδιατρίψας μελᾶναι· ὁ δὲ ^d βραδύτερος

^z αἰὲ ἐνταῦθα F, καὶ ἐνταῦθα αἰὲ H.N. ^a κάτω δὲ φέρεται F.H.N.
^b βορείοις E, οριοῖς N. ^c εἶναι ταῦτα F.H.N. ^d πνεύματα] ὑγρά καὶ
 ψυχρά F. ^e θερμὴν εἶναι καὶ ξηρὰν N. ^f εὐθὺς om. E. ^g δὲ] γὰρ E.F.
^h οὐδὲ γὰρ H. ⁱ ἦν νιφετός ἂν F. ^k εἶναι κρατούσης F. ^l οὖν]
 οὖν ὁ F.H. ^m ἐπὶ τῆς γῆς H.N, ἐπὶ γῆν F. ⁿ εὐθυθεωρίαν E. ^o πνεῖ F.
^p δ' ἐστίν ἂν om. E. ^q γίνηται N. ^r ἐκπίμπρησι E, συνεκπίμπρησι F.
^s πυκνώσει pr. F. ^t ἐν om. E. ^v ἐκθλιβῇ pr. F. ^w ἂν F.H.N.
^x ἐπικάων F.H.N. ^y ἂν F. ^z γὰρ om N. ^a τὴν om. H.N.
^b διεξιὼν F. ^c ἐπιδιατρίψας N. ^d βραδ.] διὰ τὴν βραδύτητα F.

- 11 ἔχρωσε μέν, ἔκαυσε δ' οὐ, ἀλλ' ἔφθασε ^e διῶν. Διὸ καὶ τὰ μέν ἀντιτυπήσαντα πᾶσχει τι, τὰ δὲ μὴ οὐθέν, οἶον ἀσπίδος ^f ἤδη τὸ μέν χάλκωμα ἐτάκη, τὸ δὲ ξύλον οὐθέν ἔπαθεν· διὰ γὰρ μανότητα ἔφθασε τὸ πνεῦμα διηθηθὲν καὶ διελθόν· καὶ δι' ἱματίων ὁμοίως ^g οὐ κατέκαυσεν, ἀλλ' οἶον τρύχος ἐποίησεν· ὥστε ὅτι γε πνεύματα ταῦτα ^h πάντα, δῆλον ⁱ καὶ ἐκ 12 τῶν ^k τοιούτων. Ἔστι δ' ἐνίοτε ^l καὶ τοῖς ὅμμασι θεωρεῖν, οἶον καὶ νῦν ^m συνέβαινε περὶ τὸν ἐν Ἐφέσῳ ναὸν καόμενον· ⁿ πολλαχῇ γὰρ ^o ἡ φλόξ ἐφέρετο συνεχῆς, ἀποσπωμένη χωρὶς. Ὅτι μέν γὰρ ^p τε καπνὸς ^r πνεῦμα καὶ ^q καίεται ὁ καπνός, φανερόν, καὶ εἴρηται ^r ἐν ἑτέροις πρότερον· ὅταν δ' 13 ἀθρόον χωρῇ, τότε φανερώς δοκεῖ πνεῦμα εἶναι. Ὅπερ οὖν ἐν ταῖς μικραῖς πυρκαϊαῖς φαίνεται, τοῦτο καὶ τότε πολλῆς ὕλης ^s καομένης ^t ἐγένετο πολλῶ ἰσχυρότερον. Ῥηγνυμένων οὖν τῶν ξύλων, ὅθεν ἡ ἀρχὴ τοῦ πνεύματος ἦν, πολὺ ἐχώρει ἀθρόον, ^v ἡ ἐξέπνει, καὶ ^w ἐφέρετο ^x ἄνω ^y πεπυρωμένον, ὥστ' ἐφαίνετο ἡ φλόξ φέρεσθαι καὶ ^z εἰσπίπτειν ^a εἰς τὰς οἰκίας. 14 Ἀεὶ γὰρ οἴεσθαι δεῖ ^b συνακολουθεῖν τοῖς κεραυνοῖς πνεῦμα καὶ προϊέναι· ἀλλ' οὐχ ὁράται διὰ τὸ ἀχρωμάτιστον ^c εἶναι. Διὸ καὶ ἡ μέλλει πατάξειν, κινεῖται πρὶν πληγῇναι, ἅτε πρό- 15 τερον προσπίπτουσης τῆς ἀρχῆς τοῦ πνεύματος. Καὶ αἱ βρονταὶ δὲ ^d καὶ ἀστραπαὶ διστάσιν οὐ τῷ ψόφῳ, ἀλλ' ὅτι ἅμα συνεκκρίνεται τὸ τὴν πληγὴν ποιῆσαν καὶ τὸν ψόφον πνεῦμα· ὃ ἐὰν ^e πατάξῃ, διέστησεν, ^f ἐπέκαυσε δ' οὐ. Περὶ μέν οὖν βροντῆς καὶ ἀστραπῆς καὶ ἐκνεφίου, ἔτι ^g δὲ πρηστήρων ^h τε καὶ τυφώνων καὶ κεραυνῶν, εἴρηται, καὶ ὅτι ταῦτό πάντα, καὶ τίς ἡ ⁱ διαφορὰ αὐτῶν.

^e διῶν] διελθεῖν N, om. F.H. ^f ἤδη om. F. ^g οὐκ ἔκαυσεν E.H.N. ^h πάντα om. H.N. ⁱ καὶ om. F. ^k τοιούτων ἐστίν. ἔστι N. ^l καὶ ἐν τοῖς E. ^m συνέβαινε] ἐθεωροῦμεν E.H.N. ⁿ πολλαχού N. ^o ἐφέρετο ἡ φλόξ F, ἡ φλόξ ἐφαίνετο N. ^p πνεύματα F. ^q καίεται F.H.N. ^r ἐν ἄλλοις πρότερον H.N., πρότερον ἐν ἑτέροις F. ^s καιομένης F.H.N. ^t ἐγένετο H.N. ^v ἡ] καὶ N. ^w ἐφαίνετο N. ^x ἄν pr. E. ^y πυρρούμενον F. ^z εἰσέπιπτεν E.N. ^a εἰς om. F. ^b ἐπακολουθεῖν F. ^c εἶναι om. N. ^d καὶ ἀστραπαὶ om. F.N., καὶ αἱ ἀστραπαὶ margo H. ^e παρατάξῃ E. ^f ἔκαυσε H.N. ^g δὲ περὶ πρηστήρων H. ^h τε om. F. ⁱ διαφορὰ πάντων αὐτῶν E.F.

Περὶ δὲ ἄλλω καὶ ἱριδος, τί θ' ἐκάτερον καὶ διὰ τίν' αἰτίαν ²
 γίγνεται, λέγωμεν, καὶ περὶ παρηλίων καὶ ῥάβδων· καὶ γὰρ
 ταῦτα γίγνεται πάντα διὰ τὰς ^k αὐτὰς αἰτίας ἀλλήλοις.
 Πρῶτον δὲ ¹ δεῖ λαβεῖν τὰ πάθη καὶ τὰ συμβαίνοντα περὶ
 ἕκαστον αὐτῶν. Τῆς μὲν ^m οὖν ἄλλω φαίνεται πολλάκις κύ- ²
 κλος ὅλος, καὶ γίγνεται περὶ ἥλιον καὶ σελήνην καὶ περὶ τὰ
 λαμπρὰ τῶν ἀστρῶν, ἔτι δ' οὐθὲν ἦττον νυκτὸς ἢ ἡμέρας καὶ
 περὶ μεσημβρίαν ἢ δειλὴν· ⁿ ἔωθεν δ' ^o ἐλαττονάκεις καὶ περὶ
 δύσιν. Τῆς δ' ἱριδος οὐδέποτε γίνεταί κύκλος οὐδὲ μείζον ³
 ἡμικυκλίου τμήμα· καὶ δύνοντος μὲν καὶ ἀνατέλλοντος ἐλα-
 χίστου μὲν κύκλου, μεγίστη ^p δ' ἡ ἀψίς, ^q αἰρομένου δὲ μάλ-
 λον κύκλου μὲν μείζονος, ἐλάττων ^p δ' ἡ ἀψίς· καὶ ^r μετὰ
 μὲν τὴν ^s ὁπωρινὴν ἰσημερίαν, ^t ἐν ταῖς ^v βραχυτέραις ἡμέ-
 ραις, πᾶσαν ὥραν γίγνεται τῆς ἡμέρας, ἐν δὲ ταῖς θεριναῖς
 οὐ γίγνεται περὶ μεσημβρίαν. ^w Οὐδὲ δυοῖν πλείους ἱριδες ⁴
 γίνονται ἅμα. Τούτων δὲ ^x τρίχως μὲν ἐκάτερα, ^y καὶ τὰ
 χρώματα ταῦτα καὶ ἴσα τὸν ἀριθμὸν ἔχουσιν ἀλλήλαις, ἀμυ-
 δρότερα ^z δ' ἐν τῇ ἐκτὸς καὶ ἑξ ἐναντίας κείμενα κατὰ τὴν
 θέσιν. Ἡ μὲν γὰρ ἐντὸς τὴν πρώτην ἔχει περιφέρειαν τὴν
 μεγίστην ^a φοινικίαν, ἡ δ' ἑξωθεν τὴν ἐλαχίστην μὲν ἐγγύ-
 τατα δὲ πρὸς ταύτην, καὶ τὰς ἄλλας ἀνάλογον. ⁴ Ἔστι δὲ ⁵
 τὰ χρώματα ταῦτα ἅπερ μόνον σχεδὸν οὐ δύνανται ποιεῖν οἱ
^b γραφῆς· ἓνα γὰρ αὐτοὶ κεραννύουσι, τὸ δὲ φοινικῶν καὶ
 πράσινον καὶ ^c ἀλουργὸν οὐ γίγνεται ^d κεραννύμενον· ἡ δὲ
 ἱρίς ταύτ' ἔχει τὰ χρώματα. Τὸ δὲ μεταξὺ ^e τοῦ φοινικοῦ
^f καὶ πρασίνου φαίνεται πολλάκις ξανθόν. Παρήλιοι δὲ καὶ ⁶
 ῥάβδοι γίνονται ἐκ πλαγίας αἰεὶ καὶ οὐτ' ἄνωθεν ^g οὔτε πρὸς
^h τῇ γῇ ⁱ οὐτ' ἑξ ἐναντίας, ^k οὐδὲ δὴ νύκτωρ, ἀλλ' αἰεὶ περὶ τὸν

^k αὐτὰς] προειρημένους pr. F. ¹ λαβεῖν δεῖ F, δεῖ λαμβάνειν E.
^m οὖν om. N. ⁿ εἴωθεν E. ^o ἐλαττον F. ^p δ' om. H.N. ^q αἰ-
 ρομένου E. ^r μετὰ] περὶ E. ^s μετοπωρινὴν F. ^t ἐν μὲν ταῖς N.
^v βραχυτάταις H. ^w οὐ δὴ δυοῖν N, οὐδὲ δὴ δυεῖν H. ^x τρίχως E.
^y καὶ τὰ] τὰ δὲ F. ^z δὲ τῆς ἐκτὸς καὶ ἀπεναντία F. ^a φοινικίαν F.
^b γραφῆς F.H.N. et corr. E. ^c ἀλουργον E. ^d κεραννυμένων N.
^e τοῦ om. E. ^f καὶ τοῦ pr. H.N. ^g οὐδὲ H. ^h τῆς γῆς E. ⁱ οὐδὲ H N.
^k οὐδὲ δὴ νύκτωρ] νύκτωρ ὁμοίως οὐδαμῶς F.

ἥλιον, ἔτι ¹δ' ἢ αἰρομένου ἢ καταφερομένου· τὰ ^mπλείστα δὲ
 πρὸς δυσμὰς· μεσουρανοῦντος δὲ σπάνιόν ⁿτι γέγονεν, οἶον ἐν
 Βοσπόρῳ ποτὲ συνέπεσεν· δι' ὅλης γὰρ τῆς ἡμέρας συνανα-
 7 σχόντες δύο παρήλιοι διετέλεσαν μέχρι δυσμῶν. Τὰ μὲν οὖν
 περὶ ἕκαστον αὐτῶν συμβαίνοντα ^o ταῦτ' ἐστίν, τὸ δ' αἴτιον
 τούτων ἀπάντων ^p ταυτό· πάντα γὰρ ἀνάκλασις ταῦτ' ἐστίν.
 Διαφέρουσι δὲ τοῖς τρόποις καὶ ἀφ' ὧν, καὶ ὡς συμβαίνει ^qτὴν
 ἀνάκλασιν γίνεσθαι πρὸς τὸν ἥλιον ἢ πρὸς ἄλλο τι τῶν
 8 λαμπρῶν. Καὶ μεθ' ἡμέραν μὲν ἴρις γίγνεται, νύκτωρ δ'
 ἀπὸ σελήνης, ὡς μὲν ^rοἱ ἀρχαῖοι ^sῴοντο, ^tοὐκ ἐγίνετο· τοῦ-
 το δ' ἔπαθον διὰ τὸ σπάνιον· ἐλάνθανε ^vγὰρ αὐτούς· γίνεται
 9 μὲν γάρ, ὀλιγάκις δὲ γίγνεται. Τὸ δ' αἴτιον ^wὅτι τ' ἐν τῷ
 σκότει λανθάνει τὰ χρώματα, καὶ ἄλλα πολλὰ δεῖ συμπε-
 σεῖν, καὶ ταῦτα πάντα ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνός· ἐν τῇ παν-
 σελήνῳ γὰρ ^xγενέσθαι ἀνάγκη τὸ μέλλον ἔσεσθαι, καὶ τότε
 ἀνατελλούσης ἢ δυνούσης. Διόπερ ἐν ἔτεσιν ^yὑπὲρ τὰ πεν-
 10 τήκοντα δις ^zἐνετύχομεν μόνον. ^vΟτι μὲν οὖν ἡ ὄψις ἀνα-
 κλᾶται, ὥσπερ καὶ ^aἀφ' ὕδατος, οὕτω καὶ ἀπὸ ἀέρος καὶ
 πάντων τῶν ἐχόντων τὴν ἐπιφάνειαν λείαν, ἐκ τῶν ^bπερὶ τὴν
 ὄψιν δεικνυμένων δεῖ λαμβάνειν τὴν πίστιν, καὶ ^cδιότι τῶν
 ἐνόπτρων ^dἐν ἐνίοις ^eμὲν καὶ τὰ σχήματα ἐμφαίνεται, ἐν
 11 ἐνίοις δὲ τὰ χρώματα μόνον. Τοιαῦτα δ' ἐστὶν ὅσα μικρὰ
 τῶν ἐνόπτρων, καὶ μηδεμίαν αἰσθητὴν ἔχει διαίρεσιν· ἐν γὰρ
 τούτοις τὸ μὲν σχῆμα ἀδύνατον ἐμφαίνεσθαι (δόξει ^fγὰρ εἶ-
 ναι διαιρετόν· πᾶν γὰρ σχῆμα ἅμα δοκεῖ σχῆμά ^gτε εἶναι
 καὶ διαίρεσιν ^hἔχειν), ἐπεὶ δ' ἐμφαίνεσθαί τι ἀναγκαῖον,
 τοῦτο δ' ἀδύνατον, λείπεται τὸ χρῶμα μόνον ἐμφαίνεσθαι.
 12 Τὸ δὲ χρῶμα ὅτε μὲν ⁱλαμπρὸν φαίνεται τῶν λαμπρῶν, ὅτε

¹ δ' ἐπαιρομένου ἀεὶ ἢ κατ. F. ^m δὲ πλείστα H.N. ⁿ τι] εἰ H.N.,
 om. F. ^o ταῦτ'] τὰδ' E. ^p ταυτόν N. ^q γίνεσθαι τὴν ἀνάκλασιν F.H.
^r οἱ μὲν N. ^s οἴονται F. ^t οὐ γίγνεται F, οὐκ ἐγίνετο ἴρις margo H.
^v γὰρ] δὲ E. ^w ὅτι ἐν σκότει F. ^x γίνεσθαι ἀνάγκη εἰ μέλλει ἔσε-
 σθαι F. ^y ὑπὲρ τὰ margo F. ^z ἔτυχε F. ^a ἀπὸ τοῦ ὕδατος N.
^b περὶ τε τὴν F. ^c ὅτι N. ^d ἐν om. H.N. ^e μὲν οὐ μόνον τὰ χρώ-
 ματα ἀλλὰ καὶ H.N. ^f γὰρ ἂν εἶναι F. ^g τε post ἅμα F. ^h ἔχειν πάντα
 ἐπεὶ H.N. ⁱ φαίνεται λαμπρὸν F.

δέ, ἢ τῷ μίγνυσθαι ^k τῷ τοῦ ἐνόπτρου ἢ διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς ὀφews, ἄλλου χρώματος ἐμποιεῖ φαντασίαν. ^lἘστω δὲ περὶ ^m τούτων ἡμῖν τεθεωρημένον ἐν τοῖς περὶ τὰς αἰσθήσεις δεικνυμένοις· διὸ τὰ μὲν ⁿ λέγωμεν, τοῖς δ' ὡς ὑπάρχουσι ^o χρῆσόμεθα αὐτῶν.

Πρῶτον δὲ περὶ τῆς ἄλλω τοῦ σχήματος εἵπωμεν, διότι ³ ^p τε κύκλος γίνεται, καὶ διότι περὶ τὸν ἥλιον ἢ τὴν σελήνην, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ ^q τι τῶν ἄλλων ἄστρον· ὁ γὰρ αὐτὸς ^r ἐπὶ πάντων ἀρμόσει λόγος. Γίνεται μὲν οὖν ἡ ἀνάκλασις ² τῆς ὀφews συνισταμένου τοῦ ἀέρος καὶ τῆς ἀτμίδος εἰς νέφος, ἐὰν ^s ὁμαλῆς καὶ μικρομερῆς ^t συνισταμένη τύχη. Διὸ καὶ σημεῖον ἢ μὲν σύστασις ὕδατός ἐστιν, αἱ μέντοι διασπάσεις ^v ἢ μαράνσεις, αὗται μὲν εὐδιῶν, αἱ δὲ διασπάσεις πνεύματος. ^w Ἐὰν μὲν γὰρ μήτε καταμαρανθῇ μήτε διασπασθῇ, ἀλλ' ³ ἐαθῇ τὴν φύσιν ^x ἀπολαμβάνειν ^y τὴν ^z αὐτῆς, ὕδατος ^a εἰκότως σημεῖόν ἐστιν· δηλοῖ ^b γὰρ ἤδη γίγνεσθαι τοιαύτην τὴν σύστασιν, ἐξ ἧς τὸ συνεχὲς λαμβανούσης τῆς πυκνώσεως ἀναγκαῖον εἰς ὕδωρ ἐλθεῖν. Διὸ καὶ μέλαιναι γίνονται τὴν ⁴ χροάν αὗται μάλιστα τῶν ἄλλων. ^u Ὄταν δὲ διασπασθῇ, πνεύματος σημεῖον· ἢ γὰρ διαίρεσις ὑπὸ πνεύματος γέγονεν ἤδη μὲν ὄντος, οὕτω δὲ παρόντος. Σημεῖον δὲ τούτου διότι ⁵ ἐντεῦθεν γίγνεται ὁ ἄνεμος, ὅθεν ^α ἡ κυρία ^c γίγνηται ^d διάσπασις. Ἐπομαραινόμενη δὲ εὐδίας· εἰ γὰρ ^e μὴ ἔχει πως οὕτως ὁ ἀήρ ὥστε κρατεῖν τοῦ ἐναπολαμβανομένου θερμοῦ μηδ' ^f ἔρχεσθαι εἰς πύκνωσιν ὑδατώδη, δῆλον ὡς οὕτω ^g ἢ ἀτμὶς ἀποκέκριται τῆς ^h ἀναθυμιάσεως τῆς ξηρᾶς καὶ πυρώδους· τοῦτο δ' εὐδίας αἷτιον. ⁱ Πῶς μὲν οὖν ἔχοντος τοῦ ἀέ-6 ρος γίγνεται ἡ ἀνάκλασις, εἴρηται. Ἀνακλᾶται δ' ἀπὸ τῆς

^k τῷ τοῦ] τὸ τοῦ F. ^l ἔστι F. ^m τοῦτο E. ⁿ λέγομεν H, λέγοιμεν F. ^o χρῆσόμεθα H.N. ^p τε om. F. ^q τι om. E.F, et in lacuna N. ^r ἐπὶ] διὰ F. ^s ὁμαλὸς F.N. ^t ἐπισυνισταμένη H. ^v ἢ] καὶ F. ^w ἐὰν γὰρ μηκέτι κατ. F. ^x ἀπολαβεῖν F. ^y τὴν om. F. ^z ἐαυτῆς H.N. ^a σημεῖον εἰκότως F. ^b γὰρ] δὲ F. ^c γένηται N. ^d διάσπασις F. ^e μὴ δὲ διέκειτο (supra posito ἔχει) πως F. ^f ἔρχεται E. ^g ὁ ἀήρ (supra posito ἢ ἀτμὶς) ἀποκέκριται τῆς ξηρᾶς καὶ πυρώδους ἀναθυμιάσεως F. ^h ἀναθ. ἀπὸ τῆς E.H.N. ⁱ πῶς] ὡς E.

συνισταμένης ἀχλύος περὶ τὸν ἥλιον ἢ τὴν σελήνην ἢ ὄψις·
 διὸ οὐκ ἐξ ἐναντίας ὥσπερ ^k ἡ ἱρίς φαίνεται. Πάντοθεν δ'
 ὁμοίως ἀνακλωμένης ¹ κύκλον ἀναγκαῖον εἶναι ἢ κύκλου μέρος·
 ἀπὸ γὰρ τοῦ αὐτοῦ σημείου πρὸς τὸ αὐτὸ σημεῖον αἱ ἴσαι
 γκλασθήσονται ἐπὶ κύκλου ^m γραμμῆς αἰεί. ⁿ Ἐστω γὰρ ἀπὸ
ⁿ τοῦ σημείου ἐφ' ᾧ τὸ Α πρὸς τὸ Β κεκλασμένη ἢ τε τὸ
 Α Γ Β καὶ ἡ τὸ Α Ζ Β καὶ ἡ τὸ Α Δ Β· ἴσαι δ' αὐταί ^o τε
 αἱ Α Γ Α Ζ Α Δ ἀλλήλαις, καὶ αἱ πρὸς ^p τὸ Β ἀλλήλαις,
^q οἷον αἱ Γ Β Ζ Β Δ Β· καὶ ἐπεζεύχθω ^r ἡ Α Ε Β, ὥστε
 τὰ τρίγωνα ἴσα· καὶ γὰρ ἐπ' ἴσης ^s τῆς Α Ε Β ἤχθωσαν ^t δὴ
 κάθετοι ἐπὶ τὴν Α Ε Β ἐκ τῶν γωνιῶν, ἀπὸ μὲν τῆς Γ ἢ τὸ
 Γ Ε, ἀπὸ δὲ τῆς Ζ ἢ τὸ Ζ Ε, ἀπὸ δὲ τῆς Δ ἢ τὸ Δ ^v Ε.
⁸ Ἰσαι ^w δὴ αὐταί· ἐν ἴσοις γὰρ τριγώνοις καὶ ἐν ἐνὶ ἐπιπέδῳ
 πάσαι· πρὸς ^x ὀρθὰς γὰρ πάσαι τῇ Α Ε Β, καὶ ἐφ' ἐν ση-
 μεῖον τὸ Ε συνάπτουσιν. Κύκλος ἄρα ^y ἔσται ἢ ^z γραφο-
 μένη, κέντρον δὲ τὸ Ε. ^a Ἐστω δὴ τὸ μὲν Β ὁ ἥλιος, τὸ δὲ
 Α ἡ ὄψις, ἢ δὲ περὶ τὸ Γ Ζ Δ περιφέρεια τὸ νέφος ἀφ' οὗ
⁹ ἀνακλᾶται ἡ ὄψις πρὸς τὸν ^b ἥλιον. Δεῖ ^c δὲ νοεῖν συνεχῇ
 τὰ ἔνοπτρα· ἀλλὰ διὰ ^d μικρότητα ἕκαστον μὲν ἀόρατον, τὸ
 δ' ἐξ ἀπάντων ἐν εἶναι ^e δοκεῖ διὰ τὸ ἐφεξῆς. Φαίνεται ^f δὲ
 τὸ μὲν λευκόν, ὁ ἥλιος, κύκλῳ συνεχῶς ἐν ἐκάστῳ φαινόμενος
 τῶν ἐνόπτρων, καὶ μηδεμίαν ἔχων αἰσθητὴν διαίρεσιν, πρὸς
 δὲ τῇ γῇ μᾶλλον διὰ ^g τὸ νηνεμώτερον εἶναι· πνεύματος γὰρ
¹⁰ ὄντος οὐκ εἶναι στάσιν ^h φανερόν. Παρὰ δὲ τοῦτο μέλαινα
 ἢ ἐχομένη περιφέρεια, διὰ τὴν ἐκείνης λευκότητα δοκοῦσα
 εἶναι ⁱ μελαντέρα. Πλεονάκεις δὲ ^k γίνονται αἱ ἄλλω περὶ
 τὴν σελήνην διὰ τὸ τὸν ἥλιον θερμότερον ὄντα θάττον δια-
 λύνειν τὰς συστάσεις τοῦ ἀέρος. Περὶ δὲ τοὺς ἀστέρας ¹ γί-

^k ἢ ante ἱρίς om. F. ¹ ἀνάγκη κύκλον F, ἀναγκαῖον κύκλον E. ^m γραμ-
 μαῖς N. ⁿ τοῦ αὐτοῦ σημείου F. ^o τε om. E. ^p τὸ] τῷ H. ^q οἷον
 —Δ Β om. E. ^r ἢ] ἢ τὸ F. ^s τῆς α ε β ἴσης F. ^t δὲ F. ^v Ε post
 Δ om. N. ^w δὴ] δὲ F.N. ^x ὀρθὴν F. ^y ἔστι F.N. ^z ἀναγραφο-
 μένη H.N. ^a δὴ] δὲ F.H. ^b ἥλιον ὧδε E, ubi versus quattuor pa-
 tent diagrammati. ^c δὲ μὴ ἐννοεῖν F. ^d σμικρότητα F.H.N. ^e δο-
 κεῖν F. ^f δὴ F. ^g τοῦ Ε. ^h φανεράν F. ⁱ μελανωτέρα H.N.
^k δείκνυνται F. ¹ γίνεται E.N.

νονται μὲν διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας, οὐ σημειώδεις δ' ὁμοίως, ὅτι μικρὰς πάμπαν ἐπιδηλοῦσι τὰς συστάσεις καὶ οὐπω γονίμους.

Ἡ δ' ἴρις ὅτι μὲν ἐστὶν ἀνάκλασις, εἴρηται πρότερον· 4 ποία δέ τις ἀνάκλασις, καὶ πῶς καὶ διὰ τίν' αἰτίαν ἕκαστα γίγνεται τῶν συμβαινόντων περὶ ^m ταύτην, λέγωμεν νῦν. Ἀνακλωμένη ⁿ μὲν οὖν ἡ ὄψις ἀπὸ πάντων φαίνεται τῶν λείων, τούτων δ' ἐστὶ καὶ ἀήρ καὶ ὕδωρ. Γίγνεται δ' ἀπὸ μὲν ἀέρος, ὅταν τύχῃ συνιστάμενος. Διὰ δὲ τὴν τῆς ὄψεως ² ἀσθένειαν πολλάκις καὶ ἄνευ ^ο συστάσεως ποιεῖ ἀνάκλασιν, οἷόν ποτε συνέβαινε ^p τινι πάθος ἡρέμα καὶ οὐκ ὀξὺ βλέποντι· αἰεὶ γὰρ εἶδωλον ἐδόκει προηγείσθαι βαδίζοντι αὐτῷ, ἐξ ἐναντίας βλέπον πρὸς αὐτόν. Τοῦτο δ' ἔπασχε διὰ τὸ ³ τὴν ὄψιν ἀνακλᾶσθαι πρὸς αὐτόν· οὕτω γὰρ ἀσθενὴς ἦν καὶ λεπτή πάμπαν ὑπὸ τῆς ἀρρωστίας, ὥστ' ἔνοπτρον ἐγίνετο καὶ ^q ὁ πλησίον ἀήρ, καὶ οὐκ ^r ἐδύνατο ἀπωθεῖν ^s ὥς ὁ πόρρω καὶ πυκνός. Διόπερ αἱ τ' ἄκραι ἀνεσπασμέναι φαίνονται ἐν ⁴ τῇ ^t θαλάττῃ, καὶ μείζω τὰ μεγέθη πάντων, ὅταν εὖροι πνέωσι, καὶ τὰ ἐν ταῖς ἀχλύσιν, οἷον ^v καὶ ἥλιος καὶ ἄστρα ἀνίσχοντα καὶ δύνοντα μᾶλλον ἢ μεσουρανοῦντα. Ἀπὸ δ' ⁵ ὕδατος μάλιστα ἀνακλᾶται, καὶ ^w ἀπὸ ἀρχομένου γίνεσθαι μᾶλλον ἔτι ἢ ἀπ' ἀέρος· ἕκαστον γὰρ τῶν μορίων ἐξ ὧν γίνεται ^x συνισταμένων ἢ ψακὰς ἔνοπτρον ἀναγκαῖον ^y εἶναι μᾶλλον τῆς ἀχλύος. Ἐπεὶ δὲ καὶ δῆλον καὶ εἴρηται πρό- ⁶ τερον ὅτι ἐν τοῖς τοιούτοις ἐνόπτροις τὸ χρῶμα μόνον ἐμφαίνεται, τὸ δὲ σχῆμα ἄδηλον, ἀναγκαῖον, ^z ὅταν ἄρχηται ὕειν καὶ ἤδη μὲν συνιστῇται εἰς ^a ψακάδας ὁ ἐν τοῖς νέφεσιν ἀήρ, μήπω δ' ^b ὕη, εἰς ἐξ ἐναντίας ἢ ὁ ἥλιος ἢ ἄλλο τι ^c οὕτω λαμπρὸν ὥστε γίνεσθαι ἔνοπτρον τὸ νέφος, καὶ τὴν ἀνά-

^m αὐτὴν F. ⁿ μὲν om. F. ^ο πυκνώσεως F. ^p τινι] τφ F. ^q ὁ om. F. ^r ἡδύνατο F.H. ^s ὥσπερ ὁ πόρρω καὶ ὁ π. διὰ F. ^t θαλάσση F. ^v καὶ] ὁ F, om. cum ipso ἥλιος H.N. ^w ἀπὸ om. F. ^x ἢ ψεκὰς συνισταμένων H.N. ψεκὰς etiam F. ^y μᾶλλον εἶναι F. ^z ὅτι E. ^a ψεκάδας F.H.N. ^b ὕει F.H. ^c λαμπρὸν οὕτως F.

κλασιν γίνεσθαι ^d πρὸς τὸ λαμπρὸν ἐξ ἐναντίας, γίγνεσθαι
⁷ ^e τε ἔμφασιν χρώματος, ^f οὐ σχήματος. Ἐκάστου ^g ὄντος
 τῶν ἐνόπτρων μικροῦ καὶ ἀοράτου, τῆς ^h δ' ἐξ ἀπάντων ^h αὐ-
 τῶν συνεχείας ⁱ τοῦ μεγέθους ὁρωμένης, ἀνάγκη συνεχῆς μέ-
 γεθος τοῦ αὐτοῦ φαίνεσθαι χρώματος· ἕκαστον γὰρ τῶν
⁸ ἐνόπτρων τὸ ^k αὐτὸ ἀποδίδωσι χρῶμα τῷ συνεχεῖ. Ὡστ'
^l ἐπεὶ ταῦτ' ἐνδέχεται συμβαίνειν, ὅταν τοῦτον ^m ἔχῃ τὸν
 τρόπον ^o τε ἥλιος καὶ τὸ νέφος καὶ ἡμεῖς ὦμεν μεταξὺ αὐ-
 τῶν, ἔσται διὰ τὴν ἀνάκλασιν ἔμφασίς τις. Ἀλλὰ μὴν καὶ
 φαίνεται τότε καὶ ⁿ οὐκ ἄλλως ἐχόντων γιγνομένη ἡ ἴρις.
⁹ Ὅτι μὲν οὖν ἀνάκλασις ^o ἡ ἴρις τῆς ὀψews πρὸς τὸν ἥλιόν
 ἐστί, φανερόν· ^p διὸ καὶ ἐξ ἐναντίας αἰεὶ γίνεται, ἡ ^q δ' ἄλως
 περὶ αὐτόν· καίτοι ἄμφω ἀνακλάσεις· ἀλλ' ^r ἡ γε τῶν χρω-
 μάτων ποικιλία διαφέρει· ἡ μὲν γὰρ ἀφ' ὕδατος καὶ μέλανος
 γίνεται ἀνάκλασις καὶ πόρρωθεν, ἡ ^s δ' ἐγγύθεν καὶ ἀπ' αἰέρος
¹⁰ λευκοτέρου τὴν φύσιν. Φαίνεται δὲ τὸ λαμπρὸν διὰ τοῦ
 μέλανος ἢ ἐν τῷ μέλανι (διαφέρει ^s γὰρ οὐθέν) ^t φοινικοῦν.
 Ὅραν ^u δ' ἔξεστι τό γε τῶν χλωρῶν ξύλων πῦρ, ὡς ^v ἐρυθρὰν
 ἔχει τὴν φλόγα διὰ τὸ ^w τῷ καπνῷ πολλῷ μεμίχθαι τὸ πῦρ
 λαμπρὸν ὄν καὶ λευκόν· καὶ δι' ἀχλύος καὶ καπνοῦ ὁ ἥλιος
¹¹ φαίνεται φοινικοῦς. Διὸ ἡ μὲν τῆς ἱριδος ἀνάκλασις, ἡ μὲν
 πρώτη τοιαύτην ἔχειν φαίνεται τὴν ^x χροάν (ἀπὸ ρανίδων
^y γὰρ μικρῶν γίνεται ἡ ἀνάκλασις), ἡ δὲ ^z τῆς ^a ἄλλω οὗ.
¹² Περὶ δὲ τῶν ἄλλων χρωμάτων ὕστερον ἐροῦμεν. Ἔτι δὲ
 περὶ αὐτόν ^b μὲν τὸν ἥλιον οὐ γίνεται διατριβὴ τοιαύτης
 συστάσεως, ἀλλ' ἡ ὕει ἡ διαλύεται. Ἐκ δὲ τῶν ἐναντίων ἐν
 τῷ μεταξὺ τῆς τοῦ ὕδατος γενέσεως ^c γίνεται τις χρόνος·

^d πρὸς—γίγνεσθαι om. pr. E. ^e τε om. F.H.N. ^f οὐ σχήματος
 om. pr. E. ^g ὄντων E. ^h τούτων F. ⁱ τοῦ—ἐνόπτρων margo F.
^k αὐτὸ] ἐαυτοῦ H.N. ^l ἐπεὶ] εἰ E. ^m ἔχῃ τοῦτον F.H.N. ⁿ οὐκ
 om. H. ^o ἡ om. N. ^p διὸ καὶ] ἀλλ' ἡ μὲν H.N. ^q ἄλως αἰεὶ περὶ H.
^r ἡ μὲν τῇ τῶν H.N. ^s γὰρ om. E. ^t φοινικοῦν post μέλανι F, φοι-
 νικοῦ N. ^v ἔχει τὴν φλόγα ἐρυθρὰν H.N. ^w τῷ om. H.N. ^x χροαὶν
 H.N. ^y γὰρ om. F. ^z τῆς om. E.H.N. ^a ἄλλος N. ^b μὲν om. F.
^c ἐγγίνεται F.

^d τούτου γὰρ μὴ συμβαίνοντος ἦσαν ἂν κεχρωματισμέναι αἱ ἄλλω ὥσπερ ἡ ἱρίς. Νῦν δ' ὅλα μὲν οὐ γίγνεται τοιαύτην ¹³ ἔχοντα τὴν ἔμφασιν, οὐδὲ κύκλῳ, μικρὰ δὲ καὶ κατὰ μόριον, αἱ καλοῦνται ῥάβδοι, ἐπεὶ εἰ συνίστατο τοιαύτη ἀχλὺς ^e οἷα γένοιτ' ^f ἂν ὕδατος ἢ τινος ἄλλου μέλανος, καθάπερ ^g ἐλέγομεν, ἐφαίνετο ἂν ἡ ἱρίς ^h ὅλη, ὥσπερ ἡ περὶ τοὺς λύχνους. Περὶ γὰρ τούτους τὰ πλείστα νοτίων ⁱ ὄντων ἱρίς γίγνεται ¹⁴ τοῦ χειμῶνος, μάλιστα δὲ δῆλη γίνεται τοῖς ὑγροῦς ἔχουσι τοὺς ὀφθαλμούς· τούτων γὰρ ἡ ὄψις ταχὺ δι' ἀσθένειαν ἀνακλάται. Γίγνεται δ' ἀπὸ ^k τε τῆς τοῦ ἀέρος ὑγρότητος καὶ ¹⁵ ἀπὸ λιγνύος τῆς ἀπὸ ^l τῆς φλογὸς ἀπορρεούσης ^m καὶ ⁿ μιγνυμένης· τότε γὰρ γίγνεται ἔνοπτρον, ^o καὶ διὰ τὴν μελανίαν· καπνώδης γὰρ ἡ λιγνύς· τὸ δὲ τοῦ ^p λύχνου φῶς οὐ λευκὸν ἀλλὰ πορφυροῦν φαίνεται κύκλῳ καὶ ἱριῶδες, φοινικοῦν δ' οὐ· ἔστι γὰρ ἡ τε ὄψις ὀλίγη ἢ ἀνακλωμένη, καὶ μέλαν τὸ ἔνοπτρον. Ἡ δ' ἀπὸ τῶν κωπῶν τῶν ^q ἀναφερο- ¹⁶ μένων ἐκ τῆς θαλάττης ἱρίς τῇ μὲν θέσει τὸν αὐτὸν γίγνεται τρόπον τῇ ἐν τῷ οὐρανῷ, ^r τὸ δὲ χρῶμα ὁμοιοτέρα τῇ περὶ τοὺς λύχνους· οὐ γὰρ ^s φοινικῇ ἀλλὰ πορφυρᾷ ἔχουσα φαίνεται τὴν χροάν. Ἡ δ' ἀνάκλασις ἀπὸ τῶν μικροτάτων μὲν συνεχῶν δὲ γίγνεται ῥανίδων· αὗται δ' ὕδωρ ἀποκεκριμένον εἰσὶν ἤδη παντελῶς. Γίνεται δὲ ^t καὶ τις λεπταῖς ῥα- ¹⁷ νίσιν ^v ῥαίνῃ ^w εἰς τι τοιοῦτον χωρίον, ὃ ^x τὴν θέσιν πρὸς ὃν τὸν ἥλιον ἐστραμμένον ἐστί, καὶ τῇ μὲν ὁ ἥλιος ^z ἀνέχει τῇ δὲ ^a σκιάζει· ἐν τῷ τοιούτῳ γάρ, ἐὰν εἴσω τις ῥαίνῃ, τῷ ἐστῶτι ^b ἐκτός, ^c ἢ ἐπαλλάττουσιν αἱ ἀκτῖνες καὶ ποιοῦσι τὴν σκιάν, φαίνεται ἱρίς. Ὁ δὲ τρόπος καὶ ἡ χροὰ ὁμοία ¹⁸ καὶ τὸ αἷτιον τὸ αὐτὸ τῇ ἀπὸ τῶν κωπῶν· τῇ γὰρ χειρὶ

^d τούτου—ἄλλω] ἐπεὶ εἰ μὴ ἐγίγνετο ἦν ἂν κεχρωματισμένη ἢ ἄλλως F.
^e οἷα om. E. ^f ἂν] ἀπὸ τοῦ F. ^g λέγομεν E.F.N. ^h ὅλη N.
ⁱ ὄντων ἡ ἱρίς N. ^k τε τοῦ ἀέρος δι' ὑγρότητα E. ^l τῆς ante φλ.
om. H. ^m καὶ om. E. ⁿ ῥήγνυμένης pr. F. ^o καὶ om. H. ^p λύχνου
καὶ τῆς αὐγῆς φῶς H.N. ^q ἀνακλωμένων pr. F. ^r τῷ δὲ χρώματι H.N.
^s φοινικῇ E, φοινικοῦν N. ^t καὶ τις] καὶ ἐν ταῖς H.N. ^v ῥαίνῃ om.
F.H.N. ^w εἰς] ἐὰν N, ἐὰν ἢ H. ^x τῇ θέσει H.N. ^y τὸν om. F.
^z ἀνέχει E. ^a σκιάζει E. ^b ἐκτός E. ^c ἢ] ὅπου margo F.

κώπη χρήται ὁ ραίνων. Ὅτι δὲ τὸ χρώμα τοιοῦτον, ἅμα
 δῆλον ἔσται καὶ περὶ τῶν ἄλλων χρωμάτων τῆς φαντασίας,
 19^d ἐκ τῶνδε. Δεῖ γὰρ νοήσαντας, ὥσπερ εἴρηται, καὶ ὑποθε-
 μένους πρῶτον μὲν ὅτι τὸ λαμπρὸν ἐν τῷ μέλανι ἢ διὰ τοῦ
 μέλανος χρώμα ποιεῖ φοινικοῦν, δεύτερον δ' ὅτι ἡ ὄψις ^e ἐκτει-
 νομένη ἀσθενεστέρα γίνεται καὶ ἐλάττων, τρίτον ^f δ' ὅτι τὸ
 μέλαν οἶον ἀπόφασίς ἐστιν· τῷ γὰρ ^g ἐκλιπεῖν τὴν ὄψιν
 φαίνεται μέλαν, διὸ τὰ πόρρω πάντα μελάντερα φαίνεται,
 20 διὰ τὸ μὴ διικνεῖσθαι τὴν ὄψιν. Θεωρεῖσθω μὲν ^h οὖν ταῦτα
 ἐκ τῶν περὶ τὰς αἰσθήσεις συμβαινόντων· ἐκείνων γὰρ ἴδιοι
 οἱ περὶ τούτων λόγοι· νῦν δ' ὅσον ἀνάγκη, τοσοῦτον περὶ
 αὐτῶν λέγωμεν. Φαίνεται ⁱ δ' οὖν διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν τὰ
 τε πόρρω μελάντερα καὶ ἐλάττω καὶ λειότερα, καὶ τὰ ἐν τοῖς
 ἐνόπτροις, καὶ τὰ νέφη ^k μελάντερα βλέπουσιν εἰς τὸ ὕδωρ
 21 ἢ εἰς αὐτὰ τὰ νέφη. Καὶ τοῦτο πάνυ ἐπιδήλως· διὰ γὰρ
 τὴν ἀνάκλασιν ὀλίγη τῇ ὄψει θεωροῦνται. Διαφέρει δ' οὐ-
 θὲν τὸ ὁρώμενον μεταβάλλειν ἢ τὴν ὄψιν· ἀμφοτέρως γὰρ
 22 ἔσται ^l ταυτόν. Πρὸς δὲ τούτοις δεῖ μὴ λεληθέναι καὶ τόδε·
 συμβαίνει γὰρ ὅταν ἡ τοῦ ἡλίου νέφος πλησίον, εἰς μὲν αὐτὸ
 βλέποντι ^m μηδὲν φαίνεσθαι κεχρωματισμένον ἀλλ' εἶναι
 λευκόν, ἐν δὲ τῷ ὕδατι ⁿ ταυτό τοῦτο θεωροῦντι χρώμα τι
 23 ἔχειν τῆς ἱρίδος. Δῆλον τοίνυν ὅτι ἡ ὄψις ὥσπερ καὶ τὸ
 μέλαν κλωμένη δι' ἀσθένειαν ^o μελάντερον ποιεῖ φαίνεσθαι,
 καὶ τὸ λευκὸν ἥττον λευκόν, καὶ προσάγει πρὸς τὸ μέλαν.
 Ἡ μὲν οὖν ἰσχυροτέρα ^p ὄψις εἰς φοινικοῦν χρώμα μετέβαλεν,
 ἡ δ' ἐχομένη εἰς τὸ πράσινον, ἡ δ' ἔτι ἀσθενεστέρα εἰς τὸ
 24 ἀλουργόν. ^q Ἐπὶ δὲ τὸ πλεῖον οὐκέτι φαίνεται, ἀλλ' ἐν τοῖς
 τρισίν, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων τὰ πλείστα, καὶ τούτων ἔσχε
 τέλος· τῶν ^r δ' ἄλλων ^s ἀναίσθητος ἡ μεταβολή. Διὸ καὶ ἡ
 25 ἱρίς ^t τρίχρως φαίνεται, ἑκατέρα μὲν, ἐναντίως δέ. Ἡ μὲν

^d ἐκ] δῆλον ἐκ N. ^e ἀποτεينوμένη F. ^f δ' om. F. ^g ἐκλείπειν
 F.H.N. ^h οὖν om. F. ⁱ δ' οὖν] γοῦν N. ^k μελανώτερα N. ^l ταύ-
 τό E.H. ^m μηδὲ F.H. ⁿ αὐτὸ E.H.N. ^o μελάντερον om. E, post
 ποιεῖ ponit N. ^p ὄψις margo F. ^q ἐπεὶ F.H. ^r δ' om. E. ^s ἀναί-
 σθητον N. ^t τριχῶς N.

οὖν πρώτη τὴν ἔξω ^v φοινικὴν ἔχει· ἀπὸ μεγίστης γὰρ περι-
 φερείας πλείστη προσπίπτει ^w ἡ ὄψις πρὸς τὸν ἥλιον, μεγί-
 στη δ' ἡ ἔξω· ἡ δ' ἐχομένη καὶ ἡ τρίτη ἀνάλογον. ^vΩστ' εἰ
^xτὰ περὶ τῶν χρωμάτων τῆς φαντασίας εἴρηται καλῶς,
 ἀνάγκη τρίχρων τε εἶναι αὐτὴν καὶ τούτοις τοῖς χρώμασι κε-
 χρώσθαι ^yμόνοις. Τὸ δὲ ξανθὸν φαίνεται διὰ τὸ παρ' ἄλ- 26
 ληλα φαίνεσθαι. Τὸ γὰρ φοινικοῦν παρὰ τὸ πράσινον λευ-
 κὸν φαίνεται. Σημεῖον δὲ τούτου· ἐν γὰρ τῷ μελαντάτῳ
 νέφει μάλιστα ἄκρατος γίνεται ^z ἡ ἴρις· συμβαίνει δὲ τότε
^a ξανθότατον εἶναι δοκεῖν τὸ φοινικοῦν. ^vΕστι δὲ τὸ ξανθὸν
 ἐν τῇ ἴριδι χρῶμα μεταξὺ τοῦ τε φοινικοῦ ^b καὶ πρασίνου
 χρώματος. Διὰ τὴν μελανίαν ^c οὖν τοῦ κύκλῳ νέφους ὅλον 27
 αὐτοῦ φαίνεται τὸ ^d φοινικοῦν λευκόν· ἔστι γὰρ πρὸς ^e ἐκεῖνα
 λευκόν. Καὶ πάλιν ἀπομαραينوμένης τῆς ἴριδος ^f ἐγγυτάτῳ,
 ὅταν λύηται τὸ φοινικοῦν· ἡ γὰρ νεφέλη λευκὴ οὖσα, προσ-
 πίπτουσα παρὰ τὸ πράσινον, μεταβάλλει εἰς τὸ ξανθόν.
 Μέγιστον δὲ σημεῖον τούτων ἡ ἀπὸ τῆς σελήνης ἴρις· φαίνε- 28
 ται γὰρ λευκὴ πάμπαν. Γίνεται δὲ τοῦτο, ὅτι ἔν τε τῷ
 νέφει ζοφερῷ ^g ὄντι φαίνεται καὶ ἐν νυκτί. ^vΩσπερ ^h οὖν πῦρ
 ἐπὶ πῦρ, μέλαν παρὰ μέλαν ποιεῖ τὸ ἡρέμα λευκὸν παντελῶς
 φαίνεσθαι λευκόν· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ⁱ φοινικοῦν. Γίνεται 29
 δὲ τοῦτο ^k τὸ πάθος καταφανὲς καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθῶν· ἐν γὰρ
 τοῖς ὑφάσμασι καὶ ποικίλμασιν ἀμύθητον διαφέρει τῇ φαν-
 τασία ἄλλα παρ' ἄλλα τιθέμενα ^l ἔνια τῶν χρωμάτων, οἷον
 καὶ ^m τὰ πορφυρὰ ἐν λευκοῖς ἢ μέλασιν ἐρίοις, ⁿ ἔτι δ' ἐν
 αὐγῇ τοιαδί ^o ἢ τοιαδί· διὸ καὶ οἱ ποικιλταί φασι διαμαρτά-
 νειν ἐργαζόμενοι πρὸς τὸν λύχνον πολλάκις τῶν ^p ἀνθῶν,
 λαμβάνοντες ἕτερα ἀνθ' ἑτέρων. Διότι μὲν οὖν τρίχρως τε, 30

^v φοινικίαν F. ^w ἡ om. E.H.N. ^x περὶ τὰ N. ^y μόνον E.
^z ἡ om. E.H.N. ^a ξανθότερον F.H.N. ^b καὶ τοῦ πρ. N. ^c οὖν] γὰρ H.N, om. E. ^d φοινικιοῦν E. ^e ἐκεῖνο corr. E. ^f ἐγγύτατα
 re. E: pr. enim om. ^g ὄντι om. E.H.N. ^h οὖν πῦρ παρὰ μέλαν
 ποιεῖ H. et corr. N, οὖν παρὰ μέλαν πῦρ pr. N. vulgatam corr. E. ⁱ φοι-
 νικιοῦν E. ^k τὸ πάθος om. E. ^l ἔνια om. F.H.N. ^m τὰ om. E.
ⁿ ἔστι E.N. ^o ἢ τοιαδί om. pr. E. ^p ἀνθῶν καὶ λαμβάνειν λαμβ.
 pr. F.

καὶ ὅτι ἐκ τούτων φαίνεται τῶν χρωμάτων ^qμόνων ἢ ἱρις, εἴρηται. Διπλῇ δὲ καὶ ἀμαυροτέρα τοῖς χρώμασιν ἢ περιέχουσα, καὶ τῇ θέσει τὰς χροᾶς ἐξ ἐναντίας ἔχει κειμένας διὰ ³¹τὴν αὐτὴν αἰτίαν. ^rΜακροτέραν γὰρ ἀποτεινομένη ἢ ὄψις ὥσπερ τὸ πορρώτερον ^sὄρα, καὶ τὸ ἐνταῦθα τὸν αὐτὸν τρόπον. ^tἈσθενεστέρα οὖν ἀπὸ τῆς ἔξωθεν ἢ ἀνάκλασις γίνεται διὰ τὸ πορρώτερον ποιεῖσθαι τὴν ἀνάκλασιν, ὥστ' ἐλάττων προσπίπτουσα τὰ χρώματα ποιεῖ ἀμαυρότερα φαίνεσθαι. ³²Καὶ ἀντεστραμμένως ^tδὴ διὰ τὸ ^vπλεῖον ἀπὸ τῆς ἐλάττονος καὶ τῆς ἐντὸς περιφερείας προσπίπτειν πρὸς τὸν ἥλιον· ἐγγυτέρω γὰρ τῆς ὄψεως ^wοὔσα ἀνακλᾶται ἀπὸ τῆς ἐγγυτάτω περιφερείας τῆς πρώτης ἱρίδος. ^xἘγγυτάτω δ' ἐν τῇ ἔξωθεν ἱρίδι ἢ ἐλαχίστη περιφέρεια, ^xὥστε ^yαὕτη ἔξει τὸ χρῶμα ³³^zφοινικοῦν· ἢ δ' ἐχομένη καὶ ^aἢ τρίτη κατὰ λόγον. ^tἩ ἔξω ἱρις ἐφ' ^φ^bτὸ Β, ἢ ^cἔσω ἐφ' ^φτὸ Α· τὰ χρώματα δ', ἐφ' ^d^φτὸ ^eΓ, ^zφοινικοῦν, ἐφ' ^φτὸ ^fΔ, πράσινον, ^gἐφ' ^φ^hΕ, ἀλουργόν· τὸ ⁱξανθὸν δὲ φαίνεται ἐφ' ^kοὐ ^lτὸ Ζ. Τρεῖς δ' οὐκέτι γίνονται, οὐδὲ πλείους ἱριδες διὰ τὸ καὶ τὴν δευτέραν γίγνεσθαι ἀμαυροτέραν, ὥστε καὶ τὴν τρίτην ἀνάκλασιν πάνμπαν ἀσθενῇ γίγνεσθαι καὶ ἀδυνατεῖν ἀφικνεῖσθαι πρὸς τὸν ἥλιον.

5 ^vὍτι δ' οὔτε κύκλον οἶόν τε ^mγίγνεσθαι τῆς ἱρίδος οὔτε μεῖζον ἡμικυκλίου τμήμα, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ⁿτῶν συμβαινόντων περὶ αὐτήν, ἐκ τοῦ διαγράμματος ἔσται θεωροῦσι δῆλον. ²Ἡμισφαιρίου γὰρ ὄντος ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος κύκλου τοῦ ἐφ' ^o^φτὸ Α, κέντρου δὲ τοῦ Κ, ἄλλου δέ τινος ἀνατέλλοντος σημεῖου ἐφ' ^p^φτὸ Η, ^qεἰὰν ^rαἰ ἀπὸ τοῦ Κ γραμμαὶ κατὰ κῶ-

^qμόνον E, μόνη N, idque post ἱρις. ^rμακροτέρα E.H.N, μακρότερον F. ^sὄραται E.H.N. ^tδὲ E. ^vπλείω F.H.N. et corr. E. ^wοὔσα om. E. ^xὥστε om. pr. E. ^yαὐτῆς F. ^zφοινικιοῦν E. ^aἢ ante τρίτη om. E. ^bτὸ om. F. ^cἔσω ἢ πρώτη ἐφ' H.N. ^dὦν F. ^eΓ] ε pr. N. ^fΔ] γ pr. N. ^gἐφ' ^φ om. pr. E. ^hΕ] θ F. et pr. N. ⁱδὲ ξανθὸν F. ^k^φ H.N. ^lτὸ om. F. ^mγενέσθαι H.N. ⁿτῶν ante συμβ. om. E. ^oοὐ E. ^pοὐ H. ^qἂν E. ^rαἰ om. E.H.N.

νον ^sἐκπίπτουσai ^tποιῶσιν ^vὥσπερ ἄξονα τὴν ἐφ' ^wἡ ^xή ΗΚ,
^yκαὶ ἀπὸ τοῦ Κ ἐπὶ τὸ ^zΜ ἐπιζευχθεῖσαι ἀνακλασθῶσιν ἀπὸ
τοῦ ἡμισφαιρίου ἐπὶ τὸ Η, ἐπὶ τὴν μείζω γωνίαν πρὸς κύ-
κλου περιφέρειαν προσπεσοῦνται ^aαἱ ἀπὸ τοῦ ^bΚ· καὶ ἐὰν
μὲν ^cἐπ' ἀνατολῆς ἢ ἐπὶ δύσεως τοῦ ἄστρου ἢ ἀνάκλασις γέ-
νηται, ἡμικύκλιον ἀποληφθήσεται τοῦ κύκλου ὑπὸ τοῦ ὀρίζον-
τος τὸ ὑπὲρ γῆν γιγνόμενον, ^dἐὰν ^{δ'} ἐπάνω, ^eἐλαττον αἰεὶ
^fἡμικυκλίου. Ἐλάχιστον ^{δ'}, ὅταν ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ γέ-
νηται τὸ ἄστρον. ^gἘστω γὰρ ἐπ' ^hἀνατολῆς πρῶτον, οὗ
τὸ Η, καὶ ἀνακεκλάσθω ἡ ΚΜ ἐπὶ τὸ Η, καὶ ⁱτὸ ἐπίπεδον
ἐκβεβλήσθω ^kἐν ^φτὸ Α, τὸ ἀπὸ τοῦ τριγώνου ἐν ^φτὸ
ΗΚΜ. Κύκλος οὖν ἡ τομὴ ἔσται τῆς σφαίρας. Ὁ μέ-
γιστος ἔστω ^lὁ ἐφ' ^φΑ· διοίσει γὰρ οὐθέν, ἂν ὁποιοῦν
τῶν ἐπὶ τῆς ΗΚ κατὰ τὸ τρίγωνον ^mτὸ ΚΜΗ ἐκβληθῇ ⁿτὸ
ἐπίπεδον. Αἱ οὖν ἀπὸ ^oτῶν ^pΗΚ ἀναγόμεναι γραμμαὶ ἐν ⁴
τούτῳ τῷ λόγῳ οὐ συσταθήσονται τοῦ ἐφ' ^φΑ ἡμικυκλίου
πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο σημείον· ἐπεὶ γὰρ τά τε ^qΗΚ σημεία
δέδοται, καὶ ἡ ^rΚΗ δεδομένη ἂν εἴη καὶ ἡ ΜΗ, ὥστε καὶ ^sὁ
λόγος τῆς ΜΗ πρὸς ^tτὴν ΜΚ. Δεδομένης οὖν περιφε-
ρείας ἐφάψεται τὸ Μ. Ἐστω ^vδὴ αὕτη ἐφ' ἧς ^wτὰ ΝΜ· ⁵
ὥστε ἡ τομὴ τῶν περιφερειῶν δέδοται. Πρὸς ἄλλη δὲ τῇ
πρὸς τῇ ΜΝ περιφερείᾳ ἀπὸ τῶν ^xαὐτῶν σημείων ὁ αὐτὸς
λόγος ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῳ οὐ συνίσταται. Ἐκκείσθω οὖν
τις γραμμὴ ἡ ΔΒ, καὶ τετμήσθω ὡς ἡ ΜΗ πρὸς ΜΚ, ^yἡ
Δ πρὸς τὸ Β. Μείζων δὲ ἡ ΜΗ τῆς ^zΜΚ, ἐπεὶ περ ἐπὶ ⁶
τὴν μείζω γωνίαν ἢ ἀνάκλασις τοῦ κώνου· ὑπὸ γὰρ τὴν μεί-
ζω γωνίαν ὑποτείνει ^aτὴν τοῦ ^bΚΜΗ τριγώνου. ^cΜείζων

^s ἐκπίπτουσιν Ε, ἐμπίπτουσai Η.Ν. ^t ποιῶσιν Ε. ^v ὥσπερ Ε.Η.Ν. ^w ἡ] ὦν Ε. ^x ἡ om. Ν. ^y καὶ om. Ε. ^z Μ om. in lacuna Ν. ^a αἱ om. Ν. ^b Κ] η Ν. ^c ἀπ' Ν. ^d ἂν Η.Ν. ^e αἰεὶ ἐλαττον Ε.Η.Ν. ^f ἡμικύκλιον Ν. ^g ἔστω γὰρ om. pr. Ε. ^h ἀνατολῇ Η. ⁱ τὸ post καὶ om. Ν. ^k ἐν ^φτὸ Α om. Η.Ν. et pr. Ε. ^l ὁ ante ἐφ' om. Ε. ^m τὸ ΚΜΗ om. Ε. ⁿ τὸ om. Η. ^o τῶν] τοῦ Ν, τῆς Ε. ^p ΗΚ] κέντρον Η. ^q κ η Ε. ^r η κ Η: Ε. pr. om. η. ^s ὁ om. Η.Ν. ^t τὴν om. Ε.Η.Ν. ^v δὲ F. ^w τὰ] τὸ F. ^x αὐτῶν om. Ε. ^y ἡ Δ—ΜΚ om. Ν. et pr. Ε. ^z κ μ F.Η. ^a τὴν ante τοῦ om. Ε. ^b μ κ η Η. ^c μείζων—B margo Ε.Η.

ἄρα καὶ ἡ Δ τῆς Β. Προσπεπορίσθω οὖν πρὸς τὴν Β, ἐφ' ἧς τὸ Ζ· ὥστ' εἶναι ὅπερ τὴν Δ πρὸς ^dτὴν Β, τὴν Β Ζ πρὸς ⁷τὴν Δ. Εἴτα ὅπερ ἡ Ζ πρὸς ^fτὴν Κ Η, ἡ τὸ Β πρὸς ἄλλην πεποιήσθω τὴν Κ Π, καὶ ἀπὸ τοῦ Π ^gἐπὶ τὸ Μ ἐπεζεύχθω ἡ τὸ Μ Π. Ἔσται οὖν τὸ Π πόλος τοῦ κύκλου, πρὸς ὃν αἱ ἀπὸ τοῦ Κ γραμμαὶ προσπίπτουσιν· ἔσται γὰρ ὅπερ ἡ Ζ πρὸς ^hτὴν ⁱΚ Η, καὶ ἡ Β πρὸς ^kτὴν Κ Π, καὶ ἡ ⁸Δ πρὸς ^kτὴν ^lΠ Μ. Μὴ ^mγὰρ ἔστω, ἀλλ' ἡ πρὸς ἐλάττω ἢ πρὸς μείζω τῆς ⁿΠ Μ· οὐθὲν γὰρ διοίσει. ^pἜστω πρὸς Π Ρ. Τὸν αὐτὸν ἄρα λόγον αἱ Η Κ καὶ Κ Π καὶ ^qἡ Π Ρ πρὸς ἀλλήλας ἔξουσιν ὥνπερ αἱ Δ Β Ζ. ^rΑἱ δὲ Δ Β Ζ ἀνάλογον ἦσαν, ^sὅπερ ἡ Δ πρὸς Β, ἡ Ζ Β πρὸς Δ· ὥστε ὅπερ ἡ Π Η πρὸς ^tτὴν Π Ρ, ἡ ^vτὸ Π Ρ πρὸς ^wτὴν ^xΠ Κ. ⁹Ἄν οὖν ἀπὸ τῶν Κ Η αἱ Η Ρ καὶ Κ Ρ ἐπὶ τὸ Ρ ἐπιζευχθῶσιν, αἱ ἐπιζευχθεῖσαι αὐταὶ τὸν αὐτὸν ἔξουσιν λόγον ὥνπερ ἡ ^yΠ Η πρὸς ^zτὴν Π Ρ· περὶ γὰρ τὴν αὐτὴν γωνίαν τὴν Π ἀνάλογον αἶ τε τοῦ Η Π Ρ ^aτριγώνου ^bκαὶ ^cτοῦ Κ Ρ Π. ¹⁰Ὡστε καὶ ἡ ^dΠ Ρ πρὸς ^eτὴν ^fΚ Ρ τὸν αὐτὸν ἔξει ^gλόγον, καὶ ^hἡ Η Π πρὸς ^eτὴν Π Ρ. Ἔχει δὲ καὶ ἡ Μ Η πρὸς ⁱτὴν ^kΜ Κ ^lτὸν αὐτὸν λόγον ὥνπερ ἡ τὸ ^mΔ πρὸς ⁿτὸ Β ἀμφοτέραι. Ὡστ' ἀπὸ τῶν Η Κ σημείων οὐ μόνον πρὸς ^oτῇ Μ Ν ^pπεριφέρειᾳ συσταθήσονται τὸν αὐτὸν ἔχουσαι λόγον, ¹¹ἀλλὰ καὶ ἄλλοθι· ὅπερ ἀδύνατον. Ἐπεὶ οὖν ἡ Δ οὔτε πρὸς ^qἐλάττω ^rτῆς ^sΠ Μ οὔτε πρὸς μείζω (ὁμοίως γὰρ ^tδείξομεν), δῆλον ὅτι πρὸς αὐτὴν ἂν εἴη τὴν ἐφ' ἣ Μ Π. Ὡστ'

^d τὴν Β] τὸ β rc. E: pr. enim om. ^e τὴν om. E. ^f τὴν] τὸ F.
^g ἐπὶ μὲν τὸ F.H. ^h τὴν om. E.F. ⁱ κ η καὶ ἀπὸ τοῦ π καὶ pr. F.
^k τὴν om. E.F.N. ^l μ π F.H. ^m ἔστω γὰρ F. ⁿ μ π F. ^o οὐδὲ H.
^p ἔστω γὰρ πρὸς H.N. ^q ἡ om. E. ^r αἱ δὲ Δ Β Ζ om. E. ^s ὅπερ γρ. F, ὥνπερ E.H.N., ὥνπερ ἄρα F. ^t τὴν om. E. ^v τὸ om. F.
^w τὴν om. E. ^x κ π N. ^y η π F.H. ^z τὴν ante Π Ρ om. E.
^a τριγώνου] □ F. ^b καὶ ante τοῦ om. N. ^c τοῦ] αἱ τοῦ E. ^d Π post ἡ om. E. ^e τὴν utrumque om. E. ^f Κ Ρ] π κ N. ^g λόγον ὃν καὶ F. ^h ἡ] ἡ τὸ E.H.N. ⁱ τὴν om. E.H.N. ^k κ μ F.H.N.
^l τοῦτον τὸν H.N., τοῦτον F. ^m Δ] δ ε κ μ N. ⁿ τὸ] τὴν F.H.N.
^o τῇ] τὴν F.N. ^p περιφέρειαν H.N. ^q ἐλάττων H.N. ^r τοῦ H.
^s μ π F.H.N. ^t δειχθήσεται F.H.N.

ἔσται ὅπερ ἡ Μ Π πρὸς ^ν τὴν ^ω Π Κ, ἡ ^z τὸ Π Η πρὸς τὴν Μ Π, ^υ καὶ λοιπὴ ἡ τὸ Μ Η πρὸς Μ Κ. ^z ^α Ἄν οὖν τῷ ἐφ' ¹² ^ω ^α τὸ Π πόλῳ χρώμενος, διαστήματι ^β δὲ τῷ ἐφ' ^ε ^ω Μ Π, κύκλος γραφῇ, ἀπασῶν ἐφάψεται τῶν γωνιῶν ὥς ἀνακλώμεναι ποιοῦσιν αἱ ἀπὸ τοῦ ^δ Μ Η κύκλου· εἰ δὲ μή, ὁμοίως δειχθήσονται τὸν αὐτὸν ἔχουσαι λόγον ^ε αἱ ἄλλοθι καὶ ἄλλοθι τοῦ ἡμικυκλίου συνιστάμεναι, ὅπερ ἦν ἀδύνατον. ^φ ^α Ἄν ¹³ οὖν περιαγάγῃς ^ς τὸ ἡμικύκλιον τὸ ἐφ' ^ω τὸ Α περὶ τὴν ἐφ' ^η Η Κ ^η Π διάμετρον, αἱ ἀπὸ τοῦ Η Κ ἀνακλώμεναι πρὸς τὸ ἐφ' ^ω τὸ ^ι Μ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπιπέδοις ὁμοίως ἔξουσιν, καὶ ἴσην ποιήσουσι γωνίαν τὴν Κ Μ Η. Καὶ ἦν ^κ ποιοῦσι δὲ γωνίαν ¹⁴ αἱ Η Π καὶ Μ Π ἐπὶ τῆς Η Π, ¹ αἰ ἴση ἔσται. Τρίγωνα οὖν ἐπὶ τῆς Η Π καὶ ^μ Κ Π ἴσα τῷ Η Μ Π ^ν καὶ Κ Μ Π συνεστήκασιν. Τούτων δ' αἱ κάθετοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον πεσοῦνται τῆς Η Π καὶ ἴσαι ἔσονται. Πιπτέτωσαν ἐπὶ τὸ Ο. Κέντρον ἄρα τοῦ κύκλου τὸ Ο, ἡμικύκλιον δὲ τὸ περὶ τὴν ¹⁵ Μ Ν ἀφήρηται ^ο ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος· Ρ τῶν μὲν γὰρ ἄνω τὸν ἥλιον οὐ κρατεῖν, τῶν δὲ ^ρ πρὸς τῇ γῇ στηριζομένων κρατεῖν, καὶ διαχεῖν τὸν αέρα. Καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἱριν οὐ συμβάλλειν τὸν κύκλον. Γίνεσθαι δὲ καὶ νύκτωρ ἀπὸ τῆς σελήνης ¹⁶ ὀλιγάκις· οὔτε γὰρ αἰὲς πλήρης, ἀσθενεστέρα τε τὴν φύσιν ὥστε κρατεῖν τοῦ αέρος. Μάλιστα δ' ἴστασθαι τὴν ἱριν, ὅπου μάλιστα κρατεῖται ὁ ἥλιος· πλείστη γὰρ ἐν ^ρ αὐτῇ ἱκμάς ^ς ἐνέμεινεν. Πάλιν ἔστω ^τ ὁ ὀρίζων μὲν ἐφ' οὗ ^ν τὸ ¹⁷ Α Β Γ, ἐπανατεταλκέτω δὲ τὸ Η, ὁ δ' ἄξων ἔστω νῦν ἐφ' ^ω τὸ Η Π. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα πάντα ὁμοίως δειχθήσεται ὡς

^ν τὴν om. E.F. ^ω κ π N. ^z τὸ om. F.H.N. ^υ καὶ λοιπὴ—
 Μ Κ om. E.F.N. ^z εἰάν N. ^α τὸ om. E. ^β δὲ om. F. ^ε ^ω] ἥς
 τὸ E. ^δ μ α E.H, om. N. ^ε αἰ om. E. ^φ εἰάν N. ^ς τὸ ἡμικ.]
 τε ὡς (supra posito τὸ) ἡμικ. F. ^η Π om. N. ^ι Μ] γ corr. N.
^κ ποιήσουσι F.H.N. ¹ αἰ—Η Π om. pr. E. ^μ Κ Π] η π E. ^ν καὶ
 om. N, καὶ Κ Μ Π om. pr. E. ^ρ ὑπὸ N. ^ρ τῶν] τὰ N. τῶν μὲν
 — ἱκμάς ἐνέμεινεν rc. margo E. ^ρ πρὸς τῇ γῇ στηριζομένων γρ. E,
 προσπεριζομένων F. et rc. E, περιζομένων H.N, διασκορπιζομένων mar-
 go H. ^ρ αὐτῇ ἡ ἱκμάς F. ^ς ἐνέμεινεν om. H.N. ^τ ὁ om. F.N.
^ν τὸ post οὗ om. E. ^ω οὗ F.H.N.

καὶ πρότερον, ὁ δὲ πόλος ^κ τοῦ κύκλου ^γ ὁ ἐφ' ^δ Π κάτω
 ἔσται τοῦ ὀρίζοντος τοῦ ἐφ' ^δ τὸ ΑΓ, ἀρθέντος τοῦ ἐφ' ^ζ ^δ
 18 τὸ Η σημείου. Ἐπὶ δὲ τῆς αὐτῆς ὁ τε πόλος καὶ τὸ κέν-
 τρον τοῦ κύκλου καὶ τὸ τοῦ ὀρίζοντος νῦν τὴν ἀνατολήν·
 ἔστι γὰρ ^α οὗτος ἐφ' ^δ τὸ ΗΠ. Ἐπεὶ δὲ τῆς διαμέτρου
 τῆς ΑΓ τὸ ΚΗ ἐπάνω, τὸ κέντρον εἴη ^α ^β ὑποκάτω τοῦ
 ὀρίζοντος πρότερον τοῦ ἐφ' ^δ τὸ ΑΓ, ἐπὶ τῆς ΚΠ γραμ-
 19 μῆς, ἐφ' οὗ τὸ Ο. Ὡστ' ἑλαττον ἔσται τὸ ἐπάνω τμήμα
 ἡμικυκλίου ^γ τὸ ἐφ' ^δ Ψ ^δ ΥΩ· τὸ ^ε γὰρ ^δ ΨΥΩ ἡμικύκλιον
 ἦν, νῦν δ' ἀποτετέμνηται ^ς ἀπὸ τοῦ ΑΓ ὀρίζοντος. Τὸ δὲ
 ἡΥΩ ἀφανὲς ἔσται ἐπαρθέντος ^ι αὐτοῦ τοῦ ^κ ἡλίου, ἐλάχιστον
 δ', ὅταν ἐπὶ ^ι μεσημβρίαν· ^μ ὅσῳ γὰρ ἀνώτερον τὸ Η, κατώ-
 20 τερος ὁ τε πόλος καὶ τὸ κέντρον τοῦ κύκλου ^ν ἔσται. Ὅτι
 δ' ἐν μὲν ταῖς ἐλάττοσιν ἡμέραις ταῖς μετ' ἰσημερίαν ^ο τὴν
 μετοπωρινὴν ἐνδέχεται ^ρ αἰεὶ γίγνεσθαι ἱρὶν, ἐν δὲ ταῖς μα-
 κροτέραις ἡμέραις ταῖς ἀπὸ ἰσημερίας ^q τῆς ἐτέρας ἐπὶ τὴν
^ι ἰσημερίαν ^ς τὴν ἐτέραν ^τ περὶ μεσημβρίαν οὐ γίγνεται ἱρὶς,
^ν αἴτιον ὅτι τὰ μὲν πρὸς ἄρκτον τμήματα πάντα μείζω
 ἡμικυκλίου καὶ ^ω αἰεὶ ἐπὶ μείζω ^κ ἡμικυκλίου, τὸ δ' ἀφανὲς
 μικρόν, τὰ δὲ πρὸς μεσημβρίαν τμήματα τοῦ ἰσημερινοῦ, τὸ
 21 μὲν ἄνω τμήμα μικρόν, τὸ δ' ὑπὸ γῆν μέγα. Καὶ αἰεὶ δὲ
^γ τὰ πορρωτέρω μείζω· ὥστ' ἐν μὲν ταῖς πρὸς ^z τὰς θερινὰς
 τροπὰς ἡμέραις διὰ τὸ μέγεθος τοῦ τμήματος, πρὶν ἐπὶ τὸ
 μέσον ἐλθεῖν τοῦ τμήματος καὶ ἐπὶ ^α τὸ μεσημβρινὸν τὴν τὸ
 Η, κάτω ἤδη ^β παντελῶς γίνεται ^γ τὸ Π, διὰ τὸ πόρρω
 ἀφεστάναι τῆς γῆς τὴν μεσημβρίαν διὰ τὸ ^δ μέγεθος τοῦ

^κ τοῦ κύκλου om. H.N. ^γ ὁ om. N. ^z οὗ F. ^α αὐτὸς E. ^β ὑπὸ
 τοῦ κάτω N. ^γ τὸ] τοῦ E.H. ^δ ΥΩ om. F, Ω om. E.H.N. ^ε γὰρ]
 γ N. ^ς ψυον E. ^ς ὑπὸ H.N. ^η ΥΩ] ου F.H.N. ^ι αὐτοῦ om. F,
 ante ἐπαρθέντος ponunt H.N. ^κ ἡλίου ἐπὶ ἐλάχιστον E. ^ι μεσημ-
 βρίας N. ^μ ὅσον H. ^ν ἔσται om. E. ^ο τὴν om. E. ^ρ αἰεὶ om. E.
^q τῆς ἐτέρας om. H.N. ^ι ἰσημερίαν om. E. ^ς τὴν om. E.N. ^τ περὶ]
 πρὸς H.N, om. cum ipso μεσημβρίαν E. ^ν αἴτιον δ' ὅτι E. ^ω αἰεὶ
 F.H, om. E. ^κ ἡμικυκλίου om. E. ^γ τὰ πορρωτέρω μείζω E, μείζω
 τὰ πορρωτέρω F, μείζω τὰ πορρώτερα H.N. ^z τὰς om. E.F. ^α τὸν
 μεσ. N. ^β τελέως F.H.N. ^γ τὸ] ἢ τὸ F.H.N. ^δ μέγεθος] μέρος N.

τμήματος. Ἐν δὲ ταῖς πρὸς τὰς χειμερινὰς τροπὰς ἡμέραις, ²² διὰ τὸ μὴ πολὺ ὑπὲρ γῆς εἶναι τὰ τμήματα τῶν κύκλων, τοῦναντίον ἀναγκαῖον γίγνεσθαι βραχὺ γὰρ ἀρθείσης ^e τῆς ἐφ' ᾧ τὸ H, ἐπὶ τῆς μεσημβρίας γίγνεται ὁ ἥλιος.

Τὰς δ' αὐτὰς αἰτίας ὑποληπτέον καὶ ^f περὶ ^g παρηλίου ⁶ καὶ ῥάβδων ^h ταῖς εἰρημέναις. Γίνεται γὰρ παρήλιος μὲν ἀνακλωμένης τῆς ὄψεως πρὸς τὸν ⁱ ἥλιον, ῥάβδοι δὲ διὰ τὸ προσπίπτειν τοιαύτην οὖσαν ^k τὴν ὄψιν, οἷαν εἴπομεν ^l αἰεὶ γίγνεσθαι, ὅταν πλησίον ὄντων τοῦ ἡλίου νεφῶν ἀπὸ τινος ἀνακλασθῇ τῶν ὑγρῶν πρὸς τὸ νέφος· φαίνεται γὰρ αὐτὰ μὲν ἀχρωμάτιστα τὰ νέφη κατ' εὐθυωρίαν εἰσβλέπουσιν, ἐν δὲ τῷ ὕδατι ῥάβδων μεστὸν τὸ νέφος· πλὴν τότε μὲν ἐν τῷ ὕδατι δοκεῖ τὸ χρῶμα τοῦ νέφους εἶναι, ἐν δὲ ταῖς ῥάβδοις ἐπ' αὐτοῦ τοῦ νέφους. Γίγνεται δὲ τοῦτο, ὅταν ἀνώμαλος ² ^m ἢ τοῦ νέφους ⁿ ἢ σύστασις, καὶ τῇ μὲν ^o πυκνὸν τῇ δὲ μανόν, καὶ τῇ μὲν ὑδατωδέστερον τῇ δ' ἥττον· ἀνακλασθείσης γὰρ τῆς ὄψεως πρὸς τὸν ἥλιον, τὸ σχῆμα μὲν ^p τοῦ ἡλίου οὐχ ὁράται ^q διὰ μικρότητα τῶν ἐνόπτρων, τὸ δὲ χρῶμα ^r διὰ τὸ ^s ἐν ἀνωμάλῳ φαίνεσθαι λαμπρὸν καὶ λευκὸν τὸν ἥλιον, πρὸς ὃν ἀνεκλάσθη ἡ ὄψις, τὸ μὲν ^t φοινικοῦν φαίνεται, τὸ δὲ πράσινον ἢ ξανθόν. Διαφέρει γὰρ οὐθέν διὰ τοιούτων ^v ὁρᾶν ³ ἢ ἀπὸ τοιούτων ἀνακλωμένην· ἀμφοτέρως γὰρ φαίνεται τὴν χροῶν ὁμοιον, ὥστ' εἰ κακείνως ^t φοινικοῦν, καὶ οὕτως. Αἱ μὲν οὖν ῥάβδοι γίγνονται δι' ἀνωμαλίαν τοῦ ἐνόπτρου οὐ τῷ σχήματι ἀλλὰ τῷ χρώματι, ὁ δὲ παρήλιος, ὅταν ὅτι μάλιστα ὁμαλὸς ἢ ὁ ἀῆρ καὶ πυκνὸς ὁμοίως· διὸ φαίνεται λευκός. Ἡ μὲν γὰρ ὁμαλότης τοῦ ἐνόπτρου ποιεῖ χροῶν μίαν ⁴ τῆς ἐμφάσεως· ἡ δ' ἀνάκλασις ἀθρόας τῆς ὄψεως, διὰ τὸ

^e τῆς ἐφ'] τῆς τε ἐφ' F, τῆς γῆς ἐφ' E. ^f περὶ om. N. ^g παρηλίῳ F.H, παρ' ἡλίῳ N. ^h τὰς εἰρημένας E. ⁱ ἥλιον ἀπὸ τινος ὑποκειμένου νέφους ῥ. rc. E. ^k τὴν ὄψιν τοιαύτην, omisso οὖσαν, N. ^l γίγνεσθαι αἰεὶ N. ^m ἢ τοῦ νέφους ἢ F. ⁿ σύστασις ἢ H.N. ^o πυκνότερον F.H.N. ^p τοῦ ἡλίου om. E.F. ^q διὰ—ἐνόπτρων om. E.F, τῶν ἐνόπτρων ὄντων μικρῶν margo F. ^r διὰ δὲ τὸ F.H.N. ^s ἐν om. E. ^t φοινικοῦν E. ^v ὁρᾶν ἢ ἀπὸ τοιούτων om. pr. E.

ἄμα προσπίπτειν πρὸς ^w τὸν ἥλιον ἀπὸ πυκνῆς οὔσης τῆς ἀχλύος, καὶ οὐπω μὲν οὔσης ὕδωρ ἐγγὺς δ' ὕδατος, ^x τὸ ὑπάρχον τῷ ἡλίῳ ἐμφαίνεσθαι χρῶμα ποιεῖ, ὥσπερ ἀπὸ χαλκοῦ
5 λείου ^y κλωμένης διὰ τὴν πυκνότητα. Ὡστ' ἐπεὶ τὸ χρῶμα τοῦ ἡλίου λευκόν, καὶ ὁ παρήλιος φαίνεται λευκός. Διὰ δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο μᾶλλον ὕδατος σημεῖον ὁ παρήλιος τῶν ῥάβδων· μᾶλλον γὰρ συμβαίνει τὸν ἀέρα ^z εὐεργῶς ἔχειν πρὸς γένεσιν ὕδατος. Ὁ δὲ νότιος τοῦ βορείου μᾶλλον, ὅτι μᾶλλον ὁ νότιος ἀῆρ εἰς ὕδωρ μεταβάλλει τοῦ πρὸς ἄρκτον.
6 Γίγνονται δ' ὥσπερ εἶπομεν, περί τε ^a τὰς δυσμὰς καὶ ^b περὶ τὰς ἀνατολάς, καὶ οὐτ' ἄνωθεν οὔτε κάτωθεν, ἀλλ' ἐκ τῶν πλαγίων καὶ ῥαβδοι καὶ παρήλιοι· καὶ οὐτ' ^c ἐγγὺς τοῦ ἡλίου λίαν οὔτε πόρρω παντελῶς· ἐγγὺς μὲν γὰρ οὐσαν ὁ ἥλιος ^d διαλύει τὴν σύστασιν, πόρρω δ' οὔσης ἡ ὄψις οὐκ ἀνακλασθήσεται· ἀπὸ ^e γὰρ μικροῦ ἐνόπτρου πόρρω ἀπο-
7 τεινομένη ἀσθενὴς γίγνεται. Διὸ καὶ αἱ ^f ἄλφ οὐ γίγνονται ἐξ ἐναντίας τοῦ ἡλίου. Ἄνω μὲν οὖν εἰς γίγνηται καὶ ἐγγὺς, διαλύσει ὁ ἥλιος· εἰς δὲ πόρρω, ἐλάττων ἡ ὄψις
8 ^g οὐσα ἢ ὥστε ποιεῖν ἀνάκλασιν οὐ προσπесεῖται. Ἐν δὲ τῷ πλαγίῳ ^h ὑπὸ τὸν ἥλιόν ἐστι τοσοῦτον ⁱ ἀποσθῆναι τὸ ἔνοπτρον, ὥστε μήτε τὸν ἥλιον διαλύσαι, τὴν τε ὄψιν ἀθρόαν ^k ἐλθεῖν, διὰ τὸ πρὸς τὴν γῆν φερομένην μὴ ^l διικνεῖσθαι ὥσπερ δι' ἀχανοῦς φερομένην. Ὑπὸ δὲ τὸν ἥλιον οὐ γίγνεται διὰ τὸ πλησίον μὲν τῆς γῆς διαλύεσθαι ^m ἂν ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ἄνω δὲ μεσουρανίου ⁿ ὄντος τὴν ὄψιν διασπᾶσθαι.
9 Καὶ ὅλως οὐδ' ἐκ ^o πλαγίας μεσουρανίου γίγνεται· ἡ γὰρ ὄψις οὐχ ὑπὸ τὴν γῆν φέρεται, ὥστ' ὀλίγη ἀφικνεῖται πρὸς τὸ ἔνοπτρον, καὶ ἡ ἀνακλωμένη γίγνεται πάμπαν ἀσθενής.

^w τὸν ἥλιον] τὴν ἀχλὺν E.F, τὸν ἥλιον τὴν ἀχλὺν H. ^x τὸ] διὰ τὸ E.F. ^y ἀνακλωμένης margo F. ^z εὐεργῶς pr. F. ^a τὰς post τε om. E.H.N. ^b περὶ om. E. ^c ἐγγὺς] εὐθὺς E. ^d διαλύσει E. ^e γὰρ om. E, post μικροῦ ponit F. ^f ἄλως N. ^g οὐσα ante ἡ N, om. H. ^h ὑπὸ τὸν ἥλιον om. F.H.N. ⁱ ἀποσθῆναι N. ^k διελθεῖν E. ^l διασπᾶσθαι E, δύνασθαι διικνεῖσθαι rc. F.H, δύνασθαι ἀφικνεῖσθαι N. et pr. H. ^m ἂν om. E. ⁿ ὄντος] διὰ τὸ H.N, om. F. ^o πλαγίου F.H.N.

Ἔοσα μὲν οὖν ἔργα συμβαίνει παρέχεσθαι τὴν ἔκκρισιν ἐν τοῖς τόποις τοῖς ὑπὲρ P τῆς γῆς, σχεδὸν ἐστὶ τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα.

Ἔοσα δ' ἐν αὐτῇ τῇ γῇ, ἡ ἐγκατακλειομένη¹ τοῖς τῆς 10 γῆς² μέρεσιν, ἀπεργάζεται, λεκτέον. Ποιεῖ γὰρ δύο διαφορὰς σωμάτων³ διὰ τὸ διπλῇ πεφυκέναι καὶ αὐτῇ, καθάπερ καὶ ἐν τῷ μετεώρῳ· δύο μὲν γὰρ⁴ αἱ ἀναθυμιάσεις, ἡ μὲν ἀτμιδώδης ἡ δὲ καπνώδης, ὥς φαμεν, ὧς εἰσὶν⁵ δύο δὲ⁶ καὶ τὰ εἶδη τῶν⁷ ἐν τῇ γῇ γινομένων, τὰ μὲν ὀρυκτὰ τὰ⁸ δὲ μεταλλευτά. Ἡ μὲν οὖν ξηρὰ ἀναθυμιάσις⁹ ἐστὶν ἡ τις 11 ἐκπυροῦσα ποιεῖ τὰ ὀρυκτὰ πάντα, οἷον λίθων τε γένη τὰ ἄτηκτα καὶ¹⁰ σανδαράκην καὶ¹¹ ὄχραν καὶ μίλθον καὶ θεῖον καὶ τὰλλα τὰ τοιαῦτα. Τὰ δὲ πλείστα τῶν ὀρυκτῶν ἐστὶ τὰ μὲν κονία¹² κεχρωματισμένη, τὰ δὲ λίθος ἐκ τοιαύτης¹³ γεγονῶς συστάσεως, οἷον¹⁴ τὸ σκιννάβαρι. Τῆς δ' ἀναθυ- 12 μιάσεως τῆς¹⁵ ἀτμιδώδους, ὅσα μεταλλεύεται, καὶ ἐστὶν ἡ χυτὰ ἡ ἐλατά, οἷον σίδηρος,¹⁶ χαλκός, χρυσός. Ποιεῖ δὲ ταῦτα¹⁷ πάντα ἡ ἀναθυμίασις ἡ ἀτμιδώδης ἐγκατακλειομένη, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς¹⁸ λίθοις, διὰ ξηρότητα εἰς ἐν συνθλιβομένη καὶ πηγνυμένη,¹⁹ οἷον δρόσος ἡ πάχνη,²⁰ ὅταν ἀποκριθῇ. Ἐνταῦθα δὲ πρὶν ἀποκριθῆναι γεννᾶται ταῦτα. Διὸ 13 ὅ ἐστι μὲν ὡς ὕδωρ ταῦτα, ἐστὶ δ' ὡς οὐ· δυνάμει μὲν γὰρ ἡ ὕλη ὕδατος ἦν, ἐστὶ δ' οὐκέτι, οὐδ' ἐξ ὕδατος²¹ γενομένου διὰ²² τι πάθος, ὥσπερ οἱ χυμοί. Οὐ γὰρ οὕτω γίνεται τὸ μὲν χαλκός τὸ δὲ χρυσός, ἀλλὰ πρὶν γενέσθαι παγείσης τῆς ἀναθυμιάσεως ἕκαστα τούτων ἐστίν. Διὸ καὶ πυροῦται 14 πάντα καὶ γῆν ἔχει· ξηρὰν γὰρ ἔχει ἀναθυμίασιν· ὁ δὲ

P τὴν γῆν F. ἡ ἐγκατακλειομένης F.H. ἡ τοῖς om. N. ἡ μέρος N. t διὰ τὸ] τῷ H.N. ἡ αἱ om. E.H.N. ὧς ἐστὶ H, om. F. x καὶ om. F. ἡ ἐν τῇ γῇ γινομένων] εἰρημένων E. z δὲ om. E. a ἐστὶν ἡ τις om. E. b σανδαράκην F. c ὄχραν N. d κεχρωματισμένα N. e συστάσεως γεγονῶς F.N. f τὸ om. E. g κινάβαρι H.N. h ἀτμ. καὶ ὅσα N. i χρυσός χαλκός F.H.N. k πάντα ἡ ἀτμ. ἀναθ. ἐγκ. N. l λίθοις] χλίοις pr. E. m οἷον ἡ δρ. H.N. n ὅταν δ' ἀπ. E. o ἐστὶ μὲν ταῦτα ἔστιν ὡς ὕδωρ E, ταῦτα ἐστὶ μὲν ὡς ὕδωρ F. p γενομένου N. q τι] τὸ E. r οὕτε γὰρ F.H.N.

χρυσὸς μόνος οὐ πυροῦται. Κοινῇ μὲν οὖν εἴρηται περὶ
^s πάντων αὐτῶν, ἰδίᾳ δ' ^t ἐπισκεπτέον προχειριζομένοις περὶ
^v ἕκαστον γένος.

Δ.

¹ Ἐπεὶ δὲ τέτταρα ^w διώρισται αἷτια τῶν στοιχείων, τού-
 των δὲ κατὰ ^x τὰς ^y συζυγίας καὶ τὰ στοιχεῖα τέτταρα συμ-
 βέβηκεν εἶναι, ὧν τὰ μὲν δύο ποιητικά, τὸ θερμὸν καὶ τὸ
 ψυχρὸν, τὰ δὲ δύο ^z παθητικά, τὸ ξηρὸν καὶ τὸ ὑγρὸν· ἡ
 δὲ πίστις τούτων ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς· φαίνεται γὰρ ἐν πᾶσιν
 ἡ μὲν θερμότης καὶ ψυχρότης ὀρίζουσαι καὶ συμφύουσαι
 καὶ μεταβάλλουσαι ^a τὰ ὁμογενῇ ^b καὶ τὰ μὴ ὁμογενῇ, καὶ
 ὑγραίνουσαι καὶ ξηραίνουσαι καὶ ^c σκληρύνουσαι καὶ μαλάτ-
 τουσαι, τὰ δὲ ξηρὰ καὶ ὑγρὰ ὀριζόμενα καὶ τᾶλλα τὰ εἰρη-
 μένα πάθη πάσχοντα αὐτὰ τε καθ' αὐτὰ καὶ ὅσα κοινὰ ἐξ
² ἀμφοῖν σώματα συνέστηκεν. ^d Ἐτι δ' ἐκ τῶν λόγων δῆ-
 λον, οἷς ὀριζόμεθα τὰς φύσεις αὐτῶν· τὸ μὲν γὰρ θερμὸν
^e καὶ ψυχρὸν ὡς ποιητικὰ λέγομεν (^f τὸ γὰρ συγκριτικὸν
^g ὥσπερ ποιητικόν ^h τι ἐστὶ), τὸ δὲ ὑγρὸν καὶ ξηρὸν ⁱ παθη-
 τικόν (τὸ γὰρ εὐόριστον ^k καὶ δυσόριστον ^l τῷ πάσχειν τι
³ λέγεται τὴν φύσιν αὐτῶν). Ὅτι μὲν οὖν τὰ μὲν ποιητικά
 τὰ δὲ παθητικά, φανερόν· διωρισμένων δὲ τούτων ληπτέον
 ἂν εἴη τὰς ἐργασίας αὐτῶν, ^m αἷς ἐργάζονται τὰ ποιητικά,
 καὶ τῶν παθητικῶν τὰ εἶδη. Πρῶτον μὲν οὖν καθόλου ἡ ἀπλὴ
 γένεσις καὶ ἡ φυσικὴ μεταβολὴ τούτων τῶν δυνάμεων ἐστίν
⁴ ἔργον, καὶ ἡ ἀντικειμένη ⁿ φθορὰ κατὰ φύσιν. Αὗται μὲν
 οὖν τοῖς τε φυτοῖς ὑπάρχουσι ^o καὶ ζώοις καὶ τοῖς μέρεσιν
 αὐτῶν. Ἐστι δ' ἡ ἀπλὴ ^p καὶ φυσικὴ γένεσις ^q μεταβολὴ
 ὑπὸ τούτων τῶν δυνάμεων, ὅταν ἔχῃσι λόγον ἐκ τῆς ὑποκει-

^s αὐτῶν ἀπάντων F.N. αὐτῶν om. E. ^t σκεπτέον F.N. ^v ἑκάστου
 γένους N. ^w ὄρισται αἷτια E, αἷτια διώρισται F.H.N. ^x τὰς om.
 F.H.N. ^y συζυγίαν H.N. ^z παθητικά καὶ τὸ E. ^a τὰ ^{θ'} ὁμογενῇ H.N.
^b καὶ τὰ μὴ ὁμογενῇ om. E. ^c σκληραίνουσαι F. ^d ἔτι] ὅτι N. ^e καὶ
 τὸ ψ. H.N. ^f τὸ μὲν γὰρ H. ^g ὅπερ E. ^h τι om. F. ⁱ παθητικά
 H.N. ^k καὶ δυσόριστον om. E. ^l τῷ] τὸ N. ^m αἷς H.N. ⁿ φορὰ E.
^o καὶ τοῖς ζώοις H. ^p καὶ ἡ φυσικὴ H.N. ^q μεταβολὴ om. E.

μένης ὕλης ἐκάστη φύσει· αὗται δ' εἰσὶν αἱ εἰρημέναι δυνάμεις παθητικάι. Γεννῶσι δὲ τὸ θερμὸν ^τ καὶ ψυχρὸν κρατοῦντα ⁵ τῆς ὕλης· ὅταν δὲ μὴ κρατῇ, κατὰ μέρος μὲν ^ς μώλυνσις καὶ ἀπεψία γίγνεται. Τῇ δ' ἀπλῇ γενέσκει ἐναντίον μάλιστα κοινὸν σῆψις· πᾶσα γὰρ ἢ κατὰ φύσιν φθορά ^τ εἰς τοῦθ' ὁδὸς ἐστίν, οἷον γήρας καὶ αὖανσις. Τέλος ^ν δὲ ^ω τῶν ἄλλων ⁶ ἀπάντων σαπρότης, ^χ ἂν μὴ ^υ τι βία φθαρῇ τῶν φύσει συνεστώτων· ἔστι γὰρ καὶ σάρκα καὶ ὀστοῦν καὶ ὀτιοῦν κατακαῦσαι, ὧν τὸ τέλος τῆς κατὰ φύσιν φθορᾶς ^z σῆψις ἐστίν. Διὸ ὑγρὰ πρῶτον, εἶτα ξηρὰ τέλος γίγνεται τὰ σηπόμενα· ἐκ τούτων γὰρ ἐγένετο, καὶ ὠρίσθη τῷ ὑγρῷ τὸ ξηρὸν ἐργαζομένων τῶν ποιητικῶν. Γίγνεται δ' ἡ φθορά, ὅταν κρατῇ ⁷ τοῦ ὀρίζοντος τὸ ὀριζόμενον διὰ τὸ περιέχον. Οὐ μὲν ἀλλ' ἰδίως λέγεται σῆψις ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος φθειρομένων, ὅταν χωρισθῇ τῆς φύσεως. Διὸ καὶ σήπεται ^a πάντα τᾶλλα πλὴν πυρός· καὶ γὰρ ^b γῆ καὶ ὕδωρ καὶ ἀήρ σήπεται· πάντα γὰρ ὕλη τῷ πυρί ἐστι ταῦτα. Σῆψις δ' ἐστὶ φθορά ^c τῆς ⁸ ἐν ἐκάστῳ ὑγρῷ οἰκείας καὶ κατὰ φύσιν θερμότητος ὑπ' ἀλλοτρίας θερμότητος· αὕτη δ' ἐστὶν ἡ τοῦ περιέχοντος. Ὡστ' ἐπεὶ κατ' ἐνδειαν πάσχει θερμοῦ, ^d τὸ δὲ ἐνδεές τοιαύτης δυνάμεως ψυχρὸν πᾶν, ἄμφω ἂν αἷτια εἴη, καὶ κοινὸν τὸ πάθος ἢ σῆψις, ψυχρότητός τε οἰκείας καὶ θερμότητος ἀλλοτρίας. Διὰ ^e τοῦτο γὰρ καὶ ξηρότερα γίνεται τὰ ση- ⁹ πόμενα πάντα, καὶ τέλος γῆ καὶ κόπρος· ἐξιόντος γὰρ τοῦ οἰκείου θερμοῦ. ^f συνεξατμίζει τὸ κατὰ φύσιν ὑγρόν, καὶ τὸ ^g σπῶν τὴν ὑγρότητα ^h οὐκέτ' ⁱ ἔστιν· ἐπάγει γὰρ ἔλκουσα ἢ οἰκεία θερμότης. Καὶ ἐν τοῖς ψύχεσι δ' ἥττον σήπεται ¹⁰ ἢ ἐν ταῖς ἀλέαις· ἐν μὲν γὰρ τῷ χειμῶνι ὀλίγον ἐν τῷ περιέχοντι ^k ἀέρι καὶ ὕδατι τὸ θερμόν, ὥστ' οὐδὲν ἰσχύει, ἐν

^τ καὶ τὸ ψ. F. ^ς μώλυνσις F.H.N. ^τ εἰς—ἐστίν post αὖανσις N.
^ν δὲ] γὰρ E. ^ω πάντων τῶν ἄλλων τούτων σ. F.H.N. ^χ ἂν N.
^υ τι] τε F.H., om. E. ^z ἐστὶ σῆψις F. ^a τᾶλλα πάντα F.H.N.
^b γῆ] δῆ E. ^c τῆς] τι F.H. ^d τὸ ἐνδεές δὲ ὅν τ. H. et omisso τὸ F.N: ἡ δὲ ἐνδεές E. ^e γὰρ τοῦτο N. ^f συνεξατμίζεται F.H.N.
^g σπῶν] ἐπάξον E. ^h οὐκ F.H.N. ⁱ ἔσται F. ^k ἀέρι om. E.

- 11 δὲ τῷ θέρει ¹πλέον. Καὶ οὔτε τὸ πεπηγός (μᾶλλον γὰρ ψυχρόν ἢ ὁ ἀήρ ^mθερμός· οὔκουν ⁿκρατεῖται, τὸ δὲ κινεῖν κρατεῖ) οὔτε ^oτὸ ζέον ἢ θερμόν· ἐλάττων γὰρ ἢ ἐν τῷ ἀέρι θερμότης τῆς ἐν τῷ πράγματι, ὥστ' ^pοὐ κρατεῖ οὐδὲ ποιεῖ
 12 μεταβολὴν ^qοὐδεμίαν. Ὅμοίως δὲ ^rκαὶ τὸ κινούμενον ^sκαὶ ῥέον ἥττον σήπεται τοῦ ἀκινήτιζοντος· ἀσθενεστέρα γὰρ γίνεται ἢ ὑπὸ τῆς ἐν τῷ ἀέρι θερμότητος κίνησις τῆς ἐν τῷ πράγματι προϋπαρχούσης, ὥστε οὐθὲν ποιεῖ μεταβάλλειν.
 13 Ἡ δ' αὐτὴ αἰτία καὶ τοῦ τὸ πολὺ ἥττον τοῦ ὀλίγου σήπεσθαι· ἐν γὰρ τῷ πλείονι πλείον ἐστὶ πῦρ οἰκείον καὶ ψυχρόν ^tἢ ὥστε ^vκρατεῖν τὰς ἐν τῷ ^wπεριεστῶτι δυνάμεις. Διὸ ^xκαὶ ἡ ^yθάλασσα κατὰ μέρος μὲν ^zδιαιρουμένη ταχὺ σήπεται,
 14 ἅπαντα δ' οὐ, καὶ τᾶλλα ὕδατα ὡσαύτως. Καὶ ζῶα ἐγγίνε-
 ται τοῖς σηπομένοις διὰ τὸ τὴν ἀποκεκριμένην θερμότητα φυσικὴν οὔσαν ^aσυνιστάναι τὰ ἐκκριθέντα. Τί μὲν οὖν ^bἐστὶ ^cγένεσις καὶ ^dτί φθορά, εἴρηται.
 2 Λοιπὸν δ' εἰπεῖν τὰ ἐχόμενα εἴδη, ὅσα αἱ εἰρημέναι δυνά-
 μεις ἐργάζονται ἐξ ὑποκειμένων τῶν φύσει συνεστῶτων ἥδη.
 Ἔστι ^eδὴ θερμοῦ μὲν πέψις, πέψεως δὲ πέπανσις, ἔψησις,
^fἔτι ὀπτησις· ψυχρότητος ^gδὲ ἀπεψία, ταύτης δὲ ὠμότης,
 2 ^hμώλυνσις, στάτευσις. Δεῖ ⁱδ' ὑπολαμβάνειν μὴ κυρίως
 ταῦτα λέγεσθαι τὰ ὀνόματα τοῖς πράγμασιν, ^kἀλλ' οὐ κεῖ-
 ται καθόλου τοῖς ὁμοίοις, ὥστε οὐ ταῦτα ἀλλὰ τοιαῦτα δεῖ
 νομίζειν εἶναι τὰ εἰρημένα εἴδη. ^lΕἵπωμεν δ' αὐτῶν ἕκαστον
 3 τί ἐστίν. ^mΠέψις μὲν οὖν ἐστὶ τελείωσις ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ
 καὶ οἰκείου θερμοῦ ἐκ τῶν ἀντικειμένων παθητικῶν· ταῦτα
 δ' ἐστὶν ἢ ⁿοἰκεία ἐκάστη ὕλη. Ὅταν γὰρ πεφθῇ, τετε-
 λείωταί τε καὶ γέγονεν. Καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ^oτελειώσεως ὑπὸ

¹ πλείον F.H.N. ^m θερμόν E.H. ⁿ κρατεῖται τὸ δὲ κινεῖν om. pr. E.
^o τὸ om. pr. E. ^p οὐ] οὐδὲ N. ^q μίαν E. ^r καὶ om. N. ^s καὶ τὸ
 ῥέον H. ^t ἢ om. E. ^v κρατεῖ E. ^w περιέχοντι H.N. ^x καὶ om.
 E.H.N. ^y θάλαττα F.H. ^z διαιρουμένη om. E. ^a συνεστάναι F.H.N.
^b ἐστὶ om. H.N. ^c γένος N. ^d τι om. H.N. ^e δὴ om. E. ^f ἔτι
 om. E. ^g δὲ ante ἀπ. om. N. ^h μώλυνσις F.H.N. ⁱ δ' om. E.
^k ἀλλ' οὐ] οὐ γὰρ H.N. ^l εἵπωμεν N. ^m ἢ μὲν πέψις ἐστὶ F. ⁿ οἰκεία
 ἐν ἐκάστῳ H.N. ^o τελειότητος H.N.

θερμότητος ^p τῆς οἰκείας συμβαίνει, καὶ διὰ τινος τῶν ἐκτὸς βοηθείας συνεπιτελεσθῇ, οἷον ἡ τροφή ^q συμπέττεται διὰ λουτρῶν καὶ ἄλλων τοιούτων· ἀλλ' ἢ γε ἀρχὴ ἡ ἐν αὐτῷ θερμότης ἐστίν. Τὸ δὲ τέλος τοῖς μὲν ἡ φύσις ἐστί, φύσις ⁴ δὲ ἦν λέγομεν ὡς εἶδος καὶ ^r οὐσίαν· τοῖς δ' εἰς ὑποκειμένην τινὰ ^s μορφήν τὸ τέλος ἐστὶ τῆς πέψεως, ὅταν ^t τοιονδὶ γένηται καὶ τοσονδὶ τὸ ὑγρὸν ἢ ^v ὀπτώμενον ἢ ἐψόμενον· ἢ σηπόμενον ἢ ἄλλως πως θερμαινόμενον· τότε γὰρ χρήσιμόν ἐστι καὶ πεπέφθαι ^w φαμέν, ὥσπερ τὸ γλεῦκος καὶ τὰ ἐν τοῖς φύμασι συνιστάμενα, ὅταν γένηται πῦον, καὶ τὸ δάκρυον, ὅταν γένηται λήμη. Ὅμοίως δὲ καὶ τὰλλα. Συμβαίνει δὲ ⁵ τοῦτο πάσχειν ἅπασιν, ὅταν κρατηθῇ ἡ ὕλη καὶ ἡ ὑγρότης· αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ ὀριζομένη ὑπὸ τῆς ἐν τῇ φύσει θερμότητος. Ἔως γὰρ ἂν ἐνῇ ἐν αὐτῇ ὁ λόγος, φύσις τοῦτ' ἐστίν. Διὸ καὶ ὑγιείας σημεία τὰ τοιαῦτα, καὶ οὖρα καὶ ὑποχωρήσεις καὶ ὅλως τὰ περιττώματα. ^x Καὶ λέγεται ^y πεπέφθαι, ⁶ ὅτι δηλοῖ κρατεῖν τὴν θερμότητα τὴν οἰκείαν τοῦ ἀορίστου. Ἀνάγκη δὲ τὰ ^z πεττόμενα παχύτερα καὶ ^a θερμότερα ^b εἶναι· τοιούτον γὰρ ἀποτελεῖ τὸ θερμόν, εὐογκότερον καὶ παχύτερον καὶ ξηρότερον. Πέψις μὲν ^c οὖν τοῦτ' ἐστίν, ἀπεψία ⁷ δὲ ἀτέλεια δι' ἐνδειαν τῆς οἰκείας θερμότητος· ^d ἡ δ' ἐνδεια τῆς θερμότητος ψυχρότης ἐστίν· ἡ δ' ἀτέλεια ἐστὶ τῶν ἀντικειμένων παθητικῶν, ἥπερ ^e ἐστὶν ἐκάστω ^f φύσει ὕλη. Πέψις μὲν οὖν καὶ ἀπεψία διωρίσθω τοῦτον τὸν τρόπον.

Πέπανσις ⁸ δ' ἐστὶ πέψις τις· ἡ γὰρ τῆς ἐν τοῖς περι- ³ καρπίοις τροφῆς πέψις πέπανσις λέγεται. Ἐπεὶ δ' ἡ πέψις τελείωσις ^h τις, τότε ἡ πέπανσις τελεία ἐστίν, ὅταν τὰ ἐν τῷ περικαρπίῳ σπέρματα δύνηται ἀποτελεῖν τοιούτον

^p τῆς om. F. ^q συμπ. καὶ διὰ λ. καὶ δι' ἄλλων F.H.N. ^r οὐσία N. ^s μορφήν] φύσιν F. ^t τοιονδε H.N., τοιούτον δὲ F. ^v ὀπτώμενον F. ^w φαμέν] μέν F. ^x καὶ λέγεται om. F. ^y πεπέφθαι om. E. ^z πεττόμενα E, περιττώματα pr. F. ^a θερμότερα] ξηρότερα F. ^b εἶναι—ξηρότερον margo F. ^c οὖν om. E. ^d ἡ δ' ἐνδεια τῆς θερμότητος] ὁ E. ^e ἐστίν om. F. ^f ὕλη φύσει N. ^g δὲ πέψις ἐστίν. ἡ γὰρ ἐν τοῖς περικαρπίοις τῆς F. ^h τις om. F.

ἕτερον οἶον αὐτό· καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων τὸ ^ιτέλειον ^kοὔτω
²λέγομεν. Περικαρπίου μὲν οὖν αὕτη πέπανσις, λέγεται δὲ
¹καὶ ἄλλα πολλὰ πέπονα τῶν ^mπεπεμμένων, κατὰ μὲν τὴν
αὐτὴν ἰδέαν, ⁿμεταφορᾷ δέ, διὰ τὸ μὴ κεῖσθαι, καθάπερ
εἴρηται καὶ πρότερον, ὀνόματα καθ' ἐκάστην τελείωσιν
περὶ τὰ ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς φυσικῆς θερμότητος ^ο καὶ
³ψυχρότητος. ^pἜστι δὲ ἡ φυμάτων καὶ φλέγματος καὶ
τῶν τοιούτων πέπανσις ἢ ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ θερμοῦ τοῦ ἐνό-
τος ὑγροῦ πέψις· ἀδύνατον γὰρ ὀρίζειν μὴ κρατοῦν. Ἐκ
μὲν οὖν ^qτῶν πνευματικῶν ὑδατώδη, ἐκ δὲ τῶν τοιούτων τὰ
γεηρὰ συνίσταται, καὶ ἐκ λεπτῶν αἰεὶ παχύτερα γίγνεται
⁴πεπαινόμενα πάντα. Καὶ τὰ μὲν εἰς αὐτὴν ἡ φύσις ^rἄγει
κατὰ τοῦτο, τὰ δ' ἐκβάλλει. Πέπανσις μὲν οὖν ^sεἴρηται τί
ἐστίν, ὡμότης δ' ἐστὶ τὸ ἐναντίον· ἐναντίον δὲ πεπάνσει ἀπε-
ψία τῆς ἐν τῷ περικαρπίῳ τροφῆς· αὕτη δ' ἐστὶν ἡ ἀόριστος
ὑγρότης. Διὸ ἡ πνευματικὴ ἢ ὑδατώδης ἢ τῶν ^tἐξ ἀμφοῖν
⁵ἐστὶν ἡ ὡμότης. Ἐπεὶ δ' ἡ πέπανσις τελείωσις τις ἐστίν,
ἡ ὡμότης ἀτέλεια ἔσται. Γίγνεται ^vδ' ἀτέλεια δι' ἔνδειαν
τοῦ φυσικοῦ θερμοῦ καὶ ἀσυμμετρίαν πρὸς τὸ ὑγρὸν τὸ
πεπαινόμενον. Οὐδὲν ^wδ' ὑγρὸν αὐτὸ καθ' αὐτὸ πεπαίνεται
ἄνευ ξηροῦ· ὕδωρ γὰρ ^xοὐ παχύνεται ^yμόνον τῶν ὑγρῶν.
⁶Συμβαίνει δὲ τοῦτο ἢ τῷ ^zτὸ θερμὸν ὀλίγον εἶναι ἢ ^aτῷ τὸ
ὀριζόμενον πολὺ· ^bδιὸ καὶ λεπτοὶ οἱ χυμοὶ τῶν ὡμῶν, καὶ
ψυχροὶ μᾶλλον ἢ θερμοί, καὶ ἄβρωτοι καὶ ἄποτοι. Λέγεται
⁷δὲ ^cκαὶ ἡ ὡμότης ὥσπερ καὶ ἡ πέπανσις, πολλαχῶς. Ὅθεν
καὶ οὔρα καὶ ὑποχωρήσεις καὶ κατάρροι ὡμοὶ λέγονται διὰ
τὸ ^dαὐτὸ αἴτιον· τῷ γὰρ μὴ κεκρατῆσθαι ὑπὸ τῆς θερμότη-
τος μηδὲ ^eσυνεστάναι ὡμὰ πάντα προσαγορεύεται. Πόρρω

^ι τέλειον N. ^k οὔτω] τοιούτον F. ¹ πέπονα καὶ ἄλλα πολλὰ F.H.N.
^m πεπαμμένων E. ⁿ μεταφοραῖς E.N. ^ο καὶ ψυχρότητος om. E.
^p ἔτι δὲ ἔστιν ἡ F. ^q τῶν om. E. ^r ἄγει ὅταν τρέφεται κατὰ F. ^s τί
ἐστὶν εἴρηται H.N. ^t ἐξ om. E. ^v δ' ἢ ἀπ. F.H.N. ^w δ'] γὰρ F.
^x οὐ παχύνεται om. N. ^y μόνων N. ^z τὸ om. F.H.N. ^a τῷ om. F.
^b διὸ καὶ] καὶ γὰρ διὰ τοῦτο F. ^c καὶ post δὲ om. N. ^d αὐτὸ om. E.
^e συνιστάναι N.

δὲ προϊόντων καὶ κέραμος ὥμος καὶ γάλα ὥμον καὶ ἄλλα
πολλὰ λέγεται, ἐὰν δυνάμενα μεταβάλλειν καὶ συνίστασθαι
ὑπὸ θερμότητος ἀπαθῇ ἦ. Διὸ τὸ ὕδωρ ἐφθὸν μὲν λέγε- 8
ται, ὥμον δ' οὐ, ὅτι οὐ ^fπαχύνεται. Πέπανσις μὲν οὖν καὶ
ὥμότης εἴρηται τί ἐστὶ, καὶ διὰ τί ^gἐστὶν ἐκάτερον αὐτῶν·
^hἐψησις δ' ἐστὶ τὸ μὲν ὅλον πέψις ὑπὸ θερμότητος ὑγρᾶς
τοῦ ἐνυπάρχοντος ἀορίστου ἐν τῷ ὑγρῷ, λέγεται δὲ τοῦνομα
κυρίως ⁱμόνον ἐπὶ τῶν ἐψομένων. Τοῦτο δ' ἂν ^kεἴη, ὥσπερ 9
εἴρηται, πνευματῶδες ^lἢ ὑδατῶδες. Ἡ δὲ πέψις γίνεται
ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ ὑγρῷ πυρός· ^mτὸ γὰρ ἐπὶ τῶν τηγάνων
ὀπτᾶται· ὑπὸ γὰρ τοῦ ⁿἔξωθεν ^oθερμοῦ πάσχει, ἐν ᾧ δ'
ἐστὶν ὑγρῷ, ποιεῖ ἐκεῖνο μᾶλλον ^pξηρόν, εἰς αὐτὸ ἀναλαμ-
βάνον. Τὸ δ' ἐψόμενον τούναντίον ποιεῖ· ἐκκρίνεται γὰρ 10
ἐξ αὐτοῦ τὸ ὑγρὸν ὑπὸ τῆς ἐν τῷ ἔξω ὑγρῷ θερμασίας. Διὸ
ξηρότερα τὰ ^qἐφθὰ τῶν ὀπτῶν· οὐ γὰρ ἀνασπᾶ εἰς ^rαὐτὰ
τὸ ὑγρὸν τὰ ἐψόμενα· κρατεῖ γὰρ ἡ ἔξωθεν θερμότης τῆς
ἐντός· εἰ δ' ἐκράτει ἡ ἐντός, εἴλκεν ἂν εἰς ἐαυτήν. Ἔστι δ' 11
οὐ πᾶν σῶμα ἐψητόν· οὔτε γὰρ ἐν ᾧ μηθέν ἐστὶν ὑγρόν,
οἶον ^sἐν λίθοις, οὔτ' ἐν οἷς ^tἔνεστί μὲν, ἀλλ' ἀδύνατον κρα-
τηθῆναι διὰ πυκνότητα, οἶον ἐν ^vτοῖς ξύλοις· ἀλλ' ὅσα τῶν
σωμάτων ἔχει ὑγρότητα παθητικὴν ὑπὸ τῆς ἐν τῷ ὑγρῷ
πυρώσεως. Λέγεται δὲ καὶ χρυσὸς ἐψεσθαι καὶ ξύλον καὶ 12
ἄλλα πολλά, ^wκατὰ μὲν τὴν ιδέαν ^xοὐ τὴν αὐτήν, ^yμετα-
φορᾶ δέ· οὐ γὰρ ^zκεῖται ^aὀνόματα ταῖς διαφοραῖς. Καὶ 13
τὰ ὑγρά δὲ ἐψεσθαι λέγομεν, οἶον γάλα καὶ γλεῦκος, ὅταν
^bὁ ἐν τῷ ὑγρῷ χυμὸς εἰς εἶδος τι μεταβάλλῃ ὑπὸ τοῦ κύκλω
καὶ ἔξωθεν πυρὸς θερμαίνοντος, ὥστε τρόπον τινὰ παραπλή-
σιον τῇ εἰρημένῃ ἐψήσει ποιεῖ. Τέλος δ' οὐ ^cταὐτὸ πᾶσιν, 14

^f παχύνεται] παχύνεται ἐκάτερον αὐτῶν, in margine positus πέπανσις—
αὐτῶν F. ^g ἐστὶν om. H.N. ^h ἢ ἐψησις F. ⁱ ἐπὶ τῶν ἐψ. μόνον H,
ἐπὶ τῶν ἐψ. μόνων N. ^k ἦν N. ^l ἢ ὑδατῶδες om. E. ^m τὰ E.
ⁿ ἔξω E. ^o θερμοῦ] πυρός F. ^p εἰς ἐαυτὸ ἀναλ. ξηρόν F. ^q ὀπτὰ τῶν
ἐφθῶν E. ^r ἐαυτὰ F.H.N. ^s ἐν post οἶον om. E. ^t ἔστι E. ^v τοῖς
om. F. ^w κατὰ] καὶ τὰ pr. F. ^x οὐ om. pr. E. ^y μεταφοραῖς pr. F,
διαφοραῖς rc. ^z κεῖται] κρατεῖται τὰ pr. E. ^a ὄνομα H.N. ^b ἐν τῷ
ὑγρῷ ὁ E.F.N. ^c ταὐτὸ] τὸ F.

οὔτε ἐψομένοις οὔτε πεττομένοις, ἀλλὰ τοῖς μὲν πρὸς ἐδώ-
 δὴν, τοῖς δὲ πρὸς ρόφησιν, τοῖς δὲ πρὸς ἄλλην χρείαν, ἐπεὶ
 15 καὶ τὰ φάρμακα ^c ἔψειν λέγομεν. Ὡστε ὅσα παχύτερα δύ-
 νηται γίνεσθαι ἢ ἐλάττω ἢ βαρύτερα, ἢ τὰ μὲν αὐτῶν τοι-
 αῦτα τὰ δ' ἐναντία, διὰ τὸ διακρινόμενα τὰ μὲν παχύνεσθαι
 τὰ δὲ λεπτύνεσθαι, ὥσπερ τὸ γάλα ^d εἰς ὄρρον καὶ ^e πυτίαν,
 πάντα ἐψητά ^f ἐστίν. Τὸ δ' ἔλαιον οὐχ ἔψεται αὐτὸ καθ'
 16 αὐτό, ὅτι τούτων οὐθὲν πάσχει. Ἡ μὲν οὖν κατὰ τὴν
 ἔψησιν λεγομένη πέψις τοῦτ' ἐστίν· καὶ οὐδὲν διαφέρει ἐν
 ὀργάνοις ^g τεχνικοῖς ἢ φυσικοῖς, ^h ἐὰν ⁱ γίγνηται· διὰ τὴν
 αὐτὴν γὰρ αἰτίαν ^k πάντα ἔσται. ^l Μώλυνσις δ' ἀπεψία
^m μὲν ⁿ ἢ ^o ἐναντία ἐψήσει· εἴη δ' ^p ἂν ἐναντία ἢ τε πρώτη
 λεχθεῖσα ἀπεψία ^q τοῦ ἐν τῷ σώματι ἀορίστου δι' ἔνδειαν
 17 τῆς ἐν τῷ ὑγρῷ ^r τῷ περίξ θερμότητος. Ἡ δ' ἔνδεια μετὰ
 ψυχρότητος ὅτι ἐστίν, εἴρηται· γίγνεται δὲ διὰ κίνησιν ἄλ-
 λην· ^s ἐκκρούεται γὰρ ἢ πέττουσα, καὶ ἢ ἔνδεια δὲ ἢ διὰ τὸ
 πλῆθος τῆς ἐν τῷ ὑγρῷ ψυχρότητος, ἢ διὰ τὸ ἐν τῷ ἐψο-
 μένῳ πλῆθος· τότε γὰρ συμβαίνει τὴν ἐν τῷ ὑγρῷ θερμό-
 τητα πλείω μὲν εἶναι ἢ ὥστε ^t μὴ κινῆσαι, ἐλάττω δὲ ἢ ὥστε
 18 ὁμαλῦναι καὶ συμπέψαι. Διὸ σκληρότερα μὲν τὰ ^v μεμω-
 λυσμένα γίγνεται τῶν ἐφθῶν, τὰ δ' ὑγρὰ διωρισμένα μαλ-
 λον. Ἐψησις μὲν οὖν ^w καὶ μώλυνσις εἴρηται, καὶ τί ἐστι
 καὶ διὰ τί ^x ἐστίν· ὀπτησις δ' ἐστὶ πέψις ὑπὸ θερμότητος
 19 ξηρᾶς καὶ ἀλλοτρίας. Διὰ τοῦτο ^y καὶ ἔψων τις ^z ποιῇ
 μεταβάλλειν καὶ πέττεσθαι, μὴ ὑπὸ τῆς ^a τοῦ ὑγροῦ θερμό-
 τητος ἀλλ' ὑπὸ τῆς τοῦ πυρός, ὅταν ^b τελεσθῇ, ὁπτόν γί-
 νεται καὶ οὐχ ^c ἐφθόν, καὶ τῇ ὑπερβολῇ ^d προσκεκαῦσθαι

^c ἔψειν μὲν λέγομεν H. ^d εἰς] εἰς τε F.H.N. ^e πυτίαν N, πυτνίαν F.
^f εἰσιν F. ^g τεχν. καὶ φυσ. H, καὶ τ. καὶ φ. N, φ. καὶ τ. F. ^h ἐὰν τι
 H.N. ⁱ γέννηται N. ^k ἅπαντα H.N. ^l μώλυνσις F.H.N. ^m μὲν
 om. E. ⁿ ἢ om. F. ^o ἐναντία δ' ἐψήσει F. ^p ἂν om. F.H.N.
^q τοῦ] τῷ E. ^r τῷ π.] τὸ π. N. ^s ἐκκρούεται γὰρ πέττουσα E, ἢ γὰρ
 πέττουσα ἐκκρούεται F. ^t μὴ om. F. ^v μεμολυσμένα H.N. ^w καὶ
 μώλυνσις εἴρηται F, εἴρηται καὶ μώλυνσις H.N. ^x ἐστίν om. N. ^y καὶ
 καὶ N. ^z ποιεί E.N. ^a τοῦ om. E. ^b τελευτηθῇ F. ^c ἐφθὲν N.
^d προσκεκλῦσθαι E.

λέγεται· ὑπὸ ξηρᾶς δὲ θερμότητος γίνεται, ^e ὅταν ξηρότερον γίγνηται ἐπιτελεσθέν. Διὸ καὶ τὰ ἐκτὸς ξηρότερα ²⁰ τῶν ἐντός· τὰ δ' ἐφθὰ τούναντίον. Καὶ ἔργον ἐπὶ τῶν ^f χειροκμήτων τὸ ὀπτῆσαι ^g μείζον ἢ ἐψῆσαι· χαλεπὸν ^h γὰρ τὰ ⁱ ἐντός καὶ τὰ ἐκτὸς ὁμαλῶς θερμαίνειν. Ἄει γὰρ τὰ ^k ἐγγύτερον τοῦ πυρὸς ^l ξηραίνεται θάπτον, ὥστε καὶ μᾶλλον. Συνιόντων οὖν τῶν ἔξω πόρων οὐ δύναται ἐκκρίνεσθαι τὸ ἐνυπάρχον ^m ὑγρόν, ἀλλ' ἐγκατακλείεται, ὅταν οἱ πόροι μύσωσιν. Ὀπτησις μὲν οὖν καὶ ἐψησις γίνονται μὲν τέχνη, ²¹ ἔστι δ', ὥσπερ λέγομεν, τὰ εἶδη ⁿ καθόλου ταῦτα καὶ φύσει· ὁμοια γὰρ τὰ γιγνόμενα πάθη, ἀλλ' ἀνώνυμα· μιμεῖται γὰρ ἡ τέχνη τὴν φύσιν, ἐπεὶ καὶ ἡ τῆς τροφῆς ἐν ^o τῷ σώματι πέψις ὁμοία ^p ἐψήσει ἐστίν· καὶ γὰρ ^q ἐν ὑγρῷ ^r καὶ θερμῷ ὑπὸ τῆς τοῦ σώματος ^s θερμότητος ^t γίγνεται. Καὶ ἀπεψίαι ἔναι ὁμοιαί τῇ ^v μωλύσει. Καὶ ζῶον οὐκ ἐγγίνεται ἐν ²² τῇ ^w πέψει, ὥσπερ τινὲς φασιν, ἀλλ' ^x ἐν τῇ ἀποκρίσει σηπομένη ἐν τῇ κάτω κοιλίᾳ, ^y εἴτ' ἐπανέρχεται ἄνω· ^z πέπτεται μὲν γὰρ ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ, σήπεται δ' ἐν τῇ κάτω τὸ ἀποκριθέν· δι' ἣν δ' αἰτίαν, ^a εἴρηται ἐν ἑτέροις. Ἡ μὲν οὖν μόλυνσις τῇ ἐψήσει ἐναντίον· τῇ δὲ ^b ὡς ὀπτῆσει λεγομένη πέψει ἔστι μὲν τι ἀντικείμενον ^c ὁμοίως, ἀνωνυμότερον δέ. Εἴη δ' ἂν ^d ὁμοιον, εἰ γένοιτο ^e στάτευσις ἀλλὰ μὴ ²³ ὀπτησις δι' ἐνδειαν θερμότητος, ἢ συμβαίη ἂν ἢ δι' ὀλιγότητα τοῦ ἔξω πυρὸς ἢ διὰ ^f τὸ πλῆθος τοῦ ἐν τῷ ^g ὀπτωμένῳ ὕδατος· τότε γὰρ ^h πλείων μὲν ἐστίν ἢ ὥστε μὴ κινῆσαι, ⁱ ἐλάττων δ' ἢ ὥστε πέψαι. Τί μὲν οὖν ἐστὶ πέψις καὶ

^e ὅταν ξ. γίγνηται om. F. ^f χειροκμήτων E. ^g μείζον] μᾶλλον H.N, om. F. ^h γὰρ καὶ τὰ F. ⁱ ἐκτὸς καὶ τὰ ἐντός F.H.N. ^k ἐγγύτερα N. ^l θερμαίνεται E. ^m ὑγρόν om. E. ⁿ ταῦτα καθόλου F, καθόλου ταῦτα H. ^o τῷ om. F. ^p ἐστὶν ἐψήσει F. ^q ἐν τῷ ὑγρῷ H.N. ^r καὶ om. F. ^s θερμότητος margo F. ^t γίνονται H.N. ^v μωλύνσει E, μολύνσει F.H.N. ^w ἐψήσει F. ^x ἐν om. F. ^y εἴτ' om. E. ^z πεπέφθαι H.N. ^a ἐν ἑτέροις εἴρηται F. ^b ὡς om. F.H. et pr. N. ^c ὁμοιον N, ὁμογενῶς F. ^d ὁμοιον] οἶον F.H.N. ^e σάτευσις N. ^f τὸ om. H.N. ^g ἐπτομένῳ N. ^h πλείω E, πλείον F. ⁱ ἐλάττω E.N.

ἀπεψία, καὶ πέπανσις καὶ ὠμότης, καὶ ἔψησις καὶ ὀπτησις καὶ τὰναντία τούτοις, εἴρηται.

- 4 Τῶν δὲ παθητικῶν, τοῦ ὑγροῦ καὶ τοῦ ξηροῦ, λεκτέον τὰ εἶδη. Εἰσὶ δ' αἱ μὲν ἀρχαὶ τῶν σωμάτων αἱ παθητικαὶ ^k ὑγρὸν καὶ ξηρόν, τὰ δ' ἄλλα μικτὰ μὲν ἐκ τούτων, ὁποτέρου ¹ δὲ μᾶλλον, ^m τούτου ⁿ μᾶλλον τὴν ^o φύσιν ἐστίν, οἷον τὰ μὲν ξηροῦ μᾶλλον τὰ δ' ὑγροῦ. Πάντα δὲ τὰ μὲν ἐντελεχεῖα ^p ἔσται, τὰ δ' ἐν τῷ ἀντικειμένῳ· ἔχει δ' οὕτω τῆξις ^{2 q} πρὸς ^r τὸ ^s τηκτόν. Ἐπεὶ δ' ἐστὶ τὸ μὲν ὑγρὸν εὐόριστον, τὸ δὲ ξηρὸν δυσόριστον, ὁμοίον τι τῷ ὄψῳ καὶ τοῖς ἡδύσμασι πρὸς ἄλληλα πᾶσχουσιν· τὸ γὰρ ὑγρὸν ^t τῷ ξηρῷ αἴτιον τοῦ ὀρίζεσθαι, καὶ ἐκάτερον ἐκατέρῳ οἷον ^v κόλλα γίγνεται, ὥσπερ ^w καὶ Ἐμπεδοκλῆς ἐποίησεν ἐν τοῖς ^x φυσικοῖς

* Ἀλφειον ὕδατι κολλήσας.

- 3 Καὶ διὰ τοῦτο ἐξ ἀμφοῖν ἐστὶ τὸ ὠρισμένον σῶμα. Λέγεται δὲ ^y τῶν στοιχείων ^z ἰδιαιτάτα ^a ξηροῦ μὲν γῆ, ^b ὑγροῦ ^c δὲ ὕδωρ. ^d Διὰ τοῦτο ^e ἅπαντα τὰ ὠρισμένα σώματα ἐνταῦθα οὐκ ἄνευ γῆς καὶ ὕδατος· ^f ὁποτέρου ^g δὲ πλείον, κατὰ ^h τὴν δύναμιν τούτου ἕκαστον φαίνεται. Καὶ ἐν γῇ καὶ ἐν ὕδατι ζῶα μόνον ἐστίν, ⁱ ἐν ἀέρι δὲ καὶ πυρὶ οὐκ ἔστιν, ὅτι τῶν σωμάτων ὕλη ταῦτα. ^k Τῶν δὲ σωματικῶν παθημάτων ταῦτα πρῶτα ¹ ἀνάγκη ὑπάρχειν τῷ ὠρισμένῳ, σκληρότητα ἢ μαλακότητα· ἀνάγκη γὰρ τὸ ^m ἐκ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ ἢ ⁵ σκληρὸν εἶναι ἢ μαλακόν. Ἔστι δὲ σκληρὸν μὲν τὸ μὴ ὑπεῖκον εἰς αὐτὸ κατὰ τὸ ἐπίπεδον, μαλακὸν δὲ τὸ ὑπεῖκον τῷ μὴ ἀντιπερίστασθαι· τὸ γὰρ ὕδωρ οὐ μαλακόν· οὐ γὰρ

^k ὑγρῶν καὶ ξηρῶν N. ¹ δ' ἂν μᾶλλον H.N. ^m τούτου om. E. ⁿ μᾶλλον om. E.F. ^o φυσικὴν E. ^p ἔστι F. ^q περὶ F. et fortasse pr. E. ^r τὸ om. H.N. ^s τηκτικόν E. ^t αἴτιον τῷ ξηρῷ F. ^v γίγνεται κόλλα F. ^w καὶ om. F. ^x περσικοῖς E. ^y τῶν om. E. ^z ἰδιώτατα E. ^a ξηρὸν μὲν γῆς F, ξηροῦ μὲν ἢ γῆ N. ^b ὑγρῷ F. ^c δὲ τὸ ὕδωρ N. ^d διὰ τοῦτο] καὶ διὰ τοῦτο F, διὰ τοῦτο δ' H. ^e ἅπαντα γε τὰ H.N. ^f ὁπότερον E. ^g δὲ ἂν πλ. H.N. ^h τὴν δύναμιν] φύσιν N. ⁱ ἐν—ἔστιν om. H.N. et corr. F. ^k δὲ τῶν E. ¹ ὑπάρχειν ἀνάγκη F. ^m ἐξ ὑγροῦ καὶ ξηροῦ F.H.N.

ὑπείκει τῇ θλίψει τὸ ἐπίπεδον εἰς βάθος, ἀλλ' ἀντιπερίστα-
ται. Ἐπὶ ἁπλῶς μὲν οὖν σκληρὸν ἢ μαλακὸν ^π τὸ ἀπλῶς τοιού-
τον, πρὸς ἕτερον δὲ τὸ πρὸς ἐκεῖνο τοιούτον. Πρὸς μὲν ⁶
οὖν ἄλληλα ἀόριστα ἐστὶ ^ο τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον· ἐπεὶ δὲ
πρὸς τὴν αἴσθησιν ^ρ πάντα κρίνομεν τὰ αἰσθητά, δηλονότι
καὶ τὸ ^q σκληρὸν καὶ τὸ μαλακὸν ἀπλῶς πρὸς τὴν ἀφήν ὠρί-
καμεν, ὥς μεσότητι χρώμενοι τῇ ἀφῇ. Διὸ τὸ μὲν ὑπερ-
βάλλον ^τ αὐτῆς σκληρόν, τὸ δ' ^ς ἐλλείπον μαλακὸν εἶναί
φαινομεν.

Ἀνάγκη δὲ σκληρὸν ^τ ἢ μαλακὸν εἶναι τὸ ὠρισμένον σῶμα ⁵
οἰκείῳ ὄρω· ἢ γὰρ ^υ ὑπείκειν ἢ μή· ἔτι πεπηγὸς εἶναι· ^ω τούτῳ
γὰρ ὀρίζεται. Ὡστ' ἐπεὶ ^x πᾶν ^υ μὲν τὸ ὠρισμένον καὶ
^z συνεστηκὸς ^a ἢ μαλακὸν ἢ σκληρόν, ταῦτα δὲ ^b πῆξις ἐστίν,
ἅπαντ' ἂν εἴη τὰ σώματα ^c τὰ σύνθετα καὶ ^d ὠρισμένα οὐκ
ἄνευ πῆξεως. ^e Πῆξεως οὖν πέρι ^f ῥητέον. Ἔστι ^ς δὲ τὰ ²
αἷτια τὰ ^h περὶ τὴν ὕλην δύο, τό τε ποιοῦν καὶ τὸ πάθος, τὸ
ⁱ μὲν ^k ποιοῦν ὡς ὅθεν ἡ κίνησις, τὸ δὲ πάθος ὡς εἶδος. Ὡστε
καὶ πῆξεως καὶ διαχύσεως, καὶ τοῦ ξηραίνεσθαι καὶ τοῦ ὑγραί-
νεσθαι. Ποιεῖ δὲ τὸ ποιοῦν δυσὶ δυνάμεσι, καὶ πάσχει ¹ τὸ ³
πάσχον ^m παθήμασι δυσὶν, ⁿ ὥσπερ εἴρηται· ποιεῖ μὲν θερμῷ
καὶ ψυχρῷ, τὸ δὲ πάθος ἢ ^ο παρουσία ἢ ἀπουσία θερμοῦ ἢ
ψυχροῦ. Ἐπεὶ δὲ τὸ πῆγνυσθαι ξηραίνεσθαι πῶς ἐστὶ, περὶ
τούτου εἴπωμεν πρῶτον. Τὸ δὲ πάσχον ^p ἢ ὑγρὸν ἢ ξηρὸν
^p ἢ ἐκ τούτων. Τιθέμεθα δὲ ὑγροῦ σῶμα ὕδωρ, ξηροῦ δὲ ⁴
γῆν· ταῦτα ^q γὰρ τῶν ὑγρῶν καὶ ^τ τῶν ξηρῶν παθητικά.
Διὸ καὶ ^s τὸ ψυχρὸν τῶν παθητικῶν μᾶλλον· ἐν τούτοις γὰρ

ⁿ τὸ ἀπλῶς om. E. ^ο τὸ H. ^p κρίνομεν πάντα F. ^q μαλακὸν καὶ
τὸ σκληρὸν F. ^τ αὐτὴν E.N. ^ς λείπον F, λεπτόν E, λεπτόν καὶ H.N.
^τ εἶναι ἢ μαλακὸν N. ^υ ὑπείκει E.N. ^ω τοῦτο F. ^x πᾶν om. F.
^υ μὲν om. E.F. ^z συνεστῶς margo N: qui pr. cum H. om. καὶ συνε-
στηκός. ^a ἢ μ.] καὶ μ. H.N. ^b πῆξις F.N. ^c τὰ ante σύνθ. om.
E.F. ^d ὡρ. καὶ οὐκ ἄνευ πῆξεως καὶ διαχύσεως pr. F. ^e πῆξεως
alterum om. E.F. ^f ῥητέον ἐστίν. ἔστι E. ^ς δὲ H.N. ^h παρὰ E.N.
ⁱ μὲν] μὲν οὖν F.H.N. ^k ποιοῦν om. N. ¹ τὸ πάσχον om. H.N.
^m δυσὶ παθήμασιν F.H.N. ⁿ ὡς E. ^ο ἀπουσία ἢ παρουσία E.H.N.
^p ἢ ante ὑγρὸν et ante ἐκ om. E. ^q γὰρ ἐκ τῶν H.N. ^τ τῶν post
καὶ om. E. ^s τὸ om. E.

5 ἐστὶ· καὶ ^t γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ ὕδωρ ψυχρὰ ὑπόκειται. Ποιη-
 τικὸν δὲ τὸ ψυχρὸν ὡς φθαρτικὸν ἢ ὡς κατὰ συμβεβηκός,
 καθάπερ εἴρηται πρότερον· ἐνίοτε ^v γὰρ καὶ ^w καίειν λέγεται
 καὶ θερμαίνειν τὸ ψυχρὸν, οὐχ ὡς τὸ θερμόν, ἀλλὰ τῷ συνά-
 γειν ἢ ^x ἀντιπεριστάναι τὸ θερμόν. Ξηραίνεται δὲ ὅσα
 ἐστὶν ὕδωρ καὶ ὕδατος εἶδη, ἢ ἔχει ὕδωρ εἴτ' ἐπακτὸν εἴτε
 6 συμφυές. Λέγω δ' ἐπακτὸν μὲν οἶον ἐν ἐρίῳ, σύμφυτον δ'
 οἶον ἐν γάλακτι. Ὑδατος δ' εἶδη τὰ τοιάδε, οἶνος, οὔρον,
^y ὀρρός, καὶ ὅλως ὅσα μηδεμίαν ἢ βραχεῖαν ἔχει ὑπόστασιν,
 μὴ ^z διὰ γλισχρότητα· ἐνίοις ^a μὲν γὰρ αἴτιον τοῦ μὴ ὑφί-
 7 στασθαι μηδὲν ἢ γλισχρότης, ὥσπερ ἐλαίῳ ἢ πίττῃ. Ξηραί-
 νεται δὲ πάντα ἢ θερμαινόμενα ἢ ψυχόμενα, ἀμφοτέρω δὲ
 θερμῷ, καὶ ὑπὸ τῆς ἐντὸς θερμότητος ἢ τῆς ^b ἔξω· καὶ γὰρ
 τὰ τῇ ψύξει ξηραίνόμενα, ὥσπερ ἱμάτιον, ^c ἐὰν ἢ κεχωρι-
 σμένον αὐτὸ καθ' αὐτὸ ^d τὸ ὑγρόν, ὑπὸ ^e τοῦ ἐντὸς θερμοῦ
 συνεξατμίζοντος τὸ ὑγρὸν ξηραίνεται, ἂν ὀλίγον ἢ τὸ ὑγρὸν,
 8 ἐξιούσης τῆς θερμότητος ὑπὸ τοῦ περιεστῶτος ψυχροῦ. Ξη-
 ραίνεται μὲν οὖν, ὥσπερ ^f εἴρηται, ^g ἅπαντα ἢ θερμαινόμενα
 ἢ ψυχόμενα, καὶ πάντα θερμῷ, ἢ τῷ ἐντὸς ἢ τῷ ἐκτὸς συνεξ-
 ατμίζοντι τὸ ὑγρὸν. Λέγω δ' ἐκτὸς μὲν, ὥσπερ τὰ ἐψό-
 μενα, ἐντὸς δέ, ^h ὅταν ἀφαιρεθέντος ὑφ' ἧς ἔχει θερμότητος
 ἀναλωθῇ ἀποπνεύσης. Περὶ μὲν οὖν τοῦ ξηραίνεσθαι εἴ-
 ρηται.

6 Τὸ δ' ὑγραίνεσθαι ἐστὶν ἐν μὲν τὸ ὕδωρ γίνεσθαι· συνι-
 στάμενον, ἐν δὲ τὸ τήκεσθαι τὸ πεπηγός. Τούτων δὲ συνί-
 σταται μὲν ⁱ εἰς ὕδωρ ψυχόμενον τὸ πνεῦμα· περὶ δὲ τήξεως
 ἅμα ^k καὶ πήξεως ἔσται δῆλον. Πήγνυται δὲ ὅσα πήγνυται
 ἢ ὕδατος ὄντα ἢ γῆς καὶ ὕδατος, καὶ ταῦτα ^l ἢ θερμῷ ξηρῷ ἢ
 2 ψυχρῷ. Διὸ καὶ λύεται τοῖς ἐναντίοις, ὅσα λύεται τῶν ὑπὸ

^t γὰρ post καὶ om. E.N. ^v γὰρ] δὲ F. ^w καίειν F.H.N. ^x ἀντι-
 περιίστασθαι F. ^y ὀρρός E.H. ^z διὰ] δὲ E. ^a μὲν om. F.H.N.
^b ἔξω] ἐκτὸς F. ^c ὅταν F. ^d τὸ om. H.N. ^e τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐντὸς F.
^f προεῖρηται H. ^g πάντα F.H. ^h ὅτε H. ⁱ εἰς ὕδωρ om. E.N, in
 margine ponit F. ^k καὶ περὶ πήξεως H.N. ^l ἢ θερμῷ ἢ ψυχρῷ ἢ ξηρῷ
 E, ἢ ψυχρῷ ἢ ξηρῷ ἢ θερμῷ ἢ ὑγρῷ F.

θερμοῦ παγέντων ἢ ὑπὸ ψυχροῦ· τὰ μὲν γὰρ ὑπὸ ξηροῦ
θερμοῦ παγέντα ^m ὑπὸ ὕδατος λύεται, ⁿ ὃ ἐστὶν ὑγρὸν ^o ψυ-
χρόν, τὰ δὲ ὑπὸ ψυχροῦ παγέντα ὑπὸ πυρὸς λύεται, ὃ ἐστὶ
θερμόν. Πήγνυσθαι δ' ἔνια δόξειεν ἂν ὑπὸ ὕδατος, ^p οἷον τὸ ³
μέλι τὸ ἐφθόν· πήγνυται δ' οὐχ ὑπὸ τοῦ ὕδατος, ἀλλ' ὑπὸ
τοῦ ἐν αὐτῷ ψυχροῦ. ^q Ὅσα μὲν ^q οὖν ἐστὶν ὕδατος, οὐ
πήγνυται ὑπὸ πυρός. ^r Λύεται γὰρ ὑπὸ πυρός, τὸ δ' αὐτὸ
τῷ αὐτῷ κατὰ ταῦτ' οὐκ ^s ἔστιν αἴτιον τοῦ ἐναντίου. ^u Ἐτι ⁴
τῷ ^t ἀπιέναι τὸ θερμόν πήγνυται, ὥστε δῆλον ὅτι ^v τῷ εἰσιέ-
ναι λυθήσεται· ^w ὥστε ποιοῦντος τοῦ ψυχροῦ πήγνυται.
^x Διὸ οὐ παχύνεται ^y τὰ τοιαῦτα πηγνύμενα· ἢ γὰρ πάχυνσις
ὑγροῦ μὲν ἀπιόντος γίγνεται, τοῦ ξηροῦ δὲ συνισταμένου·
ὑδὼρ δὲ τῶν ὑγρῶν οὐ παχύνεται μόνον. ^u Ὅσα δὲ κοινὰ γῆς ⁵
καὶ ὕδατος, καὶ ^z ὑπὸ πυρός πήγνυται καὶ ^a ὑπὸ ^b τοῦ ψυ-
χροῦ, παχύνεται ^c δ' ὑπ' ἀμφοῖν ἔστι ^d μὲν ὡς τὸν αὐτὸν
τρόπον, ἔστι δ' ὡς ἄλλως, ὑπὸ ^e μὲν θερμοῦ τὸ ὑγρὸν ^f ἐξά-
γοντος (ἐξατμίζοντος ^g γὰρ τοῦ ὑγροῦ παχύνεται τὸ ξηρόν
καὶ συνίσταται), ὑπὸ δὲ ^h τοῦ ψυχροῦ ⁱ τὸ θερμόν ἐκθλί-
βοντος, μεθ' οὗ τὸ ὑγρὸν συναπέρχεται συνεξατμίζον. ^u Ὅσα ⁶
μὲν οὖν μαλακὰ ἀλλὰ μὴ ὑγρά, οὐ παχύνεται ἀλλὰ πήγνυ-
ται ἐξιόντος τοῦ ὑγροῦ, οἷον ὁ ^k ὀπτώμενος κέραμος· ὅσα δὲ
ὑγρά τῶν μικτῶν, καὶ παχύνεται, οἷον γάλα. Πολλὰ δὲ ⁷
καὶ ὑγραίνεται πρῶτον, ὅσα ἢ παχέα ἢ σκληρὰ ὑπὸ ψυχροῦ
προὔπῃρχεν ὄντα, ὥσπερ καὶ ὁ κέραμος τὸ πρῶτον ^k ὀπτώ-
μενος ἀτμίζει καὶ μαλακώτερος γίνεται· διὸ ^l καὶ διαστρέ-
φεται ἐν ^m ταῖς καμίνοις. ^u Ὅσα μὲν οὖν ὑπὸ ψυχροῦ πήγνυ- ⁸
ται τῶν κοινῶν γῆς καὶ ὕδατος, ⁿ πλεῖον δὲ ^o ἐχόντων γῆς,

^m ὑπὸ ὕδ.—παγέντα om. N. ⁿ ὅπερ F. ^o ψυχρόν om. F. ^p οἷον] ὡς F.N. ^q οὖν om. F. ^r λύεται γὰρ ὑπὸ πυρός om. E. ^s ἔσται H. ^t ἀπιέναι F.H.N. ^v τῷ] τὸ F. ^w ὡς δὲ ποιοῦντος ὑπὸ ψ. E. ^x διὸ καὶ οὐ F.H.N. ^y τὰ τοιαῦτα] ταῦτα F. ^z ὑπὸ τοῦ πυρός F. ^a ὑπὸ om. E. ^b τοῦ om. E.H.N. ^c δ'] δὲ καὶ F. ^d μὲν οὖν ὡς F. ^e μὲν τοῦ θ. F. ^f ἐξαγαγόντος F. ^g τοῦ ὑγροῦ γὰρ E. ^h τοῦ om. E.H.N. ⁱ τὸ θ. ἐκθλ.] τοῦ θερμοῦ ἐκλυθέντος H, τοῦ θερμοῦ ἐκβληθέντος N. ^k ὀπτώ-μενος F. ^l καὶ om. E. ^m τοῖς N. ⁿ πλεόν N, πλέων E. ^o ἐχόντων τῆς γῆς F.

τὰ μὲν τῷ τὸ θερμὸν ἐξεληλυθέναι πηγνύμενα, ταῦτα τήκεται
 θερμῷ ^p εἰσιόντος πάλιν τοῦ θερμοῦ, οἷον ^q ὁ πηλὸς ὅταν
 παγῇ· ὅσα δὲ διὰ ψύξιν, καὶ τοῦ θερμοῦ ^r συνεξατμίσαντος
 ἅπαντος, ταῦτα ^s δὲ ἅλυστα ^t μὴ ὑπερβαλλούσῃ θερμότητι,
 9 ἀλλὰ μαλάττεται, οἷον σίδηρος καὶ κέρας. Τήκεται δὲ ^v καὶ
 ὁ εἰργασμένος σίδηρος, ὥστε ὑγρὸς γίγνεσθαι καὶ πάλιν
 πήγνυσθαι. Καὶ τὰ στομώματα ποιοῦσιν οὕτως· ὑφίστα-
 ται γὰρ καὶ ἀποκαθαίρεται κάτω ἢ ^w σκωρία· ὅταν δὲ πολ-
 λάκις πάθῃ καὶ καθαρὸς γένηται, ^x τοῦτο στόμωμα γίγνεται.
 10 Οὐ ποιοῦσι δὲ πολλάκις αὐτὸ διὰ τὸ ἀπουσίαν γίγνεσθαι
 πολλήν καὶ τὸν σταθμὸν ἐλάττω ἀποκαθαιρομένου. ^y Ἔστι
 δ' ἀμείνων σίδηρος ὁ ἐλάττω ἔχων ^y ἀποκάθαρσιν. Τήκεται
 δὲ καὶ ὁ λίθος ὁ πυρίμαχος ὥστε στάζειν καὶ ρεῖν· τὸ ^z δὲ
 11 πηγνύμενον ὅταν ῥυῇ, πάλιν ^a γίγνεται σκληρόν. Καὶ αἱ
 μύλαι τήκονται ^b ὥστε ρεῖν· τὸ δὲ ῥέον πηγνύμενον τὸ μὲν
 χρῶμα μέλαν, ὅμοιον δὲ γίνεται ^c τῇ τιτάνῳ. Τήκεται ^d δὲ
 καὶ ὁ πηλὸς καὶ ἡ γῆ. ^e Ὅσα δ' ὑπὸ ^e θερμοῦ ξηροῦ πήγνυ-
 12 ται, τὰ μὲν ἅλυστα, τὰ δὲ ^f λύεται ὑγρῷ. Κέραμος μὲν οὖν
 καὶ λίθων ἐνίων γένη, ^g ὅσοι ὑπὸ πυρὸς τῆς γῆς ^h συγκαυ-
 θέισης γίγνονται, οἷον οἱ μυλῖαι, ⁱ ἅλυστα, νίτρον δὲ καὶ ἄλλες
 λυτὰ ὑγρῷ, οὐ παντὶ δὲ ἀλλὰ ψυχρῷ. Διὸ ὕδατι καὶ ὅσα
 ὕδατος εἶδη ^k τήκεται, ^l ἐλαίῳ δ' οὐ τήκεται. Τῷ γὰρ ξηρῷ
 θερμῷ ἐναντίον ψυχρὸν ὑγρόν. Εἰ οὖν ἔπηξε θάτερον,
^m θάτερον λύσει· οὕτω γὰρ τὰναντία ἔσται ⁿ αἷτια τῶν
 ἐναντίων.

7 Παχύνεται μὲν οὖν ὑπὸ πυρὸς μόνον, ὅσα ὕδατος ^o πλείον
 ἔχει ἢ γῆς, πήγνυται δέ, ὅσα γῆς. Διὸ καὶ τὸ νίτρον ^p καὶ
 οἱ ἄλλες γῆς εἰσὶ μαῶλλον, καὶ λίθος καὶ κέραμος. ^q Ἀπορώ-

^p προσιόντος H.N. ^q ὁ om. F. ^r συνεξατμίζοντος F.N. ^s δὴ
 F.H.N. ^t μὴ] εἰ μὴ H.N. ^v καὶ post δὲ om. F. ^w σκωρία H.
^x τοῦτο τὸ στ. E.H.N. ^y κάθαρσιν H.N. ^z δὲ ῥέον ὅταν πηχθῇ N.
^a σκληρόν γίνεται F. ^b ὥστε—γίνεται margo F. ^c τῷ N. ^d δὲ om. F.
^e ξηροῦ θερμοῦ F.H.N. ^f λυτὰ E. ^g ὅσα F. ^h καθεύσης F. ⁱ ἅλυστοι
 F.H. ^k τήκονται E. ^l ἐλαίᾳ N. ἐλαίῳ δ' οὐ τήκεται margo F. ^m θά-
 τερον alterum om. F.H. ⁿ τῶν ἐναντίων αἷτια F. ^o ἔχει πλείον H.N.
^p καὶ οἱ ἄλλες om. F. ^q ἀποιώτατα E.

τατα δ' ἔχει ἡ τοῦ ἐλαίου φύσις. Εἰ μὲν γὰρ ὕδατος ^τ ἔχει ² πλέον, ἔδει πήγνυσθαι ὑπὸ ψυχροῦ ^ς ὥς οἱ πάγοι, εἰ δὲ γῆς ^τ πλείον, ὑπὸ πυρὸς ^ν ὥς ὁ κέραμος· νῦν δὲ πηγνύται μὲν ὑπ' οὐδετέρου, παχύνεται δ' ὑπ' ἀμφοῖν. Αἴτιον δ' ἐστὶν ὅτι αἶρος ἐστὶ πληρὴς. Διὸ καὶ ἐν τῷ ὕδατι ἐπιπολάζει· καὶ ^ω γὰρ ὁ ἀήρ φέρεται ἄνω. Τὸ μὲν οὖν ^χ ψυχρὸν ἐκ τοῦ ³ ἐνότος πνεύματος ὕδωρ ποιοῦν παχύνει· αἰὲ γάρ, ὅταν μιχθῇ ^γ ὕδωρ καὶ ἔλαιον, ἀμφοῖν γίνεται παχύτερον. Ὑπὸ δὲ πυρὸς καὶ χρόνου παχύνεται καὶ λευκαίνεται, ^z λευκαίνεται μὲν ἐξατμίζοντος εἴ τι ἐνῆν ὕδατος, παχύνεται δὲ διὰ τὸ μαραινόμενον τοῦ θερμοῦ ἐκ τοῦ αἶρος γίγνεσθαι ὕδωρ. Ἀμφοτέρως μὲν ^α οὖν τὸ αὐτὸ γίνεται πάθος, καὶ διὰ τὸ ⁴ αὐτό, ἀλλ' οὐχ ὡσαύτως. ^β Παχύνεται μὲν οὖν ὑπ' ἀμφοτέρων, ξηραίνεται δ' ὑπ' οὐδετέρου· ^ε οὔτε γὰρ ὁ ἥλιος ^δ οὔτε τὸ ψῦχος ξηραίνει· οὐ μόνον διότι γλίσχρον, ^ε ἀλλὰ καὶ διότι αἶρος ἐστίν. Οὐ ξηραίνεται δὲ τὸ ^ε ὕδωρ οὐδ' ^ς ἐξέψεται ὑπὸ πυρός, ὅτι ^h αὐκ ἀτμίζει διὰ γλίσχρότητα. Ὅσα ⁵ δὲ μικτὰ ὕδατος καὶ γῆς, κατὰ τὸ πλῆθος ἐκατέρου ἄξιον λέγεσθαι· οἶνος γάρ τις καὶ πηγνύται καὶ ἔψεται, οἶον τὸ γλεῦκος. Ἀπέρχεται δ' ἀπὸ πάντων τῶν τοιούτων ξηραίνοντων τὸ ὕδωρ. Σημεῖον δ' ὅτι τὸ ὕδωρ· ἡ γὰρ ἀτμὶς συνίσταται εἰς ὕδωρ, ^ι ἐάν τις βούληται συλλέγειν. Ὡστε ⁶ ὅσοις λείπεται τι, τοῦτο γῆς. Ἐνια δὲ τούτων καὶ ὑπὸ ψυχροῦ, ὥσπερ εἴρηται, παχύνεται καὶ ξηραίνεται· τὸ γὰρ ψυχρὸν οὐ μόνον πηγνύσιν, ἀλλὰ ξηραίνει μὲν ^κ τὸ ὕδωρ, παχύνει δὲ τὸν αἶρα ὕδωρ ποιοῦν. Ἡ δὲ πῆξις εἴρηται ξηρασία τις οὔσα. Ὅσα μὲν οὖν μὴ παχύνεται ὑπὸ ¹ τοῦ ⁷ ψυχροῦ ἀλλὰ πηγνύται, ὕδατός ἐστι μᾶλλον, οἶον ^μ οἶνος

^τ ἔχει πλέον om. E.H.N. ^ς ὥς οἱ πάγοι om. E.H.N. ^τ πλέον N.
^ν ὥς ὁ κέραμος om. E.H.N. ^ω γὰρ om. E. ^χ ψυχρὸν τὸ ἐκτὸς ἐκ H.N.
^γ ἔλαιον καὶ ὕδωρ F. ^z λευκαίνεται alterum om. E. ^α οὖν om. F.
^β παχύνεται—ἀμφοτέρων om. pr. E. ^ε οὔτε] οὐ E.H.N. ^δ οὔτε] οὐδὲ H, οὐδὲ γὰρ N. ^ε ἀλλὰ καὶ ὅτι H.N., ἀλλ' ὅτι καὶ F. ^ε ὕδωρ] ἔλαιον F.H.N. ^ς ἐψεται F.H.N., ψύχεται E. ^h οὐ κατατμίζει E. ^ι ἄν F.H.N.
^κ τὸ om. E.F. ¹ τοῦ om. F. ^μ οὔρον καὶ οἶνος N.

καὶ οὖρον καὶ ὄξος καὶ κονία καὶ ^η ὀρρός· ὅσα δὲ παχύνεται
 μὴ ἐξατμίζοντα ὑπὸ πυρός, τὰ μὲν γῆς, τὰ δὲ ^θ κοινὰ ὕδατος
 8 καὶ αἶρος, μέλι ^ρ μὲν γῆς, ἔλαιον δ' αἶρος. ^υ Ἔστι δὲ καὶ τὸ
 γάλα καὶ τὸ αἷμα ἀμφοῖν μὲν κοινὰ ^ι καὶ ὕδατος καὶ γῆς,
 μᾶλλον δὲ τὰ πολλὰ γῆς, ὥσπερ καὶ ἐξ ὅσων ὑγρῶν νίτρον
^κ γίνεται καὶ αἶες. ^λ Καὶ λίθοι δ' ἐκ τινων συνίστανται
 τοιούτων. Διὸ ἐὰν μὴ χωρισθῇ ὁ ^η ὀρρός, ^μ ἐκκάζεται ὑπὸ τοῦ
 9 πυρός ἐψόμενος. Τὸ δὲ γεῶδες συνίσταται καὶ ὑπὸ τοῦ
 ὀποῦ, ἐὰν πως ἔψῃ τις, οἷον ^ν οἱ ἰατροὶ ὀπίζοντες. Οὕτω
 δὲ ^ξ χωρίζεται ὁ ^η ὀρρός καὶ ὁ τυρός. ^ο Ὁ δὲ χωρισθεὶς
^η ὀρρός οὐκέτι παχύνεται, ἀλλ' ^π ἐκκάζεται ὥσπερ ὕδωρ. Εἰ
 δέ τι μὴ ἔχει ^ρ τυρὸν γάλα ἢ ὀλίγον, τοῦτο ^σ μᾶλλον ὕδατος
 10 καὶ ἄτροφον. Καὶ τὸ ^α αἷμα ὁμοίως· πήγνυται γὰρ τῷ
 ξηραίνεσθαι ψυχόμενον. ^β Ὅσα δὲ μὴ πήγνυται, οἷον τὸ τῆς
 ἐλάφου, τὰ τοιαῦτα ὕδατος μᾶλλον, καὶ ^γ ψυχρότατα ^δ ταῦ-
 τα. Διὸ καὶ οὐκ ἔχει ἵνας· αἱ γὰρ ἵνές ^ε εἰσι γῆς καὶ στε-
 11 ρεόν. ^ς Ὡστε ^ζ καὶ ^η ἐξαιρεθεῖσων οὐ πήγνυται. Τοῦτο δ'
^θ ἔσται, ὅτι οὐ ξηραίνεται· ὕδωρ γὰρ τὸ λοιπόν, ὥσ^η περ
 τὸ γάλα τοῦ τυροῦ ἐξαιρεθέντος. Σημεῖον δέ· τὰ νοσώδη
^ι γὰρ αἵματα οὐ θέλει πήγνυσθαι· ἰχωροειδῇ γάρ, τοῦτο δὲ
 φλέγμα καὶ ὕδωρ διὰ τὸ ἄπεπτον εἶναι καὶ ἀκράτητον ὑπὸ
 12 τῆς φύσεως. ^κ ^υ Ἔτι δὲ τὰ μὲν λυτά ἐστίν, οἷον νίτρον, τὰ
 δὲ ἄλυτα, οἷον ^λ κέραμος, καὶ τούτων τὰ μὲν μαλακτά, οἷον
^μ κέρας, τὰ δὲ ἀμάλακτα, οἷον κέραμος καὶ λίθος. Αἴτιον
^ν δ' ὅτι τὰ ἐναντία τῶν ἐναντίων αἴτια, ὥστ' εἰ πήγνυται
^ο δυοῖν, ψυχρῷ καὶ ξηρῷ, λύεσθαι ἀνάγκη θερμῷ καὶ ὑγρῷ.
 13 Διὸ πυρὶ καὶ ὕδατι (ταῦτα γὰρ ἐναντία), ὕδατι μὲν ὅσα πυρὶ

^η ὀρρός E. ^θ ὕδατος καὶ αἶρος κοινὰ F. ^ρ μὲν οὖν γῆς F. ^ι καὶ
 ante ὕδ. om. F.H.N. ^κ καὶ αἶες γίνεται H.N. ^λ καὶ om. F. ^μ ἐκ-
 καίεται F. ^ν οἱ om. E. ^ξ χωρ. καὶ ὁ F.H.N. ^π ἐκκαίεται F.N.
^ρ τυρός F. ^σ μᾶλλον—γὰρ margo F. ^α αἷμα δὲ ὁμοίως πλείον γῆς.
 πήγνυται H.N. ^β ψυχρὰ H.N. ^γ ταῦτα om. E. ^δ εἰσι τῆς γῆς F.
^ε καὶ om. H.N. ^ς διεξαιρεθεῖσων F. ^ζ ἐστίν F.H.N. ^η περ om.
 F.H.N. ^ι γὰρ om. H.N. ^κ ἔτι] ὅτι N. ^λ κέραμος καὶ λίθος καὶ F.
^μ κέρας—οἷον om. E. ^ν δ' om. F. ^ο δυοῖ N.

μόνῳ, πυρὶ δὲ ὅσα ^p ψυχρῷ μόνῳ· ὥστ' ^q εἰ ὑπ' ἀμφοῖν συμβαίνει πήγνυσθαι, ταῦτ' ἄλυστα μάλιστα. Γίγνεται δὲ ^r τοιαῦτα 14
 τα ὅσα θερμανθέντα ἔπειτα τῷ ψυχρῷ πήγνυται· συμβαίνει γάρ, ὅταν τὸ θερμὸν ἐξικμάσῃ ἐξίον, τὸ πλείστον ὑγρὸν συνθλίβεσθαι πάλιν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ, ὥστε μὴδ' ὑγρῷ διδόναι δίοδον. Καὶ διὰ ταῦτα οὔτε τὸ θερμὸν λύει· ὅσα γὰρ 15
 ὑπὸ ψυχροῦ πήγνυται μόνου, ταῦτα λύει· ^s οὔθ' ὑπὸ ὕδατος· ὅσα γὰρ ὑπὸ ψυχροῦ πήγνυται, οὐ λύει, ἀλλ' ὅσα ὑπὸ θερμοῦ ξηροῦ μόνον. ^t Ὁ δὲ σίδηρος τακεῖς ὑπὸ θερμοῦ ^t ψύχει πήγνυται, ^v ὥστε πρὸς πῆξιν ἀμφοτέρων δεῖται· διὸ ἄλυτον. Τὰ δὲ ξύλα ^w ἐστὶ γῆς καὶ ἀέρος· ^x διὸ καυστὰ καὶ οὐ τηκτὰ 16
 οὐδὲ μαλακτά, καὶ ^y ἐπὶ τῷ ὕδατι ἐπιπλεῖ, πλὴν ἐβένου. Αὕτη δ' οὐ· τὰ μὲν γὰρ ἄλλ' ἀέρος ἔχει ^z πλείον, ἐκ δὲ τῆς ἐβένου τῆς μελαίνης διαπέπνευκεν ὁ ἀήρ, καὶ ἔστι πλείον ἐν αὐτῇ γῆς. Κέραμος δὲ γῆς μόνῃς διὰ τὸ ξηραίνόμενος παγῆναι κατὰ 17
 μικρόν· οὔτε γὰρ τὸ ὕδωρ εἰσόδους ἔχει, δι' ὧν ^a μόνον πνεῦμα ἐξηλθεν, οὔτε πῦρ· ἔπηξε γὰρ αὐτό. Τί μὲν οὖν ^b ἐστὶ ^c πῆξις καὶ τῆξις, καὶ διὰ πόσα καὶ ἐν πόσοις ἐστίν, εἴρηται.

¹ Ἐκ δὲ τούτων φανερόν ὅτι ὑπὸ ^d θερμοῦ καὶ ψυχροῦ 8
 συνίσταται τὰ σώματα, ταῦτα ^e δὲ παχύνοντα καὶ πηγνύντα ^f ποιεῖται τὴν ἐργασίαν αὐτῶν. Διὰ δὲ τὸ ὑπὸ ^g τούτων δημιουργεῖσθαι ἐν ἅπασιν ^h μὲν ἐστὶ θερμότης, τισὶ δὲ καὶ ψυχρότης ἢ ἐκλείπει. Ὡστ' ἐπεὶ ταῦτα μὲν ὑπάρχει διὰ τὸ ποιεῖν, ὑγρὸν δὲ καὶ ξηρὸν διὰ τὸ πάσχειν, ⁱ μετέχει αὐτῶν τὰ κοινὰ πάντων. Ἐκ μὲν οὖν ὕδατος καὶ γῆς τὰ 2
 ὁμοιομερῆ σώματα συνίσταται, καὶ ἐν φυτοῖς καὶ ^k ἐν ζώοις, καὶ τὰ μεταλλευόμενα, οἷον χρυσὸς καὶ ἄργυρος καὶ ὅσα ^l ἄλλα τοιαῦτα, ἐξ αὐτῶν τε ^m καὶ τῆς ἀναθυμιάσεως τῆς

^p ψυχρῷ] ὕδατι H.N. ^q εἰ] εἴ τι F, εἴ τιν' H.N. ^r τοιαῦτα] ταῦτα E.
^s οὔθ' ὑπὸ ὕδατος om. E. ^t ψύχει] ψυχθεῖς E.H.N. ^v ὥστε—ἄλυτον om. E.F.H.N. ^w γῆς καὶ ἀέρος ἐστὶ H.N. ^x διὸ καὶ καυστὰ ἀλλ' οὐ F.
^y ἐπὶ om. H.N. ^z πλείω H.N. ^a μόνων E, om. H.N. ^b ἐστὶ om. F.
^c τῆξις καὶ πῆξις F.N. ^d ψυχροῦ καὶ θερμοῦ F. ^e δὲ καὶ παχ. καὶ F.
^f ποιεῖ F.N. ^g τοιούτων H.N. ^h μὲν om. E.H.N. ⁱ μετέχειν E.
^k ἐν ante ζώοις om. E. ^l τοιαῦτα ἄλλα F. ^m καὶ ἐκ τῆς H.N.

3 ἐκατέρου ἐγκατακλειομένης, ὥσπερ εἴρηται ἐν ἄλλοις. Ταῦτα
 δὲ διαφέρει ἀλλήλων τοῖς τε πρὸς τὰς αἰσθήσεις ἰδίους
^η ἅπαντα ^ο καὶ τῷ ποιεῖν ^ρ τι δύνασθαι. ^ι λευκὸν γὰρ καὶ
 εὐῶδες καὶ ψοφητικὸν καὶ γλυκὺ καὶ θερμὸν ^ι καὶ ψυχρὸν
 τῷ ποιεῖν τι ^ς δύνασθαι τὴν αἴσθησιν ἐστὶ, καὶ ἄλλοις οἰκει-
 οτέροις πάθεσιν, ὅσα τῷ πάσχειν λέγονται, λέγω δ' οἶον τὸ
^ι τηκτὸν καὶ πηκτὸν καὶ καμπτὸν καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα.
^ν πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα παθητικά, ^ω ὥσπερ τὸ ὑγρὸν καὶ
 4 τὸ ξηρόν. Τούτοις ^χ δ' ἤδη διαφέρει ὁστοῦν καὶ σὰρξ καὶ
 νεῦρον καὶ ξύλον καὶ φλοιὸς καὶ λίθος καὶ τῶν ἄλλων ἕκα-
 στον τῶν ὁμοιομερῶν μὲν φυσικῶν δὲ σωμάτων. Εἵπωμεν
 δὲ πρῶτον ^υ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, ὅσα κατὰ δύναμιν καὶ ἀδύ-
 5 ναμίαν λέγεται. Ἔστι δὲ ^z τάδε, πηκτὸν ^α ἄπηκτον, τηκτὸν
 ἄτηκτον, ^β μαλακτὸν ἀμάλακτον, ^γ τεγκτὸν ἄτεγκτον, καμ-
 πτὸν ἄκαμπτον, κατακτὸν ἀκάτακτον, θραυστὸν ἄθραυστον,
 θλαστὸν ἄθλαστον, πλαστὸν ἄπλαστον, πιεστὸν ἀπίεστον,
 ἐλκτὸν ἀνελκτον, ἐλατὸν ^δ ἀνήλατον, σχιστὸν ἄσχιστον,
 τμητὸν ἄτμητον, γλίσχρον ψαθυρόν, πιλητὸν ἀπίλητον,
 6 καυστὸν ^ε ἄκαυστον, θυμιατὸν ἀθυμίατον. Τὰ μὲν οὖν πλεῖ-
 στα ^ς σχεδὸν τῶν σωμάτων τούτοις διαφέρει τοῖς πάθεσιν·
 τίνα δ' ἕκαστον ^ς τούτων ἔχει δύναμιν, εἵπωμεν. Περὶ μὲν
^η οὖν πηκτοῦ καὶ ἀπήκτου ^ι καὶ τηκτοῦ καὶ ἀτήκτου εἴρηται
 7 μὲν καθόλου πρότερον, ὁμῶς δ' ἐπανέλθωμεν καὶ νῦν. Τῶν
 γὰρ σωμάτων ὅσα ^κ πήγνυται καὶ σκληρύνεται, τὰ μὲν ὑπὸ
 θερμοῦ πάσχει τοῦτο τὰ δ' ὑπὸ ψυχροῦ, ὑπὸ μὲν τοῦ θερ-
 μοῦ ξηραίνοντος τὸ ὑγρὸν, ὑπὸ δὲ τοῦ ψυχροῦ ἐκθλίβοντος
 τὸ θερμόν. Ὡστε τὰ μὲν ὑγροῦ ἀπουσία τὰ δὲ θερμοῦ

^η ἅπαντα ante διαφέρει N. ^ο καὶ om. E.H.N. ^ρ δύνασθαί τι F.
^ι λευκὸν—θερμὸν post λέγονται N. ^ι καὶ ψυχρὸν om. E, καὶ ψ.—ἐστὶ
 om. N. ^ς δύνασθαι om. F, qui post ἐστὶ pr. καὶ τῷ δύνασθαι. ^ι πη-
 κτὸν καὶ τηκτὸν F. ^ν πάντα ἅπαντα γὰρ E. ^ω ὥσπερ καὶ τὸ N. ^χ δ'
 ἤδη] δὴ E. ^υ τὸν om. E. ^z τάδε om. E. ^α ἄπηκτον om. E.
^β μαλακὸν F. ^γ τεγκτὸν—ἀκάτακτον om. H, τεγκτὸν—ἄκαμπτον om. N.
^δ ἀνέλατον F.H, quorum F. hæc ἐλ. ἀνελ. ante θραυστὸν ponit.
^ε ἄκαυστον om. E. ^ς τῶν σωμάτων σχεδὸν F. ^ς ἔχει τούτων N.
^η οὖν om. E. ^ι καὶ τηκτοῦ καὶ ἀτήκτου H.N. ^κ πήγνυται F.H.

τοῦτο πάσχει, ὅσα μὲν ὕδατος, θερμοῦ, ὅσα δὲ γῆς, ὑγροῦ. Τὰ μὲν οὖν ὑγροῦ ἀπουσία ὑπὸ ὑγροῦ διατήκεται, ἂν μὴ 8 οὕτω συνέλθῃ ὥστ' ἐλάττους τοὺς πόρους ¹ λειφθῆναι τῶν τοῦ ὕδατος ὄγκων, οἷον ὁ κέραμος· ὅσα δὲ μὴ οὕτω, ^m πάντα ὑγρῷ τήκεται, οἷον νίτρον, ⁿ ἄλεις, γῆ ^o ἢ ἐκ πηλοῦ. Τὰ δὲ θερμοῦ στερήσει ὑπὸ θερμοῦ τήκεται, οἷον κρύσταλλος, ^p μολίβδος, χαλκός. Ποῖα μὲν ^q οὖν ^r πηκτὰ καὶ τηκτά, ⁹ ^s εἴρηται, καὶ ποῖα ἄτηκτα. Ἐπηκτα δὲ ὅσα μὴ ^t ἔχει ὑγρότητα ὕδατώδη, ^v μὴδ' ὕδατός ἐστιν, ἀλλὰ πλείον θερμοῦ καὶ γῆς, οἷον μέλι καὶ γλεῦκος (^w ὥσπερ ζέοντα γάρ ἐστι), καὶ ὅσα ^x ὕδατος μὲν ἔχει, ἐστι δὲ πλείον ἀέρος, ὥσπερ τὸ ἔλαιον ^y καὶ ^z ἄργυρος χυτός, καὶ εἴ τι γλίσχρον, οἷον ἰξός.

Μαλακτὰ ^{δ'} ἐστὶ τῶν πεπηγότων ὅσα μὴ ἐξ ὕδατος, οἷον 9 κρύσταλλος (^a πᾶς γὰρ κρύσταλλος ὕδατος), ἀλλ' ^b ὅσα γῆς μάλλον, καὶ μήτ' ἐξίκμασται πᾶν τὸ ὑγρὸν ὥσπερ ἐν νίτρῳ ἢ ἀλσί, μήτ' ἔχει ἀνωμάλως ὥσπερ ὁ κέραμος, ἀλλ' ^c εἰσὶν ^d ἐλκτὰ μὴ ὄντα διαντά, ἢ ἐλατὰ μὴ ^e ὄντα ὕδατος, ^f καὶ μαλακτὰ πυρί, οἷον σίδηρος καὶ κέρας καὶ ^g ξύλα. Ἐστὶ δὲ ² καὶ τῶν τηκτῶν καὶ τῶν ἀτήκτων τὰ μὲν τεγκτὰ τὰ δὲ ἄτεγκτα, ^h οἷον χαλκὸς ἄτεγκτον, τηκτὸν ⁱ ὄν, ἔριον δὲ καὶ γῆ τεγκτόν· βρέχεται γάρ. Καὶ χαλκὸς μὲν δὴ τηκτόν, οὐχ ὑπὸ ὕδατος δὲ τηκτόν. Ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ ὕδατος ³ τηκτῶν ἔνια ἄτεγκτα, οἷον νίτρον καὶ ^k ἄλεις· οὐδὲ γὰρ ἄλλο τεγκτόν οὐδὲν ὃ μὴ ^l μαλακώτερον γίνεται βρεχόμενον. Ἐνια δὲ τεγκτὰ ὄντα οὐ τηκτά ἐστίν, οἷον ἔριον καὶ οἱ καρποί. Ἐστὶ δὲ τεγκτὰ μὲν ὅσα γῆς ὄντα ἔχει τοὺς πόρους μείζους τῶν τοῦ ὕδατος ὄγκων, ^m ὄντων ⁿ δὲ σκληροτέ-

¹ ληφθῆναι F.H.N. ^m πάντα] ταῦτα F. ⁿ ἄλεις καὶ γῆ F. ^o ἢ om. H.N. ^p μολυβδος H.N. ^q οὖν om. F. ^r τηκτὰ καὶ πηκτὰ N. ^s εἴρηται—ἄτηκτα] καὶ ἄτηκτα εἴρηται H.N. ^t ἔχη F. ^v μὴδ'] ἢ μὴ F. ^w ὥσπερ τὰ ζέοντα ἄτηκτα γάρ F. ^x μὲν ὕδατος N. ^y καὶ ὁ ἄργυρος F. ^z ἄργ. χ.] ὑδράργυρος H.N. ^a πᾶς γὰρ κρύσταλλος rc. E: pr. enim cum F.H.N. om. ^b ὅσα om. H.N. ^c εἰσὶν] ἢ H.N, et corr. E. ^d ἐλκτὰ corr. E, ἐλκτὰ οἷον νεῦρον ἰμάς H.N. ^e ὄντος N. ^f καὶ μ.] ἀλλὰ μ. H.N. ^g ξύλον N. ^h οἷον ὁ χαλκός H.N. ⁱ ὄν F. ^k ἄλεις E. ^l μαλακόν F. ^m ὄντων om. corr. F. ⁿ δὲ om. E.H.N.

4 ρων τοῦ ὕδατος. Τηκὰ δὲ ὕδατι ὅσα δι' ὅλου. Διὰ τί
 ὁ δ' ἢ μὲν γῇ ^p καὶ τήκεται καὶ τέγγεται ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ, τὸ
 δὲ νίτρον τήκεται μὲν, τέγγεται δ' οὐ; ^v Ὅτι ἐν μὲν τῷ νίτρῳ
 δι' ὅλου οἱ πόροι, ὥστε ^q γε ^r διαιρεῖται ^s εὐθὺς ὑπὸ τοῦ ὕδα-
 τος τὰ μόρια, ἐν δὲ τῇ γῇ καὶ παραλλάξ εἰσιν ^t οἱ πόροι,
 5 ὥστε ὁποτέρως ἂν δέξηται, διαφέρει τὸ πάθος. ^v Ἔστι δὲ
 καὶ τὰ μὲν ^v τῶν σωμάτων καμπτὰ ^w καὶ εὐθυντά, οἷον κάλα-
 μος καὶ λύγος, τὰ δ' ἄκαμπτα τῶν σωμάτων, οἷον κέραμος
 6 καὶ λίθος. ^v Ἔστι δὲ ^x καμπτὰ μὲν καὶ εὐθυντά ^y ὅσων σω-
 μάτων ^z τὸ μῆκος δύναται εἰς εὐθύτητα ἐκ περιφερείας καὶ
^a ἐξ εὐθύτητος εἰς περιφέρειαν μεταβάλλειν, καὶ τὸ κάμπτε-
 σθαι καὶ τὸ εὐθύνεσθαι ἐστὶ τὸ εἰς εὐθύτητα ἢ περιφέρειαν
^b μεθίστασθαι ἢ κινεῖσθαι· καὶ ^c γὰρ τὸ ἀνακαμπτόμενον
 7 ^d καὶ τὸ κατακαμπτόμενον κάμπτεται. ^e Ἡ μὲν οὖν εἰς ^e κυρ-
 τότητα ἢ κοιλότητα κίνησις τοῦ μήκους σωζομένου κάμψις
 ἐστίν· εἰ γὰρ ^f καὶ εἰς ^g τὸ εὐθύ, εἴη ^h ἂν ⁱ ἅμα κεκαμμένον
 8 καὶ εὐθύ· ὅπερ ἀδύνατον, τὸ εὐθὺν κεκάμφθαι. Καὶ εἰ κάμ-
 πτεται πᾶν ἢ ἀνακάμψῃ ἢ κατακάμψῃ, τούτων δὲ τὸ μὲν εἰς
 τὸ κυρτὸν τὸ δ' εἰς τὸ κοῖλον μετάβασις, οὐκ ἂν εἴη ^k καὶ
 εἰς τὸ εὐθὺν κάμψις, ἀλλ' ἔστι κάμψις καὶ εὐθυνσις ἄλλο
^l καὶ ἄλλο. Καὶ ταῦτά ἐστι καμπτὰ καὶ εὐθυντά, ^m καὶ
 ἄκαμπτα καὶ ἀνεύθυντα. Καὶ τὰ μὲν κατακτὰ καὶ θραυστὰ
 ἅμα ἢ χωρίς, οἷον ξύλον μὲν ⁿ κατακτόν, θραυστόν δ' οὐ,
 κρύσταλλος δὲ καὶ λίθος ^o θραυστόν, κατακτόν δ' οὐ, κέρα-
 9 μος δὲ καὶ ^p θραυστόν καὶ κατακτόν. Διαφέρει δ', ὅτι κά-
 ταξις ^q μὲν ἐστὶν ^r ἢ εἰς μεγάλα μέρη ^s διαίρεσις καὶ χω-

ὁ δ' om. E. ^p καὶ ante τήκεται om. H. ^q γε om. F.H.N.
^r διαιρεῖ H. ^s εὐθὺ F.H. ^t οἱ om. E.H.N. ^v τῶν σωμ. om. pr. E.
^w καὶ εὐθυντά om. F. ^x ἄκαμπτα μὲν καὶ ἀνεύθυντα F.H.N. ^y ὅσων]
 ὦν E. ^z τὸ μῆκος οὐ δύν. N, οὐ δύν. τὸ μῆκος F.H. ^a ἐξ om. E.
^b συνίστασθαι E. ^c γὰρ om. E. ^d καὶ τὸ] ἢ F. ^e κοιλότητα ἢ κυρ-
 τότητα N. ^f καὶ om. E. ^g τὸ ante εἰς N, om. F. ^h ἂν om. E.F.
ⁱ ἅμα κεκ.] ἀνακεκ. E. ^k καὶ ἢ εἰς F. ^l καὶ ἄλλο om. E. ^m καὶ
 ἄκαμπτα καὶ ἀνεύθυντα om. H. ⁿ κατακτόν ὃν θραυστόν E. ^o θραυστόν
 μὲν κατ. N. ^p θραυστόν καὶ τακτόν N, κατακτόν καὶ θραυστόν. F. ^q μὲν
 ἐστὶν om. F. ^r ἢ om. E.F.H. ^s διαίρεσις καὶ χώρησις N, χώρησις καὶ
 διαίρεσις H.

ρισμός, θραῦσις δ' ^t ἢ εἰς τὰ τυχόντα ^v καὶ πλείω δυοῖν.
^u Ὅσα μὲν οὖν οὕτω πέπηγεν ὥστε ^w πολλοὺς ἔχειν ^x παρα-
λάττοντας πόρους, θραυστά (μέχρι γὰρ τούτου δίσταται),
ὅσα δ' εἰς πολὺ, κατακτά, ὅσα δ' ἄμφω, ἀμφότερα. Καὶ ¹⁰
τὰ μὲν θλαστά, οἷον χαλκός καὶ κηρός, τὰ δ' ἄθλαστα, οἷον
κέραμος καὶ ὕδωρ. ^y Ἔστι δὲ ^z θλάσις ^a ἐπιπέδου κατὰ
μέρος εἰς ^b βάθος μετάστασις ὥσει ἢ πληγῇ, τὸ δ' ὅλον
ἀφῇ. ^c Ἔστι δὲ ^d τὰ τοιαῦτα ^e καὶ μαλακτά, οἷον κηρός ¹¹
μένοντος τοῦ ἄλλου ἐπιπέδου κατὰ μέρος μεθίσταται, καὶ
σκληρά, οἷον χαλκός, καὶ ἄθλαστα καὶ ^f σκληρά, οἷον κέρα-
μος (οὐ γὰρ ὑπείκει εἰς βάθος τὸ ἐπίπεδον), καὶ ὑγρά, οἷον
ὕδωρ (τὸ γὰρ ὕδωρ ὑπείκει μὲν, ἀλλ' οὐ κατὰ μέρος, ἀλλ'
ἀντιμεθίσταται). Τῶν δὲ θλαστῶν ὅσα ^g μὲν μένει θλα- ¹²
σθέντα καὶ ^h εὐθλαστα χειρί, ταῦτα μὲν πλαστά, τὰ δὲ ἢ
μὴ εὐθλαστα, ὥσπερ λίθος ἢ ξύλον, ἢ ⁱ εὐθλαστα μὲν, μὴ
μένει δὲ ἢ ^j θλάσις, ὥσπερ ἐρίου ἢ σπόγγου, οὐ πλαστά,
ἀλλὰ πιεστὰ ^k ταῦτ' ^l ἐστίν. ^m Ἔστι δὲ πιεστὰ ὅσα ὠθού- ¹³
μενα εἰς ⁿ αὐτὰ συνιέναι δύναται, εἰς βάθος τοῦ ἐπιπέδου
παραλλάττοντος, οὐ ^o διαιρουμένου, καὶ μεθισταμένου ἄλλου
^p ἄλλω ^q μορίου, οἷον τὸ ὕδωρ ^r ποιεῖ· τοῦτο γὰρ ἀντιμε-
θίσταται. ^s Ἔστι δ' ὥσις ^t ἢ κίνησις ὑπὸ τοῦ κινουίντος, ἢ
γίγνεται ^u ἀπὸ τῆς ἄψευς· πληγῇ δέ, ^v ὅταν ἀπὸ τῆς φορᾶς.
Πιέζεται δὲ ὅσα πόρους ἔχει ^w κενούς ^x συγγενοῦς σώματος· ¹⁴
καὶ πιεστὰ ταῦτα ὅσα δύναται εἰς τὰ ἑαυτῶν ^y κενὰ συνιέναι
ἢ εἰς τοὺς ἑαυτῶν πόρους· ^z ἐνίοτε γὰρ οὐ κενοί εἰσιν εἰς οὓς
συνέρχεται, ^a οἷον ὁ βεβρεγμένος σπόγγος (^b πλήρεις γὰρ
αὐτοῦ οἱ πόροι), ἀλλ' ὧν ἂν οἱ πόροι πλήρεις ὦσι μαλακω-

^t ἢ om. F.H.N. ^v καὶ om. E. ^w πολλοὺς μὲν ἔχειν H. ^x παρα-
λάσσοντας F. ^y θλάσις om. F. ^z μὲν om. F.H.N. ^a ἐπιπέδου καὶ
κατὰ E. ^b βάθος ἢ θλάσις μετάστασις F. ^c τὰ om. E. ^d καὶ μαλακτά
ante τὰ F. ^e σκληρά] ξηρά N. ^f μὲν om. F.H.N. ^g εὐθλαστα N.
^h εὐθλαστα E. ⁱ φθλάσις E. ^k ταῦτ' ante ἀλλὰ N, post ἐστίν F.
^l ἐστίν om. N. ^m ἑαυτὰ H, ἑαυτὸ F. ⁿ διαιρουμένου N. ^o ἄλλω
corr. E. ^p μορίω F. ^q ποιεῖ om. F. ^r ἢ om. F.H.N. ^s ὑπὸ H.
^t ὅταν om. N. ^u κοινούς N. ^w συγγενείς H. ^x κοινὰ N. ^y ἐνίοτε—
συνέρχεται om. H. ^z οἷον ὁ β. σπ. ante ἐνίοτε F. ^a πλήρεις om. E.

15 τέρων ^b ἢ αὐτὸ τὸ πεφυκὸς ^c συνιέναι εἰς ^d αὐτά. Πιστὰ
 μὲν οὖν ἐστὶν οἶον σπόγγος, κηρός, σάρξ· ἀπίεστα δὲ τὰ
 μὴ πεφυκότες συνιέναι ^e ὥσει εἰς ^f τοὺς ἑαυτῶν πόρους διὰ τὸ
 ἢ μὴ ἔχειν ἢ ^g σκληροτέρων ^h ἔχειν ⁱ πλήρεις· ὁ γὰρ σίδηρος
 16 ἀπίεστος καὶ λίθος καὶ ὕδωρ καὶ ^k πᾶν ὑγρόν. Ἐλκτὰ δ'
^l ἐστὶν ὅσων δυνατὸν εἰς τὸ πλάγιον μεθίστασθαι τὸ ἐπίπε-
 δον· ^m τὸ γὰρ ἔλκεσθαι ἐστὶ τὸ ἐπὶ τὸ κινεῖν μεθίστασθαι
 τὸ ἐπίπεδον συνεχές ὄν. Ἔστι δὲ τὰ μὲν ἐλκτὰ, οἶον θρίξ,
 ἰμάς, νεῦρον, σταῖς, ἰξός, τὰ δ' ἀνελκτα, οἶον ὕδωρ καὶ λίθος.
 17 Τὰ ⁿ μὲν οὖν ταυτά ἐστὶν ἐλκτὰ καὶ πιστὰ, ^o οἶον ἔριον, τὰ
 δ' οὐ ταυτά, οἶον φλέγμα πιστὸν μὲν οὐκ ἔστιν, ἐλκτὸν δέ,
 καὶ ὁ σπόγγος πιστὸν μὲν, οὐχ ἐλκτὸν δέ. Ἔστι ^p δὲ καὶ
 τὰ μὲν ἐλατά, οἶον χαλκός, τὰ δ' ^q ἀνήλατα, οἶον λίθος καὶ
 18 ξύλον. Ἔστι δ' ἐλατὰ μὲν ὅσα τῇ ^r αὐτῇ πληγῇ δύναται
 ἅμα καὶ εἰς πλάτος καὶ ^s εἰς βάθος τὸ ἐπίπεδον μεθίστα-
 σθαι κατὰ μέρος, ^q ἀνήλατα δὲ ὅσα ἀδύνατα. Ἔστι δὲ
 τὰ μὲν ἐλατὰ ^t ἅπαντα καὶ θλαστὰ, τὰ δὲ θλαστὰ οὐ πάντα
 ἐλατά, οἶον ξύλον· ὥς μέντοι ἐπὶ πᾶν εἰπεῖν, ἀντιστρέφει.
 19 Τῶν δὲ πιστῶν τὰ μὲν ἐλατὰ τὰ δ' οὐ, κηρός μὲν καὶ πηλὸς
 ἐλατά, ^v ἔριον δ' οὐ, οὐδ' ὕδωρ. Ἔστι δὲ καὶ τὰ μὲν σχι-
 στὰ, οἶον ξύλον, τὰ δὲ ἄσχιστα, οἶον κέραμος. Ἔστι δὲ
 σχιστὸν τὸ δυνάμενον διαιρεῖσθαι ἐπὶ πλεῖον ἢ τὸ διαι-
 ροῦν ^w διαιρεῖ· σχίζεται γὰρ, ^x ὅταν ἐπὶ πλεῖον διαιρῇται
 ἢ τὸ διαιροῦν διαιρεῖ, καὶ προηγείται ἡ διαίρεσις· ἐν δὲ τῇ
 20 τμήσει οὐκ ἔστι τοῦτο. Ἀσχιστα δ' ὅσα μὴ δύναται τοῦτο
 πάσχειν. Ἔστι δ' οὔτε μαλακὸν οὐδὲν σχιστόν (λέγω δὲ
 τῶν ἀπλῶς μαλακῶν ^y καὶ μὴ πρὸς ἄλληλα· οὕτω μὲν γὰρ

^b ἢ] γὰρ ἢ H. ^c εἰσιέναι N. ^d ἑαυτὰ H, αὐτὸ N. ^e ὥσει om. H.
^f τοὺς ἐν ἑαυτοῖς π. H, τοὺς ἐν αὐτῷ π. E. ^g σκληροτέρους H. ^h ἔχειν
 om. N. ⁱ πλ.] ἢ πλ. H. ^k πᾶν om. E. ἅπαν, idque post ὑγρόν, F.
^l ἐστὶν om. N. ^m τὸ γὰρ—ἐπίπεδον om. H, post συνεχές ὄν ponit N,
 post ὑδ. καὶ λίθος F. ⁿ μὲν ἐλκτὰ καὶ πιστὰ ταυτά ἐστὶν N. ^o οἶον
 ἔριον om. F. ^p δὲ ante καὶ om. N. ^q ἀνήλατα F.H. ^r αὐτῇ] τοι-
 αύτῃ H. ^s εἰς ante β. om. H. ^t πάντα F.H. ^v ἔρια II. ^w διαιρεῖ
 om. E.N. ^x ὅταν—διαιρεῖ om. F. ^y καὶ οὐ πρὸς ἄλλα N.

καὶ σίδηρος ἔσται μαλακός) οὔτε τὰ σκληρὰ πάντα ^z ἐστί,
 ἀλλ' ὅσα μὴτ' ὑγρά ἐστί μήτε θλαστὰ ^a μήτε θραυστά.
 Τοιαῦτα δ' ἐστὶν ὅσα κατὰ μῆκος ἔχει τοὺς πόρους, καθ' οὓς
 προσφύεται ἀλλήλοις, ἀλλὰ μὴ κατὰ πλάτος. Τμητὰ δ' ²¹
 ἐστί ^b τῶν ^c συνεστῶτων σκληρῶν ἢ μαλακῶν ὅσα δύναται
 μήτ' ἐξ ἀνάγκης προηγείσθαι ^d τῆς διαιρέσεως μήτε θραύε-
 σθαι διαιρούμενα· ὅσα ^e δὲ ἢ ὑγρά ἢ τοιαῦτα, ἄτμητα. ²² ⁴ Ἐνια
^f δ' ^g ἐστί ταῦτα καὶ τμητὰ καὶ σχιστά, οἷον ξύλον· ἀλλ' ὥς
 ἐπὶ τὸ ^h πολὺ σχιστὸν μὲν κατὰ τὸ μῆκος, τμητὸν ⁱ δὲ κατὰ
^k τὸ πλάτος· ἐπεὶ γὰρ διαιρεῖται ἕκαστον εἰς πολλά, ἢ μὲν
^l μῆκη ^m πολλὰ τὸ ἔν, σχιστὸν ταύτῃ, ἢ δὲ ⁿ πλάτη ^m πολλὰ
 τὸ ἔν, τμητὸν ^o ταύτῃ. Γλίσχρον δ' ἐστίν, ὅταν ^p ἐλκτὸν ἢ
 ὑγρὸν ὃν ἢ μαλακόν. Τοιοῦτον δὲ γίνεται τῇ ^q ἐπαλλάξει ²³
 ὅσα ὥσπερ αἱ ἀλύσεις ^r σύγκειται τῶν σωμάτων· ταῦτα γὰρ
 ἐπὶ πολὺ δύναται ἐκτείνεσθαι καὶ συνιέναι. ²⁴ Ὅσα δὲ μὴ τοι-
 αῦτα, ψαθυρά. Πιλητὰ δ' ὅσα τῶν πιεστῶν μόνιμον ἔχει
 τὴν πίεσιν, ^s ἀπίλητα δὲ ὅσα ἢ ὅλως ἀπίεστα ^t ἢ μὴ μόνιμον
^v ἔχει τὴν πίεσιν. Καὶ τὰ μὲν καυστά ἐστί τὰ δὲ ἄκαυστα, ²⁴
 οἷον ξύλον μὲν καυστὸν καὶ ἔριον καὶ ὀστοῦν, λίθος δὲ καὶ
 κρύσταλλος ^w ἄκαυστον. ²⁵ Ἔστι ^x δὲ καυστὰ ὅσα ἔχει πό-
 ρους δεκτικούς πυρὸς καὶ ὑγρότητα ἐν τοῖς κατ' εὐθυωρίαν
 πόροις ἀσθενεστέραν πυρός. ²⁵ Ὅσα δὲ ^y ἢ μὴ ἔχει ἢ ἰσχυρο-
 τέραν, οἷον κρύσταλλος καὶ τὰ σφόδρα χλωρά, ἄκαυστα.
 Θυμιατὰ δ' ἐστί τῶν σωμάτων ὅσα ὑγρότητα ^z ἔχει μὲν, ²⁵
 οὕτω δ' ἔχει ὥστε μὴ ἐξατμίζειν πυρουμένων χωρίς· ἐστί
 γὰρ ἀτμὶς ἢ ὑπὸ θερμοῦ ^a καυστικοῦ εἰς ἀέρα καὶ πνεῦμα

^z ἐστί om. F.H.N. ^a μήτε θραυστά om. H. ^b τῶν om. E.
^c συνθέτων pr. F. ^d τῆς διαιρέσεως om. H. ^e δὲ ἢ ὑγρά ἢ τοιαῦτα
 corr. F, δὲ ὑγρά τοιαῦτα E, δὲ μὴ ὑγρά ἢ τὰ τοιαῦτα H.N. et pr. F.
^f δ'] μὲν pr. F. ^g ἐστί om. F. ^h πολὺ δὲ σχιστὰ μὲν κατὰ μῆκος F.
ⁱ δὲ καὶ κατὰ F. ^k τὸ om. E. ^l μήκει H.N. ^m τὸ ἔν πολλὰ N.
ⁿ πλάτει H. ^o ταύτῃ om. N. ^p ἐλκτὸν ἢ ὑγρὸν ὃν μαλακόν ἢ E.H.N.
^q ἐπάλλξει E, ἔλξει corr. F. ^r σύγκεινται N. ^s ἀπίλητα—πίεσιν
 margo F. ^t ἢ ante ὅσα N, om. H. ^v ἔχη H. ^w ἄκαυστα H.
^x δὲ καὶ κ. F. ^y ἢ utrumque om. F.H.N. ^z μὲν ἔχει H. ^a ἐκ-
 καυστικοῦ E.

ἔκκρισις ἐξ ὑγροῦ διαντική. Τὰ δὲ ^bθυμιατὰ χρόνῳ εἰς ἀέρα
ἐκκρίνεται, καὶ τὰ μὲν ἀφανιζόμενα ξηρά, τὰ δὲ ^cγῇ γίνονται.
26 Διαφέρει δ' αὕτη ἡ ἔκκρισις, ὅτι οὔτε διαίνει οὔτε πνεῦμα
γίγνεται. Ἔστι δὲ πνεῦμα ῥύσις συνεχῆς ^dἐπὶ μῆκος ἀέρος·
θυμίαςις δ' ἐστὶν ^eἡ ὑπὸ θερμοῦ καυστικοῦ ^fκοινὴ ἔκκρισις
ξηροῦ καὶ ^gὑγροῦ ^hἀθρόως. Διόπερ οὐ διαίνει, ἀλλὰ χρω-
ματίζει μάλλον. Ἔστι δ' ἡ μὲν ξυλώδους σώματος θυμίαςις
27 καπνός. Λέγω ⁱδὲ ^kκαὶ ὅστ' αὖ καὶ τρίχας καὶ πᾶν ^lτὸ τοι-
οῦτον ἐν ταύτῳ· οὐ γὰρ κεῖται ὄνομα κοινόν, ἀλλὰ κατ'
ἀναλογίαν ὁμῶς ἐν ταύτῳ πάντ' ἐστίν, ὥσπερ ^mκαὶ ἡ Ἐμπε-
δοκλῆς φησὶ

Ταῦτ' αὖ τρίχες καὶ φύλλα καὶ οἰωνῶν πτερὰ ⁿπυκνὰ
καὶ ^oλεπίδες γίγνονται ἐπὶ στιβαροῖσι ^pμέλεσιν.

28 Ἡ δὲ πίονος θυμίαςις λιγνύς, ἡ δὲ λιπαροῦ ^qκνίσσα. Διὰ
τοῦτο ^rτὸ ἔλαιον ^sοὐχ' ἔψεται οὐδὲ παχύνεται, ὅτι θυμιατόν
ἐστὶν ^tἀλλ' οὐκ ἀτμιστόν· ὕδωρ δ' οὐ θυμιατόν ἀλλ' ἀτμι-
στόν. Οἶνος δ' ὁ μὲν γλυκὺς θυμιάται. Πίων ^wγάρ, ^xκαὶ
ταῦτ' αὖ ποιεῖ τῷ ἐλαίῳ· οὔτε γὰρ ὑπὸ ψύχους πηγνυται,
29 καίεται ^yτε. Ἔστι δ' ὀνόματι οἶνος, ἔργῳ δ' οὐκ ^zἔστιν·
οὐ γὰρ οἰνώδης ὁ χυμός, διὸ ^aκαὶ οὐ μεθύσκει. Ὁ τυχὼν
δ' οἶνος ^bμικρὰν ἔχει ^cἀναθυμίαςιν, διὸ ἀνίησι φλόγα. Καυ-
στὰ δὲ δοκεῖ εἶναι ὅσα εἰς τέφραν διαλύεται τῶν σωμάτων.
Πάσχει δὲ τοῦτο πάντα ὅσα ^dπήγνυται ^eἡ ὑπὸ θερμοῦ ἢ
ὑπ' ἀμφοῖν, ^fψυχροῦ καὶ θερμοῦ· ^gταῦτα γὰρ φαίνεται
30 κρατούμενα ὑπὸ τοῦ πυρός. Ἡκιστα δὲ τῶν λίθων ἡ σφρα-
γίς, ^hὁ καλούμενος ἀνθραξ. Τῶν δὲ καυστῶν τὰ μὲν φλο-

^b θυμ. καὶ χρ. N. ^c γῇ om. N. ^d ἀέρος ἐπὶ μῆκος F.H.N. ^e ἡ
om. N. ^f ἔκκρισις κοινή N. ^g ὑγροῦ] τοῦ E. ^h ἀθρόως] ἀέρος E.H.N.
ⁱ δέ] γὰρ E.H.N. ^k καὶ post δὲ om. N. ^l τὸ om. N. ^m καὶ om. N.
ⁿ πυκνὰ om. F. ^o λοπίδες E. ^p μέλεσιν H. ^q κνίσσα E. ^r τὸ
om. F.H. ^s οὐχ' ἔψεται margo F, οὐ παχύνεται ἀλλ' οὐδὲ ἔψεται ὅτι F.
^t ἀλλ' οὐκ—θυμιατόν margo F. ^w γὰρ om. H. ^x καὶ] καὶ γὰρ καὶ
F.H. ^y τε om. E. ^z ἔστιν] ἔτι E. ^a καὶ om. F.H.N. ^b μικρὰν
δ' ἔχει F.H.N. ^c θυμίαςιν E.N. ^d πέπηγεν F.H.N. ^e ἡ post πηγν.
om. E. ^f ψ. τε καὶ θ. N. ^g ταῦτα] ἅπαντα E. ^h ὁ] καὶ ὁ H.

γιστά ἐστὶ τὰ δ' ⁱ ἀφλόγιστα· ^k τούτων δ' ἓν ^l ἀνθρα-
κευτά. Φλογιστὰ μὲν οὖν ὅσα φλόγα ^m παρέχεσθαι δύ-
ναται· ὅσα ⁿ δ' οὐ δύναται, ἀφλόγιστα. ¹ Ἔστι δὲ φλογιστὰ
ὅσα μὴ ὑγρὰ ὄντα θυμιατά ἐστίν. Πίττα δὲ ^o ἢ ἔλαιον ^η ³¹
κηρὸς μᾶλλον μετ' ἄλλων ἢ καθ' αὐτὰ ^p φλογιστά. ^q Μά-
λιστα δ' ὅσα καπνὸν ἀνίσχουσιν. ¹ Ἀνθρακευτά δ' ὅσα τῶν τοι-
ούτων γῆς πλεονέχει ^η ^r καπνοῦ. ^s ¹ Ἔτι δ' ἓν ³² τηκτὰ ὄντα
οὐ φλογιστά ἐστίν, οἶον χαλκός, καὶ φλογιστὰ οὐ τηκτά,
οἶον ξύλον, τὰ δ' ἄμφω, οἶον λιβανωτός. Αἴτιον δ' ὅτι τὰ ³²
^t μὲν ξύλα ἀθρόον ἔχει τὸ ὑγρὸν καὶ δι' ὅλου ^v συνεχές, ὥστε
^w διακάεται, ^x ὁ δὲ χαλκὸς παρ' ἑκαστον ^y μὲν μέρος, οὐ συνε-
χές δὲ καὶ ἔλαττον ^η ὥστε φλόγα ποιῆσαι· ὁ δὲ λιβανωτός
τῇ μὲν οὕτως τῇ δ' ἐκείνως ἔχει. Φλογιστὰ δ' ἐστὶ τῶν ³³
θυμιατῶν ὅσα μὴ τηκτά ἐστὶ διὰ τὸ μᾶλλον εἶναι γῆς· τὸ
ξηρὸν γὰρ ἔχει κοινὸν τῷ πυρί. Τοῦτ' οὖν θερμὸν ἂν γέ-
νηται τὸ ξηρόν, πῦρ γίγνεται. Διὰ τοῦτο ἡ φλόξ πνεῦμα
^η καπνὸς ^z καόμενός ἐστίν. Ξύλων μὲν οὖν ἡ θυμίασις καπνός, ³⁴
κηροῦ δὲ καὶ λιβανωτοῦ καὶ τῶν τοιούτων καὶ πίττης, καὶ ὅσα
ἔχει πίτταν ^η τοιαῦτα, λιγνύς, ἐλαίου δὲ καὶ ὅσα ἐλαιώδη,
^a κνίσσα· καὶ ^b ὅσα ἥκιστα ^c κάεται ^d μόνα, ὅτι ὀλίγον ^e ξηρὸν
ἔχει, ἡ δὲ μετάβασις διὰ τούτου, μετὰ δ' ἑτέρου τάχιστα.
Τοῦτο γάρ ἐστι τὸ πῖον ξηρὸν λιπαρόν. Τὰ μὲν οὖν ἐκθυ-
μιώμενα τῶν ὑγρῶν ὑγροῦ μᾶλλον, ^f ὥς ἔλαιον καὶ ^g πίττα,
τὰ δὲ ^h καόμενα ξηροῦ.

Τούτοις δὲ τοῖς ⁱ παθήμασι καὶ ταύταις ταῖς διαφοραῖς τὰ ¹⁰
ὁμοιομερῇ τῶν σωμάτων, ὥσπερ εἴρηται, ^k διαφέρει ^l ἀλλή-
λων κατὰ τὴν ἀφήν, καὶ ἔτι ^m ὁσμαῖς καὶ χυμοῖς καὶ ⁿ χρώ-

ⁱ ἀφλόγα E. ^k τούτων—ἀφλόγιστα margo F. ^l ἀνθρακιστά E.
^m δύναται παρέχεσθαι H, δύναται παρασχέσθαι N. ⁿ δ' ἀδύνατα E.N,
δ' ἀδυνατεῖ H. ^o ἢ ἔλαιον margo F. ^p φλογιστά ἐστὶ. μ. F. ^q μάλ-
λον H. ^r καπνόν E. ^s ἔτι] ὅτι N. ^t μὲν om. H. ^v συνεχές ἐστίν
ὥστε E.N. ^w διακαίεσθαι F.H.N. ^x ὁ δὲ] καὶ N. ^y μὲν om. E.
^z καίόμενος F.N. ^a κνίσσα E. ^b ὅσα om. N. ^c καίεται F.H.N.
^d μόνον E. ^e ξηροῦ H.N. ^f ὥς—πίττα om. E. ^g πίτταν N. ^h και-
όμενα F.H.N. ⁱ πάθει F. ^k διαφέρουσιν H. ^l ἀλλήλων om. N.
^m χυμοῖς καὶ ὁσμαῖς F.H.N. ⁿ σώμασιν E.

²μασιν. Λέγω δ' ὁμοιομερῇ ^οτά τε μεταλλεύμενα, ^ροῖον
^qχρυσόν, χαλκόν, ἄργυρον, καττίτερον, σίδηρον, λίθον καὶ
 τᾶλλα τὰ τοιαῦτα, ^τκαὶ ^ςὅσα ἐκ ^ττούτων γίγνεται ἐκκρινό-
 μενα, καὶ τὰ ἐν τοῖς ζώοις καὶ φυτοῖς, οἷον σάρκες, ὅστω,
^ννεῦρον, ^ωδέρμα, ^χσπλάγχνον, τρίχες, ἴνες, φλέβες, ἐξ ὧν
 ἤδη συνέστηκε τὰ ἀνομοιομερῇ, οἷον πρόσωπον, χεῖρ, πούς
^γκαὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα, καὶ ἐν φυτοῖς ξύλον, φλοιός, ^zφύλ-
³λον, ῥίζα, καὶ ὅσα τοιαῦτα. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα μὲν ὑπ' ^αἄλλης
 αἰτίας συνέστηκεν, ἐξ ὧν δὲ ταῦτα, ὕλη μὲν τὸ ^βξηρὸν καὶ
 ὑγρόν, ^εὥστε ὕδωρ καὶ γῆ (ταῦτα γὰρ προφανεστάτην ἔχει
 τὴν δύναμιν ἐκάτερον ἐκατέρου), τὰ δὲ ποιούντα τὸ θερμὸν
 καὶ ^δτὸ ψυχρόν (ταῦτα γὰρ συνίστησι καὶ πήγνυσιν ἐξ
 ἐκείνων), λάβωμεν τῶν ὁμοιομερῶν ποῖα γῆς εἶδη καὶ ποῖα
⁴ὑδατος καὶ ποῖα κοινά. Ἔστι δὲ ^ετῶν σωμάτων τῶν δεδη-
 μιουργημένων τὰ μὲν ὑγρά, τὰ δὲ μαλακά, τὰ δὲ σκληρά·
 τούτων δὲ ^εὅσα ^εμαλακὰ ἢ σκληρὰ πῆξει ἐστίν, εἴρηται
⁵πρότερον. Τῶν μὲν οὖν ὑγρῶν ὅσα μὲν ἐξατμίζεται, ὑδατος,
 ὅσα δὲ μή, ^hἢ γῆς ἢ κοινὰ γῆς καὶ ὑδατος, οἷον γάλα, ἢ γῆς
 καὶ αἶρος, οἷον ⁱξύλον, ἢ ὑδατος καὶ αἶρος, οἷον ἔλαιον. Καὶ
 ὅσα μὲν ὑπὸ θερμοῦ παχύνεται, κοινά· ἀπορήσειε δ' ἂν τις
 περὶ οἴνου τῶν ὑγρῶν. Τοῦτο γὰρ ^kκαὶ ἐξατμισθεῖη ἂν,
⁶καὶ παχύνεται ὥσπερ ^lὁ νέος. ^mΑἴτιον δ' ὅτι ⁿοὔτε ἐνὶ
 εἶδει ^ολέγεται ^lὁ οἶνος, καὶ ὅτι ἄλλος ἄλλως· ὁ γὰρ νέος
 μᾶλλον γῆς ἢ ὁ παλαιός· διὸ καὶ παχύνεται ^pτῷ θερμῷ μᾶ-
 λιστα καὶ πήγνυται ἥττον ὑπὸ ^qτοῦ ψυχροῦ· ἔχει γὰρ καὶ
 θερμὸν πολὺ καὶ γῆς, ὥσπερ ^τἐν Ἀρκαδίᾳ οὕτως ^ςἀναξηραί-

^οτά] οἷον τά N, ὄντα ὧν τά H. ^ροῖον om. F.H.N. ^qχαλκ.
 χρυσ. F. ^τκαὶ ante ὅσα om F. ^ςὅσα om. E. ^ττοιούτων N.
^ννεῦρα F.N. ^ωδέρμα om. H. ^χσπλάγχνα N. ^γκαὶ τᾶλλα τὰ—
 ῥίζα om. H. ^zφύλλον ἴνες ῥίζα N. ^αἄλλαις αἰτίαις H. ^βσκληρὸν
 pr. E. ^εὥστε] ὡς τὸ H. ^δτὸ ante ψ. om. F.H.N. ^ετῶν δεδημ.
 σωμάτων F. ^εὅποσα F.H. ^εσκληρὰ ἢ μαλ. F.H.N. ^hἢ ante γῆς
 om. E.N. ⁱξύλα N. ^kκαὶ post γὰρ om. H.N. ^lὁ om. E.
^mαἴτ.] δῆλον E. ⁿοὔτε ἐν ἐνὶ F.N. ^ολέγεται post οἶνος F. ^pτὸ
 θερμὸν μᾶλιστα N, μᾶλιστα τῷ θερμῷ F.H. ^qτοῦ om. N. ^τἐν] ὁ ἐν
 F.H.N. ^ςἀποξηραίνεται F.H.

νεται ^t ὑπὸ τοῦ καπνοῦ ἐν τοῖς ἀσκοῖς ὥστε ^v ξυόμενος ^w πί-
νεσθαι. Εἰ δὲ ^x πᾶς ^y ἰλὺν ἔχει, οὕτως ἐκατέρου ἐστίν, ἢ γῆς ^γ
ἢ ὕδατος, ὡς ^z ταύτης ἔχει ^a πλῆθος. Ὅσα δὲ ὑπὸ ψυχροῦ
παχύνεται, γῆς, ὅσα δ' ὑπ' ἀμφοῖν, κοινὰ πλειόνων, οἶον
ἔλαιον καὶ μέλι καὶ ^b ὁ γλυκὺς οἶνος. Τῶν δὲ συνεστῶτων ⁸
ὅσα μὲν πέπηγεν ὑπὸ ψυχροῦ, ὕδατος, οἶον κρύσταλλος,
χιών, ^c χάλαζα, πάχνη, ὅσα δ' ὑπὸ θερμοῦ, γῆς, οἶον κέραμος,
^d τυρός, νίτρον, ἄλεις· ὅσα δ' ὑπ' ἀμφοῖν, τοιαῦτα δ' ἐστίν
ὅσα ψύξει· ταῦτα δ' ἐστίν ὅσα ἀμφοῖν ^e στερήσει, θερμοῦ
καὶ ὑγροῦ συνεξιόντος τῷ θερμῷ· οἱ μὲν γὰρ ἄλεις ὑγροῦ
μόνον στερήσει πηγνυνται, καὶ ὅσα εἰλικρινῇ γῆς, ὁ δὲ κρύ-
σταλλος θερμοῦ μόνον· ταῦτα δ' ἀμφοῖν. Διὸ καὶ ὑπ' ἀμ-
φοῖν καὶ εἶχεν ἄμφω. ^f Ὅσων μὲν οὖν ⁸ ἅπαν ἐξικμάσθη, ⁹
οἶον κέραμος ἢ ἤλεκτρον· καὶ γὰρ τὸ ἤλεκτρον, καὶ ὅσα λέ-
γεται ὡς δάκρυα, ψύξει ἐστίν, οἶον σμύρνα, λιβανωτός, ^h κόμ-
μι. Καὶ τὸ ἤλεκτρον δὲ τούτου τοῦ γένους ἔοικε, καὶ πηγνυ-
ται· ἐμπεριειλημμένα γοῦν ⁱ ζῶα ἐν αὐτῷ φαίνεται. Ὑπὸ
δὲ ^k τοῦ ποταμοῦ ^l τὸ θερμὸν ἐξιὸν ὥσπερ τοῦ ἐψομένου
μέλιτος, ὅταν εἰς ὕδωρ ^m ἀφεθῇ, ἐξατμίζει τὸ ὑγρὸν. Ταῦτα ¹⁰
πάντα γῆς. Καὶ τὰ μὲν ἄτηκτα καὶ ἀμάλακτα, οἶον τὸ
ἤλεκτρον ⁿ ἢ ^o λίθοι ἔνιοι, ὥσπερ οἱ ^p πῶροι οἱ ἐν τοῖς σπη-
λαίοις· καὶ γὰρ οὗτοι ^q ὁμοίως ^r γίνονται τούτοις, καὶ οὐχ
ὡς ὑπὸ πυρὸς ἀλλ' ^s ὡς ὑπὸ ^t τοῦ ψυχροῦ διεξιόντος τοῦ
θερμοῦ, ^v συνεξέρχεται τὸ ὑγρὸν ^w ὑπὸ τοῦ ἐξ αὐτοῦ ἐξιόντος
θερμοῦ· ἐν δὲ τοῖς ἑτέροις ὑπὸ τοῦ ἐξωθεν πυρός. ^x Ὅσα ¹¹
^y δὲ μὴ ^z ὄλα, ^a γῆς μὲν ἐστὶ μάλλον, μαλακτὰ δ', οἶον σί-
δηρος καὶ κέρας. ^b Λιβανωτός δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα παρα-

^t ὑπὲρ H. et γρ. F. ^v ἐξαγόμενος H. ^w πηγνυσθαι H, τήκεσθαι F.
^x δὴ ἅπας F.H.N. ^y ἰλὺν H. ^z αὐτῆς E, ταύτης τ' F. ^a πλήθει E.
^b ὁ om. F. ^c πάχνη χάλαζα F. ^d τυρός] κηρός H. ^e στερ. καὶ θ.
H.N. ^f ὅσον N. ⁸ ἅπαξ F.H. ^h κόμη E. ⁱ ἐν αὐτῷ ζῶα F.
^k τοῦ—ἐξιόν] τούτου τὸ ὑγρὸν corr. E. ^l ἐξιόν τε τὸ θ. F. ^m ἀφέν
ἐξατμίζει H. ⁿ ἢ] καὶ F. ^o λίθων H. ^p πόροι E.H. ^q ὁμοιοι E.
^r γίνονται N, πηγνυνται F. ^s ὡς post ἀλλ' om. E. ^t τοῦ om. N.
^v συνεξέρχεται—πυρός om. F. ^w ἀπὸ H. ^x ὅσον N. ^y δὲ om. H.
^z ὄλον N. ^a γῆς μάλλον ἐστὶ F. ^b λιβανωτοὶ E.

πλησίως τοῖς ξύλοις ἀτμίζει. Ἐπεὶ ^c οὖν τηκτά γε θετέον, καὶ ὅσα τήκεται ^d ὑπὸ πυρός, ταῦτ' ἐστὶν ὑδατωδέστερα, ἔνια δὲ καὶ κοινά, οἷον κηρός· ὅσα δὲ ^e ὑπὸ ὕδατος, ταῦτα ^f δὲ ¹² γῆς· ὅσα δὲ ^g μὴδ' ὑφ' ἐτέρου, ^h ταῦτα ἢ γῆς ἢ ἀμφοῖν. Εἰ οὖν ἅπαντα μὲν ἢ ὑγρὰ ἢ πεπηγότα, τούτων δὲ τὰ ἐν τοῖς εἰρημένοις πάθεσι, καὶ οὐκ ἔστι μεταξύ, ἅπαντ' ἂν ⁱ εἴη εἰρημένα ^k οἷς διαγνωσόμεθα πότερον ¹ γῆς ἢ ὕδατος ἢ πλειόνων ^m κοινόν, καὶ πότερον ⁿ ὑπὸ πυρός συνέστηκεν ἢ ψυχροῦ ἢ ¹³ ἀμφοῖν. Χρυσὸς μὲν δὴ καὶ ἄργυρος καὶ χαλκὸς καὶ καττί-
 τερος καὶ ^o μόλυβδος καὶ ^p ὕελος καὶ λίθοι ^q πολλοὶ ἀνώ-
 νυμοι ὕδατος· πάντα γὰρ ταῦτα ^r τήκεται θερμῷ. Ἐπι ^s οἶνοι ἔνιοι καὶ οὔρον καὶ ὄξος καὶ κονία καὶ ^t ὀρρός καὶ ἰχώρ
 ὕδατος· πάντα γὰρ πήγνυται ψυχρῷ. Σίδηρος δὲ καὶ ^v κέρας ^w καὶ ὄνυξ καὶ ὀστοῦν καὶ νεῦρον καὶ ξύλον καὶ τρίχες
¹⁴ καὶ φύλλα καὶ φλοιὸς γῆς μάλλον. Ἐπι ἤλεκτρον, σμύρνα,
^x λίβανος καὶ πάντα τὰ δάκρυα λεγόμενα, ^y καὶ πῶρος, καὶ οἱ
 καρποί, οἷον ^z τὰ ^a χέδροπα, καὶ σῖτος· τὰ τοιαῦτα γὰρ τὰ
 μὲν σφόδρα, τὰ δὲ ἥττον μὲν τούτων, ὅμως δὲ γῆς· τὰ μὲν
¹⁵ γὰρ μαλακτά, τὰ δὲ θυμιατὰ καὶ ψύξει γεγενημένα. Ἐπι
 νίτρον, ἄλεις, λίθων γένη, ὅσα ^b μήτε ψύξει μήτε τηκτά.
^c Αἷμα δὲ καὶ γονὴ κοινὰ γῆς καὶ ὕδατος καὶ αἵρος, τὸ μὲν
 ἔχον ^d αἷμα ἵνας μάλλον γῆς, διὸ ^e καὶ ^f ψύξει πήγνυται καὶ
 ὑγρῷ τήκεται, ^g τὰ δὲ μὴ ἔχοντα ἵνας ὕδατος, διὸ καὶ οὐ
 πήγνυται. Γονὴ δὲ πήγνυται ψύξει ἐξιόντος ^h τοῦ ὑγροῦ
 μετὰ τοῦ θερμοῦ.

11 Ποῖα δὲ θερμὰ ἢ ψυχρὰ τῶν πεπηγότων ἢ τῶν ὑγρῶν,

^c οὖν] οὐ E. ^d ὑπὸ τοῦ πυρός F.H. ^e ὑπὸ τοῦ ὕδατος F. ^f δὲ om. F.N. ^g μὴ F.H.N. ^h ταῦτα om. E. ⁱ εἴη τὰ εἰρ. H. ^k οἷς δὴ γνωσόμεθα H.N. ¹ γῆς—πότερον margo F. ^m κοινῶν N. ⁿ ὑπὸ τοῦ πυρός F. ^o μόλυβδος F.H. ^p ὕαλος E. ^q ἀνώνυμοι ὕδατος πολλοὶ N. ^r τήκεται ante ταῦτα H, post θ. F. ^s οἶνων H. ^t ὀρός E. ^v κέραμος N. ^w καὶ ὀστοῦν καὶ ὄνυξ F. ^x λιβανωτός H.N, λιβανω-
 τὸν F. ^y καὶ οἱ πῶροι N. ^z τὰ om. F. ^a χεδρωπά H, χυδρωπά N. ^b μήτε om. F. ^c κοινὰ δὲ γῆς καὶ ὕδατος καὶ αἵρος αἷμα καὶ γονὴ F. ^d ἵνας αἷμα F. ^e καὶ om. F.H.N. ^f ψύχει H. ^g τὸ δὲ μὴ ἔχον F. ^h τοῦ ὑγροῦ τοῦ μετὰ θ. F.

ἐκ τῶν εἰρημένων ⁱ δεῖ μεταδιώκειν. Ὅσα μὲν οὖν ὕδατος, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ψυχρά, ἐὰν μὴ ἀλλοτρίαν ἔχῃ θερμότητα, οἷον κονία, οὖρον, οἶνος· ὅσα δὲ γῆς, ^k ὡς ἐπὶ ^l τὸ πολὺ θερμὰ διὰ τὴν τοῦ θερμοῦ δημιουργίαν, οἷον τίτανος καὶ τέφρα. Δεῖ ² δὲ λαβεῖν τὴν ὕλην ψυχρότητα ^m τινα εἶναι· ἐπεὶ γὰρ τὸ ⁿ ξηρὸν καὶ τὸ ὑγρὸν ὕλη (ταῦτα γὰρ παθητικά), τούτων ^o δὲ ^p σώματα μάλιστα γῆ καὶ ὕδωρ ἐστί, ταῦτα ^q δὲ ψυχρότητι ὥριστα, δῆλον ὅτι πάντα τὰ σώματα ὅσα ἐκατέρου ἀπλῶς τοῦ στοιχείου, ψυχρὰ μᾶλλον ἐστίν, ^r ἂν μὴ ἔχῃ ἀλλοτρίαν θερμότητα, οἷον τὸ ζέον ὕδωρ ἢ τὸ διὰ ^s τέφρας ^t ἠθούμενον· καὶ γὰρ τοῦτο ἔχει τὴν ἐκ τῆς τέφρας θερμότητα· ἐν ἅπασιν γάρ ^v ἐστὶ θερμότης, ἢ πλείων ἢ ἐλάττων, τοῖς πεπυρωμένοις. Διὸ καὶ ἐν τοῖς σαπροῖς ζῶα ἐγγίγνεται· ἔνεστι γὰρ ³ θερμότης ἢ ^w φθείρασα τὴν ἐκάστου οἰκίαν ^x θερμότητα. ^y Ὅσα δὲ κοινά, ἔχει θερμότητα· ^z συνέστη γὰρ τὰ πλείστα ὑπὸ θερμότης πεψάσης. Ἐνια δὲ ^a σῆψις ^b ἐστίν, οἷον τὰ ^c συντηκτά. Ὡστε ἔχοντα μὲν τὴν φύσιν θερμὰ καὶ αἷμα καὶ ⁴ γονὴ καὶ ^d μυελὸς καὶ ὀπὸς καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, φθειρόμενα δὲ καὶ ἐξιστάμενα τῆς φύσεως οὐκέτι· λείπεται γὰρ ἢ ὕλη, ^e γῆ οὐσα ^f ἢ ὕδωρ. ^g Διὸ ἀμφότερα δοκεῖ τισί, καὶ οἱ μὲν ψυχρὰ οἱ δὲ θερμὰ ταῦτά φασιν εἶναι, ὁρῶντες, ὅταν μὲν ἐν τῇ φύσει ᾧσι, θερμὰ, ὅταν δὲ χωρισθῶσι, πηγνύμενα. Ἐχει μὲν ^h οὖν οὕτως, ⁱ ὅμως δ' ὥσπερ διώριστα, ἐν οἷς μὲν ⁵ ἢ ὕλη ὕδατος τὸ πλείστον, ψυχρά (ἀντίκειται γὰρ ^k τοῦτο μάλιστα τῷ πυρί), ἐν οἷς δὲ γῆς ἢ ἀέρος, θερμότερα. Συμ- ⁶ βαίνει δέ ποτε ^l ταῦτα γίνεσθαι ^m ψυχρότατα καὶ θερμότατα

ⁱ δεῖ] χρεῖ E. ^k ὡς] καὶ pr. F. ^l τὸ om. E. ^m εἶναι τινα F.H.N.
ⁿ ὑγρὸν καὶ τὸ ξηρὸν F. ^o δὲ] γὰρ E. ^p σωμάτων N. ^q δὲ]
γὰρ F.H.N. ^r ἐὰν N. ^s τέφρας] τῆς τέφρας N, τέφρας θερμότητα E.
^t ἠθούμενον N. ^v ἐστὶν ἢ θερμότης N. ^w φθείρουσα F.H.N. ^x θερ-
μότητα ὅσα δὲ κοινὰ om. E. ^y ὅσα—θερμότητα om. N. ^z συνέ-
στηκε F.H.N. ^a σήψεις H.N. ^b εἰσὶν E.F.H.N. ^c τηκτά pr. F,
συμπηκτά H, συντάγματα E. ^d ὀπὸς καὶ μυελὸς F. ^e γῆ om. E.
^f ἢ] καὶ F.N. ^g διὸ καὶ ἀμφότερα F. ^h οὖν om. E. ⁱ ὅμως δ']
ὁλως F.H. ^k μάλιστα τοῦτο F.H.N. ^l τὰ αὐτὰ F.H.N. ^m ψυχρότερα
καὶ θερμότερα N.

ἀλλοτρίᾳ θερμότητι· ὅσα γὰρ μάλιστα πέπηγε καὶ ^η στερεώτατά ἐστι, ταῦτα ψυχρά τε μάλιστα, ^ο ἐὰν στερηθῇ θερμότητος, καὶ ^ρ καίει μάλιστα, ἐὰν πυρωθῇ, οἷον ὕδωρ καπνοῦ ^q καὶ λίθος ὕδατος καίει μᾶλλον.

- 12 Ἐπεὶ δὲ περὶ τούτων διώρισται, καθ' ἕκαστον ^τ λέγωμεν τί σὰρξ ἢ ^ς ὀστοῦν ἢ τῶν ἄλλων τῶν ὁμοιομερῶν· ἔχομεν γὰρ ἐξ ὧν ἢ τῶν ^τ ὁμοιομερῶν φύσις συνέστηκε, τὰ γένη αὐτῶν, τίνος ἕκαστον γένους, διὰ τῆς γενέσεως· ἐκ μὲν γὰρ τῶν στοιχείων τὰ ὁμοιομερῆ, ^ν ἐκ τούτων δ' ὡς ὕλης τὰ ^ω ὅλα ² ἔργα τῆς φύσεως. Ἔστι δ' ἅπαντα ὡς μὲν ἐξ ὕλης ἐκ τῶν εἰρημένων, ὡς δὲ κατ' οὐσίαν τῷ λόγῳ. Ἀεὶ ^x δὲ μᾶλλον ^γ δῆλον ἐπὶ τῶν ὑστέρων καὶ ὅλως ὅσα οἷον ὄργανα καὶ ἕνεκά του. Μᾶλλον γὰρ ^z δῆλον ὅτι ὁ νεκρὸς ἄνθρωπος ὁμωνύμως.
- 3 ^a Οὕτω τοίνυν καὶ χεὶρ τελευτήσαντος ὁμωνύμως, καθάπερ ^b καὶ αὐλοὶ λίθινοι λεχθείησαν· οἷον γὰρ καὶ ταῦτα ὄργανα ἅττα ἔοικεν εἶναι. Ἦττον δ' ἐπὶ σαρκὸς καὶ ὀστοῦ τὰ τοιαῦτα δῆλα. Ἔτι δ' ^c ἐπὶ πυρὸς καὶ ὕδατος ^d γῆς ἦττον· τὸ γὰρ οὐ ἕνεκα ἥκιστα ἐνταῦθα δῆλον ^e ὅπου πλείστον τῆς ὕλης· ὥσπερ γὰρ ^f εἰ τὰ ἔσχατα ληφθείη, ἡ μὲν ὕλη οὐθὲν ἄλλο παρ' αὐτήν, ἡ δ' οὐσία οὐθὲν ^g ἄλλο ἢ ^h ὁ λόγος, τὰ δὲ μεταξὺ ἀνάλογον τῷ ἐγγὺς εἶναι ἕκαστον, ⁱ ἐπεὶ καὶ τούτων ὅτιοῦν ἐστὶν ἕνεκά του, καὶ οὐ πάντως ἔχον ὕδωρ ἢ πῦρ, ⁵ ὥσπερ οὐδὲ σὰρξ οὐδὲ σπλάγχχνον. Τούτων δ' ἔτι μᾶλλον πρόσωπον καὶ χεὶρ. Ἄπαντα δ' ἐστὶν ὠρισμένα τῷ ἔργῳ· τὰ μὲν γὰρ δυνάμενα ποιεῖν τὸ αὐτῶν ἔργον ἀληθῶς ἐστὶν ^k ἕκαστα, οἷον ^l ὁ ὀφθαλμὸς εἰ ὄρα, τὸ δὲ μὴ δυνάμενον ὁμωνύμως, οἷον ὁ τεθνεὺς ἢ ὁ λίθινος· οὐδὲ γὰρ πρίων ὁ ξύλινος,

^η στερεώτερα H. ^ο ἂν F.H.N. ^ρ καίει F. ^q καὶ ὁ λίθος N.
^τ λέγωμεν margo F. ^ς ὀστᾶ H. ^τ ἀνομοιομερῶν E. ^ν ἐκ δὲ τούτων F.H.N. ^ω ὅλα] ἄλλα H. ^x μᾶλλον δὲ F. ^γ δῆλον ὅτι κατὰ τὸν λόγον αὐτοῖς ἐστὶ τὸ εἶναι ἀπὸ τῶν H. et ἀπὸ etiam N. ^z δῆλον οἷον ὅτι F.
^a οὕτω—ὁμωνύμως om. H. ^b καὶ αὐλ.] καὶ αὐλ. N.
^c ἐπὶ om. E. ^d γῆς om. F.H.N. ^e ὅπου δὲ πλείστον H, ὅπου δὴ πλείστον F.N. ^f εἰ καὶ τὰ F.H.N. ^g ἄλλο μᾶλλον ἢ H. ^h ὁ om. F.H.N. ⁱ ἐπεὶ] ἔχει E. ^k ἕκαστον H.N. ^l ὁ om. E.N.

ἀλλ' ἢ ^m ὡς εἰκόν. Οὕτω τοίνυν καὶ σὰρξ· ἀλλὰ τὸ ἔργον ⁶
 αὐτῆς ἦπτον δῆλον ἢ τὸ τῆς γλώττης. Ὅμοίως δὲ καὶ πῦρ·
 ἀλλ' ⁿ ἔτι ἦπτον ἴσως ὁ δῆλον φυσικῶς ἢ τὸ τῆς σαρκὸς ἔργον.
 Ὅμοίως δὲ καὶ τὰ ἐν τοῖς φυτοῖς καὶ τὰ ἄψυχα, οἷον χαλκὸς
 καὶ ἄργυρος· πάντα γὰρ δυνάμει τινὶ ἐστὶν ἢ τοῦ ποιεῖν ἢ
 τοῦ πᾶσχειν, ὥσπερ ^p καὶ σὰρξ καὶ νεῦρον· ἀλλ' οἱ λόγοι
 αὐτῶν οὐκ ἀκριβεῖς. ^q Ὡστε πότε ὑπάρχει καὶ πότε οὐ, οὐ ⁷
 ῥάδιον ^r διιδεῖν, ^s ἂν μὴ σφόδρα ἐξίτηλον ἢ καὶ τὰ σχήματα
^t μόνον ἢ λοιπά, ^v οἷα καὶ τὰ τῶν παλαιουμένων νεκρῶν σώ-
 ματα, ^w ἃ ἐξαίφνης τέφρα γίνεται ἐν ταῖς θήκαις· καὶ ^x καρ-
 ποὶ μόνον τῷ σχήματι, τὴν δ' αἰσθῆσιν οὐ ^y φαίνονται ^z πα-
 λαιούμενοι σφόδρα· καὶ τὰ ^a ἐκ τοῦ γάλακτος πηγνύμενα.
 Τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα μόρια θερμότητι ^b καὶ ψυχρότητι καὶ ⁸
^c ταῖς τούτων κινήσεσιν ἐνδέχεται γίγνεσθαι, ^d πηγνύμενα τῷ
 θερμῷ καὶ τῷ ψυχρῷ· ^e λέγω δ' ὅσα ὁμοιομερῆ, οἷον ^f σάρ-
 κα, ὀστοῦν, τρίχας, ^g νεῦρα, καὶ ὅσα τοιαῦτα· πάντα γὰρ
 διαφέρει ταῖς πρότερον εἰρημέναις διαφοραῖς, τάσει, ἔλξει,
 θραύσει, σκληρότητι, μαλακότητι καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ^h τοι-
 οῦτοις· ταῦτα δ' ὑπὸ ⁱ ψυχροῦ καὶ θερμοῦ καὶ τῶν κινήσεων
 γίνεται μιγνυμένων. Τὰ δ' ἐκ τούτων συνεστῶτα οὐθενὶ ^k ἂν ⁹
 δόξειε τὰ ἀνομοιομερῆ, ^l οἷον κεφαλὴ ἢ χεὶρ ἢ πούς, ἀλλ'
 ὥσπερ καὶ τοῦ χαλκὸν μὲν ἢ ἄργυρον γενέσθαι αἰτία ^m ψυ-
 χρότητος καὶ θερμότητος κίνησις, τοῦ δὲ ⁿ πρίονα ἢ φιάλην
 ἢ κιβωτὸν οὐκέτι, ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν τέχνη, ἐκεῖ δὲ φύσις ἢ
 ἄλλη τις αἰτία. ^o Ἐπεὶ οὖν ^p ἔχομεν τίνος γένους ἕκαστον ¹⁰
 τῶν ὁμοιομερῶν, ληπτέον καθ' ἕκαστον τί ἐστὶν, οἷον ^q τί

^m ὡς ἡ εἰκὼν E. ⁿ ἔτι] ἔστιν H. ^o ἄδηλον E. ^p καὶ ante σὰρξ
 om. E. ^q ὥστ' εἴποτε E. ^r ιδεῖν H, διελθεῖν F. ^s ἂν om. E.
^t μόνα F.H.N. ^v οἷον N. ^w ἃ om. E.F.H.N. ^x καρπὸς H.
^y φαίνεται H. ^z παλαιούμενα F.H. ^a ἐκ om. N. ^b καὶ] ἢ N. ^c ταῖς
 ὑπὸ τούτων F.H.N. ^d πηγνύται τῷ ψ. καὶ τῷ θ. N. ^e λόγῳ H.
^f σάρκα καὶ ὀστοῦν καὶ νεῦρα καὶ τρίχας E. ^g νεῦρον H. ^h τοσοῦτοις F.
ⁱ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ F.H.N. ^k ἂν ἔτι δόξειε F.N, ἂν ἔτι εἶναι δόξειε H.
^l οἷον] ἢ N. ^m ψυχρότης καὶ θερμότης καὶ κίνησις H.N, θερμότης καὶ
 ψυχρότης καὶ κίνησις F. ⁿ φιάλην ἢ πρίονα F. ^o ἐπεὶ] εἰ F.H.N.
^p ἔχομεν H. ^q τί post οἷον om. E.

αἷμα ἢ σὰρξ ἢ σπέρμα καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον· οὕτω γὰρ
 ἴσμεν ἕκαστον διὰ τί καὶ τί ἐστίν, ^τ ἐὰν τὴν ὕλην ἢ τὸν λό-
 γον ἔχωμεν, μάλιστα δ' ὅταν ἄμφω τῆς ^ς τε γενέσεως καὶ
 φθορᾶς, καὶ πόθεν ἢ ἀρχὴ τῆς κινήσεως. ^τ Δηλωθέντων δὲ
 τούτων ὁμοίως τὰ ^ν μὴ ὁμοιομερῇ θεωρητέον, καὶ τέλος τὰ ἐκ
 τούτων συνεστῶτα, οἷον ^ω ἄνθρωπον, ^κ φυτὸν καὶ τᾶλλα τὰ
 τοιαῦτα.

^τ ἐὰν ἢ τὴν H.N, ἐὰν μὲν τὴν F. ^ς τε om. E.F. ^τ δηλον· τεθέντων H.
^ν μὴ om. E.F.H.N. ^ω ἄνθρωπος N. ^κ φυτὸν] καὶ φυτὰ H.

^a ΠΕΡΙ ΚΟΣΜΟΥ

ΠΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ.

ΠΟΛΛΑΚΙΣ μὲν ἔμοιγε θεῖόν τι καὶ δαιμόνιον ὄντως
χρῆμα ὧ ^a Ἀλέξανδρε ἡ φιλοσοφία ἔδοξεν εἶναι, μάλιστα δὲ
ἐν οἷς μόνῃ διαραμμένη πρὸς τὴν τῶν ὅλων θεάν ἐσπούδασε
γινῶναι τὴν ἐν αὐτοῖς ἀλήθειαν, καὶ τῶν ἄλλων ταύτης ἀπο-
στάντων διὰ τὸ ὕψος καὶ ^b τὸ μέγεθος, αὕτη τὸ πρᾶγμα οὐκ
ἔδεισεν οὐδ' αὐτὴν τῶν καλλίστων ἀπηξίωσεν, ἀλλὰ καὶ ^c συγ-
γενεστάτην ἑαυτῇ ^d καὶ μάλιστα πρέπουσαν ἐνόμισεν εἶναι
τὴν ἐκείνων μάθησιν. Ἐπειδὴ γὰρ οὐχ οἶόν τε ἦν τῷ σώ- ²
ματι εἰς τὸν οὐράνιον ἀφικέσθαι τόπον καὶ τὴν γῆν ^e ἐκλι-
πόντα τὸν ^f οὐράνιον ἐκείνον ^g χῶρον κατοπτεῦσαι, ^h καθάπερ
οἱ ἀνόητοί ποτε ἐπενόουν Ἀλωάδαι, ⁱ ἡ γοῦν ψυχὴ διὰ φιλο-
σοφίας, λαβοῦσα ἡγεμόνα τὸν νοῦν, ἐπεραιώθη καὶ ἐξεδήμη-
σεν, ἀκοπίαστόν τινα ὁδὸν εὐροῦσα, καὶ τὰ πλείστον ἀλλή-
λων ἀφεστῶτα τοῖς τόποις ^k τῇ διανοίᾳ ^l συνεφρόνησε, ῥα-
δίως οἶμαι τὰ συγγενῇ γνωρίσασα, καὶ θείῳ ψυχῆς ὀμματι
τὰ θεῖα ^m καταλαβοῦσα, τοῖς τε ἀνθρώποις προφητεύουσα.
Τοῦτο δ' ἔπαθε, καθ' ὅσον οἶόν τε ἦν, πᾶσιν ἀφθόνως μετα- ³
δοῦναι βουληθεῖσα τῶν παρ' ⁿ αὐτῇ τιμίων. Διὸ καὶ τοὺς ⁴
μετὰ σπουδῆς διαγράψαντας ἡμῖν ἐνὸς τόπου φύσιν ἢ μιᾶς
σχῆμα πόλεως ἢ ποταμοῦ μέγεθος ἢ ὄρους κάλλος, οἷά τινες

Codices O.P.Q.R. ^a Ἀριστοτέλους περὶ κοσμογραφίας Marc. 216.
et gr. Q. ἀριστοτέλους περὶ κόσμου (παντὸς addit Z.) πρὸς ἀλέξανδρον
βασιλέα O.Z. ἀριστοτέλους πρὸς ἀλέξανδρον περὶ κόσμου Barocc. 125.
ἀριστοτέλους πρὸς ἀλέξανδρον περὶ κόσμου καὶ ἐτέρων ἀναγκαίων Reg. 1603.
ἀριστοτέλους πρὸς ἀλέξανδρον σύνοψις φιλοσοφίας περὶ κόσμου Reg. 2992.
^b τὸ ante μ. om. P. ^c συγγενεστάτην Q. ^d καὶ] ἢ καὶ P.R. ^e ἐκλεί-
ποντα R. ^f οὐράνιον] ἱερὸν corr. O. ^g χῶρον] τόπον P. ^h ὥσπερ P.
ⁱ τῇ γοῦν ψυχῇ δ. φ. λαβούσῃ Q. et pr. R. ^k τῇ διανοίᾳ om. Q.R.
^l συνεφρόνησε Q, ambiguo R. ^m καταλαβομένη O.Q.R. ⁿ αὐτῆς P.

ἤδη πεποιήκασι, ^ο φράζοντες οἱ μὲν τὴν Ὀσσαν, ^ρ οἱ δὲ τὴν
^q Νύσαν, οἱ δὲ τὸ ^τ Κωρύκειον ἄντρον, οἱ δὲ ὁτιοῦν ἔτυχε τῶν
ἐπὶ ^ς μέρους, οἰκτίσειεν ἂν τις τῆς μικροψυχίας, τὰ τυχόντα
ἐκπεπληγμένους καὶ μέγα φρονούντας ἐπὶ θεωρίᾳ μικρᾷ.
⁵ Τοῦτο δὲ πάσχουσι διὰ τὸ ἀθέατοι τῶν κρειττόνων εἶναι,
^τ κόσμον λέγω καὶ τῶν ἐν κόσμῳ μεγίστων· οὐδέποτε γὰρ
ἂν τούτοις γνησίως ^ν ἐπιστήσαντες ἐθαύμαζόν τι τῶν ἄλλων,
ἀλλὰ πάντα αὐτοῖς τὰ ἄλλα μικρὰ κατεφαίνετο ἂν καὶ ^ω οὐ-
⁶ δενὸς ἄξια πρὸς τὴν τούτων ὑπεροχὴν. Λέγωμεν ^χ δὲ ἡμεῖς,
καὶ καθ' ὅσον ἐφικτόν, θεολογῶμεν περὶ τούτων ^υ συμπάν-
των, ὥς ἕκαστον ἔχει φύσεως καὶ θέσεως καὶ κινήσεως. Πρέ-
πειν δὲ οἰμαί γε καὶ σοί, ^z ὄντι ἡγεμόνων ἀρίστω, τὴν τῶν
μεγίστων ἱστορίαν μετιέναι, φιλοσοφία τε ^α μηδὲν μικρὸν
ἐπινοεῖν, ἀλλὰ τοῖς ^β τοιούτοις δώροις ^ς δεξιῶσθαι τοὺς ἀρί-
στους.

- 2 Κόσμος μὲν οὖν ἐστὶ σύστημα ἐξ οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ τῶν
ἐν τούτοις περιεχομένων φύσεων. Λέγεται δὲ καὶ ἐτέρως
^d κόσμος ἢ τῶν ὅλων τάξις ^ε τε καὶ διακόσμησις, ὑπὸ ^ε θεῶν τε
καὶ διὰ ^ς θεῶν φυλαττομένη. Ταύτης ^h δὲ τὸ ⁱ μὲν μέσον,
ἀκίνητόν τε ὄν καὶ ἐδραῖον, ἢ φερέσβιος εἵληχε ^k γῆ, παντο-
² δαπῶν ζώων ἐστία ^l τε οὖσα καὶ μήτηρ. Τὸ ^m δ' ὑπερθεν
αὐτῆς πᾶν τε καὶ πάντῃ πεπερατωμένον· ⁿ ἥς τὸ ^ο ἀνωτάτω
θεῶν οἰκητήριον οὐρανὸς ὠνόμασται· πλήρης δὲ ὢν σωματῶν
θείων, ^α δὲ καλεῖν ἄστρα ^ρ εἰώθαμεν, κινούμενος κίνησιν ἀί-
διον, ^q μιᾷ περιαγωγῇ καὶ κύκλῳ ^τ συναναχορεύει πᾶσα τού-

^ο οἱ μὲν φράζοντες Q. ^ρ οἱ δὲ τὴν νύσαν om. pr. O, post ἄντρον
ponit Q. ^q νύσαν P.Q. et rc. O. ^τ κωρύκειον P, κορύζιον pr. O.
^ς μέρους οὗς οἰκτίσειεν O.P.R. ^τ λέγω δὲ κόσμον P. ^ν ἐπιστατήσαν-
τες Q, ambiguo R, qui corr. ἐκεῖ τὴν ἀρχήν, in margine rc. ἐρείσαντες
προσχόντες ἀσχολήσαντες. ^ω οὐδενὸς λόγου ἄξια P.Q. ^χ δὲ P. ^υ ξυμ-
πάντων O, ἀπάντων R. ^z ἡγεμόνων ὄντι P. ^α μὴ P. ^β τοιούτοις]
ταύτης P. ^ς δεξ. καὶ τοὺς O. ^d κόσμος ἐστὶν ἢ Q. ^ε τε om. O.
^ε θεόν R, θεοῦ Q. ^ς θεὸν Q.R. ^h δὲ om. P. ⁱ μὲν om. O. ^k γῆ
om. pr. O. ^l οὐσά τε O. ^m δ'] τε O.P.R. ⁿ ἥς] εἰς R, nescio
an corr. ^ο ἀνώτατον O.P.Q. ^ρ εἰώθειμεν Q. ^q μιᾷ περιαγωγῇ] ἐν
περιαγωγῇ corr. R, ἐμπεριάγωγον καὶ κύκλῳ ἐν περιαγωγῇ καὶ κύκλῳ O.
^τ συναχορεύει O.

τοῖς ^ς ἀπαύστως δι' αἰῶνος. Τοῦ δὲ σύμπαντος οὐρανοῦ τε ³
καὶ κόσμου σφαιροειδοῦς ὄντος καὶ κινουμένου, καθάπερ εἶ-
πον, ἐνδελεχῶς, δύο ἀκίνητα ἐξ ἀνάγκης ἐστὶ σημεῖα, καταν-
τικρὺ ἀλλήλων, καθάπερ τῆς ἐν τόρνῳ κυκλοφορουμένης
σφαίρας, στερεὰ μένοντα καὶ συνέχοντα τὴν σφαῖραν, περὶ
ᾧ ὁ πᾶς κόσμος κινεῖται. Ὁ μὲν οὖν κόσμος ^τ ἐν κύκλῳ πε- ⁴
ριστρέφεται, ^ν καλοῦνται δ' οὗτοι πόλοι· δι' ὧν εἰ νοήσαιμεν
^ω ἐπεξευγμένην εὐθείαν, ἣν τινες ἄξονα καλοῦσι, διάμετρος
ἔσται τοῦ κόσμου, μέσην μὲν ἔχουσα τὴν γῆν, τοὺς δὲ δύο
πόλους πέρατα. Τῶν ^χ δὲ ἀκινήτων πόλων τούτων ὁ μὲν ⁵
^υ αἰὲ φανερός ἐστιν ὑπὲρ κορυφὴν ὧν κατὰ τὸ βόρειον κλίμα,
^z ἀρκτικὸς καλούμενος· ὁ δὲ ὑπὸ γῆν αἰὲ κατακέκρυπται, κατὰ
τὸ νότιον, ἀνταρκτικὸς καλούμενος. Οὐρανοῦ δὲ καὶ ^α ἄστρον ⁶
οὐσίαν μὲν αἰθέρα καλοῦμεν, οὐχ ὥς τινες διὰ τὸ πυρῶδη οὐ-
σαν αἰθεσθαι, πλημμελοῦντες περὶ τὴν πλείστον πυρὸς ἀπηλ-
λαγμένην δύναμιν, ^β ἀλλὰ διὰ τὸ αἰὲ θεῖν κυκλοφορουμένην,
στοιχείον οὐσαν ἕτερον τῶν ^γ τεττάρων, ἀκήρατόν τε καὶ
θεῖον. Τῶν γε μὴν ἐμπεριεχομένων ἄστρον τὰ μὲν ἀπλανῆ ⁷
τῷ ^δ σύμπαντι οὐρανῷ ^ε συμπεριστρέφεται, τὰς αὐτὰς ἔχοντα
ἔδρας, ὧν μέσος ^ς ὁ ζωοφόρος καλούμενος κύκλος ⁸ ἐγκάρσιος
διὰ τῶν τροπικῶν διέζωσται, κατὰ μέρος διηρημένος εἰς δώ-
δεκα ζωδίων χώρας· τὰ δὲ πλανητὰ ὄντα οὔτε τοῖς προτέροις
ὁμοιοταχῶς κινεῖσθαι πέφυκεν οὔτε ἀλλήλοις, ἀλλ' ἐν ἑτέροις
^h καὶ ἑτέροις ⁱ κύκλοις, ὥστε αὐτῶν ^k τὸν μὲν προσγείωτερον
εἶναι τὸν δὲ ἀνώτερον. Τὸ μὲν οὖν τῶν ἀπλανῶν πλῆθος ⁸
ἐστὶν ^l ἀνεξέυρετον ἀνθρώποις, καίπερ ἐπὶ μιᾷς ^m κινουμένων
ἐπιφανείας τῆς τοῦ σύμπαντος οὐρανοῦ· τὸ δὲ τῶν πλανήτων
εἰς ἑπτὰ μέρη κεφαλαιούμενον ἐν τοσούτοις ἐστὶ κύκλοις ἐφε-
ξῆς κειμένοις, ὥστε αἰὲ τὸν ⁿ ἀνωτέρω μείζω τοῦ ὑποκάτω

^ς ἀπαύστως—σφαιροειδοῦς] αἰὲ δὲ, idque rc, R. ^τ ἐν om. P. ^ν οὐ-
τοι δὲ καλοῦνται P. ^ω ἐπεξευγμένην O. ^χ δὲ δύο ἀκινήτων P. ^υ φα-
νερός ἐστὶν αἰὲ Q. ^z ἀρκτικὸς O. ^α ἀστέρων O. ^β ἀλλὰ καὶ διὰ O.
^γ τεσσάρων O.P. ^δ παντὶ P. ^ε συμπεριστρέφονται Q. ^ς ὁ om. R.
⁸ ἐγκάρδιος Q. ^h καὶ] καὶ ἐν O. ⁱ κύκλοις ante καὶ P. ^k τὸν μὲν]
τὸ μὲν Q. ^l ἀνεξερεύνητον P.Q. ^m κινούμενον O. ⁿ ἀνώτερον P.

εἶναι, τοὺς τε ἑπτὰ ^ο ἐν ἀλλήλοις περιέχεσθαι, πάντας γε
 9 μὴν ὑπὸ τῆς τῶν ἀπλανῶν σφαίρας περιειληφθαι. Συνεχῇ
 δὲ ^p ἔχει αἰὲ ^q τὴν θέσιν ταύτη ^ο τοῦ ^r Φαίοντος ἅμα καὶ
 Κρόνου καλούμενος ^s κύκλος, ἐφεξῆς δὲ ^ο τοῦ Φαέθοντος Διὸς
^t λεγόμενος, εἴθ' ^ο Πυρόεις ^t Ἡρακλέους τε καὶ ^v Ἄρεος προσ-
 αγορευόμενος, ἐξῆς δὲ ^ο Στίλβων, ὃν ἱερὸν ^t Ἑρμοῦ καλοῦσιν
 ἔνιοι, ^w τινὲς δὲ ^t Απόλλωνος· μεθ' ὃν ^ο τοῦ Φωσφόρου, ὃν
^t Ἀφροδίτης, οἱ δὲ ^v Ἡρας προσαγορεύουσιν, εἴτα ^ο ἡλίου, καὶ
 10 τελευταῖος ^ο τῆς σελήνης ^x μέχρι γῆς ὀρίζεται. ^t Ὁ δὲ αἰθὴρ
 τὰ τε θεῖα ^y ἐμπεριέχει σώματα καὶ τὴν τῆς κινήσεως τάξιν.
 Μετὰ δὲ τὴν αἰθέριον καὶ θεῖαν φύσιν, ἣν τινα τεταγμένην
 ἀποφαίνομεν, ἔτι δὲ ἄτρεπτον καὶ ἀνετεροίωτον καὶ ἀπαθῆ,
 συνεχὴς ἐστίν ἡ δι' ὅλων παθητὴ τε καὶ τρεπτὴ, καὶ τὸ σύμ-
 11 παν εἰπεῖν, φθαρτὴ τε καὶ ἐπίκηρος. Ταύτης δὲ αὐτῆς
 πρώτη μὲν ἐστίν ἡ λεπτομερὴς καὶ φλογώδης οὐσία, ὑπὸ τῆς
 αἰθερίου ^z φύσεως πυρουμένη διὰ τὸ μέγεθος αὐτῆς καὶ τὴν
 ὀξύτητα τῆς κινήσεως· ἐν δὲ τῇ πυρώδει καὶ ἀτάκτῳ λεγο-
 μένῃ τὰ τε σέλα ^a διάττει καὶ φλόγες ἀκοντίζονται καὶ δο-
 κίδες τε καὶ βόθυνοι καὶ κομήται λεγόμενοι στηρίζονται καὶ
 12 σβέννυνται πολλάκις. ^t Ἐξῆς δὲ ταύτης ^ο ἀὴρ ^b ὑποκέχυται,
 ζοφώδης ὦν καὶ παγετώδης τὴν φύσιν· ὑπὸ δὲ ^c κινήσεως
 λαμπόμενος ἅμα καὶ διακαιόμενος λαμπρότερός ^d τε γίνεται
 13 καὶ ἀλεεινός. ^t Ἐν δὲ τούτῳ τῆς ^e παθητῆς ὄντι ^f καὶ αὐτῷ
 δυνάμει καὶ παντοδαπῶς ἀλλοιουμένῳ ^g νέφη τε συνίσταν-
 ται καὶ ὄμβροι ^h καταρράσσουσι, χιόνες τε καὶ πάχνη καὶ
 χάλαζαι ⁱ πνοαί τε ἀνέμων καὶ τυφώνων, ^k ἔτι τε βρονταὶ καὶ
 ἀστραπαὶ καὶ πτώσεις κεραυνῶν μυρίων τε γνόφων συμ-
 πληγάδες.

^ο ὑπὸ ἀλλήλων Q. ^p αἰὲ ἔχειν rc. O: pr. om. ἔχει. ^q ταύτην τὴν θέσιν O, τὴν θέσιν ταύτην μὲν Q, τὴν θέσιν ταύτην P.R. ^r φαέθοντος O. ^s κύκλος om. Q. ^t καλούμενος P.R. ^v ἄρεως R, ἀοριος O. ^w τινὲς om. corr. R. ^x μέχρι] μέτρον τῆς O. ^y ἐμπεριέχων O.R. ^z φύσεως om. O.R, post πυρουμένη ponit Q. ^a διατάττει Q. ^b κέχυται O. ^c κινήσεως] ἐκείνης Q. ^d τε om. O. ^e παθητῆς τῷ ὄντι Q.R. ^f καὶ αὐτῷ ante τῆς P. ^g νέφη συνίσταται O. ^h καταρράσσουσι P.Q.R. ⁱ πνοαί R. ^k ἔτι τε] ἔτι δὲ O.

Ἐξῆς δὲ τῆς ἀερίου φύσεως γῆ¹ τε καὶ θάλασσα ἐρήρει- 3
 σται, φυτοῖς βρύουσα καὶ ζώοις πηγαῖς τε καὶ ποταμοῖς,
 τοῖς μὲν ἀνὰ γῆν ἐλιττομένοις, τοῖς δὲ ἀνερευγομένοις εἰς
^m θάλασσαν. Πεποίκιλται δὲ καὶ χλόαις μυρίαῖς ὄρεσί τε
 ὑψηλοῖς καὶ βαθυξύλοις δρυμοῖς, καὶ πόλεσιν, ἃς τὸ σοφὸν
ⁿ ζῶον ἰδρύσατο ἄνθρωπος, νήσοις τε ^o ἐναλίαις ^p καὶ ἡπεί-
 ροις. Τὴν μὲν οὖν οἰκουμένην ὁ πολὺς λόγος εἰς ^q τε νήσους ²
 καὶ ἡπείρους διείλεν, ἀγνοῶν ὅτι καὶ ἡ ^r σύμπασα μία νησὸς
 ἐστίν, ὑπὸ τῆς ^s Ἀτλαντικῆς καλουμένης θαλάσσης περιρρεο-
 μένη. Πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας εἰκὸς τῆσδε ἀντιπόρθιμους ^t ἄπο- 3
 θεν κεῖσθαι, τὰς μὲν μείζους αὐτῆς, τὰς δὲ ἐλάττους, ἡμῖν δὲ
 πάσας πλὴν τῆσδε ἀοράτους· ὅπερ γὰρ αἱ παρ' ἡμῖν νῆσοι
 πρὸς ταῦτα τὰ πελάγη πεπόνθασιν, ^v τοῦτο ἦδε ἡ οἰκουμένη
 πρὸς τὴν Ἀτλαντικὴν θάλασσαν ^w πολλαί τε ἕτεραι πρὸς
 σύμπασαν τὴν θάλασσαν· καὶ γὰρ αὗται μεγάλαι τινὲς εἰσι
 νῆσοι, ^x μεγάλοις περικλυζόμεναι πελάγεσιν. Ἡ δὲ σύμ- 4
 πασα τοῦ ὑγροῦ φύσις ἐπιπολάζουσα, κατὰ τινὰς τῆς γῆς
 σπῖλους τὰς καλουμένας ἀναπεφυκυῖα οἰκουμένας, ἐξῆς ἂν εἴη
 τῆς ἀερίου μάλιστα φύσεως. Μετὰ δὲ ταύτην ἐν τοῖς βυθοῖς
 κατὰ τὸ ^y μεσαίτατον τοῦ κόσμου ^z συνερηρυσμένη γῆ πᾶσα
 καὶ πεπιεσμένη συνέστηκεν, ἀκίνητος καὶ ἀσάλευτος· καὶ τοῦτ'
 ἔστι τοῦ κόσμου ^a τὸ ^b πᾶν, ὃ καλοῦμεν κάτω. Πέντε δὲ ⁵
 στοιχεῖα ταῦτα, ἐν πέντε χώραις σφαιρικῶς ἐγκείμενα, περιε-
 χομένης αἰὲ τῆς ἐλάττονος τῇ μείζονι (λέγω ^c δὲ γῆς μὲν ἐν
 ὕδατι, ὕδατος δὲ ἐν ἀέρι, ἀέρος δὲ ἐν πυρί, πυρὸς δὲ ἐν αἰθέρι)
 τὸν ^d ὅλον κόσμον συνεστήσατο, καὶ τὸ μὲν ἄνω ^e πᾶν θεῶν
 ἀπέδειξεν οἰκητήριον, τὸ κάτω δὲ ἐφημέρων ζώων. Αὐτοῦ γε 6
 μὴν τούτου τὸ μὲν ὑγρὸν ἐστίν, ὃ ^f καλεῖν ^g ποταμούς καὶ

¹ τε om. Q. et fortasse R. ^m θάλατταν Q. ⁿ ζῶον ὁ ἄνθρωπος
 ἰδρύσατο Q. ^o ἐναλίαις O.P. ^p καὶ ἡπείροις om. O.R. ^q νήσους τε O.
^r σύμπασα ἅπασα μία P. ^s ἀταλαντικῆς pr. P. ^t ἄπωθεν R. ^v τοῦτο
 δὲ ἦδε O. ^w πολλαί τε ἑτέρας R. ^x μεγάλοις τισὶ περικλ. Q. ^y με-
 σάτατον Q. ^z συνερηρυσμένη O.P.R. ^a τὸ om. O.Q.R. ^b πᾶν om. Q.
^c δὲ O.R. ^d κόσμον ὅλον O.P. ^e πᾶν om. P. ^f καλοῦμεν Q, omisso
 μοχ εἰθίσμεθα. ^g ποταμούς τε καὶ O.

νάματα καὶ θαλάσσας εἰθίσμεθα, τὸ δὲ ξηρόν, ὃ γῆν τε καὶ ἡπείρους καὶ νήσους ὀνομάζομεν.

7 Τῶν δὲ νήσων αἱ μὲν εἰσι μεγάλαι, καθάπερ ἡ σύμπασα ἥδε οἰκουμένη λέλεκται πολλαί τε ἕτεραι ^h μεγάλοις περιρρεόμεναι πελάγεσιν, αἱ δ' εἰσὶν ἐλάττους, φανεραὶ ⁱ δὲ ἡμῖν καὶ ἐντὸς οὖσαι. Καὶ τούτων αἱ μὲν ἀξιόλογοι Σικελία καὶ Σαρδὼ καὶ Κύρνος ^k Κρήτη τε καὶ Εὐβοία καὶ Κύπρος καὶ Λέσβος· αἱ δὲ ὑποδεέστεραι, ὧν αἱ μὲν Σποράδες, αἱ δὲ Κυκλάδες, αἱ δὲ ἄλλως ὀνομάζονται.

8 Πέλαγος δὲ τὸ μὲν ἔξω ^l τῆς οἰκουμένης ^m Ἀτλαντικόν τε καὶ Ὠκεανὸς καλεῖται, περιρρέων ἡμᾶς. Ἐν δὲ τῷ πρὸς ⁿ δύσιν στενοπόρῳ ^o διανεωγὸς στόματι, κατὰ τὰς Ἡρακλείους ^p λεγομένας στήλας, τὸν εἴσρουν εἰς τὴν ἔσω ^q θάλασσαν ὥς ^r ἂν εἰς λιμένα ^s ποιεῖται, κατὰ μικρὸν δὲ ἐπιπλατυνόμενος ἀναχεῖται, μεγάλους περιλαμβάνων κόλπους ἀλλήλοις συναφείς, πῇ μὲν κατὰ στενοπόρους ἀνχένας ^t ἀνεστομωμένος, πῇ ⁹ δὲ ^v πάλιν ^w πλατυνόμενος. Πρῶτον μὲν οὖν λέγεται ἐγκεκολπῶσθαι ἐν δεξιᾷ εἰσπλέοντι τὰς Ἡρακλείους στήλας, διχῶς, εἰς τὰς καλουμένας Σύρτεις, ὧν τὴν μὲν μεγάλην τὴν δὲ μικρὰν καλοῦσιν· ἐπὶ ^x θάτερα δὲ οὐκέτι ὁμοίως ἀποκολλούμενος τρία ποιεῖ πελάγη, τό τε ^y Σαρδόνιον καὶ τὸ ^z Γαλατικὸν ^a καλούμενον καὶ ^b Ἀδρίαν, ἐξῆς δὲ τούτων ἐγκάρσιον τὸ Σικελικόν, μετὰ δὲ τοῦτο τὸ Κρητικόν, συνεχές δὲ ^c αὐτοῦ ^d τῇ μὲν τὸ Αἰγύπτιον τε καὶ Παμφύλιον καὶ Σύριον, ^d τῇ ¹⁰ δὲ τὸ Αἰγαῖόν τε καὶ Μυρτώον. Ἀντιπαρῆκει δὲ τοῖς εἰρημένοις πολυμερέστατος ὧν ὁ Πόντος, οὗ τὸ μὲν μυχαίτατον Μαιῶτις καλεῖται, τὸ δὲ ἔξω πρὸς τὸν Ἑλλήσποντον ^e συνανεστόμωται τῇ καλουμένῃ Προποντίδι. Πρὸς γε μὴν ταῖς

^h περιρρ. μεγάλοις P. ⁱ δὲ] τε Q, om. O.R. ^k Κρήτη τε] καὶ κρήτη P. ^l τῆς om. O. ^m ἀταλαντικὸν καλεῖται καὶ ὁ ὠκεανὸς P. ⁿ δύσεις Q.R. ^o στόματι διανεωγότι P. ^p λεγ.] καλουμένας O. ^q θάλατταν P. ^r ἂν om. O. ^s ποιῆται Q. ^t ἀνεστομωμένον O, ἀνεστομωμένους Q. ^v πάλιν om. O.Q. ^w πλατυνόμενον O.Q. ^x θάτερον O, θατέρου Q.R. ^y σαρδώνιον O.P. ^z γαλατικὸν pr. R. ^a λεγόμενον R. ^b ἀδρίαν Q. ^c αὐτὸ Q. ^d πῇ μὲν et mox πῇ δὲ P. ^e συνανεστόμωται Q.

^f ἀνασχέσει τοῦ ἡλίου πάλιν εἰσρέων ὁ Ὠκεανός, τὸν Ἰνδικόν τε καὶ ^g Περσικὸν διανοίξας κόλπον, ἀναφαίνει συνεχῇ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν διειληφώς. Ἐπὶ θάτερον δὲ κέρας ¹¹ κατὰ στενόν τε καὶ ἐπιμήκη διήκων ἀνχένα πάλιν ^h ἀνευρύνεται, τὴν Ὑρκανίαν τε καὶ ⁱ Κασπίαν ὀρίζων· τὸ δὲ ὑπὲρ ταύτην βαθὺν ἔχει τὸν ὑπὲρ τὴν Μαιῶτιν λίμνην τόπον. Εἴτα κατ' ὀλίγον ὑπὲρ τοὺς Σκύθας ^k τε καὶ Κελτικὴν σφίγγει τὴν οἰκουμένην, πρὸς τε τὸν Γαλατικὸν κόλπον καὶ τὰς προειρημένας Ἡρακλείους στήλας, ὧν ἔξω περιρρέει τὴν γῆν ὁ Ὠκεανός. Ἐν τούτῳ γε μὴν νῆσοι μέγισταί ^l τε τυγχάνουσιν οὖσαι δύο, ^m Βρετανικαὶ λεγόμεναι, ἡ Ἀλβιον καὶ ἡ Ἰέρνη, τῶν προῖστορημένων μείζους, ὑπὲρ τοὺς ⁿ Κελτοὺς κείμεναι. Τούτων δὲ ^o οὐκ ἐλάττους ἢ τε Ταπροβάνη πέραν Ἰνδῶν, λοξῇ ^p πρὸς τὴν οἰκουμένην, καὶ ἡ Φεβδὼλ καλουμένη, κατὰ τὸν ^q Ἀραβικὸν κειμένη κόλπον. Οὐκ ὀλίγαι δὲ μικραὶ περὶ ¹³ τὰς Βρετανικὰς καὶ τὴν Ἰβηρίαν κύκλῳ περιεστεφάνωνται τὴν οἰκουμένην ταύτην, ἣν δὲ νῆσον εἰρήκαμεν· ἥς πλάτος μὲν ἐστὶ κατὰ τὸ βαθύτατον τῆς ἡπείρου βραχὺ ἀποδέον τετρακισμυρίων σταδίων, ὥς φασιν οἱ εὖ γεωγραφήσαντες, μῆκος δὲ περὶ ἑπτακισμυρίους μάλιστα. Διαιρεῖται δὲ εἰς τε Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν καὶ Λιβύην.

Εὐρώπη μὲν οὖν ἐστὶν ^r ἥς ὄροι κύκλῳ στήλαί τε Ἡρα- ¹⁴ κλέους καὶ μυχοὶ Πόντου θάλαττά τε Ὑρκανία, καθ' ἣν στενώτατος ἰσθμὸς εἰς τὸν ^s Πόντον διήκει· τινὲς δὲ ἀπὸ

^f ἀνισχέσει O, ἀνισχήσει P. ^g περσινὸν Q. ^h ἀδρύνεται O, εὐρύνεται corr. R. ⁱ κασπίαν O. ^k τε om. Q. ^l τε om. P. ^m βρεττανικαὶ (vel βρετανικαὶ) λεγόμεναι λάβιον καὶ κέρνη Q. cum Barocciano et, qui in margine ἄλβιον, Regio 1038. βρεττανικαὶ λεγόμεναι τό τε λάβιον καὶ ἡ ἔρνη Regius 1302. βρεττανικαὶ λεγόμεναι λάβιον καὶ βέρνιον Z, qui in margine ἰέρνη. βρετανικαὶ λεγόμεναι ἡ λάβιον καὶ ἡ ἔρμοφώνη Regius 1603. βρεττανικαὶ λαβίων καὶ ἰέρνη Regius 2992. βρεττανικαὶ λεγόμεναι κε (ε loco duarum capace) λαβίων καὶ ἰέρνη R. βρετανία καὶ λεγόμεναι λαβίων καὶ ἰέρνη O. βρετανία (vel βρεττανία) καὶ ἡ λεγομένη καλαβρῶν ἰέρνη P. cum Marcianis 215 et 216, Coisliniano 166, Regiis 2257 et 2372 et 2494, quorum 215 ἰρνη, 2494 ἔρνη. ⁿ κελτικούς O. ^o οὐκ om. O.P.Q.R, cum 166 et Barocc. P πρὸς τὴν οἰκουμένην] καλουμένη O. ^q ἀρραβικὸν P. ^r ἥς οἱ ὄροι Q. ^s πόντον] τύπον O.

15 τοῦ ἰσθμοῦ Τάναϊν ποταμὸν εἰρήκασιν. ^τἌσία ^{νδ} ἐστὶ τὸ ἀπὸ τοῦ εἰρημένου ἰσθμοῦ τοῦ τε Πόντου καὶ τῆς Ὑρκανίας θαλάσσης μέχρι ^ω θατέρου ἰσθμοῦ, ὃς μεταξὺ κεῖται τοῦ ^κ τε ^υ Ἀραβικοῦ κόλπου καὶ τῆς ἑσῶ θαλάσσης, περιεχόμενος ὑπὸ τε ταύτης καὶ τοῦ πέριξ Ὠκεανοῦ· τινὲς δὲ ^κ τὸ ἀπὸ Τανάϊδος μέχρι Νείλου ^α στομάτων τίθενται ^β τὸν τῆς Ἀσίας ὄρον.
16 Λιβύη δὲ τὸ ἀπὸ ^ε τοῦ ^δ Ἀραβικοῦ ἰσθμοῦ ἕως Ἡρακλέους στηλῶν· οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ Νείλου ^ε φασὶν ἕως ἐκείνων. Τὴν δὲ Αἴγυπτον, ὑπὸ ^ε τῶν τοῦ Νείλου ^ε στομάτων περιρρεομένην, οἱ μὲν τῇ ^β Ἀσίᾳ οἱ δὲ τῇ Λιβύῃ προσάπτουσι, καὶ τὰς νήσους οἱ μὲν ἐξαιρέτους ποιοῦσιν οἱ δὲ προσνέμουσι ^ι ταῖς γείτοσιν ἀεὶ μοίραις. Γῆς μὲν ^κ δὴ καὶ θαλάττης φύσιν καὶ θέσιν, ἣν τινα καλεῖν εἰώθαμεν οἰκουμένην, τοιάνδε τινὰ ἱστορήκαμεν.

4 Περὶ δὲ τῶν ἀξιολογωτάτων ἐν αὐτῇ καὶ περὶ ¹ αὐτὴν παθῶν νῦν ^μ λέγωμεν, αὐτὰ τὰ ἀναγκαῖα ^ν κεφαλαιούμενοι. ^ο Δύο γὰρ δὴ τινες ἀπ' αὐτῆς ἀναθυμιάσεις ἀναφέρονται συνεχῶς εἰς τὸν ὑπὲρ ἡμᾶς ἀέρα, λεπτομερεῖς καὶ ἀόρατοι παντάπασιν, εἴ τι μὴ κατὰ τὰς ἐφ' ἑστέον· αἱ τε ^ρ διὰ ποταμῶν ² τε καὶ ναμάτων ἀναφερόμεναι θεωροῦνται. Τούτων δὲ ἡ μὲν ἐστὶ ξηρὰ καὶ καπνώδης, ἀπὸ τῆς γῆς ἀπορρέουσα, ἡ δὲ ⁹ νοτιωτέρα καὶ ἀτμώδης, ἀπὸ τῆς ὑγρᾶς ^ε ἀναθυμιωμένη φύσεως.
³ Γίνονται δὲ ἀπὸ μὲν ταύτης ὁμίχλαι καὶ δρόσοι καὶ πάγων ιδέαι, νέφη τε καὶ ὄμβροι καὶ χιόνες καὶ χάλαζαι, ἀπὸ δὲ τῆς ξηρᾶς ἄνεμοί τε καὶ πνευμάτων διαφοραί, βρονταί τε καὶ ἀστραπαὶ καὶ πρηστῆρες καὶ κεραυνοὶ καὶ τᾶλλα ^α δὴ ^ς τούτοις ἐστὶ ^ε σύμφυτα. Ἔστι δὲ ὁμίχλη μὲν ἀτμώδης ^ν ἀναθυμιάσις ἄγονος ὕδατος, ἀέρος μὲν παχυτέρα, νέφους δὲ

^τ ἀσίας R. ^{νδ} δὴ Q. ^ω ἐτέρου O. ^κ τε om. Q. ^υ ἀραβικοῦ P.Q.
^κ τὸ om. O.P.R. ^α στομάτων—ἀπὸ τοῦ Νείλου om. Q. ^β τὸν om. R.
^ε τοῦ om. P. ^δ ἀραβικοῦ O.P.Q. ^ε φασὶν—Νείλου om. pr. O.
^ε τῶν om. Q. ^ε ναμάτων O. ^β λιβύη οἱ δὲ τῇ ἀσίᾳ P. ^ι ἀεὶ ταῖς γείτοσι P. ^κ δὴ om. O. ¹ αὐτὴν] τῶν αὐτῆς P. et pr. R. ^μ λέξομεν P. ^ν ἀνακεφαλαιούμενοι P. ^ο δύο μὲν γὰρ P. ^ρ διὰ] ἐκ Q.
⁹ νοτιώτερα P.R., νοτιώτερα O. ^ε ἀναθυμιωμένης γίνονται φύσεως. γίνονται P. ^ς τούτων Q. ^ε σύμφυτα O.R. ^ν ἀναθυμιάσις τις ἄγ. P.

ἀραιότερα· γίνεται δὲ ἥτοι ^w ἐξ ἀρχῆς νέφους ἢ ἐξ ὑπολείμματος. Ἀντίπαλος δὲ αὐτῇ λέγεται καὶ ἔστιν αἰθρία, οὐδὲν ἄλλο οὐσα πλὴν ἀὴρ ἀνέφελος καὶ ἀνόμιχλος. Δρόσος δ' ⁵ ἔστιν ὑγρὸν ἐξ αἰθρίας κατὰ σύστασιν ^x λεπτὸν φερόμενον, ^y κρύσταλλος δὲ ἀθρόον ὕδωρ ἐξ αἰθρίας πεπηγός, πάχνη δὲ δρόσος πεπηγυῖα, δροσοπάχνη δὲ ἡμιπαγῆς δρόσος. Νέφος δ' ἔστι πάχος ἀτμῶδες συνεστραμμένον, γόνιμον ὕδατος. Ὅμβρος δὲ γίνεται μὲν κατ' ^z ἐκπιασμὸν νέφους εὖ μάλα πε- ⁶ παχυσμένου, διαφορὰς δὲ ἴσχει τοσάσδε ^a ὅσας καὶ ἡ τοῦ νέφους θλίψις· ἡπία μὲν γὰρ οὐσα μαλακὰς ^b ψακάδας διασπείρει, σφοδρὰ δὲ ἀδροτέρας· καὶ τοῦτο καλοῦμεν ὑετόν, ^c ὄμβρου μείζω καὶ συνεχῇ συστρέμματα ἐπὶ γῆς φερόμενα. Χιών δὲ γίνεται κατὰ νεφῶν πεπυκνωμένων ἀπόθραυσιν πρὸ ⁷ τῆς εἰς ὕδωρ μεταβολῆς ἀνακοπέντων· ἐργάζεται δὲ ἡ μὲν κοπή τὸ ἀφρῶδες καὶ ἔκλευκον, ἡ δὲ σύμπηξις τοῦ ἐνόντος ὑγροῦ ^d τὴν ψυχρότητα οὐπω χυθέντος οὐδὲ ἡραιωμένου. Σφόδρα δὲ αὕτη καὶ ἀθρόα καταφερομένη νιφετὸς ὠνόμασται. Χάλαζα δὲ γίνεται νιφετοῦ συστραφέντος καὶ βρίθος ⁸ ἐκ πιλήματος εἰς καταφορὰν ταχύτεραν λαβόντος· παρὰ δὲ τὰ μεγέθη τῶν ἀπορρηγνυμένων θραυσμάτων οἳ τε ὄγκοι μείζους αἴ τε ^e φοραὶ γίνονται ^f βιαιότεραι. Ταῦτα μὲν οὖν ἐκ τῆς ὑγρᾶς ἀναθυμιάσεως πέφυκε ^g συνεκπίπτειν.

Ἐκ δὲ τῆς ξηρᾶς ὑπὸ ψύχους μὲν ὠσθείσης ὥστε ρεῖν ἄνε- ⁹ μος ἐγένετο· οὐδὲν γάρ ἔστιν οὗτος πλὴν ἀὴρ πολὺς ῥέων καὶ ἀθρόος· ὅστις ἅμα ^h καὶ πνεῦμα λέγεται. Λέγεται δὲ καὶ ἐτέρως πνεῦμα ἢ τε ἐν φυτοῖς καὶ ζώοις καὶ διὰ πάντων ⁱ διήκουσα ἔμψυχός ^k τε καὶ γόνιμος οὐσία, περὶ ἧς ^l νῦν λέγειν οὐκ ἀναγκαῖον. Τὰ δὲ ἐν ἀέρι πνέοντα πνεύματα κα- ¹⁰ λοῦμεν ἀνέμους, αὔρας δὲ τὰς ἐξ ὑγροῦ φερομένας ἐκπνοάς.

^w ἐξ ἀραιώσεως ἀρχῆς P. ^x λεπτήν O.P.R. ^y κρύσταλλος Q.R.
^z ἐκπιασμὸν νέφους καὶ μάλα πεπαχυσμένον Q. ^a ὅσαι Q. ^b ψεκά-
 das O.P.Q. ^c ὄμβρον O. ^d post τὴν litteras duas deletas R.
^e καταφοραὶ P. ^f βιαιότεροι Q. ^g συνεκπίπτειν O.R. ^h καὶ post
 ἅμα om. P. ⁱ διήκουσα καὶ ἔμψυχός R. ^k τε om. O. ^l λέγειν
 νῦν P.

Τῶν δ' ἀνέμων οἱ μὲν ἐκ νενοτισμένης γῆς πνέοντες ἀπόγειοι
 λέγονται, οἱ δὲ ἐκ κόλπων ^m διεξάττοντες ἐγκολπίαι· τούτοις
 11 δὲ ἀνάλογόν τι ἔχουσιν οἱ ἐκ ποταμῶν καὶ λιμνῶν. Οἱ δὲ
 κατὰ ῥῆξιν νέφους γινόμενοι καὶ ἀνάλυσιν τοῦ πάχους πρὸς
 ἑαυτοὺς ποιούμενοι ἐκνεφίαι καλοῦνται· μεθ' ὕδατος δὲ ⁿ ἀθρόως
 ῥαγέντος ἐξυδρίαί λέγονται. Καὶ οἱ μὲν ἀπ' ἀνατολῆς συν-
 εχεῖς εὖροι κέκληνται, βορέαι δὲ οἱ ἀπὸ ἄρκτου, ζέφυροι ^o δὲ
 12 οἱ ἀπὸ δύσεως, νότοι ^o δὲ οἱ ἀπὸ μεσημβρίας. Τῶν γε μὴν
 εὖρων καικίας μὲν ^p λέγεται ὁ ἀπὸ τοῦ ^q περὶ τὰς θερινὰς
 ἀνατολὰς ^r τόπου πνέων ἄνεμος, ^s ἀπηλιώτης δὲ ὁ ἀπὸ τοῦ
 περὶ τὰς ἰσημερινάς, εὖρος δὲ ὁ ἀπὸ τοῦ περὶ τὰς χειμερινάς.
 Καὶ τῶν ἐναντίων ζεφύρων ἀργέστης μὲν ὁ ἀπὸ τῆς θερινῆς
 δύσεως, ὃν τινες καλοῦσιν Ὀλυμπίαν, οἱ δὲ ^t ἰάπυγα· ζέφυρος
 δὲ ὁ ἀπὸ τῆς ἰσημερινῆς, λίψ ^v δὲ ὁ ἀπὸ τῆς χειμερινῆς.
 13 Καὶ τῶν βορεῶν ἰδίως ὁ μὲν ἐξῆς τῷ καικία καλεῖται βορέας,
 ἀπαρκτίας δὲ ὁ ἐφεξῆς ἀπὸ τοῦ πόλου κατὰ τὸ μεσημβρινὸν
 πνέων, ^w θρασκίας δὲ ὁ ἐξῆς πνέων τῷ ἀργέστη, ὃν ἔνιοι και-
 14 κίαν καλοῦσιν. Καὶ τῶν νότων ὁ μὲν ἀπὸ τοῦ ἀφανοῦς πό-
 λου ^x φερόμενος ἀντίπαλος τῷ ἀπαρκτία καλεῖται νότος,
^y εὐρόνοτος δὲ ὁ μεταξὺ ^z εὖρου καὶ νότου· τὸν δ' ἐπὶ θάτερα
^a μεταξὺ λιβὸς καὶ νότου οἱ μὲν λιβόνοτον οἱ δὲ λιβοφοίνικα
 15 καλοῦσιν. Τῶν δὲ ἀνέμων οἱ μὲν εἰσιν εὐθύπνοοι, ὅποσοι
 διεκπνέουσι πρόσω κατ' εὐθείαν, οἱ ^b δὲ ἀνακαμψίπνοοι, καθά-
 περ ὁ καικίας λεγόμενος. Καὶ οἱ μὲν χειμῶνος, ὥσπερ οἱ
 νότοι, δυναστεύοντες, οἱ δὲ θέρους, ὡς οἱ ἐτησῖαι λεγόμενοι,
 μίξιν ἔχοντες τῶν τε ἀπὸ τῆς ἄρκτου φερομένων καὶ ζεφύ-
 ρων· οἱ δὲ ὀρνιθίαι καλούμενοι, ἑαρινοὶ τινες ὄντες ἄνεμοι,
 16 βορέαι εἰσὶ τῷ γένει. Τῶν γε μὴν βιαίων πνευμάτων κα-
 ταιγὶς μὲν ἐστὶ πνεῦμα ἄνωθεν τύπτον ἐξαίφνης, θύελλα δὲ
 πνεῦμα βίαιον καὶ ἄφνω προσαλλόμενον, λαῖλαψ δὲ καὶ

^m διεξάγοντες Q. ⁿ ἐκραγέντος ἀθρόως P. ^o δὲ utrumque om. O.
^p λέγεται om. P. ^q παρὰ P. ^r τόπου om. P. ^s ἀπηλιώτης O.
^t ἰάπυγα P. ^v ὁ alterum om. R. ^w θρακίας R. ^x φερόμενος
 om. pr. O. ^y εὐρότονος Q. ^z νότου καὶ εὖρου P. ^a μεταξὺ om. O.
^b δὲ εἰσιν ἀνακ. O.P.R.

στρόβιλος πνεῦμα ^c εἰλούμενον κάτωθεν ἄνω, ἀναφύσημα δὲ γῆς πνεῦμα ἄνω φερόμενον κατὰ τὴν ἐκ βυθοῦ τινὸς ἢ ῥήγματος ἀνάδοσιν· ὅταν δὲ εἰλούμενον πολὺ φέρεται, πρηστήρ χθονίος ἐστίν. ^d Εἰληθὲν δὲ πνεῦμα ἐν νέφει παχεῖ τε καὶ ¹⁷ νοτερῶ, καὶ ἔξωθεν δι' αὐτοῦ ^e βιαίως ῥηγνύον τὰ συνεχῆ πιλήματα τοῦ νέφους, βρόμον καὶ πάταγον ^f μέγαν ἀπειργάσατο, ^g βροντὴν ^h λεγόμενον, ὥσπερ ἐν ὕδατι ⁱ πνεῦμα σφοδρῶς ἐλαυνόμενον. Κατὰ δὲ τὴν τοῦ νέφους ἔκρηξιν ¹⁸ πυρωθὲν τὸ πνεῦμα καὶ λάμψαν ἀστραπὴ λέγεται· ὃ δὴ πρότερον τῆς βροντῆς προσέπεσεν, ^k ὕστερον γενόμενον, ἐπεὶ τὸ ἀκουστὸν ὑπὸ τοῦ ὁρατοῦ πέφυκε φθάνεσθαι, τοῦ μὲν καὶ πόρρωθεν ὁρωμένου, τοῦ δὲ ἐπειδὰν ἐμπελάσῃ τῇ ἀκοῇ, καὶ μάλιστα ὅταν τὸ μὲν τάχιστον ^l ἢ τῶν ὄντων, λέγω ^m δὲ τὸ πυρῶδες, τὸ δὲ ἦττον ταχύ, ἀερῶδες ὄν, ἐν τῇ πλήξει πρὸς ἀκοὴν ἀφικνούμενον. Τὸ δὲ ⁿ ἀστράψαν ἀνα- ¹⁹ πυρωθὲν, βιαίως ἄχρι τῆς γῆς διεκθέον, κεραυνὸς καλεῖται· ἐὰν δὲ ἡμίπυρον ἦ, ^o σφοδρὸν δὲ ἄλλως καὶ ἀθρόον, πρηστήρ· ἐὰν δὲ ἄπυρον ἦ παντελῶς, τυφών. Ἐκαστον δὲ τούτων κατασκήψαν εἰς τὴν γῆν σκηπτὸς ὀνομάζεται. Τῶν δὲ ²⁰ κεραυνῶν οἱ μὲν αἰθαλώδεις ψολόεντες λέγονται, οἱ δὲ ταχέως διάττοντες ^p ἀργῆτες, ἐλικίαι δὲ οἱ γραμμοειδῶς φερόμενοι, σκηπτοὶ δὲ ὅσοι κατασκήπτουσιν εἰς τι. Συλλή- ²¹ βδην δὲ τῶν ἐν ^q αἰέρι φαντασμάτων τὰ μὲν ἐστὶ κατ' ἔμφασιν τὰ δὲ καθ' ὑπόστασιν, κατ' ἔμφασιν μὲν ἱριδες καὶ ῥάβδοι καὶ τὰ τοιαῦτα, καθ' ὑπόστασιν δὲ σέλα ^r τε καὶ ^s διάττοντες καὶ κομῆται καὶ τὰ ^t τούτοις παραπλήσια. ²² Ἴρις μὲν οὖν ἐστὶν ἔμφασις ἡλίου τμήματος ἢ σελήνης, ἐν νέφει νοτερῶ καὶ κοίλῳ καὶ συνεχεῖ πρὸς φαντασίαν ὡς ^w ἐν κατόπτρῳ θεωρουμένη κατὰ κύκλου περιφέρειαν. Ῥάβδος δ'

^c ἡγούμενον O. ^d εἰληχθὲν Q. ^e ῥηγνύον βιαίως P. ^f ἀπειργάσατο μέγαν P. ^g βροντὴ plerique. ^h λέγεται P. ⁱ πνεῦμα om. R. ^k ὕστερον δὲ γενόμενον O.R. ^l τῶν ὄντων ἢ Q. ^m δὲ τὸ] δὴ τὸ O. ⁿ ἀναστράψαν O. ^o σφοδρότερον δὲ ἄλλως δὲ καὶ O. ^p ἀργῆται P. ^q αἰερίῳ Q, αἰθέρι O.P.R. ^r τε καὶ om. P. ^s διάττοντα Q. ^t τούτων O. ^w ἐν om. O.

ἐστὶν ἱρίδος ἔμφασις εὐθεία. Ὑ Ἄλως δ' ἐστὶν ^x ἔμφασις
 λαμπρότητος ἄστρου ^y περιάνυγος· διαφέρει δὲ ἱρίδος, ὅτι ἡ
 μὲν ἱρίς ἐξ ἐναντίας φαίνεται ^z ἡλίου καὶ σελήνης, ἡ δὲ ἄλως
 23 κύκλῳ παντὸς ἄστρου. Σέλας δ' ἐστὶ πυρὸς ἀθρόου ἑξαψις
 ἐν ἀέρι. Τῶν δὲ σελάων ^a ἃ μὲν ^b ἀκοντίζεται ^α δὲ στηρί-
 ζεται. Ὁ μὲν οὖν ἑξακοντισμός ἐστι πυρὸς γένεσις ἐκ πα-
 ρατρίψεως, ^c ἐν ἀέρι φερομένου ταχέως καὶ φαντασίαν μή-
 κους ^d ἐμφαίνοντος διὰ τὸ τάχος· ὁ δὲ στηριγμός ἐστι χωρὶς
 φορᾶς προμήκης ἑκτασις καὶ οἶον ἄστρου ῥύσις· πλατυνο-
 24 μένη δὲ κατὰ θάτερον κομήτης καλεῖται. Πολλάκις δὲ τῶν
 σελάων τὰ μὲν ἐπιμένει πλείονα χρόνον, τὰ δὲ παραχρῆμα
 σβέννυται. Πολλαὶ δὲ καὶ ^e ἄλλαι ^f φαντασμάτων ιδέαι
 θεωροῦνται, λαμπάδες τε καλούμεναι καὶ δοκίδες καὶ πίθοι
 καὶ βόθυνοι, κατὰ τὴν πρὸς ταῦτα ὁμοιότητα ὧδε προσαγο-
 25 ρευθεῖσαι. Καὶ τὰ μὲν τούτων ἐσπέρια τὰ δὲ ἐῷα τὰ δὲ
^g ἀμφιφαῆ θεωρεῖται, σπανίως δὲ βόρεια καὶ νότια. Πάντα
 δὲ ἀβέβαια· οὐδέποτε γάρ τι τούτων αἰ φανερόν ἱστόρηται
 κατεστηριγμένον. Τὰ μὲν ^h τοίνυν ἀέρια τοιαῦτα.
 26 Ἐμπεριέχει δὲ καὶ ⁱ ἡ γῆ πολλὰς ἐν αὐτῇ, καθάπερ
 ὕδατος, οὕτω καὶ πνεύματος καὶ πυρὸς πηγὰς. Τούτων δὲ
 αἱ μὲν ^k ὑπὸ γῆν εἰσὶν ἀόρατοι, πολλαὶ δὲ ἀναπνοὰς ἔχουσι
 καὶ ἀναφυσήσεις, ὥσπερ Λιπάρα τε καὶ Αἴτνη καὶ τὰ ^l ἐν
 Αἰόλου νήσοις· αἱ δὲ καὶ ῥέουσιν ^m πολλάκις ⁿ ποταμοῦ δίκην,
 27 καὶ ^o μύδρους ^p ἀναρριπτοῦσι διαπύρους. Ἐνταῦθα δὲ ὑπὸ γῆν
 οὔσαι πλησίον πηγαίων ὑδάτων θερμαίνουσι ταῦτα, καὶ τὰ
 μὲν χλιαρὰ τῶν ναμάτων ἀνιᾶσι, τὰ δὲ ὑπέρζεστα, τὰ δὲ εὖ
 28 ἔχοντα κράσεως. Ὁμοίως δὲ ^q καὶ τῶν πνευμάτων πολλὰ
 πολλαχού ^r γῆς στόμια ἀνέωκται, ὧν τὰ μὲν ἐνθουσιᾶν ποιεῖ

^x λαμπρότατος περιάνυγος ἔμφασις ἄστρου P. ^y περιάντος Q. ^z ἡλίου
 τε καὶ Q. ^a ἃ μὲν—φερομένου om. pr. O : ἃ—ἃ] τὰ—τὰ rc. O.
^b ἀκοντίζονται ἃ δὲ στηρίζονται Q. ^c ἐν ἀέρι om. Q.R. ^d ἐκφαίνοντος Q.
^e ἄλλων O. ^f φασμάτων R. ^g ἀμφιφανῆ P.R. ^h τοίνυν] τοι O.
ⁱ πολλὰς ἡ γῆ Q. ^k εἰσὶν ὑπὸ γῆν O. ^l ἐν ταῖς αἰόλου O. ^m πολλάκις
 om. O. ⁿ ποταμῶν Q. ^o μύδρας Q. ^p ἀναρριπτοῦσι O, ἀναρριποῦσι
 pr. P. ^q καὶ om R. ^r στόμια γῆς Q.R.

τοὺς ἐμπελάζοντας, τὰ δὲ ἀτροφεῖν, τὰ δὲ χρησμοδεῖν, ὥσπερ τὰ ἐν Δελφοῖς ^s καὶ Λεβαδίᾳ· τὰ δὲ καὶ παντάπασιν ἀναιρεῖ, καθάπερ ^t τὸ ἐν Φρυγίᾳ. Πολλάκις δὲ καὶ ^v συγ- ²⁹ γενὲς πνεῦμα εὐκρατον ἐν γῇ παρεξωσθὲν εἰς ^w μυχίους ^x σή- ραγγας αὐτῆς, ἔξεδρον ^y γενόμενον ἐκ τῶν οἰκείων τόπων, πολλὰ μέρη συνεκράδανεν. Πολλάκις δὲ πολὺ γενόμενον ^z ἔξωθεν ^a ἐγκατελήθη τοῖς ταύτης κοιλώμασι, καὶ ἀποκλει- σθὲν ἐξόδου μετὰ βίας αὐτὴν συνετίναξε, ζητοῦν ἐξοδὸν ἑαυ- τῷ, καὶ ἀπειργάσατο ^b πάθος τοῦτο ὃ καλεῖν εἰώθαμεν σεισμόν. Τῶν δὲ σεισμῶν οἱ μὲν εἰς πλάγια σείοντες κατ' ³⁰ ^c ὀξείας γωνίας ἐπικλίνονται καλοῦνται, οἱ δὲ ἄνω ρίπτοῦντες καὶ κάτω κατ' ὀρθὰς γωνίας βράσται, ^d οἱ δὲ συνιζήσεις ποιοῦντες εἰς τὰ κοῖλα χασματῖαι· οἱ δὲ χάσματα ἀνοίγον- τες ^e καὶ γῆν ἀναρρηγνύντες ῥήκται καλοῦνται. Τούτων δὲ ³¹ οἱ μὲν καὶ πνεῦμα προσαναβάλλουσιν, οἱ δὲ πέτρας, οἱ δὲ πηλόν, οἱ δὲ πηγὰς φαίνουσι τὰς πρότερον οὐκ οὔσας. Τι- νὲς δὲ ἀνατρέποντες κατὰ μίαν πρόωσιν, οὓς καλοῦσιν ὥστας. Οἱ δὲ ^f ἀναπάλλοντες καὶ ταῖς εἰς ἑκάτερον ^g ἐγκλίσει καὶ ἀναπάλσεσι διορθοῦντες ἀεὶ τὸ σειόμενον παλματῖαι λέγον- ται, τρόμφ πάθος ὅμοιον ἀπεργαζόμενοι. Γίνονται ^h δὲ ³² καὶ μυκητῖαι σεισμοί, σείοντες τὴν γῆν μετὰ βρόμου. Πολ- λάκις δὲ χωρὶς σεισμοῦ γίνεται μύκημα γῆς, ὅταν ⁱ τὸ πνεῦμα σείειν μὲν μὴ ^k ἢ αὐταρκες, ἐνείλούμενον ^d ἐν αὐτῇ κόπτηται μετὰ ῥοθίου βίας. Συσσωματοποιεῖται δὲ τὰ εἰσιόντα πνεύ- ματα καὶ ὑπὸ τῶν ἐν τῇ γῇ ὑγρῶν κεκρυμμένων.

¹ Τὰ δὲ ἀνάλογον συμπίπτει τούτοις καὶ ἐν θαλάσσῃ· ³³ χάσματά τε γὰρ γίνεται θαλάσσης καὶ ἀναχωρήματα πολ- λάκις, καὶ κυμάτων ἐπιδρομαί, ποτὲ μὲν ^m ἀντανακοπὴν ἔχουσαι, ποτὲ δὲ πρόωσιν ⁿ μόνον, ὥσπερ ἱστορεῖται περὶ

^s καὶ τὰ ἐν λ. Q. ^t τὰ P. ^v ἀσυγγενὲς P.Q. ^w μυχοὺς P. ^x σύ- ριγγας Q. ^y γινόμενον Q. ^z ἔσωθεν P. ^a ἐγκατελείφθη Q. ^b τοῦτο τὸ πάθος P. ^c ὀξείαν γωνίαν P. ^d οἱ δὲ—χασματῖαι om. Q. ^e καὶ τὴν γῆν O. ^f ἀνταποπάλλοντες P.R., ἀνταποβάλλοντες O. ^g ἐκκλίσει P. ^h δὲ om. R. ⁱ τὸ om. O. ^k ἢ] ὃν O. ¹ τὸ Q. ^m ἀνακοπὴν P, ἀνα- σκοπεῖν pr. O. ⁿ μόνην Q.

34[†] Ἐλίκην τε καὶ ^ο Βούραν. Πολλάκις δὲ καὶ ἀναφυσήματα
γίνεται πυρὸς ἐν τῇ ^ρθαλάσσει, καὶ πηγῶν ἀναβλύσεις καὶ
ποταμῶν ἐκβολαὶ καὶ δένδρων ἐκφύσεις, ῥοαί τε καὶ δίνει
ταῖς τῶν πνευμάτων ἀνάλογον, αἱ μὲν ἐν μέσοις πελάγεσιν,
35 αἱ δὲ κατὰ τοὺς εὐρίπους τε καὶ πορθμούς. Πολλαί τε
ἀμπώτεις λέγονται καὶ κυμάτων ἄρσεις συμπεριοδεῖν αἰεὶ
τῇ σελήνῃ κατὰ τινὰς ὀρισμένους καιρούς. Ὡς δὲ τὸ πᾶν
εἰπεῖν, τῶν στοιχείων ἐγκεκραμένων ἀλλήλοις, ἐν ἀέρι τε καὶ
γῇ καὶ θαλάσσει κατὰ τὸ εἶκος αἱ τῶν παθῶν ὁμοιότητες
συνίστανται, τοῖς μὲν ἐπὶ μέρους φθορὰς καὶ γενέσεις φέ-
ρουσαι, τὸ δὲ σύμπαν ἀνώλεθρόν ^q τε καὶ [†] ἀγέννητον φυλάτ-
τουσαι.

5 Καίτοι γέ τις ἐθαύμασε πῶς ποτέ, ^s εἰ ἐκ τῶν ἐναντίων
ἀρχῶν [†] συνέστηκεν ^v ὁ κόσμος, λέγω δὴ ξηρῶν τε καὶ ^w ὑγρῶν
ψυχρῶν τε καὶ θερμῶν, οὐ πάλαι διέφθαρται καὶ ἀπόλωλεν,
ὥς καὶ εἰ πόλιν τινὲς θαυμάζοιεν, ὅπως ^x διαμένει συνεστη-
κυῖα ἐκ τῶν ^y ἐναντίων ἐθνῶν, πενήτων λέγω καὶ πλουσίων,
^z νέων γερόντων, ἀσθενῶν ἰσχυρῶν, ^a πονηρῶν χρηστῶν.
2[†] Ἀγνοοῦσι δὲ ὅτι τοῦτ' ἦν πολιτικῆς ὁμονοίας τὸ θαυμασιώ-
τατον, λέγω ^b δὲ ὅτι ἐκ πολλῶν μίαν καὶ ὁμοίαν ^c ἐξ ἀνο-
μοίων ^d ἀποτελεῖ διάθεσιν, ^e ὑποδεχομένη ^f πᾶσαν καὶ φύσιν
3 καὶ τύχην. Ἴσως δὲ ^g καὶ τῶν ἐναντίων ἡ φύσις γλίσχεται,
καὶ ἐκ τούτων ^h ἀποτελεῖ τὸ σύμφωνον, οὐκ ἐκ τῶν ὁμοίων,
ὥσπερ ἀμέλει τὸ ἄρρεν συνήγαγε πρὸς τὸ θῆλυ καὶ οὐχ
ἐκάτερον πρὸς τὸ ὁμόφυλον, ⁱ καὶ τὴν πρώτην ὁμόνοιαν διὰ
4 τῶν ἐναντίων συνῆψεν, οὐ διὰ τῶν ὁμοίων. Ἔοικε δὲ καὶ ἡ
τέχνη τὴν φύσιν μιμουμένη τοῦτο ποιεῖν· ζωγραφία μὲν γὰρ
λευκῶν τε καὶ μελάνων ὠχρῶν τε καὶ ἐρυθρῶν χρωμάτων

^ο βοῶπιν Q. ^ρ θαλάττῃ R. ^q τε καὶ ἀγ. om. O. [†] ἀγέννητον P.Q.
^s εἰ om. O.Q. et fortasse R. [†] συνεστηκῶς O.Q.R. ^v ὁ om. P.
^w ὑγρῶν καὶ ψ. P. ^x διαμένη P. ^y ἐναντιωτάτων Q. ^z νέων καὶ γ. P.
^a πονηρῶν καὶ χρ. R. ^b δὲ] οἶον P. ^c ἐξ ἀνομ. ἀποτ. διάθ. om. R. et
pr. O. ^d ἀποτελεῖν Q. ^e ὑποδεχομένη O.R, ὑποδέχεται P. ^f πᾶσαν
καὶ] δὲ πᾶσαν P, πᾶσαν O.R. ^g καὶ post δὲ om. O.P.R. ^h libri
ἀποτελεῖν. ⁱ καὶ τὴν] καὶ τὰ pr. P, καὶ τὰ corr.

ἐγκερασάμενη φύσεις τὰς εἰκόνας τοῖς προηγουμένοις ἀπετέλεσε ^k συμφώνους, μουσική δὲ ὀξεῖς ἅμα καὶ βαρεῖς ^l μακροὺς τε καὶ βραχεῖς φθόγγους μίξασα ἐν διαφόροις φωναῖς μίαν ἀπετέλεσεν ἁρμονίαν, γραμματική δὲ ἐκ φωνηέντων καὶ ^m ἀφώνων γραμμάτων κρᾶσιν ποιησαμένη τὴν ὅλην τέχνην ἀπ' αὐτῶν συνεστήσατο. Ταῦτό δὲ ⁿ τοῦτο ἦν καὶ τὸ παρὰ ⁵ τῷ σκοτεινῷ λεγόμενον Ἡρακλείτῳ “^o συνάψεις ^p οὐλα καὶ οὐχὶ οὐλα, συμφερόμενον καὶ διαφερόμενον, συνᾶδον ^q καὶ διᾶδον· καὶ ἐκ πάντων ἓν, καὶ ἐξ ἑνὸς πάντα.”

Οὕτως οὖν καὶ τὴν τῶν ὅλων σύστασιν, οὐρανοῦ λέγω καὶ ⁶ γῆς τοῦ τε σύμπαντος κόσμου, διὰ τῆς τῶν ^r ἐναντιωτάτων ^s ἀρχῶν κράσεως μία διεκόσμησεν ^t ἁρμονία· ξηρὸν γὰρ ὑγρῷ, θερμὸν δὲ ψυχρῷ βαρεῖ τε κοῦφον ^v μιγέν, καὶ ὀρθὸν περιφερεῖ, γῆν τε πᾶσαν καὶ θάλασσαν αἰθέρα τε καὶ ἥλιον καὶ σελήνην καὶ τὸν ὅλον οὐρανὸν διεκόσμησε μία ἢ διὰ πάντων διήκουσα δύναμις, ἐκ τῶν ἀμίκτων καὶ ἑτεροίων, αἶρος τε καὶ γῆς ^w καὶ πυρὸς καὶ ὕδατος, τὸν σύμπαντα κόσμον δημιουργήσασα καὶ μιᾷ ^x διαλαβοῦσα σφαίρας ἐπιφανεία, τὰς τε ἐναντιωτάτας ἐν αὐτῷ φύσεις ἀλλήλαις ἀναγκάσασα ὁμολογῆσαι, ^y καὶ ἐκ τούτων μηχανησαμένη ^z τῷ παντὶ σωτηρίαν. Αἰτία δὲ ταύτης ^a μὲν ἢ τῶν στοιχείων ὁμολογία, ⁷ τῆς δὲ ὁμολογίας ἢ ἰσομοιρία καὶ τὸ μηδὲν αὐτῶν πλεον ^b ἕτερον ^c ἐτέρου δύνασθαι· τὴν γὰρ ἴσην ἀντίστασιν ἔχει τὰ βαρέα πρὸς τὰ κοῦφα καὶ τὰ θερμὰ πρὸς τὰ θάτερα, τῆς φύσεως ἐπὶ τῶν μειζόνων διδασκούσης ὅτι τὸ ἴσον σωστικόν ^d πῶς ἐστὶν ὁμοιότης, ἢ δὲ ὁμόνοια τοῦ πάντων γενετήρος ^e καὶ περικαλλεστάτου κόσμου. Τίς γὰρ ἂν εἴη φύσις τοῦδε ⁸ κρείττων; Ἦν γὰρ ἂν ^f εἴποι τις, μέρος ^g ἐστὶν αὐτοῦ. Τό

^k συμφώνως O.P.R. ^l βραχεῖς τε καὶ μακροὺς P. ^m συμφώνων Q. ⁿ τοῦτο om. O. ^o συνάψας Q, συνάψεις O.R, συλλήψεις P. ^p ὅλα καὶ οὐχ ὅλα P. οὐχ etiam R, οὐκ O. ^q καὶ ante διᾶδον om. R. ^r ἐναντίων P. ^s κράσεως ἀρχῶν O.R, κράσεων καὶ ἀρχῶν Q. ^t ἁρμονίους Q. ^v καὶ ὀρθὸν περιφερεῖ μιγέν P. ^w καὶ ante πυρὸς om. O. ^x διαβαλοῦσα O.R. ^y καὶ om. P. ^z τὴν πάντων Q. ^a μὲν om. P. ^b ἕτερον om. O.P.R. ^c δύνασθαι ἐτέρου P. ^d πως] περ O. ^e καὶ om. P. ^f εἴπη P.Q. ^g αὐτοῦ ἐστὶ P.

τε καλὸν πᾶν ἐπώνυμόν ἐστι τούτου, καὶ τὸ ^h τεταγμένον,
ⁱ ἀπὸ τοῦ κόσμου λεγόμενον κεκοσμηθῆναι. Τίς δὲ τῶν ἐπὶ
 μέρους δύναιτ' ἂν ἐξισωθῆναι τῇ κατ' ^k οὐρανὸν τάξει ^l τε καὶ
 φορᾷ ^m τῶν ἄστρον ἡλίου τε καὶ σελήνης, κινουμένων ἐν ἀκρι-
 9 βεστάτοις μέτροις ἐξ αἰῶνος εἰς ἕτερον αἰῶνα. Τίς δὲ γέ-
 νοιτ' ἂν ἀψεύδεια τοιάδε, ἣν τινα φυλάττουσιν αἱ καλαὶ καὶ
 γόνιμοι τῶν ὄλων ὥραι, θέρη τε καὶ χειμῶνας ἐπάγουσαι
ⁿ τεταγμένως, ἡμέρας τε καὶ νύκτας, εἰς μηνὸς ^o ἀποτελεσμα
 καὶ ἐνιαυτοῦ; Καὶ μὴν μεγέθει μὲν ^p ὁ αὐτὸς πανυπέρτατος,
 κινήσει δὲ ^q ὀξύτατος, λαμπρότητι δὲ ^r εὐανγέστατος, δυνάμει
 10 δὲ ἀγήρως τε καὶ ἀφθαρτος. Οὗτος ἐναλίω ζῶν καὶ πεζῶν
 καὶ ἀερίων φύσεις ἐχώρισε καὶ βίους ἐμέτρησε ταῖς ἑαυτοῦ
 κινήσεσιν. Ἐκ τούτου πάντα ^s ἐμπνέει τε καὶ ψυχὴν ἴσχει
 τὸ ζῶα. Τούτου καὶ αἱ παράδοξοι νεοχμώσεις τεταγμένως
 ἀποτελοῦνται, ^t συναραπτόντων μὲν ἀνέμων παντοίων, πι-
 πτόντων δὲ ἐξ οὐρανοῦ κεραυνῶν, ^v ῥηγνυμένων δὲ χειμῶνων
 ἐξαισίων. Διὰ δὲ τούτων τὸ νοτερόν ἐκπιεζόμενον τό τε
 πυρῶδες διαπνεόμενον εἰς ὁμόνοιαν ἄγει τὸ πᾶν καὶ καθί-
 11 στήσιν. ^w Ἡ τε γῇ φυτοῖς κομῶσα παντοδαποῖς, νάμασί τε
^w περιβλύζουσα καὶ περιοχουμένη ζῴοις, κατὰ καιρὸν ἐκφύ-
 ουσά τε πάντα καὶ τρέφουσα καὶ δεχομένη, μυρίας τε φέ-
 ρουσα ιδέας καὶ πάθη, τὴν ἀγήρως φύσιν ὁμοίως τηρεῖ, καίτοι
 καὶ σεισμοῖς τινασσομένη καὶ ^x πλημυρίσιν ^y ἐπικλυζομένη,
 12 πυρκαϊαῖς τε κατὰ μέρος φλογιζομένη. Ταῦτα δὲ πάντα
 εἴκειν αὐτῇ πρὸς ἀγαθοῦ γινόμενα τὴν δι' αἰῶνος σωτηρίαν
 παρέχειν· σειομένης τε γὰρ διεξάπτουσιν αἱ τῶν πνευμάτων
 παρεμπτώσεις κατὰ ^z τὰ ῥήγματα τὰς ^a ἀναπνοὰς ἴσχουσιν,
 καθὼς ^b ἄνω λέλεκται, καθαιρομένη τε ὄμβροις ^c ἀποκλύζεται

^h τεταραγμένον O. ⁱ ἀπὸ om. O. ^k οὐρανοῦ O.P. ^l τε om. O.
^m τῶν om. P. ⁿ τεταγμένας Q. ^o καὶ ἐνιαυτοῦ ἀποτελεσμα O. ^p ὁ
 αὐτὸς] οὗτος Q. ^q ὀξύτατος, λαμπρ. δὲ om. Q. ^r εὐανγέστατος P. et
 fortassé R, διαυγέστατος O. ^s ἐμπνέεται καὶ O.R. ^t συνδραπτόντων Q.
^v χειμῶνων δὲ ῥηγνυμένων O. ^w περικλύζουσα O. ^x πλημυρίσιν
 O.P.R., πλημυριζομένη Q. ^y ἐπικλυζομένη—φλογιζομένη om. Q. ^z τὰ
 om. O. ^a διαπνοὰς P. ^b ἀνωτέρω O. ^c περικλύζεται P.

πάντα ^d τὰ νοσώδη, περιπνεομένη δὲ αὔραις τὰ τε ^e ὑπ' αὐτὴν καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτὴν εἰλικρινεῖται. Καὶ μὴν αἱ φλόγες μὲν τὸ ¹³ παγετώδες ^f πιαίνουσιν, οἱ πάγοι δὲ τὰς φλόγας ἀνιάσιν. Καὶ τῶν ἐπὶ μέρους τὰ μὲν γίνεται, τὰ δὲ ἀκμάζει, τὰ δὲ φθείρεται· καὶ αἱ μὲν γενέσεις ἐπαναστέλλουσι τὰς φθοράς, αἱ δὲ φθοραὶ κουφίζουσι τὰς γενέσεις. Μία δὲ ἐκ πάντων ¹⁴ περαινομένη σωτηρία ^h διὰ τέλους, ⁱ ἀντιπερισταμένων ἀλλήλοις καὶ τοτὲ μὲν κρατούντων τοτὲ δὲ κρατουμένων, φυλάττει τὸ σύμπαν ἄφθαρτον δι' αἰῶνος.

Λοιπὸν ^k δὲ ^l δὴ περὶ τῆς ^m τῶν ὅλων συνεκτικῆς ⁿ αἰτίας ⁶ κεφαλαιωδῶς εἰπεῖν, ὃν τρόπον καὶ περὶ τῶν ἄλλων· πλημμελὲς γὰρ περὶ κόσμου λέγοντας, εἰ καὶ μὴ δι' ἀκριβείας, ἀλλ' οὖν γε ὥς ^o εἰς τυπώδη μάθησιν, τὸ τοῦ κόσμου κυριώτατον παραλιπεῖν. Ἀρχαῖος μὲν οὖν ^p τις λόγος καὶ πά- ² τριός ἐστι πᾶσιν ἀνθρώποις ὥς ἐκ ^q θεοῦ πάντα καὶ διὰ ^r θεοῦ ἡμῖν συνέστηκεν, οὐδεμία δὲ φύσις αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ^s ἐστὶν αὐτάρκης, ἐρημωθείσα τῆς ἐκ τούτου σωτηρίας. Διὸ καὶ τῶν ³ παλαιῶν εἰπεῖν τινὲς προήχθησαν ὅτι ^t πάντα ταῦτά ἐστι θεῶν ^v πλέα ^w τὰ καὶ δι' ὀφθαλμῶν ^x ἰνδαλλόμενα ἡμῖν καὶ δι' ἀκοῆς καὶ πάσης αἰσθήσεως, τῇ μὲν θείᾳ δυνάμει πρέποντα καταβαλλόμενοι λόγον, οὐ μὴν τῇ γε οὐσίᾳ. Σωτὴρ μὲν ⁴ γὰρ ^z οὕτως ^a ἀπάντων ἐστὶ καὶ ^b γενέτωρ τῶν ὅπωςδῆποτε κατὰ τόνδε τὸν κόσμον συντελουμένων ὁ θεός, οὐ μὴν αὐτουργοῦ καὶ ἐπιπόνου ζώου κάματον ὑπομένων, ἀλλὰ δυνάμει ^c χρώμενος ἀτρύτῳ, δι' ἧς καὶ τῶν πόρρω δοκούντων εἶναι περιγίνεται. Τὴν μὲν οὖν ἀνωτάτω καὶ πρώτην ἔδραν αὐτὸς ⁵ ἔλαχεν, ὑπατός τε διὰ τοῦτο ὠνόμασται, καὶ κατὰ τὸν ποιητὴν ἀκροτάτῃ κορυφῇ τοῦ σύμπαντος ἐγκαθιδρυμένος οὐ-

^d τὰ om. P. ^e ὑπ' αὐτὸν Q, ὑπ' αὐτῶν O. ^f ἡπιαίνουσιν Q.
^g ἐπανασώζουσι P. ^h διατελεῖ P. ⁱ περιῤυσταμένων O, τὰ περιῤυστα-
μένων P. ^k δὲ om. Q. ^l δὴ] δεῖ O.P. ^m συνεκτικῆς τῶν ὅλων O.
ⁿ αἰτίας] οὐσίας Q. ^o εἰς om. O.Q. ^p τις om. P. ^q θεοῦ τὰ πάντα P.
^r θεὸν Q. ^s ἐστὶν om. P. ^t ταῦτα πάντα P. ^v ἔμπλεα O.Q. ^w τὰ]
τε O Q.R. ^x ἰδαλλόμενα P. ^y γὰρ om. O. ^z οὕτως O, om. P.
^a πάντων P. ^b γενέτης τῶν ὄντων δὴ τούτων τῶν κατὰ Q. ^c χρώμενοι
ἀρρήτῳ Q.

ρανού· μάλιστα δέ πως αὐτοῦ τῆς δυνάμεως ἀπολαύει τὸ
 πλησίον ^d αὐτοῦ σῶμα, καὶ ἔπειτα τὸ μετ' ἐκείνο, καὶ ἐφεξῆς
 6 οὕτως ^e ἄχρι τῶν καθ' ἡμᾶς ^f τόπων. Διὸ γῆ τε καὶ τὰ ἐπὶ
^g τῆς γῆς ἔοικεν ἐν ἀποστάσει πλείστη τῆς ἐκ θεοῦ ὄντα
 ὠφελείας ἀσθενῇ καὶ ^h ἀκατάλληλα εἶναι καὶ πολλῆς μεστὰ
 ταραχῆς· οὐ μὲν ⁱ ἀλλὰ καὶ καθ' ὅσον ἐπὶ πᾶν ^k διικνεῖσθαι
 πέφυκεν τὸ θεῖον, καὶ τὰ καθ' ἡμᾶς ὁμοίως συμβαίνει· τὰ τε
 ὑπὲρ ἡμᾶς κατὰ τὸ ἔγγιόν τε καὶ πορρωτέρω ^l θεοῦ εἶναι
 7 ^m μᾶλλον τε καὶ ἥττον ὠφελείας μεταλαμβάνοντα. Κρεῖτ-
 τον οὖν ὑπολαβεῖν, ὃ καὶ πρέπον ἐστὶ καὶ θεῷ μάλιστα
 ἀρμόζον, ὡς ἡ ἐν οὐρανῷ δύναμις ἰδρυμένη καὶ τοῖς πλείστον
 ἀφεστηκόσιν, ὡς ἐνὶ γε εἰπεῖν, καὶ σύμπασιν ⁿ αἰτία γίνεται
 σωτηρίας, μᾶλλον ἢ ὡς διήκουσα καὶ φοιτῶσα ἔνθα μὴ καλὸν
 8 μηδὲ εὐσχημον ^o αὐτουργεῖ τὰ ^p ἐπὶ γῆς. Τοῦτο μὲν γὰρ
 οὐδὲ ἀνθρώπων ἡγεμόσιν ἀρμόττει, παντὶ καὶ τῷ τυχόντι
 ἐφίστασθαι ^q ἔργῳ, οἷον στρατιᾶς ^r ἄρχοντι ἢ πόλεως ἢ οἴκου
 καὶ εἰ χρεὼν στρωματόδεσμον εἶη δῆσαι, καὶ εἴ τι ^s φαυλό-
 τερον ἀποτελεῖν ἔργον, ὃ ἐπὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως οὐκ ἂν
 τὸ τυχὸν ἀνδράποδον ποιήσειεν· ἀλλ' οἷον ἱστορεῖτο Καμ-
 βύσου Ξέρξου τε καὶ ^t Δαρείου πρόσχημα, εἰς ^v σεμνότητος
 9 καὶ ὑπεροχῆς ὕψος μεγαλοπρεπῶς διεκεκόσμητο. Αὐτὸς μὲν
 γάρ, ^w ὡς λόγος, ἵδρυτο ἐν ^x Σούσοις ἢ ^y Ἐκβατάνοις, παντὶ
 ἀόρατος, θαυμαστὸν ἐπέχων βασιλῆιον οἶκον καὶ περίβολον
^z χρυσῷ καὶ ἡλέκτρῳ καὶ ἐλέφαντι ἀστράπτοντα· πυλῶνες δὲ
 πολλοὶ καὶ συνεχεῖς, πρόθυρά τε συχνοῖς εἰργόμενα σταδίοις
 ἀπ' ἀλλήλων θύραις τε χαλκαῖς καὶ τείχεσι μεγάλοις ὠχύ-
 ρωτο· ἔξω δὲ τούτων ἄνδρες οἱ πρῶτοι καὶ δοκιμώτατοι διε-
 κεκόσμητο, οἱ μὲν ἀμφ' ^z αὐτὸν βασιλέα, δορυφόροι τε καὶ
 θεράποντες, οἱ δὲ ἐκάστου περιβόλου φύλακες, πυλωροὶ τε

^d αὐτοῦ] ἀεὶ Q.R. ^e ἄχρι] ἔχει O. ^f τόπων] desinit pr. R. ^g τῆς
 om. O. ^h κατάλληλα Q. ⁱ ἀλλὰ om. O. ^k διικνεῖται Q. ^l εἶναι
 θεοῦ O. ^m libri μᾶλλον δέ. ⁿ αἰτίας P. ^o libri αὐτουργεῖν. ^p ἐπὶ
 τῆς γ. O. ^q ἔργῳ λέγω δὲ οἶον Q. ^r ἄρχοντος P. ^s φαῦλον O.
^t δαρείου τὸ πρ. O.Q. ^v σεμνότητα O. ^w ὡς ὁ λόγος O.Q. ^x σούτοις
 ἢ ἐν βατάνοις P. ^y χρυσίῳ P. ^z αὐτὸν τὸν β. O.

καὶ ὠτακουσται λεγόμενοι, ὡς ἂν ὁ βασιλεὺς αὐτὸς δεσπότης
καὶ θεὸς ὀνομαζόμενος πάντα μὲν βλέποι, πάντα δ' ἀκούοι.
Χωρὶς δὲ τούτων ἄλλοι ^aκαθεστήκεσαν προσόδων ^bταμίαι, ¹⁰
καὶ στρατηγοὶ πολέμων καὶ κυνηγεσίων, δώρων τε ἀποδεκτῆ-
ρες, τῶν τε λοιπῶν ἔργων ἕκαστοι κατὰ τὰς ^cχρείας ἐπι-
μεληταί. Τὴν δὲ σύμπασαν ἀρχὴν τῆς Ἀσίας, περατου- ¹¹
μένην Ἑλλησπόντῳ ^dμὲν ἐκ τῶν πρὸς ἐσπέραν μερῶν, ^eἸνδῷ
δὲ ἐκ τῶν πρὸς ^fἑῷ, ^gδιειλήφesan κατὰ ἔθνη στρατηγοὶ καὶ
σατράπαι καὶ βασιλεῖς δοῦλοι τοῦ μεγάλου βασιλέως, ἡμε-
ροδρόμοι τε καὶ σκοποὶ καὶ ^hἀγγελιαφόροι φρυκτωριῶν τε
ἐποπτῆρες. Τοσοῦτος δὲ ἦν ὁ κόσμος, καὶ μάλιστα τῶν ¹²
φρυκτωριῶν, κατὰ διαδοχὰς ⁱπυρσενουσῶν ^kἀλλήλαις ἐκ πε-
ράτων τῆς ἀρχῆς μέχρι Σούσων καὶ Ἐκβατάνων, ὥστε τὸν
βασιλέα γινώσκειν αὐθημερόν πάντα τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ^lκαι-
νουργούμενα. Νομιστέον ^mδὲ τὴν τοῦ μεγάλου βασιλέως ¹³
ὑπεροχὴν πρὸς τὴν τοῦ τὸν κόσμον ἐπέχοντος θεοῦ ⁿτοσοῦ-
τον καταδεεστέραν ὅσον τῆς ἐκείνου τὴν τοῦ φαυλοτάτου τε
καὶ ἀσθενεστάτου ζώου, ὥστε εἴπερ ^oἄσμενον ἦν ^pαὐτῷ αὐτὸν
δοκεῖν Ξέρξην αὐτουργεῖν ἅπαντα καὶ ^qἐπιτελεῖν ^rβούλοιτο
καὶ ἐφιστάμενον διοικεῖν, πολὺ μᾶλλον ἀπρεπὲς ἂν ^sεἴη θεῷ·
σεμνότερον δὲ καὶ πρεπωδέστερον αὐτὸν μὲν ἐπὶ τῆς ἀνωτάτω
^tχωρίας ἰδρῦσθαι, τὴν δὲ δύναμιν διὰ τοῦ σύμπαντος κόσμου
διήκουσαν ἥλιόν τε κινεῖν καὶ σελήνην, καὶ τὸν πάντα οὐρανὸν
περιάγειν, αἰτίον ^uτε ^vγίνεσθαι ^wτοῖς ἐπὶ ^xτῆς γῆς σωτη-
ρίας. ^yΟὐδὲν γὰρ ἐπιτεχνήσεως ^zαὐτῷ δεῖ καὶ ὑπηρεσίας ¹⁴
τῆς παρ' ἐτέρων, ὥσπερ τοῖς παρ' ἡμῖν ἄρχουσι τῆς ^aπολυ-
χειρίας διὰ τὴν ἀσθένειαν· ἀλλὰ τοῦτο ἦν τὸ θειότατον, τὸ
μετὰ ῥαστώνης καὶ ἀπλῆς κινήσεως παντοδαπὰς ἀποτελεῖν

^a καθειστήκεσαν O.Q. ^b ταμείαι Q. ^c χείρας P. ^d μὲν om. P.
^e Ἰνδῶν Q. ^f ἑῶν O.P. ^g διειλ. δὲ κατὰ Q. ^h ἀγγ. καὶ φύλακες φρ. P.
ⁱ πυρσευόντων O. ^k libri ἀλλήλοις. ^l κενουργούμενα Q. ^m δὲ P.Q.
ⁿ τοσοῦτον δὲ κατ. O. ^o ἄσμενον Q. ^p αὐτὸν αὐτῷ O.Q. ^q διατελεῖν
O.P. ^r εἴη τοῦτο θεῷ Q. ^s χωρίας P. ^t τε om. O. ^v γενέσθαι O.
^w τῶν Q, τῆς O. ^x τῆς om. O. ^y οὐδέ P. ^z αὐτῷ om. O.Q.
^a πολυχειρίας O.

ιδέας, ὥσπερ ἀμέλει δρῶσιν οἱ ^b μεγαλότεχνοι, διὰ μιᾶς
 ὀργάνου ^c σχαστηρίας πολλὰς καὶ ποικίλας ἐνεργείας ἀπο-
¹⁵ τελούντες. Ὅμοίως δὲ ^d καὶ οἱ νευροσπάσται μίαν ^e μήριν-
 θον ἐπισπασάμενοι ποιούσι καὶ αὐχένα κινεῖσθαι καὶ χεῖρα
 τοῦ ζώου ^f καὶ ὤμον καὶ ὀφθαλμόν, ἔστι δὲ ὅτε πάντα τὰ
¹⁶ μέρη, μετὰ τινος εὐρυθμίας. Οὕτως οὖν καὶ ἡ θεία φύσις
 ἀπὸ τινος ἀπλῆς κινήσεως τοῦ πρώτου τὴν δύναμιν εἰς τὰ
 ξυνεχῇ δίδωσι, ^g καὶ ἀπ' ἐκείνων πάλιν εἰς τὰ πορρωτέρω,
^h μέχρι ἂν διὰ τοῦ παντὸς διεξέλθῃ· κινήθην γὰρ ἕτερον ⁱ ὑφ'
 ἑτέρου καὶ αὐτὸ πάλιν ἐκίνησεν ἄλλο σὺν κόσμῳ, ^k δρώντων
^l μὲν πάντων οἰκείως ταῖς σφετέραις κατασκευαῖς, οὐ τῆς
 αὐτῆς ^m δὲ ὁδοῦ πᾶσιν οὔσης, ἀλλὰ διαφόρου καὶ ἑτεροίας,
 ἔστι δὲ οἷς καὶ ἐναντίας, καίτοι τῆς πρώτης οἷον ⁿ ἐνδόσεως
 εἰς ^o κίνησιν μίαν γενομένης, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐξ ἄγγους ὁμοῦ
 ῥίψῃ σφαῖραν καὶ κύβον καὶ κῶνον καὶ κύλινδρον· ἕκαστον
 γὰρ αὐτῶν κατὰ τὸ ἴδιον κινήθῃσεται σχῆμα· ἢ εἴ ^p τις ὁμοῦ
 ζῶον ἐνυδρόν τε καὶ χερσαῖον καὶ πτηνὸν ἐν τοῖς κόλποις
 ἔχων ἐκβάλῃ· δῆλον γὰρ ὅτι τὸ μὲν νηκτὸν ^q ἀλλόμενον εἰς
 τὴν ἑαυτοῦ δίαιταν ἐκνήξεται, τὸ δὲ χερσαῖον εἰς τὰ σφέτερα
^r ἦθῃ καὶ νομοὺς ^s διεξερπύσει, τὸ δὲ αἰέριον ἐξαρθὲν ἐκ γῆς
 μετάρσιον ^t οἰχήσεται ^v πετόμενον, μιᾶς τῆς πρώτης αἰτίας
¹⁷ πᾶσιν ἀποδοῦσης τὴν οἰκείαν εὐμάρειαν. Οὕτως ^w ἔχει καὶ
^x ἐπὶ κόσμον· διὰ γὰρ ἀπλῆς τοῦ σύμπαντος ^y οὐρανοῦ περι-
 αγωγῆς ἡμέρα καὶ νυκτὶ περατουμένης ἄλλοιαι πάντων δι-
 ἐξοδοὶ γίνονται, καίτοι ὑπὸ μιᾶς σφαίρας περιεχομένων,
 τῶν μὲν θάπτον τῶν δὲ σχολαιότερον κινουμένων παρά τε
 τὰ τῶν διαστημάτων μήκη καὶ τὰς ἰδίας ^z ἐκάστων κατα-
¹⁸σκευάς. Σελήνη μὲν γὰρ ἐν μηνὶ τὸν ἑαυτῆς διαπεραίνεται

^b μεγαλότεροι O. ^c χαριστηρία O. ^d καὶ om. P. ^e ἐπισπ. μήρ. O.
^f καὶ ὤμον om. O.P, post ὀφθαλμόν ponit Q. ^g καὶ ἀπ' ἐκ.] ἀπ' ἐκ. δὲ P.
^h μέχρις ἂν διὰ παντὸς O.Q. ⁱ ὑφ'] ἐξ O.P. ^k δρώντων] δέον P, δέων
 Q, incerto O. ^l μὲν] μετὰ O.P.Q. ^m δὲ om. O.P.Q. ⁿ ἐνδόσεως
 O.P. ^o μίαν κίνησιν O. ^p τις τῆς ὁμοῦ Q. ^q λαβόμενον O.P.Q.
^r ἦθῃ om. P. ^s ἐξερπύσει Q. ^t ἡχήσεται Q, οἴχεται O. ^v πετόμενον
 O.Q. ^w ἔχει om. P. ^x ἐπὶ τοῦ κ. O. ^y οὐρανοῦ om. O. ^z ἐκάστων
 διαφορὰς καὶ κατ. P.

κύκλον, ^a αὐξομένη τε καὶ μειομένη καὶ φθίνουσα, ἥλιος ^b δὲ
^c ἐν ἐνιαυτῷ καὶ οἱ τούτου ἰσόδρομοι, ^d τε Φωσφόρος καὶ ὁ
^e Ἑρμῆς ^d λεγόμενος, ὁ δὲ Πυρόεις ^e ἐν διπλασίονι τούτων
χρόνῳ, ὁ δὲ Διὸς ἐν ἑξαπλασίονι τούτου, καὶ τελευταῖος ὁ
^f τοῦ Κρόνου λεγόμενος ἐν διπλασίονι καὶ ἡμίσει τοῦ ὑποκάτω.
Μία δὲ ἐκ πάντων ἀρμονία συναδόντων καὶ χορευόντων κατὰ ¹⁹
τὸν οὐρανὸν ἐξ ἐνός τε γίνεται καὶ εἰς ^g ἐν ^h ἀπολήγει, κόσμον
ⁱ ἐτύμως τὸ σύμπαν ἄλλ' οὐκ ἀκοσμίαν ὀνομάσασα. Καθάπερ ²⁰
^k δὲ ἐν χορῷ κορυφαίου κατάρξαντος συνεπηχεῖ πᾶς ὁ χορὸς
ἀνδρῶν, ἔσθ' ὅτε καὶ γυναικῶν, ἐν διαφόροις φωναῖς ὀξυτέ-
ραις καὶ βαρυτέραις μίαν ἀρμονίαν ἐμμελῆ κεραυνύντων, οὕ-
τως ἔχει καὶ ἐπὶ τοῦ τὸ σύμπαν διέποντος θεοῦ· κατὰ γὰρ
τὸ ἄνωθεν ἐνδόσιμον ὑπὸ τοῦ φερωνύμως ἄν κορυφαίου προσ-
αγορευθέντος κινεῖται μὲν τὰ ἄστρα αἰεὶ καὶ ὁ σύμπας οὐρα-
νός, πορεύεται δὲ διττὰς πορείας ὁ παμφαῆς ἥλιος, ¹ τῇ μὲν
ἡμέραν καὶ νύκτα διορίζων ἀνατολῇ καὶ δύσει, τῇ δὲ τὰς
τέσσαρας ὥρας ἄγων τοῦ ἔτους, πρόσω τε βόρειος καὶ ὀπίσω
νότιος ^m διεξέρπων. Γίνονται δὲ ὑετοὶ κατὰ καιρὸν καὶ ἄνεμοι ²¹
καὶ δρόσοι, τὰ τε πάθη τὰ ἐν τῷ περιέχοντι συμβαίνοντα,
διὰ τὴν πρώτην καὶ ἀρχαιόγονον αἰτίαν. Ἔπονται δὲ τού-
τοις ποταμῶν ἐκροαί, θαλάσσης ἀνοιδήσεις, δένδρων ἐκφύσεις,
καρπῶν πεπάνσεις, γοναὶ ζώων, ἐκτροφαί τε πάντων καὶ ἀ-
κμαὶ καὶ φθίσεις, συμβαλλομένης πρὸς ταῦτα καὶ τῆς ἐκά-
στου κατασκευῆς, ὡς ἔφην. Ὅταν οὖν ὁ πάντων ἡγεμών τε ²²
καὶ ⁿ γενέτωρ, ἀόρατος ὢν ^o ἄλλῃ πλὴν λογισμῷ, σημήνη
πάσῃ φύσει μεταξὺ οὐρανοῦ τε καὶ γῆς φερομένη, κινεῖται
^p πᾶσα ἐνδελεχῶς ἐν κύκλοις καὶ πέρασιν ἰδίοις, ποτὲ μὲν
ἀφανιζομένη ποτὲ δὲ φαινομένη, μυρίας ἰδέας ἀναφαίνουσα
τε καὶ πάλιν ἀποκρύπτουσα ἐκ μιᾶς ἀρχῆς. Ἔοικε δὲ ^q κο- ²³
μιδῇ τὸ δρώμενον τοῖς ἐν πολέμου καιροῖς μάλιστα γινομέ-

^a αὐξανόμενη O.P. ^b δὲ om. Q. ^c ἐν om. O.P. ^d καλούμενος P.
^e ἐν—Κρόνου λεγόμενος om. pr. O. ^f τοῦ ante Κρ. om. P. ^g ἐνα
O.P.Q. ^h ἀπολήγει] κόσμον λήγει O. ⁱ τὸ σύμπαν ἐτύμως P, ἐτοιμῶς
τὸ σύμπαν O.Q. ^k δὲ] γὰρ O. ^l τῇ Q. ^m ἐξέρπων O. ⁿ γενέτης Q.
^o ἄλλως Q. ^p πᾶσιν P, πᾶν O. ^q κομιδῇ om. P.

νοις, ^τ ἐπειδὴν ἡ σάλπιγξ σημήνη τῷ στρατοπέδῳ· τότε γὰρ
^ς τῆς φωνῆς ἕκαστος ἀκούσας ὁ μὲν ἀσπίδα ἀναιρεῖται, ^τ ὁ δὲ
 θώρακα ἐνδύεται, ὁ δὲ κνημίδας ἢ κράνός ἢ ζωστήρα περιτί-
 θεται· καὶ ὁ μὲν ἵππον χαλινοῖ, ὁ δὲ συνωρίδα ἀναβαίνει, ὁ
 δὲ σύνθημα παρεγγυᾷ· καθίσταται δὲ εὐθέως ὁ μὲν λοχα-
 γὸς εἰς λόχον, ὁ δὲ ταξίαρχος εἰς τάξιν, ὁ δὲ ἵππεὺς ἐπὶ
 κέρας, ὁ δὲ ψιλὸς εἰς τὴν ἰδίαν ἐκτρέχει χώραν· πάντα δὲ
 ὑφ' ἑνα ^ν σημάντορα δινεῖται κατὰ πρόσταξιν τοῦ τὸ κράτος
 24 ἔχοντος ἡγεμόνος. Οὕτω χρὴ καὶ περὶ τοῦ σύμπαντος φρο-
 νεῖν· ὑπὸ γὰρ μιᾶς ῥοπῆς ὀτρυνομένων ἀπάντων γίνεται τὰ
 25 οἰκεῖα, καὶ ^ω ταύτης ἀοράτου καὶ ἀφανοῦς. ^υ Ὅπερ οὐδαμῶς
 ἐστὶν ἐμπόδιον οὔτε ἐκείνῃ πρὸς τὸ δρᾶν οὔτε ἡμῖν πρὸς τὸ
 πιστεῦσαι· καὶ γὰρ ἡ ψυχὴ, δι' ἣν ζῶμεν ^ς τε καὶ ^υ οἴκους καὶ
 πόλεις ἔχομεν, ἀόρατος οὐσα τοῖς ἔργοις ^ς αὐτοῖς ὁράται·
 πᾶς γὰρ ὁ τοῦ βίου διάκοσμος ὑπὸ ταύτης εὔρηται καὶ δια-
 τέτακται καὶ συνέχεται, γῆς ἀρόσεις καὶ φυτεύσεις, τέχνης
^α ἐπίνοιαί, χρήσεις νόμων, ^β κόσμος ^γ πολιτείας, ἔνδημοι πρᾶ-
 26 ξεις, ὑπερόριος πόλεμος, εἰρήνη. Ταῦτα χρὴ καὶ ^δ περὶ θεοῦ
 διανοεῖσθαι, δυνάμει μὲν ὄντος ἰσχυροτάτου, ^ε κάλλει δὲ ^ς εὐ-
 πρεπεστάτου, ζωῇ δὲ ἀθανάτου, ἀρετῇ δὲ κρατίστου, διότι
 πάσῃ θνητῇ φύσει γενόμενος ἀθεώρητος ^ς ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔρ-
 27 γων θεωρεῖται. Τὰ γὰρ πάθη, καὶ τὰ δι' αἴρος ἅπαντα καὶ
 τὰ ἐπὶ γῆς καὶ τὰ ἐν ὕδατι, θεοῦ ^η λέγοντ' ἂν ὄντως ἔργα εἶ-
 ναι τοῦ τὸν κόσμον ἐπέχοντος· ἐξ οὗ κατὰ τὸν φυσικὸν Ἑμ-
 πεδοκλέα

πάνθ' ἴδσα τ' ἦν ^κ ὅσα τ' ἐστὶν ὅσα τ' ἔσται ^ι ὀπίσσω,
^μ δένδρεά ^ν τ' ἐβλάστησε καὶ ἀνέρες ἠδὲ γυναῖκες
 θῆρές ^ο τ' οἰωνοί τε καὶ ὕδατοθρέμμενες ἰχθύς.

^τ ὁπύτ' ἂν P. ^ς ἕκαστος τῆς φωνῆς P. ^τ ὁ δὲ θώρακα ἐνδύεται
 om. O.P.Q. ^ν σημάντορα δονεῖται O, δονεῖται σημάντορα P. ^ω ταῦτα P.
^ς τε om. P. ^υ πόλεις καὶ οἴκους P.Q. ^ς αὐτῆς P. ^α ἐπίνοια Q.
^β κόσμου corr. P. ^γ καὶ πολιτείας O, καὶ πολιτείας P. ^δ παρὰ P.
^ε κάλλει—ἀθανάτου om. pr. O. ^ς ἐκπρεπεστάτου rc. O. ^ς ἀπ' δι' O.
^η λέγοντ' ἂν ἔργα εἶναι ὄντως P. ^ι ὅσα τ' ἦν om. O.P.Q. ^κ ὅσσα P.
^ι ὀπίσω O.P.Q. ^μ δένδρα O. ^ν τε βλαστήσειε P. ^ο τ' om. O.

Ἔοικε δὲ ^p ὄντως, εἰ καὶ μικρότερον, ^q παραβάλλειν τὸν κό- 28
σμον τοῖς ^r ὀμφαλοῖς λεγομένοις τοῖς ἐν ταῖς ψαλίσι λίθοις,
οἳ μέσοι κείμενοι κατὰ τὴν εἰς ἐκάτερον μέρος ἔνδесιν ἐν ἁρ-
μονίᾳ τηροῦσι καὶ ἐν τάξει τὸ πᾶν σχῆμα τῆς ψαλίδος καὶ
ἀκίνητον. Φασὶ δὲ καὶ ^s τὸν ἀγαλματοποιὸν Φειδίαν κατα- 29
σκευαζόμενον τὴν ἐν ἀκροπόλει Ἀθηνᾶν ἐν ^t μέσῃ τῇ ταύτης
ἀσπίδι τὸ ἑαυτοῦ πρόσωπον ^v ἐντυπώσασθαι, καὶ συνδῆσαι
τῷ ἀγάλματι διὰ τινος ἀφανοῦς δημιουργίας, ὥστε ἐξ ἀνάγκης,
εἴ τις βούλοιτο ^w αὐτὸ περὶ αἰρεῖν, τὸ σύμπαν ἄγαλμα
^x λυεῖν τε καὶ συγχεῖν. Τοῦτον οὖν ἔχει τὸν λόγον ὁ θεὸς 30
ἐν κόσμῳ, συνέχων τὴν τῶν ὅλων ἁρμονίαν τε καὶ σωτηρίαν,
πλὴν οὔτε μέσος ὢν, ἔνθα ἡ γῆ τε καὶ ὁ ^y θολερὸς ^z τόπος
οὗτος, ἀλλ' ^a ἄνω καθαρὸς ἐν καθαρῷ χώρῳ βεβηκώς, ὃν ἐτύ-
μως καλοῦμεν οὐρανὸν ^b μὲν ἀπὸ τοῦ ὅρον εἶναι τῶν ἄνω,
ὄλυμπον δὲ οἶον ὀλολαμπῇ ^c καὶ παντὸς ζόφου καὶ ἀτάκτου
κινήματος κεχωρισμένον, ^d οἷα γίνεται παρ' ἡμῖν διὰ χει-
μῶνος καὶ ἀνέμων βίας, ὥσπερ ἔφη καὶ ὁ ποιητὴς ^v Ὀμηρος

^e Οὐλυμπόνδ', ^f ὅθι φασὶ θεῶν ^g ἔδος ἀσφαλὲς αἰεὶ
ἔμμεναι. Οὐτ' ἀνέμοισι τινάσσεται ^h οὔτε ποτ' ὄμβρῳ
δεύεται, ⁱ οὔτε χιῶν ἐπιπλυνεται, ἀλλὰ μάλ' αἴθρη
πέπταται ^k ἀνέφελος, ^l λευκὴ δ' ἀναδέδρομεν αἴγλη.

Συνεπιμαρτυρεῖ δὲ καὶ ὁ βίος ἅπας, τὴν ἄνω χώραν ἀποδοῦν 31
θεῷ· καὶ γὰρ πάντες ^m οἱ ἄνθρωποι ἀνατείνουμεν τὰς χεῖρας
εἰς τὸν οὐρανὸν εὐχὰς ποιούμενοι. ⁿ Καθ' ὃν λόγον οὐ ^o κα-
κῶς κακέينو ἀναπεφώνηται

Ζεὺς δ' ἔλαχ' οὐρανὸν εὐρὺν ἐν αἰθέρι καὶ νεφέλῃσιν.

Διὸ καὶ τῶν αἰσθητῶν τὰ τιμιώτατα τὸν αὐτὸν ἐπέχει τό- 32
πον, ἄστρα τε ^p καὶ ἥλιος καὶ σελήνη. Μόνα ^q τε τὰ οὐρά-

^p οὕτως P. ^q παραβαλεῖν Q. ^r ὀφθαλμοῖς P.Q. ^s τὸν φειδίαν
τὸν ἀγαλματοποιὸν O. ^t μέσῃ αὐτῆς τῆς ἀσπίδος O.P. ^v ἐκτυπώσα-
σθαι O. ^w αὐτὸ om. P. ^x κωλύειν καὶ O. ^y θολερὸς] ἱερὸς O.
^z οὗτος τόπος Q. ^a ἄνω καὶ καθ. Q. ^b μὲν O.P. ^c καὶ π.] τε καὶ π. Q.
^d οἷος P. ^e οὐλυμπόν θ' P, οὐλυμπον O. ^f ὅτι Q, ὅσοι P. ^g ἔδος]
ὑδατος Q. ^h οὔτε] οὐδὲ O. ⁱ οὐτ' αὖ χιόνες O. ^k ἀνέφελα P, ἀνέ-
φελος Q. ^l λευκὴ] ἀλκὴ O. ^m οἱ om. P. ⁿ καθ' ὃν—ἀναπεφώνηται
om. Q. ^o κακέينو κακῶς P. ^p καὶ ante ἥλιος om. O. ^q τε om. O.

νια διὰ τοῦτο αἰεὶ τὴν αὐτὴν σῶζοντα τάξιν διακεκόσμηται,
 καὶ οὐ ποτε ἀλλοιωθέντα μετεκινήθη, καθάπερ τὰ ἐπὶ γῆς
¹ εὐτρεπτα ὄντα πολλὰς ἑτεροιώσεις καὶ πάθη ² ἀναδέδεικται·
 σεισμοὶ τε γὰρ ἤδη βίαιοι πολλὰ μέρη τῆς γῆς ἀνέρρηξαν,
 ὄμβροι τε κατέκλυσαν ³ ἐξαίσιον καταρραγέστες, ἐπιδρομαί
 τε κυμάτων καὶ ἀναχωρήσεις ⁴ πολλάκις καὶ ἠπείρους ⁵ ἐθα-
 λάττωσαν καὶ θαλάττας ἠπείρωσαν, βίαι τε πνευμάτων καὶ
 τυφώνων ἔστιν ὅτε πόλεις ὅλας ἀνέτρεψαν, πυρκαϊαί τε καὶ
 φλόγες αἱ μὲν ἐξ οὐρανοῦ γενόμεναι πρότερον, ὥσπερ φασίν,
 ἐπὶ Φαέθοντος τὰ πρὸς ἑὸ μέρη ⁶ κατέφλεξαν, αἱ δὲ πρὸς
 ἑσπέραν ἐκ γῆς ἀναβλύσασαι καὶ ἐκφυσῆσασαι, καθάπερ τῶν
 ἐν Αἴτνῃ κρατήρων ἀναρραγέντων καὶ ἀνὰ ⁷ τὴν γῆν φερομέ-
 33 νων χειμάρρου δίκην. ⁸ Ἐνθα καὶ τὸ τῶν εὐσεβῶν γένος ἐξ-
 ὁχως ἐτίμησε τὸ δαιμόνιον, ⁹ περικαταληφθέντων ¹⁰ ὑπὸ τοῦ
 ρεύματος διὰ τὸ βαστάζειν γέροντας ¹¹ ἐπὶ τῶν ὤμων γονεῖς
¹² καὶ σῶζειν· πλησίον ¹³ γὰρ αὐτῶν γενόμενος ὁ τοῦ πυρὸς
 ποταμὸς ἐξεσχίσθη, παρέτρεψε τε τοῦ φλογμοῦ τὸ μὲν ἔνθα
 τὸ δ' ἔνθα, καὶ ἐτήρησεν ἀβλαβεῖς ἅμα τοῖς γονεῦσι τοὺς
 34 νεανίσκους. Καθόλου δέ, ὅπερ ἐν νηὶ μὲν κυβερνήτης, ἐν ἄρ-
 ματι δὲ ἡνίοχος, ἐν χορῷ δὲ κορυφαῖος, ἐν πόλει δὲ νόμος,
 ἐν στρατοπέδῳ δὲ ἡγεμών, ¹⁴ τοῦτο θεὸς ἐν κόσμῳ, πλὴν καθ'
 ὅσον τοῖς μὲν καματηρὸν τὸ ἄρχειν πολυκίνητόν τε καὶ πο-
 λυμέριμνον, τῷ δὲ ¹⁵ ἄλυπον ἄπονόν τε ¹⁶ καὶ πάσης κεχωρι-
 σμένον σωματικῆς ἀσθενείας· ἐν ἀκινήτῳ γὰρ ἰδρυμένος πάντα
 κινεῖ καὶ περιάγει, ὅπου ¹⁷ βούλεται καὶ ὅπως, ¹⁸ ἐν διαφόροις
¹⁹ ἰδέαις τε καὶ φύσεσιν, ὥσπερ ἀμέλει καὶ ὁ τῆς πόλεως νό-
 μος ἀκίνητος ὢν ἐν ταῖς τῶν ²⁰ ¹ χρωμένων ψυχαῖς πάντα οἰκο-
 νομεῖ τὰ ²¹ κατὰ τὴν πολιτείαν· ἐφεπόμενοι γὰρ αὐτῷ δῆλον

¹ ἄτρεπτα Q. ² ἀναδέδεικται Q. et pr. O.P. ³ ἐξαίσιον Q. ⁴ πολ-
 λάκις] πόλεις O.Q., πόλεις ὅλας P. ⁵ ἐθαλάσσωσαν καὶ θαλάσσας P.
⁶ προσέφλεξαν O. ⁷ τῇ γῇ P, γῆν O. ⁸ περικαταλειφθέντων P.
⁹ ὑπὸ] γὰρ ὑπὸ O.Q., τινῶν ὑπὸ P. ¹⁰ γονεῖς ἐπὶ τῶν ὤμων O.P. ¹¹ καὶ
 σῶζειν om. O. ¹² γὰρ om. O. ¹³ τοῦτο ὁ θεὸς O. ¹⁴ ἄπονον ἄλυπόν P.
¹⁵ καὶ om. P.Q. ¹⁶ βούλοιτο P. ¹⁷ ἐν] ἀν O. ¹⁸ τε ἰδέαις Q. ¹⁹ χρω-
 μάτων Q. ²⁰ κατὰ πόλιν P.

ὅτι ἐξίσιν ἄρχοντες μὲν ἐπὶ τὰ ἀρχεῖα, θεσμοθέται δὲ εἰς τὰ οἰκεῖα δικαστήρια, βουλευταὶ δὲ καὶ ἐκκλησιασταὶ εἰς συνέδρια τὰ προσήκοντα, καὶ ὁ μὲν τις εἰς τὸ πρυτανεῖον βαδίζει ^η σιτησόμενος, ὁ δὲ πρὸς τοὺς ^ο δικαστὰς ^ρ ἀπολογησόμενος, ὁ δὲ εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀποθανούμενος. Γίνονται δὲ καὶ 35 δημοθοινῖαι νόμιμοι καὶ πανηγύρεις ἐνιαύσιοι, θεῶν τε θυσίαι καὶ ἡρώων θεραπείαι καὶ χοαὶ κεκμηκότων· ἄλλα δὲ ἄλλοις ἐνεργούμενα κατὰ μίαν πρόσταξιν ἢ νόμιμον ἐξουσίαν σώζει ^ι τὸ τοῦ ποιήσαντος ὄντως

^ι πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων.

Οὕτως ὑποληπτέον καὶ ^ς ἐπὶ τῆς μείζονος πόλεως, λέγω ^τ δὲ 36 τοῦδε τοῦ κόσμου νόμος ^ν μὲν γὰρ ἡμῖν ἰσοκλινῆς ὁ θεός, οὐδεμίαν ἐπιδεχόμενος διόρθωσιν ἢ μετάθεσιν, κρείττων δέ, οἶμαι, καὶ βεβαιότερος τῶν ἐν ^ω ταῖς κύρβεσιν ἀναγεγραμμένων. ^ι Ἡγουμένου δὲ ^χ ἀεικινήτως αὐτοῦ ^υ καὶ ^ζ ἐμμελῶς ὁ 37 σύμπας ^α διοικονομεῖται διάκοσμος οὐρανοῦ ^β καὶ γῆς, μεμερισμένος κατὰ τὰς φύσεις πάσας διὰ τῶν οἰκείων σπερμάτων εἰς τε τὰ φυτὰ καὶ ζῶα, κατὰ γένη τε καὶ εἶδη· καὶ γὰρ ἄμπελοι καὶ φοίνικες καὶ περσέαι ^ε συκαὶ τε γλυκεραὶ καὶ ἐλαῖαι, ὥς φησιν ὁ ποιητής, τὰ δὲ ἄκαρπα μὲν ἄλλας δὲ παρεχόμενα χρείας, πλάτανοι καὶ πίτνες καὶ πύζοι

^δ κλήθρη ^τ αἰγείρος ^ε τε καὶ εὐώδης κυπάρισσος,

αἶ τε ^ι καρπὸν ^β ὀπώρας ^η ἡδὺν ἄλλως δὲ δυσθησαύριστον φέρουσαι,

^ι ὄχραι καὶ ῥοιαὶ καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι,

τῶν ^κ τε ζώων ^τ αἶ γρια καὶ ἡμερα, ^τ αἶ τε ^ι ἐν ἀέρι καὶ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν ^μ ὕδατι βοσκόμενα, γίνεται καὶ ἀκμάζει καὶ

^η σιτισόμενος P.Q. ^ο δανείστας O. ^ρ ἀπολογισάμενος O. ^ι τὸ om. Q. ^ι πόλις δ'] ὅτι πόλις O. ^ς ὑπὸ Q. ^τ δὲ O.P. ^ν μὲν om. O.P. ^ω ταῖς om. P. ^χ αὐτοῦ ἀεικινήτως P, ἀκινήτως αὐτοῦ O. ^υ καὶ—(c. 7. sect. 3.) ὥσπερ οἱ ποιηταὶ λέγουσι rc. in lacuna P. ^ζ ὁμαλῶς rc. P. ^α οἰκονομεῖται rc. P. ^β καὶ] τε καὶ rc. P. ^ε συκαὶ Q. ^δ κλειθραὶ rc. P. ^ε τε om. O. ^ι καρπῶν rc. P. ^β ὀπώρας O. et rc. P. ^η ἡδὺν] εἰδυῖα O. ^ι ὄγχρη corr. O. ^κ τε ζ.] δὲ ζ. O. ^ι ἐναέρια Q. ^μ ὕδασι rc. P.

φθείρεται τοῖς τοῦ θεοῦ πειθόμενα θεσμοῖς· πᾶν γὰρ ἔρπετον τὴν γῆν νέμεται, ὥς φησιν Ἡράκλειτος.

- 7 Εἰς δὲ ὧν πολυώνυμός ἐστι, κατονομαζόμενος τοῖς πάθεσι πᾶσιν ἅπερ αὐτὸς ^η νεοχμοί. Καλοῦμεν δὲ αὐτὸν καὶ Ζῆνα καὶ Δία, παραλλήλως χρώμενοι τοῖς ὀνόμασιν, ὥς ^ο ἂν εἰ ² λέγοιμεν δι' ὃν ζῶμεν. Κρόνου δὲ παῖς καὶ χρόνου λέγεται διήκων ἐξ αἰῶνος ἀτέρμονος εἰς ἕτερον αἰῶνα· ἀστραπαῖός τε καὶ βρονταῖός καὶ αἴθριος καὶ αἰθήριος κεραυνίός τε καὶ ὑέτιος ἀπὸ τῶν ὑετῶν καὶ κεραυνῶν καὶ τῶν ἄλλων καλεῖται.
- 3 Καὶ μὲν ἐπικάρπιος μὲν ἀπὸ τῶν καρπῶν, πολιεὺς δὲ ἀπὸ τῶν πόλεων ὀνομάζεται, γενέθλιός τε καὶ ἔρκειος καὶ ὁμόγυνιος καὶ πάτριος ἀπὸ τῆς πρὸς ταῦτα κοινωνίας, ἐταιρειός ^ρ τε καὶ φίλιος καὶ ξένιος καὶ στρατίος καὶ τροπαιοῦχος ^q καθάρσιός τε καὶ παλαμναῖός καὶ ἰκέσιος καὶ μειλίχιος, ὥσπερ οἱ ποιηταὶ λέγουσι, σωτήρ τε καὶ ἐλευθέριος ἐτύμως, ὥς δὲ τὸ πᾶν εἰπεῖν, οὐράνιός τε καὶ χθόνιος, πάσης ἐπώνυμος ^τ ὧν φύσεώς τε καὶ τύχης ἅτε πάντων αὐτὸς αἷτιος ^ς ὧν.
- 4 Διὸ καὶ ἐν ^ι τοῖς Ὀρφικοῖς οὐ κακῶς λέγεται

Zeus πρῶτος ^ν γένητο, Zeus ὕστατος ^ω ἀργικέραυνος·

^κ Zeus ^υ κεφαλῇ, Zeus ^ζ μέσσα· Διὸς δ' ἐκ ^α πάντα ^β τέτυκται.

Zeus ^ε πυθμὴν ^δ γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος.

Zeus ^ε ἄρσην γένητο, Zeus ἄμβροτος ^φ ἔπλετο νύμφη.

^ς Zeus ^η πνοὴ πάντων, Zeus ἀκαμάτου πυρὸς ὁρμή.

Zeus ^ι πόντου ῥίζα, Zeus ἥλιος ^κ ἡδὲ σελήνη.

Zeus βασιλεύς, Zeus ^λ ἀρχὸς ἀπάντων ^μ ἀργικέραυνος·

^η πάντας γὰρ ^ο κρύψας αὖθις φάος ^ρ εἰς πολυγηθές

^q ἐξ ἱερῆς ^τ κραδίης ἀνενέγκατο, μέρμερα ^ς ῥέζων.

^η νεοχμεῖ. καλοῦσι δὲ αὐτοῦ Q. ^ο ἂν] κἂν Q. et rc. P. ^ρ τε καὶ φίλιος om. rc. P. ^q καθάρσιος—μειλίχιος om. rc. P. ^τ ὧν O.P. ^ς ὧν om. O. ^ι τῷ ὀρφικῷ P. ^ν ἐγένετο O.Q. ^ω ἀρχικέραυνος P.Q., ἀρχοκέραυνος Regius 2494. ^κ Zeus om. Regius 1603. ^υ μεγάλως Regius 2372. ^ζ μέσος 1603, μέσα O.P.Q. ^α πάντων P. ^β τέτακται 1603, τέτμηται O. ^ε πυθμὴν Regius 2992. ^δ γαίος 2494. ^ε ἄρσην ἐγένετο Q, ἀρχιγενέτωρ O. ^φ ἔμπλετο 2494, ἔπλετος 2992. ^ς Zeus—ῥίζα om. O. ^η πνοή Q, ποιή Regius 2257. ^ι π.] τούτων 1603. ^κ ἡδὲ] ἦ O. ^λ ἀρχὸς 1603, ἀρχή P.Q., ἀρχῆς 2494, ἀρχηγός O. ^μ ἀργικέραυνος 2992: ceteri ἀρχικέραυνος. ^η πάντα O. ^ο κρύψαι 2372. ^ρ εἰς πολυγηθές P, εἰς πολυγηθῇ Q, ἐπηλυγηθές 2992. ^q ἀξιεργῆς 1603. ^τ κραδίας O. ^ς ῥέζων O.

Οἶμαι δὲ καὶ τὴν ἀνάγκην οὐκ ἄλλο τι λέγεσθαι πλὴν τοῦ-
 5 τον, οἷονεὶ ^τ ἀνίκητον οὐσίαν ^ν ὄντα, εἰμαρμένην δὲ διὰ τὸ
 εἶρην τε καὶ χωρεῖν ἀκωλύτως, πεπρωμένην δὲ διὰ τὸ πεπε-
 ρατῶσθαι πάντα καὶ μηδὲν ἐν τοῖς οὖσιν ^ω ἄπειρον εἶναι, καὶ
 μοῖραν ἀπὸ τοῦ μεμερίσθαι, Νέμεσιν δὲ ἀπὸ τῆς ^ς ἐκάστω
 διανεμήσεως, Ἀδράστειαν δὲ ἀναπόδραστον ^ς αἰτίαν οὖσαν
 κατὰ φύσιν, αἶσαν δὲ αἰεὶ οὖσαν. Τὰ τε περὶ τὰς μοῖρας ⁶
 καὶ τὸν ἄτρακτον εἰς τοῦτό πως νέυει· τρεῖς μὲν γὰρ οἱ μοῖ-
 ραι κατὰ ^ς τοὺς χρόνους μεμερισμένοι, νῆμα δὲ ἀτράκτου τὸ
 μὲν ἐξειργασμένον, τὸ δὲ μέλλον, τὸ δὲ περιστρεφόμενον·
 τέτακται δὲ κατὰ μὲν τὸ γεγονὸς μία τῶν μοιρῶν, Ἀτρο-
 πος, ἐπεὶ τὰ παρελθόντα πάντα ἄτρεπτά ἐστιν, κατὰ δὲ τὸ
 μέλλον Λάχεσις (εἰς πάντα γὰρ ἢ κατὰ φύσιν μένει λῆξις),
 κατὰ δὲ τὸ ^α ἐνεστὸς Κλωθώ, συμπεραίνουσά τε καὶ κλώ-
 θουσα ἐκάστω τὰ οἰκεία. Περαινέται δὲ καὶ ὁ μῦθος οὐκ ⁷
 ἀτάκτως. Ταῦτα δὲ πάντα ἐστὶν οὐκ ἄλλο τι ^β πλὴν ὁ
 θεός, καθάπερ καὶ ὁ γενναῖος Πλάτων φησὶν. Ὁ μὲν δὴ
 θεός, ὥσπερ ὁ παλαιὸς λόγος, ἀρχὴν ^ς τε καὶ τελευτὴν καὶ
^δ μέσα τῶν ὄντων ἀπάντων ἔχων, ^ε εὐθείᾳ περαίνει κατὰ φύσιν
 πορευόμενος· τῷ δὲ αἰεὶ ξυνέπεται δίκη, τῶν ^ς ἀπολειπομένων
 τοῦ θείου νόμου τιμωρός, ἧς ὁ εὐδαιμονήσειν μέλλων μακάριός
 τε καὶ εὐδαίμων ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς μέτοχος ^ς εἴη.

^τ ἀκίνητον O. ^ν ὄντα om. P. ^ω ἄπορον O. ^ς ἐκάστου P.Q.
^ς αἰτίαν] οὐσίαν O. ^ς τοὺς] τρεῖς O. ^α ἐνεστὸς O.P. ^β πλὴν ὁ] ἢ P.
^ς τε] μὲν P. ^δ μέσην P. ^ε εὐθείας περ. κ. φ. πορευομένης O. ^ς ἀπο-
 λυπομένων O. ^ς εἴη. γῆ μὲν ὡς κέντρον τῷ οὐρανῷ κατὰ γεωμετρικὴν ἐπι-
 στημονικωτάτη ἀπόδοσις περιεχομένη καὶ τῇ ἐν τοῖς τόποις ἐναντιωτάτη θέσει
 κατὰ διάμετρα ἐστηκυῖα λαμβάνει μὲν ἐξ αὐτοῦ τὴν ἔδραν τῷ ἀεικινήτου τῆς
 ἀξίας καὶ οὐρανοῦ περιδιδήσεως——ὅρα γὰρ ὅτι τὸ ἐναπολαμβανόμενον
 πνεῦμα, ὡς εἴρηται, νέφους παχύτητα καὶ μὴ ἔχον διέξοδον θλίβεται, θλιβο-
 μένον δὲ ἐκπυροῦται καὶ βιαίως ῥήγνυσι τὸ νέφος, καὶ τὸ μὲν ἐκπυρώμενον
 ἐξιὸν ἐξάπτει, τὸ δὲ νέφος ῥηγνύμενον ἡχεὶ ἦτοι βροντᾷ. 1603. fol. 296—
 299). τέλος τῆς περὶ κόσμου κυκλικῆς θεωρίας ἀριστοτέλους 2494.

ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ Α.

ΤΩΝ καλῶν καὶ τιμίῳ τὴν εἶδῃσιν ὑπολαμβάνοντες, μᾶλλον
 δ' ἑτέραν ἑτέρας ^a ἢ κατ' ἀκρίβειαν ἢ ^b τῷ βελτιόνων ^c τε καὶ
 θαυμασιωτέρων εἶναι, δι' ἀμφοτέρω ^d ταῦτα τὴν ^e τῆς ψυχῆς
 ἱστορίαν ^f εὐλόγως ^g ἂν ἐν πρώτοις τιθεῖμεν. Δοκεῖ δὲ ^g καὶ
 πρὸς ἀλήθειαν ^h ἅπασαν ἢ γνῶσις αὐτῆς μεγάλη συμβάλ-
 λεσθαι, μάλιστα ⁱ δὲ πρὸς τὴν φύσιν· ἔστι γὰρ οἶον ἀρχὴ
² τῶν ζώων. Ἐπιζητοῦμεν δὲ θεωρῆσαι καὶ γινῶναι τὴν τε
 φύσιν αὐτῆς καὶ τὴν οὐσίαν, εἰθ' ὅσα συμβέβηκε περὶ αὐτὴν·
 ὧν τὰ μὲν ἴδια πάθη τῆς ψυχῆς ^k εἶναι δοκεῖ, τὰ ^l δὲ δι'
 ἐκείνην καὶ τοῖς ζώοις ὑπάρχειν. Πάντη ^m δὲ πάντως ⁿ ἐστὶ
³ τῶν χαλεπωτάτων λαβεῖν τινὰ πίστιν περὶ αὐτῆς. Καὶ
 γὰρ ὄντος κοινού τοῦ ^p ζητήματος πολλοῖς ἑτέροις, λέγω ^q δὲ
^r τοῦ περὶ τὴν οὐσίαν καὶ ^s τοῦ τί ἐστὶ, τάχ' ἂν τῷ δόξειε
 μία τις εἶναι μέθοδος κατὰ πάντων περὶ ὧν βουλόμεθα γινῶ-
 ναι τὴν ^t οὐσίαν, ὥσπερ καὶ τῶν κατὰ συμβεβηκὸς ἰδίων
⁴ ^v ἀπόδειξιν, ^w ὥστε ζητητέον ἂν εἴη τὴν μέθοδον ταύτην. Εἰ
 δὲ μή ἐστὶ μία ^x τις καὶ κοινὴ μέθοδος περὶ ^y τὸ τί ἐστίν,
^z ἔτι χαλεπώτερον ^a γίνεται τὸ ^b πραγματευθῆναι· δεήσει
 γὰρ λαβεῖν περὶ ^c ἑκάστον τίς ὁ τρόπος, ^d εἰ δὲ φανερόν

Codices E S.T.U.V.W.X. et libro tertio L. ^a ἢ ante κατ' om. V.
^b τῶν S. ^c τε om. E. ^d ταῦτα om. E. ^e τῆς] περὶ V, περὶ τῆς E.
^f ἐν πρώτοις τ' ἂν εὐλόγως τίθεμεν V. ^g καὶ om. V. ^h ἢ γνῶσις αὐτῆς
 ἅπασαν T. ⁱ δὲ καὶ πρὸς V. ^k εἶναι om. T. ^l δὲ κοινὰ καὶ τοῖς ζώοις
 δι' ἐκείνην U. ^m δὲ καὶ πάντως S.T.U.V.W. ⁿ εἶναι X. ^o τῶν χαλε-
 πωτάτων] χαλεπώτατον W. ^p ζητήματος καὶ π. S.T.U.V.W. ^q δὲ V.
^r τοῦ] τὰ U.V. ^s τοῦ] τὸ E, τὰ T.U. ^t οὐσίαν ἴσως ὥσπερ S. ^v ἀπό-
 δειξις E.V, ἢ ἀπόδειξις T. ^w ὥστε] ὅθεν V. ^x καὶ κοινὴ τις U.W.X.
^y τὸ] τοῦ S.T.U.W.X. ^z ἔτι om. V. ^a γίνεται om. T. ^b πραγμα-
 τεύεσθαι U. ^c ἑκάστου V. ^d ὅταν S.U.W, εἰ V.

^e ἢ, πότερον ἀπόδειξις ^f τίς ἐστὶν ἢ διαίρεσις ἢ καὶ τις ἄλλη μέθοδος. ^h Ἔτι ^g δὲ ^h πολλὰς ἀπορίας ἔχει καὶ πλάνας, ἐκ τίνων ⁱ δεῖ ζητεῖν· ἄλλαι γὰρ ἄλλων ἀρχαί, καθάπερ ἀριθμῶν καὶ ἐπιπέδων. Πρῶτον δ' ἴσως ἀναγκαῖον διελεῖν ἐν ⁵ τίνι τῶν γενῶν καὶ ^k τί ἐστὶ, λέγω δὲ πότερον τόδε τι καὶ οὐσία ἢ ^l ποιὸν ἢ ποσὸν ἢ καὶ τις ἄλλη τῶν διαιρεθεισῶν κατηγοριῶν, ἔτι ^m δὲ πότερον τῶν ἐν δυνάμει ὄντων ἢ μᾶλλον ἐντελέχειά τις· διαφέρει γὰρ οὗ ⁿ τι ^o μικρόν. Σκε- ⁶ πτέον δὲ ^p καὶ εἰ μεριστὴ ἢ ἀμερής, καὶ πότερον ^q ὁμοειδὴς ^r ἅπαντα ψυχὴ ἢ οὐ· εἰ δὲ μὴ ^q ὁμοειδὴς, πότερον εἶδει ^s δια- φέρουσιν ^t ἢ γένει. Νῦν μὲν γὰρ οἱ λέγοντες καὶ ζητοῦντες περὶ ψυχῆς περὶ τῆς ἀνθρωπίνης ^v μόνης εἰκόσιν ^w ἐπισκο- πεῖν. Εὐλαβητέον δ' ὅπως μὴ λανθάνῃ πότερον εἰς ^x ὁ λό- ⁷ γος αὐτῆς ^y ἐστὶ, καθάπερ ζώου, ἢ καθ' ^z ἑκάστον ἕτερος, οἷον ἵππου, κυνός, ἀνθρώπου, θεοῦ· τὸ ^a δὲ ζῶον τὸ καθόλου ἦτοι οὐθέν ἐστὶν ἢ ὕστερον. Ὅμοίως δὲ καὶ εἴ τι κοινὸν ἄλλο ^b κατηγοροῖτο. Ἔτι δ' εἰ μὴ πολλαὶ ψυχαὶ ἀλλὰ μόρια, πότερον δεῖ ζητεῖν πρότερον ^c τὴν ὅλην ψυχὴν ἢ τὰ μόρια. Χαλεπὸν δὲ καὶ ^d τούτων διορίσαι ποῖα πέφυκεν ^e ἕτερα ἀλ- ⁸ λήλων, καὶ πότερον τὰ μόρια ^f χρὴ ζητεῖν πρότερον ἢ τὰ ἔργα αὐτῶν, οἷον τὸ νοεῖν ἢ τὸν νοῦν καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι ἢ τὸ αἰσθητικόν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Εἰ δὲ τὰ ἔργα πρότερον, πάλιν ἂν τις ἀπορήσειεν ^g εἰ τὰ ἀντικείμενα ^h πρότερον τούτων ζητητέον, οἷον τὸ ⁱ αἰσθητὸν τοῦ αἰσθη- τικοῦ καὶ τὸ νοητὸν τοῦ ^k νοητικοῦ. Ἔοικε δ' οὐ μόνον τὸ ⁹ τί ἐστὶ ^l γινῶναι χρήσιμον εἶναι πρὸς τὸ θεωρῆσαι τὰς αἰτίας τῶν συμβεβηκότων ταῖς οὐσίαις, ὥσπερ ἐν τοῖς ^m μαθήμασι

^e ἢ] εἴη V. ^f τις om. T.U.W.X. ^g δὲ om. E.S.X. ^h πολλὰς ἀν ἀπ. U. ⁱ δεῖ] δὴ W. ^k τίς S. ^l ποσὸν ἢ ποιὸν W. ^m δὲ καὶ πό- τερον S. ⁿ τι om. S.V.W.X. ^o μικρόν X. ^p καὶ ante εἰ om. X. ^q ὁμοιοειδὴς utrobique T.U.V.W.X. ^r ἅπαντα ἢ ψυχὴ U. ^s διαφέ- ρουσα T. ^t ἢ καὶ γένει X. ^v μόνον pr. E. ^w ζητεῖν V. ^x ὁ om. X. ^y ἐστὶν ἢ καθ. X. ^z ἑκάστην pr. E, ἕτερον V. ^a δὲ] γὰρ V. ^b κατη- γορεύεται E. ^c ὅλην τὴν V. ^d τοῦτο V. ^e ἀλλήλων ἕτερα X. ^f δεῖ U.W.X. ^g εἴ τε τὰ T.U. ^h πρότερα E.S. ⁱ αἰσθητικὸν S. ^k νοητοῦ S, νοῦ E.V.X. ^l γινῶναι om. X. ^m μαθήμασιν οἷον τί W.

τί τὸ εὐθύ^η καὶ καμπύλον ἢ τί γραμμὴ καὶ ἐπίπεδον πρὸς τὸ κατιδεῖν πόσαις ὀρθαῖς αἱ τοῦ τριγώνου γωνίαι^ο ἴσαι, ἀλλὰ καὶ ἀνάπαλιν τὰ συμβεβηκότα συμβάλλεται μέγα μέρος πρὸς τὸ εἰδέναι τὸ τί ἐστίν· ἐπειδὴν γὰρ^α ἔχωμεν ἀποδιδόναι κατὰ τὴν φαντασίαν περὶ τῶν συμβεβηκότων, ^η ἢ πάντων ἢ τῶν πλείστων, τότε καὶ περὶ^ς τῆς οὐσίας ^ε ἔξομεν ^ν λέγειν ^ω κάλλιστα· πάσης γὰρ^χ ἀποδείξεως ἀρχὴ τὸ τί ἐστίν, ὥστε καθ' ὅσους τῶν ὀρισμῶν ^υ μὴ συμβαίνει τὰ συμβεβηκότα γνωρίζειν, ἀλλὰ μὴδ' εἰκάσαι περὶ αὐτῶν εὐμαρές, δῆλον ὅτι διαλεκτικῶς εἴρηνται καὶ ^ζ κενῶς ^α ἅπαντες.

10 Ἀπορίαν δ' ἔχει καὶ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς, πότερόν ἐστι ^β πάντα κοινὰ καὶ τοῦ ἔχοντος ἢ ἐστὶ ^ε τι καὶ τῆς ψυχῆς ἴδιον αὐτῆς· τοῦτο γὰρ λαβεῖν μὲν ἀναγκαῖον, οὐ ράδιον δέ.

11 Φαίνεται ^δ δὲ ^ε τῶν πλείστων οὐθὲν ^ε ἄνευ σώματος πάσχειν οὐδὲ ποιεῖν, ^ς οἷον ὀργίζεσθαι, θαρρεῖν, ἐπιθυμεῖν, ὅλως αἰσθάνεσθαι. Μάλιστα δ' ἔοικεν ^η ἴδιον τὸ νοεῖν· εἰ δ' ἐστὶ καὶ τοῦτο φαντασία τις ἢ ^ι μὴ ἄνευ φαντασίας, οὐκ ἐνδέχοιτ' ^κ αὖν οὐδὲ τοῦτ' ^λ ἄνευ σώματος εἶναι. Εἰ μὲν οὖν ἐστὶ ^μ τι τῶν τῆς ψυχῆς ἔργων ἢ παθημάτων ἴδιον, ἐνδέχοιτ' αὖν ^η αὐτὴν χωρίζεσθαι· εἰ δὲ ^ο μὴθὲν ἐστίν ἴδιον αὐτῆς, οὐκ αὖν εἴη χωριστή, ἀλλὰ καθάπερ ^ρ τῷ εὐθεῖ, ^α ἢ εὐθύ, πολλὰ συμβαίνει, οἷον ἄπτεσθαι τῆς χαλκῆς σφαίρας κατὰ στιγμήν, οὐ μέντοι ^γ ἄψεται ^ς τούτου χωρισθὲν τὸ εὐθύ· ἀχώριστον γάρ, ^ε εἴπερ αἰεὶ μετὰ σώματός τινός ἐστιν. Ἐοικε δὲ καὶ τὰ τῆς ψυχῆς ^ε πάθη πάντα εἶναι ^ν μετὰ σώματος, θυμός, πραότης, φόβος, ἔλεος, θάρσος, ἔτι χαρὰ καὶ τὸ φιλεῖν τε ^ω καὶ μι-

^η καὶ τί τὸ κ. S.U.W, καὶ τί κ. T.X. ^ο ἴσαι εἰσὶν ἀλλὰ T. ^ρ εἰδήσειν V, εἰδῆσαι S.T.U.W.X. ^α ἔχομεν W. ^η ἢ τῶν πάντων U. ^ς τῆς om. V. ^ε ἔξομεν U. ^ν λέγειν] μὲν λέγειν W, τι λέγειν T.U.V. ^ω κάλλιστα] ὅτι κάλλιστα T.V.X, τι κάλλιον W, ὅτι S. ^χ ἀποδ. ἢ ἀρχὴ S.T.U. ^υ μὴ om. S. ^ζ κενῶς] περιττῶς W. ^α πάντες V. ^β κοινὰ ἅπαντα V. ^ε καὶ τῆς ψυχῆς τι V. ^δ δὲ om. E. ^ε τῶν μὲν πλ. E.X. ^ε ἄνευ τοῦ σώματος E. ^ς οἷον om. W. ^η ἴδιον S.W.X. ^ι μὴ om. S. ^κ οὐδὲ—παθημάτων ἴδιον om. X. ^λ ἄνευ τοῦ σώματος W. ^μ τι om. S. ^η αὐτοῦ T. ^ο μὴθὲν] μὴ V. ^ρ τὸ εὐθύ X. ^α ἢ εὐθεῖ W. ^γ om. V.W, post ἄψεται ponit X. ^ς οὕτω E. ^ε πάθη πάντα] παθήματα W. ^ν μετὰ τοῦ σ. V. ^ω καὶ τὸ μισεῖν S.W.X.

σεῖν· ἅμα ^x γὰρ τούτοις πάσχει ^x τι τὸ σῶμα. ^y Μηνύει δὲ ¹⁴
τὸ ποτὲ ^z μὲν ἰσχυρῶν καὶ ἐναργῶν παθημάτων συμβαινόντων
μηδὲν παροξύνεσθαι ἢ φοβεῖσθαι, ἐνίοτε ^a δ' ὑπὸ ^b μικρῶν καὶ
ἀμαυρῶν κινεῖσθαι, ^c ὅταν ὀργῇ τὸ σῶμα καὶ οὕτως ἔχη
ὥσπερ ὅταν ^d ὀργίζεται. ^e Ἐτι δὲ ^e τοῦτο μᾶλλον φανερόν·
μηθενὸς γὰρ φοβεροῦ συμβαίνοντος ἐν τοῖς πάθεσι γίνονται
τοῖς τοῦ φοβουμένου. Εἰ δ' οὕτως ^f ἔχει, δῆλον ^g ὅτι τὰ ¹⁵
πάθη λόγοι ^h ἔνυλοί εἰσιν. ⁱ Ὡστε οἱ ὅροι τοιοῦτοι οἷον τὸ
^k ὀργίζεσθαι ^l κίνησις ^m τις τοῦ τοιουδὶ σώματος ἢ μέρους ἢ
δυνάμεως ὑπὸ τοῦδε ⁿ ἔνεκα τοῦδε. Καὶ διὰ ταῦτα ^o ἤδη φυ-
σικοῦ τὸ θεωρῆσαι περὶ ψυχῆς, ἢ πάσης ἢ ^p τῆς τοιαύτης.
^q Διαφερόντως δ' ἂν ^r ὀρίσαιντο φυσικός τε ^s καὶ διαλεκτικός ¹⁶
ἕκαστον αὐτῶν, οἷον ^t ὀργὴ τί ἐστίν· ὁ μὲν γὰρ ὀρεξιν ἀντι-
λυπήσεως ἢ τι ^v τοιοῦτον, ὁ δὲ ζέσιν τοῦ ^w περὶ καρδίαν αἵ-
ματος ^x καὶ θερμοῦ. Τούτων δὲ ὁ μὲν τὴν ὕλην ἀποδίδωσιν,
ὁ δὲ τὸ εἶδος καὶ τὸν λόγον. Ὁ μὲν γὰρ λόγος ^y εἶδος τοῦ ¹⁷
πράγματος, ἀνάγκη δ' ^z εἶναι τοῦτον ἐν ὕλῃ τοιαδί, εἰ ἔσται,
^a ὥσπερ οἰκίας ὁ μὲν λόγος τοιοῦτος, ^b ὅτι σκέπασμα κωλυ-
τικὸν φθοράς ὑπ' ἀνέμων καὶ ^c ὄμβρων καὶ καυμάτων, ὁ δὲ
^d φήσει λίθους ^e καὶ πλίνθους καὶ ξύλα, ἕτερος δ' ^f ἐν τούτοις
τὸ εἶδος, ἔνεκα τωνδὶ. Τίς οὖν ὁ φυσικὸς τούτων; Πότερον ¹⁸
ὁ περὶ τὴν ὕλην, τὸν δὲ λόγον ἀγνοῶν, ἢ ὁ περὶ τὸν λόγον
μόνον; Ἡ μᾶλλον ὁ ἐξ ἀμφοῖν; Ἐκείνων δὲ ^g δὴ τίς ἐκά-
τερος; Ἡ οὐκ ἔστι τις ὁ περὶ τὰ πάθη τῆς ὕλης τὰ μὴ
χωριστά, μηδ' ἢ χωριστά, ἀλλ' ὁ φυσικὸς περὶ ^h ἅπανθ' ὅσα

^x γὰρ et τι om. E. ^y μηνύει] σημείον E. ^z μὲν ὑπὸ ἰσχ. T.U.V.W.X.
^a δ'] δὲ καὶ U.V.W. ^b σμικρῶν W. ^c ἐὰν S.T.V.W.X. ^d ἐργά-
ζεται S. ^e μᾶλλον τοῦτο S.T.V.W.X. ^f ἔχοιεν V. ^g ὅτι καὶ τὰ U.V.
^h ἐν ὕλῃ E.T. ⁱ ὥστε καὶ οἱ V. ^k ἐργάζεσθαι S. ^l κίνησιν E.
^m τις om. E.S. ⁿ ἔνεκεν W, καὶ ἔνεκα U. ^o ἤδη] δὴ S.T.V.W, om. X.
^p τῆς om. X. ^q διαφόρως X. ^r ὀρίσαιντο φ. V, ὀρίσαιντο ὁ φ. S.T.U.W.X.
^s καὶ ὁ διαλεκτικός W. ^t ὀργὴν X. ^v τοιοῦτο S.T.U.V.W. ^w περι-
καρδίου T. ^x καὶ] ἢ S.T.U.V.W.X. ^y εἶδος τοῦ] ὅδε τοῦ W, ὁ δὲ τοῦ
E.S.T.V. ^z εἶναι τοιοῦτον V, τοῦτον εἶναι W. ^a ὥσπερ ἐπὶ οἰκίας W.
^b ὅτι] τις S, τις ὅτι X, ἂν εἴη T.W, ἂν εἴη ὅτι U.V. ^c καυμάτων καὶ
ὄμβρων W.X, ὄμβρων καὶ πνευμάτων E. ^d φησι S.V.X. ^e καὶ om. V.
^f ἐν om. W. ^g δὴ om. U.V. ^h πάνθ' T.

ⁱ τοῦ ^k τοιουδὶ σώματος καὶ τῆς τοιαύτης ὕλης ἔργα καὶ πάθη
^l ὅποσα δὲ μὴ ^m ἢ τοιαῦτα, ἄλλος, καὶ περὶ ⁿ τινῶν μὲν τεχνί-
 της, εἴαν τύχη, ^o οἷον τέκτων ἢ ἰατρός, τῶν δὲ μὴ χωριστῶν
 μέν, ἢ δὲ μὴ τοιούτου σώματος πάθη καὶ ἐξ ἀφαιρέσεως, ^p ὁ
 19 μαθηματικός, ἢ δὲ κεχωρισμένα, ὁ πρῶτος φιλόσοφος. Ἄλλ’
 ἐπανιτέον ὅθεν ὁ λόγος. Ἐλέγουμεν δ’ ὅτι τὰ πάθη τῆς
 ψυχῆς ^q ἀχώριστα τῆς φυσικῆς ὕλης τῶν ζώων, ^r ἢ δὴ ^s τοιαῦθ’
 ὑπάρχει, θυμὸς καὶ φόβος, καὶ οὐχ ὥσπερ γραμμὴ καὶ ἐπί-
 πεδον.

2 Ἐπισκοποῦντας ^t δὲ περὶ ψυχῆς ἀναγκαῖον ἅμα διαπο-
 ροῦντας περὶ ὧν εὐπορεῖν δεῖ, ^v προελθόντας τὰς τῶν προτέ-
 ρων δόξας ^w συμπαραλαμβάνειν ὅσοι τι περὶ αὐτῆς ἀπεφή-
 ναντο, ὅπως τὰ μὲν ^x καλῶς εἰρημένα λάβωμεν, εἰ δέ ^y τι μὴ
 καλῶς, ^z τοῦτ’ εὐλαβηθῶμεν. Ἀρχὴ δὲ τῆς ζητήσεως προ-
 2 θέσθαι τὰ μάλιστα δοκοῦνθ’ ὑπάρχειν αὐτῇ κατὰ φύσιν. Τὸ
 ἔμψυχον δὲ τοῦ ἀψύχου ^a δυοῖν ^b μάλιστα ^c διαφέρειν δοκεῖ,
 κινήσει τε καὶ τῷ αἰσθάνεσθαι. Παρειλήφαμεν δὲ καὶ παρὰ
 τῶν προγενεστέρων σχεδὸν δύο ταῦτα περὶ ψυχῆς· ^d φασὶ
^e γὰρ ἔνιοι καὶ μάλιστα καὶ ^f πρώτως ψυχὴν εἶναι τὸ κινεῖν.
 Οἰηθέντες δὲ τὸ μὴ κινούμενον αὐτὸ ^g μὴ ἐνδέχεσθαι κινεῖν
 3 ἕτερον, τῶν κινουμένων τι τὴν ^h ψυχὴν ὑπέλαβον εἶναι. ⁱ Ὅθεν
 Δημόκριτος μὲν πῦρ τι καὶ θερμόν ^k φησιν αὐτὴν εἶναι· ἀπεί-
 ρων γὰρ ὄντων σχημάτων καὶ ἀτόμων τὰ σφαιροειδῆ πῦρ
 καὶ ψυχὴν λέγει, οἷον ἐν τῷ ἀέρι τὰ καλούμενα ξύσματα, α
 φαίνεται ἐν ταῖς διὰ τῶν θυρίδων ἀκτίσιν, ὧν τὴν πανσπερ-
 4 μίαν ^l στοιχεῖα λέγει τῆς ὅλης φύσεως. Ὅμοίως ^m δὲ καὶ

ⁱ τοῦ om. S.U.W. ^k τοιουδὶ] φυσικοῦ T. ^l ὅσα E. ^m ἢν E.
ⁿ τινος T, τινὰ U.W. ^o οἷον] ἢ X. ^p ὁ om. E. ^q χωριστὰ T.V.X,
 οὔτε ὡς χωριστὰ E. ^r ἢ δὴ] ἢ γε U, εἶγε T, ἢ X. ^s τοιαύτη X.
^t δὲ πάλιν περὶ S. ^v προδιελθόντας S, διελθόντας X. et pr. T. ^w συμ-
 περιλαμβάνειν T.W.X, διαλαμβάνειν V. ^x καλῶς om. T, post εἰρημένα
 ponit U. ^y μήτι U.V. ^z τοῦτ’ ἀληθῆ θῶμεν S. ^a δυεῖν E, δυσὶ
 S.V.W.X. ^b μάλιστα ante δυσὶ W. ^c δοκεῖ διαφέρειν X. ^d φασὶ]
 φασὶ μὲν V. ^e ἔνιοι γὰρ W. ^f πρώτον E.T. ^g μὴ ἐνδ.] μὴδ’ ἐνδ. V.
^h ψυχὴν οὕτως ὑπ. U. ⁱ ὅθεν καὶ δημόκριτος πῦρ V. ^k αὐτὴν φησιν
 T.W. ^l τῆς ὅλης φύσεως στοιχεῖα λέγει E. ^m δὴ W.

Λεύκιππος. Τούτων ^m δὲ τὰ ⁿ σφαιροειδῆ ψυχὴν, διὰ τὸ μάλιστα ^o διὰ παντὸς δύνασθαι διαδύνειν τοὺς τοιούτους ῥυσμούς, καὶ κινεῖν τὰ λοιπὰ κινούμενα καὶ αὐτά, ὑπολαμβάνοντες τὴν ψυχὴν εἶναι ^p τὸ παρέχον τοῖς ζώοις τὴν κίνησιν. ^q Διὸ καὶ τοῦ ζῆν ὅρον εἶναι ^r τὴν ἀναπνοήν· συνάγοντος γὰρ ⁵ τοῦ περιέχοντος τὰ σώματα, καὶ ἐκθλίβοντος τῶν σχημάτων τὰ παρέχοντα τοῖς ζώοις τὴν κίνησιν διὰ τὸ μηδ' αὐτὰ ἡρεμεῖν μηδέποτε, βοήθειαν γίγνεσθαι ^s θύραθεν ^t ἐπεισιόντων ἄλλων τοιούτων ἐν τῷ ἀναπνεῖν· ^v κωλύειν γὰρ ^w αὐτὰ καὶ τὰ ἐνυπάρχοντα ἐν τοῖς ζώοις ἐκκρίνεσθαι, συνανείργοντα τὸ συνάγον καὶ πηγνύον· καὶ ζῆν δὲ ἕως ἂν δύνωνται τοῦτο ποιεῖν. ^u Ἔοικε δὲ καὶ τὸ παρὰ τῶν Πυθαγορείων λεγόμενον ⁶ τὴν αὐτὴν ἔχειν διάνοιαν· ^x ἔφασαν ^y γὰρ τινες αὐτῶν ψυχὴν εἶναι τὰ ἐν τῷ ἀέρι ξύσματα, οἳ δὲ τὸ ταῦτα κινοῦν. ^z Περὶ δὲ τούτων εἴρηται, ^a διότι ^b συνεχῶς φαίνεται κινούμενα, καὶ ἡ νηνεμία παντελής. ¹ Ἐπὶ ταῦτόν δὲ φέρονται καὶ ὅσοι λέ- ⁷ γουσι τὴν ψυχὴν τὸ ^c αὐτὸ κινοῦν· εἰκότα γὰρ ^d οὗτοι πάντες ὑπειληφέναι τὴν κίνησιν οἰκειότατον εἶναι τῇ ψυχῇ, καὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα κινεῖσθαι διὰ τὴν ψυχὴν, ταύτην δ' ^e ὑφ' ^f ἑαυτῆς, διὰ τὸ μηθὲν ὁρᾶν κινοῦν ^δ μὴ καὶ αὐτὸ κινεῖται. ^g Ὁμοίως δὲ καὶ ^h Ἀναξαγόρας ψυχὴν εἶναι ^h λέγει ⁸ ⁱ τὴν κινουσαν, καὶ εἴ τις ἄλλος εἴρηκεν ὡς τὸ πᾶν ^k ἐκίνησε νοῦς, οὐ μὲν παντελῶς ^l γ' ὥσπερ Δημόκριτος. ¹ Ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἀπλῶς ^m ταῦτόν ψυχὴν ⁿ καὶ νοῦν· τὸ γὰρ ^o ἀληθές εἶναι τὸ φαινόμενον· διὸ καλῶς ποιῆσαι τὸν ^u Ὀμηρον ^p ὡς ^v Ἐκτωρ κεῖτ' ἄλλοφρονέων. Οὐ δὲ χρῆται τῷ νῷ ὡς δυνάμει τινὶ περὶ τὴν ἀλήθειαν, ^q ἀλλὰ ταῦτόν λέγει ψυχὴν καὶ νοῦν.

^m δὴ W. ⁿ σφαιρ. πῦρ καὶ ψυχὴν V. ^o δύνασθαι διὰ παντὸς W. ^p τὸ om. V. ^q διὸ—κίνησιν om. V. ^r τὴν εἰσπνοήν καὶ τὴν ἀναπνοήν S. ^s οὐρανόθεν T. ^t εἴτ' εἰσιόντων E. ^v κωλύουσι X. ^w ταῦτα U. ^x ἔφασκον X. ^y γὰρ om. S. ^z περὶ δὲ] καὶ περὶ X. ^a ὅτι S. ^b συχνῶς W. ^c ἐαυτὸ S.T.V.W.X. ^d πάντες οὗτοι V. ^e ἀφ' V. ^f αὐτῆς E. ^g ἐξαγόρας S. ^h λέγει om. V. ⁱ τὴν] εἶναι τὴν S. ^k ἐκίνησεν ὁ νοῦς S.W.X. ^l γ' om. W. ^m ταῦτόν T, ταῦτό τὴν U.W. ⁿ καὶ τὸν νοῦν U. ^o ἀληθῶς U.W. ^p ὡς ὁ ἔκτωρ S.W. ^q ἀλλ' αὐτὸ V.

9 Ἀναξαγόρας δ' ἦττον ^τδιασαφεῖ περὶ αὐτῶν· ^ςπολλαχού
 μὲν ^τγὰρ ^ντὸ αἷτιον τοῦ καλῶς καὶ ὀρθῶς τὸν νοῦν λέγει,
 ἐτέρωθι ^ωδὲ τοῦτον εἶναι τὴν ψυχὴν· ^ςἐν ᾧ πασι γὰρ ^νὑπάρ-
 χειν αὐτὸν τοῖς ζώοις, καὶ μεγάλοις καὶ μικροῖς, καὶ τιμίοις καὶ
^ςἀτιμοτέροις. Οὐ φαίνεται δ' ὅ γε κατὰ φρόνησιν ^αλεγό-
 μενος νοῦς πᾶσιν ^βὁμοίως ὑπάρχειν τοῖς ζώοις, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς
 10 ἀνθρώποις ^ςπᾶσιν. Ὅσοι μὲν ^δοὖν ἐπὶ τὸ κινεῖσθαι τὸ ἔμ-
 ψυχον ἀπέβλεψαν, οὗτοι ^ςτὸ κινητικώτατον ὑπέλαβον τὴν
 ψυχὴν· ὅσοι δ' ἐπὶ τὸ γινώσκειν καὶ ^ττὸ αἰσθάνεσθαι τῶν
 ὄντων, οὗτοι ^ςδὲ λέγουσι τὴν ψυχὴν τὰς ἀρχάς, οἱ ^ημὲν
 πλείους ^ιποιοῦντες, οἱ δὲ μίαν ^κταύτην, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς
^ιμὲν ἐκ τῶν στοιχείων ^μπάντων εἶναι δὲ ^ηκαὶ ἕκαστον ψυ-
 χὴν ^οτούτων, ^ρλέγων οὕτω

γαίῃ μὲν ^αγὰρ γαῖαν ὀπώπαμεν, ὕδατι ^τδ' ὕδωρ,
 αἰθέρι δ' αἰθέρα ^ςδίαν, ἀτὰρ πυρὶ πῦρ ^ταἰδηλον,
^νστοργῇ δὲ στοργήν, νείκος δέ ^ωτε νείκει λυγρῷ.

11 Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ^ςκαὶ ^νΠλάτων ἐν τῷ Τιμαίῳ τὴν ψυ-
 χὴν ἐκ τῶν στοιχείων ποιεῖ· γινώσκεσθαι γὰρ ^ςτῷ ὁμοίῳ τὸ
 ὅμοιον, τὰ δὲ πράγματα ἐκ τῶν ἀρχῶν εἶναι. Ὅμοίως δὲ
 καὶ ἐν τοῖς περὶ φιλοσοφίας ^αλεγομένοις διωρίσθη, αὐτὸ μὲν
 τὸ ζῶον ἐξ ^βαὐτῆς ^ςτῆς τοῦ ἐνὸς ἰδέας καὶ τοῦ πρώτου μή-
 12 κους καὶ πλάτους καὶ βάθους, τὰ δ' ἄλλα ὁμοιοτρόπως. Ἔτι
 δὲ καὶ ἄλλως, νοῦν μὲν τὸ ἔν, ἐπιστήμην δὲ τὰ δύο· μοναχῶς
^δγὰρ ^ςἐφ' ἔν· τὸν δὲ ^ττοῦ ἐπιπέδου ἀριθμὸν δόξαν, αἴσθησιν

^τἀσαφεῖ X. ^ςπολλαχῇ E, πολλαχῶς W. ^τγὰρ ante τοῦ E. ^ντὸ
 om. V. ^ωδὲ ταῦτόν εἶναι τὸν νοῦν τῇ ψυχῇ V, δὲ τὸν νοῦν εἶναι ταῦτόν
 τῇ ψυχῇ T.W. et, qui τὸν αὐτόν, U. ^ςἐν om. X. ^ναὐτὸν ὑπάρ-
 χειν X. ^ςἀτιμωτέροις U. ^ανοῦς λεγόμενος W. ^βὑπάρχειν ὁμοίως
 V.X. ^ςπᾶσιν om. S.T.W.X. ^δοὖν om. V. ^ςτὸ om. X. ^ττὸ
 post καὶ om. S.T.V.W. ^ςδὴ U, om. V.W. ^ημὲν οὖν πλ. X.
^ιποιοῦντες ταύτας οἱ V.W, ποιοῦντες τὰς ἀρχὰς οἱ T.U, ποιοῦντες τὰς
 ἀρχὰς ταύτας οἱ S.X. ^κτοιαύτην S. ^ιμὲν om. S.T.W. ^μἀπάν-
 των W. ^ηκαὶ om. V. ^οτούτων om. X. ^ροὕτω λέγων S.U, om.
 T.W. ^αγὰρ om. V. ^τδ' om. E. ^ςδία S, δίον T.U.V.W.
^ταἰδηλον E. ^νστοργὴν δὲ στοργῇ X, στοργῇ δέ τε στοργὴν W. ^ωτε]
 γε T, πε S, om. V.W. ^ςκαὶ] καὶ ὁ E, om. S.T.U.V.W. ^νπλάτων
 post τιμαίῳ U.W, post ψυχὴν S.T. ^ςτῷ et τὸ om. U. ^αλόγους V.
^βαὐτῆς om. U. ^ςτῆς om. S. ^δγὰρ om. S.T. ^ςἐφ' ἔν] γίνεται X,
 om. S.T. ^ττοῦ om. S.

§ δὲ τὸν τοῦ στερεοῦ· οἱ μὲν γὰρ ἀριθμοὶ τὰ εἶδη ^h αὐτὰ καὶ
ⁱ αἱ ^k ἀρχαὶ ἐλέγοντο, εἰσὶ δ' ἐκ τῶν στοιχείων. Κρίνεται δὲ
 τὰ πράγματα ^l τὰ μὲν νῶ, τὰ δ' ἐπιστήμη, τὰ δὲ δόξη, τὰ δ'
 αἰσθήσει· εἶδη δ' οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι τῶν πραγμάτων. ^m Ἐπεὶ ¹³
 δὲ καὶ κινητικὸν ⁿ ἐδόκει ^o ἡ ψυχὴ εἶναι καὶ ^p γνωριστικόν, οὕ-
 τως ἔνιοι ^q συνέπλεξαν ἐξ ἀμφοῖν, ἀποφηνάμενοι τὴν ψυχὴν
 ἀριθμὸν κινουμένην ἑαυτὸν. Διαφέρονται δὲ περὶ τῶν ἀρχῶν, τίνες
 καὶ πόσαι, μάλιστα ^r μὲν οἱ σωματικὰς ποιοῦντες ^s τοῖς ἀσω-
 μάτοις, τούτοις δ' οἱ μίξαντες καὶ ἀπ' ἀμφοῖν τὰς ἀρχὰς ἀπο-
 φηνάμενοι. Διαφέρονται δὲ καὶ περὶ ^t τοῦ πλήθους· οἱ μὲν γὰρ ¹⁴
 μίαν οἱ δὲ πλείους λέγουσιν. Ἐπομένως δὲ τούτοις καὶ τὴν
 ψυχὴν ἀποδιδόασιν· τό ^v τε γὰρ κινητικὸν τὴν φύσιν τῶν
 πρώτων ὑπειλήφασιν, οὐκ ἀλόγως. ^w Ὅθεν ἔδοξε ^x τισι πῦρ
 εἶναι· καὶ γὰρ τοῦτο λεπτομερέστατόν τε καὶ μάλιστα τῶν
 στοιχείων ἀσώματον, ^y ἔτι δὲ κινεῖται ^z τε καὶ κινεῖ τὰ ^z ἄλλα
 πρώτως. Δημόκριτος δὲ καὶ γλαφυρωτέρως εἴρηκεν ^a ἀπο- ¹⁵
 φηνάμενος διὰ ^b τί τούτων ἐκάτερον· ψυχὴν μὲν ^c γὰρ εἶναι
^d ταῦτόν καὶ νοῦν, τοῦτο δ' ^e εἶναι τῶν πρώτων καὶ ἀδιαιρέτων
 σωμάτων, κινητικὸν δὲ διὰ ^f μικρομέρειαν καὶ τὸ σχῆμα· τῶν
 § δὲ σχημάτων εὐκίνητότατον τὸ σφαιροειδὲς λέγει· τοιοῦ-
 τον δ' εἶναι τὸν τε νοῦν καὶ τὸ πῦρ. Ἀναξαγόρας δ' ἔοικε ¹⁶
 μὲν ἕτερον λέγειν ψυχὴν ^h τε καὶ νοῦν, ὥσπερ ⁱ εἴπομεν καὶ
 πρότερον, ^k χρῆται δ' ἀμφοῖν ὡς μιᾷ φύσει, πλὴν ἀρχὴν γε
 τὸν νοῦν τίθεται μάλιστα ^l πάντων· μόνον γοῦν φησὶν αὐτὸν
 τῶν ὄντων ἀπλοῦν εἶναι καὶ ἀμιγῆ ^m τε καὶ καθαρόν. Ἀπο- ¹⁷
 δίδωσι δ' ἄμφω τῇ αὐτῇ ἀρχῇ, τό τε γινώσκειν καὶ τὸ κινεῖν,

§ δὲ] γὰρ S. ^h αὐτὰ om. S.X. ⁱ αἱ om. S.T.U.V.W.X. ^k ἀρχαὶ
 τῶν ὄντων ἐλέγοντο U. ^l τὰ ante μὲν om. S. ^m ἐπειδὴ X. ⁿ ἐδόκει
 om. V. ^o εἶναι ἡ ψυχὴ W, ψυχὴ εἶναι U. ^p γνωριστικόν V. ^q συνέλε-
 ξαν δι' V. ^r μὲν] δὲ X. ^s τὰς ἀσωμάτους X. ^t τοῦ πλήθους S.T.V.X.
^v τε om. S.T. ^w ὅθεν καὶ ἔδοξε V. ^x ἔτι δὲ] ἔτι δὲ καὶ S.T.W, καὶ
 V.X. ^y τε om. S.T.W. ^z ἄλλα om. S. ^a ἀποφαινόμενος E. ^b τί
 τὸ κινεῖσθαι καὶ κινεῖν τούτων S. ^c γὰρ om. V. ^d ταυτὸν S.T.V.X.
^e εἶναι ἐκ τῶν T.U.V.W.X. ^f λεπτομέρειαν T, μικρολεπτομέρειαν S.
 § δὲ] τε S. ^h τε om. X. ⁱ καὶ πρότερον εἴπομεν V. ^k χρῆσθαι E.X.
^l ἀπάντων E.S. ^m τε om. S.V.W.

λέγων νοῦν κινῆσαι τὸ πᾶν. Ἔοικε ἡ δὲ καὶ Θαλῆς ἐξ ὧν ἀπομνημονεύουσι κινητικόν ὅτι τὴν ψυχὴν ὑπολαβεῖν, εἴπερ
 18 ἂ τὸν λίθον ἔφη ψυχὴν ἔχειν, ὅτι τὸν σίδηρον κινεῖ. Διο-
 γένης δ' ὥσπερ καὶ ἕτεροί τινες, ἀέρα τοῦτον οἰηθεὶς πάντων
 λεπτομερέστατον εἶναι καὶ ἀρχήν· καὶ διὰ τοῦτο γινώσκειν
 τε καὶ κινεῖν τὴν ψυχὴν, ἥ ἢ μὲν πρῶτόν ἔστι, καὶ ἔκ τού-
 του τὰ λοιπά, γινώσκειν, ἥ δὲ ὑλεπτότατον, κινητικὸν εἶναι.
 19 Καὶ Ἡράκλειτος δὲ τὴν ἀρχὴν εἶναι ἡ φησι ψυχὴν, ἡ εἴπερ
 τὴν ἀναθυμίασιν, ἐξ ἧς τὰλλα συνίστησιν· ἡ καὶ ἀσωματώ-
 τατον ἡ δὲ καὶ ῥέον αἰεὶ· ἡ τὸ δὲ κινούμενον κινουμένῳ γινώ-
 σκεσθαι. Ἐν κινήσει δ' εἶναι τὰ ὄντα ἡ κακείνος ᾤετο καὶ
 20 οἱ πολλοί. Παραπλησίως δὲ τούτοις καὶ Ἀλκμαίων ἔοικεν
 ἡ υπολαβεῖν περὶ ψυχῆς· φησὶ γὰρ αὐτὴν ἀθάνατον εἶναι
 διὰ τὸ εἰκέναι τοῖς ἀθανάτοις, τοῦτο δ' ὑπάρχειν αὐτῇ ὥς
 αἰεὶ κινουμένη· κινεῖσθαι ἡ γὰρ καὶ τὰ θεῖα ἡ πάντα συνεχῶς
 αἰεὶ, σελήνην, ἥλιον, ἡ τοὺς ἀστέρας καὶ τὸν οὐρανὸν ὅλον.
 21 Τῶν δὲ φορτικωτέρων καὶ ὕδωρ τινὲς ἀπεφήναντο, καθάπερ
 ἡ Ἰππων. Πεισθῆναι δ' ἡ εἰκόασιν ἐκ τῆς γονῆς, ὅτι πάντων
 ὑγρά· καὶ γὰρ ἐλέγχει τοὺς αἶμα φάσκοντας τὴν ψυχὴν,
 ἡ ὅτι ἡ γονὴ οὐχ αἶμα· ταύτην δ' εἶναι ἡ τὴν ὁ πρώτην ψυ-
 22 χήν. Ἄλλοι δ' αἶμα, καθάπερ Κριτίας, τὸ ἡ αἰσθάνεσθαι
 ψυχῆς οἰκειότατον ἡ υπολαμβάνοντες, τοῦτο δ' ὑπάρχειν διὰ
 τὴν τοῦ αἵματος φύσιν. Πάντα ἡ γὰρ τὰ στοιχεῖα κριτὴν
 εἴληφε, πλὴν τῆς γῆς· ταύτην δ' οὐθεὶς ἡ ἀποπέφανται, πλὴν
 εἴ τις αὐτὴν εἴρηκεν ἐκ πάντων εἶναι τῶν στοιχείων ἡ πάντα.
 23 Ὅριζονται δὲ πάντες ἡ τὴν ψυχὴν τρισὶν ἡ ὥς εἰπεῖν, κινήσει,

ἡ δὲ om. V. ὅτι om. V. ἡ υπολαμβάνειν T.U.V.W, ἀπολαμβάνειν S. ἡ τὴν X. ἡ ψυχὴν ἔφησεν S. om. ἔφη V. ἡ περ om. W. ἡ λεπτομερέστερον X. ἡ μὲν γὰρ πρῶτον V. ἡ ἔσται S. ἡ ἐκ τούτου καὶ T. ἡ λεπτομερέστατον T.U.V.W. ἡ φησι τὴν ψυχὴν U.W. ἡ εἴπερ καὶ τὴν V. ἡ καὶ γὰρ ἀσ. T.U. ἡ δὲ S.X, τε E.W, om. V. ἡ καὶ τὸ ῥέον X. ἡ τὰ δὲ κινούμενα T, τὸ κινούμενον δὲ W. ἡ κακείνος τε καὶ οἱ πολλοὶ ᾤοντο X. ἡ περὶ ψυχῆς ὑπολαβεῖν W. ἡ γὰρ] δὲ U. ἡ ἅπαντα S.T.U.V.X. ἡ τοὺς om. U.V.W. ἡ ἔοικεν T. ἡ ὅτι—ψυχὴν om. X. ἡ τὴν om. S.T. ὁ πρώτην om. W. ἡ αἰσθ. τῆς ψυχῆς U. ἡ ὑπολαβόντες X. ἡ γὰρ] δ' οὖν T.V. ἡ ἀποφαίνεται S.T.V.W.X. ἡ τὴν om. S.T, τὴν ψυχὴν om. V. ἡ ὥς om. S.

αἰσθήσει, τῷ ἄσωμάτῳ· τούτων δ' ἕκαστον ^ω ἀνάγεται πρὸς τὰς ἀρχάς. Διὸ καὶ οἱ τῷ γινώσκειν ὀριζόμενοι αὐτὴν ^χ ἢ στοιχεῖον ἢ ἐκ τῶν στοιχείων ποιοῦσι, λέγοντες παραπλησίως ἀλλήλοις, πλὴν ἐνός· φασὶ γὰρ ^γ γινώσκεσθαι ^ζ τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ· ἐπειδὴ γὰρ ^α ἡ ψυχὴ πάντα γιγνώσκει, ^β συνιστᾷσιν αὐτὴν ἐκ πασῶν τῶν ἀρχῶν. Ὅσοι μὲν οὖν μίαν ²⁴ τινὰ λέγουσιν αἰτίαν καὶ στοιχεῖον ἓν, καὶ τὴν ψυχὴν ἐν τιθέασιν, οἷον πῦρ ἢ ἀέρα· οἱ δὲ ^ε πλείους λέγοντες τὰς ἀρχάς καὶ τὴν ψυχὴν πλείω ^δ ποιοῦσιν. Ἀναξαγόρας ^ε δὲ μόνος ἀπαθῇ ^ς φησὶν εἶναι τὸν νοῦν, καὶ κοινὸν οὔθεν οὔθεν τῶν ἄλλων ἔχειν. Τοιοῦτος δ' ὢν πῶς ^ς γνωριεῖ καὶ διὰ τίν' ²⁵ αἰτίαν, οὗτ' ἐκείνος εἴρηκεν οὗτ' ἐκ τῶν εἰρημένων συμφανές ἐστιν. Ὅσοι δ' ἐναντιώσεις ποιοῦσιν ἐν ταῖς ἀρχαῖς, καὶ τὴν ψυχὴν ἐκ τῶν ἐναντίων ^η συνιστᾷσιν· οἱ δὲ θάτερον τῶν ἐναντίων, ^ι οἷον θερμὸν ἢ ψυχρὸν ἢ τι τοιοῦτον ^κ ἄλλο, καὶ τὴν ψυχὴν ὁμοίως ἓν τι ^λ τούτων τιθέασιν. Διὸ καὶ τοῖς ²⁶ ὀνόμασιν ἀκολουθοῦσιν, οἱ ^μ μὲν τὸ θερμὸν λέγοντες, ^ν ὅτι διὰ τοῦτο καὶ τὸ ζῆν ὀνόμασται, οἱ δὲ τὸ ψυχρὸν διὰ τὴν ἀναπνοὴν καὶ τὴν κατάψυξιν καλεῖσθαι ψυχὴν. Τὰ μὲν οὖν ^ο παραδεδομένα περὶ ψυχῆς, καὶ δι' αὐτὰς αἰτίας λέγουσιν οὕτω, ταῦτ' ἐστίν.

Ἐπισκεπτέον δὲ πρῶτον μὲν περὶ κινήσεως· ἴσως γὰρ οὐ ³ μόνον ^ρ ψευδός ^q ἐστὶ τὸ τὴν οὐσίαν αὐτῆς τοιαύτην εἶναι ^ρ οἷαν φασὶν οἱ λέγοντες ^ς ψυχὴν εἶναι τὸ κινεῖν ^τ ἑαυτὸ ἢ δυνάμενον ^ν κινεῖν, ἀλλ' ἓν τι τῶν ἀδυνάτων τὸ ὑπάρχειν ^ω αὐτῇ κίνησιν. Ὅτι μὲν οὖν ^κ οὐκ ἀναγκαῖον τὸ κινεῖν καὶ αὐτὸ κινεῖσθαι, πρότερον εἴρηται. Διχῶς δὲ κινουμένου ²

^ω ἀνάγεσθαι U.W. ^κ ἢ post αὐτὴν om. S.X. ^γ γιν. καὶ τὸ ὅμοιον U, τὸ ὅμοιον γιν. S.T, καὶ τὸ ὅμοιον γίν. V.W. ^ζ τῷ ὁμ. τὸ ὁμ. X. ^α ἢ om. E. ^β συνίστησιν X. ^ε πλείω U.V.W. ^δ ποιοῦσιν] λέγουσιν S.T.U.W. ^ε δὲ om. S. ^ς φύσιν V. ^ς γνωρίζει S.U. ^η συνιστᾷσιν om. T. ^ι οἷον om. T.V. ^κ ἄλλο om. X, ἄλλο—τούτων om. E. ^λ τούτων εἶναι τιθ. U. ^μ μὲν γὰρ τὸ E. ^ν ὅτι—ὀνόμασται om. V. ^ο παραδεδομένα S. ^ρ ψευδές W. ^q ἐστὶ om. X. ^ρ οἷαν—ψυχὴν margo W. ^ς εἶναι τὴν ψυχὴν U. ^τ αὐτὸ U.W. ^ν κινεῖν X. ^ω αὐτῇ τὴν κ. W. ^κ οὐκ om. S.

^γ παντός (ἢ ^z γὰρ καθ' ἕτερον ἢ καθ' αὐτό· καθ' ἕτερον δὲ λέγομεν, ὅσα κινεῖται τῷ ἐν κινουμένῳ εἶναι, ^a οἷον πλωτῆρες· οὐ γὰρ ὁμοίως κινουῦνται τῷ πλοίῳ· τὸ μὲν γὰρ καθ' αὐτὸ ³ κινεῖται, οἱ δὲ τῷ ^b ἐν κινουμένῳ εἶναι. Δῆλον δ' ἐπὶ τῶν μορίων· οἰκεία ^c μὲν γάρ ἐστι κινήσεις ποδῶν ^d βάδισις, αὐτῇ δὲ ^e καὶ ^f ἀνθρώπων· οὐχ ὑπάρχει δὲ τοῖς πλωτῆρσι τότε) ^g διχῶς ^h δὲ λεγομένου τοῦ κινεῖσθαι, νῦν ⁱ ἐπισκοποῦμεν περὶ τῆς ψυχῆς εἰ καθ' αὐτὴν κινεῖται καὶ μετέχει κινήσεως.
⁴ Τεσσάρων δὲ ^k κινήσεων οὐσῶν, ^l φορᾶς ἀλλοιώσεως ^m φθίσεως ἀυξήσεως, ἢ μίαν τούτων κινεῖται ἢ πλείους ἢ πάσας. Εἰ δὲ κινεῖται μὴ κατὰ συμβεβηκός, φύσει ἂν ὑπάρχοντες κινήσεις αὐτῇ· εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τόπος· πᾶσαι γὰρ αἱ λεχθεῖσαι ⁵ κινήσεις ἐν τόπῳ. Εἰ δ' ἐστὶν ⁿ ἡ οὐσία τῆς ψυχῆς τὸ κινεῖν ἑαυτήν, οὐ κατὰ συμβεβηκός ^o αὐτῇ τὸ κινεῖσθαι ^p ὑπάρξει, ὥσπερ τῷ λευκῷ ἢ ^q τῷ τριπλήχει· κινεῖται γὰρ καὶ ταῦτα, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός· ὧ γὰρ ὑπάρχουσιν, ἐκείνο κινεῖται τὸ σῶμα. Διὸ ^r καὶ οὐκ ^s ἔστι τόπος αὐτῶν· ^t τῆς ⁶ δὲ ψυχῆς ἔσται, εἴπερ φύσει κινήσεως μετέχει. Ἔτι δ' εἰ φύσει κινεῖται, ^v καὶ βία κινήθει· καὶ εἰ βία, ^w καὶ φύσει. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἔχει καὶ περὶ ἡρεμίας· εἰς ὃ γὰρ κινεῖται φύσει, καὶ ἡρεμεῖ ἐν τούτῳ φύσει· ὁμοίως δὲ ^x καὶ εἰς ὃ κινεῖται βία, καὶ ἡρεμεῖ ἐν τούτῳ βία. Ποῖαι δὲ βίαιοι τῆς ^y ψυχῆς κινήσεις ἔσονται καὶ ἡρεμιαί, οὐδὲ ^z πλάττειν βουλο-
⁷ μένοις ῥάδιον ἀποδοῦναι. Ἔτι δ' εἰ μὲν ἄνω κινήσεται, πῦρ ἔσται, εἰ δὲ κάτω, γῆ· τούτων γὰρ τῶν σωμάτων ^a αἱ κινήσεις αὗται. Ὁ δ' ^b αὐτὸς λόγος καὶ περὶ ^c τῶν μεταξύ.
^d Ἔτι δ' ἐπεὶ φαίνεται κινουσα τὸ σῶμα, ^e ταύτας εὐλογον

^γ παντός om. S. ^z γὰρ om. W. ^a οἷον οἱ πλ. W. ^b ἐν τῷ S.X.
^c μὲν om. S. ^d βάσις U. ^e καὶ om. W. ^f ἀνθρώπῳ V. ^g δισῶς E.
^h δὲ] οὖν U. ⁱ περισκοποῦμεν V. ^k οὐσῶν κινήσεων V. ^l φορᾶς S.
^m φθίσεως om. pr. E. ⁿ ἡ om. X. ^o τὸ κινεῖσθαι αὐτῇ S.U. ^p ὑπάρχει E.
^q τῷ post ἢ om. E.S.X. ^r καὶ om. V.W. ^s ἔστιν ὁ τόπος T.
^t τῇ δὲ ψυχῇ V. ^v καὶ ἂν W. ^w καὶ φύσει] κατὰ φύσιν E. ^x καὶ post δὲ om. T.
^y ψυχῆς αἱ κ. T. ^z πλάσσειν X. ^a αὗται αἱ κινήσεις V.
^b αὐτὸς] αὐτὸ S. ^c τῶν ἀέρος λέγω καὶ ὕδατος μεταξύ W.
^d ἔπειτα δ' εἰ E. corr. ^e εὐλογον ταύτας S.T.V.W.X.

κινεῖν τὰς κινήσεις αὐτῆς ^f καὶ αὐτὴ κινεῖται. Εἰ δὲ τοῦτο, καὶ ἀντιστρέψασιν εἰπεῖν ἀληθὲς ὅτι ἦν τὸ σῶμα κινεῖται, ταύτην καὶ αὐτὴ. Τὸ δὲ σῶμα κινεῖται ^g φορᾶ· ὥστε καὶ ἡ ⁸ ψυχὴ μεταβάλλοι ἂν κατὰ τὸ ^h σῶμα ἢ ὅλη ἢ κατὰ μόρια μεθισταμένη. Εἰ δὲ τοῦτ' ⁱ ἐνδέχεται, καὶ ἐξελθούσαν ^k εἰσιέναι πάλιν ^l ἐνδέχοιτ' ἄν· τούτῳ δ' ἔποιτ' ἂν τὸ ἀνίστασθαι τὰ τεθνεῶτα τῶν ζώων. Τὴν δὲ κατὰ συμβεβηκὸς κίνησιν ^m καὶ ὑφ' ἑτέρου κινεῖτο· ὡσθὲν γὰρ ἂν βία τὸ ζῶον. Οὐ δεῖ δὲ ⁿ τὸ ὑφ' ^o ἑαυτοῦ κινεῖσθαι ἐν τῇ οὐσίᾳ, ⁹ τοῦθ' ὑπ' ἄλλου κινεῖσθαι, πλὴν εἰ ^p μὴ κατὰ συμβεβηκός, ὥσπερ οὐδὲ τὸ καθ' αὐτὸ ἀγαθὸν ἢ δι' αὐτό, τὸ μὲν δι' ἄλλο εἶναι, τὸ δ' ἑτέρου ^q ἕνεκεν. Τὴν δὲ ψυχὴν ^r μάλιστα φαίη ^s τις ἂν ὑπὸ τῶν ^t αἰσθητῶν κινεῖσθαι, εἴπερ κινεῖται. Ἀλλὰ ¹⁰ μὴν καὶ εἰ κινεῖ ^v γε αὐτὴ ^w αὐτήν, καὶ αὐτὴ κινεῖτ' ἄν, ^x ὥστ' εἰ πᾶσα κίνησις ἑκστασίς ἐστι τοῦ κινουμένου ^y ἢ κινεῖται, καὶ ἡ ψυχὴ ^z ἐξίσταιτ' ἂν ^a ἐκ τῆς οὐσίας, εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκός ^b αὐτὴν κινεῖ. Ἀλλ' ἔστιν ἡ κίνησις τῆς οὐσίας ^c αὐτῆς καθ' αὐτήν. Ἐνιοὶ δὲ καὶ κινεῖν ^d φασὶ τὴν ψυχὴν τὸ σῶ- ¹¹ μα ἐν ^e ᾧ ἐστίν, ὡς αὐτὴ κινεῖται, οἷον Δημόκριτος, παραπλησίως λέγων Φιλίππῳ τῷ ^e κωμωδοδιδασκάλῳ. Φησὶ γὰρ τὸν Δαίδαλον κινουμένην ποιῆσαι τὴν ξυλίνην Ἀφροδίτην, ἐγγέαντ' ἄργυρον χυτόν. Ὁμοίως ^f δὲ ^g καὶ Δημόκριτος ¹² λέγει· κινουμένας γὰρ ^h φησι τὰς ἀδιαιρέτους σφαίρας διὰ τὸ πεφυκέναι μηδέποτε μένειν, συνεφέλκειν ⁱ καὶ κινεῖν τὸ σῶμα πᾶν. Ἡμεῖς δ' ^k ἐρωτήσομεν εἰ καὶ ^l ἡρέμῃσιν ποιεῖ

^f καὶ om. V. ^g φορὰν S. ^h σῶμα καὶ αὐτὴ ἢ U. ⁱ ἐνδέχοιτο S.T.V.W. ^k εἰσιέναι καὶ πάλιν W. ^l ἐνδέχοιτ' ἄν om. S.W.X. ^m καὶ W. ⁿ αὐτοῦ V. ^o μὴ om. E. ^p εἶναι] ἐστὶ X. ^q ἕνεκα T.U. ^r μάλιστα ante ὑπὸ W. ^s ἂν τις X. ^t αἰσθητικῶν S. ^v γε om. S.T.V.W. ^w ἑαυτήν S.T.U.V.W. ^x ὥστ'] εἴτ' V. ^y ἢ om. V. ^z ἐξίσταίη T, ἐξίσταται (omisso ἂν) S.W.X. ^a ἐκ] αὐτῆς V, om. T.W. ^b ἑαυτήν E.S. ^c αὐτῇ S.V. ^d τὴν ψυχὴν φασὶ S.T.W. ^e κωμωδοδιδασκάλῳ T.U.V.W.X. ^f δὲ om. W. ^g καὶ ὁ δ. S. ^h φησι om. X. ⁱ καὶ] τε καὶ T.V. ^k ἐρωτήσωμεν S.T.U.V.W. ^l ἡρεμήσειν ποιεῖ τοῦτ' αὐτὸ S.T.U.W, ἡρεμεῖν ποιεῖ τοῦτ' αὐτό X, ἡρεμήσειν τοῦτο ποιεῖ ποτέ V.

ταῦτά ταῦτα. Πῶς δὲ ^m ποιήσει, χαλεπὸν ⁿ ἢ ^o καὶ ἀδύνα-
 13 τον εἰπεῖν. ^v Ὀλως δ' οὐχ οὕτω φαίνεται ^p κινεῖν ἢ ψυχὴν
 τὸ ζῶον, ἀλλὰ διὰ προαιρέσεώς τινος καὶ νοήσεως. Τὸν
 αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ὁ Τίμαιος φυσιολογεῖ τὴν ψυχὴν κινεῖν
 τὸ σῶμα· τῷ γὰρ κινεῖσθαι αὐτὴν καὶ τὸ σῶμα κινεῖν διὰ τὸ
 14 ^q συμπεπλέχθαι πρὸς αὐτό. ^r Συνεστηκυῖαν γὰρ ἐκ τῶν
 στοιχείων, ^s καὶ μεμερισμένην κατὰ τοὺς ἀρμονικοὺς ἀριθμούς,
 ὅπως αἰσθησὶν ^t τε σύμφυτον ^v ἀρμονίας ἔχῃ καὶ τὸ πᾶν
^w φέρεται συμφῶνους φοράς, τὴν εὐθυωρίαν εἰς κύκλον κατέ-
 καμψεν· καὶ ^x διελὼν ἐκ τοῦ ^y ἐνὸς ^z δύο κύκλους δισσοχῇ συν-
 ημμένους πάλιν τὸν ἕνα διεῖλεν εἰς ἑπτὰ κύκλους, ὡς οὔσας
 15 τὰς τοῦ οὐρανοῦ φοράς τὰς τῆς ψυχῆς κινήσεις. Πρῶτον
 μὲν ^a οὖν οὐ καλῶς τὸ λέγειν τὴν ψυχὴν μέγεθος εἶναι· τὴν
 γὰρ τοῦ παντὸς δῆλον ὅτι τοιαύτην ^b εἶναι βούλεται οἷόν ποτ'
 ἐστὶν ὁ καλούμενος νοῦς· οὐ γὰρ ^c δὴ οἷόν ^d γ' ^e ἢ αἰσθητική,
 οὐδ' οἷον ἢ ἐπιθυμητική· τούτων γὰρ ἡ κίνησις οὐ κυκλοφο-
 16 ρία. ^f Ὁ δὲ νοῦς εἰς καὶ συνεχής, ὥσπερ καὶ ^f ἢ νόησις· ἡ
 δὲ νόησις τὰ νοήματα· ταῦτα δὲ τῷ ἐφεξῆς ἔν, ^g ὡς ἀριθμός,
 ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ μέγεθος. Διόπερ ^h οὐδ' ὁ νοῦς οὕτω συνεχής,
 ἀλλ' ἦτοι ἀμερῆς ἢ οὐχ ὡς μέγεθός τι συνεχής· πῶς γὰρ δὴ
 καὶ νοήσει μέγεθος ⁱ ὧν ὀτφοῦν ^k τῶν μορίων ^l τῶν ^m αὐτοῦ;
 μορίων δ' ἦτοι κατὰ μέγεθος ἢ κατὰ στιγμὴν, εἰ δεῖ καὶ
 17 τοῦτο μόριον εἰπεῖν. Εἰ μὲν οὖν κατὰ στιγμὴν, αὐταὶ δ'
 ἄπειροι, δῆλον ὡς οὐδέποτε διέξεισιν, εἰ δὲ κατὰ μέγεθος,
 πολλάκις ἢ ἀπειράκις νοήσει ⁿ τὸ αὐτό. Φαίνεται δὲ καὶ
 ἄπαξ ἐνδεχόμενον. Εἰ ^o δ' ^p ἰκανὸν θιγεῖν ὀτφοῦν τῶν μο-
 ρίων, τί δεῖ κύκλῳ κινεῖσθαι ἢ ^q καὶ ὅλως μέγεθος ἔχειν; Εἰ

^m ποιήσει τοῦτο χ. U. ⁿ ἢ om. W. ^o καὶ om. V.X. ^p ἢ ψυχὴν
 κινεῖν V. ^q συμπεπλήχθαι E. ^r συνεστηκέναι V. ^s καὶ om. V. ^t τε]
 τε καὶ T.U. ^v ἀρμονίαν T.U.W. ^w συμφέρεται W, φθείρηται T.
^x διόλων S. ^y ἐνὸς κύκλου δύο κ. U.W. ^z κύκλους δύο E. ^a οὖν
 om. W. ^b βούλεται εἶναι X. ^c δὴ om. S. ^d γ' om. W. ^e ἢ post
 γ' om. X. ^f ἢ δὲ νόησις] καὶ X. ^g ὡς ὁ ἀριθμός U. ^h οὐδὲ νοῦς U.W.
ⁱ ὧν] ὧν πότερον E, ὧν ἐν V. ^k τῶν μορίων] μορίῳ E. ^l τῶν om. V.
^m αὐτοῦ T. ⁿ παντό X. ^o δ'] δὴ X. ^p ἰκανὸν om. W. ^q καὶ om.
 S.V.W.

δ' ἀναγκαῖον νοῆσαι τῷ ὅλῳ κύκλῳ ^τ θιγόντα, τίς ἐστίν ἡ
^α τοῖς μορίοις θίξις; Ἔτι δὲ πῶς νοήσῃ τὸ μεριστὸν ἀμε- 18
 ρεῖ καὶ τὸ ἀμερὲς μεριστῷ; ^τ Ἀναγκαῖον ^ν δὲ ^ω τὸν νοῦν
^κ εἶναι τὸν κύκλον τοῦτον. Νοῦ μὲν γὰρ κίνησις νόησις,
 κύκλου δὲ περιφορά. ^ν Εἰ οὖν ἡ νόησις περιφορά, καὶ νοῦς
 ἂν ^ζ εἴη ὁ κύκλος, οὗ ἡ τοιαύτη περιφορά νόησις. Ἀεὶ ^α δὲ 19
 δὴ τι νοήσῃ· δεῖ γάρ, εἴπερ αἰδῖος ἡ περιφορά· τῶν μὲν
^β γὰρ πρακτικῶν ^ε νοήσεων ἔστι πέρατα (πᾶσαι γὰρ ἑτέρου
 χάριν), αἱ δὲ θεωρητικαὶ τοῖς λόγοις ὁμοίως ὀρίζονται.
 Λόγος δὲ ^δ πᾶς ὀρισμὸς ἢ ἀπόδειξις. ^ε Αἱ δ' ἀποδείξεις καὶ 20
 ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ^ε ἔχουσιν πῶς τέλος τὸν συλλογισμὸν ἢ τὸ
 συμπέρασμα· εἰ δὲ μὴ περατοῦνται, ἀλλ' οὐκ ἀνακάμπουσιν
^ε γε πάλιν ἐπ' ἀρχήν, ^η προσλαμβάνουσαι δ' αἰεὶ μέσον καὶ
 ἄκρον εὐθυποροῦσιν· ἡ δὲ περιφορά πάλιν ἐπ' ἀρχὴν ἀνα-
 κάμπτει. Οἱ δ' ὀρισμοὶ πάντες πεπερασμένοι. Ἔτι ^ι εἰ ἡ 21
 αὐτὴ ^κ περιφορά πολλάκις, δεήσει πολλάκις νοεῖν ^ι τὸ αὐτό.
 Ἔτι δ' ἡ νόησις ἔοικεν ἡρεμήσει τινὶ καὶ ἐπιστάσει μᾶλλον
 ἢ κινήσει· τὸν αὐτὸν ^μ δὲ τρόπον καὶ ὁ συλλογισμὸς.
 Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ μακάριόν γε τὸ μὴ ῥάδιον ἀλλὰ βίαιον· εἰ
 δ' ἐστὶν ἡ κίνησις αὐτῆς μὴ ^ν οὐσία, παρὰ φύσιν ^ο ἂν κινοῖτο.
 Ἐπίπονον δὲ καὶ τὸ μεμίχθαι τῷ σώματι μὴ δυνάμενον 22
 ἀπολυθῆναι, καὶ προσέτι φευκτόν, εἴπερ βέλτιον τῷ νῷ μὴ
 μετὰ σώματος ^ρ εἶναι, καθάπερ εἰωθέ τε λέγεσθαι καὶ πολ-
 λοῖς ^q συνδοκεῖ. Ἀδηλος δὲ ^τ καὶ τοῦ κύκλῳ φέρεσθαι τὸν 23
 οὐρανὸν ἢ αἰτία· οὔτε γὰρ τῆς ψυχῆς ἢ οὐσία αἰτία τοῦ
 κύκλῳ φέρεσθαι, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς οὕτω κινεῖται, οὔτε
 τὸ σῶμα αἷτιον, ἀλλ' ἡ ψυχὴ μᾶλλον ^ς ἐκείνῳ. Ἀλλὰ μὴν
^τ οὐδ' ὅτι βέλτιον λέγεται· καίτοι γ' ἐχρῆν διὰ τοῦτο τὸν

^τ θίγοντι V. ^ς τῶν μορίων W. ^τ ἀνάγκη W. ^ν τε X. ^ω τὸ S.
^κ εἶναι post ἀναγκαῖον δὲ V. ^ν εἰ οὖν ἡ] ἡ οὖν W. ^ζ ὁ κύκλος εἴη X.
^α δὴ om. W. ^β γὰρ ποιητικῶν ἢ πρ. S.U.W.X. ^ε κινήσεων S. ^δ πᾶς]
 πᾶς ἢ U. ^ε αἱ δ' ἀπ. καὶ] ἡ μὲν οὖν ἀπόδειξις E. ^ε ἔχουσα E. ^ε γε
 om. V. ^η προσαναλαμβάνουσαι E. ^ι εἰ] δ' S. ^κ φορὰ X. ^ι ταυτὸ X.
^μ δὴ V. ^ν οὐσία καὶ παρὰ X. ^ο ἂν κινοῖτο E: ceteri κινοῖτ' ἄν.
^ρ εἶναι καὶ καθάπερ S. ^q δοκεῖ W. ^τ καὶ om. W. ^ς ἐκείνο T. ^τ οὐ
 βέλτιον δ' ὅτι S.

- θεὸν ^ν κύκλῳ ποιεῖν φέρεσθαι τὴν ψυχὴν, ὅτι βέλτιον αὐτῇ
 24 τὸ κινεῖσθαι τοῦ μένειν, κινεῖσθαι δ' οὕτως ἢ ἄλλως. Ἐπεὶ
 δ' ἐστὶν ἡ τοιαύτη σκέψις ἐτέρων λόγων οἰκειότερα, ταύτην
 μὲν ἀφῶμεν ^ω τὸ νῦν. Ἐκείνο δὲ ἄτοπον συμβαίνει καὶ
 τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ τοῖς πλείστοις ^χ τῶν περὶ ψυχῆς· συν-
 ἀπτουσι γὰρ καὶ τιθέασιν εἰς σῶμα τὴν ψυχὴν, οὐθὲν ^γ προσ-
 διορίσαντες διὰ τίν' αἰτίαν καὶ πῶς ἔχοντος τοῦ σώματος.
 25 Καίτοι ^z δόξειεν ἂν τοῦτ' ἀναγκαῖον εἶναι· διὰ γὰρ τὴν κοι-
 νωνίαν τὸ μὲν ^a ποιεῖ τὸ δὲ πάσχει καὶ τὸ μὲν κινεῖται τὸ δὲ
 κινεῖ, τούτων δ' οὐθὲν ὑπάρχει πρὸς ἄλληλα τοῖς τυχούσιν.
 26 Οἱ δὲ ^b μόνον ἐπιχειροῦσι λέγειν ποῖόν τι ἡ ψυχὴ, περὶ δὲ
 τοῦ ^c δεξομένου σώματος οὐθὲν ἔτι προσδιορίζουσιν, ὥσπερ
 ἐνδεχόμενον κατὰ τοὺς Πυθαγορικούς μύθους τὴν τυχούσαν
 ψυχὴν εἰς τὸ τυχόν ^d ἐνδύεσθαι σῶμα· δοκεῖ γὰρ ἕκαστον
^e ἴδιον ἔχειν εἶδος ^f καὶ μορφήν. ^g Παραπλήσιον ^h δὲ λέγου-
 σιν ὥσπερ εἴ τις φαίη τὴν τεκτονικὴν εἰς αὐλοὺς ἐνδύεσθαι·
 δεῖ γὰρ τὴν μὲν τέχνην χρῆσθαι τοῖς ὀργάνοις, τὴν δὲ ψυ-
 χὴν τῷ σώματι.
 4 Καὶ ἄλλη δὲ τις δόξα παραδέδοται περὶ ψυχῆς, πιθανὴ
 μὲν ⁱ πολλοῖς οὐδεμιᾶς ^k ἥττον τῶν λεγομένων, ^l λόγους δ'
 ὥσπερ εὐθύνας δεδωκυῖα καὶ τοῖς ^m ἐν κοινῷ ⁿ γινομένοις λό-
 γοις· ἀρμονίαν γάρ τινα ^o αὐτὴν λέγουσι· καὶ γὰρ τὴν ^p ἀρ-
 μονίαν κρᾶσιν καὶ σύνθεσιν ^q ἐναντίων εἶναι, καὶ τὸ σῶμα
 2 ^r συγκεῖσθαι ἐξ ἐναντίων. Καίτοι ^s γε ἡ μὲν ἀρμονία λόγος
 τίς ἐστι τῶν μιχθέντων ^t ἢ σύνθεσις, τὴν δὲ ψυχὴν οὐδέτερον
^v οἶόν τ' εἶναι τούτων. Ἐτι δὲ τὸ κινεῖν οὐκ ἔστιν ἀρμο-

^v ποιεῖν κύκλῳ S.V.W. ^ω τὰ T. ^χ τῶν] τοῖς E. ^γ προσδιορίσαντες S, προσδιορίσαντες καὶ V. ^z δόξειέ γ' ἂν S. ^a ποιεῖ τι τὸ S.T.V.W.X. ^b λέγειν μόνον ἐπιχειροῦσιν W. ^c δεξαμένου S. ^d ἐνδύεσθαι om. S. ^e εἶδος ἴδιον ἔχειν W. ^f καὶ] σῶμα καὶ E. ^g παραπλησίως S. ^h δὴ S.X, δὴ τι T.V.W. ⁱ πολλοῖς καὶ οὐδεμιᾶς T.W. ^k ἥττων T.V.W.X. et corr. S. ^l λόγοις V. ^m ἐν τῷ κοινῷ S. ⁿ γινομένοις λόγοις] λεγομένοις λόγοις W, λεγομένοις S. ^o αὐτὴν τινες λ. V.W. ^p ἀρμονίας S. ^q ἐναντίον S. ^r κινεῖσθαι S. ^s γε om. E. ^t ἢ] ἢ καὶ T.W. ^v τούτων οἶόν τ' εἶναι V.

νίας, ψυχῇ δὲ ^ωπάντες ἀπονέμουσι τοῦτο μάλισθ' ὥς εἰπεῖν.
^ι Ἀρμόζει ^χ δὲ μάλλον καθ' ^υ ὑγείας λέγειν ἀρμονίαν, καὶ
ὅλως τῶν σωματικῶν ἀρετῶν, ἢ κατὰ ψυχῆς. ^z Φανερώτα-
τον ^a δ' εἴ τις ἀποδιδόναι πειραθείη τὰ πάθη καὶ τὰ ἔργα
τῆς ψυχῆς ἀρμονίᾳ τινί· χαλεπὸν γὰρ ἐφαρμόζειν. ^ι Ἐτι
δ' ^b εἰ ^c λέγοιμεν τὴν ἀρμονίαν εἰς δύο ἀποβλέποντες, κυριώ-
τατα μὲν τῶν μεγεθῶν ἐν τοῖς ἔχουσι κίνησιν καὶ ^d θέσιν τὴν
σύνθεσιν αὐτῶν, ἐπειδὴ οὕτω ^e συναρμόζωσιν ὥστε μηδὲν
^f συγγενὲς παραδέχεσθαι, ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸν τῶν μεμιγμέ-
νων λόγον. Οὐδετέρως μὲν οὖν εὐλογον, ἢ δὲ σύνθεσις τῶν ⁴
τοῦ σώματος μερῶν λίαν εὐεξέταστος· πολλαί τε γὰρ ^g αἱ
συνθέσεις τῶν ^h μερῶν καὶ πολλαχῶς· τίνος οὖν ἢ πῶς ὑπο-
λαβεῖν ⁱ τὸν νοῦν χρή σύνθεσιν εἶναι, ἢ ^k καὶ τὸ αἰσθητικὸν
^l ἢ ὀρεκτικόν; Ὅμοίως δὲ ἄτοπον καὶ ^m τὸν λόγον ⁿ τῆς ⁵
μίξεως εἶναι τὴν ψυχὴν· οὐ γὰρ τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον ἢ
μίξις τῶν στοιχείων καθ' ἣν σὰρξ καὶ καθ' ἣν ὀστοῦν. Συμ-
βήσεται οὖν πολλὰς τε ψυχὰς ἔχειν καὶ κατὰ πᾶν τὸ σῶμα,
εἴπερ πάντα μὲν ἐκ τῶν στοιχείων μεμιγμένων, ^o ὁ δὲ τῆς
μίξεως λόγος ἀρμονία καὶ ψυχή. Ἀπαιτήσκει δ' ἂν τις ⁶
^p τοῦτό γε καὶ παρ' Ἑμπεδοκλέους· ἕκαστον γὰρ ^q αὐτῶν
λόγῳ τινί φησιν εἶναι· πότερον οὖν ^r ὁ λόγος ἐστὶν ἢ ψυχή,
ἢ μάλλον ἕτερόν τι οὐσα ^s ἐγγίνεται τοῖς ^t μέλεσιν; ^ι Ἐτι
δὲ ^v πότερον ἢ φιλία τῆς ^w τυχούσης αἰτία μίξεως ἢ τῆς κατὰ
^x τὸν λόγον; Καὶ αὕτη πότερον ὁ λόγος ἐστὶν ἢ παρὰ τὸν
λόγον ἕτερόν τι; Ταῦτα μὲν οὖν ἔχει τοιαύτας ἀπορίας· ⁷
εἰ δ' ἐστὶν ἕτερον ἢ ψυχὴ τῆς μίξεως, τί δὴ ποτε ^y ἅμα ^z τῷ
σαρκὶ εἶναι ἀναιρεῖται καὶ ^a τῷ τοῖς ἄλλοις μορίοις τοῦ ζώου;

^ω ἀπονέμουσιν ἅπαντες τοῦτο S.T.V.W, ἅπαντες ἀπ. τ. X. ^x τε X.
^y ὑγείας X. ^z φανερωτάτων E, φανερώτερον S.V. ^a δ' ἂν εἴη εἰ W.
^b ἐπεὶ V. ^c λέγομεν S.T.V.X. ^d θέσιν καὶ τὴν X. ^e συναρμοσθῶσιν X.
^f συγγενέσθαι E. ^g αἱ om. Γ.V. ^h μερῶν] πολλῶν Γ. ⁱ χρὴ τὸν
νοῦν S.T.V.W. ^k καὶ om. W. ^l ἢ καὶ ὀρ. X, ἢ τὸ ὀρ. W. ^m τὸ V.X.
ⁿ εἶναι τῆς μίξεως X. ^o ὁ] οὐ W. ^p γε τοῦτο W. ^q αὐτῶν ἐν λόγῳ W.
^r ὁ om. V. ^s ἐγίνετο Γ. ^t μέρεσιν W. et pr. E, μιχθείσιν X. ^v ἢ
φιλία πότερον X. ^w τυχούσης] ψυχῆς S. ^x τὸν om. W. ^y ἅμα post
ἀναιρεῖται W. ^z τὸ V. ^a τὸ Γ, om. S.V.W.

Πρὸς δὲ τούτοις εἴπερ μὴ ἕκαστον τῶν μορίων ψυχὴν ἔχει, εἰ μὴ ἔστιν ἡ ψυχὴ ὁ λόγος τῆς μίξεως, τί ἔστιν ὃ φθείρεται τῆς 8 ψυχῆς ἀπολειπούσης; Ὅτι μὲν οὖν οὐθ' ἀρμονίαν οἶόν τ' εἶναι τὴν ψυχὴν οὐτε κύκλῳ περιφέρεσθαι, δῆλον ἐκ τῶν εἰρημέ-
νων. Κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ^d κινεῖσθαι, καθάπερ εἵπομεν, ^e ἔστι ^f καὶ κινεῖν ἑαυτήν, οἷον κινεῖσθαι μὲν ἐν ᾧ ἔστί, τοῦτο δὲ κινεῖσθαι ὑπὸ τῆς ψυχῆς· ἄλλως δ' οὐχ οἶόν τε ^g κινεῖσθαι 9 κατὰ τόπον αὐτήν. Εὐλογώτερον δ' ἀπορήσειεν ἂν τις περὶ αὐτῆς ὡς κινουμένης, εἰς τὰ τοιαῦτα ἀποβλέψας. Φαμὲν γὰρ τὴν ψυχὴν λυπεῖσθαι χαίρειν, θαρρεῖν φοβεῖσθαι, ἔτι δὲ ὀργίζεσθαι ^h τε καὶ αἰσθάνεσθαι ⁱ καὶ διανοεῖσθαι· ταῦτα δὲ 10 πάντα κινήσεις εἶναι δοκοῦσιν. Ὅθεν οἰηθεῖη τις ἂν αὐτὴν ^k κινεῖσθαι· τὸ δ' οὐκ ἔστιν ἀναγκαῖον· εἰ γὰρ καὶ ὅτι μά-
λιστα τὸ λυπεῖσθαι ἢ χαίρειν ἢ διανοεῖσθαι κινήσεις εἰσὶ, καὶ ἕκαστον κινεῖσθαι ^l τούτων, τὸ δὲ κινεῖσθαι ἔστιν ὑπὸ τῆς ψυχῆς, οἷον τὸ ὀργίζεσθαι ^m ἢ φοβεῖσθαι ⁿ τῷ τὴν καρδίαν ὠδὶ ^o κινεῖσθαι, τὸ δὲ διανοεῖσθαι ἢ τοιοῦτον ^p ἴσως ἢ ἕτερόν τι· τούτων δὲ συμβαίνει τὰ μὲν κατὰ φοράν τινῶν κινουμέ-
νων, τὰ δὲ κατ' ἀλλοίωσιν. Ποῖα δὲ καὶ πῶς, ἕτερός ἐστι 11 λόγος. ^q Τὸ δὲ λέγειν ὀργίζεσθαι τὴν ψυχὴν ὁμοιον καὶ εἴ τις ^r λέγοι τὴν ψυχὴν ὑφαίνειν ἢ οἰκοδομεῖν· βέλτιον γὰρ ἴσως μὴ λέγειν τὴν ψυχὴν ἐλεεῖν ἢ μαρτυρεῖν ἢ διανοεῖσθαι, 12 ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπον τῇ ψυχῇ. ^s Τοῦτο δὲ μὴ ὡς ἐν ἐκείνῃ τῆς κινήσεως ^t οὔσης, ἀλλ' ὅτε μὲν ^v μέχρι ἐκείνης, ὅτε ^w δ' ἀπ' ἐκείνης, οἷον ἡ μὲν αἴσθησις ἀπὸ ^x τωνδὶ, ἡ δ' ἀνάμνησις ἀπ' ἐκείνης ἐπὶ τὰς ἐν τοῖς αἰσθητηρίοις κινήσεις ἢ μονάς.
^υ Ὁ δὲ νοῦς ἔοικεν ἐγγίνεσθαι οὐσία τις οὐσα, καὶ οὐ φθείρε- 13 σθαι. Μάλιστα γὰρ ἐφθείρετ' ἂν ὑπὸ τῆς ἐν τῷ γήρα

^b ὁ om. T. ^c ἀπολειπούσης T.V.X. ^d καθάπερ εἵπομεν κινεῖσθαι V.
^e ἔστι om. W. ^f κινεῖν καὶ W. ^g κινεῖσθαι post τόπον V, om. W.
^h τε om. V. ⁱ καὶ διανοεῖσθαι om. T. ^k κινεῖσθαι ἢ χαίρειν. τὸ W.
^l τούτων] τι X. ^m ἢ τὸ φ. X. ⁿ τὸ V. ^o κιν. ἢ οἰδεῖν. τὸ V. ^p ἴσως
ἢ] ἢ ἴσως S.V, ἢ ἴσως δὲ W, ἴσως T.X. ^q τὸ δὲ] τὸ δὲ T. ^r λέγει T.
^s τούτῳ E. ^t οὔσης om. E. ^v μέχρις T.V.W.X. ^w δ' ὡς ἀπ' W.
^x τωνδε X.

ἀμαυρώσεως, ὃν δ' ἴσως ὅπερ ἐπὶ τῶν αἰσθητηρίων συμβαίνει· εἰ γὰρ λάβοι ὁ πρεσβύτης ὄμμα τοιονδί, ^z βλέποι ἂν ὥσπερ ^a καὶ ὁ νέος. Ὡστε τὸ γήρας οὐ τῷ ^b τὴν ψυχὴν τι πεπονθέναι, ἀλλ' ἐν ᾧ, καθάπερ ἐν μέθαις καὶ νόσοις. Καὶ ¹⁴ τὸ νοεῖν δὴ καὶ τὸ θεωρεῖν μαραίνεται ^c ἄλλου τινὸς ἔσω φθειρομένου, αὐτὸ δὲ ἀπαθές ἐστιν. Τὸ δὲ διανοεῖσθαι ^d καὶ φιλεῖν ἢ μισεῖν οὐκ ἔστιν ἐκείνου πάθη, ἀλλὰ τουοῦ τοῦ ἔχοντος ἐκείνο, ^e ἢ ἐκείνο ἔχει. Διὸ καὶ τούτου φθειρομένου ¹⁵ οὔτε μνημονεύει οὔτε φιλεῖ· οὐ γὰρ ἐκείνου ἦν, ἀλλὰ τοῦ κοινου, ὃ ἀπόλωλεν· ὁ δὲ νοῦς ἴσως θεϊότερόν τι καὶ ἀπαθές ἐστιν. Ὅτι μὲν ^f οὖν οὐχ οἷόν τε κινεῖσθαι τὴν ψυχὴν, φανερόν ἐκ τούτων· εἰ δ' ὅλως μὴ κινεῖται, δῆλον ὡς οὐδ' ὑφ' ^g ἑαυτῆς. Πολὺ δὲ τῶν εἰρημένων ^b ἀλογώτατον τὸ λέγειν ¹⁶ ἀριθμὸν εἶναι τὴν ψυχὴν κινουῖνθ' ἑαυτόν· ὑπάρχει γὰρ αὐτοῖς ἀδύνατα ⁱ πρῶτα μὲν τὰ ἐκ τοῦ κινεῖσθαι συμβαίνοντα, ἰδίᾳ δ' ἐκ τοῦ λέγειν ^k αὐτὴν ἀριθμόν· πῶς γὰρ χρή νοῆσαι μονάδα κινουμένην, καὶ ὑπὸ τίνος, καὶ πῶς, ἀμερῇ καὶ ἀδιάφορον οὖσαν; ¹ Εἰ γὰρ ἐστι ^m κινητικὴ καὶ κινητὴ, διαφέρειν δεῖ. Ἔτι δ' ἐπεὶ φασὶ κινηθεῖσαν γραμμὴν ἐπίπεδον ποιεῖν, ¹⁷ στιγμὴν δὲ γραμμὴν, καὶ αἱ τῶν μονάδων κινήσεις γραμμαὶ ἔσονται· ἢ γὰρ ⁿ στιγμὴ μονάς ἐστι θέσιν ἔχουσα· ὁ δ' ἀριθμὸς τῆς ψυχῆς ἤδη πού ἐστι καὶ θέσιν ἔχει. Ἔτι δ' ¹⁸ ἀριθμοῦ μὲν ἂν ^o ἀφέλῃ τις ἀριθμὸν ἢ μονάδα, λείπεται ἄλλος ἀριθμός· τὰ δὲ φυτὰ καὶ τῶν ζώων πολλὰ διαιρούμενα ζῇ, καὶ δοκεῖ τὴν αὐτὴν ^p ψυχὴν ἔχειν τῷ εἶδει. ^r Δόξειε δ' ¹⁹ ^s ἂν ^t οὐθὲν διαφέρειν μονάδας λέγειν ἢ σωμάτια ^v μικρά· καὶ γὰρ ἐκ τῶν Δημοκρίτου ^w σφαιρίων ἂν γένωνται στιγμαί, μόνον δὲ ^x μένη τὸ ποσόν, ἔσται τι ἐν αὐτῷ τὸ μὲν κινεῖν τὸ

ὃν δ' ὥσπερ S.T.V.W.X. ^z βλέπει V. ^a καὶ om. X. ^b πεπονθέναι τι τὴν ψυχὴν V.W, τὴν ψυχὴν πεπονθέναι S. ^c ἀλλ' οὐ S. ^d καὶ] ἢ T. ^e ἢ] οὐ V. ^f οὖν om. S. ^g αὐτῆς X. ^h ἀλογώτερον T. ⁱ πρῶτον X. ^k αὐτόν S. ^l εἰ] ἢ T, ἢ X. ^m κινητὴ καὶ κινητικὴ W, κινητικὴ καὶ κινεῖται X. ⁿ μονὰς στιγμὴ T. ^o ἀφέλῃ τε τις S. ^p αὐτὴν om. E. ^q ἔχειν ψυχὴν S.T.U.V. ^r δόξει X. ^s ἂν] ἂν οὖν T. ^t οὐθὲν] ὁμοίως μηδὲν V.W. ^v σμικρά S.T. ^w σφαιρῶν T.X. ^x μένει V.

δὲ κινούμενον, ὥσπερ ἐν τῷ ^γ συνεχεῖ· οὐ γὰρ διὰ τὸ μεγέθει διαφέρειν ἢ ^z μικρότητι ^a συμβαίνει τὸ λεχθέν, ἀλλ' ὅτι πο-
 20 σόν. Διὸ ἀναγκαῖον εἶναί τι τὸ ^b κινήσον τὰς μονάδας. Εἰ
 δ' ἐν τῷ ζῳῷ τὸ κινεῖν ἢ ψυχὴ, ^c καὶ ἐν τῷ ἀριθμῷ, ὥστε οὐ
 τὸ κινεῖν καὶ ^d τὸ κινούμενον ἢ ψυχὴ, ἀλλὰ τὸ κινεῖν μόνον.
 21 Ἐνδέχεται ^e δὲ δὴ πῶς μονάδα ^f ταύτην εἶναι· δεῖ γὰρ ὑπάρ-
 χειν ^g τινὰ αὐτῇ ^h διαφορὰν πρὸς τὰς ἄλλας· στιγμῆς δὲ
 22 μοναδικῆς τίς ^{αν} ⁱ εἴη διαφορὰ πλὴν θέσις; Εἰ μὲν οὖν εἰσὶν
 ἕτεραι αἱ ἐν τῷ σώματι μονάδες ^k καὶ αἱ στιγμαί, ἐν τῷ
 αὐτῷ ἔσονται αἱ μονάδες· καθέξει γὰρ χώραν στιγμῆς.
 Καίτοι τί ^l κωλύει ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι, εἰ δύο, καὶ ἀπείρους;
 23 Ὡν γὰρ ὁ τρόπος ἀδιαίρετος, καὶ αὐτά. Εἰ δ' ^m αἱ ἐν τῷ
 σώματι στιγμαί ⁿ ὁ ἀριθμὸς ὁ τῆς ψυχῆς, ^o ἢ εἰ ὁ ^p ἐκ τῶν
 ἐν τῷ σώματι στιγμῶν ἀριθμὸς ἢ ψυχὴ, διὰ τί οὐ πάντα
 ψυχὴν ἔχουσι τὰ σώματα; Στιγμαί γὰρ ἐν ἅπασιν δοκοῦσιν
^q εἶναι καὶ ἄπειροι. Ἔτι δὲ πῶς οἶόν τε χωρίζεσθαι τὰς
^r ψυχὰς καὶ ἀπολύεσθαι τῶν σωμάτων, εἴ ^s γε μὴ διαιροῦνται
 αἱ γραμμαί ^t εἰς στιγμάς;
 5 ^v Συμβαίνει ^w δέ, καθάπερ εἵπομεν, ^x τῇ μὲν ^y ταὐτὸ λέγειν
 τοῖς σῶμά ^z τι λεπτομερὲς αὐτὴν τιθεῖσι, τῇ δ', ὥσπερ Δη-
 μόκριτος κινεῖσθαι φησιν ὑπὸ τῆς ψυχῆς, ^a ἴδιον ^b τὸ ἄτοπον·
 εἴπερ γὰρ ἐστὶν ἢ ψυχὴ ἐν παντὶ τῷ αἰσθανομένῳ ^d σώ-
 ματι, ἀναγκαῖον ἐν τῷ αὐτῷ δύο εἶναι σώματα, εἰ σῶμά τι ἢ
 ψυχὴ· τοῖς δ' ἀριθμὸν λέγουσιν, ἐν τῇ μιᾷ στιγμῇ πολλὰς
 στιγμάς ἢ πᾶν σῶμα ψυχὴν ἔχειν, εἰ μὴ διαφέρων τις ἀρι-
 θμὸς ἐγγίνεται καὶ ἄλλος ^e τις τῶν ὑπαρχουσῶν ἐν ^f τῷ σώ-

^γ συνεχεῖ] μεγέθει T.W. ^z σμικρότητι plerique. ^a συμβ.] τοῦτο
 συμβαίνει W. ^b κινήσαν T.W. ^c καὶ τὸ ἐν T. ^d τὸ post καὶ om.
 S.U.W.X. ^e δὲ om. V.W.X. ^f αὐτὴν T.X. ^g αὐτῇ τινα V.W, τινα
 αὐτῆς S. ^h διαφορὰν—εἴη om. S. ⁱ εἴη] ἢ E. ^k καὶ αἱ] καὶ S.U.V.W,
 ἢ T. ^l κωλύσει V.W. ^m αἱ om. S. ⁿ ὁ prius om. X, alterum E.
^o ἢ om. V. ^p ἐκ om. E. ^q καὶ ἄπειροι εἶναι W. ^r στιγμάς V.W.X.
^s γε om. E. ^t εἰς τὰς στ. T.W. ^v συμβαίη U. ^w δὲ καὶ καθ. E.
^x πῇ W. ^y ταὐτὸν T. ^z τι om. T, in margine ponit W. ^a ἴδιον
 om. S. ^b τὸ om. X. ^c περ om. pr. E. ^d σώματι om. W. ^e τις
 ante τῶν om. X. ^f τοῖς σώμασιν E.

ματι στιγμῶν. ^ς Συμβαίνει ^h τε ⁱ κινεῖσθαι τὸ ζῶον ὑπὸ ² τοῦ ἀριθμοῦ, καθάπερ ^k καὶ Δημόκριτον ¹ ἔφαμεν αὐτὸ κινεῖν· τί γὰρ διαφέρει σφαίρας λέγειν σμικρὰς ἢ μονάδας μεγάλας, ἢ ὅλως μονάδας φερομένας; Ἀμφοτέρως γὰρ ἀναγκαῖον κινεῖν τὸ ζῶον τῷ κινεῖσθαι ^m ταύτας. Τοῖς ⁿ δὲ συμ- ³ πλέξασιν εἰς τὸ αὐτὸ κίνησιν καὶ ἀριθμὸν ταῦτά ^o τε συμβαίνει καὶ πολλὰ ἕτερα ^p τοιαῦτα· οὐ γὰρ μόνον ὀρισμὸν ψυχῆς ^q ἀδύνατον τοιοῦτον εἶναι, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός. Δῆλον ^δ ⁴ εἴ τις ^r ἐπιχειρήσειεν ἐκ τοῦ λόγου τούτου τὰ πάθη καὶ τὰ ἔργα τῆς ψυχῆς ἀποδιδόναι, οἷον λογισμούς, αἰσθήσεις, ἡδονάς, λύπας, ὅσα ἄλλα τοιαῦτα· ὥσπερ γὰρ εἶπομεν πρότερον, οὐδὲ ^s μαντεύσασθαι ῥάδιον ἐξ αὐτῶν. Τριῶν δὲ τρόπων ⁵ παραδεδομένων καθ' οὓς ὀρίζονται τὴν ψυχὴν, οἱ μὲν τὸ κινητικώτατον ἀπεφάνησαν ^t τῷ κινεῖν ἑαυτό, οἱ δὲ σῶμα ^v τὸ λεπτομερέστατον ἢ τὸ ^w ἀσώματώτατον τῶν ἄλλων. Ταῦτα ^x δὲ τίνας ἀπορίας ^y τε ^z καὶ ὑπεναντιώσεις ἔχει, διεληλύθαμεν σχεδόν. Λείπεται ^δ ἐπισκέψασθαι πῶς λέγεται ^a τὸ ἐκ τῶν στοιχείων αὐτὴν εἶναι. Λέγουσι μὲν γάρ, ^b ἢ ^c αἰσθάνηταί ⁶ ^d τε τῶν ὄντων καὶ ἕκαστον ^e γνωρίζῃ, ἀναγκαῖον δὲ συμβαίνειν πολλὰ καὶ ἀδύνατα τῷ λόγῳ· τίθενται γὰρ γνωρίζειν τῷ ὁμοίῳ τὸ ὁμοιον, ὥσπερ ^{αν} εἰ τὴν ψυχὴν τὰ πράγματα τιθέντες. Οὐκ ἔστι δὲ μόνα ταῦτα, ^f πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα, μάλλον ^δ ἴσως ἄπειρα τὸν ἀριθμόν, τὰ ἐκ τούτων. Ἐξ ὧν ⁷ μὲν οὖν ^g ἐστὶν ἕκαστον ^h τούτων, ⁱ ἔστω γινώσκειν τὴν ψυχὴν καὶ αἰσθάνεσθαι· ἀλλὰ τὸ σύνολον ^k τίνι ^l γνωριεῖ ἢ αἰσθάνεται, οἷον τί θεὸς ^m ἢ ἄνθρωπος ἢ σὰρξ ἢ ὅσπουν; Ὁμοίως δὲ καὶ ⁿ ἄλλο ὁτιοῦν τῶν συνθέτων· οὐ γὰρ ὁπωσοῦν ἔχοντα

^ς συμβαίνει E. ^h δὲ U.X, om. S. ⁱ τὸ ζῶον κιν. W, τὸ σῶμα κιν. T. ^k καὶ om. S.U. ^l αὐτὸ ἔφαμεν E.X. ^m αὐτάς S.T.U.V.W.X. ⁿ δὲ V. ^o τε] γε X, om. U. ^p τοιαῦτα om. U. ^q τοιοῦτον ἀδύνατον X. ^r ἐπιχειρήσοι T. ^s μαντεύεσθαι S.T.U.V.W. ^t τῷ] τὸ V. ^v τὸ] τι V. ^w ἀσώματον X. ^x δὲ om. X. ^y τε om. V.W. ^z ἔχει καὶ ὑπεναντιώσεις W. ^a τὸ] τὰ E. ^b ἢ om. pr. E. ^c αἰσθάνηται T.W. ^d τε om. V.X. ^e γνωρίζειν T. ^f πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα om. V. ^g ἐστὶν post τούτων W. ^h τούτων om. X. ⁱ ἔστω om. S. ^k τίνι—ἢ] οὐ—οὐδ' W.X. ^l γνωρίσαι V. ^m ἢ τί ἄνθρωπος S. ⁿ ὅτι οὖν ἄλλο S.T.U.V.W.X.

τὰ στοιχεῖα τούτων ἕκαστον, ἀλλὰ λόγῳ τινὶ καὶ συνθέσει, καθάπερ φησὶ ^ο καὶ Ἑμπεδοκλῆς τὸ ὁστοῦν.

Ἡ δὲ χθὼν ἐπίηρος ἐν εὐστέροισι χοάνοισιν

ῤτὰ δύο τῶν ὑκτῶ ^ημερέων λάχε νήστιδος αἴγλης,

τέσσαρα δ' Ἡφαίστοιο· τὰ δ' ὁστέα ^ρλεῦκ' ^ςἐγένοντο.

8 Οὐδὲν οὖν ὄφελος ^ιεἶναι τὰ στοιχεῖα ^νἐν τῇ ψυχῇ, εἰ μὴ καὶ
^ωοὶ λόγοι ἐνέσονται καὶ ἡ σύνθεσις· γνωριεῖ γὰρ ἕκαστον τὸ
ὅμοιον, τὸ δ' ὁστοῦν ^χἢ τὸν ἄνθρωπον οὐθέν, εἰ μὴ καὶ ταῦτ'
ἐνέσται. Τοῦτο δ' ὅτι ἀδύνατον, ^υοὐθέν δεῖ λέγειν· τίς γὰρ
^ζἂν ἀπορήσειεν εἰ ^αἔνεστιν ἐν τῇ ψυχῇ λίθος ἢ ἄνθρωπος;
9 Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ μὴ ἀγαθόν. Τὸν αὐτὸν
δὲ τρόπον καὶ ^βπερὶ τῶν ἄλλων. Ἔτι δὲ πολλαχῶς λεγο-
μένου τοῦ ὄντος (σημαίνει γὰρ τὸ μὲν τόδε τι, τὸ δὲ ποσὸν
ἢ ποιὸν ἢ καὶ τινα ἄλλην τῶν διαιρεθεισῶν κατηγοριῶν) πό-
τερον ἐξ ἀπάντων ^εἔσται ἡ ψυχὴ ἢ οὐ; Ἀλλ' οὐ δοκεῖ
10 ^δκοινὰ πάντων ^εεἶναι στοιχεῖα. Ἀρ' οὖν ὅσα τῶν οὐσιῶν
ἐκ τούτων ^εμόνον; Πῶς οὖν γινώσκει καὶ τῶν ἄλλων ἕκα-
στον; Ἡ φήσουσιν ἑκάστου γένους εἶναι στοιχεῖα καὶ ἀρχὰς
^ςιδίας, ἐξ ὧν τὴν ψυχὴν συνεστάναι; ^ηἜστι ^ιἄρα ποσὸν
καὶ ποιὸν καὶ οὐσία. Ἀλλ' ἀδύνατον ^κἐκ τῶν τοῦ ποσοῦ
στοιχείων ^ιοὐσίαν εἶναι καὶ μὴ ποσόν. Τοῖς ^μδὴ λέγουσιν
11 ἐκ πάντων ^νταῦτά τε καὶ τοιαῦθ' ἕτερα συμβαίνει. Ἀτοπον
^οδὲ καὶ τὸ φάναι μὲν ἀπαθὲς εἶναι τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου,
αἰσθάνεσθαι δὲ τὸ ὅμοιον τοῦ ὁμοίου καὶ γινώσκειν τῷ ὁμοίῳ
τὸ ὅμοιον. Τὸ ^ρδ' αἰσθάνεσθαι πᾶσχειν ^ατι καὶ ^ρκινεῖσθαι
12 τιθέασιν· ὁμοίως ^ςδὲ καὶ τὸ νοεῖν ^ιτε καὶ γινώσκειν. Πολ-
λὰς δ' ἀπορίας καὶ δυσχερείας ἔχοντος τοῦ λέγειν, καθάπερ

^ο καὶ om. X. ^ρ τὰ] τῶν E.S.T.U.X, τὰς W. ^η μοιράων U.V.W.
^ρ λευκὰ E.T.V.W. ^ς γένοντο T.V.W. ^ι ἐνεῖναι E. ^ν ἐν om. X.
^ω οὐ om. V. ^χ ἢ] καὶ S.U. ^υ οὐδὲ X. ^ζ ἂν om. X. ^α ἐστὶν
U.W.X. ^β ἐπὶ T.X. ^ε ἐστὶν X. ^δ κοινὰ] τινὰ S. ^ε εἶναι τὰ στ. E.
^ε μόνων S.T.U.V.X. ^ς ιδίως S, ιδίας corr. E. ^η ἐστὶν X. ^ι ἄρα
καὶ π. W. ^κ ἐκ om. U.V. ^ι εἶναι οὐσίαν V. ^μ δὲ V. ^ν ταῦτά τε
καὶ om. V. ^ο δὲ om. W. ^ρ δ'] γὰρ T.X. ^α τε E. ^ρ κινεῖν E,
ποιεῖν U.X. ^ς δὲ om. V. ^ι τε] τι V om. E.

Ἐμπεδοκλῆς, ὡς τοῖς σωματικοῖς στοιχείοις ἕκαστα γνωρίζεται καὶ πρὸς τὸ ὅμοιον, μαρτυρεῖ τὸ νῦν ^νλεχθέν· ὅσα γὰρ ^ωἔνεστιν ἐν τοῖς τῶν ζώων σώμασιν ἀπλῶς γῆς, οἷον ὅστ᾽ αὖ νεῦρα τρίχες, οὐθενὸς αἰσθάνεσθαι δοκεῖ, ^κὥστ' οὐδὲ τῶν ὁμοίων. Καίτοι ^υπροσῆκεν. ^ζἘτι δ' ἑκάστη τῶν ἀρ- 13 χῶν ἄγνοια ^απλείων ἢ σύνεσις ^βὑπάρξει· γινώσεται μὲν γὰρ ἐν ^εἑκάστον, πολλὰ δ' ἀγνοήσει· ^δπάντα γὰρ τᾶλλα. Συμβαίνει ^εδ' Ἐμπεδοκλεῖ γε καὶ ἀφρονέστατον εἶναι τὸν θεόν· μόνος γὰρ τῶν στοιχείων ^εἐν οὐ ^ςγνωριεῖ, τὸ νεῖκος, τὰ δὲ θνητὰ πάντα· ἐκ πάντων γὰρ ἕκαστον. Ὀλως ^ητε διὰ τίν' 14 αἰτίαν οὐχ ἅπαντα ψυχὴν ἔχει τὰ ὄντα, ἐπειδὴ ^ιπάν ἢ στοιχείον ἢ ^κἐκ στοιχείου ἑνὸς ^λἢ πλειόνων ἢ πάντων; Ἀναγκαῖον γὰρ ἐστίν ^μἐν τι γινώσκειν ἢ τινὰ ἢ πάντα. Ἀπορῆ- 15 σειε δ' ἂν τις καὶ τί ποτ' ἐστὶ τὸ ἐνοποιοῦν αὐτά· ὕλη γὰρ ἔοικε τὰ ^νγε στοιχεῖα· κυριώτατον ^ογὰρ ἐκείνο τὸ συνέχον ὃ τί ποτ' ἐστίν· τῆς ^ρδὲ ψυχῆς ^qεἶναί τι κρεῖττον καὶ ^ρἄρχον ἀδύνατον· ἀδυνατώτερον ^ςδ' ἔτι τοῦ νοῦ· ^τεὐλογον ^νγὰρ ^ωτοῦτον εἶναι ^κπρογενέστατον καὶ ^υκύριον κατὰ φύσιν, τὰ δὲ στοιχεῖα ^ζφασὶ πρῶτα τῶν ὄντων εἶναι. Πάντες δὲ καὶ 16 οἱ διὰ τὸ γνωρίζειν καὶ αἰσθάνεσθαι ^ατὰ ὄντα τὴν ψυχὴν ἐκ τῶν στοιχείων λέγοντες αὐτήν, καὶ οἱ τὸ κινητικώτατον, οὐ περὶ ^βπάσης λέγουσι ψυχῆς· οὔτε γὰρ τὰ αἰσθανόμενα πάντα κινητικά· φαίνεται ^εγὰρ εἶναί τινα ^δμόνιμα τῶν ζώων κατὰ

^ν λεχθησόμενον T. et corr. U. ^ω ἔστιν E.W.X. ^κ ὥστ'] ὥσπερ V. ^υ προσῆκεν τὰ νεῦρα καὶ τὰς τρίχας γεγερά ὄντα τῶν ὁμοίων αἰσθάνεσθαι. ἔτι W. ^ζ ἔτι] εἰ U. ^α πλέον S.U.V.W.X. ^β ὑπάρχει W.X. ^ε ἑκάστη T.W.X. ^δ πάντα γὰρ τὰ ἄλλα om. pr. E. ^ε δ'] δὲ καὶ S. ^ε ἐν om. T. ^ς γνωρίζει E. ^η δὲ S.T.U.V.W. ^ι πάν om. pr. E. ^κ ἐκ στοιχείου] ἐκ στοιχείων καὶ στοιχείων ἢ W, ἐκ τῶν στοιχείων καὶ στοιχείων X. ^λ ἢ ἐκ πλ. T.V.W. ^μ ἐν τι] ἐν S.U.X, ἢ ἐν W. ^ν γε om. S.T.W.X. ^ο γὰρ] δ' pr. E. ^ρ δὲ om. S. ^q εἶναί τι κρεῖσσον E.W.X, κρεῖττον εἶναί τι U. ^ρ ἀρχὴ S. ^ς δὲ τι W. ^τ εὐλογώτερον T.W, εὐλογώτατον S.V. ^ν γε S, γὰρ ἄρα X. ^ω τοῦτο εἶναι X, εἶναι τοῦτον T.V. ^κ προγενέστερον X, προσγενέστατον T.U.V. ^υ κυριώτατον T. ^ζ φασί] ταυτὶ V. ^α τὴν ψ. τὰ ὄντα S.T.U, τὰ κατὰ τὴν ψ. V. ^β ἀπάσης S.T.U.V.W.X. ^ε γὰρ] γε S. ^δ μόρια S, ἐστῶτα margo S.

τόπον. Καίτοι ^eδοκεῖ γε ταύτην μόνην τῶν κινήσεων κινεῖν
 17 ἢ ^fψυχὴ τὸ ζῶον. Ὅμοίως δὲ καὶ ὅσοι τὸν νοῦν καὶ τὸ αἰ-
 σθητικὸν ἐκ τῶν στοιχείων ποιοῦσιν· φαίνεται γὰρ τὰ τε
 φυτὰ ζῆν οὐ μετέχοντα ^gφορᾶς οὐδ' αἰσθήσεως, καὶ τῶν ζώων
 πολλὰ διάνοιαν οὐκ ^hἔχειν. Εἰ δέ τις καὶ ταῦτα παραχωρή-
 σειε, καὶ θείη τὸν νοῦν μέρος τι τῆς ψυχῆς, ⁱὁμοίως δὲ καὶ τὸ
 αἰσθητικόν, οὐδ' ἂν οὕτω λέγοιεν ^kκαθόλου ^lπερὶ πάσης ψυ-
 18 χῆς οὐδὲ περὶ ὅλης ^mοὐδὲ μιᾶς. Τοῦτο δὲ πέπονθε καὶ ὁ ἐν
 τοῖς Ὀρφικοῖς ⁿἔπεσι καλουμένοις λόγος· φησὶ γὰρ τὴν
 ψυχὴν ἐκ τοῦ ὅλου εἰσιέναι ἀναπνεόντων, φερομένην ὑπὸ τῶν
 ἀνέμων. Οὐχ οἷόν τε ^pδὴ ^qτοῖς φυτοῖς τοῦτο συμβαίνειν οὐδὲ
 19 τῶν ζώων ^rἐνίοις, εἴπερ μὴ πάντα ἀναπνέουσιν. Τοῦτο ^sδὲ
 λέληθε τοὺς οὕτως ὑπειληφότας. ^tΕἴτε ^vδεῖ τὴν ψυχὴν ἐκ
 τῶν στοιχείων ποιεῖν, οὐθὲν ^vδεῖ ἐξ ἀπάντων· ἰκανὸν γὰρ
 θάτερον μέρος τῆς ἐναντιώσεως ἑαυτὸ τε κρίνειν καὶ τὸ ἀντι-
 20 κείμενον. Καὶ γὰρ τῷ εὐθεί καὶ αὐτὸ ^wκαὶ τὸ καμπύλον
 γινώσκουμεν· κριτῆς γὰρ ἀμφοῖν ὁ κανὼν, τὸ δὲ καμπύλον
 οὐθ' ἑαυτοῦ οὔτε τοῦ εὐθέος. καὶ ἐν τῷ ὅλῳ δέ τινες αὐτὴν
 μεμίχθαι φασιν, ὅθεν ^xἴσως καὶ ^yΘαλλῆς ὥήθη πάντα πλήρη
 21 θεῶν εἶναι. Τοῦτο δ' ἔχει τινὰς ἀπορίας· διὰ ^zτίνα γὰρ
 αἰτίαν ἐν ^aμὲν τῷ ἀέρι ^bἢ τῷ πυρὶ οὔσα ἡ ψυχὴ οὐ ποιεῖ
 ζῶον, ἐν δὲ τοῖς μικτοῖς, καὶ ^cταῦτα ^dβελτίων ^eἐν τούτοις
 εἶναι δοκοῦσα; Ἐπιζητήσκει ^fγὰρ ἂν τις καὶ διὰ τίν' αἰτίαν
 ἡ ἐν τῷ ἀέρι ψυχὴ τῆς ἐν τοῖς ζώοις βελτίων ἐστὶ καὶ ἀθα-
 22 νατωτέρα. Συμβαίνει δ' ἀμφοτέρως ἄτοπον καὶ παράλογον·
 καὶ γὰρ τὸ λέγειν ζῶον τὸ πῦρ ἢ τὸν ἀέρα τῶν ^gπαραλο-

^e γε δοκεῖ X. ^f ψυχὴ καὶ τὸ U. ^g φθορᾶς S. ^h ἔχει W. ⁱ ὁμοίως
 —πάσης ψυχῆς margo T. ^k καθόλου om. T.U.V. ^l περὶ τῆς πάσης U.
^m οὐδὲ περὶ μιᾶς S.X. ⁿ καλουμένοις ἔπεσι T.V.W, ἔπεσιν ἀδόμενος
 λόγος U, ἔπεσι (omisso καλουμένοις) S. ^o λόγον, ut videtur, E. ^p δὲ
 T.W.X. et corr. E. ^q τοῖς φυτοῖς om. U. ^r ἐνίοις T. ^s δὴ E.
^t εἰ δὲ X, εἴ τε δὲ E, εἴπερ S.V.W, εἴπερ δὲ T. ^v δεῖ] δὴ S. ^w καὶ
 ante τὸ om. X. ^x ἴσως om. V. ^y θαλλῆς U. ^z τίνα μὲν γὰρ V.
 et corr. E. ^a μὲν om. S.T.V. ^b ἢ ἐν τῷ S.T.U. ^c ταῦτα] τοι X.
^d βελτίων E. ^e εἶναι ἐν τούτοις S. ^f γὰρ] γ' E, δ' W.X. ^g παρα-
 λόγων S.U.X.

γωτέρων ἐστί, καὶ ^h τὸ μὴ λέγειν ζῶα ψυχῆς ἐνούσης ἄτο-
 πον. Ὑπολαβεῖν δ' ⁱ εἰκόσιν ^k εἶναι τὴν ψυχὴν ἐν τούτοις,
^l ὅτι τὸ ^m ὅλον τοῖς μορίοις ὁμοειδές. Ὡστ' ἀναγκαῖον ⁿ 23
 αὐτοῖς λέγειν καὶ τὴν ψυχὴν ὁμοειδῇ τοῖς μορίοις ⁿ εἶναι,
 ° εἰ ^p τῷ ^q ἀπολαμβάνεσθαι τι τοῦ ^r περιέχοντος ἐν τοῖς
 ζώοις ἔμψυχα ^s τὰ ζῶα γίνεται. Εἰ δ' ὁ μὲν ἀῆρ ^t διασπώ-
 μενος ὁμοειδής, ἡ δὲ ψυχὴ ἀνομοιομερής, τὸ μὲν τι αὐτῆς
 ὑπάρξει δῆλον ὅτι, τὸ δ' οὐχ ὑπάρξει. Ἀναγκαῖον οὖν ^u 24
 αὐτὴν ^v ἢ ὁμοιομερῇ εἶναι ἢ μὴ ἐνυπάρχειν ἐν ὁτῶν μορίῳ
 τοῦ παντός. Φανερόν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων ὡς οὔτε τὸ
 γινώσκειν ὑπάρχει τῇ ψυχῇ διὰ τὸ ἐκ ^w τῶν στοιχείων εἶναι,
^x οὔτε τὸ κινεῖσθαι αὐτὴν καλῶς ^y οὐδ' ἀληθῶς λέγεται.
^z Ἐπεὶ δὲ τὸ γινώσκειν ^a τῆς ψυχῆς ἐστὶ καὶ τὸ αἰσθάνε- 25
 σθαι τε καὶ ^b τὸ δοξάζειν, ἔτι ^c δὲ τὸ ἐπιθυμεῖν καὶ ^e βού-
 λεσθαι καὶ ὅλως ^f αἰ ^g ὀρέξεις, γίνεται δὲ καὶ ἡ κατὰ τόπον
 κίνησις τοῖς ζώοις ὑπὸ ^h τῆς ψυχῆς, ἔτι δ' ⁱ αὔξη τε καὶ
 ἀκμὴ καὶ φθίσις, πότερον ὅλη τῇ ψυχῇ τούτων ἕκαστον
 ὑπάρχει, καὶ πάσῃ νοοῦμέν τε καὶ ^k αἰσθανόμεθα καὶ τῶν
 ἄλλων ἕκαστον ποιούμεν τε καὶ πάσχομεν, ἢ μορίοις ἑτέροις
 ἕτερα; Καὶ τὸ ζῆν ^l δὴ πότερον ἐν τινι τούτων ἐστὶν ^m ἐνὶ 26
 ἢ καὶ ⁿ ἐν πλείοσιν ^o ἢ πᾶσιν, ἢ καὶ ἄλλο τι αἷτιον; Λέ-
 γουσι ^p δὴ τινες μεριστὴν ^q αὐτὴν, καὶ ^r ἄλλῳ μὲν νοεῖν
^r ἄλλῳ δὲ ἐπιθυμεῖν. Τί οὖν δὴ ποτε συνέχει τὴν ψυχὴν, 27
 εἰ μεριστὴ πέφυκεν; Οὐ γὰρ δὴ τό ^s γε σῶμα δοκεῖ γὰρ

^h τὸ om. T.V.W. ⁱ εἰκοίκε T. ^k εἶναι om. S.U.X, post ψυχὴν
 ponunt T.V.W. ^l ὅτι] ἐπεὶ T.V. ^m ὅλον ἐν τοῖς E. ⁿ εἶναι om.
 pr. E. ^o εἰ] ἐν S, εἰ ἐν U.X, εἶπερ ἐν V. ^p τὸ T.W. ^q ἀπολαμ-
 βάνειν S.T.U.W. ^r περιέχοντος ἀέρος ἐν V. ^s τὰ om. S.T.U.V.W.
^t διασπώμενον ὁμοειδές U. ^v ἢ ante ὁμ. om. E. ^w τῶν om. W.
^x οὔτε δὲ τὸ V. ^y οὐδ' ἀληθῶς om. pr. E. ^z ἐπειδὴ U.W. ^a τῆς
 om. T.W. ^b τὸ ante δοξ. om. S.T.U.W. ^c δὲ καὶ τὸ U.W.X.
^e βουλεύεσθαι T.U.V.W.X. ^f αἰ om. T.X. ^g ὀρέξεις T. ^h τῆς
 om. T.V. ⁱ αὔξεσις S.T.U.V.W.X. ^k αἰσθ. καὶ κινούμεθα καὶ E.V.W,
 αἰσθ. καὶ κινούμεν καὶ X. ^l δὲ V. ^m ἐνὶ] ἢ ἐνὶ E. ⁿ ἐν om. S.X.
^o ἢ καὶ πᾶσιν T.U.W.X, ἢ καὶ ἐν πᾶσιν S.V. ^p δὲ S.T.U.V. ^q αὐτὴν
 εἶναι καὶ T.V. ^r ἄλλο E.W. ^s γε ante τό T.V, om. S.U.W.X.

^t τούναντίον μάλλον ἢ ψυχὴ τὸ σῶμα συνέχειν· ἐξελθούσης
^v γοῦν διαπνέεται καὶ σήπεται. Εἰ οὖν ἕτερόν τι μίαν
^w αὐτὴν ποιεῖ, ^x ἐκεῖνο μάλιστ' ἂν ^y εἴη ψυχὴ. Δεήσει δὲ
28 καὶ πάλιν καὶ ἐκεῖνο ζητεῖν, πότερον ἐν ἢ πολυμερές. Εἰ μὲν
γὰρ ἓν, διὰ τί οὐκ εὐθέως ^z καὶ ἡ ψυχὴ ἓν; Εἰ δὲ μεριστόν,
πάλιν ὁ λόγος ζητήσῃ τί τὸ συνέχον ἐκεῖνο, καὶ οὕτω δὴ
πρόεισιν ἐπὶ τὸ ἄπειρον. Ἀπορήσειε δ' ἂν τις καὶ περὶ
τῶν μορίων αὐτῆς, τίν' ἔχει ^a δύναμιν ἕκαστον ἐν τῷ σώματι.
29 ^b Εἰ γὰρ ^c ἡ ὅλη ψυχὴ πᾶν τὸ σῶμα συνέχει, προσήκει καὶ
τῶν μορίων ἕκαστον συνέχειν τι τοῦ σώματος. Τοῦτο δ'
ἔοικεν ἀδυνάτῳ· ποῖον γὰρ μόριον ἢ πῶς ὁ νοῦς ^d συνέξει,
30 χαλεπὸν καὶ πλάσαι. Φαίνεται δὲ ^e καὶ ^f τὰ φυτὰ διαιρού-
μενα ζῆν καὶ τῶν ζώων ἔνια τῶν ἐντόμων, ὡς τὴν αὐτὴν
ἔχοντα ^g ψυχὴν τῷ εἶδει, εἰ ^h καὶ μὴ ἀριθμῷ· ἐκάτερον ⁱ γοῦν
τῶν μορίων αἰσθησιν ἔχει καὶ κινεῖται κατὰ τόπον ἐπὶ τινα
χρόνον. Εἰ δὲ μὴ διατελοῦσιν, οὐθὲν ἄτοπον· ὄργανα γὰρ
31 οὐκ ἔχουσιν ὥστε σώζειν τὴν φύσιν. Ἀλλ' οὐδὲν ἦττον ἐν
ἐκατέρῳ τῶν μορίων ἅπαντ' ἐνυπάρχει τὰ μόρια τῆς ψυχῆς,
καὶ ^k ὁμοειδῆ εἰσὶν ἀλλήλοις καὶ τῇ ὅλῃ, ^l ἀλλήλων μὲν ὡς
^m οὐ χωριστὰ ὄντα, τῆς δ' ὅλης ψυχῆς ⁿ ὡς διαιρετῆς οὔσης.
Ἔοικε δὲ καὶ ἡ ἐν τοῖς φυτοῖς ἀρχὴ ^o ψυχὴ τις εἶναι·
^p μόνῃς γὰρ ταύτης κοινωνεῖ ^q καὶ ζῶα καὶ φυτά. Καὶ
^r αὕτη μὲν χωρίζεται τῆς ^s αἰσθητικῆς ἀρχῆς, αἰσθησιν δ'
οὐθὲν ἄνευ ταύτης ἔχει.

^t μάλλον τούναντίον W. ^v οὖν X. ^w αὐτὴν om. W. ^x ἐκεῖνο δὲ μ. T.
^y εἴη ἡ ψυχὴ T.V.W. ^z καὶ τὴν ψυχὴν ἓν S.U.W.X, καὶ τὴν ψυχὴν ἓν
εἶναι T, ἐν καὶ τὴν ψυχὴν εἶναι V. ^a ἕκαστον δύναμιν S.V. ^b εἰ] ἡ W.
^c ἡ post ὅλη W, om. V. ^d συνέχει E.V. ^e καὶ om. S. ^f τὰ φυτὰ
τὰ δ. W. ^g ψυχὴν om. V. ^h μὴ καὶ E, καὶ μὴ τῷ V. ⁱ οὖν U.W,
γὰρ E.T. ^k ὁμοειδεῖς εἰσὶν ἀλλήλοις E.S.T.U.V.X. ^l ἀλλήλων] ἀλλή-
λοις W, ἀλλήλοις V. ^m οὐδὲ χ. X. ⁿ ὡς οὐ διαιρετῆς W. ^o ψυχὴ
ante ἀρχὴ T, om. S.U. ^p μόνῃ X. ^q καὶ τὰ ζῶα E. ^r αὕτη X.
^s αἰσθητῆς X.

B.

^t Τὰ μὲν δὴ ὑπὸ τῶν ^v πρότερον παραδεδομένα περὶ ψυχῆς ^w εἰρήσθω· πάλιν δ' ὥσπερ ἐξ ὑπαρχῆς ἐπανίωμεν, πείρωμενοι διορίσαι τί ^x ἐστὶ ψυχὴ καὶ ^y τίς ^z ἂν εἴη ^a κοινότητος λόγος αὐτῆς. ^b Λέγομεν ^c δὴ ^d γένος ἓν τι τῶν ὄντων ² τὴν οὐσίαν, ταύτης δὲ τὸ μὲν ὡς ὕλην, ὃ καθ' αὐτὸ μὲν οὐκ ἐστὶ τόδε τι, ἕτερον δὲ μορφήν καὶ εἶδος, καθ' ἣν ἤδη λέγεται τόδε τι, καὶ τρίτον τὸ ἐκ τούτων. ⁴ Ἔστι δ' ἡ μὲν ὕλη δυνάμεις, τὸ δ' εἶδος ἐντελέχεια, καὶ τοῦτο ^e διχῶς, τὸ μὲν ὡς ἐπιστήμη, τὸ δ' ^f ὡς τὸ θεωρεῖν. Οὐσίαι δὲ μάλιστ' εἶναι ³ δοκοῦσι τὰ σῶματα, καὶ τούτων τὰ φυσικά· ταῦτα γὰρ τῶν ⁸ ἄλλων ἀρχαί. Τῶν δὲ φυσικῶν τὰ μὲν ἔχει ζῶην, τὰ δ' οὐκ ἔχει· ζῶην δὲ λέγομεν τὴν δι' ^h αὐτοῦ τροφήν ⁱ τε καὶ αὔξησιν καὶ φθίσιν. ^v Ὡστε πᾶν σῶμα φυσικὸν μετέχον ζωῆς ^k οὐσία ^l ἂν εἴη, οὐσία ^m δ' οὕτως ὡς ⁿ συνθέτη. ⁴ Ἐπεὶ ^o δ' ^p ἐστὶ σῶμα ^q τοιόνδε, ζῶην γὰρ ἔχον, οὐκ ἂν εἴη ^r τὸ σῶμα ^s ψυχὴ· οὐ γάρ ἐστὶ τῶν καθ' ὑποκειμένου τὸ σῶμα,

^t Τὰ μὲν—ἐπανίωμεν] Ἐπεὶ δὲ τὰ παραδεδομένα περὶ ψυχῆς παρὰ τῶν ἄλλων, ἐφ' ὅσον (ὅσων X.) ἕκαστος ἀπεφῆνατο, πρότερον (πρῶτον W.X.) εἴρηται σχεδόν, νῦν (νῦν δὲ W.) ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς πάλιν ἐπανίωμεν S.U. W.X.m. et E. folio 186, quod exit in hæc Ἐπεὶ—(sect. 3.) τὰ φυσικά, decem illa versibus comprehensa. idem E. Τὰ μὲν—(sect. 3.) ὥστε πᾶν σῶμα et in margine habet, præfatus γρ. ἀρχὴ τοῦ β λόγου ἐν ἄλλῳ, a manu earum quæ scholia scripserunt antiquissima, et folio 187, ubi librum secundum de integro exorditur, manu a superiore folio non multum dissimili. ^v προτέρων V. ^w εἴρηται margo E. ^x ἐστὶν ἡ ψ. E. 186. ^y τίς] τί U.X. ^z ἂν εἴη] ἐστὶ S.U.W.X. ^a κοινὸς U.W.X. ^b λέγομεν—φυσικά] χωρίζομεν δὴ τὰς μὲν οὐσίας ἀπὸ τῶν ὄντων τῶν ἄλλων. τῆς δὲ οὐσίας τὸ μὲν ὡς ὕλην λέγεσθαι τίθεμεν· ὃ καθ' αὐτὸ δὲ ἡ μορφή, τὸ δ' ἐκ τούτων. ἐστὶν δ' ἡ μὲν ὕλη δυνάμει, τὸ δ' εἶδος ἐντελεχεία. αὕτη δ' ὑπάρχει διχῶς· ἡ γὰρ ὡς ἡ ἐπιστήμη ἢ ὡς τὸ θεωρεῖν. οὐσίαι δὲ μάλιστα δοκοῦσιν εἶναι τὰ σῶματα, καὶ τούτων τὰ φυσικά E. 186. ^c δὲ U.V. ^d ἓν τι γένος S.W.X. ^e διττῶς W. ^f ὡς τὸ om. E. et margo E. ^g ἄλλων αἱ ἀρχαί S. ^h αὐτῆς τροφῆς V. ⁱ τε post αὔξησιν S, om. U.X. ^k οὐσία ἂν εἴη margo U. ^l ἂν εἴη· οὐσία om. X. ^m δ' om. V.X. ⁿ σύνθετος U. ^o δὲ E. ^p ἐστὶ] ἐστὶ καὶ E.S.T. ^q τοιόνδε] καὶ τοιονδὶ τοῦτο S.U.V.W.X. ^r τὸ om. S.U. ^s ἡ ψυχὴ S.U.V.W.X.

μᾶλλον δ' ὡς ὑποκείμενον καὶ ὕλη. Ἐναγκαῖον ἄρα τὴν
 ψυχὴν οὐσίαν εἶναι ὡς εἶδος σώματος φυσικοῦ δυνάμει ζῶν
 5 ἔχοντος. Ἡ δ' οὐσία ἐντελέχεια. Ὡς τοιούτου ἄρα σώματος
 ἐντελέχεια. Αὕτη δὲ λέγεται διχῶς, ἡ μὲν ὡς ἐπιστήμη, ἡ
 δ' ὡς τὸ θεωρεῖν. Φανερόν οὖν ὅτι ὡς ἐπιστήμη· ἐν γὰρ
 τῷ ὑπάρχειν τὴν ψυχὴν ὁ ὕπνος καὶ ἐγρήγορσις ἐστίν,
 ἀνάλογον δ' ἡ μὲν ἐγρήγορσις τῷ θεωρεῖν, ὁ δ' ὕπνος τῷ
 ἔχειν καὶ μὴ ἐνεργεῖν. Προτέρα ὦ δὲ τῇ γενέσει ἐπὶ τοῦ
 6 αὐτοῦ ἡ ἐπιστήμη. Ὡς Διὸ ψυχὴ ἐστὶν ἐντελέχεια ἡ πρώτη
 σώματος ὧ φυσικοῦ δυνάμει ζῶν ἔχοντος. Ὡς τοιούτου δέ, ὅ
 ἂν ἢ ὀργανικόν. Ὡς ὀργανα δὲ καὶ τὰ τῶν φυτῶν μέρη, ἀλλὰ
 παντελῶς ἀπλᾶ, οἷον τὸ φύλλον περικαρπίου σκέπασμα, τὸ
 δὲ περικάρπιον καρποῦ. Ὡς Αἰ δὲ ῥίζαι τῷ στόματι ἀνάλο-
 7 γον· ἄμφω γὰρ ἔλκει τὴν τροφήν. Εἰ δὲ τί κοινὸν ἐπὶ
 πάσης ψυχῆς δεῖ λέγειν, εἴη ἂν ἡ ἐντελέχεια ἡ πρώτη σώμα-
 τος ὧ φυσικοῦ ὀργανικοῦ. Διὸ καὶ οὐ δεῖ ζητεῖν εἰ ἐν ἡ
 ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα, ὥσπερ οὐδὲ τὸν κηρὸν καὶ τὸ σχῆμα,
 οὐδ' ὅλως τὴν ἐκάστου ὕλην καὶ τὸ οὐ ὕλη· τὸ γὰρ ἐν καὶ
 τὸ εἶναι ἐπεὶ πλεοναχῶς ὧ λέγεται, τὸ κυρίως ἡ ἐντελεχείᾳ
 8 ἐστίν. Καθόλου μὲν οὖν εἴρηται τί ἐστὶν ἡ ψυχὴ· οὐσία
 γὰρ ἡ κατὰ τὸν λόγον. Τοῦτο δὲ τὸ τί ἦν εἶναι τῷ τοιῷδὶ
 σώματι, καθάπερ εἴ τι τῶν ὀργάνων ὧ φυσικὸν ἦν σῶμα,
 οἷον πέλεκυς· ἦν γὰρ ἂν ὁ πέλκει εἶναι ἡ οὐσία αὐτοῦ,
 καὶ ἡ ψυχὴ ὧ τοῦτο· χωρισθείσης ὧ γὰρ ταύτης οὐκ ἂν ἔτι
 9 πέλεκυς ἦν, ἀλλ' ἡ ὁμωνύμως. Νῦν δ' ἐστὶ πέλεκυς· οὐ γὰρ
 τοιούτου σώματος τὸ τί ἦν εἶναι καὶ ὁ λόγος ἡ ψυχὴ, ἀλλὰ
 φυσικοῦ τοιουδὶ ἔχοντος ἀρχὴν κινήσεως καὶ στάσεως ἐν

ἡ τοιούτου ἄρα σ. ἐντ. om. V, post διχῶς ponit T. ὧ καὶ post ψ.
 om. U. ὧ δὲ U. ὧ διὸ ἡ ψ. E.T.V. ὧ φυσικοῦ ὀργανικοῦ δυνάμει X.
 ὧ τοιούτου S.T.V.W.X. ὧ δὲ ὅ τ' W. ὧ ἡ δὲ ῥίζα V. ὧ δὲ E.S.T.V.
 ὧ κοινὸν] καὶ V. ὧ ἡ πρώτη ἐντ. W.X. ὧ ὀργανικοῦ φυσικοῦ S. ὧ καὶ
 ante οὐ om. V. ὧ ψυχὴ κατὰ τὸ εἶδος καὶ V. ὧ οὐ ὕλη E.T.V.
 ὧ λέγεται om. S.U.W.X. ὧ τὸν om. pr. S. ὧ ἦν φυσικὸν V. ὧ ἂν
 om. X. ὧ τὸ] τῷ E.T.W. et rc. X. ὧ τούτῳ V. ὧ γὰρ] δὲ E.T.U.V.W.
 ὧ αὐτῆς S. ὧ ἂν om. V.

^tἑαυτῷ. Θεωρεῖν δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μερῶν δεῖ τὸ λεχθέν. Εἰ γὰρ ^vἦν ὁ ὀφθαλμὸς ζῶον, ψυχὴ ^αν ^wἦν αὐτοῦ ἢ ὄψις· αὕτη γὰρ οὐσία ὀφθαλμοῦ ἢ κατὰ ^xτὸν λόγον. Ὁ δ' ¹⁰ ὀφθαλμὸς ὕλη ὄψεως, ἥς ^yἀπολειπούσης οὐκ ^zἔστιν ὀφθαλμὸς, πλὴν ^aὁμωνύμως, καθάπερ ὁ ^bλίθινος καὶ ^cὁ γεγραμμένος. Δεῖ ^dδὴ ^eλαβεῖν τὸ ἐπὶ μέρους ἐφ' ὅλου τοῦ ζῶντος σώματος· ἀνάλογον γὰρ ἔχει ὡς τὸ μέρος πρὸς τὸ μέρος, ^fοὕτως ἢ ὅλη αἴσθησις πρὸς τὸ ὅλον σῶμα τὸ αἰσθητικόν, ^gἢ ^hτοιούτο. Ἔστι δὲ οὐ τὸ ἀποβεβληκὸς τὴν ψυχὴν τὸ ¹¹ δυνάμει ὄν ὥστε ζῆν, ἀλλὰ τὸ ἔχον. Τὸ δὲ σπέρμα καὶ ὁ καρπὸς τὸ δυνάμει τοιονδὶ σῶμα. Ὡς μὲν οὖν ἡ τμῆσις καὶ ἡ ὄρασις, οὕτω ⁱκαὶ ἡ ἐγρήγορσις ἐντελέχεια, ὡς δ' ^kἡ ὄψις καὶ ἡ δύναμις τοῦ ὀργάνου, ἡ ψυχὴ· τὸ δὲ σῶμα τὸ δυνάμει ὄν· ἀλλ' ὥσπερ ^lὁ ὀφθαλμὸς ἡ κόρη καὶ ἡ ὄψις, κακεῖ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ^mτὸ ζῶον. Ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔστιν ἡ ¹² ψυχὴ χωριστὴ τοῦ σώματος, ἡ μέρη ⁿτινὰ αὐτῆς, εἰ μεριστὴ πέφυκεν, οὐκ ἄδηλον· ἐνίων γὰρ ἡ ἐντελέχεια τῶν μερῶν ἐστὶν αὐτῶν. Ὁ μὲν ἀλλ' ἑνία γε οὐθέν ^pκωλύει, διὰ τὸ ^qμηθενὸς εἶναι σώματος ἐντελεχείας. Ἐτι ^rδὲ ἄδηλον εἰ οὕτως ἐντελέχεια τοῦ σώματος ἡ ψυχὴ ὥσπερ πλωτὴρ πλοίου. Τύπῳ μὲν ^sοὖν ταύτῃ διωρίσθω καὶ ὑπογεγράφθω περὶ ψυχῆς.

Ἐπεὶ δ' ἐκ τῶν ἀσαφῶν ^tμὲν φανερωτέρων δὲ γίγνεται ² τὸ σαφές καὶ κατὰ ^vτὸν λόγον γνωριμώτερον, πειρατέον πάλιν ^wοὕτως ἐπελθεῖν περὶ αὐτῆς· οὐ γὰρ μόνον τὸ ὅτι δεῖ τὸν ὀριστικὸν λόγον δηλοῦν, ὥσπερ οἱ πλείστοι τῶν ὄρων λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν αἰτίαν ἐννάρχειν καὶ ἐμφαίνεσθαι.

^t αὐτῷ X, αὐτῷ S.U.V.W. ^v ἦν ὁ om. pr. S. ^w ἦν om. V.X.
^x τὸν om. W. ^y ἀπολειπούσης T.V.W. ^z ἔστιν] ἔτι E.X. ^a ὁμώνυμος E. ^b λίθος X. ^c ὁ om. W. ^d δὲ V.X. ^e λαβεῖν] λέγειν S.
^f οὕτως om. U.V.W.X. ^g ἢ] ἢ V. ^h τοιούτον S.T.V.X. ⁱ καὶ post οὕτω om. S.X. ^k ἡ primum om. V. ^l ὁ om. E.S.V. ^m τὸ ante ζ. om. E.T.V. ⁿ τινὰ om. W. ^o οὐ μὴν om. X. ^p κωλύει εἶναι διὰ V.
^q μηδὲν X, οὐθέν S. ^r τε E. ^s οὖν om. W. ^t μὲν om. X, μὲν τῇ φύσει W. ^v τὸν om. V. ^w οὕτως γ' ἐπελθεῖν E, οὕτως ἐπα-
νελθεῖν S.

² Νῦν δ' ὥσπερ συμπεράσμαθ' οἱ λόγοι τῶν ὅρων εἰσὶν· οἷον
^x τί ^y ἐστὶ τετραγωνισμός; Τὸ ἴσον ἑτερομήκει ὀρθογώνιον
 εἶναι ἰσόπλευρον. Ὁ δὲ τοιοῦτος ὅρος ^z λόγος τοῦ συμπε-
 ράσματος. Ὁ δὲ λέγων ^a ὅτι ἐστὶν ^b ὁ τετραγωνισμός
³ ^c μέσης ^d εὐρεσις, τοῦ πράγματος λέγει τὸ αἷτιον. ^e Λέγο-
 μεν οὖν ἀρχὴν ^f λαβόντες ^g τῆς ^h σκέψεως, διωρίσθαι τὸ ἔμ-
 ψυχον τοῦ ἀψύχου τῷ ζῆν. Πλεοναχῶς δὲ τοῦ ζῆν λεγο-
 μένου, καὶ ἐν τι τούτων ⁱ ἐνυπάρχει μόνον, ζῆν αὐτό φαμεν,
 οἷον νοῦς, αἴσθησις, κίνησις καὶ στάσις ἢ κατὰ τόπον, ἐτι
⁴ κίνησις ἢ κατὰ τροφήν ^k καὶ ^l φθίσις ^m τε καὶ ⁿ αὔξισις. Διὸ
^o καὶ τὰ φυόμενα πάντα δοκεῖ ζῆν· φαίνεται γὰρ ^p ἐν αὐτοῖς
 ἔχοντα δύναμιν καὶ ἀρχὴν τοιαύτην, δι' ἧς αὔξισιν τε καὶ
 φθίσιν λαμβάνουσι κατὰ τοὺς ἐναντίους τόπους· οὐ γὰρ
^q ἄνω μὲν αὔξεται, κάτω δ' οὐ, ἀλλ' ὁμοίως ἐπ' ἅμφω καὶ
^r πάντοσε καὶ τρέφεται καὶ ζῇ διὰ τέλους, ἕως ἂν δύνῃται
⁵ λαμβάνειν τροφήν. Χωρίζεσθαι δὲ τοῦτο μὲν τῶν ἄλλων
 δυνατόν, τὰ δ' ἄλλα τούτου ἀδύνατον ^s ἐν τοῖς θνητοῖς. Φα-
 νερόν δ' ἐπὶ τῶν φυομένων· οὐδεμία ^t γὰρ αὐτοῖς ὑπάρχει
⁶ δύναμις ἄλλη ψυχῆς. Τὸ μὲν οὖν ζῆν διὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην
 ὑπάρχει ^v τοῖς ζῶσι, τὸ δὲ ζῶν διὰ τὴν αἴσθησιν πρώτως·
 καὶ γὰρ τὰ ^w μὴ κινούμενα μὴδ' ἀλλάττοντα τόπον, ^x ἔχοντα
 δ' αἴσθησιν ^y ζῶα λέγομεν καὶ οὐ ζῆν μόνον. Αἰσθήσεως δὲ
⁷ ^z πρῶτον ὑπάρχει πᾶσιν ἀφή. Ὡσπερ ^a δὲ τὸ θρεπτικὸν
 δύναται χωρίζεσθαι τῆς ἀφῆς καὶ πάσης αἰσθήσεως, οὕτως ἢ
 ἀφή τῶν ἄλλων αἰσθήσεων. Θρεπτικὸν δὲ λέγομεν τὸ τοι-
 οῦτον μόνον τῆς ψυχῆς οὐ καὶ τὰ ^b φυτὰ μετέχει· τὰ δὲ

^x τίς X. ^y ἐστὶν ὁ τετρ. E.S.T.U.X. ^z λόγος om. E.T.V. ^a ὅτι] τί V. ^b ὁ om. W.X. ^c μέσον T, ὅτι μέσης V. ^d εὐρησις T.U.W.X. ^e λέγωμεν T.W. ^f λαβόντες ante διωρίσθαι W. ^g τῆς om. S.X. ^h σκέψεως] σκέψεως τοῦ πράγματος S.U.W.X. ⁱ ὑπάρχει S.W.X. ^k καὶ om. V. ^l φθίσιν S.U.W.X. ^m τε om. W. ⁿ αὔξισιν S.U.W.X. ^o καὶ om. W. ^p ἐν om. X. ^q ἄνω μὲν] ἄνωθεν V. ^r πάντη ἐκτρέφεται τε καὶ S.U.X, πάντη ὅσα αἰετρέφεται τε καὶ E.T. et omisso τε W. ^s ἐν γε τοῖς T. ^t γὰρ δύναμις τούτοις ὑπάρχει W. ^v τοῖς ζ.] πᾶσι τοῖς ζῶσι S.U, τοῖς ζῶσι πᾶσι X. ^w μὴ om. X. ^x αἴσθησιν δ' ἔχοντα V. ^y ζῶα λέγομεν ante ἔχοντα X. ^z ὑπάρχει πρῶτον πᾶσιν S, πᾶσιν ὑπάρχει πρῶτον X. ^a δέ] γὰρ X. ^b φυόμενα E.T.V.W.

ζῶα ^c πάντα φαίνεται τὴν ἀπτικήν αἴσθησιν ἔχοντα· δι' ἣν
 δ' αἰτίαν ἐκάτερον τούτων συμβέβηκεν, ὕστερον ἐροῦμεν.
 Νῦν δ' ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω μόνον, ὅτι ἐστὶν ἡ ψυχὴ τῶν ⁸
 εἰρημένων τούτων ἀρχὴ καὶ τούτοις ὥρισταί, θρεπτικῶ, αἰ-
 σθητικῶ, διανοητικῶ, κινήσει. Πότερον δὲ τούτων ἕκαστόν
^d ἐστὶ ψυχὴ ἢ μόριον ψυχῆς, καὶ εἰ μόριον, πότερον οὕτως
 ὥστ' εἶναι χωριστὸν λόγῳ μόνον ἢ καὶ τόπῳ, περὶ ^e μὲν
 τινῶν ^f τούτων οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν, ἓνια δὲ ἀπορίαν ἔχει.
^g Ὡσπερ γὰρ ἐπὶ τῶν φυτῶν ἓνια διαιρούμενα φαίνεται ⁹
^h ζῶντα καὶ χωριζόμενα ἀπ' ἀλλήλων, ὡς οὔσης τῆς ἐν ⁱ τού-
 τοις ψυχῆς ἐντελεχείᾳ μὲν μιᾶς ἐν ἐκάστῳ ^k φυτῷ, δυνάμει
 δὲ πλειόνων, οὕτως ^l ὁρῶμεν καὶ περὶ ἐτέρας διαφορὰς τῆς
 ψυχῆς συμβαῖνον ^m ἐπὶ τῶν ἐντόμων ⁿ ἐν τοῖς διατεμνο-
 μένοις· καὶ γὰρ αἴσθησιν ^o ἐκάτερον τῶν μερῶν ἔχει καὶ κί-
 νησιν τὴν κατὰ τόπον, εἰ δ' αἴσθησιν, καὶ φαντασίαν καὶ
 ὄρεξιν· ὅπου μὲν γὰρ αἴσθησις, ^p καὶ ^q λύπη τε καὶ ἡδονή,
^r ὅπου δὲ ταῦτα, ἐξ ἀνάγκης καὶ ἐπιθυμία. Περὶ δὲ τοῦ νοῦ ¹⁰
 καὶ τῆς θεωρητικῆς δυνάμεως ^s οὐδὲν πω φανερόν, ἀλλ' εἴοικε
 ψυχῆς γένος ἕτερον εἶναι, ^t καὶ τοῦτο μόνον ἐνδέχεται ^v χω-
 ρίζεσθαι, καθάπερ τὸ αἶδιον τοῦ φθαρτοῦ. Τὰ δὲ λοιπὰ ¹¹
 μόρια τῆς ψυχῆς φανερόν ἐκ τούτων ὅτι οὐκ ἔστι χωριστά,
 καθάπερ ^w τινὲς φασιν· τῷ δὲ λόγῳ ὅτι ἕτερα, φανερόν·
 αἰσθητικῶ γὰρ εἶναι καὶ δοξαστικῶ ἕτερον, εἴπερ καὶ τὸ αἰ-
 σθάνεσθαι τοῦ δοξάζειν. Ὅμοιως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον
 τῶν εἰρημένων. ^x Ἐτι δ' ἐνίοις μὲν τῶν ζώων ἅπανθ' ^y ὑπάρ- ¹²
 χει ταῦτα, τισὶ δὲ τινα τούτων, ἐτέροις δὲ ἐν μόνον. Τοῦτο
 δὲ ^z ποιεῖ ^a διαφορὰν τῶν ζώων· διὰ τίνα δ' ^b αἰτίαν, ^c ὅστε-

^c φαίνεται ἅπαντα X. ^d ἐστὶν ἡ ψ. X. ^e μὲν] μὲν οὖν X. ^f τούτων
 om. S.U.W.X. ^g ὡς T. ^h καὶ ζῶντα X. ⁱ αὐτοῖς S.U.V.X.
^k φυτῷ om. V. ^l ὁρῶμεν post τῆς ψυχῆς W. ^m ἀπὸ W. ⁿ ἐν τοῖς
 τεμνομένοις U, τῶν τεμνομένων W. ^o ἔχει ἕκαστον τῶν μερῶν V. ^p καὶ
 ante λ. om. S.U.W.X. ^q ἡδονή τε καὶ λύπη W. ^r ὅπου] παρακολουθεῖ
 ὅπου T. ^s οὐδέ T.U.V.W.X. ^t καὶ om. S. ^v χωρίζεσθαι om. X.
^w φασὶ τινες X. ^x ἔστι W, ὅτι U. ^y ὑπάρχειν X, ὑπάρχοντα W.
^z ποιήσει E.T.V.W. ^a διαφορὰς T.V.X. ^b αἰτίαν] αἰτίαν γέγονεν U.X.
^c σκεπτέον ὕστερον W.

ρον ἐπισκεπτέον. Παραπλήσιον δὲ καὶ περὶ ^d τὰς αἰσθήσεις
 συμβέβηκεν· τὰ μὲν γὰρ ^e ἔχει πάσας, τὰ δὲ τινάς, τὰ δὲ
¹³ μίαν τὴν ἀναγκαιοτάτην, ἀφήν. Ἐπεὶ δὲ ^ϛ ζῶμεν καὶ αἰ-
 σθανόμεθα διχῶς λέγεται, καθάπερ ^ϛ ἐπιστάμεθα, λέγομεν
 δὲ τὸ μὲν ἐπιστήμην τὸ δὲ ψυχὴν· ἐκατέρῳ γὰρ τούτων
 φαμέν ἐπίστασθαι· ὁμοίως δὲ καὶ ^ϛ ὑγιαίνομεν, τὸ μὲν
¹⁴ ^f ὑγίεια, τὸ δὲ μορίῳ τινὶ τοῦ σώματος ἢ καὶ ὅλῳ. Τούτων
 δ' ἡ μὲν ἐπιστήμη ^g τε καὶ ὑγίεια μορφὴ καὶ εἰδός ^h τι καὶ
 λόγος ⁱ καὶ οἶον ἐνέργεια ^k τοῦ δεκτικοῦ, ἡ μὲν τοῦ ἐπιστη-
 μονικοῦ, ἡ δὲ τοῦ ^l ὑγιαστικοῦ (δοκεῖ γὰρ ἐν τῷ πάσχοντι
 καὶ διατιθεμένῳ ἡ τῶν ποιητικῶν ^m ὑπάρχειν ἐνέργεια), ⁿ ἡ
 ψυχὴ δὲ τοῦτο ^o ^ϛ ζῶμεν καὶ αἰσθανόμεθα καὶ διανοούμεθα
 πρῶτως, ὥστε λόγος τις ^aν εἴη καὶ εἶδος, ἀλλ' ^p οὐχ ὕλη καὶ
¹⁵ τὸ ὑποκείμενον. Τριχῶς γὰρ λεγομένης τῆς οὐσίας, καθά-
 περ εἶπομεν, ὦν τὸ μὲν ^q εἶδος, τὸ δὲ ὕλη, τὸ δὲ ἐξ ἀμφοῖν·
 τούτων δ' ἡ μὲν ὕλη δύναμις, τὸ ^r δὲ εἶδος ἐντελέχεια· ἐπεὶ
^s δὲ τὸ ἐξ ἀμφοῖν ἔμψυχον, οὐ τὸ σῶμά ἐστιν ἐντελέχεια
¹⁶ ψυχῆς, ἀλλ' αὕτη σῶματός τινος. Καὶ διὰ τοῦτο ^t καλῶς
 ὑπολαμβάνουσιν οἷς δοκεῖ μήτ' ἄνευ σώματος εἶναι μήτε σῶμά
 τι ἢ ψυχὴ· σῶμα ^v μὲν γὰρ οὐκ ἔστι, σῶματος ^w δέ τι, καὶ
 διὰ τοῦτο ἐν σώματι ὑπάρχει, καὶ ^x ἐν σώματι τοιούτῳ, καὶ
 οὐχ ὥσπερ οἱ πρότερον εἰς σῶμα ἐνήρμοζον αὐτήν, οὐθὲν
^y προσδιορίζοντες ἐν τίνι καὶ ποίῳ, καίπερ ^z οὐδὲ φαινομένου
¹⁷ τοῦ τυχόντος δέχεσθαι τὸ τυχόν. Οὕτω ^a δὲ γίνεται καὶ
 κατὰ λόγον· ἐκάστου γὰρ ἡ ἐντελέχεια ἐν τῷ δυνάμει ὑπάρ-
 χοντι καὶ τῇ οἰκείᾳ ὕλῃ πέφυκεν ^b ἐγγίνεσθαι. ^v Ὅτι μὲν οὖν
 ἐντελέχειά τις ἐστι ^c καὶ λόγος τοῦ δυνάμει ἔχοντος ^d εἶναι
 τοιούτου, φανερόν ἐκ τούτων.

^d τὰς om. E. et rc. T. ^e πάσας ἔχει U. ^f ὑγίειαν X. et pr. S.
^g τε om. T.U. ^h τι om. V. ⁱ καὶ ante οἶον om. S.U.X. ^k τῶν
 δεκτικῶν X. ^l ὑγιαστοῦ X. ^m ἐνέργεια ὑπάρχειν W. ⁿ ἡ om. S.
^o ^ϛ ζῶμεν om. V. ^p οὐχ] οὐχὶ ἢ W, οὐχ ὡς S.U.V.X. ^q ὕλη τὸ δὲ
 εἶδος U.X. ^r δέ] τ' S. ^s δέ] τα E, om. U.V.W.X. ^t καλῶς om. V.
^v μὲν S.U.X. ^w δὲ εἰδός τι V. ^x ἐν om. S. ^y προσδιορίζοντες S.U.X.
^z οὐ S. ^a δὴ W. ^b γίνεσθαι S.U. ^c καὶ λόγος om. V. ^d τοιουδὶ
 εἶναι S.U.X.

Τῶν δὲ δυνάμεων τῆς ψυχῆς αἱ λεχθεῖσαι τοῖς μὲν ὑπάρ- 3
 χουσι πάσαι, ^ε καθάπερ εἵπομεν, τοῖς δὲ τινὲς αὐτῶν, ἐνίοις
 δὲ ^ι μία μόνη. Δυνάμεις δ' εἵπομεν θρεπτικόν, ^ς ὀρεκτικόν,
 αἰσθητικόν, κινητικὸν κατὰ τόπον, διανοητικόν. Ὑπάρχει
 δὲ τοῖς μὲν φυτοῖς τὸ θρεπτικὸν μόνον, ἑτέροις δὲ ^η τοῦτό
^ι τε καὶ τὸ αἰσθητικόν. ^κ Εἰ δὲ τὸ αἰσθητικόν, καὶ τὸ ὀρε- 2
 κτικόν· ὀρεξεις μὲν γὰρ ἐπιθυμία καὶ θυμὸς καὶ βούλησις, τὰ
 δὲ ζῶα πάντ' ^ι ἔχουσι μίαν γε τῶν αἰσθήσεων, τὴν ἀφήν· ^φ
 δ' αἰσθησις ὑπάρχει, τούτῳ ἡδονή τε καὶ λύπη καὶ τὸ ἡδύ
^μ τε ^η καὶ λυπηρόν, οἷς δὲ ταῦτα, ^ο καὶ ἡ ἐπιθυμία· τοῦ γὰρ
 ἡδέος ^ρ ὀρεξεις αὕτη. Ἔτι ^α δὲ τῆς τροφῆς αἰσθησιν ἔχουσιν· 3
 ἡ γὰρ ἀφή τῆς τροφῆς αἰσθησις· ξηροῖς γὰρ ^ι καὶ ὑγροῖς
 καὶ θερμοῖς καὶ ψυχροῖς τρέφεται τὰ ^ς ζῶα πάντα, τούτων
 δ' αἰσθησις ἀφή· τῶν δ' ἄλλων αἰσθητῶν κατὰ συμβεβηκός·
^ι οὐθέν γὰρ εἰς τροφήν συμβάλλεται ψόφος ^ν οὐδὲ χρῶμα
 οὐδὲ ὁσμή. Ὁ δὲ χυμὸς ἐν τι τῶν ἀπτῶν ἐστίν. Πείνα δὲ 4
 καὶ δίψα ἐπιθυμία, καὶ ἡ μὲν πείνα ^ω ξηροῦ καὶ θερμοῦ, ἡ
 δὲ δίψα ^κ ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ· ὁ δὲ χυμὸς οἷον ἡδυσμά ^ν τι
 τούτων ἐστίν. Διασαφητέον δὲ περὶ αὐτῶν ὕστερον, νῦν δ'
 ἐπὶ τοσοῦτον ^z εἰρήσθω, ὅτι τῶν ζώων τοῖς ἔχουσιν ἀφήν καὶ
 ὀρεξεις ὑπάρχει. Περὶ δὲ φαντασίας ἄδηλον, ὕστερον δ' ἐπι-
 σκεπτέον. Ἐνίοις δὲ πρὸς τούτοις ὑπάρχει καὶ τὸ κατὰ 5
 τόπον κινητικόν, ἑτέροις δὲ ^α καὶ τὸ διανοητικόν τε καὶ νοῦς,
 οἷον ^β ἀνθρώποις ^ε καὶ εἴ τι τοιοῦτον ^δ ἕτερόν ἐστιν ἢ ^ε καὶ
 τιμιώτερον. Δῆλον οὖν ὅτι τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς ἄν εἴη
 λόγος ψυχῆς τε καὶ σχήματος· οὔτε γὰρ ἐκεῖ σχῆμα παρὰ

^ε ὥσπερ εἵπομεν W, om. E.T. ^ι μόνη μία V. ^ς ὀρεκτικόν post
 αἰσθητικόν U.V.X, om. W. ^η αὐτό S.W.X. ^ι τε om. V. ^κ εἰ δὲ τὸ
 αἰσθητικόν om. U.X. et pr. S. ^ι μίαν ἔχουσιν W. ^μ τε om. E.T.
^η καὶ τὸ λυπ. V. ^ο καὶ ἡ om. S.U, ἡ om. V. ^ρ ὀρεξίς ἐστὶν αὕτη
 S.T.U.X. ^α δὲ om. E.W. ^ι καὶ ὑγροῖς om. V. ^ς ζῶντα E.S.W.
^ι οὐδὲ X. ^ν οὐδὲ χρῶμα om. E. ^ω θερμοῦ καὶ ξηροῦ S.X. ^κ ὑγροῦ
 καὶ ψυχροῦ X, καὶ ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ S. ^ν τι om. S.U.V.X. ^z διω-
 ρίσθω S.U.V.X. ^α καὶ ante τὸ om. W. ^β ἄνθρωπος V.X. ^ε καὶ X.
^δ ἐστὶν ἕτερον S.U.V. ^ε καὶ om. E.T.V.W.

τὸ τρίγωνόν ^f ἐστὶ καὶ τὰ ἐφεξῆς, οὗτ' ^g ἐνταῦθα ψυχὴ παρὰ
 6 τὰς εἰρημένας. ^h Γένοιτο δ' αὖ καὶ ἐπὶ τῶν ⁱ σχημάτων
 λόγος κοινός, ὃς ἐφαρμόσει μὲν πᾶσιν, ἴδιος δ' οὐδενὸς ^k ἔσται
 σχήματος. Ὅμοίως δὲ καὶ ἐπὶ ταῖς εἰρημέναις ψυχαῖς. Διὸ
 γελοῖον ζητεῖν τὸν κοινὸν λόγον καὶ ἐπὶ τούτων καὶ ἐφ' ἐτέ-
 ρων, ὃς οὐδενὸς ^l ἔσται τῶν ὄντων ἴδιος λόγος, οὐδὲ ^m κατὰ
 7 τὸ οἰκεῖον ⁿ καὶ ἄτομον εἶδος, ἀφέντας τὸν τοιοῦτον. Παρα-
 πλησίως δ' ἔχει ^o τῷ ^p περὶ τῶν σχημάτων ^q καὶ τὰ ^r κατὰ
 ψυχὴν· αἰεὶ γὰρ ἐν τῷ ἐφεξῆς ὑπάρχει δυνάμει τὸ πρότερον
 ἐπὶ τε τῶν σχημάτων καὶ ἐπὶ τῶν ἐμψύχων, οἷον ἐν τετρα-
 γώνῳ ^s μὲν τρίγωνον, ἐν αἰσθητικῷ δὲ τὸ θρεπτικόν. Ὡστε
 καθ' ἕκαστον ζητητέον, τίς ἐκάστου ψυχῆ, οἷον τίς φυτοῦ
 8 καὶ τίς ἀνθρώπου ἢ θηρίου. Διὰ τίνα δ' αἰτίαν ^t τῷ ^v ἐφε-
 ξῆς οὕτως ἔχουσι, σκεπτέον. Ἄνευ μὲν γὰρ τοῦ θρεπτικοῦ
 τὸ αἰσθητικὸν οὐκ ἔστιν· ^w τοῦ δ' αἰσθητικοῦ ^x χωρίζεται τὸ
 θρεπτικὸν ἐν τοῖς φυτοῖς. Πάλιν δ' ἄνευ μὲν τοῦ ἀπτικοῦ
 τῶν ἄλλων αἰσθήσεων οὐδεμία ὑπάρχει, ἀφῆ δ' ἄνευ τῶν
 ἄλλων ὑπάρχει· πολλὰ ^y γὰρ τῶν ζώων οὗτ' ὄψιν οὗτ'
 9 ἀκοὴν ἔχουσιν οὗτ' ^z ὁσμῆς ὅλως αἰσθησιν. Καὶ τῶν αἰσθη-
 τικῶν ^a δὲ τὰ μὲν ἔχει τὸ κατὰ τόπον κινητικόν, τὰ δ' οὐκ
 ἔχει. Τελευταῖον δὲ καὶ ^b ἐλάχιστα λογισμὸν καὶ ^c διά-
 νοιαν· οἷς μὲν γὰρ ὑπάρχει λογισμὸς τῶν φθαρτῶν, τούτοις
 καὶ τὰ λοιπὰ πάντα, οἷς δ' ἐκείνων ἕκαστον, οὐ πᾶσι λογι-
 σμός, ἀλλὰ τοῖς μὲν οὐδὲ φαντασία, τὰ δὲ ^d ταύτῃ μόνη
 ζῶσιν. Περὶ δὲ τοῦ θεωρητικοῦ ^e νοῦ ἕτερος λόγος. Ὅτι
 μὲν οὖν ὁ περὶ τούτων ^f ἐκάστου λόγος οὗτος οἰκειότατος καὶ
 περὶ ψυχῆς, δῆλον.

^f ἐστὶ om. V. ^g ἐνταῦθα ἢ ψυχὴ E.V. ^h γένοιτο E.T.W. ⁱ σχη-
 μάτων ὁ λ. W. ^k ἐστὶ V.X, εἴη T. ^l ἐστὶ S.U.X. ^m κατὰ] πρὸς W.
ⁿ καὶ τὸ ἄτομον E.T. ^o τὰ S. ^p παρὰ S, ἐπὶ V. ^q καὶ τὰ—σχημάτων
 om. V. ^r κατὰ] περὶ τὴν S.U.V.X. ^s μὲν τὸ τρ. V. ^t τὸ U, om. V.
^v οὕτως ἔχουσιν ἐφεξῆς V. ^w τῆς δὲ αἰσθητικῆς V. ^x τὸ θρεπτικὸν
 χωρίζεται W. ^y γὰρ] δὲ S.X. ^z ὁσμὴν οὗτ' ἄλλην αἰσθησιν V. ^a δὲ
 om. W.X. ^b ἐλάχιστον S.U.V.W.X. ^c διάνοιαν οἷον ὁ ἄνθρωπος ἢ τι
 τοιοῦτον ἄλλο ὑπάρχει. οἷς W. ^d μόνη ταύτῃ W, ταύτῃ μόνον S.U.X.
^e νοῦ om. V. et pr. S. ^f ἐκάστου om. V.

¹Αναγκαῖον δὲ τὸν μέλλοντα περὶ τούτων σκέψιν ^εποιεῖ- 4
σθαι λαβεῖν ἕκαστον αὐτῶν ^hτί ἐστίν, εἴθ' ⁱοὕτως περὶ τῶν
ἐχομένων ^kἢ καὶ ^lπερὶ τῶν ἄλλων ἐπιζητεῖν. Εἰ δὲ χρὴ λέ-
γειν τί ἕκαστον αὐτῶν, οἶον ^mτί ⁿτὸ νοητικὸν ^oἢ τὸ αἰσθη-
τικὸν ἢ τὸ θρεπτικόν, πρότερον ^pἔτι λεκτέον τί τὸ νοεῖν καὶ
τί τὸ αἰσθάνεσθαι· πρότερον γάρ εἰσι ^qτῶν δυνάμεων αἱ ἐν-
έργειαι καὶ αἱ πράξεις κατὰ ^rτὸν λόγον. Εἰ δ' οὕτως, τού- 2
των ^sδ' ἔτι ^tπρότερα τὰ ^vἀντικείμενα ^wδεῖ τεθεωρηκέναι,
περὶ ἐκείνων ^xπρῶτον ἂν δέοι ^yδιορίσαι διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν,
οἶον ^zπερὶ τροφῆς καὶ αἰσθητοῦ καὶ νοητοῦ. ^vὩστε πρῶτον
περὶ τροφῆς καὶ γεννήσεως λεκτέον· ἢ γὰρ θρεπτικὴ ψυχὴ
^aκαὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει, καὶ πρώτη καὶ κοινοτάτη δυνάμεις
ἐστὶ ^bψυχῆς, καθ' ἣν ὑπάρχει τὸ ζῆν ἅπασιν. ^cἩς ἐστὶν 3
ἔργα ^dγεννῆσαι καὶ τροφῇ ^eχρησθαι· ^fφυσικώτατον γὰρ
^gτῶν ἔργων τοῖς ζῶσιν, ὅσα τέλεια καὶ μὴ πηρώματα, ἢ τὴν
γένεσιν ^hαὐτομάτην ἔχει, τὸ ποιῆσαι ἕτερον οἶον αὐτό, ζῶον
μὲν ζῶον, φυτὸν δὲ φυτόν, ἵνα τοῦ ἀεὶ καὶ τοῦ θείου ⁱμετέ-
χωσιν ἢ δύνανται· πάντα γὰρ ἐκείνου ὀρέγεται, ^kκακείνου
ἕνεκα πράττει ὅσα ^lπράττει κατὰ φύσιν. Τὸ δ' οὐ ἕνεκα, 4
^mδιττόν, τὸ μὲν οὐ, τὸ δὲ ᾧ. ¹Ἐπεὶ οὖν κοινωνεῖν ἀδυνατεῖ
τοῦ ἀεὶ καὶ τοῦ θείου τῇ συνεχείᾳ, διὰ τὸ μηδὲν ἐνδέχεσθαι
τῶν φθαρτῶν ⁿταῦτό καὶ ἐν ἀριθμῷ διαμένειν, ἢ ^oδύναται
μετέχειν ἕκαστον, ^pκοινωνεῖ ταύτῃ, τὸ μὲν μᾶλλον τὸ δ' ἦτ-
τον· καὶ διαμένει οὐκ αὐτὸ ἀλλ' οἶον αὐτό, ἀριθμῷ μὲν οὐχ

^ε ποιήσασθαι W. ^h τί ἐστίν om. S.U.X. ⁱ οὕτω καὶ περὶ W.
^k ἢ om. E.T.V.W. ^l περὶ om. T. ^m τί om. T.U. ⁿ τὸ om. W.
^o ἢ τί τὸ αἰσθ. S. ^p ἔτι om. V. ^q αἱ ἐνέργειαι τῶν δυνάμεων W.
^r τὸν om. E. ^s δ' ante ἔτι om. E. ^t πρότερον U. ^v ἀντ. καὶ δεῖ
S.U.X. ^w δεῖ τεθεωρηκέναι om. W. ^x πρῶτον ἂν δέοι] δ' ἂν πρῶτον W.
^y ὁρίσαι U. ^z περὶ] ἐπὶ T.V. ^a καὶ ante τοῖς om. V, ante πρ. om.
U.V.X. ^b ψυχῆς om. V. ^c ἥς] οἷς V.W. ^d γεννῆσαί τε καὶ W.
^e χρῆσασθαι S.T.U.V.X. ^f φυσικώτατα V. ^g τῶν ἔργων τοῖς ζώοις
E, τοῖς ζώοις τῶν ἔργων X, ἔργον τοῖς ζώοις W. ^h αὐτόματον S.U.W.
ⁱ μετέχουσιν U, μετάσχωσιν V. ^k καὶ ἐκείνου T.U.V.W. ^l κατὰ φύσιν
πράττει W. ^m διττόν X. ⁿ τὸ αὐτό S.U.X. ^o μετέχειν δύναται X.
^p ταύτῃ κοινωνεῖ S.U.X.

5 ἔν, εἶδει ^q δ' ἔν. "Εστι δὲ ^r ἡ ψυχὴ τοῦ ζῶντος σώματος
αἰτία καὶ ἀρχή. Ταῦτα δὲ πολλαχῶς λέγεται. ^s "Ομοίως
^t δ' ἡ ψυχὴ ^v κατὰ τοὺς ^w διωρισμένους ^x τρόπους τρεῖς αἰτία·
καὶ γὰρ ὅθεν ἡ κίνησις ^y αὐτῇ, ^z καὶ οὐ ἕνεκα, καὶ ὡς ^a ἡ οὐσία
6 τῶν ἐμψύχων σωμάτων ἡ ψυχὴ αἰτία. "Οτι μὲν οὖν ^b ὡς
οὐσία, δῆλον· τὸ γὰρ αἷτιον τοῦ εἶναι πᾶσιν ἡ οὐσία, τὸ δὲ
ζῆν τοῖς ζῶσι τὸ εἶναί ἐστιν, ^c αἰτία δὲ καὶ ἀρχὴ τούτων ἡ
ψυχὴ. "Ετι ^d τοῦ δυνάμει ὄντος λόγος ^e ἡ ἐντελέχεια. Φα-
νερόν ^f δ' ὡς καὶ οὐ ^g ἕνεκεν ^h ἡ ψυχὴ αἰτία· ὥσπερ γὰρ ⁱ ὁ
νοῦς ἕνεκά του ^k ποιεῖ, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ φύσις, καὶ
7 τοῦτ' ἐστὶν ^l αὐτῇ ^m τέλος. Τοιοῦτον δ' ἐν τοῖς ⁿ ζώοις ἡ
ψυχὴ ^o καὶ κατὰ φύσιν· πάντα γὰρ τὰ φυσικὰ ^p σώματα τῆς
ψυχῆς ὄργανα, ^q καὶ καθάπερ ^r τὰ τῶν ζώων, οὕτω καὶ ^r τὰ
τῶν φυτῶν, ὡς ^s ἕνεκα τῆς ψυχῆς ὄντα. ^t Διττῶς δὲ τὸ οὐ
8 ἕνεκα, τό τε οὐ καὶ τὸ φ. "Αλλὰ μὴν καὶ ὅθεν πρῶτον ἡ
κατὰ τόπον κίνησις, ψυχὴ· οὐ πᾶσι δ' ^v ὑπάρχει τοῖς ^w ζώ-
σιν ἡ δύναμις αὕτη. ^x "Εστι δὲ καὶ ἀλλοίωσις καὶ αὔξησις
κατὰ ψυχὴν· ἡ μὲν γὰρ αἰσθησις ἀλλοιώσις τις εἶναι δοκεῖ,
9 ^y αἰσθάνεται δ' οὐθέν ^δ μὴ ^z ἔχει ψυχὴν. "Ομοίως δὲ καὶ
περὶ αὐξήσεώς ^a τε καὶ φθίσεως ἔχει· ^b οὐδὲν γὰρ φθίνει οὐδ'
^c αὔξεται φυσικῶς μὴ τρεφόμενον, τρέφεται δ' οὐθέν ^δ μὴ
^d κοινωνεῖ ζωῆς. "Εμπεδοκλῆς δ' οὐ καλῶς ^e εἴρηκε τοῦτο,

^q δ' ἔν] δ' ἐνί. T. addunt διόπερ τὸ σπέρμα τῶν ζώων καὶ φυτῶν ὄργανόν ἐστιν U.m. et, qui φυτῶν etiam pro ζώων, X. διόπερ τὸ σπέρμα τῶν ζ. καὶ τῶν φ. ὄργανόν ἐστι τῆς ψυχῆς. ἔστι T. et, transpositis τὸ σπέρμα post τῶν ζώων, V. ^r ἡ om. V. ^s ὁμῶς S.U.W.X. ^t δ' om. S. ^v κατὰ om. S.U.X. ^w διωρισμένους S.U. et pr. X. ^x τρεῖς τρόπους ἐστὶν αἰτία W. τρεῖς om. pr. X. ^y αὐτῇ E.S. ^z καὶ τὸ οὐ T. ^a ἡ post ὡς om. U.X. ^b ὡς om. S.U. ^c αἷτιον E. ^d τοῦ ἐν δυνάμει S.U.X. ^e ἡ] ἡ T. ^f δὲ καὶ ὡς οὐ W, δὲ καὶ ὡς τὸ οὐ V. ^g ἕνεκα S.T.U.V.W.X. ^h αἰτία ἡ ψυχὴ X. ⁱ ὁ om. V. ^k νοεῖ E.S.T.V. ^l αὐτῆς E.S.T. ^m τέλεος E. ⁿ ζῶσιν V. ^o καὶ om. U. ^p σώματα om. S. ^q καὶ om. S.U.X. ^r τὰ om. X. ^s ἕνεκεν S. ^t διχῶς X. ^v ἐνυπάρχει V. ^w ζώοις X. ^x ἔστι δὲ om. V. ^y αἰσθάνεσθαι U.X. ^z ψυχὴν ἔχει S.U.X, μετέχει ψυχῆς E.T.V. ^a τε om. X. ^b οὐδὲ X. ^c αὐξάνεται T.V.X. ^d κοινωνεῖ ζωῆς] μετέχει ψυχῆς W. ^e εἴρηκεν εἰς τοῦτο V.

προσπιθείς ^f τὴν αὐξῆσιν συμβαίνειν τοῖς φυτοῖς κάτω μὲν
 βυρριζουμένοις διὰ τὸ τὴν γῆν ^h οὕτω φέρεσθαι κατὰ φύσιν,
 ἄνω δὲ διὰ τὸ πῦρ ὡσαύτως. Οὕτε γὰρ τὸ ἄνω καὶ κάτω ¹⁰
 καλῶς λαμβάνει· οὐ γὰρ ταῦτ' ὅτι πᾶσι τὸ ἄνω ⁱ καὶ κάτω καὶ
 τῷ παντί, ἀλλ' ὡς ἡ κεφαλὴ τῶν ζώων, οὕτως αἱ ῥίζαι τῶν
 φυτῶν, ^k εἰ χρὴ τὰ ὄργανα λέγειν ἕτερα καὶ ταῦτ' αὖτ' ἔρ-
 γοις. ¹ Πρὸς δὲ τούτοις τί τὸ συνέχον εἰς τὸναντία φερό- ¹¹
 μενα τὸ πῦρ καὶ τὴν γῆν; Διασπασθήσεται γάρ, εἰ μὴ ^m τι
ⁿ ἔσται τὸ ^o κωλύσον· εἰ δ' ^p ἔσται, τοῦτ' ἐστὶν ἡ ψυχὴ ^q καὶ
 τὸ αἶτιον τοῦ αὐξάνεσθαι καὶ τρέφεσθαι. Δοκεῖ δὲ τισιν ἡ ¹²
 τοῦ πυρὸς φύσις ἀπλῶς αἰτία τῆς τροφῆς καὶ τῆς αὐξήσεως
 εἶναι· καὶ γὰρ ^r αὐτὸ φαίνεται μόνον τῶν σωμάτων ἢ τῶν
 στοιχείων τρεφόμενον καὶ ^s αὐξόμενον. Διὸ καὶ ἐν τοῖς φυ-
 τοῖς καὶ ^t ἐν τοῖς ζώοις ὑπολάβοι τις ἂν τοῦτο εἶναι τὸ ἐρ-
 γαζόμενον. Τὸ δὲ συναίτιον ^v μὲν πῶς ἐστίν, οὐ μὲν ἀπλῶς ¹³
 γε αἶτιον, ἀλλὰ μάλλον ^w ἢ ψυχὴ· ἡ μὲν γὰρ τοῦ πυρὸς
 αὐξήσις εἰς ἄπειρον, ἕως ἂν ἡ τὸ καυστόν, τῶν δὲ φύσει συνι-
 σταμένων πάντων ^x ἐστὶ πέρας καὶ λόγος ^y μεγέθους τε καὶ
 αὐξήσεως· ^z ταῦτα ^a δὲ ψυχῆς, ἀλλ' οὐ πυρός, καὶ λόγου
 μάλλον ἢ ὕλης. Ἐπεὶ δ' ἡ αὐτὴ δύναμις τῆς ψυχῆς θρεπτικὴ ¹⁴
 καὶ γεννητικὴ, ^b περὶ τροφῆς ἀναγκαῖον ^c διωρίσθαι πρῶτον·
 ἀφορίζεται γὰρ πρὸς τὰς ἄλλας δυνάμεις τῷ ἔργῳ τούτῳ.
 Δοκεῖ δ' ^d εἶναι ἡ τροφή τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ, οὐ πᾶν δὲ ¹⁵
 παντί, ἀλλ' ὅσα τῶν ἐναντίων μὴ μόνον ^e γένεσιν ἐξ ἀλλή-
 λων ἔχουσιν ἀλλὰ καὶ αὐξῆσιν· γίνεται γὰρ πολλὰ ἐξ ἀλλή-
 λων, ἀλλ' οὐ ^f πάντα ^g ποσά, οἷον ὑγιὲς ἐκ κάμνοντος. Φαίνε- ¹⁶
 ται δ' ^h οὐδ' ἐκεῖνα τὸν αὐτὸν τρόπον ἀλλήλοις εἶναι τροφή,

^f τὴν om. U. ^g ῥιζουμένοις T, ῥιζουμένων S.U.V.W.X. ^h οὕτω]
 κάτω V. ⁱ καὶ τὸ κ. V. ^k εἰ—ἔργοις om. W. ¹ πρὸς δὲ] καὶ πρὸς W.
^m τι om. W. ⁿ ἔστι X. ^o κωλύον E.T.X. ^p ἐστὶ V. ^q καὶ
 τὸ αἶτ. om. X, τὸ om. Γ. ^r αὐτὸ] καὶ αὐτὸ V. ^s αὐξανόμενον S.U.
 V.W.X. ^t ἐν alteram om. W. ^v μὲν post πῶς S, om. V. ^w ἢ ante
 ψ. om. E.W. ^x πέρας ἐστὶ X. ^y μεγέθους τε] καὶ μεγέθους S, με-
 γέθους T.U.V.X. ^z τοῦτο V.W. ^a δὲ τῆς ψ. E.T. ^b περὶ] καὶ
 περὶ E.T.W. ^c διορίσθαι U.W. ^d ἡ τροφή εἶναι W. ^e γένεσιν E.
^f πάντα om. S.U.X. et corr. E. ^g ποσά om. U.W. et pr. E. ^h οὐκ V.

ἀλλὰ τὸ μὲν ὕδωρ τῷ πυρὶ τροφή, τὸ δὲ πῦρ οὐ τρέφει τὸ ὕδωρ. Ἐν μὲν οὖν τοῖς ¹ ἀπλοῖς σώμασι ταῦτ' εἶναι δοκεῖ
 17 μάλιστα τὸ μὲν τροφή τὸ δὲ τρεφόμενον. Ἀπορίαν δ' ἔχει· φασὶ γὰρ οἱ μὲν τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ τρέφεσθαι, καθάπερ καὶ αὐξάνεσθαι, τοῖς δ' ὥσπερ εἵπομεν τοῦμπαλιν δοκεῖ, τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ, ὡς ἀπαθοῦς ὄντος τοῦ ὁμοίου ^k ὑπὸ τοῦ ὁμοίου, τὴν δὲ τροφήν μεταβάλλειν καὶ πέττεσθαι· ἡ δὲ
 18 μεταβολὴ πᾶσιν εἰς τὸ ἀντικείμενον ¹ ἢ ^m τὸ μεταξύ. Ἔτι πᾶσχει τι ἡ τροφή ὑπὸ τοῦ τρεφομένου, ἀλλ' οὐ τοῦτο ὑπὸ τῆς τροφῆς, ὥσπερ οὐδ' ὁ τέκτων ὑπὸ τῆς ὕλης, ἀλλ' ὑπ' ἐκείνου αὕτη· ὁ δὲ τέκτων μεταβάλλει μόνον εἰς ἐνέργειαν ἐξ
 19 ἀργίας. Πότερον δ' ἐστὶν ⁿ ἡ τροφή τὸ τελευταῖον προσ- γινόμενον ἢ τὸ πρῶτον, ἔχει διαφοράν. ^o Εἰ δ' ἄμφω, ἀλλ' ἡ μὲν ἄπεπτος ἡ δὲ πεπεμμένη, ἀμφοτέρως ^p ἂν ἐνδέχοιτο τὴν τροφήν λέγειν· ἡ μὲν γὰρ ἄπεπτος, τὸ ἐναντίον ^q τῷ ἐναντίῳ τρέφεται, ἡ δὲ πεπεμμένη, τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ.
 20 Ὡστε φανερόν ὅτι λέγουσί τινα τρόπον ἀμφότεροι καὶ ὀρθῶς καὶ οὐκ ὀρθῶς. Ἐπεὶ δ' οὐθὲν τρέφεται μὴ μετέχον ζωῆς, τὸ ἔμψυχον ἂν εἴη σῶμα τὸ τρεφόμενον, ἢ ἔμψυχον, ὥστε καὶ ἡ ^r τροφή πρὸς ἔμψυχόν ἐστι καὶ οὐ κατὰ συμβε-
 21 βηκός. Ἔστι δ' ἕτερον τροφῇ καὶ αὐξητικῷ εἶναι· ἡ μὲν γὰρ ποσόν τι τὸ ἔμψυχον, αὐξητικόν, ἡ δὲ τόδε τι καὶ οὐ- σία, τροφή· σώζει γὰρ τὴν οὐσίαν, καὶ μέχρι τούτου ἐστὶν ἕως ἂν καὶ ^s τρέφηται· καὶ ^t γενέσεως ποιητικὸν οὐ τοῦ τρε- φομένου, ^v ἀλλ' οἷον τὸ τρεφόμενον· ἥδη γάρ ^w ἐστὶν ^x αὕτη
 22 ἡ οὐσία, γεννᾷ δ' οὐθὲν ^y αὐτὸ ἑαυτό, ἀλλὰ σώζει. Ὡσθ' ἡ μὲν τοιαύτη τῆς ψυχῆς ἀρχὴ δυνάμεις ἐστὶν οἷα σώζειν τὸ ^z ἔχον αὐτὴν ἢ τοιοῦτον, ἡ δὲ τροφή παρασκευάζει ἐνεργεῖν.
 23 Διὸ στερηθὲν τροφῆς οὐ δύναται εἶναι. Ἐπεὶ δ' ἐστὶ τρία,

ⁱ ἄλλοις S.U.X. ^k ὑπὸ τοῦ ὁμοίου om. E.W. ¹ ἢ] καὶ X. ^m τὸ om. E. ⁿ ἢ om. V. ^o εἰ δ' ἄμφω om. S. ^p ἂν] δ' ἂν X. ^q τῷ ἐναντίῳ om. S. ^r τροφ. καὶ πρὸς ἔμψυχον ἔσται V. ^s τρέφει E.T.W. ^t γεννήσεως E.S. ^v ἀλλ' οἷον τὸ τρεφόμενον om. V, post αὕτη ἡ οὐσία ponit W. ^w ἐστὶν] ἐξ W. ^x αὐτοῦ S.T.V.W.X. ^y αὐτὸ om. T.V.W. ^z ἔχον] δεχόμενον E.W.

τὸ τρεφόμενον καὶ ᾧ τρέφεται καὶ τὸ τρέφον, τὸ μὲν τρέφον ἐστὶν ἡ πρώτη ψυχὴ, τὸ δὲ τρεφόμενον τὸ ἔχον ^a αὐτὴν σῶμα, ᾧ δὲ τρέφεται, ἡ τροφή. Ἐπεὶ δὲ ἀπὸ τοῦ τέλους ἅπαντα προσαγορεύειν δίκαιον, τέλος δὲ τὸ γεννηῆσαι οἶον αὐτό, εἴη ἂν ἡ πρώτη ψυχὴ ^b γεννητικὴ οἶον αὐτό. Ἔστι δὲ ²⁴ ᾧ ^c τρέφεται διττόν, ὥσπερ ^d καὶ ᾧ κυβερνᾶ, ^e ἡ χεὶρ καὶ τὸ πηδάλιον, τὸ μὲν κινεῖ καὶ κινούμενον, τὸ δὲ κινεῖ μόνον. Πᾶσαν δ' ἀναγκαῖον τροφήν δύνασθαι ^f πέττεσθαι, ἐργάζεται δὲ τὴν πέψιν τὸ θερμόν· διὸ πᾶν ἔμψυχον ἔχει ^g θερμότητα. Τύπῳ μὲν οὖν ^h ἡ τροφή τί ἐστὶν εἴρηται· διασαφητέον δ' ⁱ ἐστὶν ὕστερον περὶ αὐτῆς ἐν τοῖς οἰκείοις λόγοις.

Διωρισμένων ^k δὲ τούτων ¹ λέγωμεν κοινῇ περὶ πάσης αἰ- ⁵ σθήσεως. Ἡ δ' αἴσθησις ἐν τῷ κινεῖσθαι ^m τε καὶ πάσχειν συμβαίνει, καθάπερ εἴρηται· δοκεῖ γὰρ ἀλλοίωσίς τις εἶναι. Φασὶ δέ τινες καὶ τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου πάσχειν. ⁿ Τοῦτο δὲ πῶς δυνατόν ἢ ἀδύνατον, ^o εἰρήκαμεν ^p ἐν τοῖς καθόλου λόγοις περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν. Ἐχει δ' ἀπορίαν ² διὰ τί καὶ τῶν αἰσθήσεων αὐτῶν ^q οὐ γίνεται αἴσθησις, καὶ διὰ τί ἄνευ τῶν ἔξω οὐ ποιοῦσιν ^r αἴσθησιν, ἐνόντος πυρὸς καὶ γῆς καὶ τῶν ἄλλων στοιχείων, ὧν ἐστὶν ^s ἡ αἴσθησις καθ' αὐτὰ ἢ τὰ συμβεβηκότα τούτοις. Δῆλον οὖν ὅτι τὸ αἰσθητικὸν οὐκ ^t ἐστὶν ἐνεργεία, ἀλλὰ δυνάμει μόνον. ^v Διὸ ^w κα- ³ θάπερ τὸ καυστὸν οὐ καίεται ^x αὐτὸ ^y καθ' αὐτὸ ἄνευ τοῦ καυστικοῦ· ^z ἔκαε γὰρ ^a ἂν ^b ἐαυτό, καὶ οὐθὲν ἐδεῖτο τοῦ ἐντελεχείᾳ πυρὸς ^c ὄντος. ^d Ἐπειδὴ δὲ τὸ αἰσθάνεσθαι ^e λέγο-

^a ταύτην T.X. ^b γεννητικὸν E.S.T.W.X. ^c τρέφει T. ^d καὶ om. S.U.W.X. ^e ἡ] καὶ ἡ E.V. ^f πέσσεσθαι X. ^g θερμότητος S. ^h ἡ τροφή τίς ἐστὶν S.U., τί ἐστὶν ἡ τροφή V. ⁱ ἐστὶν om. X. ^k τε X. ^l λέγομεν V.W.X. ^m τε] τι S.T.W.X., τι τὸ αἰσθητήριον V. ⁿ τοῦτο —πάσχειν om. U. ^o εἴρηται S.V. ^p ἐν] καὶ ἐν S.T.U.W.X. ^q οὐ post ἀπορίαν διὰ τί S.U.X. ^r αἰσθήσεις S.U.X. ^s ἡ om. S.U. ^t ἐνεστὶν S.U. ^v διὸ om. V.W. ^w καθάπερ] καὶ καθάπερ U, οὐκ αἰσθάνεται καθάπερ T.X., καθάπερ οὐκ αἰσθάνεται S. ^x αὐτὸ om. W. ^y καθ' ἐαυτὸ E, ὑφ' ἐαυτοῦ S, ὑφ' αὐτοῦ U.V. ^z ἔκαε X. ^a ἂν om. W. ^b αὐτὸ S, αὐτὸ U.X. ^c ὄντος] εἶναι W. ^d ἐπεὶ X. ^e διχῶς λέγομεν W, λέγ. διττῶς T.

μεν διχῶς (τό τε γὰρ δυνάμει ^f ἀκοῦον καὶ ὁρῶν ἀκούειν καὶ ὁρᾶν λέγομεν, ^g καὶ ἂν τύχη καθευδόν, καὶ τὸ ἤδη ἐνεργοῦν), διχῶς ἂν λέγοιτο καὶ ἡ αἴσθησις, ἡ μὲν ὡς δυνάμει, ἡ δὲ ὡς ⁴ ἐνεργεία. Ὅμοίως δὲ καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι, τό τε δυνάμει ὄν καὶ τὸ ἐνεργεία. Πρῶτον μὲν ^h οὖν ὡς τοῦ αὐτοῦ ὄντος ⁱ τοῦ πάσχειν καὶ τοῦ κινεῖσθαι καὶ ^k τοῦ ἐνεργεῖν ¹ λέγωμεν· καὶ γὰρ ἔστιν ἡ κίνησις ἐνεργεία τις, ἀτελὴς μέντοι, καθάπερ ^m ἐν ἑτέροις εἴρηται. Πάντα δὲ πάσχει καὶ κινεῖται ⁿ ὑπὸ ⁵ τοῦ ποιητικοῦ καὶ ἐνεργεία ὄντος. Διὸ ἔστι μὲν ὡς ὑπὸ τοῦ ὁμοίου πάσχει, ἔστι δὲ ὡς ὑπὸ ^o τοῦ ἀνομοίου, καθάπερ ^p εἴπομεν· πάσχει ^q μὲν γὰρ τὸ ^r ἀνόμοιον, πεπονθὸς δ' ὁμοίον ἔστιν. Διαιρετέον δὲ ^s καὶ περὶ δυνάμεως καὶ ἐντελεχείας· ⁶ ^t νῦν γὰρ ἀπλῶς λέγομεν περὶ αὐτῶν. Ἔστι μὲν γὰρ οὕτως ἐπιστήμόν τι ὡς ἂν ^v εἴποιμεν ἄνθρωπον ἐπιστήμονα, ὅτι ὁ ἄνθρωπος τῶν ^w ἐπιστημόνων ^x καὶ ἐχόντων ἐπιστήμην· ἔστι δ' ὡς ἤδη λέγομεν ^y ἐπιστήμονα τὸν ἔχοντα ^z τὴν γραμματικήν. Ἐκάτερος δὲ τούτων οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον δυνατός ἐστιν, ἀλλ' ὁ μὲν ὅτι ^a τὸ γένος τοιοῦτον καὶ ἡ ὕλη, ὁ δ' ὅτι ^b βουλευθεὶς δυνατός θεωρεῖν, ^c ἂν μή τι κωλύσῃ τῶν ἔξωθεν· ὁ δ' ἤδη θεωρῶν ἐντελεχεία ^d ὣν καὶ κυρίως ἐπιστάμενος ⁸ ^e τόδε τὸ Α. Ἀμφότεροι μὲν οὖν οἱ πρῶτοι κατὰ δύναμιν ἐπιστήμονες, ἀλλ' ὁ μὲν διὰ μαθήσεως ἀλλοιωθεὶς καὶ πολλάκις ἐξ ἐναντίας ^f μεταβαλὼν ἔξεως, ὁ δ' ἐκ τοῦ ἔχειν τὴν αἴσθησιν ἢ τὴν γραμματικήν, μὴ ἐνεργεῖν δ' εἰς τὸ ἐνεργεῖν ⁹ ἄλλον τρόπον. Οὐκ ἔστι ^g δ' ἀπλοῦν οὐδὲ τὸ πάσχειν, ἀλλὰ τὸ μὲν φθορά τις ὑπὸ τοῦ ἐναντίου, τὸ ^h δὲ σωτηρία ⁱ μάλ-

^f ὁρῶν καὶ ἀκοῦον E, ἀκοῦον om. V. ^g καὶ ἂν U.X. ^h οὖν om. V. ⁱ τοῦ ante π. om. V. ^k τοῦ ante ἐν. om. E.V.W. ¹ λέγωμεν S.T. U.W.X. ^m εἴρηται ἐν ἑτέροις W. ⁿ ὑπὸ] καὶ ὑπὸ U. ^o τοῦ alterum om. V. ^p εἴρηται T. ^q μὲν om. X. ^r ἀνόμοιον ὅν, π. U. ^s καὶ post δὲ om. S.X. ^t νῦν μὲν γὰρ T.W. ^v εἴπωμεν E.T.U.V.W. ^w ἐχόντων ἐπιστήμην καὶ ἐπιστημόνων W. ^x καὶ τῶν ἐχόντων S.U.X. ^y ἐπίστασθαι S.X. ^z τὴν om. X. ^a τοιοῦτον τὸ γένος V. ^b βουλευθείη V. ^c ἂν S.U.V. ^d ὣν om. V. ^e τόδε τὸ] δὲ τὸ τὸ S. ^f μεταβάλλων S.X. ^g δὲ τὸ πάσχον ἀπλοῦν W. πάσχον etiam V. ^h δὲ γένεσις καὶ σωτ. V. ⁱ μᾶλλον ὑπὸ τοῦ X.

λον τοῦ δυνάμει ὄντος ὑπὸ τοῦ ^kἐντελεχείᾳ ὄντος καὶ ^lὁμοίου, οὕτως ὡς δυνάμεις ἔχει πρὸς ἐντελέχειαν· θεωροῦν γὰρ γίγνεται τὸ ἔχον ^mτὴν ἐπιστήμην, ὅπερ ἢ οὐκ ἔστιν ἀλλοιούσθαι (εἰς ⁿαὐτὸ γὰρ ἢ ἐπίδοσις καὶ ^oεἰς ἐντελέχειαν) ἢ ἕτερον ^pγένος ἀλλοιώσεως. Διὸ οὐ καλῶς ἔχει λέγειν τὸ φρονοῦν, ὅταν φρονῇ, ἀλλοιούσθαι, ^qὥσπερ οὐδὲ τὸν οἰκοδόμον ὅταν οἰκοδομῇ. Τὸ μὲν οὖν εἰς ἐντελέχειαν ἄγον ἐκ δυνάμει ὄντος ¹⁰κατὰ τὸ νοοῦν καὶ φρονοῦν οὐ ^rδιδασκαλίαν ἀλλ' ἐτέραν ἐπωνυμίαν ἔχειν δίκαιον· τὸ δ' ἐκ δυνάμει ^sὄντος μανθάνον καὶ λαμβάνον ἐπιστήμην ὑπὸ τοῦ ἐντελεχείᾳ ὄντος καὶ διδασκαλικοῦ ^tἥτοι ^vοὐδὲ πᾶσχειν φατέον, ^wὥσπερ εἴρηται, ἢ δύο τρόπους εἶναι ἀλλοιώσεως, τὴν τε ἐπὶ τὰς στερητικὰς διαθέσεις μεταβολὴν καὶ ^xτὴν ἐπὶ τὰς ἑξῆς καὶ τὴν φύσιν. Τοῦ δ' αἰσθητικοῦ ἢ μὲν πρώτη μεταβολὴ γίνεται ὑπὸ τοῦ ¹¹γεννῶντος, ὅταν δὲ γεννηθῇ, ἔχει ἤδη ὥσπερ ἐπιστήμην καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι. ^yΚαὶ τὸ κατ' ἐνέργειαν ^zδὲ ὁμοίως λέγεται ^aτῷ θεωρεῖν· διαφέρει δέ, ὅτι τοῦ μὲν τὰ ποιητικὰ τῆς ἐνεργείας ἔξωθεν, τὸ ὁρατὸν καὶ τὸ ἀκουστόν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ^bλοιπὰ τῶν αἰσθητῶν. Αἴτιον δ' ὅτι τῶν καθ' ἕκαστον ¹²ἢ κατ' ἐνέργειαν αἰσθησις, ἢ δ' ἐπιστήμη τῶν καθόλου· ταῦτα δ' ἐν αὐτῇ πῶς ἐστὶ τῇ ψυχῇ. Διὸ νοῆσαι μὲν ἐπ' αὐτῷ, ^cὁπόταν ^dβούληται, αἰσθάνεσθαι δ' οὐκ ἐπ' αὐτῷ· ἀναγκαῖον γὰρ ὑπάρχειν τὸ αἰσθητόν. Ὅμοίως δὲ ^eτοῦτ' ἔχει καὶ ταῖς ἐπιστήμαις ^fταῖς τῶν αἰσθητῶν, καὶ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, ὅτι τὰ αἰσθητὰ τῶν καθ' ^gἕκαστα καὶ τῶν ἔξωθεν. Ἀλλὰ ¹³περὶ μὲν τούτων διασαφῆσαι καιρὸς γένοιτ' ^hἂν καὶ εἰσαυθίς. Νῦν ⁱδὲ διωρίσθω τοσοῦτον, ὅτι οὐχ ἀπλοῦ ὄντος τοῦ δυνάμει λεγομένου, ἀλλὰ τοῦ μὲν ὥσπερ ^kἂν εἴποιμεν τὸν παῖδα

^k ἐντελεχείᾳ ὄντος om. X. ^l ὁμοῦ S. ^m τὴν om. S.X. ⁿ ἐαυτὸ X. ^o εἰς ἐντ.] ἢ ἐντελέχεια V. ^p εἶδος V. ^q ὥσπερ om. V. ^r διδασκαλία W. ^s ὄντος κατὰ τὸ νοοῦν καὶ φρονοῦν μανθ. X. ^t ἥτοι] εἶτα V. ^v οὐδὲν X. ^w ὥσπερ εἴρηται om. S.U.X. ^x τὴν ante ἐπὶ om. V. ^y καὶ post αἰσθ. om. E.U, καὶ τὸ om. V. ^z δὲ om. S.V, post ὁμοίως ponit E. ^a τὸ T. ^b λοιπὰ] ἄλλα X, λοιπὰ ἀπὸ S. ^c ὅταν V.W.X. ^d βούλεται V. ^e τοῦτ' U.X, τούτοις S. ^f ταῖς om. X. ^g ἕκαστον V. ^h ἂν om. X. ⁱ δ' ἐπὶ τοσοῦτον διωρίσθω W, δὲ διωρίσθω τοῦτο S.T. ^k εἴπωμεν S.U.X.

δύνασθαι στρατηγεῖν, τοῦ δὲ ὡς τὸν ἐν ἡλικίᾳ ὄντα, οὕτως
 14 ἔχει τὸ αἰσθητικόν. Ἐπεὶ δ' ἀνώνυμος αὐτῶν ἡ διαφορά,
 διώρισται δὲ περὶ αὐτῶν ¹ ὅτι ἕτερα καὶ πῶς ἕτερα, ^m χρῆ-
 σθαι ἀναγκαῖον ⁿ τῷ πάσχειν καὶ ἀλλοιοῦσθαι ὡς κυρίοις
 ὀνόμασιν· τὸ ^ο δ' αἰσθητικὸν δυνάμει ἐστὶν οἷον τὸ αἰσθητὸν
^p ἥδη ἐντελεχεία, καθάπερ εἴρηται. Πάσχει μὲν οὖν οὐχ
 ὁμοιον ^q ὄν, πεπονθὸς δ' ὁμοίωται καὶ ἐστὶν οἷον ἐκείνο.

6 Λεκτέον δὲ καθ' ἐκάστην αἰσθησιν περὶ τῶν αἰσθητῶν
 πρῶτον. Λέγεται δὲ τὸ αἰσθητὸν τριχῶς, ^r ὧν ^s δύο μὲν
 καθ' αὐτὰ φαμεν αἰσθάνεσθαι, τὸ δὲ ἐν κατὰ συμβεβηκός.
 Τῶν δὲ δύο τὸ ^t μὲν ἰδίον ἐστὶν ^v ἐκάστης ^w αἰσθήσεως, τὸ δὲ
 2 κοινὸν πασῶν. Λέγω δ' ἰδίον μὲν ^δ μὴ ἐνδέχεται ἑτέρα αἰ-
 σθήσει αἰσθάνεσθαι, καὶ περὶ ^δ μὴ ἐνδέχεται ἀπατηθῆναι,
 οἷον ὄψις χρώματος καὶ ἀκοὴ ψόφου καὶ γεῦσις χυμοῦ. Ἡ
 δ' ἀφή ^x πλείους μὲν ἔχει διαφοράς· ἀλλ' ἐκάστη γε κρίνει
 περὶ ^y τούτων, καὶ οὐκ ἀπατᾶται ὅτι χρῶμα οὐδ' ὅτι ψόφος,
 ἀλλὰ τί τὸ κεχρωσμένον ^z ἢ ποῦ, ^a ἢ τί τὸ ψοφοῦν ἢ ποῦ.
 3 Τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα λέγεται ἴδια ^b ἐκάστου, κοινὰ δὲ κίνησις,
 ἡρεμία, ἀριθμός, σχῆμα, μέγεθος· τὰ γὰρ τοιαῦτα οὐδεμιᾶς
 ἐστὶν ἴδια, ἀλλὰ κοινὰ ^c πάσαις· καὶ ^d γὰρ ἀφή κίνησις ^e τίς
 4 ἐστὶν ^f αἰσθητὴ καὶ ^g ὄψει. Κατὰ συμβεβηκός δὲ λέγεται
 αἰσθητόν, οἷον εἰ τὸ λευκὸν εἶη ^h Διάρους ⁱ υἱός· κατὰ συμβε-
 βηκός γὰρ τούτου ^k αἰσθάνεται, ὅτι ^l τῷ λευκῷ συμβέβηκε
 τοῦτο ^m οὐ αἰσθάνεται. Διὸ ⁿ καὶ οὐδὲν πάσχει ^ο ἢ τοιοῦτον
 ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ. Τῶν δὲ καθ' αὐτὰ αἰσθητῶν ^p τὰ ἴδια
 κυρίως ἐστὶν αἰσθητά, καὶ πρὸς ^a ἢ οὐσία πέφυκεν ^q ἐκάστης
 αἰσθήσεως.

¹ ἕτερα καὶ ὅτι ἕτερα χρ. W. ^m χρῆσθαι δ' ἀν. S. ⁿ τὸ T. ^ο δ'
 om. E.S. ^p ἥδη ὡς ἐντελ. S. ^q ὄν om. S. ^r ὡς S. ^s δυοῖν S.U.X.
^t μὲν ἐν ἰδίον V. ^v ἐκάστης τῆς αἰσθ. W. ^w αἰσθήσεως om. V.
^x πλείους T. ^y τούτου V. ^z ἢ ποῦ om. U. ^a ἢ τί—ποῦ om. V, ἢ
 ποῦ om. W. ^b ἐκάστη X, ἐκάστης W. ^c πάσαις om. U.X, et pr. S,
 πάντων rc. S. ^d γὰρ ἢ ἀφή E. ^e τίς] τε V, om. U. ^f αἰσθητική S.
^g post ὄψει editi καθ' αὐτὰ μὲν οὖν ἐστὶν αἰσθητὰ ταῦτα. ^h διαρρους E.T,
 διαρρου V. ⁱ υἱός om. W. ^k αἰσθάνεσθαι U.X. ^l τὸ λευκὸν W.
^m ὅ V. ⁿ καὶ om. S.U.V. ^ο ἢ om. S.U.X. ^p κυρίως τὰ ἴδια W.
^q ἐκάστου T.

Οὐ μὲν ^τ οὖν ἐστὶν ^ς ἡ ὄψις, τοῦτ' ^τ ἐστὶν ὁρατόν. Ὁρα- 7
τόν δ' ἐστὶν χρώμα ^ν τε, καὶ ὁ λόγῳ μὲν ἔστιν εἰπεῖν, ἀνώ-
νυμον δὲ τυγχάνει ὄν· δηλον δὲ ἔσται ^ω ὁ λέγομεν προελ-
θοῦσι ^χ μάλιστα. Τὸ γὰρ ^γ ὁρατόν ^z ἐστὶ χρώμα. Τοῦτο
δ' ἐστὶ τὸ ἐπὶ ^α τοῦ καθ' αὐτὸ ὁρατοῦ· καθ' αὐτὸ δὲ οὐ τῷ
λόγῳ, ἀλλ' ὅτι ἐν ^β αὐτῷ ^ε ἔχει τὸ αἷτιον τοῦ εἶναι ὁρατόν.
Πᾶν δὲ χρώμα κινητικόν ἐστὶ τοῦ κατ' ἐνέργειαν διαφανοῦς, ²
καὶ τοῦτ' ἐστὶν αὐτοῦ ἡ φύσις. Διόπερ οὐχ ὁρατόν ἄνευ
φωτός, ἀλλὰ ^δ πᾶν τὸ ἐκάστου χρώμα ἐν φωτὶ ^ε ὁρατόν.
Διὸ περὶ φωτὸς ^ι πρῶτον ^ς λεκτέον τί ἐστὶν. Ἔστι δὴ τι
διαφανές. Διαφανές δὲ λέγω ὁ ἐστὶ μὲν ὁρατόν, οὐ καθ'
αὐτὸ δὲ ὁρατόν ὡς ^h ἀπλῶς εἰπεῖν, ἀλλὰ δι' ἀλλότριον χρώμα.
Τοιοῦτον δὲ ἐστὶν ἀήρ ^ι καὶ ὕδωρ καὶ πολλὰ τῶν ^κ στερεῶν ³
οὐ γὰρ ἡ ὕδωρ ¹ οὐδ' ^μ ἡ ἀήρ, διαφανές, ἀλλ' ὅτι ^ν ἐστὶ φύσις
^ο ἐνυπάρχουσα ἡ αὐτὴ ἐν τούτοις ἀμφοτέροις καὶ ἐν τῷ αἰδίῳ
τῷ ἄνω σώματι. Φῶς δὲ ἐστὶν ἡ τούτου ἐνέργεια τοῦ δια- 4
φανοῦς ἢ διαφανές. Δυνάμει δὲ ἐν ^ρ ᾧ ^q τοῦτ' ἐστί, καὶ τὸ
σκότος. Τὸ δὲ φῶς οἶον χρώμα ἐστὶ τοῦ διαφανοῦς, ὅταν
^τ ἢ ἐντελεχείᾳ διαφανές ^ς ὑπὸ πυρὸς ἢ τοιούτου οἶον τὸ ἄνω
σῶμα· καὶ γὰρ ^τ τούτῳ ^ν τι ὑπάρχει ἐν καὶ ταυτόν. Τί μὲν ⁵
οὖν ^ω τὸ διαφανές ^χ καὶ τί τὸ φῶς, εἴρηται, ὅτι οὔτε πῦρ οὔθ'
ὄλως σῶμα ^γ οὐδ' ἀπορροή σώματος οὐδενός (εἴη γὰρ ἄν σῶ-
μά τι καὶ οὕτως), ἀλλὰ πυρὸς ἢ τοιούτου τινὸς παρουσία
ἐν τῷ διαφανεῖ· ^z οὐδὲ γὰρ δύο σώματα ἅμα ^α δυνατόν ἐν
τῷ αὐτῷ εἶναι. Δοκεῖ ^β δὲ τὸ φῶς ἐναντίον ^ε εἶναι τῷ ^δ σκό-

^τ οὖν om. T. ^ς ἡ om. S.U. ^τ ἐστὶν ὁρατόν. ἔστι δὲ χρ. X.
^ν τε] μὲν E.W. ^ω ὁ λέγομεν om. U, post ὁρατόν ponunt S.X. ^χ μά-
λιστα om S.U.X. ^γ ὁρατόν τέ ἐστὶ S. ^z ἐστὶ ante χρ. om. U.
^α τοῦ—ὁρατοῦ] τῶν—ὁρατῶν T.W. ^β αὐτῷ X, αὐτῷ U.V. ^ε ἔχει
om. T. ^δ πάντως ἑκάστου S.U.X. ^ε ὁράται E.T. ^ι πρῶτον W.
^ς ληπτέον X. ^h εἰπεῖν ἀπλῶς U.X. ^ι καὶ ante ὕδ. om. X. ^κ στερεῶν
οἶον ὕελος κρύσταλλος. οὐ T. et margo U. ¹ οὐδ'] ἢ S.X. ^μ ἡ om. X.
^ν ἐστὶ τις φ. U.X. ^ο ὑπάρχουσα E.T.W. ^ρ οἷς U. ^q τοῦτο ante
ἐν W. ^τ ἢ om. E. ^ς ὑπὸ τοῦ πυρὸς X. ^τ τοῦτο S. ^ν ὑπάρχει
τι S.X. ^ω τὸ ante δ. om. X. ^χ εἴρηται καὶ τί τὸ φῶς V. ^γ οὔτε
T.V.W. ^z οὔτε U.X. ^α δυνατόν ante ἅμα S.X, post αὐτῷ V.
^β τε E.S.W. ^ε εἶναι om. V. ^δ σκότῳ E.S.

τει· ἔστι δὲ ^ε τὸ σκότος στέρησις ^ι τῆς τοιαύτης ἕξως ἐκ
 διαφανοῦς, ὥστε δῆλον ὅτι καὶ ^ε ἡ τούτου παρουσία τὸ φῶς
 6 ἐστίν. Καὶ οὐκ ὀρθῶς Ἑμπεδοκλῆς, οὐδ' ^h εἴ τις ἄλλος
ⁱ οὕτως εἴρηκεν, ὡς φερομένου τοῦ φωτὸς καὶ ^k γιγνομένου
^l ποτὲ μεταξὺ τῆς γῆς καὶ τοῦ περιέχοντος, ἡμᾶς δὲ λανθά-
 νοντος· τοῦτο γάρ ἐστι καὶ ^m παρὰ ⁿ τὴν ἐν τῷ λόγῳ ^ο ἀλή-
 θειαν ^p καὶ παρὰ τὰ φαινόμενα· ἐν μικρῷ ^q μὲν γὰρ δια-
 στήματι λάθοι ἄν, ἀπ' ἀνατολῆς δ' ἐπὶ δυσμὰς τὸ λαν-
 7 θάνειν μέγα λίαν τὸ αἶτημα. Ἔστι ^r δὲ χρώματος μὲν
 δεκτικὸν τὸ ἄχρουν, ψόφου δὲ τὸ ἄψοφον. ^s Ἀχρουν
 δ' ἐστὶ τὸ διαφανὲς καὶ τὸ ἀόρατον ἢ τὸ ^t μόλις ὁρώμε-
 νον, οἷον δοκεῖ τὸ ^v σκοτεινόν. Τοιοῦτον δὲ τὸ ^w διαφανὲς
 μὲν, ἀλλ' οὐχ ὅταν ἢ ἐντελεχεία διαφανές, ἀλλ' ὅταν δυ-
 νάμει· ἡ γὰρ αὐτὴ φύσις ὅτε μὲν σκότος ὅτε δὲ φῶς
 8 ἐστίν. Οὐ πάντα δὲ ^x ὁρατὰ ἐν φωτὶ ἐστίν, ἀλλὰ μόνον
^y ἐκάστου τὸ οἰκεῖον χρῶμα· ἔνια γὰρ ἐν μὲν τῷ φωτὶ οὐχ
 ὁράται, ἐν δὲ τῷ ^z σκότει ποιεῖ αἴσθησιν, οἷον τὰ ^a πυρῶδη
 φαινόμενα καὶ λάμποντα (ἀνώνυμα δ' ^b ἐστὶ ^c ταῦτα ἐνὶ ὀνό-
 ματι), οἷον μύκης, κέρας, κεφαλαὶ ἰχθύων ^d καὶ ^e λεπίδες ^f καὶ
 ὀφθαλμοί· ἀλλ' οὐδενὸς ὁράται ^g τούτων τὸ οἰκεῖον χρῶμα.
 9 Δι' ἣν μὲν οὖν αἰτίαν ταῦτα ^h ὁράται, ἄλλος λόγος· νῦν δ'
 ἐπὶ τοσοῦτον φανερόν ἐστιν, ὅτι τὸ μὲν ἐν φωτὶ ὁρώμενον
 χρῶμα. Διὸ ⁱ καὶ οὐχ ὁράται ἄνευ φωτός· τοῦτο γὰρ ἦν
^k αὐτῷ ^l τὸ χρώματι εἶναι τὸ ^m κινητικῷ εἶναι τοῦ κατ' ἐνέρ-
 γειαν διαφανοῦς· ⁿ ἢ δ' ἐντελέχεια τοῦ διαφανοῦς φῶς ἐστίν.
 10 Σημεῖόν δὲ τούτου φανερόν· ^ο ἐὰν γάρ τις ^p θῇ τὸ ἔχον χρῶμα

^ε ὁ T.U, om. V. ^ι τῆς om. S. ^ε τὸ φῶς ἡ τούτου παρουσία S.U.X.
^h εἴ om. V. ⁱ ὡσαύτως T, περὶ τούτου X, om. S. ^k τεινομένου E.V.
^l τότε V. ^m περὶ V. ⁿ τὴν τοῦ λόγου E.T.V.W. ^ο ἐνάργειαν T.W.
^p καὶ om. W. ^q μὲν om. W. ^r δὲ] μὲν S. ^s ἄχροον V. ^t μόλις X.
^v ἐσκοτισμένον W. ^w ἀφανὲς T. ^x ὁράται X, omisso mox ἐστίν.
^y ἐκάστῳ V. ^z σκότῳ E. ^a πυρρῶδη E. ^b εἰσὶ T. ^c ταῦτα om. U.
^d καὶ om. U.X. ^e λοπίδες E. ^f καὶ om. X. ^g τούτων τὸ] τοῦτο T.
^h ὁρατὰ E. ⁱ καὶ om. E.U.W. ^k αὐτὸ W. ^l τῷ W, om. S.
^m κινητὴν S. ⁿ ἢ δ'—οὐρανῷ εἴη om. pr. V. ^ο εἰ γὰρ ἄν τις W.
^p θείη W.X.

ἐπ' αὐτὴν τὴν ὄψιν, οὐκ ὄψεται· ἀλλὰ τὸ μὲν χρῶμα κινεῖ
τὸ διαφανές, οἷον τὸν ἀέρα, ὑπὸ τούτου ^q δὲ συνεχοῦς ὄντος
κινεῖται τὸ αἰσθητήριον. Οὐ γὰρ καλῶς τοῦτο λέγει Δημό-
κριτος οἰόμενος, εἰ ^r γένοιτο ^s κενὸν τὸ μεταξύ, ὁράσθαι ^t ἂν
^v ἀκριβῶς καὶ ^w εἰ μύρμηξ ἐν τῷ οὐρανῷ εἴη· τοῦτο γὰρ ^x ἀδύ-
νατόν ἐστιν. Πάσχοντος γάρ ^y τι τοῦ ^z αἰσθητικοῦ γίνεται ⁱⁱ
τὸ ὁρᾶν· ὑπ' αὐτοῦ μὲν ^a οὖν τοῦ ὁρωμένου χρώματος ἀδύνα-
τον, λείπεται ^b δὲ ὑπὸ τοῦ μεταξύ, ^c ὥστ' ἀναγκαῖόν τι εἶναι
μεταξύ· κενοῦ δὲ γενομένου οὐχ ὅτι ἀκριβῶς, ἀλλ' ὅλως οὐθὲν
ὀφθήσεται. Δι' ἣν μὲν οὖν αἰτίαν τὸ χρῶμα ἀναγκαῖον ἐν ¹²
φωτὶ ὁράσθαι, εἴρηται. Πῦρ δὲ ἐν ἀμφοῖν ὁράται, καὶ ἐν
^d σκότει καὶ ἐν φωτί, καὶ τοῦτο ἐξ ἀνάγκης· τὸ γὰρ διαφανές
ὑπὸ τούτου γίνεται διαφανές. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ ¹³
ψόφου καὶ ὁσμῆς ἐστίν· οὐθὲν γὰρ αὐτῶν ἀπτόμενον τοῦ
αἰσθητηρίου ποιεῖ τὴν αἴσθησιν, ἀλλ' ὑπὸ μὲν ὁσμῆς καὶ ψό-
φου τὸ μεταξύ κινεῖται, ὑπὸ δὲ τούτου τῶν αἰσθητηρίων ἐκά-
τερον· ὅταν δ' ἐπ' αὐτό ^e τις ἐπιθῇ ^f τὸ αἰσθητήριον τὸ ψο-
φοῦν ἢ τὸ ὄζον, οὐδεμίαν αἴσθησιν ποιήσει. Περὶ δὲ ἀφῆς
καὶ γεύσεως ἔχει μὲν ὁμοίως, οὐ φαίνεται δέ· δι' ἣν ^g δ' αἰτίαν,
ὑστερον ἔσται δῆλον. Τὸ δὲ μεταξύ ψόφων μὲν ἀήρ, ὁσμῆς ¹⁴
δ' ἀνώνυμον· κοινὸν γὰρ ^h δὴ τι πάθος ἐπ' ἀέρος καὶ ὕδατος
ἐστίν, ὥσπερ τὸ διαφανές χρώματι, οὕτω τῷ ἔχοντι ὁσμὴν
ⁱ δ' ἐν ἀμφοτέροις ὑπάρχει τούτοις· φαίνεται γὰρ ^k καὶ τὰ
ἔνυδρα τῶν ζώων ἔχειν αἴσθησιν ^l ὁσμῆς. Ἀλλ' ὁ μὲν ἄν-
θρωπος καὶ τῶν πεζῶν ὅσα ἀναπνεῖ, ἀδυνατεῖ ¹ ὁσμᾶσθαι μὴ
ἀναπνέοντα. Ἡ δ' αἰτία καὶ περὶ τούτων ὑστερον λεχθή-
σεται.

Νῦν δὲ ^m πρῶτον περὶ ψόφου καὶ ⁿ ἀκοῆς διορίσωμεν. 8

^q δὴ E.T.W. ^r γένηται W. ^s τὸ μεταξύ κενὸν V. ^t ἂν om. W.
^v ἀκριβῶς om. X. ^w εἰ ὁ μ. W. ^x ἐστὶν ἀδύνατον S.U.X. ^y τι
om. S.U. ^z αἰσθητηρίου V.W. ^a οὖν om. S.U. ^b δὴ E.T.W.
^c ὥστ'—μεταξύ om. S.U.X. ^d σκότει E. ^e τις ἐπιθῇ om. pr. E.
^f τὸ ante αἰσθ. om. E. ^g δ' om. X. ^h δὴ om. S.U.V.W.X. ⁱ δ' ἐν]
δὲν S.X., ἐν T.V. ^k καὶ om. V. ^l ὁδμῆς et mox ὁδμᾶσθαι E.T.
^m πρῶτον om. V. ⁿ ἀκοῆς] ὁσφρήσεως E.W.X.

¹Ἔστι δὲ διττὸς ὁ ψόφος· ὁ μὲν γὰρ ἐνέργειά τις, ὁ δὲ ὁ δύ-
 ναμις· τὰ μὲν γὰρ οὐ φαμεν ἔχειν ψόφον, οἷον σπόγγον,
 ἔρια, τὰ δ' ἔχειν, οἷον ῥ χαλκὸν καὶ ὅσα στερεὰ καὶ λεῖα, ὅτι
 δύναται ψοφῆσαι. Τοῦτο δ' ἐστὶν αὐτοῦ μεταξὺ καὶ τῆς
²ἀκοῆς ἐμποιῆσαι ψόφον ἐνέργειά. Γίνεται δ' ὁ κατ' ἐνέρ-
 γειαν ψόφος αἰεὶ τινος πρὸς τι καὶ ἐν τινι· πληγὴ γὰρ ἐστὶν
 ἡ ποιούσα. Διὸ καὶ ἀδύνατον ἐνὸς ὄντος ³γενέσθαι ψόφον·
 ἕτερον γὰρ τὸ τύπτον καὶ τὸ τυπτόμενον· ὥστε τὸ ψοφοῦν
³πρὸς τι ψοφεῖ. Πληγὴ δ' οὐ γίνεται ἄνευ φορᾶς. Ὡσπερ
 δ' εἵπομεν, οὐ τῶν τυχόντων πληγὴ ὁ ψόφος· οὐθένα γὰρ
⁴ποιεῖ ψόφον ⁵ἔρια ἢ πληγῇ, ἀλλὰ χαλκὸς καὶ ὅσα λεῖα
 καὶ κοῖλα, ὁ μὲν χαλκός, ὅτι λεῖος· τὰ δὲ κοῖλα τῇ ἀνακλά-
 σει πολλὰς ποιεῖ πληγὰς μετὰ τὴν πρώτην, ἀδυνατοῦντος
⁴ἐξελθεῖν τοῦ κινηθέντος. Ἔτι ἀκούεται ⁶ἐν ἀέρι καὶ ὕδατι,
 ἀλλ' ⁷ἥττον. Οὐκ ἔστι δὲ ψόφου ⁸κύριος ὁ ἀήρ ⁹οὐδὲ τὸ
 ὕδωρ· ¹⁰ἀλλὰ δεῖ στερεῶν πληγὴν γενέσθαι πρὸς ἀλληλα καὶ
 πρὸς τὸν ἀέρα. Τοῦτο δὲ γίνεται, ὅταν ¹¹ὑπομένη πληγεῖς
⁵ὁ ἀήρ καὶ μὴ διαχυθῇ. Διὸ ¹²ἐὰν ταχέως καὶ σφοδρῶς πλη-
 γῇ, ψοφεῖ· δεῖ γὰρ φθάσαι τὴν κίνησιν τοῦ ραπίζοντος τὴν
 θρύψιν, τοῦ ἀέρος, ὥσπερ ¹³ἂν εἰ σωρὸν ἢ ὄρμαθον ¹⁴ψάμμου
¹⁵τύπτοι τις φερόμενον ταχύ. Ἡχὼ δὲ γίνεται, ὅταν ¹⁶ἀπὸ
 τοῦ ἀέρος ἐνὸς ¹⁷γενομένου διὰ τὸ ἀγγεῖον τὸ διορίσαν καὶ
 κωλύσαν θρυφθῆναι πάλιν ὁ ἀήρ ἀπωσθῇ, ὥσπερ σφαῖρα.
⁶Ἔοικε δ' αἰεὶ γίνεσθαι ἡχώ, ἀλλ' οὐ σαφές, ἐπεὶ συμβαίνει
 γε ἐπὶ τοῦ ψόφου καθάπερ καὶ ἐπὶ τοῦ φωτός· καὶ γὰρ τὸ
 φῶς αἰεὶ ἀνακλᾶται (ὅ οὐδὲ γὰρ ἂν ἐγίνετο πάντῃ φῶς, ἀλλὰ
 σκότος ἔξω τοῦ ¹⁸ἡλιουμένου), ἀλλ' οὐχ οὕτως ἀνακλᾶται
 ὥσπερ ἀφ' ὕδατος ἢ χαλκοῦ ¹⁹ἢ καὶ τινος ἄλλου τῶν λείων,

¹ ο δύναμις E. ² ρ χαλκός T. ³ γίνεσθαι X, γενέσθαι τὸν E. ⁴ ψόφον
 ποιεῖ W. ⁵ ἔριον ἢ πατάξαν ἢ πληγέν, ἀλλὰ V.X. et margo U: ipse enim
 U. sola habet ἔριον ἀλλὰ. ⁶ ἐν] ὡς T. ⁷ ἥσσαν X. ⁸ κυρίως S.T.V.
⁹ οὔτε T.W, οὔτε δὲ E. ¹⁰ ἀλλὰ διὰ στ. γενέσθαι πλ. X. ¹¹ ὑπο-
 μένῃ E. ¹² ἂν W. ¹³ ἂν om. S.T.U.X. ¹⁴ ἄμμου X. ¹⁵ τύπτῃ W,
 τύπτει X. ¹⁶ ἀπὸ τοῦ om. S.U.V.X. ¹⁷ γινομένου U.V.W.X. ¹⁸ οὐ
 S.T.U.V.X. ¹⁹ ἢ ἡλιωμένου S.X. ²⁰ ἢ καὶ] ἢ S.V, καὶ W.

ὥστε σκιὰν ποιεῖν, ἥ τὸ φῶς ὀρίζομεν. Τὸ δὲ κενὸν ὀρθῶς ⁷ λέγεται κύριον τοῦ ἀκούειν. Δοκεῖ γὰρ εἶναι κενὸν ὁ ἀήρ, οὗτος δ' ἐστὶν ὁ ποιῶν ἀκούειν, ὅταν ^k κινηθῇ συνεχῆς καὶ εἰς. Ἀλλὰ διὰ τὸ ¹ ψαθυρὸς εἶναι οὐ ^m γεγωνεῖ, ⁿ ἀν μὴ λείον ἢ τὸ πληγέν. Τότε δὲ εἰς γίνεται ^o ἅμα διὰ τὸ ἐπίπεδον· ἐν γὰρ τὸ τοῦ λείου ἐπίπεδον. Ψοφητικὸν μὲν οὖν τὸ κινητικὸν ἐνὸς ἀέρος συνεχεῖα μέχρις ἀκοῆς, ἀκοὴ δὲ συμφυῆς ^p ἀέρι. Διὰ δὲ τὸ ἐν ἀέρι εἶναι, κινουμένου τοῦ ἔξω ^q τὸ ^r εἶσω ^s κινεῖ. ⁸ ^t Διόπερ οὐ ^u πάντῃ τὸ ζῶον ἀκούει, οὐδὲ πάντῃ διέρχεται ὁ ἀήρ· οὐ γὰρ πάντῃ ἔχει ἀέρα τὸ κινησόμενον μέρος καὶ ^v ἔμψυχον. Αὐτὸ μὲν δὴ ἄψοφον ὁ ἀήρ διὰ τὸ εὐθρυπτον· ὅταν δὲ κωλυθῇ θρύπτεσθαι, ἡ τούτου κίνησις ^w ψόφος. ⁹ ^ο ὅ ἐν τοῖς ὡσὶν ἐγκατωκοδόμηται πρὸς τὸ ἀκίνητος εἶναι, ὅπως ἀκριβῶς αἰσθάνηται πάσας τὰς διαφορὰς τῆς κινήσεως. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ ἐν ὕδατι ἀκούομεν, ὅτι οὐκ εἰσέρχεται πρὸς αὐτὸν τὸν συμφυῆ ἀέρα· ἀλλ' οὐδ' εἰς τὸ οὖς διὰ τὰς ἑλικας. ¹⁰ ^υ ὅταν δὲ τοῦτο συμβῇ, οὐκ ἀκούει· ^x οὐδ' ἀν ἡ ^y μῆνιγξ κάμη, ὥσπερ τὸ ἐπὶ τῇ κόρῃ δέρμα ^z ὅταν κάμη. Ἀλλὰ καὶ ση- ¹⁰ μείον τοῦ ἀκούειν ἢ μὴ τὸ ἡχεῖν ^a αἰεὶ τὸ οὖς ὥσπερ τὸ κέρας· αἰεὶ γὰρ ροικεῖαν τινὰ κίνησιν ^b ὁ ἀήρ κινεῖται ^c ὁ ἐν τοῖς ὡσὶν· ἀλλ' ὁ ψόφος ἀλλότριος καὶ οὐκ ἴδιος. Καὶ διὰ τοῦτό φασιν ἀκούειν τῷ κενῷ καὶ ἡχοῦντι, ὅτι ἀκούομεν τῷ ἔχοντι ὠρισμένον ^d τὸν ἀέρα. Πότερον δὲ ψοφεῖ τὸ τυπτόμενον ἢ ¹¹ τὸ τύπτον; ἢ καὶ ἄμφω, τρόπον δ' ἕτερον· ἔστι γὰρ ὁ ψόφος κίνησις τοῦ δυναμένου κινεῖσθαι τὸν τρόπον τοῦτον ὅνπερ τὰ ^e ἀφαλλόμενα ἀπὸ τῶν λείων, ὅταν τις κρούσῃ. Οὐ δὴ πᾶν, ὥσ^fπερ εἴρηται, ψοφεῖ τυπτόμενον ^ε καὶ τύπτον, ^{om.}

^k κινῆσθαι S. ¹ ψαθυρὸν X. ^m γεγώνει S. ⁿ ἀν] ἀλλ' εἰ W. ^o ἅμα γὰρ διὰ U. ^p ἀήρ W. ^q ὁ E.T.W. ^r ἔσω S.U. ^s κινεῖται E.U.X. ^t διὸ V. ^u παντὶ μέρει τὸ ζῶον ἀκούει ἀλλ' ὡσὶν· οὐδὲ πανταχοῦ τοῦ σώματος διέρχεται· οὐ γὰρ W. ^v ἔμψυχον, ὥσπερ ἡ κόρη τὸ ὑγρόν. αὐτὸ W. et margo U. ^w ψόφος γίνεται. ὁ W. ^x οὐτ' E.T. ^y μῆνιξ U. ^z ὅταν κάμη om. E.T.W. ^a αἰεὶ om. S.V.X. ^b κινεῖται ὁ ἀήρ S.U.V. ^c ὁ ante ἐν om. S.T.U.W.X. ^d τὸν om. S.U.V.X. ^e ἀλλόμενα S.V.X, σφαλλόμενα W. ^f περ om. T. ^ε καὶ τύπτον om. S.U.V.X.

οἶον ^h ἐὰν πατάξῃ βελόνῃ βελόνῃ· ἀλλὰ δεῖ τὸ τυπτόμενον
 ὁμαλὸν εἶναι, ὥστε τὸν ἀέρα ⁱ ἀθροῦν ^k ἀφάλλεσθαι καὶ σείε-
 12 σθαι. Αἱ δὲ διαφοραὶ τῶν ^l ψοφούντων ^m ἐν τῷ κατ' ἐνέρ-
 γειαν ψόφῳ ⁿ δηλοῦνται· ὥσπερ γὰρ ἄνευ φωτὸς οὐχ ὁράται
 τὰ χρώματα, οὕτως οὐδ' ἄνευ ψόφου τὸ ὀξὺ καὶ τὸ βαρὺ.
 Ταῦτα δὲ λέγεται κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τῶν ἀπτῶν· τὸ μὲν
 γὰρ ὀξὺ κινεῖ τὴν αἴσθησιν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐπὶ πολὺ, τὸ δὲ
 13 βαρὺ ἐν πολλῷ ^o ἐπ' ὀλίγον. ^p Οὐ δὲ ταχὺ τὸ ὀξὺ, ^q τὸ δὲ
 βαρὺ βραδύ, ἀλλὰ γίνεται τοῦ μὲν διὰ τὸ τάχος ἢ κίνησις
^r τοιαύτη, τοῦ δὲ διὰ βραδυτήτα. Καὶ ἔοικεν ^s ἀνάλογον
 ἔχειν τῷ περὶ τὴν ^t ἀφὴν ὀξεῖ καὶ ἀμβλεῖ· τὸ μὲν γὰρ ὀξὺ
 οἶον κεντεῖ, τὸ δ' ἀμβλὺ οἶον ὠθεῖ διὰ τὸ κινεῖν, τὸ μὲν ἐν
 ὀλίγῳ, τὸ δὲ ἐν πολλῷ, ὥστε ^v συμβαίνει τὸ μὲν ταχὺ τὸ δὲ
 14 βραδὺ εἶναι. Περὶ μὲν οὖν ψόφου ταύτη διωρίσθω. ^u Ἡ δὲ
 φωνὴ ψόφος τίς ἐστὶν ἐμφύχων· τῶν γὰρ ἀψύχων οὐθέν
^w φωνεῖ, ἀλλὰ καθ' ὁμοιότητα λέγεται φωνεῖν, οἶον αὐλὸς
 καὶ λύρα καὶ ὅσα ἄλλα τῶν ἀψύχων ἀπότασιν ἔχει καὶ μέρος
 καὶ διάλεκτον· ἔοικε ^x γὰρ ὅτι ^y καὶ ἡ φωνὴ ταύτ' ἔχει, πολλὰ
 δὲ τῶν ζώων οὐκ ἔχουσι ^z φωνήν, οἶον τὰ τε ἄναιμα καὶ τῶν
 15 ἐναίμων ἰχθύες. Καὶ τοῦτ' εὐλόγως, εἴπερ ἀέρος κίνησις ^a τίς
 ἐστὶν ὁ ψόφος. ^b Ἄλλ' οἱ λεγόμενοι φωνεῖν, οἶον ἐν τῷ
^b Ἀχελῷῳ, ψοφοῦσι τοῖς βραγχίοις ἢ τινι ἐτέρῳ τοιούτῳ.
 Φωνὴ δ' ἐστὶ ^c ζώου ψόφος, καὶ οὐ τῷ τυχόντι μορίῳ. Ἄλλ'
 ἐπεὶ πᾶν ψοφεῖ τύπτοντός τινος ^d καὶ τι καὶ ἐν τινι, τοῦτο
 δ' ἐστὶν ἀήρ, εὐλόγως ἂν φωνοίῃ ταῦτα μόνον ὅσα δέχεται
 16 τὸν ἀέρα. ^e Ἦδη γὰρ τῷ ἀναπνεομένῳ καταχρῆται ἡ φύσις
 ἐπὶ δύο ἔργα, καθάπερ τῇ γλώττῃ ἐπὶ ^e τε τὴν γεῦσιν καὶ
 τὴν διάλεκτον, ὧν ἡ μὲν γεῦσις ἀναγκαῖον (διὸ ^f καὶ πλείοσιν

^h ἂν W. ⁱ ἀθρόον S.T.U.V.W.X. ^k ἀφελέσθαι S. ^l ψόφων T, ψόφων τῶν U. ^m ἐν om. T. ⁿ δηλονότι V. ^o ἐπ' om. S.U.V.W. ^p οὐ δὲ] ὥστε οὐχὶ T.W, ὥστε οὐδὲ V, οὕτω X. ^q τὸ δὲ] οὐδὲ τὸ V. ^r τοιαύτη] τοῦ ταύ-της S, om. T. ^s ἔχειν ἀνάλ. X. ^t ἀκοὴν W. ^v συμβαίνειν E.S. ^w φωνὴ U. ^x γὰρ] δὲ S.U.V. ^y καὶ om. S. ^z φωνεῖν W. ^a τίς om. S.U.V.X. ^b ἀχελῷῳ ἰχθύες ψοφοῦσι S.V. ^c ψόφος ζώου W. ^d καὶ om. T.W. ^e τε om. S.U.V.W.X. ^f καὶ om. E.T.

υπάρχει), ἡ δ' ἐρμηνεία ἔνεκα τοῦ εὖ, οὕτω καὶ τῷ πνεύματι
πρὸς τε τὴν θερμότητα τὴν ἐντὸς ὡς ἀναγκαῖον ^h(τὸ δ' αἴ-
τιον ἐν ἑτέροις εἰρήσεται) καὶ πρὸς τὴν φωνήν, ὅπως ⁱὑπάρχει
τὸ εὖ. Ὁργανον δὲ τῇ ἀναπνοῇ ὁ φάρυγξ· οὗ δ' ^kἔνεκα ¹⁷
^lκαὶ τὸ μόνον ἐστὶ τοῦτο, ^mπλεύμων· τούτῳ γὰρ τῷ μορίῳ
ⁿπλείστον ἔχει τὸ θερμὸν τὰ περὶ τῶν ἄλλων. Δεῖται δὲ
τῆς ἀναπνοῆς καὶ ὁ περὶ τὴν καρδίαν ^oτόπος πρῶτος. Διὸ
ἀναγκαῖον ^pεἴσω ἀναπνεομένου εἰσιέναι τὸν ἀέρα. Ὡστε ἡ
πληγὴ τοῦ ^qἀναπνεομένου ἀέρος ὑπὸ τῆς ἐν τούτοις τοῖς
μορίοις ^rψυχῆς πρὸς τὴν καλουμένην ἀρτηρίαν φωνὴ ἐστίν.
Οὐ γὰρ πᾶς ζῶον ψόφος φωνή, καθάπερ εἵπομεν (ἐστὶ γὰρ ¹⁸
^sκαὶ τῇ γλώττῃ ψοφεῖν ^tκαὶ ^vὡς οἱ βήττοντες), ἀλλὰ ^wδεῖ
ἐμψυχόν ^xτε εἶναι ^yτὸ τύπτον καὶ μετὰ φαντασίας τινός·
σημαντικὸς γὰρ ^zδὴ τις ψόφος ἐστὶν ἡ φωνή, καὶ οὐ τοῦ
ἀναπνεομένου ἀέρος, ὥσπερ ἡ ^aβῆξ· ἀλλὰ ^bτούτῳ τύπτει
τὸν ἐν τῇ ἀρτηρίᾳ πρὸς αὐτήν. Σημεῖον δὲ τὸ μὴ δύνασθαι ¹⁹
φωνεῖν ἀναπνέοντα μηδ' ἐκπνέοντα, ^cἀλλὰ κατέχοντα· κινεῖ
γὰρ ^dτοῦτο ὁ κατέχων. Φανερόν ^eδὲ καὶ διότι οἱ ἰχθύες
ἄφωνοι· οὐ γὰρ ἔχουσι φάρυγγα. Τοῦτο δὲ τὸ μόνον οὐκ
ἔχουσιν, ὅτι οὐ δέχονται τὸν ἀέρα οὐδ' ^fἀναπνέουσιν. Δι'
ἣν ^gμὲν οὖν αἰτίαν, ἕτερός ^hἐστὶ λόγος.

Περὶ δὲ ⁱὁσμῆς καὶ ὁσφραντοῦ ἦττον εὐδιόριστόν ἐστι ⁹
τῶν εἰρημένων· οὐ γὰρ δῆλον ποῖόν τί ἐστίν ^kἡ ^lὁσμή,
οὕτως ὡς ὁ ^mψόφος ἢ τὸ χρῶμα. Αἴτιον δ' ὅτι τὴν

g ἔνεκεν S.T.U.V.W.X. h τὸ—εἴρηται post φωνήν W. εἴρηται etiam
S.V.X. i ὑπάρχοι E.V, ὑπάρχει T.W. k ἔνεκεν S.X. l καὶ om.
E.S.U.W. m πνεύμων S.T.U.V.W.X. n πλείον S.U.V.W, πλέον T.
o πρῶτος τόπος U. p ἀναπνεομένου εἴσω W. q ἀναπνεομένου om. W.
r ψυχικῆς δυνάμεως πρὸς W. s καὶ om. S.U.V.X. t καὶ om. E.W.
v ὥσπερ οἱ W. w δεῖ] δὴ U.V. x τι S.U.V.X. y τὸ τύπτον post
δεῖ X. z δὴ om. S.U.V.W.X. a βῆξις E.T. b τοῦτο X. c ἀλλὰ
κατέχοντα om. E. d τούτῳ S.T.U.X. e δὲ] γὰρ S.T.U.V.W. f ἀνα-
πνέουσιν. ἀλλ' οἱ λέγοντες οὕτως ἀμαρτάνουσιν. δι' S.V.W, ἀλλ' οἱ λέγοντες
ὅτι φωνοῦσιν οἱ ἰχθύες διαμαρτάνουσιν. δι' X. g μὲν οὖν] δ' V.X, om.
S.U. h ἔσται S.U.V.X, om. T. i ὁσμῆς W. k ἡ om. S.U.X.
l ὁδμή E.T.W. m ψ. ἡ τὸ φῶς ἢ T.W.X.

αἰσθησιν ταύτην οὐκ ἔχομεν ἀκριβῆ, ἀλλὰ ^η χείρῳ πολλῶν
ζώων· φαύλως ^ο γὰρ ἄνθρωπος ὁσμάται, καὶ οὐθενὸς ^ρ αἰσθά-
νεται τῶν ὁσφραντῶν ἄνευ τοῦ λυπηροῦ ἢ τοῦ ἡδέος, ὥς οὐκ
² ὄντος ἀκριβοῦς τοῦ αἰσθητηρίου. Εὐλόγον δ' οὕτω καὶ τὰ
σκληρόφθαλμα τῶν χρωμάτων αἰσθάνεσθαι, καὶ μὴ ^ι διαδή-
λους αὐτοῖς ^τ εἶναι τὰς διαφορὰς τῶν χρωμάτων πλὴν τῷ
³ φοβερῷ καὶ ἀφόβῳ. Οὕτω δὲ καὶ τὰς ^ς ὁσμάς τὸ τῶν ἀν-
θρώπων γένος· ἔοικε μὲν γὰρ ἀνάλογον ἔχειν πρὸς τὴν
γεῦσιν καὶ ὁμοίως τὰ εἶδη τῶν χυμῶν τοῖς τῆς ὁσμῆς, ἀλλ'
^τ ἀκριβεστέραν ἔχομεν τὴν γεῦσιν διὰ τὸ ^ν εἶναι αὐτὴν ἀφήν-
τινα, ταύτην δ' ἔχειν ^ω τὴν αἰσθησιν ^χ τὸν ἄνθρωπον ἀκρι-
βεστάτην· ἐν μὲν γὰρ ταῖς ἄλλαις λείπεται ^υ πολλῷ ^z τῶν
ζώων, κατὰ δὲ τὴν ἀφήν ^α πολλῶν τῶν ἄλλων διαφερόντως
⁴ ἀκριβοῖ. Διὸ καὶ φρονημώτατόν ἐστι τῶν ζώων. Σημεῖον
δὲ ^β τὸ καὶ ἐν τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων ^ε παρὰ τὸ αἰσθητήριον
τοῦτο ^δ εἶναι εὐφυνεῖς καὶ ἀφυνεῖς, παρ' ἄλλο δὲ μηδέν· οἱ μὲν
γὰρ σκληρόσαρκοι ἀφυνεῖς τὴν διάνοιαν, οἱ δὲ μαλακόσαρκοι
⁵ εὐφυνεῖς. Ἔστι δ', ὥσπερ χυμὸς ὁ μὲν γλυκὺς ὁ δὲ πικρὸς,
οὕτω καὶ ^ε ὁσμαί. Ἀλλὰ τὰ μὲν ἔχουσι τὴν ἀνάλογον
^τ ὁσμὴν καὶ χυμόν, λέγω δὲ οἶον γλυκεῖαν ^τ ὁσμὴν καὶ γλυκὺν
χυμόν, ^ς τὰ δὲ τούναντίον. Ὁμοίως δὲ καὶ δριμεῖα καὶ
⁶ αὐστηρὰ καὶ ὀξεῖα καὶ λιπαρά ^η ἐστὶν ὁσμή. Ἀλλ' ὥσπερ
εἴπομεν, διὰ τὸ μὴ σφόδρα διαδήλους εἶναι τὰς ^ι ὁσμάς
^κ ὥσπερ τοὺς χυμούς, ἀπὸ τούτων εἴληφε τὰ ὀνόματα καθ'
ὁμοιότητα τῶν πραγμάτων· ἢ μὲν ^ι γὰρ γλυκεῖα ^μ ἀπὸ τοῦ
κρόκου καὶ ^η τοῦ μέλιτος, ἢ δὲ δριμεῖα θύμου καὶ τῶν τοιού-
⁷ των· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ^ο Ἔστι δ'

^η χείρονα S.W, χείρων E, χείρον X. ^ο γὰρ ὁ ἄνθρωπος W. ^ρ αἰσθ.] ὁσφραίνεται E.T.W. ^ι διαλλήλους S. ^τ τὰς διαφορὰς εἶναι X. ^ς ὁδμάς E.T.W. ^τ ἀκριβεστέρον T. ^ν αὐτὴν εἶναι S.U.V. ^ω τὴν αἰσθησιν om. V. ^χ ἀκριβ. τὸν ἄνθρ. W. ^υ πολλῶν T.W.X. ^z τῶν om. X. ^α πολλῷ E.S.T.U.V.W, om. cum ipsis τῶν ἄλλων X. ^β καὶ τὸ E.S.T.W. om. καὶ X. ^ε περὶ W. ^δ εἶναι] ἐστὶν X. ^ε ὁδμαί E. ^τ ὁδμὴν E. ^ς τὰ δὲ τούναντίον ante λέγω S.U.V.X. ^η ἐστὶν ἢ ὁδμή E. ^ι ὁδμάς E. ^κ ὥσπερ καὶ τοὺς W. ^ι γὰρ om. W.X. ^μ ἀπὸ τοῦ om. S.T.U.V.W.X. ^η τοῦ om. E.S.U.V.W.X. ^ο ἔτι V.X.

^p ὥσπερ ἡ ἀκοὴ καὶ ἐκάστη τῶν αἰσθήσεων, ἡ μὲν τοῦ ἀκου-
στοῦ ^q καὶ ἀνηκούστου, ἡ δὲ τοῦ ^r ὁρατοῦ καὶ ἀοράτου, καὶ
^s ἡ ὁσφρησις τοῦ ὁσφραντοῦ ^t καὶ ἀνοσφράντου. Ἀνό-
σφραντον δὲ τὸ μὲν παρὰ τὸ ^v ὅλως ἀδύνατον ἔχειν ^w ὁσμήν,
^x τὸ δὲ μικρὰν ἔχον ^y καὶ φαύλην. Ὅμοίως ^z δὲ ^a καὶ τὸ
ἄγευστον λέγεται. Ἔστι δὲ ^b καὶ ^c ἡ ὁσφρησις διὰ τοῦ ⁸
μεταξύ, οἷον ἀέρος ^d ἢ ὕδατος· ^e καὶ γὰρ τὰ ἔνυδρα δοκοῦσιν
^f ὁσμῆς αἰσθάνεσθαι. Ὅμοίως ^g δὲ καὶ ^h τὰ ἔναιμα καὶ τὰ
ἄναιμα, ⁱ ὥσπερ καὶ τὰ ἐν τῷ ἀέρι· καὶ γὰρ τούτων ἔνια
πόρρωθεν ἀπαντᾷ πρὸς τὴν τροφήν ὑποσμα γινόμενα. Διὸ ⁹
^k καὶ ἄπορον φαίνεται, εἰ πάντα μὲν ὁμοίως ^l ὁσμᾶται, ὃ δ'
ἄνθρωπος ἀναπνέων ^m μὲν, ⁿ μὴ ἀναπνέων δὲ ^o ἄλλ' ἐκπνέων
ἢ κατέχων τὸ πνεῦμα οὐκ ^l ὁσμᾶται, ^p οὔτε πόρρωθεν οὔτ'
ἐγγύθεν, οὐδ' ἂν ἐπὶ τοῦ μυκτῆρος ἐντὸς τεθῇ. Καὶ τὸ μὲν ¹⁰
ἐπ' αὐτῷ τιθέμενον τῷ αἰσθητηρίῳ ἀναίσθητον ^q εἶναι κοινὸν
πάντων· ἀλλὰ τὸ ἄνευ τοῦ ἀναπνεῖν μὴ αἰσθάνεσθαι ἴδιον
ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων· δηλὸν δὲ πειρωμένοις. Ὡστε τὰ ἄναιμα,
ἐπειδὴ οὐκ ἀναπνέουσιν, ἑτέραν ἂν τιν' αἴσθησιν ^r ἔχει ^s παρὰ
τὰς λεγομένας. Ἀλλ' ἀδύνατον, εἴπερ τῆς ὁσμῆς αἰσθά- ¹¹
νεται· ἡ γὰρ τοῦ ὁσφραντοῦ αἴσθησις καὶ ^t δυσώδους καὶ
εὐώδους ὁσφρησίς ἐστιν. Ἔτι ^v δὲ καὶ φθειρόμενα φαίνεται
ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν ὁσμῶν ὑφ' ὧν περ ἄνθρωπος, οἷον ἀσφάλ-
του καὶ θείου καὶ τῶν τοιούτων. Ὁσφραίνεσθαι μὲν οὖν
ἀναγκαῖον, ἀλλ' οὐκ ἀναπνέοντα. Ἔοικε δὲ ^w τοῖς ἀνθρώ- ¹²
ποις διαφέρειν τὸ αἰσθητήριον τοῦτο πρὸς τὸ τῶν ἄλλων

^p ὥσπερ καὶ ἡ ἀκοὴ E.T, ὥσπερ ἀκοὴ S.U.V.X. ^q καὶ τοῦ ἀνηκού-
στοῦ T.X. ^r ὁρατοῦ καὶ τοῦ ἀορ. T.X, ἀορ. καὶ ὁρατοῦ U. ^s ἡ om.
S.V.X. ^t καὶ τοῦ ἀνοσφρ. S.T.U.X. ^v ὅλως ἀδ.] μὴδ' ὅλως W.
^w ὁσμῆν E.W. ^x τὸ δὲ τὸ μ. V. ^y καὶ τὸ φ. E.T.U.V. ^z δὲ om. W.
^a καὶ τὸ γευστὸν καὶ τὸ S.U.W. ^b καὶ om. S. ^c ἡ om. W. ^d ἡ om.
S.U. ^e καὶ—αἰσθάνεσθαι om. W. ^f ὁσμῆς E, om. V. ^g δὲ om. T.W.
^h τὰ utrumque om. E.T.W. ⁱ ὥσπερ γὰρ καὶ U. ^k καὶ om. E.
^l ὁσμ. E. ^m μὲν] μὲν ὁσμᾶται W, om. E.T. ⁿ μὴ ἀναπνέων δὲ om.
S.U.V.X. ^o ἄλλ' ἐκπνέων om. W. ^p οὐδὲ U. ^q εἶναι καὶ κοινὸν X.
^r ἔχει T.V. ^s περὶ W. ^t δυσώδους καὶ εὐώδους T, δυσ. καὶ εὐωδίας W.
^v δὴ E. ^w τοῖς] τοῦ W.

- ζώων, ὥσπερ τὰ ὄμματα πρὸς τὰ τῶν σκληροφθάλμων· τὰ μὲν γὰρ ἔχει ^x φράγμα καὶ ὥσπερ ἔλυτρον τὰ βλέφαρα, ^y ἂ μὴ κινήσας μηδ' ἀνασπάσας οὐχ ὁρά· τὰ δὲ σκληρόφθαλμα οὐδὲν ἔχει τοιοῦτον, ἀλλ' ^z εὐθέως ὁρά ^a τὰ γινόμενα ¹³ ἐν τῷ διαφανεί. Οὕτως οὖν καὶ τὸ ὀσφραντικὸν αἰσθητήριον τοῖς μὲν ἀκάλυφες εἶναι, ὥσπερ τὸ ὄμμα, τοῖς δὲ τὸν ἀέρα δεχομένοις ^b ἔχειν ἐπικάλυμμα, ὃ ἀναπνεόντων ^c ἀποκαλύ- ¹⁴ πτεσθαι, διευρυνομένων τῶν ^d φλεβίων καὶ τῶν πόρων. Καὶ διὰ τοῦτο τὰ ἀναπνέοντα οὐκ ὀσμᾶται ἐν τῷ ὑγρῷ· ἀναγκαῖον γὰρ ὀσφρανθῆναι ἀναπνεύσαντα, τοῦτο δὲ ποιεῖν ἐν τῷ ὑγρῷ ἀδύνατον. Ἔστι δ' ἡ ὀσμὴ τοῦ ξηροῦ, ὥσπερ ὁ χυμὸς τοῦ ὑγροῦ· τὸ δὲ ὀσφραντικὸν ^e αἰσθητήριον δυνάμει τοι- οῦτον.
- ¹⁰ Τὸ δὲ γευστόν ἐστιν ἀπτόν τι· καὶ τοῦτ' αἷτιον τοῦ μὴ εἶναι αἰσθητὸν διὰ τοῦ μεταξὺ ^f ἀλλοτρίου ὄντος σώματος· οὐδὲ γὰρ ἡ ἀφή. Καὶ τὸ σῶμα ^g δὲ ἐν ᾧ ὁ χυμὸς, τὸ γευστόν, ἐν ὑγρῷ ὡς ὕλη· τοῦτο δ' ἀπτόν τι. Διὸ ^h καὶ εἰ ἐν ὕδατι ⁱ εἴμεν, ^k αἰσθανοίμεθ' ἂν ἐμβληθέντος τοῦ γλυκέος, οὐκ ἦν δ' ἂν ἡ αἴσθησις ἡμῖν διὰ τοῦ μεταξὺ, ἀλλὰ τῷ ² μιχθῆναι ¹ τῷ ὑγρῷ, καθάπερ ἐπὶ τοῦ ποτοῦ. Τὸ ^m δὲ χρῶμα οὐχ οὕτως ὁράται τῷ μίγνυσθαι, ⁿ οὐδὲ ταῖς ἀπορροαίαις. Ὡς μὲν οὖν ^o τὸ μεταξὺ οὐθέν ἐστιν· ὡς δὲ χρῶμα τὸ ὁρατόν, ^p οὕτω τὸ γευστόν ὁ χυμὸς. Οὐθὲν δὲ ποιεῖ ^q χυμοῦ αἴσθησιν ἄνευ ὑγρότητος, ^r ἀλλ' ἔχει ^s ἐνεργεία ἢ δυνάμει ^t ὑγρότητα, οἷον τὸ ^v ἄλμυρόν· ^w εὐτηκτόν τε γὰρ ³ αὐτὸ καὶ ^x συντηκτικὸν ^y γλώττης. Ὡσπερ δὲ καὶ ^z ἡ ὄψις

^x φρ.] πῶμα W. ^y ἂ ἂν μὴ X. ^z εὐθὺς S.U.V.X. ^a τὸ γενόμενον U.X.
^b ἔχειν] ὥσπερ X. ^c ἀνακαλύπτεσθαι U. ^d φλεβίων E.T. ^e αἰσθ. τὸ δ. S.U.X. ^f ὄντος ἀλλοτρίου U. ^g δὲ om. S U.X. ^h καὶ] καὶ S.U.V W.X. ⁱ ἡμεν S.T.U.V.W.X. ^k αἰσθανόμεθ' T, ἡσθανόμεθα S.U.V.W.X. ¹ τὸ ὑγρὸν W. ^m χρῶμα δὲ W. ⁿ οὐδὲν V. ^o τὸ μ.] τῷ μ. X. ^p οὕτω καὶ τὸ V. ^q αἴσθησιν χυμοῦ S.U.V. ^r ἀλλ'—ὑγρότητα om. E, post ἄλμυρόν ponit T. ^s ἢ δυνάμει ἢ ἐνεργεία W. ^t ὑγρότητος T. ^v ἄλμυροῦν X, ἄλμυροῦν S. ^w τηκτόν S.U.X. ^x συντηκτόν X. ^y γλώσσης S.U.V. ^z ἡ om. U.

ἐστὶ τοῦ ^aτε ὁρατοῦ καὶ ^bτοῦ ἀοράτου (τὸ γὰρ σκότος ἀόρατον, κρίνει δὲ καὶ τοῦτο ἢ ὄψις), ἔτι τοῦ λίαν λαμπροῦ (καὶ γὰρ τοῦτο ἀόρατον, ἄλλον δὲ τρόπον τοῦ σκότους), ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἀκοὴ ψόφου ^cτε καὶ σιγῆς, ὧν τὸ μὲν ἀκουστόν τὸ δ' οὐκ ἀκουστόν, καὶ μεγάλου ψόφου, καθάπερ ἡ ὄψις τοῦ λαμπροῦ. ^dὥσπερ γὰρ ὁ μικρὸς ψόφος ἀνήκουστος τρόπον τινά, καὶ ὁ μέγας τε καὶ ^eὁ βίαιος· ἀόρατον δὲ τὸ μὲν ὅλως λέγεται, ὥσπερ καὶ ἐπ' ἄλλων τὸ ἀδύνατον, τὸ δ', εἰς πεφυκὸς μὴ ἔχῃ ἢ φαύλως, ὥσπερ τὸ ^fἄπουν καὶ ^gτὸ ^hἀπύρηνον· οὕτω ⁱδὴ καὶ ἡ γεῦσις τοῦ γευστοῦ ^kτε ^lκαὶ ἀγεύστου· τοῦτο δὲ τὸ μικρὸν ^mἢ φαῦλον ἔχον χυμὸν ἢ φθαρτικὸν τῆς γεύσεως. Δοκεῖ δ' εἶναι ἀρχὴ τὸ ποτόν ⁴καὶ ἄποτον· γεῦσις ⁿγάρ τις ἀμφότερα· ἀλλὰ τὸ μὲν φαύλη καὶ φθαρτικὴ τῆς γεύσεως, τὸ δὲ κατὰ φύσιν. Ἔστι δὲ κοινὸν ἀφῆς καὶ γεύσεως τὸ ποτόν. Ἐπεὶ δ' ὑγρὸν τὸ γευστόν, ἀνάγκη ^oκαὶ τὸ αἰσθητήριον αὐτοῦ μήτε ὑγρὸν εἶναι ἐντελεχείᾳ μήτε ^pἀδύνατον ὑγραίνεσθαι· πάσχει γάρ τι ἢ γεῦσις ὑπὸ τοῦ γευστοῦ, ἢ γευστόν. Ἀναγκαῖον ἄρα ⁵ὑγρανθῆναι τὸ δυνάμενον ^qμὲν ὑγραίνεσθαι σωζόμενον, μὴ ὑγρὸν δέ, τὸ γευστικὸν αἰσθητήριον. Σημεῖον δὲ τὸ μήτε κατάξηρον οὖσαν τὴν ^rγλώτταν ^sαἰσθάνεσθαι μήτε λίαν ὑγράν· αὕτη ^tγὰρ ἀφῆ ^vγίνεται τοῦ πρώτου ὑγροῦ, ὥσπερ ὅταν προγευματίσας τις ἰσχυροῦ ^wχυμοῦ γεύηται ἐτέρου· καὶ οἶον τοῖς κάμνουσι πικρὰ πάντα φαίνεται διὰ τὸ ^xτῇ γλώττῃ πλήρει τοιαύτης ὑγρότητος αἰσθάνεσθαι. Τὰ δ' ⁶εἶδη τῶν χυμῶν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν χρωμάτων, ἀπλᾶ μὲν τὰναντία, τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν, ἐχόμενα δὲ τοῦ μὲν τὸ λιπαρόν, τοῦ δὲ τὸ ἀλμυρόν· μεταξὺ δὲ τούτων τό τε δριμύ

^a τε om. E.W. ^b τοῦ om. S.T.U.W. ^c τε καὶ] τε κριτικὴ καὶ V. ^d ὡς γὰρ X. ^e ὁ ante β. om. W. ^f ἄπουν S, ἄπουν E. ^g τὸ om. E.T.U. ^h ἀπύρηνον T. ⁱ δὲ E.T.U.W. ^k τε om. S. ^l καὶ τοῦ ἀγεύστου S.V. ^m ἢ] καὶ V.X. ⁿ γὰρ ἂν τις U. ^o καὶ om. S.T.V.X. ^p ὑγραίνεσθαι ἀδύνατον W.X. ^q μὲν om. S.U.V.W.X. ^r γλώτταν T.U.V.W. ^s αἰσθάνεσθαι ante τὴν T. ^t γὰρ ἢ ἀφῆ E. ^v γένηται W. ^w χυμοῦ om. E. ^x τὴν γλώτταν πλήρη T.W.

καὶ ὑτὸ αὐστηρὸν καὶ στρυφνὸν καὶ ὀξύ· σχεδὸν γὰρ αὗται δοκοῦσιν εἶναι διαφοραὶ χυμῶν. Ὡστε τὸ γευστικὸν ἐστὶ τὸ δυνάμει τοιοῦτον, γευστὸν δὲ τὸ ποιητικὸν ἐντελεχεία αὐτοῦ.

- ΙΙ Περὶ δὲ τοῦ ἀπτοῦ ^z καὶ ἀφῆς ὁ αὐτὸς λόγος. Εἰ γὰρ ἡ ἀφή μὴ μία ἐστὶν αἴσθησις ἀλλὰ πλείους, ἀναγκαῖον καὶ τὰ ἀπτά ^a αἰσθητὰ πλείω εἶναι. Ἐχει δ' ἀπορίαν πότερον πλείους εἰσὶν ἢ μία, καὶ τί τὸ αἰσθητήριον ^b τὸ τοῦ ^c ἀπτοῦ ἀπτικόν, πότερον ^d ἢ σὰρξ καὶ ^e ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ ἀνάλογον, ἢ οὐ, ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐστὶ τὸ μεταξύ, τὸ δὲ πρῶτον αἰσθη-
^z τήριον ἄλλο τί ^f ἐστὶν ἐντός. Πᾶσά ^g τε γὰρ αἴσθησις μιᾶς ἐναντιώσεως εἶναι δοκεῖ, οἷον ὄψις λευκοῦ καὶ μέλανος ^h καὶ ἀκοή ⁱ ὀξέος καὶ βαρέος καὶ γεῦσις πικροῦ καὶ γλυκέος· ἐν δὲ τῷ ἀπτῷ πολλαὶ ^k ἐνεῖσιν ἐναντιώσεις, θερμὸν ψυχρόν, ξηρὸν ὑγρόν, σκληρὸν μαλακόν, καὶ τῶν ἄλλων ὅσα τοιαῦτα.
³ Ἐχει δέ τινα λύσιν πρὸς γε ^l ταύτην τὴν ἀπορίαν, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεών εἰσιν ἐναντιώσεις πλείους, οἷον ἐν φωνῇ οὐ μόνον ὀξύτης καὶ βαρύτης, ἀλλὰ καὶ μέγεθος καὶ μικρότης καὶ ^m λειότης καὶ τραχύτης φωνῆς καὶ τοιαῦθ' ἕτερα.
⁴ Εἰσὶ δὲ καὶ περὶ χρῶμα διαφοραὶ τοιαῦται ἕτεραι. Ἀλλὰ τί τὸ ἐν τῷ ὑποκείμενον, ὥσπερ ἀκοῇ ψόφος, οὕτω τῇ ἀφῇ, οὐκ ἐστὶν ⁿ ἐνδηλον. Πότερον δ' ἐστὶ τὸ αἰσθητήριον ἐντός, ἢ οὐ, ἀλλ' εὐθέως ἢ σὰρξ; Οὐδὲν δοκεῖ σημεῖον ^o εἶναι ^p τὸ
⁵ γίνεσθαι τὴν αἴσθησιν ἅμα θιγγανομένων. Καὶ γὰρ ^q νῦν εἴ τις περὶ τὴν σάρκα ^r περιτείνειεν οἷον ὑμένα ποιήσας, ὁμοίως τὴν αἴσθησιν εὐθέως ἀψάμενος ^s ἐνσημαίνει· καίτοι δῆλον ὡς οὐκ ἐστὶν ἐν τούτῳ τὸ αἰσθητήριον· εἰ δὲ καὶ συμ-

υ τὸ om. S.V.W. ^z καὶ περὶ ἀφῆς E.T, καὶ τῆς ἀφῆς W. ^a πλείω αἰσθητὰ εἶναι V, πλείω εἶναι αἰσθητά S. ^b τὸ ante τοῦ om. S.V.X. ^c ἀπτοῦ ἀπτικόν] ἀπτικοῦ E.S.T.U.V.X, ἀπτοῦ W. ^d ἢ om. S.U.V.W. ^e ἐν τοῖς ἄλλοις] τῶν ἄλλων W. ^f ἐστὶ καὶ ἐντός V. ^g τε om. X. ^h καὶ ἡ ἀκοή W. ⁱ βαρέος καὶ ὀξέος V. ^k εἰσὶν S.T.U.V.X. ^l τὴν ἀπ. ταύτην W. ^m τελειότης S. ⁿ ἐν δῆλον E, ἐν δῆλον T, δῆλον S.U.V.X. ^o εἶναι om. X. ^p τῷ E. ^q νῦν om. S.U.V. ^r ἐπι-τείνειεν T. ^s ἐνσημήνει X, ἂν ἐνσημαίνει T.

φύες ^τ γένοιτο, ^ν θάττον ἔτι δικνοῖτ' ἂν ἡ αἴσθησις. Διὸ ⁶
 τὸ ^ω τοιοῦτο μόριον τοῦ σώματος ἔοικεν οὕτως ἔχειν ὥσπερ
^χ ἂν εἰ κύκλῳ ἡμῖν περιεπεφύκει ὁ ἀήρ· ἐδοκοῦμεν γὰρ ἂν ἐνί
 τινι αἰσθάνεσθαι καὶ ψόφου καὶ χρώματος καὶ ὁσμῆς, καὶ
 μία τις αἴσθησις ^z εἶναι ^a ὄψις ^b ἀκοή ὁσφρησις. Νῦν δὲ
 διὰ τὸ διωρίσθαι δι' οὗ γίνονται αἱ ^c κινήσεις, φανερά τὰ
^d εἰρημένα αἰσθητήρια ἕτερα ὄντα. Ἐπὶ δὲ τῆς ἀφῆς ^e τοῦτο ⁷
 νῦν ἄδηλον· ἐξ ἀέρος μὲν γὰρ ἢ ὕδατος ἀδύνατον συστήναι
 τὸ ἔμψυχον σῶμα· δεῖ γάρ ^f τι στερεὸν εἶναι. Λείπεται
^g δὲ μικτὸν ἐκ γῆς καὶ τούτων εἶναι, οἷον βούλεται ἡ σὰρξ
 καὶ τὸ ἀνάλογον· ὥστε ἀναγκαῖον ^h καὶ ⁱ τὸ σῶμα εἶναι
^k μεταξὺ τοῦ ἀπτικοῦ προσπεφυκός, δι' οὗ γίνονται ^l αἱ
 αἰσθήσεις πλείους οὔσαι. Δηλοῖ δ' ὅτι πλείους ἡ ἐπὶ τῆς ⁸
^m γλώττης ἀφή· ⁿ ἀπάντων γὰρ τῶν ἀπτῶν ^o αἰσθάνεται
 κατὰ τὸ αὐτὸ μόριον καὶ χυμοῦ. Εἰ μὲν οὖν ^p καὶ ^q ἡ ἄλλη
 σὰρξ ^r ἡσθάνετο ^s τοῦ χυμοῦ, ἐδόκει ^t ἂν ἡ αὐτὴ ^v καὶ μία
 εἶναι αἴσθησις ἡ γεῦσις καὶ ἡ ἀφή· νῦν δὲ δύο διὰ τὸ μὴ
 ἀντιστρέφειν. Ἀπορήσειε δ' ἂν τις, εἰ πᾶν σῶμα ^w βάθος ⁹
 ἔχει· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ τρίτον μέγεθος· ὦν δ' ἐστὶ ^x δύο
^y σωμάτων μεταξὺ σῶμά τι, οὐκ ἐνδέχεται ^z ταῦτα ἀλλήλων
 ἄπτεσθαι. Τὸ δ' ὑγρὸν οὐκ ἔστιν ἄνευ σώματος, οὐδὲ τὸ
 διερόν, ἀλλ' ἀναγκαῖον ^a ὕδωρ εἶναι ἢ ἔχειν ὕδωρ. Τὰ δὲ
 ἀπτόμενα ἀλλήλων ἐν τῷ ὕδατι, μὴ ξηρῶν τῶν ἄκρων ὄντων,
 ἀναγκαῖον ^b ὕδωρ ἔχειν μεταξύ, ^c οὐ ἀνάπλεα τὰ ἔσχατα.
 Εἰ δὲ τοῦτ' ἀληθές, ἀδύνατον ^d ἄψασθαι ἄλλο ἄλλον ἐν ¹⁰

^t γίγνοιτο S. ^v θᾶσσον X. ^w τοιοῦτον S.T.U.V.W.X. ^x ἂν
 om. X. ^y ὁσμῆς E.T.W. ^z εἶναι] ἦν ἡ X. ^a ὄψις καὶ ἀκοή S.
^b ἀκοή καὶ ὁσφρησις W. ^c κινήσεις] κινήσεις καὶ αἱ αἰσθήσεις U, αἰσθή-
 σεις γρ. S. ^d εἰρημένα om. X. ^e τοῦτο μὲν νῦν E.T.W. ^f τι om.
 U.X. ^g δὲ E.S.T.U.X. ^h καὶ] εἶναι καὶ E, om. U. ⁱ εἶναι τὸ
 σῶμα U. ^k μεταξύ] τὸ μεταξύ T.X. ^l αἱ om. V.W. ^m γλώττης X.
ⁿ πάντων X. ^o αἰσθεται S.T.U. ^p καὶ om. S.U. ^q ἡ om. V. ^r αἰ-
 σθάνεται W. ^s τοῦ om. S.X. ^t ἂν om. S.U.X. ^v εἶναι καὶ μία X.
^w βάρος S. ^x δύο om. S.U.V.X. ^y μεταξύ σωμάτων W. ^z αὐτὰ
 E.W. ^a ὕδατος S.V.X. ^b ἔχειν ὕδωρ X. ^c ᾧ S.T.U.V.X. ^d ἄψε-
 σθαι S, ἄψασθαι post ἄλλον T.

ὑδατι. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐν τῷ ἀέρι· ὁμοίως γὰρ
^e ἔχει ὁ ἀὴρ πρὸς τὰ ἐν αὐτῷ καὶ ^f τὸ ὕδωρ πρὸς τὰ ^g ἐν τῷ
 ὑδατι. Λανθάνει δὲ ^h μᾶλλον ἡμᾶς, ὥσπερ καὶ τὰ ἐν τῷ
 11 ὑδατι ζῶα, εἰ διερὸν διερὸν ἄπτεται. Πότερον οὖν ⁱ πάντων
 ὁμοίως ἐστὶν ἡ αἴσθησις, ἢ ἄλλων ἄλλως, καθάπερ νῦν δοκεῖ
 ἡ ^k μὲν γεῦσις καὶ ἡ ^l ἀφή τῷ ἄπτεσθαι, αἱ δ' ἄλλαι ἀποθεν.
 Τὸ δ' οὐκ ἐστίν, ἀλλὰ καὶ τὸ σκληρὸν καὶ τὸ μαλακὸν δι'
 ἐτέρων αἰσθανόμεθα, ὥσπερ καὶ τὸ ^m ψοφητικὸν καὶ τὸ
 ὀρατὸν καὶ τὸ ὀσφραντόν· ἀλλὰ ⁿ τὰ μὲν πόρρωθεν, ^o τὰ δ'
 12 ἐγγύθεν. Διὸ λανθάνει, ἐπεὶ αἰσθανόμεθά γε πάντων διὰ
 τοῦ μέσου· ἀλλ' ἐπὶ τούτων λανθάνει. ^p Καίτοι καθάπερ
^q εἴπαμεν ^r καὶ πρότερον, καὶ εἰ δι' ὑμένοιο ^s αἰσθανοίμεθα τῶν
 ἀπτῶν ἀπάντων λανθάνοντος ὅτι διείργει, ὁμοίως ἂν ἔχοιμεν
 ὥσπερ καὶ νῦν ἐν τῷ ὑδατι καὶ ^t ἐν τῷ ἀέρι· δοκοῦμεν ^v γὰρ
 13 αὐτῶν ἄπτεσθαι καὶ οὐδὲν εἶναι διὰ μέσου. ^u Ἀλλὰ διαφέρει
^w τὸ ἀπτὸν τῶν ^x ὀρατῶν καὶ ^y τῶν ψοφητικῶν, ὅτι ^z ἐκείνων
 μὲν αἰσθανόμεθα τῷ τὸ μεταξὺ ^a ποιεῖν τι ἡμᾶς, τῶν δὲ
 ἀπτῶν οὐχ ὑπὸ τοῦ μεταξὺ ἀλλ' ἅμα τῷ μεταξὺ, ὥσπερ ὁ
 δι' ἀσπίδος πληγείς· οὐ γὰρ ἡ ἀσπίς πληγείσα ἐπάταξεν,
 14 ^b ἀλλ' ἄμφω συνέβη πληγῇ. Ὅλως δ' εἴκειν ἡ σὰρξ καὶ
 ἡ ^c γλῶττα, ὡς ^d ὁ ἀὴρ καὶ τὸ ὕδωρ πρὸς τὴν ὄψιν καὶ τὴν
 ἀκοὴν καὶ τὴν ὀσφρησιν ἔχουσιν, οὕτως ἔχειν πρὸς τὸ αἰσθη-
 τήριον ὥσπερ ἐκείνων ἕκαστον. Αὐτοῦ δὲ τοῦ αἰσθητηρίου
^e ἀπτομένου οὐτ' ἐκεῖ οὐτ' ἐνταῦθα γένοιτ' ^f ἂν αἴσθησις,
 οἶον εἴ ^g τις σῶμα ^h τὸ λευκὸν ἐπὶ τοῦ ὅμματος θείη τὸ
 15 ἔσχατον. ⁱ Ἡ καὶ δῆλον ὅτι ἐντὸς ^k τὸ τοῦ ἀπτοῦ ^l αἰσθη-

^e ἔχει καὶ ὁ W. ^f τὸ om. T. ^g ἐν αὐτῷ τῷ E.T.W. ^h μᾶλλον om. X.
ⁱ ὁμοίως πάντων X, ἀπάντων ὁμοίως S.U.V.W. ^k μὲν γὰρ γεῦσις W.
^l ἀφή ἐν τῷ X. ^m ψοφητικὸν S.X. ⁿ τὸ S.V.X. ^o τὸ S.U.V.X.
^p ἐπεὶ X. ^q εἴπομεν S.T.U.V.W.X. ^r καὶ om. X. ^s αἰσθανοίμεθα E,
 αἰσθανόμεθα S.T.U.V.X. ^t ἐν om. S.V.W. ^v γὰρ νῦν αὐτῶν E.T.W.
^w τὸ om. X. ^x ὀρατικῶν E.T. ^y τῶν om. E. ^z ἐκεῖνα E.S.T.U.V.X.
^a τι ποιεῖν T. ^b ἀλλ' ἅμ' ἄμφω E. ^c γλῶσσα S.T.U.V.X. ^d ὁ om.
 S.T.V.X. ^e ἀπτομένων U.V.X. ^f ἂν U.V.X. ^g τι W. ^h τὸ ante
 λευκὸν om. S.U.V.X. ⁱ ἢ W, om. S.U.V. ^k τὸ om. W, ante ἐντὸς
 ponit T. ^l αἰσθητήριον T.W.

τικόν. Οὕτω ^m γὰρ ἂν συμβαίνοι ⁿ ὅπερ ^o καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ἐπιτιθεμένων γὰρ ἐπὶ τὸ αἰσθητήριον οὐκ αἰσθάνεται, ἐπὶ δὲ τὴν σάρκα ἐπιτιθεμένων αἰσθάνεται· ὥστε ^p τὸ μεταξὺ τοῦ ἀπτικού ἢ σάρξ. ^q Ἀπταὶ μὲν οὖν ^r εἰσὶν αἱ 16 διαφοραὶ τοῦ σώματος ἢ σώμα· λέγω δὲ διαφορὰς ^s αἱ τὰ στοιχεῖα διορίζουσι, θερμὸν ψυχρόν, ξηρὸν ὑγρόν, περὶ ὧν εἰρήκαμεν πρότερον ἐν τοῖς ^t περὶ στοιχείων. Τὸ δὲ αἰσθητήριον αὐτῶν τὸ ἀπτικόν, καὶ ἐν ᾧ ἡ καλουμένη ἀφή ^v ὑπάρχει πρώτῳ, τὸ δυνάμει τοιοῦτόν ἐστι μόριον· τὸ γὰρ αἰσθάνεσθαι πάσχειν τι ἐστίν. ^w Ὡστε τὸ ποιῶν οἶον αὐτὸ ἐνεργεία, τοιοῦτον ἐκείνο ποιεῖ δυνάμει ὄν. Διὸ τοῦ ^w ὁμοίως θερμοῦ ^x καὶ ψυχροῦ ^y ἢ σκληροῦ ^z καὶ μαλακοῦ οὐκ αἰσθανόμεθα, ἀλλὰ τῶν ὑπερβολῶν, ὡς τῆς αἰσθήσεως οἶον μεσότῃτος τινος οὔσης τῆς ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἐναντιώσεως. ^a Καὶ διὰ τοῦτο κρίνει τὰ ^b αἰσθητά. Τὸ γὰρ μέσον κριτικόν· 18 γίνεται γὰρ πρὸς ἐκάτερον αὐτῶν θάτερον τῶν ἄκρων· καὶ δεῖ ὥσπερ τὸ μέλλον αἰσθήσεσθαι λευκοῦ καὶ μέλανος μηδέτερον αὐτῶν ^c εἶναι ἐνεργεία, δυνάμει δ' ἄμφω, οὕτω ^d δὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων καὶ ^e ἐπὶ τῆς ἀφῆς μήτε θερμὸν μήτε ψυχρόν. ^f Ἐτι δ' ὥσπερ ὁρατοῦ καὶ ἀοράτου ἦν πως ἡ ὄψις, ὁμοίως δὲ 19 καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν ἀντικειμένων, οὕτω ^f καὶ ἡ ἀφή τοῦ ἀπτοῦ καὶ ἀνάπτου· ἀναπτον δ' ἐστὶ τό τε μικρὰν ^g ἔχον πᾶμπαν διαφορὰν τῶν ἀπτῶν, οἶον πέπονθεν ὁ ἀήρ, καὶ τῶν ἀπτῶν αἱ ὑπερβολαί, ὥσπερ τὰ φθαρτικά. Καθ' ἐκάστην μὲν οὖν τῶν αἰσθήσεων εἴρηται τύπῳ.

Καθόλου δὲ περὶ πάσης αἰσθήσεως δεῖ ^h λαβεῖν ὅτι ἡ μὲν 12 αἰσθησίς ἐστι τὸ δεκτικὸν τῶν ⁱ αἰσθητῶν ^k εἰδῶν ἄνευ τῆς

^m γὰρ συμβαίνει W. ⁿ ὥσπερ S.U.V.X. ^o καὶ om. S.T.U.V.W.X.
^p τὸ om. X. ^q ἀπτά T.U.V. ^r εἰσὶν αὐταὶ αἱ W. ^s αἰς S.U.V.X.
^t περὶ τῶν στ. E.T. ^v ὑπάρχει αἰσθησις πρώτῳ E, ὑπάρχει αἰσθησις καὶ
 πρώτῳ T.W. ^w ὁμοίου T.U.X. ^x καὶ] ἢ S.U.W. ^y ἢ] καὶ V.
^z καὶ] ἢ S.U.V. ^a καὶ om. E. ^b αἰσθητήρια S.T.U.X. ^c εἶναι om.
 W.X. ^d δὲ E.T.V, om. X. ^e ἐπὶ ante τῆς om. S.T.V.X. ^f καὶ
 post οὕτω om. X. ^g π. ἔχ. X. ^h διαλαβεῖν W. ⁱ ἀναισθήτων S.
^k εἰδῶν om. S.U.X.

ὕλης, οἷον ¹ ὁ κηρὸς τοῦ δακτυλίου ἄνευ τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ
 χρυσοῦ δέχεται τὸ σημεῖον, ^m λαμβάνει δὲ τὸ χρυσοῦν ἢ τὸ
ⁿ χαλκοῦν σημεῖον, ἀλλ' οὐχ ^o ἢ ^p χρυσὸς ἢ χαλκός, ὁμοίως
 δὲ καὶ ἡ αἴσθησις ἐκάστου ὑπὸ τοῦ ἔχοντος χρῶμα ἢ χυμὸν ἢ
 ψόφον πάσχει, ἀλλ' οὐχ ^η ἕκαστον ἐκείνων λέγεται, ἀλλ'
² ^q ἡ τοιονδί, καὶ κατὰ τὸν λόγον. Αἰσθητήριον δὲ πρῶτον
 ἐν ᾧ ἡ τοιαύτη δύναμις. Ἔστι μὲν οὖν ^r ταυτόν, τὸ δ' εἶναι
 ἕτερον· μέγεθος μὲν γὰρ ἄν ^s τι εἴη τὸ αἰσθανόμενον· οὐ
 μὴν ^t τό γε αἰσθητικῶ εἶναι, οὐδ' ἡ αἴσθησις μέγεθος ἐστίν,
 ἀλλὰ λόγος τις καὶ δύναμις ^v ἐκείνου. Φανερόν δ' ἐκ τούτων
³ καὶ διὰ τί ποτε τῶν αἰσθητῶν αἱ ὑπερβολαὶ φθείρουσι τὰ
 αἰσθητήρια· ^w ἐὰν γὰρ ἡ ἰσχυροτέρα τοῦ αἰσθητηρίου ἡ
 κίνησις, λύεται ὁ λόγος· τοῦτο δ' ^x ἦν ἡ αἴσθησις, ὥσπερ
^y καὶ ἡ συμφωνία καὶ ὁ τόνος ^z κρουομένων σφόδρα τῶν χορ-
⁴ δῶν. Καὶ διὰ τί ποτε τὰ φυτὰ οὐκ αἰσθάνεται, ἔχοντά τι
 μόριον ψυχικὸν καὶ πάσχοντά ^a τι ὑπὸ τῶν ^b ἀπτῶν· καὶ
 γὰρ ψύχεται καὶ θερμαίνεται· αἴτιον ^c γὰρ τὸ μὴ ἔχειν με-
 σότητα, ^d μηδὲ τοιαύτην ἀρχὴν οἷαν ^e τὰ εἶδη δέχεσθαι τῶν
⁵ αἰσθητῶν, ἀλλὰ πάσχειν μετὰ ^f τῆς ὕλης. Ἀπορήσειε δ'
 ἄν τις εἰ πάθοι ἄν ^g τι ὑπ' ^h ὁσμῆς τὸ ἀδύνατον ὀσφρανθῆναι,
 ἢ ὑπὸ χρώματος τὸ μὴ δυνάμενον ἰδεῖν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ
 τῶν ἄλλων. Εἰ ⁱ δὲ τὸ ὀσφραντὸν ^k ὁσμή, εἴ τι ποιεῖ τὴν
⁶ ὀσφρησιν, ^l ἢ ^m ὁσμή ποιεῖ. Ὡστε τῶν ἀδυνάτων ὀσφραν-
 θῆναι ⁿ οὐθὲν οἷόν τε πάσχειν ^o ὑπ' ὁσμῆς· ὁ δ' αὐτὸς λόγος
 καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· οὐδὲ τῶν δυνατῶν, ἀλλ' ^η αἰσθητικὸν
 ἕκαστον. Ἄμα ^p δὲ δῆλον ^q καὶ οὕτως. Οὔτε γὰρ φῶς καὶ
 σκότος οὔτε ψόφος οὔτε ὁσμή οὐδὲν ποιεῖ τὰ σώματα, ἀλλ'

¹ ὁ om. E.T. ^m λαμβάνει—σημεῖον om. W. ⁿ χαλκὸν U. ^o ἢ]
 ὡς U. ^p χαλκός ἢ χρυσός X. ^q ἢ X. ^r ταυτό T, ταυτὰ S.X. ^s τι
 εἴη] ἦν X. ^t τό] τῷ S. ^v ἐκείνο E. ^w ἄν γὰρ ἰσχ. V.X. ^x ἦν om.
 E.T.W. ^y καὶ om. W. ^z κρουομένων σφόδρα] καὶ ἡ κρούσις X. ^a τι
 om. S.U.X. ^b ἀπτῶν αὐτῶν. καὶ E.T.W. ^c γὰρ] δὲ U. ^d μηδὲ]
 καὶ X. ^e δέχεσθαι τὰ εἶδη S.V.X. ^f τῆς om. W. ^g τι om. E.T.W.
^h ὁσμῆς E.T. ⁱ δὴ τῶν ὀσφραντῶν U. ^k ὁσμή E, ἢ ὁσμή W. ^l ἢ
 U.W, om. S.V.X. ^m ὁσμή E. ⁿ οὐθὲν] μὴ V. ^o ὑπ' ὁσμῆς om.
 S.U.X. ^p δὲ om. S.V. ^q καὶ οὕτως om. V.

ἐν οἷς ἐστίν, οἶον ^τ ἀὴρ ὁ μετὰ βροντῆς δίεστησι τὸ ξύλον.
¹ Ἀλλὰ τὰ ἀπτά καὶ οἱ χυμοὶ ποιούσιν· εἰ γὰρ μή, ὑπὸ τίνος ^γ
 ἂν πάσχοι τὰ ἄψυχα καὶ ^ς ἀλλοιοίτο; ^ῥ Ἀρ' οὖν κακεῖνα
^τ ποιήσει; ^ῥ Ἡ οὐ πᾶν σῶμα παθητικὸν ὑπ' ^ν ὁσμῆς καὶ ψό-
 φον· καὶ τὰ πάσχοντα ἀόριστα, καὶ οὐ μένει, οἶον ^ω ἀήρ·
 ὅζι γὰρ ὥσπερ παθὼν ^{τι}. Τί οὖν ἐστὶ τὸ ὁσμᾶσθαι ^υ παρὰ
 τὸ πάσχειν ^{τι}; ^ῥ Ἡ τὸ μὲν ὁσμᾶσθαι αἰσθάνεσθαι, ὁ δ' ἀήρ
 παθὼν ταχέως αἰσθητὸς γίνεται.

Γ.

^ν Ὅτι δ' οὐκ ἔστιν αἴσθησις ^z ἑτέρα παρὰ τὰς πέντε (λέγω
 δὲ ταύτας ὄψιν, ἀκοήν, ὄσφρησιν, ^α γεῦσιν, ἀφήν), ἐκ ^β τῶνδε
 πιστεύσειεν ἂν τις. Εἰ γὰρ παντὸς οὐ ἐστὶν αἴσθησις ἀφή, ²
 καὶ νῦν ^ε αἴσθησιν ἔχομεν (πάντα γὰρ τὰ τοῦ ἀπτοῦ ἢ ἀπτὸν
 πάθη τῇ ἀφῇ ἡμῖν αἰσθητὰ ἐστίν), ^δ ἀνάγκη ^ε τ', εἴπερ
 ἐκλείπει τις αἴσθησις, καὶ αἰσθητήριόν ^τ ἡμῖν ^ς ἐκλείπειν·
 καὶ ὅσων μὲν ^β αὐτῶν ἀπτόμενοι αἰσθανόμεθα, τῇ ἀφῇ αἰσθη-
 τὰ ἐστίν, ἣν τυγχάνομεν ἔχοντες· ὅσα δὲ διὰ τῶν μεταξὺ, καὶ
 μὴ αὐτῶν ἀπτόμενοι τοῖς ^ι ἀπλοῖς, λέγω δ' οἶον ἀέρι καὶ ὕδατι.
^ν Ἐχει δ' οὕτως, ὥστ' εἰ μὲν δι' ἐνὸς πλείω αἰσθητὰ ἕτερα ^κ ὄντα ³
 ἀλλήλων τῷ γένει, ἀνάγκη τὸν ἔχοντα ¹ τὸ τοιοῦτον αἰσθητή-
 ριον ἀμφοῖν αἰσθητικὸν εἶναι· οἶον εἰ ἐξ ἀέρος ἐστὶ τὸ αἰσθη-
 τήριον, καὶ ἔστιν ὁ ἀήρ καὶ ψόφου καὶ ^μ χροῶς. Εἰ δὲ πλείω
 τοῦ αὐτοῦ, οἶον χροῶς καὶ ἀήρ καὶ ὕδωρ (ἄμφω ^ν γὰρ δια-
 φανῇ), καὶ ὁ τὸ ἕτερον αὐτῶν ἔχων μόνον αἰσθήσεται ^ο ἀμ-
 φοῖν. Τῶν δὲ ἀπλῶν ἐκ δύο τούτων αἰσθητήρια μόνον ἐστίν, ⁴

^τ ὁ ἀήρ S, ὁ ἀήρ ὁ U.W.X, ἀήρ V. ^ς οὐλλοιοίτο V. ^τ ἐμποιεῖ
 E.T.W, ἐμποιήσει U. ^ν ὁδμῆς E.T.V. ^ω ἀνῆρ X, ὁ ἀήρ W. ^{τι}
 om. S.U.X. ^υ περὶ W. ^z παρὰ τὰς πέντε ἑτέρα W. ^α γεῦσιν καὶ
 ἀφήν W. ^β τούτων E.W, τῶνδε δῆλον S.X. ^ε ἔχομεν αἴσθησιν
 S.T.U.W. ^δ ἀνάγκη—ἀφῇ αἰσθητὰ ἐστίν margo T. ^ε δ' X. ^τ τι
 om. L, post ἡμῖν ponit W. ^ς ἐκλείπειν E. ^β αὐτοῖ T.W. ^ι ἀπλοῖς
 διαστήμασι λ. T.W. et margo U. ^κ ὄντα τῷ γένει ἀλλ. X, ἀλλήλων
 ὄντα τῷ γένει S.T.U.V.W. ¹ τὸ om. T.U. ^μ χροῶς W. ^ν γὰρ]
 δὲ V. ^ο ἀμφοῖν] τοῖν ἀμφοῖν L, τοῦ δι' ἀμφοῖν T.W.

ἐξ ἀέρος καὶ ὕδατος· ῥ ἢ μὲν γὰρ κόρη ὕδατος, ἢ δ' ἀκοὴ
 ἀέρος, ἢ δ' ὁσφρησις θατέρου τούτων. Τὸ δὲ πῦρ ἢ οὐθενὸς
 ἢ κοινὸν πάντων· οὐθέν γὰρ ἄνευ θερμότητος αἰσθητικόν.
 4 Γῆ δὲ ῥ ἢ οὐθενός, ἢ ἐν τῇ ἀφῇ μάλιστα μέμικται ῥ ιδίως.
 5 Διὸ λείποιτ' ἂν μηθὲν εἶναι αἰσθητήριον ἔξω ὕδατος καὶ
 ἀέρος. Ταῦτα δὲ καὶ νῦν ἔχουσιν ἔνια ῥ ζῶα. ῥ Πᾶσαι ἄρα
 αἰ αἰσθήσεις ἔχονται ὑπὸ τῶν μὴ ἀτελῶν μηδὲ ῥ πεπληρω-
 μένων· φαίνεται ῥ γὰρ καὶ ἡ ἀσπάλαξ ὑπὸ τὸ δέρμα ῥ ἔχουσα
 ὀφθαλμούς. ῥ Ὡστ' εἰ μὴ τι ἕτερόν ἐστι σῶμα, καὶ πάθος ὃ
 μηθενός ἐστι τῶν ἐνταῦθα σωμαίων, ῥ οὐδεμία ἂν ἐκλείποι
 6 αἰσθησις. ῥ Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῶν κοινῶν οἷόν τ' εἶναι αἰσθη-
 τήριόν τι ἴδιον, ῥ ὧν ἐκάστη αἰσθήσει αἰσθανόμεθα κατὰ συμ-
 βεβηκός, οἷον κινήσεως, στάσεως, σχήματος, μεγέθους, ἀρι-
 θμοῦ ῥ ἐνός· ταῦτα γὰρ πάντα κινήσει αἰσθανόμεθα, οἷον
 7 μέγεθος κινήσει. ῥ Ὡστε ῥ καὶ σχῆμα· μέγεθος γάρ ῥ τι
 τὸ σχῆμα. Τὸ δ' ἡρεμοῦν τῷ μὴ κινεῖσθαι· ὃ δ' ἀριθμὸς τῇ
 ἀποφάσει τοῦ συνεχοῦς καὶ τοῖς ἰδίοις· ἐκάστη γὰρ ἐν αἰσθά-
 νεται αἰσθησις. ῥ Ὡστε δῆλον ὅτι ἀδύνατον ὁπουοῦν ῥ ἰδίαν
 αἰσθησιν εἶναι τούτων, οἷον κινήσεως· οὕτω γὰρ ἔσται ὥσπερ
 8 νῦν τῇ ὄψει τὸ γλυκὺ αἰσθανόμεθα. Τοῦτο δ' ὅτι ἀμφοῖν
 ῥ ἔχοντες τυγχάνομεν αἰσθησιν, ῥ καὶ ὅταν συμπέσωσιν
 ῥ ἀναγνωρίζομεν· εἰ δὲ μὴ, ῥ οὐδαμῶς ἂν ἄλλ' ἢ κατὰ συμ-
 βεβηκός ῥ αἰσθανόμεθα, οἷον τὸν Κλέωνος υἱὸν οὐχ ὅτι ῥ Κλέ-
 ωνος υἱός, ῥ ἄλλ' ὅτι λευκός· ῥ τοῦτο δὲ συμβέβηκεν υἱῷ
 9 Κλέωνος εἶναι. Τῶν δὲ κοινῶν ῥ ἤδη ἔχομεν αἰσθησιν κοινήν,

ῥ ἢ μὲν—ὕδατος om. pr. T. ῥ γῆ δὲ] ἢ δὲ γῆ S.U.W. ῥ ἢ om. W,
 ἢ οὐθενὸς ἢ om. S.U.V. ῥ ιδίως om. L.U.V.X. ῥ διὸ om. E.L.S.U.V.X.
 ῥ ζῶων W. ῥ πᾶσαι] οὐ πᾶσαι X. ῥ αἰ om. W.X. ῥ πεπληρω-
 μένων S. ῥ γὰρ καὶ] δὲ καὶ S, δὲ X. ῥ ἀσπάλαξ L.T.U.V.W.X.
 ῥ ἔχουσα τοὺς ὀφθ. T.U.W. ῥ μίαν λιποῖ E, μία ἂν λείποιτο T, μία ἂν
 ἐλλείποι L. ῥ αἰσθησιν X. ῥ ὧν καὶ ἐκ. E. ῥ ἐνός om. V. ῥ κιν.
 μέγ. U. ῥ καὶ τὸ σχ. W. ῥ τι καὶ τὸ L.T.W. ῥ τούτων ἰδίαν αἰ-
 σθησιν εἶναι W. ῥ ἔχομεν τυγχάνοντες X. ῥ καὶ om. L.S.T.U.V.W.X.
 ῥ ἅμα γνωρίζομεν E, γνωρίζομεν L.S.U.V.W.X. ῥ μηδαμῶς W. ῥ αἰ-
 σθανόμεθα L, αἰσθανόμεθα E.T.U.V.W. ῥ κλέωνος γὰρ υἱός S.T.V.W.
 ῥ ἄλλο τὸ λευκόν U. λευκόν etiam S. ῥ τοῦτο L.V.X. ῥ ἔχομεν ἤδη
 αἰσθησιν L.T.U.W, ἔχομεν αἰσθησιν ἤδη S.V.X.

οὐ κατὰ συμβεβηκός· οὐκ ἔστιν ἰδία· οὐδαμῶς γὰρ ἂν ἡσθανόμεθα ἄλλ' ἢ οὕτως ὥσπερ εἴρηται τὸν Κλέωνος υἱὸν ἡμᾶς ὁρᾶν. Τὰ δ' ἀλλήλων ἴδια κατὰ συμβεβηκός αἰσθάνονται αἱ αἰσθήσεις, οὐχ ἢ αἱ αὐταί, ἀλλ' ἢ μία, ὅταν ἅμα γένηται ἡ αἴσθησις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ, οἷον χολὴν ὅτι πικρὰ καὶ ξανθή· οὐ γὰρ δὴ ἑτέρας γε τὸ εἰπεῖν ὅτι ἅμφω ἔν· διὸ καὶ ἀπατάται, καὶ ἐὰν ἢ ξανθόν, χολὴν οἴεται εἶναι. Ζητήσκει δ' ἂν τις τίνος ἕνεκα πλείους ἔχομεν αἰσθήσεις, ἀλλ' οὐ μίαν μόνην. Ἡ ὅπως ἡττον λανθάνη τὰ ἀκολου-
θούντα καὶ κοινά, οἷον κίνησις καὶ μέγεθος καὶ ἀριθμός· εἰ γὰρ ἦν ἡ ὄψις ἡ μόνη, καὶ αὕτη λευκοῦ, ἐλάνθανεν ἂν μάλλον καὶ ἐδόκει ταῦτ' εἶναι πάντα διὰ τὸ ἀκολουθεῖν ἀλλή-
λοις ἅμα χρῶμα καὶ μέγεθος. Νῦν δ' ἐπεὶ καὶ ἐν ἑτέρῳ αἰσθητῷ τὰ κοινὰ ὑπάρχει, δῆλον ποιεῖ ὅτι ἄλλο τι ἕκαστον αὐτῶν.

Ἐπεὶ δ' αἰσθανόμεθα ὅτι ὁρῶμεν καὶ ἀκούομεν, ἀνάγκη ἢ τῇ ὄψει αἰσθάνεσθαι ὅτι ὁρᾶ, ἢ ἑτέρα. Ἀλλ' ἡ αὕτη ἔσται τῆς ὄψεως καὶ τοῦ ὑποκειμένου χρώματος. Ὡστε ἢ δύο τοῦ αὐτοῦ ἔσονται ἢ αὕτη αὐτῆς. Ἐτι δ' εἰ καὶ ἑτέρα εἴη τῆς ὄψεως αἴσθησις, ἢ εἰς ἄπειρον εἴσιν ἢ αὕτη τις ἔσται αὐτῆς. Ὡστ' ἐπὶ τῆς πρώτης τοῦτο ποιητέον. Ἐχει δ' ἀπορίαν· εἰ γὰρ τὸ τῇ ὄψει αἰσθάνεσθαί ἐστιν ὁρᾶν, ὁράται δὲ χρῶμα ἢ τὸ ἔχον, εἰ ὄψεται τις τὸ ὁρῶν, καὶ χρῶμα ἔξει τὸ ὁρῶν πρῶτον. Φανερόν τοίνυν ὅτι οὐχ ἔν τὸ τῇ ὄψει αἰσθάνεσθαι· καὶ γὰρ ὅταν μὴ ὁρῶμεν, τῇ ὄψει κρίνομεν καὶ τὸ σκότος καὶ τὸ φῶς, ἀλλ' οὐχ ὡσαύτως.

ἔστιν om. T. ἢ om. E.L.T.V. τὸ S. ἡμᾶς υἱὸν U. ἢ om. E.L. αἱ αὐταί] αὐταὶ X, αὐταὶ T.V.W. γένηται S.U.V. c ὅτι χολή S.T.U.V.W.X. d δὴ] δι' S. e καὶ ἐὰν] διὸ καὶ ἐὰν E. f τις διὰ τίνος T. g πλείονας T.W. h μόνον S.U.X. i ἡττον] μὴ T.V.W.X, ἢ S. k ἢ om. S.T.U.V.W.X. l μόνον L, om. pr. E. m ἂν] καὶ E. n καὶ] καὶ L.S.T.U.V.W.X. o ταυτὸν T.X, ταυτὰ E.L.V, τοῦτο S.U. p καὶ post ἐπεὶ om. X. q ἐν om. L. et pr. E. r δ'] δὴ L. s καὶ εἰ E. t εἴη ἢ τῆς E. v ἢ om. X. w ἄνειςιν L.U.W.X. x ἔστιν X. y τὸ om. W. z δὲ τὸ χρῶμα W. a ὁρᾶν X. b καὶ τὸ χρῶμα W. c σκότος ἢ καὶ X, σκότος ἢ καὶ S.

3 Ἔτι δὲ καὶ τὸ ὁρῶν ἔστιν ^d ὥς ^e κεχρωμάτισται· τὸ γὰρ αἰσθητήριον δεκτικὸν τοῦ αἰσθητοῦ ἄνευ τῆς ὕλης ἕκαστον. Διὸ καὶ ἀπελθόντων τῶν ^f αἰσθητῶν ἔνιαι ^g αἰ ^h αἰσθήσεις ⁱ καὶ
 4 φαντασίαι ^k ἐν τοῖς αἰσθητηρίοις. Ἡ δὲ τοῦ αἰσθητοῦ ἐνέργεια καὶ τῆς αἰσθήσεως ἡ αὐτὴ μὲν ἐστὶ καὶ μία, τὸ δ' εἶναι ^l οὐ ταῦτόν αὐταῖς· λέγω δ' ^m οἷον ψόφος ὁ κατ' ἐνέργειαν ⁿ καὶ ἀκοὴ ἡ κατ' ἐνέργειαν· ἔστι γὰρ ἀκοὴν ἔχοντα μὴ ἀκούειν, καὶ τὸ ^o ἔχον ψόφον οὐκ αἰ ^p ψοφεῖ. Ὅταν δ' ἐνεργῇ τὸ δυνάμενον ἀκούειν καὶ ψοφῇ τὸ δυνάμενον ψοφεῖν, ^q τότε ἡ κατ' ἐνέργειαν ἀκοὴ ἅμα γίνεται καὶ ὁ κατ' ἐνέργειαν ψόφος, ^r ὧν ^s εἴπειεν ἄν τις τὸ μὲν εἶναι ἀκουσιν τὸ δὲ ψόφησιν.
 6 Εἰ ^t δ' ἔστιν ^v ἡ κίνησις καὶ ἡ ποίησις καὶ τὸ πάθος ἐν τῷ ποιουμένῳ, ἀνάγκη καὶ τὸν ψόφον καὶ τὴν ἀκοὴν τὴν κατ' ἐνέργειαν ^w ἐν τῇ κατὰ δύνάμιν εἶναι· ἡ γὰρ τοῦ ποιητικοῦ καὶ κινητικοῦ ἐνέργεια ἐν τῷ πάσχοντι ^x ἐγγίνεται. Διὸ οὐκ
 7 ἀνάγκη τὸ κινεῖν κινεῖσθαι. Ἡ μὲν οὖν τοῦ ψοφητικοῦ ἐνέργειά ^y ἐστὶ ψόφος ἢ ψόφησις, ἡ δὲ τοῦ ἀκουστικοῦ ἀκοὴ ἢ ἀκουσις· διττὸν γὰρ ἡ ἀκοή, καὶ διττὸν ὁ ψόφος. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων καὶ αἰσθητῶν.
 8 Ὡς περ γὰρ ἡ ποίησις καὶ ἡ πάθησις ἐν τῷ πάσχοντι ^a ἄλλ' οὐκ ἐν τῷ ποιούντι, οὕτω καὶ ἡ τοῦ αἰσθητοῦ ^b ἐνέργεια καὶ ἡ τοῦ αἰσθητικοῦ ἐν τῷ αἰσθητικῷ. Ἀλλ' ἐπ' ἐνίων ^c μὲν ὠνόμασται, οἷον ἡ ψόφησις καὶ ἡ ἀκουσις, ^d ἐπὶ δ' ἐνίων ἀνώνυμον θάτερον· ὄρασις ^e γὰρ λέγεται ἡ τῆς ὀψεως ἐνέργεια, ἡ δὲ τοῦ χρώματος ἀνώνυμος, καὶ γεῦσις ἡ τοῦ γευστικοῦ, ἡ
 9 δὲ τοῦ χυμοῦ ἀνώνυμος. Ἐπεὶ δὲ μία μὲν ^f ἐστὶν ἐνέργεια

^d ὥς] ὥς καὶ X. ^e κέχρωσται T. ^f αἰσθητηρίων S. ^g αἰ om. S.W.X.
^h αἰσθησις S. ⁱ καὶ αἰ φ. T. ^k ἐν om. W. ^l οὐ τὸ αὐτὸ αὐταῖς L, αὐταῖς οὐ ταυτόν S.T.U.V.W, αὐτοῦ οὐ ταυτόν X. ^m οἷον ὁ ψόφος ὁ E.L.W. ⁿ καὶ ἡ ἀκοὴ ἡ E.L. καὶ—ἐνέργειαν om. T. ^o ψόφον ἔχον W. ^p ψοφεῖν W. ^q τότε καὶ ἡ T.W. ^r ὧν] ὥστ' T.W, ὥστε καὶ S.U.V. ^s εἴποιεν E.L, φήσειεν S.U.V.X. ^t δὴ L.S.T.U.V.X.
^v ἡ post ἔστιν om. W. ^w ἐν τῇ] ἐν τι V. ^x γίνεται W. ^y ἐστὶν ante ἐνέργεια E.L, post ψόφησις Γ. ^z ὥς περ γὰρ] καὶ ὥς περ T.W, ὥς περ γὰρ καὶ E.L. ^a ἄλλ'] καὶ L.T.U. ^b ἐνέργεια καὶ ἡ τοῦ αἰσθητικοῦ om. T.U.W. ^c μὲν καὶ ὠνόμασται T.U.W.X. ^d ἐπ' ἐνίων δ' L. ^e γὰρ] δὲ S. ^f ἐστὶν ἡ ἐνέργεια ἡ E.

εἴ ἢ τοῦ αἰσθητοῦ καὶ ^h ἢ τοῦ αἰσθητικοῦ, τὸ δ' εἶναι ἕτερον,
 ἀνάγκη ⁱ ἅμα φθείρεσθαι καὶ σώζεσθαι τὴν οὕτω λεγομένην
 ἀκοὴν καὶ ψόφον, καὶ χυμὸν δὴ καὶ γεῦσιν καὶ τὰ ἄλλα
 ὁμοίως· τὰ ^k δὲ κατὰ δύνάμιν λεγόμενα οὐκ ἀνάγκη, ἀλλ' οἱ
^l πρότερον φυσιολόγοι τοῦτο οὐ καλῶς ἔλεγον, οὐθὲν οἰό-
 μενοι οὔτε λευκὸν ^m οὔτε μέλαν εἶναι ἄνευ ὄψεως, οὐδὲ χυμὸν
 ἄνευ γεύσεως. Τῇ μὲν γὰρ ἔλεγον ὀρθῶς, τῇ δ' οὐκ ὀρθῶς· ¹⁰
 διχῶς γὰρ λεγομένης τῆς αἰσθήσεως καὶ τοῦ ⁿ αἰσθητοῦ, τῶν
 μὲν κατὰ δύνάμιν τῶν δὲ κατ' ἐνέργειαν, ^o ἐπὶ τούτων μὲν
 συμβαίνει ^p τὸ λεχθέν, ἐπὶ ^q δὲ τῶν ἐτέρων οὐ συμβαίνει.
 Ἀλλ' ἐκεῖνοι ἀπλῶς ἔλεγον περὶ τῶν λεγομένων οὐχ ἀπλῶς. ¹¹
 Εἰ ^r δ' ἡ συμφωνία φωνὴ τίς ἐστίν, ἡ δὲ φωνὴ καὶ ^s ἡ ἀκοὴ
 ἐστίν ὡς ἓν ^t ἐστὶ καὶ ἐστίν ὡς οὐχ ἓν ^v τὸ αὐτό, λόγος δ' ἡ
 συμφωνία, ἀνάγκη καὶ τὴν ἀκοὴν λόγον τινὰ εἶναι. Καὶ διὰ ¹²
 τοῦτο ^w καὶ ^x φθείρει ἕκαστον ὑπερβάλλον, καὶ τὸ ὄξυ καὶ τὸ
 βαρὺ, τὴν ἀκοὴν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν χυμοῖς τὴν γεῦσιν, καὶ ἐν
 χρώμασι τὴν ὄψιν τὸ σφόδρα λαμπρὸν ^z ἢ ζοφερόν, καὶ ἐν
 ὁσφρήσει ἡ ἰσχυρὰ ὁσμὴ καὶ γλυκεῖα καὶ ^a πικρά, ὡς λόγου
 τινὸς ὄντος τῆς αἰσθήσεως. ^b Διὸ καὶ ἡδέα μὲν, ὅταν ^c εἰλι- ¹³
 κρινῇ καὶ ^d ἀμιγῇ ^e ἄγεται εἰς τὸν λόγον, οἷον τὸ ὄξυ ἢ
 γλυκὺ ἢ ἀλμυρόν· ἡδέα γὰρ τότε. Ὀλως δὲ ^f μᾶλλον τὸ
 μικτὸν συμφωνία ἢ τὸ ὄξυ ^g ἢ βαρὺ. Ἀφῇ δὲ τὸ ^h θερμαν-
 τὸν ἢ ⁱ ψυκτόν· ἡ δ' αἰσθησις ^k ὁ λόγος· ὑπερβάλλοντα ^l δὲ
 λυπεῖ ἢ φθείρει. Ἐκάστη μὲν οὖν αἰσθησις τοῦ ὑποκειμένου ¹⁴
 αἰσθητοῦ ἐστίν, ὑπάρχουσα ἐν τῷ αἰσθητηρίῳ ἢ αἰσθητήριον,

εἴ ἢ om. T.V.W. ^h ἢ addidit E. ⁱ ἅρα φθ. S.T, φθ. ἅμα L.
^k δέ] γὰρ S. ^l πρότεροι U.V.W. ^m εἶναι οὔτε μέλαν X. ⁿ αἰσθητι-
 κοῦ V. ^o περὶ E.S.T.V. ^p τὸ—συμβαίνει om. S. ^q δὲ τῶν] δ' X.
^r δ' ἢ] δὴ S.X, δὴ ἢ W. ^s ἢ om. L.S.T.U.V.X. ^t ἐστίν solus E.
^v τὸ] ἢ οὐ τὸ S.T.X, οὐδὲ τὸ V. ^w καὶ post τοῦτο om. L.W. ^x φθεί-
 ρεσθαι S, φθείρει ὡς W. ^y ὁμοίως δὲ om. S.T.U.V.W.X. ^z ἢ τὸ ζ.
 S.T.U.V.W.X. ^a πικρά] λιπαρά E.L. ^b διὸ om. S.X. et pr. U,
 διὸ καὶ om. V. ^c εἰλικρινῇ καὶ om. X. ^d ἀμιγῇ] ἀμιγῇ ὄντα U, ἀμιγῇ
 ἢ ὄντα L, ἀμικτα ὄντα S.T.V.W.X. ^e ἄγεται E.L, ἄγεται post ὅταν
 S.T.U.V.W.X. ^f μᾶλλον om. X. ^g ἢ βαρὺ] καὶ βαρὺ U.V.W, καὶ
 τὸ βαρὺ L. ^h θερμαντικόν W.X. ⁱ ψυκτικόν W.X, χυρὸν V. ^k ὁ
 om. S.U.V. ^l δέ] δὲ ἢ W.

καὶ κρίνει τὰς τοῦ ὑποκειμένου αἰσθητοῦ διαφοράς, οἷον λευκὸν μὲν καὶ μέλαν ὄψις, γλυκὺ δὲ καὶ πικρὸν γεῦσις. Ὅμοίως δ' ἔχει ^m τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Ἐπεὶ δὲ ⁿ καὶ τὸ λευκὸν καὶ τὸ γλυκὺ καὶ ἕκαστον τῶν αἰσθητῶν πρὸς ἕκαστον
¹⁵ κρίνομεν, ^o τινὶ καὶ αἰσθανόμεθα ὅτι διαφέρει. Ἀνάγκη δὲ αἰσθήσει· αἰσθητὰ γὰρ ἐστίν. Ἡ καὶ δῆλον ὅτι ἡ σὰρξ οὐκ ἐστὶ τὸ ^p ἔσχατον αἰσθητήριον· ἀνάγκη ^q γὰρ ἦν ἀπτόμενον αὐτοῦ κρίνειν τὸ κρίνον. Οὕτε δὲ κεχωρισμένοις ἐνδέχεται κρίνειν ὅτι ^r ἕτερον τὸ γλυκὺ τοῦ λευκοῦ, ἀλλὰ δεῖ ἐνί
¹⁶ τινι ἄμφω ^r δῆλα εἶναι. Οὕτω ^s μὲν ^t γὰρ καὶ ἐν τοῦ μὲν ἐγὼ τοῦ δὲ σὺ αἰσθοιο, δῆλον ἂν εἴη ὅτι ἕτερα ἀλλήλων. Δεῖ δὲ τὸ ἐν λέγειν ὅτι ἕτερον· ἕτερον γὰρ τὸ γλυκὺ τοῦ λευκοῦ. Λέγει ἄρα τὸ αὐτό. Ὡστε ὡς λέγει, οὕτω ^v καὶ ^w νοεῖ καὶ αἰσθάνεται. Ὅτι μὲν οὖν οὐχ οἷόν τε ^x κεχωρισμένοις κρίνειν τὰ κεχωρισμένα, δῆλον· ὅτι δ' οὐδ' ^y ἐν κεχωρισμένῳ ^z χρόνῳ,
¹⁷ ἐντεῦθεν. Ὡσπερ γὰρ τὸ αὐτὸ λέγει ^a ὅτι ἕτερον τὸ ἀγαθὸν καὶ ^b τὸ κακόν, οὕτω καὶ ^c ὅτε θάτερον λέγει ὅτι ^d ἕτερον, ^e καὶ θάτερον, οὐ κατὰ συμβεβηκὸς τὸ ὅτε· λέγω δ', ^f οἷον νῦν λέγω ὅτι ἕτερον, οὐ μέντοι ὅτι νῦν ἕτερον. Ἀλλ' ^g οὕτω
¹⁸ λέγει, ^h καὶ νῦν, καὶ ὅτι νῦν· ἅμα ἄρα. Ὡστε ἀχώριστον καὶ ἐν ἀχωρίστῳ χρόνῳ. Ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον ἅμα τὰς ἐναντίας κινήσεις κινεῖσθαι τὸ αὐτὸ ⁱ ἢ ^k ἀδιαίρετον καὶ ^l ἐν ἀδιαιρέτῳ χρόνῳ. Εἰ γὰρ ^m τὸ γλυκὺ, ὡδὲ κινεῖ τὴν αἰσθησιν ⁿ ἢ τὴν νόησιν, τὸ δὲ πικρὸν ἐναντίως, καὶ τὸ λευκὸν ἐτέρως.
¹⁹ Ἄρ' οὖν ἅμα μὲν ^o καὶ ἀριθμῷ ^p ἀδιαίρετον ^q καὶ ἀχώριστον τὸ κρίνον, τῷ εἶναι δὲ κεχωρισμένον; Ἔστι ^r δὲ πῶς ὡς τὸ διαιρετὸν τῶν διηρημένων αἰσθάνεται, ἐστὶ δ' ^s ὡς ^t ἢ ^v ἀδιαί-

^m τούτῳ X. ⁿ καὶ post δὲ om. T.U.V.W. ^o τινα L. ^p ἔσχατον τῶν αἰσθητηρίων W. ^q γὰρ ἂν ἦν W. ^r δῆλα om. X. ^s μὲν om. T. ^t γὰρ] ἔχει E.L.V. ^v καὶ om. S.T.V. ^w νοεῖ] φρονεῖ U.X. ^x κεχωρισμένων X. ^y ἐν E. ^z χρόνῳ ἐστὶν ἐντ. S. ^a ὅτι δι' ἕτερον S. ^b τὸ post καὶ om. E.L. ^c ὅτι S. ^d ἕτερον τότε καὶ T. ^e καὶ θάτερον καὶ οὐ W. ^f οἷον καὶ νῦν S. ^g οὕτω] αὐτῷ W. ^h καὶ νῦν] ὅτι νῦν X. ⁱ ἢ X. ^k διαίρετον E. ^l ἐν om. W. ^m τὸ om. L.S.U.V.X. et pr. E. ⁿ ἢ] καὶ S.T.W. ^o καὶ om. W. ^p οὐ διαιρετὸν T. ^q καὶ χρόνῳ ἀχώριστον U. ^r δὲ] δέ S.U. ^s ὡς om. T.W. ^t ἢ] τὸ X. ^v διαιρετόν E.

ρετον· ^w τῷ εἶναι μὲν γὰρ διαιρετόν, τόπῳ δὲ ^x καὶ ἀριθμῷ ^y ἀδιαίρετον. ^a Ἡ οὐχ οἶόν τε; Δυνάμει μὲν γὰρ τὸ αὐτὸ ^z καὶ ἀδιαίρετον ^a τάναντία, τῷ δ' εἶναι οὐ, ^b ἀλλὰ τῷ ^c ἐνεργεῖσθαι διαιρετόν, ^d καὶ οὐχ οἶόν τε ἅμα λευκὸν καὶ μέλαν εἶναι. ^e Ὡστ' οὐδὲ τὰ εἶδη πάσχειν αὐτῶν, εἰ τοιοῦτον ἡ αἴσθησις καὶ ἡ νόησις, ἀλλ' ὥσπερ ἦν καλοῦσί τινες στιγμὴν, ἡ μία ^e καὶ ἡ δύο, ταύτη ^f καὶ διαιρετή. ^g Ἡ μὲν οὖν ^g ἀδιαί- ²¹ ρετον, ἐν τῷ κρίνόν ἐστι καὶ ἅμα, ἡ δὲ ^h διαιρετὸν ὑπάρχει, ⁱ δις τῷ αὐτῷ ^k χρήται σημείῳ ἅμα. ^h Ἡ μὲν οὖν δυσὶ χρή-
ται, τῷ πέρατι δύο κρίνει, ^l καὶ κεχωρισμένα ἐστὶν ὡς ^m κε-
χωρισμένων· ἡ δ' ⁿ ἐν, ^o ἐνὶ καὶ ἅμα. Περὶ μὲν ^p οὖν τῆς
ἀρχῆς ^q ἡ φαμέν ^r τὸ ζῶον αἰσθητικὸν εἶναι, ^s διωρίσθω τὸν
τρόπον τοῦτον.

^t Ἐπεὶ δὲ δύο ^t διαφοραῖς ὀρίζονται μάλιστα τὴν ψυχὴν, ³
κινήσει τε τῇ κατὰ τόπον ^v καὶ τῷ νοεῖν καὶ τῷ κρίνειν ^w καὶ
αἰσθάνεσθαι, δοκεῖ δὲ ^x καὶ τὸ νοεῖν καὶ τὸ φρονεῖν ὥσπερ
αἰσθάνεσθαί τι εἶναι· ἐν ἀμφοτέροις ^y γὰρ τούτοις ^z κρίνει τι
ἡ ψυχὴ καὶ ^a γνωρίζει τῶν ὄντων, καὶ οἱ ^b γε ἀρχαῖοι τὸ
^c φρονεῖν καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι ταῦτόν εἶναι φασιν, ὥσπερ καὶ
^t Ἐμπεδοκλῆς εἶρηκε

πρὸς παρεὸν γὰρ μῆτις ^d ἀέξεται ἀνθρώποισιν
καὶ ἐν ἄλλοις

ὅθεν σφίσιν ^e αἰεὶ

καὶ ^f τὸ φρονεῖν ^g ἄλλοῖα ^h παρίσταται.

^w τὸ T'. ^x καὶ χρόνῳ καὶ ἀριθμῷ U. ^y οὐ διαιρετόν T. ^z καὶ ἀδ.]
διαιρετόν καὶ ἀδιαίρετον U.W, οὐ διαιρετόν καὶ διηρημένον T, ἀδιαίρετον
καὶ διηρημένον X. ^a τάναντία] καὶ τάναντία E.U. ^b ἀλλὰ τὸ S.
^c ἐνεργεῖσθαι] εἶναι W. ^d καὶ om. S. ^e καὶ ἡ] καὶ L, ἡ E.T.U.W, ἡ
αἰ V, αἰ S, οὐ X. ^f καὶ om. L. ^g ἀδιαίρετος S.T.U. ^h διαιρετόν οὐχ
ἐν ὑπάρχει T. ⁱ δις γὰρ τῷ T.W. ^k σημείῳ χρᾶται X. ^l καὶ τὰ
κεχ. T. ^m κεχωρισμένῳ E.L.T, καὶ κεχωρισμένων W.X, κεχωρισμένων
τε καὶ κεχωρισμένως U. ⁿ ἐν om. E.L.S.V.X. ^o ἐνὶ om. pr. U.
^p οὖν om. V. ^q ἡς X. ^r αἰσθητικὸν εἶναι τὸ ζῶον S.T.U. ^s ὀρίσθω E.
^t φοραῖς X. ^v καὶ τῷ νοεῖν καὶ τῷ κρίνειν] καὶ τὸ κρίνειν καὶ νοεῖν W,
καὶ τῷ νοεῖν καὶ τῷ φρονεῖν S.U.V. ^w καὶ αἰσθάνεσθαι om. S.U.V.
^x καὶ post δὲ om. L.T. ^y γὰρ] τε γὰρ E.S.U. ^z κρίνει τε ἡ ψυχὴ T,
ἡ ψυχὴ κρίνει τι S.U.V.W, ἡ ψυχὴ κρίνει τε X. ^a γνωρίζει τι τῶν T.X.
^b γε corr. E, τε S.U.V. ^c φρονεῖν τε καὶ X. ^d ἐναύξεται E. ^e αἰεὶ X.
^f τὸ φαντίζεσθαι καὶ ὀνειρώττειν φρονεῖν T. ^g ἀλλ' οἶα X. ^h καθίσταται T.

2 Τὸ δ' αὐτὸ ⁱ τούτοις βούλεται καὶ τὸ Ὅμηρου
τοῖος γὰρ νόος ἐστίν.

Πάντες γὰρ οὗτοι τὸ νοεῖν σωματικὸν ^k ὥσπερ τὸ αἰσθάνε-
σθαι ὑπολαμβάνουσιν, καὶ αἰσθάνεσθαι τε ^l καὶ φρονεῖν τῷ
ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς κατ' ἀρχὰς λόγοις διω-
3 ρίσαμεν. Καίτοι ἔδει ἅμα καὶ περὶ τοῦ ἡπατῆσθαι αὐτοὺς
λέγειν· οἰκειότερον γὰρ τοῖς ζώοις, καὶ πλείω χρόνον ἐν
4 ^m τούτῳ διατελεῖ ἡ ψυχὴ. Διὸ ἀνάγκη ἦτοι ὥσπερ ἔνιοι
λέγουσι, πάντα τὰ φαινόμενα εἶναι ἀληθῆ, ἢ τὴν τοῦ ἀνο-
μοίου θίξιν ἀπάτην εἶναι· τοῦτο γὰρ ἐναντίον ⁿ τῷ ^o τῷ
ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον γνωρίζειν· δοκεῖ δὲ καὶ ἡ ἀπάτη καὶ ^p ἡ
ἐπιστήμη τῶν ἐναντίων ^q ἢ αὐτὴ εἶναι. Ὅτι μὲν οὖν οὐ ταύ-
τόν ἐστι τὸ αἰσθάνεσθαι καὶ τὸ φρονεῖν, φανερόν· τοῦ μὲν
5 γὰρ πᾶσι μέτεστι, τοῦ δὲ ὀλίγοις τῶν ζώων. Ἀλλ' οὐδὲ
τὸ νοεῖν, ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ ὀρθῶς καὶ ^r τὸ μὴ ὀρθῶς, τὸ ^s μὲν
ὀρθῶς φρόνησις καὶ ἐπιστήμη καὶ δόξα ἀληθής, τὸ δὲ μὴ
ὀρθῶς τὰναντία τούτων· οὐδὲ τοῦτο δ' ἐστὶ ^t ταυτό τῷ αἰσθά-
νεσθαι· ἡ μὲν γὰρ αἰσθησις τῶν ἰδίων αἰεὶ ἀληθής, καὶ πᾶσιν
ὑπάρχει τοῖς ζώοις, διανοεῖσθαι δ' ἐνδέχεται καὶ ψευδῶς, καὶ
οὐδενὶ ὑπάρχει ᾧ μὴ καὶ λόγος· φαντασία γὰρ ἕτερον καὶ
αἰσθήσεως καὶ διανοίας· ^v αὐτὴ ^w τε οὐ γίγνεται ἄνευ αἰσθή-
6 σεως, καὶ ἄνευ ταύτης οὐκ ἔστιν ὑπόληψις. ^x Ὅτι δ' οὐκ
ἔστιν ἡ αὐτὴ ^y νόησις καὶ ὑπόληψις, φανερόν. Τοῦτο μὲν
γὰρ τὸ πάθος ἐφ' ἡμῖν ἐστίν, ὅταν βουλόμεθα (πρὸ ὁμμά-
των ^z γὰρ ^a ἔστι ποιήσασθαι, ὥσπερ οἱ ἐν τοῖς μνημονικοῖς
τιθέμενοι καὶ εἰδωλοποιοῦντες), δοξάζειν δ' οὐκ ἐφ' ἡμῖν·
7 ἀνάγκη γὰρ ^b ἢ ψεύδεσθαι ἢ ἀληθεύειν. ^c Ἐτι δὲ ὅταν

ⁱ βούλεται τούτοις S.T.U.V.W., βούλεται τούτων X. ^k ὥσπερ καὶ τὸ
S.U.V. ^l τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον καὶ φρονεῖν T. ^m τούτοις S.T.V. ⁿ τῷ
τὸ S, ^φ L, om. T.U. ^o τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ S.T.U.V.X. ^p ἡ om. X.
^q ἢ αὐτὴ om. X. ^r τὸ post καὶ om. T. ^s μὲν γὰρ ὀρθῶς T.U.W.
^t ταυτὸν L, τὸ αὐτὸ S.T.U.V.W.X. ^v αὐτὴ] ἢ αὐτὴ S.W.X. ^w τε]
γὰρ V. ^x ὅταν X. ^y νόησις] φαντασία margo U. ^z γὰρ] γοῦν V,
om. U. ^a ἔστι] ἔστι τι E, om. U. ^b ἢ om. S.T.U.W.X. ^c ἔτι δὲ
om. X.

^d μὲν ^e δοξάζωμεν δεινόν τι ἢ φοβερόν, εὐθὺς ^f συμπάσχομεν, ὁμοίως δὲ ^g καὶ θαρραλέον· κατὰ δὲ τὴν φαντασίαν ὡσαύτως ἔχομεν ὥσπερ ἂν ⁱ οἱ θεώμενοι ἐν γραφῇ τὰ δεινὰ ^k ἢ θαρραλέα. Εἰσὶ δὲ καὶ αὐτῆς τῆς ^l ὑπολήψεως διαφοραί, ἐπιστήμη καὶ δόξα καὶ φρόνησις καὶ ^m τὰναντία τούτων, περὶ ὧν τῆς διαφορᾶς ⁿ ἕτερος ^o ἔστω λόγος. Περὶ δὲ τοῦ νοεῖν, ^s ἐπεὶ ἕτερον τοῦ αἰσθάνεσθαι, τούτου δὲ τὸ μὲν φαντασία δοκεῖ εἶναι τὸ δὲ ὑπόληψις, περὶ φαντασίας ^p διορίσαντας οὕτω περὶ θατέρου λεκτέον. Εἰ δὲ ἔστιν ^q ἡ φαντασία καθ' ⁹ ἣν λέγομεν φάντασμα τι ἡμῖν ^r γίνεσθαι καὶ ^s μὴ εἶ τι κατὰ μεταφορὰν ^t λέγομεν, μία τίς ^v ἐστὶ τούτων δύναμις ἢ ἕξις, καθ' ^h ἣν κρίνομεν ^w καὶ ἀληθεύομεν ^x ἢ ψευδόμεθα. ^y Τοιαῦται δ' εἰσὶν αἰσθησις, δόξα, ^z ἐπιστήμη, νοῦς. ^u Ὅτι μὲν ^a οὖν οὐκ ἔστιν αἰσθησις, ^b δῆλον ἐκ τῶνδε. Αἰσθησις ¹⁰ μὲν γὰρ ἦτοι δύναμις ἢ ἐνέργεια, οἷον ὄψις ^c καὶ ὄρασις, φαίνεται ^d δέ τι καὶ μηδετέρου ^e ὑπάρχοντος τούτων, οἷον τὰ ἐν τοῖς ὕπνοις. Εἴτα αἰσθησις μὲν ἀεὶ πάρεστι, φαντασία δ' οὐ. Εἰ δὲ τῇ ἐνέργειᾳ τὸ αὐτό, πᾶσιν ἂν ^f ἐνδέχοιτο τοῖς θηρίοις φαντασίαν ὑπάρχειν· δοκεῖ δ' οὐ, οἷον μύρμηκι ἢ μελίττῃ ἢ σκώληκι. Εἴτα αἰ μὲν ἀληθεῖς αἰεὶ, αἰ δὲ φαν- ¹¹ τασίαι γίνονται αἰ πλείους ψευδεῖς. ^g Ἐπειτ' οὐδὲ λέγομεν, ὅταν ἐνεργῶμεν ἀκριβῶς περὶ τὸ αἰσθητόν, ὅτι φαίνεται τοῦτο ἡμῖν ἄνθρωπος· ἀλλὰ μάλλον ὅταν μὴ ^h ἐναργῶς αἰσθανώμεθα, τότε ⁱ ἢ ἀληθὴς ^k ἢ ψευδής. Καὶ ὅπερ ^l δὲ ¹² ἐλέγομεν πρότερον, φαίνεται καὶ μύνουσιν ὁράματα. Ἀλλὰ

^d μὲν] μὲν τι W. ^e δοξάζωμεν L.S.U.W. ^f πάσχομεν V. ^g καὶ] καὶ ἐὰν T, καὶ ἢ L, καὶ ἐὰν ἢ S.U.V.W.X. ^h περ om. T. ⁱ οἱ] εἰ E.L.S.U.V.X. ^k ἢ] καὶ S.T.U.V.W.X. ^l ὑπολήψεως αἰ διαφοραί W. ^m τὰ ἐναντία S.U.V.W.X. ⁿ ἕτερος om. pr. W. ^o ἔσται X. ^p διορίσασιν U. ^q ἡ om. W. et pr. E. ^r γενέσθαι S.T.V.X, ἐγγίνεσθαι W. ^s εἰ μὴ T. ^t λέγωμεν X, λέγεται T. ^v ἐστὶ om. S.X. ^w καὶ] ἢ E.S.U.W.X. ^x ἢ] καὶ E.S.T.U.W. ^y τοιαῦτα S.V, ταῦτα L.W.X. ^z νοῦς ἐπιστήμη S.T.U.W.X. ^a οὖν om. S.U.X. ^b δῆλον δ' ἐκ X. ^c καὶ] ἢ T. ^d δὴ X. ^e τούτων ὑπάρχοντος S.T.U.V.W.X. ^f δέχοιτο X. ^g ἔπειτ'] ἔτι T. et corr. E. ^h ἐνεργῶς E. ⁱ ἢ] καὶ U, καὶ ἢ T, καὶ ἢ S.V. ^k ἢ] καὶ ἢ S.V. ^l δὴ S.T.U.V.X.

μὴν οὐδὲ τῶν ^m αἰὲ ἀληθευόντων οὐδεμία ⁿ ἔσται, οἷον ἐπι-
στήμη ἢ νοῦς· ἔστι γὰρ φαντασία καὶ ψευδής. Λείπεται
ἄρα ἰδεῖν εἰ δόξα· γίνεται γὰρ δόξα καὶ ἀληθὴς καὶ ψευδής.
¹³ Ἀλλὰ δόξη μὲν ἔπεται πίστις (οὐκ ἐνδέχεται ^o γὰρ δοξά-
ζοντα οἷς ^p δοκεῖ μὴ πιστεύειν), τῶν δὲ θηρίων οὐθενὶ ὑπάρ-
χει πίστις, φαντασία ^q δὲ πολλοῖς. Ἔτι ^r πάσῃ μὲν δόξη
ἀκολουθεῖ πίστις, πίστει δὲ τὸ πεπεῖσθαι, πειθοῖ δὲ λόγος·
τῶν δὲ θηρίων ἐνίοις φαντασία μὲν ὑπάρχει, λόγος δ' οὔ.
¹⁴ Φανερόν τοίνυν ^s ὅτι ^t οὐδὲ δόξα μετ' αἰσθήσεως, οὐδὲ δι'
αἰσθήσεως, οὐδὲ συμπλοκὴ δόξης καὶ αἰσθήσεως φαντασία ἂν
εἴη, διὰ τε ταῦτα καὶ δῆλον ὅτι οὐκ ^v ἄλλου τινός ἐστιν ^w ἡ
δόξα, ἀλλ' ^x ἐκείνου ^y ἐστὶν ^z οὗ καὶ αἴσθησις· λέγω δ', ^a ἐκ
τῆς ^b τοῦ λευκοῦ δόξης καὶ αἰσθήσεως ἡ συμπλοκὴ φαντασία
ἐστίν· οὐ γὰρ ^c δὴ ἐκ τῆς δόξης μὲν τῆς τοῦ ἀγαθοῦ, αἰσθή-
¹⁵ σεως δὲ τῆς τοῦ λευκοῦ. Τὸ οὖν φαίνεσθαί ἐστι τὸ δοξάζειν
ὅπερ αἰσθάνεται μὴ κατὰ συμβεβηκός. Φαίνεται ^d δὲ καὶ
ψευδῇ, περὶ ᾧν ἅμα ^e ὑπόληψιν ἀληθῇ ^f ἔχει, οἷον φαίνεται
μὲν ὁ ἥλιος ^g ποδιαῖος, ^h πεπίστευται δ' ⁱ εἶναι ^k μείζων τῆς
οἰκουμένης· συμβαίνει ^l οὖν ἥτοι ἀποβεβληκέναι τὴν ^m ἑαυτοῦ
ⁿ ἀληθῇ δόξαν, ἣν εἶχε, σωζομένου τοῦ πράγματος, μὴ ^o ἐπι-
λαθόμενον μηδὲ μεταπεισθέντα, ἢ ^p εἰ ἔτι ἔχει, ἀνάγκη ^q τὴν
¹⁶ αὐτὴν ἀληθῇ ^r εἶναι καὶ ψευδῇ. Ἀλλὰ ψευδὴς ^s ἐγένετο,
ὅτε λάθοι μεταπεσὼν τὸ πρᾶγμα. ^t Οὐτ' ^v ἄρα ^w ἔν τι
¹⁷ τούτων ἐστὶν οὐτ' ἐκ τούτων ἡ φαντασία. Ἀλλ' ἐπειδὴ
ἐστὶ κινηθέντος ^x τουδὲ κινεῖσθαι ἕτερον ὑπὸ τούτου, ἡ δὲ

^m αἰὲ om. T. ⁿ ἔσται om. X. ^o γὰρ τὸν δ. V. ^p δοκεῖ] δοξάζει
L.U.W. ^q δὲ] δ' ἐν E.L. ^r πάσῃ] εἰ πάσῃ S.X, εἰ πᾶσι W. ^s ὅτι
om. W. ^t οὐδὲ ἡ δόξα U. ^v ἄλλη τις S.T.V.W. ^w ἡ om. S.V.X.
^x ἐκείνη S.T. ^y ἐστὶν] ἥπερ ἐστὶν S, ἔπερ ἐστὶν T.W, περ ἐστὶν X.
^z οὗ καὶ] οὗ καὶ ἡ S.T.W.X, οὐπερ ἐστὶ καὶ ἡ U.V. ^a ἐκ] εἰ V. ^b τοῦ
om. X. ^c δὴ om. W. ^d δὲ] δέ γε S.T.U.V.W.X. ^e ὑπόληψις
ἀληθὴς U.W. ^f ἔχειν E.S. ^g ποδιαῖος pr. E. ^h πέπεισται S.T.U.X,
πιστεύεται L. ⁱ εἶναι post ποδιαῖος W. ^k μείζω E.S.T.V. ^l γοῦν X.
^m αὐτοῦ E.L. ⁿ ἀληθῇ post εἶχεν S.U.W.X. ^o ἐπιλανθανόμενον
L.T.U.V.W.X. ^p εἰ ἔτι] ὅτι L. ^q τὴν αὐτὴν om. pr. E, ante ἀνάγκη
ponunt L.W. ^r καὶ ψευδῇ εἶναι X. ^s ἐγένετο L.S.U.V.X. ^t οὐκ
E.L.T.W, οὐ X. ^v ἄρα] γὰρ X, om. S. ^w ἔν X. ^x τοῦδε S.U.V.

φαντασία κίνησις ὅτις δοκεῖ εἶναι καὶ οὐκ ἄνευ αἰσθήσεως
 γίνεσθαι ἀλλ' αἰσθανομένοις καὶ ὧν ^z αἰσθησις ἐστίν, ἔστι
 δὲ ^a γίνεσθαι κίνησιν ὑπὸ τῆς ἐνεργείας τῆς αἰσθήσεως, καὶ
 ταύτην ὁμοίαν ^b ἀνάγκη εἶναι τῇ αἰσθήσει, εἴη ἂν αὕτη ἡ
 κίνησις οὔτε ἄνευ αἰσθήσεως ἐνδεχομένη οὔτε μὴ αἰσθανομέ-
 νοις ^c ὑπάρχειν, καὶ πολλὰ ^d κατ' αὐτὴν ^e καὶ ποιεῖν καὶ πά-
 σχειν τὸ ἔχον, καὶ εἶναι ^f καὶ ἀληθῆ ^g καὶ ψευδῆ. Τοῦτο δὲ ¹⁸
 συμβαίνει διὰ τάδε. Ἡ αἰσθησις τῶν μὲν ἰδίων ἀληθὴς
 ἐστίν ἢ ^h ὅτι ⁱ ὀλίγιστον ἔχουσα τὸ ψεῦδος. Δεύτερον δὲ
^k τοῦ ¹ συμβεβηκέναι ταῦτα· καὶ ἐνταῦθα ἤδη ἐνδέχεται ^m δια-
 ψεύδεσθαι· ὅτι μὲν γὰρ λευκόν, οὐ ⁿ ψεύδεται, εἰ δὲ τοῦτο
^o τὸ λευκὸν ἢ ἄλλο ^p τι, ψεύδεται. Τρίτον δὲ τῶν κοινῶν ¹⁹
 καὶ ἐπομένων τοῖς συμβεβηκόσιν, οἷς ὑπάρχει τὰ ἴδια· λέγω
 δ' οἷον κίνησις καὶ μέγεθος, ^q ἃ συμβέβηκε τοῖς αἰσθητοῖς,
 περὶ ^a μάλιστα ἤδη ἐστίν ἀπατηθῆναι κατὰ τὴν αἰσθησιν.
 Ἡ ^r δὲ κίνησις ^s ἡ ὑπὸ τῆς ἐνεργείας ^t γινομένη διοίσει ^v τῆς
 αἰσθήσεως ^w τῆς ἀπὸ τούτων τῶν τριῶν αἰσθήσεων. Καὶ ἡ ²⁰
 μὲν πρώτη παρουσίας τῆς αἰσθήσεως ἀληθὴς, αἱ δ' ἕτεραι καὶ
 παρουσίας καὶ ἀπούσης εἶεν ^x ἂν ψευδεῖς, καὶ μάλιστα ὅταν
 πόρρω τὸ ^y αἰσθητὸν ᾖ. Εἰ οὖν μηθὲν ^z μὲν ἄλλο ^a ἔχει τὰ
 εἰρημένα ^b ἢ μὴ φαντασίαν, τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ λεχθέν, ἡ φαν-
 ताσία ἂν εἴη κίνησις ^c ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως τῆς κατ' ἐνέργειαν
^d γιγνομένης. Ἐπεὶ δ' ἡ ὄψις μάλιστα αἰσθησίς ^e ἐστίν, καὶ ²¹
 τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ φάους εἴληφεν, ὅτι ἄνευ φωτὸς οὐκ ἔστιν
 ἰδεῖν. Καὶ διὰ τὸ ἐμμένειν καὶ ^f ὁμοίως εἶναι ταῖς αἰσθήσεσι,

^y τις] τε X, om. pr. W. ^z αἰσθήσεις εἰσὶν T.U.V.W. et omisso
 verbo S. ^a γενέσθαι U.X. ^b ἀνάγκη ante ὁμοίαν V, post εἶναι S.
^c ὑπάρχει E. ^d κατὰ ταύτην E.L. ^e καὶ om. T.V.X. ^f καὶ post εἶναι
 om. W. ^g καὶ ψ.] ἢ καὶ ψ. S, ἢ ψ. U. ^h ὅτι om. S. ⁱ ὀλιγοστόν
 L.S.U.V.X. ^k τοῦ] τῷ L. ^l συμβεβηκότος X. ^m διαψεύσασθαι E.
ⁿ διαψεύδεται S.U.V.X. ^o τὸ om. E.S.V.X. ^p τι om. S.T.U.V.W.X.
^q ἃ ante συμβ. om. S.T.U.V.W.X. ^r δε] δὴ T.U, δ' ἢ W. ^s ἡ om. T.
^t κινουμένη W. ^v τῶν αἰσθήσεων T. ^w τῆς] ἢ E.L.T.X. τῆς—αἰσθήσεων
 om. S.U.V.W. ^x ἂν om. X. ^y αἰσθητήριον T.U.V.W.X. ^z μὲν
 om. S.T.U.V.W.X. ^a ἔχοι L, ἔχοι ἢ E. ^b ἢ φαντασία L.T.U.V.X,
 ἢ ἡ φαντ. W, ἡ φαντ. E. ^c ἀπὸ L. ^d γιγνομένη L. ^e ἐστίν om.
 S.T.U.V.W.X. ^f ὁμοίως T.U.X.

πολλὰ ἔκατ' αὐτὰς ^h πράττει τὰ ζῶα, τὰ μὲν διὰ τὸ μὴ ἔχειν νοῦν, οἷον τὰ θηρία, τὰ δὲ διὰ τὸ ἐπικαλύπτεσθαι ⁱ τὸν νοῦν ἐνίοτε πάθει ἢ ^k νόσοις ἢ ὕπνῳ, οἷον ^l οἱ ἄνθρωποι. Περὶ μὲν οὖν φαντασίας, ^m τί ἐστὶ καὶ ⁿ διὰ τί ἐστίν, εἰρήσθω ἐπὶ τοσοῦτον.

- 4 Περὶ δὲ τοῦ μορίου ^o τοῦ τῆς ψυχῆς ᾧ γινώσκει ^p τε ἢ ψυχὴ καὶ φρονεῖ, τε χωριστοῦ ὄντος εἴτε καὶ μὴ χωριστοῦ ^q κατὰ μέγεθος ἀλλὰ κατὰ λόγον, σκεπτέον τίν' ἔχει διαφοράν, καὶ πῶς ποτὲ ^r γίνεται τὸ νοεῖν. ^s Εἰ δὲ ἐστὶ τὸ νοεῖν ὥσπερ ^t τὸ αἰσθάνεσθαι, ἢ ^v πάσχειν ^w τι ἂν εἴη ὑπὸ τοῦ ² νοητοῦ ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον. ¹ Απαθὲς ἄρα δεῖ εἶναι, δεκτικὸν δὲ τοῦ εἶδους καὶ δυνάμει τοιοῦτον ἀλλὰ μὴ τοῦτο, καὶ ὁμοίως ^x ἔχειν, ὥσπερ τὸ αἰσθητικὸν πρὸς τὰ αἰσθητά, οὕτω ³ ^y τὸν νοῦν πρὸς τὰ νοητά. ¹ Ανάγκη ἄρα, ^z ἐπεὶ πάντα νοεῖ, ἀμιγῆ εἶναι, ὥσπερ φησὶν Ἀναξαγόρας, ἵνα κρατῇ, τοῦτο δ' ἐστὶν ἵνα γνωρίζῃ παρεμφαινόμενον γὰρ κωλύει τὸ ἀλλότριον καὶ ^a ἀντιφράττει, ὥστε μὴδ' αὐτοῦ ^b εἶναι φύσιν ^c μη-
4 δεμίαν ἀλλ' ἢ ταύτην, ὅτι δυνατόν. ¹ Ο ἄρα καλούμενος τῆς ψυχῆς νοῦς (λέγω δὲ νοῦν ᾧ διανοεῖται καὶ ὑπολαμβάνει ἢ ψυχὴ) οὐθέν ἐστίν ἐνεργεῖα τῶν ὄντων πρὶν νοεῖν. Διὸ οὐδὲ μεμίχθαι εὐλογον ^d αὐτὸν τῷ σώματι· ποίός ^e τις γὰρ ἂν γίγνοιτο, ^f ψυχρὸς ἢ θερμός, ^g ἢ καὶ ὄργανόν τι εἴη, ὥσπερ
5 τῷ αἰσθητικῷ· νῦν δ' οὐθέν ἐστίν. Καὶ εὖ δὴ οἱ λέγοντες τὴν ψυχὴν εἶναι τόπον εἰδῶν, πλὴν ὅτι οὔτε ὅλη ^h ἀλλ' ἢ νοητικὴ, οὔτε ἐντελεχεῖα ἀλλὰ δυνάμει τὰ εἶδη. ¹ Οτι δ' οὐχ ὁμοία ἢ ἀπάθεια τοῦ ⁱ αἰσθητικοῦ καὶ τοῦ νοητικοῦ, φανερόν
6 ἐπὶ τῶν αἰσθητηρίων καὶ τῆς αἰσθήσεως. ¹ Η μὲν γὰρ αἰ-

ἔ κατὰ ταύτας E.L. ^h πράττειν E. ⁱ ἐνίοτε τὸν νοῦν W. ^k νόσῳ T.U.V. ^l οἱ om. X. ^m τίς S.U.V.X. ⁿ διότι E. ^o τοῦ ante τῆς om. L.S.T.U.W.X. ^p τε] τι T, om. W. ^q κατὰ τὸ μ. W. ^r τὸ νοεῖν γίνεται W. ^s εἰ δὲ ἐστὶ τὸ νοεῖν om. pr. T. ^t τὸ om. S.V. ^v πάσχειν post εἴη T. ^w τι] ὅτι E.L. ^x ἔχειν om. pr. X. ^y τὸ νοοῦν V. ^z ἐπειδὴ S.U.V.W.X. ^a ἀντιφράζει S.V.X, ἀντιφράξει U.W. ^b φύσιν εἶναι W. ^c μηδ.] τινὰ μηδ. S.U.V. ^d αὐτὸν τῷ] αὐτῷ V. ^e γὰρ ἂν τις L.S.T.U.V.W.X. ^f ἢ ψ. ἢ θ. E, θ. ἢ ψ. S.T.U.V.W.X. ^g ἢ καὶ] καὶ S.T.W, καὶ U.V.X. ^h ἀλλ' ἢ om. S.U.X. ⁱ αἰσθητοῦ S.X.

σθησις οὐ δύναται αἰσθάνεσθαι ἐκ τοῦ σφόδρα αἰσθητοῦ,
^k οἷον ψόφου ^l ἐκ τῶν μεγάλων ψόφων, οὐδ' ^m ἐκ τῶν ἰσχυ-
 ρῶν χρωμάτων καὶ ὁσμῶν οὔτε ὁρᾶν οὔτε ὁσμᾶσθαι· ἀλλ' ὁ
 νοῦς ὅταν τι νοήσῃ σφόδρα νοητόν, οὐχ ἥττον νοεῖ τὰ ὑπο-
 δεέστερα, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον· τὸ μὲν γὰρ ⁿ αἰσθητικὸν οὐκ
 ἄνεν σώματος, ὁ δὲ χωριστός. ^o Όταν δ' ^o οὕτως ἕκαστα γέ-
 νηται ^p ὥς ἐπιστήμων λέγεται ^q ὁ κατ' ἐνέργειαν (τοῦτο δὲ
 συμβαίνει, ὅταν δύνῃται ἐνεργεῖν δι' αὐτοῦ), ^r ἔστι ^s μὲν
^t ὁμοίως καὶ τότε δυνάμει πως, οὐ μὲν ^v ὁμοίως καὶ πρὶν μα-
 θεῖν ἢ εὑρεῖν· καὶ αὐτὸς δὲ αὐτόν τότε δύναται νοεῖν. ^u Ἐπεὶ ⁸
 δ' ἄλλο ἐστὶ ^w τὸ μέγεθος καὶ τὸ μεγέθει εἶναι καὶ ὕδωρ
^x καὶ ὕδατι εἶναι· ^y οὕτω δὲ καὶ ἐφ' ^z ἑτέρων πολλῶν, ἀλλ'
 οὐκ ἐπὶ πάντων· ἐπ' ἐνίων ^a γὰρ ταυτόν ἐστι τὸ σαρκὶ εἶναι
 καὶ σάρκα· ^b ἢ ἄλλω ἢ ἄλλως ^c ἔχοντι ^d κρίνει· ἢ γὰρ σὰρξ
 οὐκ ἄνεν τῆς ὕλης, ἀλλ' ὥσπερ τὸ σιμὸν ^e τόδε ἐν τῷδε. ^f Τῷ ⁹
 μὲν οὖν αἰσθητικῷ ^f τὸ θερμὸν καὶ ^g τὸ ψυχρὸν κρίνει, καὶ
^h ὧν λόγος τις ἢ σὰρξ· ἄλλω ⁱ δὲ ἦτοι χωριστῷ, ἢ ὥς ^k ἢ
^l κεκλασμένη ἔχει πρὸς αὐτὴν ὅταν ἐκταθῇ, τὸ σαρκὶ ^m εἶναι
 κρίνει. Πάλιν δ' ἐπὶ τῶν ⁿ ἐν ἀφαιρέσει ὄντων τὸ εὐθὺ ὥς
 τὸ σιμὸν· μετὰ συνεχοῦς γὰρ· τὸ δὲ τί ἦν εἶναι, ^o εἰ ^p ἔστιν
 ἕτερον ^q τὸ εὐθεῖ εἶναι καὶ τὸ εὐθὺ ^r ἄλλω· ἔστω γὰρ δυάς.
^t Ἐτέρω ἄρα ἢ ^s ἑτέρως ἔχοντι κρίνει. ^u Καὶ ὅλως ^v ἄρα ὥς ¹⁰
 χωριστὰ τὰ πράγματα τῆς ὕλης, οὕτω καὶ τὰ περὶ τὸν νοῦν.
^u Ἀπορήσειε δ' ἂν τις, εἰ ὁ νοῦς ^w ἀπλοῦν ἐστὶ καὶ ἀπαθὲς καὶ
 μηθενὶ μηθὲν ^x ἔχει κοινόν, ὥσπερ ^y φησὶν Ἀναξαγόρας, πῶς

^k οἷον τοῦ ψ. S.T.V.X, οἷον ἐκ τοῦ ψ. E. ^l ἐκ om. E. ^m ἐκ]
 ἐπὶ W. ⁿ αἰσθητόν X. ^o ἕκαστα οὕτως W. ^p ὥς ὁ ἐπ. E.L.T.U.V.X.
^q ὁ om. S.U.V.W.X. ^r ἔσται V. ^s μὲν] μὲν οὖν L.W. ^t ὁμοίως
 om. pr. E. ^v ὁμοίως alterum om. S.U.X. ^w τὸ post ἐστὶ om. W.
^x καὶ τὸ ὕδατι E. ^y οὕτω δὲ om. L.T. ^z ἑτέρων δὲ π. T. ^a γὰρ] μὲν
 γὰρ W. ^b ἢ ἄλλω] καὶ ἢ ἄλλω E. ^c ἔχοντι om. E.L.S.U.V. ^d κρίνει
 ὁ νοῦς ἢ E.L. ^e τόδε om. V. ^f τὸ θ. καὶ τὸ ψ. om. V. ^g τὸ ante ψ.
 om. E.L. ^h ὧν ὁ λόγος E. ⁱ δὲ om. V. ^k ἢ om. S.U.V.W.X.
^l κεχωρισμένη X. ^m εἶναι καὶ κρίνει L.S. ⁿ ἐν om. X. ^o εἰ om. L.
^p ἔστι δ' ἕτερον V. ^q τὸ εὐθεῖ] τῷ εὐθεῖ X. ^r ἄλλο T.V.X. ^s ἑτέρω X.
^t καὶ om. L.S.T.U.V.X. ^v ἄρα om. pr. E. ^w ἀπλοῦς V. ^x ἔχειν X,
 ἔχων S.U.V. ^y φασιν ὁ ἀναξαγόρας X.

- 11 ^z νοήσει, ^a εἰ τὸ νοεῖν πάσχειν τί ἐστίν. ^b [†] Ηι γάρ τι κοινὸν ἀμφοῖν ὑπάρχει, τὸ μὲν ποιεῖν δοκεῖ τὸ δὲ πάσχειν. [†] Ἐτι ^c δ' εἰ νοητὸς καὶ αὐτός. [†] Η γὰρ τοῖς ἄλλοις ^d ὁ νοῦς ὑπάρχει, εἰ μὴ κατ' ἄλλο αὐτὸς νοητός, ἐν δέ τι τὸ νοητὸν εἶδει, ἢ μεμιγμένον ^e τι ἔξει, ὃ ποιεῖ νοητὸν αὐτὸν ὥσπερ τὰλλα.
- 12 [†] Η τὸ μὲν ^f πάσχειν κατὰ κοινόν τι ^g διήρηται πρότερον, ὅτι δυνάμει πῶς ἐστι τὰ νοητὰ ὁ νοῦς, ἀλλ' ἐντελεχεία ^h οὐδέν, πρὶν ⁱ ἂν νοῇ. Δεῖ δ' οὕτως ὥσπερ ἐν γραμματείῳ ^k ^φ μὴθὲν ^l ὑπάρχει ἐντελεχεία ^m γεγραμμένον. ⁿ ^v Ὅπερ συμβαίνει ἐπὶ ¹³ τοῦ νοῦ. Καὶ αὐτὸς δὲ νοητός ἐστιν ὥσπερ τὰ νοητά. [†] Ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἀνευ ὕλης τὸ αὐτό ἐστι τὸ νοοῦν καὶ τὸ νοούμενον· ἢ γὰρ ἐπιστήμη ^o ἢ θεωρητικὴ καὶ τὸ οὕτως ^p ἐπιστητὸν ^q τὸ αὐτό ἐστίν· τοῦ δὲ μὴ αἰεὶ νοεῖν τὸ αἷτιον ἐπισκεπτέον. [†] Ἐν δὲ τοῖς ἔχουσιν ὕλην δυνάμει ἕκαστόν ἐστι τῶν νοητῶν. ^v Ὡστ' ἐκείνοις μὲν οὐχ ὑπάρξει νοῦς (ἀνευ γὰρ ὕλης ^r δύναμις ὁ νοῦς τῶν τοιούτων), ^s ἐκείνῳ δὲ τὸ νοητὸν ὑπάρξει.
- 5 ^t [†] Ἐπεὶ δ' ὥσπερ ἐν ^v ἀπάσῃ τῇ φύσει ἐστὶ τι τὸ μὲν ὕλη ἐκάστῳ γένει (τοῦτο δὲ ^w ^δ πάντα δυνάμει ^x ἐκείνα), ἕτερον δὲ τὸ αἷτιον ^y καὶ ποιητικόν, ^z τῷ ποιεῖν πάντα, οἶον ^a ἢ τέχνη ^b πρὸς τὴν ὕλην πέπονθεν, ἀνάγκη καὶ ἐν τῇ ψυχῇ ² ὑπάρχειν ταύτας τὰς διαφοράς. Καὶ ἔστιν ὁ μὲν τοιοῦτος νοῦς ^c τῷ πάντα γίνεσθαι, ὁ δὲ τῷ πάντα ποιεῖν, ὡς ἔξις τις, οἶον τὸ φῶς· τρόπον γὰρ τινα ^d καὶ τὸ φῶς ποιεῖ τὰ δυνάμει ὄντα χρώματα ^e ἐνεργείᾳ χρώματα. Καὶ ^f οὗτος ὁ νοῦς χωριστὸς καὶ ^g ἀπαθὴς καὶ ἀμιγὴς τῇ οὐσίᾳ ὣν ἐνεργείᾳ.

^z νοήσειεν T.V.X. ^a εἰ—ἐστίν om. pr. W. ^b ἦ] ἢ L. ^c δ' om. pr. E. ^d ὁ om. E.L.V. ^e τι ἔξει] τῇ ἔξει S. ^f πάσχειν om. V. ^g διείρηται S. ^h οὐδέν—ἐντελεχεία om. L. ⁱ ἂν] ἂν μὴ L.V.W. et inter versus U.X, om. E. ^k ^φ om. E.S.U.V.X. ^l ὑπάρχειν S.U.V.X. ^m καταγεγραμμένον E.L, om. pr. T. ⁿ ὥσπερ S. ^o ἢ ante θ. om. E. ^p ἐπιστ.] θεωρητικόν pr. T. ^q ταυτό T. ^r δύναμις ἐστίν ὁ L.S.U.V.W.X. ^s ἐκείνο T. ^t ἐπειδὴ W. ^v ἀπάσῃ T. ^w ^δ] ὅτι U.V.W. ^x ἐκείνο E. ^y καὶ τὸ π. L.W. ^z τῷ] ὁ τῷ L.T.X. ^a ἢ om. V. ^b πέπονθε πρὸς τὴν ὕλην S. ^c τῷ] τὸ S. ^d καὶ om. V. ^e ἐνεργείᾳ ὄντα χρώματα W. ^f οὗτος] οὐχ ὡς S. ^g ἀμιγὴς καὶ ἀπαθὴς S.T.U.V.W.X.

¹ Αεὶ γὰρ τιμιώτερον τὸ ποιοῦν τοῦ πάσχοντος καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ὕλης. ^h Τὸ δ' αὐτό ἐστίν ἡ κατ' ἐνέργειαν ἐπιστήμη ³ τῷ πράγματι· ἡ δὲ κατὰ δύνάμιν χρόνῳ προτέρα ἐν τῷ ἐνί, ὅλως δὲ ⁱ οὐ χρόνῳ· ἀλλ' ^k οὐχ ὅτε μὲν νοεῖ ὅτε δ' οὐ νοεῖ. Χωρισθεῖς δ' ^l ἐστὶ μόνον τοῦθ' ὅπερ ἐστί, καὶ τοῦτο μόνον ^m ἀθάνατον καὶ αἰδῖον. Οὐ ⁿ μνημονεύομεν δέ, ὅτι τοῦτο μὲν ἀπαθές, ὁ δὲ παθητικὸς νοῦς φθαρτός, καὶ ἄνευ τούτου οὐθὲν νοεῖ.

¹ Ἡ μὲν οὖν τῶν ἀδιαιρέτων νόησις ἐν τούτοις, περὶ ^a οὐκ ⁶ ἔστι τὸ ψεῦδος· ἐν οἷς δὲ ^o καὶ τὸ ^p ψεῦδος καὶ τὸ ἀληθές, ^q σύνθεσις ^r τις ^s ἥδη νοημάτων ὥσπερ ἐν ὄντων, καθάπερ ¹ Ἐμπεδοκλῆς ἔφη

ἡ πολλῶν μὲν κόρσαι ἀναύχενες ἐβλάστησαν,

ἔπειτα συντίθεσθαι τῇ φιλίᾳ. Οὕτω καὶ ταῦτα κεχωρισμένα ² ^t συντίθεται, οἷον τὸ ἀσύμμετρον καὶ ἡ ^v διάμετρος. Ἄν δὲ ^w γινομένων ἢ ἐσομένων, ^x τὸν χρόνον ^y προσενοῶν καὶ συντιθείς. Τὸ γὰρ ψεῦδος ἐν συνθέσει ^z αἰεὶ καὶ γὰρ ἂν τὸ λευκὸν μὴ λευκόν, ^a τὸ μὴ λευκὸν συνέθηκεν. Ἐνδέχεται δὲ καὶ διαίρεσιν φάναι πάντα. Ἄλλ' οὖν ἔστι γε οὐ μόνον ³ ^b τὸ ψεῦδος ἢ ἀληθές, ὅτι λευκὸς Κλέων ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἦν ^c ἔσται. Τὸ ^d δὲ ἐν ποιοῦν, τοῦτο ὁ νοῦς ἕκαστον. Τὸ δ' ἀδιαίρετον ἐπεὶ διχῶς, ^e ἢ δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ, οὐθὲν κωλύει νοεῖν τὸ ἀδιαίρετον, ὅταν νοῇ τὸ μῆκος· ἀδιαίρετον γὰρ ἐνεργείᾳ καὶ ἐν χρόνῳ ἀδιαιρέτῳ· ὁμοίως γὰρ ὁ χρόνος διαιρετὸς ^f καὶ ἀδιαίρετος τῷ μήκει. Οὐκ οὖν ἔστιν εἰπεῖν ἐν τῷ ἡμίσει ⁴ τί ^g ἐννοεῖ ἐκατέρῳ· οὐ γάρ ἐστιν, ἂν μὴ διαιρεθῇ, ἀλλ' ἡ

^h τὸ δ' αὐτό] αὐτὸ δ' S.T.U.V.W.X. ⁱ οὐ] οὐδὲ S.T.U.V.W.X.
^k οὐχ om. W. ^l ἐστὶ om. V, post μόνον ponit W. ^m αἰδῖον καὶ ἀθάνατον W. ⁿ μνημονεύομεν—(c. 7. §. 10.) ἐκεῖνα desunt E, exciso inter folia 200. et 201. folio. ^o καὶ om. L. ^p ψ. ἥδη καὶ S.T.U.V.W.X. ^q σύνθεσις L, συνθεμένων W. ^r τις] τε τις V, om. W. ^s ἥδη τῶν ν. W. ^t συντίθεσθαι S.T.V.W. ^v διάμετρος ἢ τὸ σύμμετρον καὶ ἡ διάμετρος. ἂν W. ^w γινομένων L.S.T.U. ^x τῶν χρόνων X. ^y πρὸς ἐν νοῶν L.X. ^z αἰεὶ om. X. ^a τὸ] καὶ τὸ T. ^b τὸ om. W. ^c ἔσται] ἐστί X. ^d δὴ U.X. ^e ἢ τὸ δ. S.U.X. ^f καὶ ἀδ.] καὶ οὐ διαιρετὸς T, om. X. et pr. W. ^g ἐννοεῖ L, ἐννοεῖν T.U.W.

δυνάμει. Χωρὶς δ' ἐκάτερον νοῶν ^h τῶν ἡμίσεων διαιρεῖ καὶ τὸν χρόνον ἅμα· ⁱ τότε δ' οἶονεῖ ^k μήκη. Εἰ δ' ^l ὥς ἐξ ἁμ-
 5 φοῖν, καὶ ^m ἐν τῷ ⁿ χρόνῳ τῷ ἐπ' ἁμφοῖν. Τὸ δὲ μὴ ^o κατὰ ποσὸν ἀδιαίρετον ἀλλὰ τῷ εἶδει νοεῖ ἐν ^p ἀδιαιρέτῳ χρόνῳ καὶ ἀδιαιρέτῳ τῆς ^q ψυχῆς· κατὰ συμβεβηκὸς δέ, καὶ οὐχ ἥ ἐκεῖνα διαιρετά, ὧ νοεῖ καὶ ἐν ᾧ χρόνῳ, ἀλλ' ^r ἥ ἀδιαίρετα· ^s ἔνεστι γὰρ κὰν τούτοις τι ἀδιαίρετον, ἀλλ' ἴσως οὐ χωρι-
 6 στόν, ὃ ^t ποιεῖ ἓνα τὸν χρόνον καὶ τὸ μήκος. Καὶ τοῦθ' ὁμοίως ἐν ^v ἅπαντί ἐστι τῷ συνεχεῖ καὶ χρόνῳ καὶ μήκει. Ἡ δὲ στιγμὴ καὶ πᾶσα διαίρεσις, καὶ τὸ ^w οὕτως ἀδιαίρετον, δηλοῦται ὥσπερ ἡ στέρησις. Καὶ ^x ὁμοῖος ὁ λόγος ἐπὶ τῶν ἄλλων, οἷον ^y πῶς τὸ κακὸν γνωρίζει ἢ τὸ μέλαν· τῷ ἐναντίῳ γὰρ πως γνωρίζει. Δεῖ δὲ δυνάμει εἶναι τὸ ^z γνωρίζον ^a καὶ
 7 ἐνεῖναι ^b ἐν αὐτῷ. Εἰ δέ τι μὴ ἐστὶν ἐναντίον τῶν ^c αἰτίων, ^d αὐτὸ ἑαυτὸ γινώσκει καὶ ἐνεργεῖα ἐστὶ καὶ χωριστόν. Ἔστι δ' ἡ μὲν φάσις ^e τι κατὰ τινος, ^f ὥσπερ ἡ κατάφασις, καὶ ἀληθῆς ^g ἢ ψευδὴς πᾶσα· ὁ δὲ νοῦς οὐ πᾶς, ἀλλ' ὁ τοῦ τί ^h ἐστὶ κατὰ τὸ τί ἦν εἶναι ἀληθῆς, καὶ οὐ ⁱ τί κατὰ τινος· ἀλλ' ὥσπερ τὸ ὁρᾶν ^k τοῦ ἰδίου ἀληθές, εἰ δ' ἄνθρωπος τὸ λευκὸν ἢ μή, οὐκ ^l ἀληθές αἰεὶ, οὕτως ἔχει ^m ὅσα ⁿ ἄνευ ὕλης.

7 Τὸ ^o δ' αὐτό ἐστὶν ἡ κατ' ἐνέργειαν ἐπιστήμη τῷ πρά-
 γματι. Ἡ δὲ κατὰ δύναμιν χρόνῳ ^p προτέρα ^q ἐν τῷ ἐνί, ὅλως δὲ οὐδὲ χρόνῳ· ἐστὶ γὰρ ἐξ ἐντελεχείᾳ ὄντος πάντα τὰ γιγνόμενα. Φαίνεται δὲ τὸ μὲν ^r αἰσθητὸν ^s ἐκ δυνάμει ὄν-
 τος τοῦ αἰσθητικοῦ ἐνεργεῖα ποιοῦν· οὐ γὰρ πάσχει οὐδ'

^h τῶν ἡμίσεων ante νοῶν S.U, om. T.X. ⁱ τότε δ' X. ^k μήκει S.T.V. ^l ὥς om. S. ^m ἐν om. T.V.W. ⁿ χρ. τὸ U. ^o κατὰ τὸ π. T.X. ^p διαιρετῷ χρ. X. ^q ψυχῆς νοήσει κατὰ T.V. ^r ἥ] ἢ X. ^s ἔνεστι γὰρ om. X. ^t ποιεῖ καὶ ἓνα W. ^v παντί W. ^w οὕτως] οὕτε V. ^x ὁμοίως T. ^y πῶς καὶ τὸ W. ^z γνωρίζειν V. ^a καὶ ἐν εἶναι E.L.T. V.W.X. ^b ἐν om. W. ^c αἰτίων] ἐναντίων S. ^d αὐτὸ αὐτῷ S, ᾧ τὸ αὐτὸ W. ^e τις L. ^f ὥσπερ καὶ ἡ W. ^g ἢ] καὶ L. ^h ἐστὶν ἢ κατὰ X. ⁱ τι post οὐ om. X. ^k τοῦ ἰδίου] τὸ δι' V. ^l ἀληθῆς X. ^m ὅσα om. W. ⁿ ἄνευ τῆς ὕλης V. ^o αὐτὸ δ' T.U.V.X. ^p προτέρα U. ^q ἐν ᾧ ἐν T. ^r αἰσθητήριον S.V.X. ^s ἐν X.

ἄλλοιούται. Διὸ ἄλλο ^tεἶδος τοῦτο κινήσεως· ἡ γὰρ κί-
 νησις τοῦ ἀτελοῦς ^vἐνέργεια ^wἦν, ἡ δ' ἀπλῶς ἐνέργεια ἑτέρα
^xἢ τοῦ τετελεσμένου. Τὸ μὲν οὖν αἰσθάνεσθαι ὅμοιον ^yτῷ
 φάναι μόνον καὶ νοεῖν· ὅταν δὲ ἡδὺν ἢ λυπηρόν, οἷον κατα-
 φᾶσα ἢ ἀποφᾶσα, διώκει ἢ φεύγει· καὶ ἔστι τὸ ἡδεσθαι ^zκαὶ
 λυπεῖσθαι τὸ ἐνεργεῖν τῇ αἰσθητικῇ μεσότητι πρὸς τὸ ἀγα-
 θὸν ^aἢ κακόν, ^bἢ τοιαῦτα. Καὶ ἡ φυγὴ ^cδὲ καὶ ἡ ὄρεξις ³
^dτοῦτο ^eἢ κατ' ἐνέργειαν, καὶ οὐχ ἕτερον ^fτὸ ὀρεκτικὸν ^gκαὶ
 φευκτικόν, οὔτ' ἀλλήλων οὔτε τοῦ αἰσθητικοῦ· ἀλλὰ τὸ εἶναι
 ἄλλο. Τῇ ^hδὲ διανοητικῇ ψυχῇ τὰ φαντάσματα οἷον αἰ-
 σθήματα ὑπάρχει. Ὅταν δὲ ἀγαθὸν ἢ κακὸν ⁱφήσῃ ἢ ἀπο-
 φήσῃ, ^kφεύγει ἢ διώκει. Διὸ οὐδέποτε νοεῖ ἄνευ φαντάσμα-
 τος ἢ ψυχῇ, ὥσπερ δὲ ὁ ἀῆρ ^lτὴν κόρην τοιανδὶ ἐποίησεν,
^mαὐτὴ δ' ἕτερον, καὶ ⁿἢ ἀκοὴ ὡσαύτως· τὸ δὲ ἔσχατον ἔν,
 καὶ μία μεσότης· τὸ δ' εἶναι ^oαὐτῇ πλείω. Τίνι δ' ἐπικρίνει
^pτί διαφέρει γλυκὺ καὶ θερμόν, εἴρηται μὲν ^qκαὶ πρότερον,
 λεκτέον δὲ καὶ ^rᾧδε. Ἔστι γὰρ ἔν τι, οὔτω δὲ ^sκαὶ ὡς ⁵
 ὅρος. Καὶ ταῦτα ^tἐν τῷ ἀνάλογον ^vκαὶ τῷ ἀριθμῷ ὃν ἔχει
 πρὸς ἐκάτερον, ὡς ἐκεῖνα πρὸς ἄλληλα· τί γὰρ διαφέρει ^wτὸ
 ἀπορεῖν ^xπῶς ^yτὰ ὁμογενῇ κρίνει ἢ ^zτὰναντία, οἷον λευκὸν
 καὶ μέλαν; Ἔστω δὴ ὡς τὸ Α τὸ λευκὸν ^aπρὸς τὸ Β τὸ
 μέλαν, τὸ Γ ^bπρὸς τὸ Δ ὡς ἐκεῖνα πρὸς ἄλληλα· ^cὥστε καὶ
 ἐναλλάξ. Εἰ δὴ ^dτὰ Γ Δ ^eἐνὶ εἴῃ ὑπάρχοντα, οὔτως ἔξει

^t εἶδος om. S.X, post τοῦτο ponunt T.U.V, post κινήσεως W.
^v ἐνεργεία S. ^w ἦν om. L.S.U.V.X. ^x ἢ τοῦ] ἢ τοῦ X, τοῦ L.
^y τῷ] τὸ T.X. ^z καὶ λ.] ἢ λ. T.U.V.W. ^a ἢ κακόν om. S. ^b ἢ τοι-
 οῦτο L, om. X. ^c δὴ S.U.W.X, om. T.V. ^d ταυτὸν T, τὸ αὐτὸ L.V.
^e ἢ om. V. ^f τὸ] τι V. ^g καὶ τὸ φ. L. ^h δὴ S. ⁱ φησὶν ἢ ἀπόφησι
 T.X, κατάφησιν ἢ ἀπόφησι U, κατάφασιν ἢ ἀπόφασιν W, ἐστι κατάφησιν
 ἢ ἀπόφησιν V, ἐστι καταφήσειν ἢ ἀποφήσειν corr. S. ^k φεύγει] καὶ
 φεύγει S.T.U.V.W.X. ^l τὴν κόρην om. X. ^m αὐτῇ L.S.T.X. ⁿ ἢ
 om. T. ^o αὐτῇ om. S.U.V.X. ^p τί] ἢ T. ^q καὶ post μὲν om. W.
^r ᾧδε] νῦν T.W. ^s καὶ ὡς] καὶ ὁ X, ἡ στιγμή καὶ ὁ T, om. cum ipso
 ὅρος L.V. S. incertus. ^t ἐν] ἐν L.S.V.X. ^v καὶ τῷ] ἢ τῷ L, ἢ
 U.V.W.X, om. S. ^w τὸ] τοδὶ W. ^x πῶς om. X. ^y τὰ μὴ ὁμ.
 L.S.U.X. ^z τὰ ἐναντία L.T.U.V. ^a πρὸς] καὶ S. ^b πρὸς] ἀέρος X.
^c ὥστε] οὔτως W. ^d τὰ om. X. ^e ἐν T.

ὥσπερ καὶ ^fτὰ A B, τὸ αὐτὸ μὲν ^gκαὶ ἔν, τὸ ^hδ' εἶναι οὐ
τὸ αὐτό, καὶ ἐκείνο ὁμοίως. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος ⁱκαὶ εἰ ^kτὸ
7 μὲν A ^lτὸ γλυκὺ εἴη, τὸ δὲ B ^lτὸ λευκόν. Τὰ μὲν οὖν εἶδη
τὸ νοητικὸν ἐν τοῖς φαντάσμασι νοεῖ, καὶ ὡς ἐν ἐκείνοις ^mῶ-
ρισται αὐτῷ τὸ διωκτὸν καὶ φευκτόν, καὶ ἐκτὸς τῆς ⁿαἰσθή-
σεως, ὅταν ἐπὶ τῶν φαντασμάτων ἦ, ^oκινεῖται, οἷον αἰσθα-
νόμενος τὸν ^pφευκτὸν ὅτι πῦρ, τῇ κοινῇ γνωρίζει, ὁρῶν κι-
8 νούμενον, ὅτι πολέμιος. Ὅτε δὲ τοῖς ἐν τῇ ψυχῇ φαντά-
σμασιν ἢ νοήμασιν ὥσπερ ὁρῶν λογίζεται καὶ ^qβουλεύεται
τὰ μέλλοντα πρὸς τὰ παρόντα· καὶ ὅταν εἴπῃ ὡς ἐκεῖ τὸ
^rἡδὺ ἢ λυπηρόν, ἐνταῦθα φεύγει ἢ διώκει, καὶ ὅλως ἐν πράξει.
Καὶ τὸ ἄνευ δὲ πράξεως, τὸ ἀληθὲς καὶ ^sτὸ ψεῦδος ἐν τῷ
αὐτῷ γένει ἐστί, τῷ ἀγαθῷ ^tκαὶ κακῷ· ἀλλὰ ^vτῷ ^wγε
9 ἀπλῶς διαφέρει καὶ τινί. Τὰ δὲ ^xἐν ἀφαιρέσει λεγόμενα
νοεῖ ὥσπερ ^yἂν εἰ τὸ σιμόν, ἢ μὲν ^zσιμόν, οὐ κεχωρισμένως,
^aἢ δὲ κοῖλον, ^bεἴ τις ^cἐννοεῖ ἐνεργεία, ἄνευ τῆς σαρκὸς ἂν
10 ^dἐννοεῖ ^eἐν ἡ τὸ κοῖλον. Οὕτω τὰ μαθηματικὰ οὐ ^fκεχωρι-
σμένα ^gὡς κεχωρισμένα νοεῖ, ^hὅταν νοῇ ⁱἐκεῖνα. Ὅλως δὲ
ὁ νοῦς ἐστὶν ὁ κατ' ἐνεργειαν τὰ πράγματα ^kνοῶν. Ἄρα
δ' ἐνδέχεται τῶν κεχωρισμένων τι νοεῖν ^lὄντα αὐτὸν μὴ κεχω-
ρισμένον μεγέθους, ἢ οὐ, σκεπτέον ὕστερον.

8 Νῦν δὲ περὶ ψυχῆς τὰ λεχθέντα συγκεφαλαιώσαντες,
εἵπωμεν πάλιν ὅτι ἡ ψυχὴ τὰ ὄντα πῶς ^mἐστί πάντα. Ἡ
ⁿγὰρ αἰσθητὰ ^oτὰ ὄντα ἢ νοητά, ἐστί ^pδ' ἡ ἐπιστήμη μὲν

^f τὰ] τὸ S.T.V. ^g καὶ ἔν om. S.U.V.X. ^h δ' ante εἶναι om. X.
ⁱ καὶ] καὶ S.U.V.X. ^k μὲν τὸ S.U.V.W.X. ^l τὸ ante γλυκὺ et λευκόν
om. W. ^m ὥριστο U.X. et corr. S. ⁿ αἰσθ. ὅν ὅταν S.T.U.V.X.,
αἰσθ. ὅν ὅταν W. ^o κινῆται X. ^p φευκτὸν T.U.V.W.X. ^q βού-
λεται S. ^r ἡδὺ ἢ τὸ λυπηρόν L, λυπηρόν ἢ ἡδὺ W. ^s τὸ om. L.
^t καὶ] καὶ τῷ L.U.X., ἢ τῷ W. ^v τό L.S.X. ^w γε om. S.W. ^x ἐν
om. S.T.U.X. ^y ἂν om. S.V.X. ^z alterum σιμόν om. L. σιμότης X.
^a ἢ δὲ κ.] εἰ δὲ καμπύλον X. ^b εἴ τις] εἴ τι L, om. X. ^c ἐννοεῖ S,
ἐννοεῖ V. ^d ἐννοῇ X. ^e ἐν ἡ om. S.U.V. ^f κεχωρισμένων X. ^g ὡς
κεχ.] ὡσεὶ κεχ. T, τῇ ὑποστάσει L, τῇ ὑποστάσει ὡς κεχ. W. ^h ὅτε
νοεῖ W. ⁱ ἐκεῖνο X. ^k νοῶν om. L.U. et pr. E. ^l αὐτὸν ὄντα
S.V.W.X. ^m ἐστί τὰ πάντα X. ⁿ γὰρ om. L, ante ἡ ponit E.
^o τὰ om. X. ^p δ'] δὴ E.L.

τὰ ἐπιστητὰ πως, ἡ δ' αἴσθησις τὰ αἰσθητὰ· πῶς δὲ τοῦτο, ^q δεῖ ζητεῖν. ^r Τέμνεται οὖν ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ αἴσθησις ^s εἰς ^z τὰ πράγματα, ἡ μὲν δυνάμει εἰς ^t τὰ δυνάμει, ἡ δ' ἐντελεχεία εἰς ^v τὰ ἐντελεχεία. Τῆς δὲ ψυχῆς τὸ αἰσθητικὸν καὶ ^w τὸ ἐπιστημονικὸν δυνάμει ^x ταυτόν ἐστι, τὸ μὲν ^y ἐπιστητὸν τὸ δὲ ^z αἰσθητόν. Ἀνάγκη δ' ἢ αὐτὰ ^a ἢ τὰ εἶδη ^b εἶναι. Αὐτὰ ³ μὲν ^c γὰρ δὴ οὐ· οὐ γὰρ ^d ὁ λίθος ἐν τῇ ψυχῇ, ἀλλὰ τὸ εἶδος· ὥστε ἡ ψυχὴ ὥσπερ ἡ χεὶρ ἐστίν· καὶ γὰρ ἡ χεὶρ ὄργανόν ἐστιν ὀργάνων, καὶ ὁ ^e νοῦς ^f εἶδος εἰδῶν καὶ ἡ αἴσθησις εἶδος αἰσθητῶν. Ἐπεὶ δὲ οὐδὲ πρᾶγμα οὐθέν ἐστι παρὰ τὰ ⁴ ^ε μεγέθη, ὡς δοκεῖ, τὰ αἰσθητὰ κεχωρισμένον, ἐν τοῖς εἶδεσι τοῖς αἰσθητοῖς ^h τὰ νοητὰ ἐστι, τὰ τε ⁱ ἐν ἀφαιρέσει λεγόμενα, καὶ ὅσα τῶν αἰσθητῶν ^k ἔξεις καὶ πάθη. Καὶ διὰ ⁵ τοῦτο οὔτε μὴ ^l αἰσθανόμενος μηθὲν οὐθέν ἂν μάθοι ^m οὐδὲ ⁿ ξυνείη· ὅταν ^o τε θεωρῇ, ἀνάγκη ^p ἄμα ^q φάντασμα τι θεωρεῖν· τὰ γὰρ φαντάσματα ὥσπερ αἰσθήματά ἐστι, πλήν ἄνευ ὕλης. Ἔστι δ' ἡ φαντασία ἕτερον φάσεως ^r καὶ ἀπο- ⁶ φάσεως· συμπλοκὴ γὰρ ^s νοημάτων ἐστὶ τὸ ἀληθὲς ^t ἢ ψεῦδος. Τὰ δὲ πρῶτα νοήματα ^v τίνι διοίσει τοῦ μὴ ^w φαντάσματα εἶναι; Ἡ οὐδὲ τᾶλλα φαντάσματα, ἀλλ' οὐκ ἄνευ φαντασμάτων.

Ἐπεὶ δὲ ἡ ψυχὴ κατὰ δύο ὥριστα δυνάμεις ^x ἡ τῶν ζώων, ⁹ τῷ τε κριτικῷ, ὃ διανοίας ἔργον ἐστὶ καὶ αἰσθήσεως, καὶ ἔτι τῷ κινεῖν τὴν κατὰ τόπον κίνησιν, περὶ μὲν αἰσθήσεως καὶ νοῦ διωρίσθω τοσαῦτα, περὶ δὲ τοῦ κινουῦντος, τί ποτέ ἐστι

^q ζητεῖν δεῖ U. ^r verbi τέμνεται litteras εται corr. E. ^s εἰς om. E.L. ^t τὰ δυνάμει] δυνάμεις L. et pr. E. ^v τὰ ἐντ.] ἐντελεχείας L. et pr. E, τὰς ἐντελεχείας S.X. ^w τὸ om. E.L.S.U.V.X. ^x ταῦτα S.T.U.V.W.X. ^y ἐπιστημονικὸν S.U.V. ^z αἰσθητικὸν S. ^a ἢ ante τὰ om. X. ^b εἶναι] ἐστίν X. ^c γὰρ ante δὴ om. L.V.W. et pr. E. ^d ὁ om. E.L. ^e νοῦς] νοῦς ἐστίν S.V, νοῦς δὲ T.W. ^f εἶδος om. E. ^g μεγέθει S. ^h τὸ νοητόν X. ⁱ ἐν om. E.L.S.U.V. ^k ἔξεις X. ^l αἰσθανόμενον L. ^m οὐδὲ] οὐδ' ἂν W. ⁿ ξυνείη L.S.X, ξυνίει E.T.U.V.W.X. ^o δὲ T.U.V. ^p ἄμα] ἄρα U.X. ^q φαντάσματα θ. S.V.W.X. ^r καὶ ἀποφάσεως om. S.U.V. ἢ ἀποφάσεως *margo* W. ^s ἐστὶ νοημάτων S.U.V. ^t ἢ τὸ ψ. W. ^v τί S.T.U.V.W.X. ^w φάντασμα E. ^x ἢ ante τῶν om. E.L.

τῆς ψυχῆς, σκεπτέον, πότερον ἔν τι μόνιον ὧ αὐτῆς χωριστὸν
 ὄν ^z ἢ μεγέθει ἢ λόγῳ, ἢ πᾶσα ἢ ψυχὴ, καὶ εἰ μόνιον τι,
 πότερον ἰδιόν τι παρὰ τὰ εἰωθότα λέγεσθαι καὶ τὰ εἰρημένα,
² ἢ τούτων ἔν τι. ¹ Ἐχει δὲ ἀπορίαν εὐθὺς πῶς ^a τε δεῖ μόρια
³ ^b λέγειν τῆς ψυχῆς καὶ πόσα. Τρόπον γάρ τινα ἄπειρα
 φαίνεται, καὶ οὐ μόνον ^a τινες ^c λέγουσι διορίζοντες, λογι-
 στικὸν καὶ θυμικὸν καὶ ἐπιθυμητικόν, οἱ δὲ τὸ λόγον ἔχον
 καὶ ^d τὸ ἄλογον· κατὰ γὰρ τὰς διαφορὰς δι' αὐτὰ ^e ταῦτα χω-
 ρίζουσι, καὶ ἄλλα ^f φανέται μόρια μείζω διάστασιν ἔχοντα
 τούτων, περὶ ὧν ^g καὶ νῦν εἴρηται, τό ^h τε θρεπτικόν, ⁱ ^δ καὶ
 τοῖς φυτοῖς ὑπάρχει καὶ πᾶσι τοῖς ζώοις, καὶ ^k τὸ αἰσθητι-
 κόν, ^l ^δ οὔτε ὡς ἄλογον οὔτε ὡς λόγον ἔχον ^m θείῃ ἂν τις
⁴ ῥαδίως. ¹ Ἐπι δὲ τὸ φανταστικόν, ⁿ ^δ ^ο τῷ μὲν εἶναι πάντων
 ἕτερον, τινὶ δὲ τούτων ^p ταυτόν ἢ ἕτερον, ἔχει πολλὴν ἀπο-
 ρίαν, εἴ τις θήσει κεχωρισμένα μόρια τῆς ψυχῆς. Πρὸς δὲ
 τούτοις τὸ ^q ὀρεκτικόν, ^δ καὶ λόγῳ καὶ δυνάμει ἕτερον ἂν
⁵ δόξειεν εἶναι ^r πάντων. ^s Καὶ ἄτοπον ^t δὴ ^v τοῦτο διασπᾶν·
 ἔν τε τῷ λογιστικῷ γὰρ ἡ βούλησις γίνεται, καὶ ἐν τῷ ^w ἀλό-
 γῳ ἢ ἐπιθυμία καὶ ὁ θυμός· εἰ δὲ τρία ἢ ψυχὴ, ἐν ἐκάστῳ
⁶ ^x ἔσται ὄρεξις. Καὶ δὴ καὶ περὶ οὗ ^y νῦν ὁ λόγος ἐνέστηκε,
 τί τὸ κινεῖν κατὰ τόπον τὸ ζῶόν ἐστιν; Τὴν μὲν γὰρ κατ'
 αὔξῃσιν καὶ φθίσιν κίνησιν, ^z ἅπασιν ὑπάρχουσιν, τὸ πᾶσιν
 ὑπάρχον δόξειεν ἂν κινεῖν τὸ γεννητικόν ^a καὶ θρεπτικόν·
 περὶ δὲ ἀναπνοῆς καὶ ἐκπνοῆς ^b καὶ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως
 ὕστερον ἐπισκεπτέον· ἔχει γὰρ καὶ ταῦτα πολλὴν ἀπορίαν.
⁷ Ἀλλὰ περὶ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως, ^c τί τὸ κινεῖν τὸ ζῶον

^y χωριστὸν αὐτῆς W. ^z ἢ post ὄν om. S.U.W. ^a τε] ποτε W, om. L. ^b λέγειν ψυχῆς X, ψυχῆς λέγειν S.T.U.V.W. ^c λέγοντες διορίζονται X. ^d τὸ post καὶ om. W. ^e ταύτας E.L. ^f φαίνεται T.U.W.X, φαίνονται L.S.V. ^g καὶ] γε W. ^h τε om. S.T.U.V.W.X. ⁱ ^δ om. S.U.V. ^k τὸ om. X. ^l ^δ om. U.V. ^m θῆ X. ⁿ ^δ om. E. ^ο τῷ] τὸ E.L. ^p ταυτόν ἐστιν ἢ W. ^q ὀρεκτὸν X. ^r πάντων om. W. ^s καὶ om. T.U.V.W. ^t δὲ T.V, δὲ τὸ W, δὴ τὸ E. ^v τοῦτο φάναι διασπᾶν V.W. ^w ἀλόγῳ δὲ ἢ W. ^x ἔστιν X. ^y ὁ λόγος νῦν W. ^z ἅπασιν ὑπάρχουσιν] ἢ πᾶσιν ὑπάρχουσα W, αἱ πᾶσιν ὑπάρχουσι L.S.T. U.V.X. ^a καὶ θρεπτικόν om. E.L. ^b καὶ ante ὕπνου om. E. ^c τί om. E.

τὴν πορευτικὴν κίνησιν, ^dσκεπτέον. Ὅτι μὲν οὖν οὐχ ἡ
 θρεπτικὴ δύναμις, δῆλον· αἰεὶ ^eτε γὰρ ἕνεκά του ἡ κίνησις
 αὕτη, καὶ ^fἡ μετὰ φαντασίας ἡ ὀρέξεώς ἐστίν· οὐθὲν γὰρ μὴ
 ὀρεγόμενον ἢ φεύγον κινεῖται ἀλλ' ἢ βία. Ἔτι ^gκὰν τὰ ⁸
 φυτὰ κινητικὰ ἦν, κὰν εἶχέ τι μόριον ὀργανικὸν πρὸς τὴν
 κίνησιν ταύτην. Ὅμοίως ^hδὲ οὐδὲ τὸ αἰσθητικόν· πολλὰ
 γὰρ ἐστὶ τῶν ζώων ἃ αἰσθησιν μὲν ἔχει, μόνιμα ⁱδ' ἐστὶ καὶ
 ἀκίνητα διὰ τέλους. ^kΕἰ οὖν ^lἡ φύσις μήτε ποιεῖ μάτην ⁹
 μηθὲν μήτε ἀπολείπει ^mτι τῶν ἀναγκαίων, πλὴν ⁿἐν τοῖς
 πηρώμασι καὶ ^oἐν τοῖς ἀτελέσιν· τὰ δὲ τοιαῦτα τῶν ζώων
 τέλεια καὶ οὐ πηρώματά ἐστιν· σημεῖον ^pὅτι ^rἔστι γεννη-
 τικά καὶ ἀκμὴν ἔχει καὶ ^qφθίσιν· ὥστ' εἶχεν ἂν καὶ τὰ ὀρ-
 γανικὰ μέρη τῆς πορείας. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ ^rλογιστικόν ¹⁰
 καὶ ὁ καλούμενος νοῦς ^sἐστὶν ὁ ^tκινῶν· ὁ μὲν γὰρ θεωρητικὸς
 οὐθὲν ^vνοεῖ ^wπρακτόν, οὐδὲ λέγει περὶ ^xφευκτοῦ καὶ διωκτοῦ
 οὐθέν, ^yἡ δὲ κίνησις ἢ φεύγοντός ^zτι ἢ διώκοντός τί ἐστίν.
 Ἀλλ' ^aοὐδ' ὅταν θεωρῇ τι τοιοῦτον, ἤδη ^bκελεύει ^cφεύγειν ¹¹
 ἢ διώκειν, οἷον πολλάκις διανοεῖται ^dφοβερόν τι ἢ ἡδύ, οὐ
 κελεύει δὲ φοβεῖσθαι, ἢ ^eδὲ καρδία κινεῖται, ἂν ^fδ' ἡδύ, ἕτερόν
 τι μόριον. Ἔτι καὶ ἐπιτάττοντος τοῦ νοῦ καὶ λεγούσης
 τῆς διανοίας φεύγειν τι ἢ διώκειν οὐ κινεῖται, ἀλλὰ κατὰ τὴν
 ἐπιθυμίαν πράττει, οἷον ^fὁ ^gἀκρατής. Καὶ ὅλως δὲ ὁρῶμεν ¹²
 ὅτι ^hὁ ἔχων ⁱτὴν ἰατρικὴν οὐκ ἰᾶται, ὥς ἐτέρου τινὸς κυρίου
 ὄντος τοῦ ποιεῖν κατὰ τὴν ἐπιστήμην, ἀλλ' ^kοὐ τῆς ἐπιστή-
 μης. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἡ ὀρεξις ταύτης κυρία τῆς κινήσεως·

^d σκεπτέον. ἔχει γὰρ καὶ ταῦτα πολλὴν ἀπορίαν. ὅτι V. ^e τε om. L.S.U.V.W.X. ^f ἢ post καὶ om. S.W. ^g κὰν] καὶ S.U.X. ^h δὴ X. ⁱ δὲ καὶ ἀκ. διατελεῖ W. ^k εἰ] ἢ L. ^l ἡ φύσις μήποτε ποιεῖ μάτην μηδὲν X, ἡ φύσις μήτε μηδὲν ποιεῖ μάτην V, μηδὲν τι ἡ φύσις μάτην ποιεῖ W. μήτε μηδὲν ἡ φύσις ποιεῖ μάτην S. ^m τι om. L.S.T.U.W.X. ⁿ ἐν om. X. ^o ἐν om. L.T.V. ^p ἔστι om. L.S.T.U.V.W.X. ^q φύσιν V. ^r λογ.] νοητικὸν L. ^s ἐστὶν om. W. ^t κινῶν] ἐκείνων pr. E. ^v νοεῖ] θεωρεῖ E.L. ^w πρακτικὸν T. ^x διωκτοῦ καὶ φευκτοῦ U. ^y ἡ δὲ] εἰ δὲ E, αἰεὶ δὲ ἢ S.T.U.V.X. ^z τι ante ἢ om. E. ^a οὐχ W. ^b κελεύει X. ^c διώκειν ἢ φεύγειν E.L. ^d τι φοβερόν T.U.V. ^e καρδία δὲ L. ^f ὁ om. S.T.U.X. ^g ἀκρατεῖς W, ἀκροατῆς T.X. ^h ὁ om. L. ⁱ τὴν om. T.W. ^k οὐ μόνως τῆς W.

οἱ γὰρ ἐγκρατεῖς ὀρεγόμενοι καὶ ἐπιθυμοῦντες οὐ πράττουσιν ὧν ἔχουσι τὴν ὄρεξιν, ἀλλ' ἀκολουθοῦσι τῷ νῷ.

ΙΟ Φαίνεται ¹δέ γε ^m δύο ταῦτα κινούμενα, ἡ ὄρεξις ⁿ ἢ νοῦς, εἴ τις τὴν φαντασίαν ^o τιθείη ὡς νόησιν τινα· πολλὰ γὰρ ^p παρὰ τὴν ἐπιστήμην ἀκολουθοῦσι ^q ταῖς φαντασίαις, καὶ ἐν τοῖς ^r ἄλλοις ζώοις ^s οὐ νόησις ^t οὐδὲ λογισμός ἐστίν, ἀλλὰ ² φαντασία. ^v Ἀμφω ἄρα ταῦτα κινητικὰ ^v κατὰ τόπον, νοῦς καὶ ὄρεξις. Νοῦς ^w δὲ ὁ ἕνεκά του λογιζόμενος καὶ ὁ πρακτικός· διαφέρει δὲ τοῦ ^x θεωρητικοῦ τῷ τέλει. Καὶ ἡ ὄρεξις ἕνεκά του πᾶσα· ^y οὐ γὰρ ἡ ὄρεξις, ^z αὕτη ἀρχὴ τοῦ πρακτικοῦ νοῦ· τὸ δ' ἔσχατον ἀρχὴ τῆς πράξεως. ^u Ὡστε εὐλόγως ^a ταῦτα δύο φαίνεται ^b τὰ κινούμενα, ὄρεξις καὶ ^c διάνοια πρακτική· τὸ ^d ὀρεκτὸν γὰρ κινεῖ, καὶ διὰ τοῦτο ἡ διάνοια κινεῖ, ὅτι ἀρχὴ ^e αὐτῆς ἐστὶ τὸ ^f ὀρεκτόν. Καὶ ^g ἡ φαντασία δὲ ὅταν κινῇ οὐ ^h κινεῖ ἄνευ ὀρέξεως. ^u Ἐν δὲ ⁱ τι τὸ κινεῖν ^k τὸ ^l ὀρεκτόν. Εἰ γὰρ δύο, νοῦς καὶ ὄρεξις, ^m ἐκίνουν, κατὰ ⁴ κοινὸν ἂν τι ⁿ ἐκίνουν εἶδος. Νῦν δὲ ὁ μὲν νοῦς οὐ φαίνεται κινῶν ἄνευ ὀρέξεως· ἡ γὰρ βούλησις ὄρεξις· ὅταν δὲ κατὰ τὸν λογισμὸν κινῇται, καὶ κατὰ βούλησιν κινεῖται. Ἡ δ' ὄρεξις κινεῖ ^o παρὰ τὸν λογισμὸν· ἡ γὰρ ἐπιθυμία ὄρεξις τις ἐστίν. Νοῦς μὲν ^p οὖν πᾶς ^q ὀρθός· ὄρεξις δὲ καὶ φαντασία ⁵ καὶ ὀρθὴ καὶ οὐκ ὀρθή. ^r Διὸ ἀεὶ ^s κινεῖ μὲν τὸ ^t ὀρεκτόν, ἀλλὰ τοῦτ' ἐστὶν ἢ τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ φαινόμενον ἀγαθόν. Οὐ πᾶν δέ, ἀλλὰ τὸ ^v πρακτὸν ἀγαθόν. Πρακτὸν δ' ἐστὶ τὸ ἐνδεχόμενον καὶ ἄλλως ἔχειν. ^u Ὅτι μὲν οὖν ἡ τοιαύτη

¹ δέ om. S. ^m ταῦτα δύο E.L. ⁿ ἢ ὁ νοῦς U. ^o θείη W. ^p περὶ W. ^q ταῖς] ἐν ταῖς L. ^r ἄλλοις] ἀλόγοις W. ^s οὐ] οὐχ ἡ L, ἡ S.T.V.X. ^t οὐδὲ] οὐ T.V.X. et pr. E. ^v νοῦς καὶ ὄρεξις κατὰ τόπον S.V. ^w δὲ ὁ corr. E. ^x θεωρητικοῦ E. ^y οὐ] οὐ L. ^z αὕτη X. ^a δύο ταῦτα S.T.U.V.X. ^b τὰ om. E. ^c δ. ἢ πρ. T.X. ^d ὀρεκτὸν E: ceteri ὀρεκτικόν. ^e ἐστὶν αὐτῆς X. ^f ὀρεκτόν E.L: ceteri ὀρεκτικόν. ^g ἡ om. S.U. ^h κινεῖ om. pr. E. ⁱ τι τοίνυν τὸ W. ^k τὸ] κατὰ τὸ L.W. ^l ὀρεκτικόν S.T.U.V.X. ^m ἐκίνει X. ⁿ εἶδος ἐκίνουν S.U.V.W.X. ^o περὶ W. ^p οὖν] γὰρ W. ^q ὀρθός ἐστίν· ὄρεξις S.T.U.V.W.X. ^r διὸ καὶ ἀεὶ W. ^s μὲν κινεῖ S.T.U.V.W.X. ^t ὀρεκτικόν X. ^v πρακτικόν ἀγ. L.

δύναμις ^ωκινεῖ τῆς ψυχῆς ἢ καλουμένη ὄρεξις, φανερόν. Τοῖς ⁶ δὲ διαιροῦσι τὰ μέρη τῆς ψυχῆς, εἰ κατὰ τὰς δυνάμεις διαιρῶσι καὶ χωρίζωσι, πάμπολλα γίνεται, θρεπτικόν, ^καἰσθητικόν, νοητικόν, βουλευτικόν, ^γἔτι ^zὀρεκτικόν· ταῦτα γὰρ ^aπλέον διαφέρει ἀλλήλων ἢ ^bτὸ ἐπιθυμητικόν καὶ θυμικόν. Ἐπεὶ ^cδ' ὀρέξεις ^dγίνονται ἐναντίαι ἀλλήλαις, τοῦτο δὲ συμ-βαίνει ^e ὅταν ὁ λόγος καὶ ἡ ἐπιθυμία ἐναντίαι ᾧσι, ^fγίνεται δ' ἐν τοῖς χρόνου αἰσθησιν ἔχουσιν (ὁ μὲν γὰρ νοῦς διὰ τὸ ^gμέλλον ἀνθέλκειν κελεύει, ἡ δ' ἐπιθυμία διὰ τὸ ἤδη φαίνεται γὰρ τὸ ^hἤδη ἡδὺ ⁱκαὶ ἀπλῶς ἡδὺ καὶ ἀγαθὸν ἀπλῶς, διὰ τὸ μὴ ὁρᾶν τὸ μέλλον), εἶδει ^k μὲν ^lἐν ᾧ εἴη τὸ ^mκινεῖν τὸ ὀρεκτικόν, ⁿἢ ^oὀρεκτικόν, πρῶτον δὲ πάντων τὸ ὀρεκτόν (τοῦτο γὰρ κινεῖ οὐ κινούμενον τῷ νοηθῆναι ἢ φαντασθῆναι), ἀριθμῶ δὲ πλείω τὰ κινούμενα. ^pἘπειδὴ δ' ἐστὶ τρία, ^qἐν ^gμὲν τὸ κινεῖν, δεύτερον δ' ^φκινεῖ, ^rτρίτον τὸ κινούμενον· τὸ δὲ κινεῖν διττόν, τὸ μὲν ^sἀκίνητον, τὸ δὲ ^tκινεῖν καὶ κινούμενον· ἔστι δὲ τὸ μὲν ἀκίνητον τὸ πρακτὸν ἀγαθόν, τὸ δὲ κινεῖν καὶ κινούμενον ^vτὸ ὀρεκτικόν (κινεῖται γὰρ τὸ ^ωκινούμενον ἢ ὀρέγεται, καὶ ^xἢ ^yκίνησις ὄρεξις ^zτίς ἐστίν ^aἢ ἐνέργεια), τὸ δὲ κινούμενον τὸ ζῶον· ^φ δὲ κινεῖ ὀργάνῳ ^bἢ ὄρεξις, ἤδη τοῦτο σωματικόν ἐστίν· διὸ ἐν τοῖς κοινοῖς σώματος καὶ ψυχῆς ἔργοις θεωρητέον περὶ ^cαὐτοῦ. Νῦν δὲ ὡς ^dἐν κεφα-⁹λαίῳ εἰπεῖν τὸ κινεῖν ὀργανικῶς, ^eὅπου ἀρχὴ καὶ τελευτὴ τὸ αὐτό, οἷον ὁ ^fγιγλυμός· ἐνταῦθα γὰρ τὸ κυρτόν ^gκαὶ κοῖλον τὸ μὲν τελευτὴ τὸ δ' ἀρχή· διὸ τὸ μὲν ἡρεμεῖ τὸ δὲ

^ω κινεῖ] κοινή W. ^κ αἰσθ. ὀρεκτικὸν νοητ. X. ^γ ἔτι] ἔτι δὲ S.T.U. V.W.X. ^z ὀρεκτόν X. ^a πλείον L.S.U, πλείω T.V.W.X. ^b τὸ om. L. ^c δὲ αἱ ὀρέξεις U. ^d γιν. καὶ ἐν. S.U.V. ^e ὅτε λόγος καὶ αἱ ἐπιθυμίαι E.W. ^f γίγνονται L. ^g μέλλειν X. ^h ἤδη om. E. ⁱ καὶ ἀπλῶς ἡδὺ om. W. ^k μὲν] μὲν οὖν T.V.X, μὲν δ W. ^l ἂν εἴη ἐν S.U.W. ^m κινεῖ S. ⁿ ἢ] ἢ τὸ S. ^o ὀρεκτικόν S.W. ^p ἐπεὶ E. ^q μὲν οὖν τὸ S. ^r τρίτον] ἔτι τρίτον L.S, καὶ ἔτι τρίτον T.X. ^s κινή-
τόν L. ^t κινεῖ S. κινεῖν καὶ om. E. ^v τὸ post κιν. om. E.L.S.U.V. ^ω κινούμενον] ὀρεγόμενον T.X. ^x ἢ om. X. ^y ὄρεξις κίνησις S.T.U. V.W.X. ^z τίς om. T.W.X. ^a ἢ E, ἢ U. ^b ἢ om. S.V. ^c αὐτῶν L.U.V.W. ^d ἐν om. W. ^e ὅπου ἂν ἀρχὴ E.W. ^f γιγλυμός E, γιγλυμός X, γιγλυσμός S.T.V, γιγλυσμός U.W.X. ^g καὶ τὸ κοῖλον X.

κινεῖται, λόγῳ μὲν ἕτερα ὄντα, μεγέθει δ' ἀχώριστα· πάντα
 10 γὰρ ὥσει καὶ ἔλξει κινεῖται. Διὸ δεῖ ὥσπερ ἐν κύκλῳ μένειν
 τι, καὶ ἐντεῦθεν ἄρχεσθαι τὴν κίνησιν. Ὅλως μὲν οὖν, ὥσ^hπερ
 εἴρηται, ἥ ὀρεκτικὸν τὸ ζῶον, ταύτῃ ἑαυτοῦ κινητικόν· ὀρε-
 κτικὸν δὲ οὐκ ἄνευ φαντασίας· φαντασία δὲ πᾶσα ἢ λογι-
 στική ἢ αἰσθητική. Ταύτης μὲν οὖν καὶ τὰ ἄλλα ζῶα με-
 τέχει.

II Σκεπτέον δὲ ^kκαὶ περὶ τῶν ^lἀτελῶν, τί τὸ κινεῖν ^mἐστίν,
 οἷς ἀφ᾽ ἑνὸς ὑπάρχει ⁿαἴσθησις, πότερον ἐνδέχεται φαν-
 τασίαν ὑπάρχειν τούτοις, ἢ οὐ, καὶ ἐπιθυμίαν. Φαίνεται γὰρ
 λύπη καὶ ἡδονὴ ^oἐνοῦσα. Εἰ δὲ ταῦτα, καὶ ἐπιθυμίαν ἀνάγκη.
 Φαντασία δὲ πῶς ἂν ^pἐνεῖη; ^qἩ ὥσπερ καὶ κινεῖται ^rἀορί-
 2 στως, ^sκαὶ ^tταῦτ' ἐνεστι μὲν, ἀορίστως δ' ἐνεστιν. Ἡ μὲν
 οὖν αἰσθητικὴ φαντασία, ὥσπερ εἴρηται, καὶ ἐν τοῖς ^vἄλλοις
 ζώοις ὑπάρχει, ἢ δὲ βουλευτικὴ ἐν τοῖς ^wλογιστικοῖς· πότε-
 ρον ^xγὰρ πράξει τόδε ἢ τόδε, λογισμοῦ ^yἤδη ἐστὶν ἔργον·
 καὶ ^zἀνάγκη ἐνὶ μετρεῖν· τὸ μεῖζον γὰρ διώκει. Ὡστε δύ-
 3 νηται ἐν ἑκ ^aπλειόνων φαντασμάτων ποιεῖν. Καὶ αἴτιον
 τοῦτο τοῦ δόξαν μὴ δοκεῖν ἔχειν, ὅτι τὴν ἐκ συλλογισμοῦ
 οὐκ ἔχει, αὕτη δὲ ἐκείνην. Διὸ τὸ βουλευτικὸν οὐκ ἔχει ἢ
 ὄρεξις. Νικᾷ δ' ἐνίοτε καὶ κινεῖ ^bτὴν βούλησιν· ὅτε δ'
 ἐκείνη ταύτην, ὥσπερ σφαῖρα, ἢ ὄρεξις τὴν ὄρεξιν, ὅταν
 ἀκρασία ^cγένηται. Φύσει δὲ αἰεὶ ἢ ἄνω ἀρχικωτέρα καὶ κινεῖ,
^dὥστε τρεῖς φοράς ἤδη κινεῖσθαι. Τὸ δ' ἐπιστημονικὸν οὐ
 4 ^eκινεῖται, ἀλλὰ μένει. Ἐπεὶ δ' ἢ μὲν καθόλου ὑπόληψις
 καὶ λόγος, ἢ δὲ τοῦ καθ' ^fἑκάστα (ἢ μὲν γὰρ λέγει ^gὅτι δεῖ
 τὸν τοιοῦτον τὸ τοιόνδε πράττειν, ἢ δὲ ὅτι τόδε ^hτὸ νῦν

^h περ om. X. ⁱ ἑαυτοῦ V, δ' αὐτοῦ E.L. ^k καὶ om. E. ^l ἀτελῶν]
 ἄλλων L. ^m ἐστίν om. W. ⁿ αἴσθ.] ἢ αἴσθησις E, ἢ αἴσθησις L.
^o ἔχουσα E. ^p εἴη L.S.U.V.W. ^q ἢ om. E.S. ^r ἀόριστος L.T.U.
 V.W.X. ^s καὶ] ἢ W. καὶ—ἀορίστως om. S.V. ^t ταῦτ'] τούτοις L.X,
 ταύτας vel ταύταις E. ^v ἀλόγοις T.W. ^w λογιχοῖς W.X. ^x γὰρ]
 δὲ W. ^y ἐστὶν ἤδη L. ^z ἀνάγκη αἰεὶ μετρεῖν ἐνὶ W. ^a πλεόνων E.
^b τὴν βούλησιν om. S.V.W. ^c γένηται] ἐνῇ E.L. ^d ὡς S.V. ^e κινεῖ
 T.W.X. ^f ἑκάστον E. ^g ὅτι τοῦτον δεῖ τὸ S, ὅτι δεῖ τοῦτον τὸ U.
 δεῖ—τὸ om. X. ^h τὸ om. X, τὸ νῦν om. L.S.T.U.V.W.

τοιόνδε, ⁱ καὶ γὰρ δὲ τοιόσδε) ἤδη αὕτη κινεῖ ἡ δόξα, ^k οὐχ ἡ καθόλου. "Ἡ ἄμφω, ἀλλ' ἡ μὲν ἡρεμοῦσα μᾶλλον, ἡ δ' οὐ.

Τὴν μὲν οὖν θρεπτικὴν ψυχὴν ἀνάγκη πᾶν ἔχειν ¹ ὅτι ¹² περ ἂν ζῇ καὶ ψυχὴν ^m ἔχῃ ⁿ ἀπὸ γενέσεως ^o μέχρι φθορᾶς· ἀνάγκη γὰρ τὸ γενόμενον αὖξιν ἔχειν καὶ ἀκμὴν καὶ φθίσιν, ταῦτα δ' ἄνευ τροφῆς ἀδύνατον· ἀνάγκη ἄρα ^p εἶναι τὴν θρεπτικὴν δύναμιν ἐν πᾶσι τοῖς φυομένοις καὶ φθίνουσιν. Αἰσθησιν δ' οὐκ ἀναγκαῖον ἐν ἅπασιν τοῖς ζῶσιν· οὔτε γὰρ ² ὅσων τὸ σῶμα ἀπλοῦν, ^r ἐνδέχεται ἀφὴν ἔχειν, οὔτε ἄνευ ταύτης ^s οἷόν τε οὐθὲν εἶναι ζῶον· οὔτε ^t ὅσα μὴ δεκτικὰ τῶν εἰδῶν ἄνευ τῆς ὕλης. Τὸ δὲ ζῶον ἀναγκαῖον ^v αἰσθησιν ἔχειν, εἰ ^w μὴτὲν μάτην ποιεῖ ἡ φύσις. Ἐνεκά του γὰρ ^x πάντα ὑπάρχει τὰ φύσει, ἢ συμπτώματα ἔσται τῶν ἐνεκά του. Εἰ ³ οὖν πᾶν σῶμα πορευτικὸν μὴ ἔχον αἰσθησιν, φθείροιτο ἂν καὶ εἰς τέλος οὐκ ἂν ἔλθοι, ὃ ἐστὶ φύσεως ἔργον· πῶς γὰρ θρέψεται; Τοῖς μὲν γὰρ μονίμοις ὑπάρχει ^y τὸ ^z ὅθεν πεφύκασιν· οὐχ οἷόν τε δὲ σῶμα ἔχειν ^a μὲν ψυχὴν καὶ νοῦν κριτικόν, αἰσθησιν δὲ μὴ ἔχειν, μὴ ^b μόνιμον ὄν, γεννητὸν δέ. Ἄλλὰ μὴν οὐδὲ ἀγέννητον· διὰ τί ^c γὰρ ἔξει; "Ἡ γὰρ τῇ ⁴ ψυχῇ βέλτιον ἢ τῷ σώματι. Νῦν ^d δ' οὐδέτερον· ἡ μὲν γὰρ οὐ μᾶλλον νοήσει, ^e τὸ δ' οὐθὲν ἔσται μᾶλλον δι' ἐκεῖνο. Οὐθὲν ἄρα ἔχει ψυχὴν σῶμα μὴ μόνιμον ἄνευ αἰσθήσεως. Ἄλλὰ μὴν εἴγε αἰσθησιν ^f ἔχει, ^g ἀνάγκη τὸ σῶμα ^h εἶναι ἢ ἀπλοῦν ἢ μικτόν. Οὐχ οἷόν τε δὲ ἀπλοῦν· ἀφὴν γὰρ οὐχ ⁵ ἔξει, ἔστι δὲ ἀνάγκη ταύτην ⁱ ἔχειν. Τοῦτο δὲ ἐκ τῶνδε δῆλον. ^k Ἐπεὶ γὰρ τὸ ζῶον σῶμα ἐμψυχόν ἐστὶ, σῶμα δὲ ἅπαν ἀπτόν, ἀπτόν δὲ τὸ αἰσθητὸν ἀφῇ, ἀνάγκη καὶ τὸ τοῦ ζώου

ⁱ κάτω L. ^k οὐχὶ κ. S. ^l ὅπερ W. ^m ἔχει E.L.S.T.U.V.W.
ⁿ ἀπὸ γενέσεως om. W. ^o μέχρι] καὶ μέχρι E.L.W., ἕως X, καὶ S.
^p εἶναι L. ^q ὅσων] ὧν E.L., ὧν X. ^r ἀφὴν ἐνδέχεται S.U.V.
^s οὐθὲν οἷόν τε L.T.W. ^t ὅσα μὴ] δὲ ὅσα μὴ T, μὴδ' ὅσα X, ὅσα μὴδὲ V. ^v ἔχειν αἰσθησιν W. ^w μὴ-] exit E. ^x ἅπαντα L.T.V.X.
^y τὸ] ταῦτα W, τοῦτο S.T.U.V.X. ^z ὅθεν U, ὅτι S.V.X. ^a μὲν τὴν ψ. L. ^b μόνιμον ὄν] μόνον S.V. ^c γὰρ οὐχ ἔχει T.U.V.W. ^d δ' om. S. ^e τὸ] τῷ L.W. ^f ἔχει L, om. S.U.V. ^g ἀναγκαῖον W. ^h εἶναι post μικτόν W. ⁱ ἔχειν] εἶναι T. ^k ἐπειδὴ T.

6 σῶμα ἀπτικὸν εἶναι, εἰ ¹ μέλλει σῶζεσθαι τὸ ζῶον. Αἱ γὰρ
 ἄλλαι αἰσθήσεις δι' ἐτέρων αἰσθάνονται, οἷον ὄσφρησις ὄψις
 ἀκοή· ἀπτόμενον δέ, εἰ μὴ ἔξει αἰσθησιν, οὐ δυνήσεται τὰ μὲν
 φεύγειν τὰ δὲ λαβεῖν. Εἰ δὲ τοῦτο, ἀδύνατον ^m ἔσται σῶ-
 7 ζεσθαι τὸ ζῶον. Διὸ καὶ ἡ γεῦσις ἐστίν ὥσπερ ἀφή ⁿ τις·
 τροφῆς γὰρ ἐστίν, ἡ δὲ τροφή τὸ σῶμα τὸ ἀπτόν. ^o Ψόφος
 δὲ καὶ ^p χρῶμα καὶ ὁσμὴ οὐ τρέφει, οὐδὲ ποιεῖ οὐτ' αὔξην
 οὐτε φθίσιν. ^v Ὡστε καὶ τὴν γεῦσιν ἀνάγκη ἀφήν εἶναί τινα,
 διὰ τὸ τοῦ ἀπτοῦ καὶ θρεπτικοῦ αἰσθησιν εἶναι. Αὗται μὲν
 οὖν ἀναγκαῖαι τῷ ζῳῷ, καὶ φανερόν ὅτι οὐχ οἷόν τε ἄνευ
 8 ἀφῆς ^q εἶναι ζῶον. Αἱ δὲ ἄλλαι τοῦ ^r τε εὖ ἔνεκα καὶ γένει
 ζῶων ἤδη οὐ τῷ τυχόντι, ἀλλὰ τισίν, οἷον τῷ πορευτικῷ
^s ἀνάγκη ὑπάρχειν· εἰ ^t γὰρ ^v μέλλει σῶζεσθαι, ^w οὐ ^x μόνον
 δεῖ ἀπτόμενον ^y αἰσθάνεσθαι ἀλλὰ καὶ ἀποθεῖν. Τοῦτο δ' ἂν
 εἴη, ^z εἰ διὰ τοῦ μεταξὺ αἰσθητικὸν εἴη τῷ ἐκείνῳ μὲν ὑπὸ τοῦ
 9 αἰσθητοῦ πάσχειν καὶ κινεῖσθαι, αὐτὸ δ' ὑπ' ἐκείνου. ^v Ὡσπερ
 γὰρ τὸ κινεῖν κατὰ τόπον μέχρι ^b τοῦ μεταβάλλειν ποιεῖ,
 καὶ τὸ ὥσαν ἕτερον ποιεῖ ὥστε ὠθεῖν, καὶ ἔστι διὰ μέσου ἡ
 κίνησις, ^c καὶ δὴ τὸ μὲν πρῶτον ^d κινεῖν ὠθεῖ οὐκ ὠθούμενον,
 τὸ δ' ἔσχατον μόνον ὠθεῖται οὐκ ^e ὥσαν, τὸ δὲ μέσον ἄμφω,
 πολλὰ δὲ μέσα, οὕτως ἐπ' ἀλλοιώσεως, πλὴν ^f ὅτι ^g μένοντος
 ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ^h ἀλλοιοῖ, οἷον ⁱ εἰ εἰς κηρὸν βάψειέ τις,
 μέχρι ^k τούτου ἐκινήθη, ^l ἕως ἔβαψεν· λίθος δὲ οὐδέν, ἀλλ'
 10 ὕδωρ μέχρι πόρρω. ^t Ὁ δ' ἄνθρωπος ἐπὶ πλεῖστον κινεῖται καὶ ποιεῖ
 καὶ πάσχει, ἐὰν ^m μένη καὶ εἰς ⁿ ἡ. Διὸ καὶ περὶ ἀνακλάσεως
 βέλτιον ἢ τὴν ὄψιν ἐξιούσαν ⁿ κλᾶσθαι, τὸν ἀέρα πάσχειν
 ὑπὸ τοῦ σχήματος καὶ χρώματος, μέχρι περ ^o οὐ ἂν εἰς ⁿ ἡ.

¹ μέλλοι T. ^m ἔστι T.X. ⁿ τις] τῆς U. ^o ψόφοι U. ^p χρώ-
 ματα W. ^q εἶναι τὸ ζ. L. ^r τε om. L. ^s ἀναγκαῖον W. ^t γὰρ] γε S.
^v μέλλοι W. ^w οὐ] οὐδέν T.U.X. ^x μόνον om. T.X. ^y αἰσθάνεσθαι]
 σῶζεσθαι T.W.X. ^z εἰ om. X. ^a περ om. T.X. ^b τοῦ] τούτου S.
^c καὶ δὴ τὸ μὲν πρ.] καὶ μὲν δὴ τὸ πρ. S.U, καὶ τὸ μὲν πρ. W, καὶ τὸ πρ.
 μὲν T.X, τὸ δὲ πρ. L. ^d κινεῖν] κινεῖ καὶ L. ^e ὠθεῖν X. ^f ὅτε V.
^g μένοντα V.W.X. ^h ἀλλοιοῖ] ἀλλ' S. ⁱ εἰ om. S. ^k τοῦ U.X.
^l ἕως οὐ ἔβ. V. ^m μένη S.U.X. ⁿ ἀνακλᾶσθαι L.W. ^o ἂν οὐ ἡ εἰς L,
 οὐ ἂν ἡ εἰς T.W.X.

Ἐπὶ δὲ τοῦ ^pλείου ἐστὶν εἶς· ^qδιὸ ^rπάλιν οὗτος τὴν ὄψιν
^sκινεῖ, ὥσπερ ἂν εἰ τὸ ἐν τῷ κηρῷ σημεῖον διεδίδото μέχρι
 τοῦ πέρατος.

Ὅτι δ' οὐχ οἶόν τε ^tἀπλοῦν εἶναι τὸ τοῦ ζῴου σῶμα, ¹³
 φανερόν, ^vλέγω δ' οἶον πύρινον ἢ ἀέρινον. Ἄνευ μὲν γὰρ
 ἀφῆς οὐδεμίαν ^wἐνδέχεται ἄλλην αἴσθησιν ἔχειν· τὸ γὰρ σῶμα
 ἀπτικὸν τὸ ἐμψυχον πᾶν, ὥσπερ εἴρηται. Τὰ δὲ ἄλλα ἔξω
 γῆς ^xαἰσθητήρια ^yμὲν ἂν γένοιτο, ^zπάντα δὲ ^aτῷ δι' ἐτέρου
 αἰσθάνεσθαι ποιεῖ τὴν αἴσθησιν καὶ διὰ τῶν μεταξύ. Ἡ δ' ²
 ἀφή τῷ ^bαὐτῶν ^cἄπτεσθαί ἐστιν, διὸ καὶ τοῦνομα τοῦτο
 ἔχει. Καίτοι καὶ τὰ ἄλλα αἰσθητήρια ἀφή αἰσθάνεται,
 ἀλλὰ δι' ^dἐτέρου· αὕτη δὲ δοκεῖ μόνη δι' αὐτῆς. Ὡστε τῶν
 μὲν τοιούτων στοιχείων οὐθέν ἂν εἴη σῶμα τοῦ ζῴου. Οὐδὲ
 δὴ γήϊνον. Πάντων γὰρ ἢ ἀφή τῶν ἀπτῶν ἐστὶν ὥσπερ ³
 μεσότης, καὶ δεκτικὸν τὸ αἰσθητήριον οὐ μόνον ὅσαι διαφο-
 ραὶ γῆς εἰσίν, ἀλλὰ καὶ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ τῶν ἄλλων
 ἀπτῶν ἀπάντων. Καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ὅστοις καὶ ταῖς θριξὶ
 καὶ τοῖς τοιούτοις μορίοις οὐκ αἰσθανόμεθα, ὅτι ^eγῆς ἐστίν.
 Καὶ τὰ φυτὰ διὰ τοῦτο οὐδεμίαν ^fἔχει αἴσθησιν, ὅτι ^gγῆς ⁴
^hἐστίν· ἄνευ δὲ ἀφῆς οὐδεμίαν ⁱοἶόν τε ἄλλην ὑπάρχειν,
 τοῦτο δὲ τὸ αἰσθητήριον οὐκ ἐστὶν οὔτε γῆς οὔτε ἄλλου τῶν
 στοιχείων οὐδενός. Φανερόν τοίνυν ὅτι ἀνάγκη μόνης ταύ-
 τῆς στερισκόμενα τῆς ^kαἰσθήσεως τὰ ζῶα ^lἀποθνήσκουν·
 οὔτε γὰρ ταύτην ^mἔχειν οἶόν τε μὴ ζῶον, οὔτε ζῶον ⁿὄν
 ἄλλην ἔχειν ἀνάγκη πλὴν ^oταύτης. Καὶ διὰ τοῦτο τὰ μὲν ⁵
 ἄλλα αἰσθητὰ ταῖς ὑπερβολαῖς οὐ ^pδιαφθείρει τὸ ζῶον, οἶον
 χρῶμα καὶ ψόφος καὶ ὁσμή, ἀλλὰ μόνον τὰ αἰσθητήρια, ^qἂν
 μὴ ^rκατὰ συμβεβηκός, οἶον ^sἂν ἅμα τῷ ψόφῳ ὧσις γένηται

^p τελείου X. ^q διότι T. ^r πάλιν] πάλιν καὶ W, om. L. ^s ἐκίνει X.
^t ἀπλοῦν εἶναι post σῶμα L. ^v λέγομεν U. ^w ἄλλην ἐνδέχεται S.U.V.
^x αἰσθητικά V.W. ^y μὲν om. T.X. ^z πᾶν T.X. ^a τὸ X. ^b αὐτῶν]
 ἀπτῶν W. ^c ἄπτεσθαι τε ἐστι X. ^d ἐτέρων L.V. ^e γῆ S. ^f αἴσθησιν
 ἔχει L.W. ^g γῆ S. ^h εἰσίν T.V.X. ⁱ ἄλλην οἶόν τε V.W. ^k αἰσθή-
 σεως ἀφῆς τὰ T.X. ^l ἀποθνήσκει L. ^m οἶόν τε μὴ ζῶον ὄν ἔχειν W.
ⁿ ὄν om. S.U.V. ^o ταύτην U.X, ταύτην (supra posito s) T. ^p διαφθ.]
 φέρει W. ^q ἂν μὴ om. T.X. ^r κατὰ] ἢ κατὰ L. ^s ἂν om. W.

καὶ πληγὴ, καὶ ὑπὸ ὀραμάτων καὶ ὀσμῆς ἕτερα κινεῖται, ^t ἃ
 6 τῇ ἀφῇ φθείρει. Καὶ ὁ χυμὸς ^v δὲ ἡ ἅμα συμβαίνει ἀπτι-
 κὸν εἶναι, ταύτῃ φθείρει. Ἡ δὲ τῶν ἀπτῶν ὑπερβολή, οἷον
^w θερμῶν καὶ ψυχρῶν καὶ σκληρῶν, ἀναιρεῖ τὸ ζῶον· παντὸς
 μὲν γὰρ ^x αἰσθητοῦ ὑπερβολὴ ἀναιρεῖ τὸ αἰσθητήριον, ὥστε
^y καὶ τὸ ἀπτὸν τὴν ἀφῆν, ταύτῃ δὲ ^z ὥρισται τὸ ^a ζῆν· ἄνευ
 7 γὰρ ἀφῆς δέδεικται ὅτι ἀδύνατον ^b εἶναι ζῶον. ^c Διὸ ἡ τῶν
 ἀπτῶν ὑπερβολὴ οὐ μόνον τὸ αἰσθητήριον φθείρει, ἀλλὰ καὶ
 τὸ ζῶον, ὅτι ἀνάγκη ^d μόνην ^e ἔχειν ταύτην. Τὰς δ' ἄλλας
 αἰσθήσεις ἔχει τὸ ζῶον, ὥσπερ εἴρηται, οὐ τοῦ εἶναι ἕνεκα
 ἀλλὰ τοῦ εἶναι, οἷον ὄψιν, ἐπεὶ ^f ἐν ἀέρι καὶ ὕδατι, ^g ὅπως ^h ὁρά,
ⁱ ὅλως δ' ἐπεὶ ἐν διαφανεῖ, γευσίν ^k τε διὰ τὸ ἡδὺ καὶ λυπη-
 ρόν, ἵνα αἰσθάνηται ^l τὸ ἐν τροφῇ καὶ ἐπιθυμῇ καὶ ^m κινῆται,
 ἀκοὴν δὲ ὅπως ⁿ σημαίνει τι αὐτῷ, ^o γλῶτταν δὲ ὅπως σημαίνει
 τι ἑτέρῳ.

^t ἃ om. L. ^v δὲ om. U. ^w θερμὸν καὶ ψυχρὸν καὶ σκληρὸν L.
^x ὑπερβολὴ αἰσθητοῦ L.W, αἰσθητικοῦ ὑπερβολὴ T.U.V. ^y καὶ om. W.
^z διώρισται S.T.U.X. ^a ζῶον T.X. ^b εἶναι τὸ ζ. W. ^c διὸ καὶ ἡ V.
^d μόνον U.X. ^e ταύτην ἔχειν W. ^f ἐν om. X. ^g πῶς L, om. S.U.
^h ὁρά om. U. ⁱ ὅλως] καὶ ὅλως X. ^k τε] δὲ L.S.U.W. ^l τὸ ἐν τροφῇ
 om. W. ^m κινεῖται U. ⁿ σημανῇ T.U.X, σημαίνεται (omisso τι) L.
^o γλῶτταν δὲ] καὶ γλῶτταν L.

ΠΕΡΙ ^a ΑΙΣΘΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ^b ΑΙΣΘΗΤΩΝ.

ΠΕΡΙ ΜΝΗΜΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΩΣ.

ΠΕΡΙ ΥΠΝΟΥ ΚΑΙ ΕΓΡΗΓΟΡΣΕΩΣ.

ΠΕΡΙ ΕΝΥΠΝΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΘ' ΥΠΝΟΝ ΜΑΝΤΙΚΗΣ.

ΠΕΡΙ ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΒΡΑΧΥΒΙΟΤΗΤΟΣ.

ΠΕΡΙ ΝΕΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΓΗΡΩΣ.

ΠΕΡΙ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΥ.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΠΝΟΗΣ.

^c ¹ **Ε**ΠΕΙ δὲ περὶ ψυχῆς καθ' αὐτὴν διώρισται ^d καὶ περὶ τῶν δυνάμεων ἐκάστης κατὰ μόριον αὐτῆς, ἐχόμενόν ἐστι ποιήσασθαι τὴν ἐπίσκεψιν περὶ τῶν ζώων καὶ τῶν ζῶν ἐχόντων ἀπάντων, τίνες εἰσὶν ἴδιαι καὶ τίνες κοιναὶ πράξεις αὐτῶν. Τὰ μὲν οὖν εἰρημένα περὶ ψυχῆς ὑποκείσθω, περὶ δὲ τῶν ^e λοιπῶν ^f λέγωμεν, καὶ πρῶτον περὶ τῶν πρώτων. Φαίνεται δὲ τὰ μέγιστα, καὶ τὰ κοινὰ καὶ ^g τὰ ἴδια τῶν ² ζώων, κοινὰ ^h τῆς ψυχῆς ὄντα καὶ τοῦ σώματος, οἷον αἴσθησις καὶ μνήμη καὶ θυμὸς καὶ ἐπιθυμία καὶ ὅλως ὄρεξις, καὶ πρὸς τούτοις ἡδονή ⁱ τε καὶ λύπη· καὶ ^k γὰρ ταῦτα σχεδὸν ὑπάρχει πᾶσι τοῖς ζώοις. Πρὸς δὲ τούτοις τὰ μὲν πάντων ³ ἐστὶ τῶν μετεχόντων ζωῆς κοινά, τὰ δὲ τῶν ζώων ἐνίοις. Τυγχάνουσι ¹ δὲ τούτων τὰ μέγιστα ^m τέτταρες ⁿ οὐσαι συζυγίαι τὸν ^o ἀριθμόν, οἷον ἐγρήγορις καὶ ὕπνος, καὶ νεότης καὶ γῆρας, ^p καὶ ἀναπνοή καὶ ^q ἐκπνοή, καὶ ζωὴ καὶ θάνατος· περὶ ὧν θεωρητέον, τί τε ἕκαστον αὐτῶν, καὶ διὰ τίνας αἰτίας

Codices libri de sensu E.L.M.P.S.U.Y. Tit. ^a αἰσθήσεων E.M.S.
^b αἰσθητῶν πρῶτον i.l, αἰσθητῶν βιβλία δύο c. ^c ἐπειδὴ Y. ^d καὶ] πρό-
τερον καὶ L.P.S.U. ^e λοιπῶν] κοινῶν M. ^f λέγωμεν E.Y. ^g τὰ ante
ἴδια om. L.P.S.U. ^h τῆς τε ψυχῆς. ⁱ τε om. L.P.S.U. ^k γὰρ om. S.
¹ δὴ M. ^m τέσσαρες M.S. ⁿ οὐσαι om. E.M.Y. ^o ἀριθμὸν μόναι
οἷον L.P.U. ^p καὶ ante ἀν. om. P. ^q ἐμπνοή Y.

⁴ συμβαίνει. Φυσικοῦ δὲ καὶ περὶ ὑγείας καὶ νόσου τὰς
 πρώτας ἰδεῖν ἀρχάς· ⁵ οὔτε γὰρ ὑγίειαν οὔτε νόσον οἶόν τε
 γίνεσθαι τοῖς ἐστερημένοις ζωῆς. Διὸ ⁶ σχεδὸν τῶν ⁷ τε περὶ
 φύσεως οἱ πλείστοι καὶ τῶν ἰατρῶν οἱ ⁸ φιλοσοφωτέως τὴν
 τέχνην μετιόντες, οἱ μὲν τελευτῶσιν εἰς ⁹ τὰ περὶ ἰατρικῆς,
¹⁰ οἱ δ' ἐκ τῶν περὶ φύσεως ἄρχονται περὶ ¹¹ τῆς ἰατρικῆς.
¹² Ὅτι ¹³ δὲ τὰ λεχθέντα κοινὰ τῆς τε ψυχῆς ¹⁴ ἐστὶ καὶ τοῦ
 σώματος, οὐκ ἄδηλον. Πάντα γὰρ τὰ μὲν μετ' αἰσθήσεως
 συμβαίνει, τὰ δὲ δι' αἰσθήσεως· ἔνια δὲ τὰ μὲν πάθη ταύτης
 ὄντα τυγχάνει, τὰ δ' ἔξεις, τὰ δὲ φυλακαὶ καὶ ¹⁵ σωτηρίαι,
 τὰ δὲ φθοραὶ καὶ στερήσεις. Ἡ δ' αἰσθησις ὅτι διὰ σώμα-
 τος γίνεται τῇ ψυχῇ, δῆλον ¹⁶ καὶ διὰ τοῦ λόγου καὶ τοῦ
¹⁷ λόγου χωρὶς. Ἀλλὰ περὶ μὲν αἰσθήσεως καὶ τοῦ αἰσθάνε-
 σθαι, ¹⁸ τί ἐστὶ καὶ διὰ τί συμβαίνει τοῖς ζώοις τοῦτο τὸ
 πάθος, εἴρηται ¹⁹ πρότερον ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς. Τοῖς δὲ
 ζώοις, ἡ μὲν ζῶον ἕκαστον, ²⁰ ἀνάγκη ὑπάρχειν αἰσθῆσιν· τού-
²¹ τω γὰρ τὸ ζῶον εἶναι καὶ μὴ ²² ζῶον διορίζομεν. Ἰδίᾳ ²³ δ'
 ἤδη καθ' ἕκαστον ἡ μὲν ἀφή καὶ γεῦσις ἀκολουθεῖ πᾶσιν ἐξ
 ἀνάγκης, ἡ μὲν ἀφή διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν ἐν ²⁴ τοῖς περὶ
 ψυχῆς, ἡ δὲ γεῦσις διὰ τὴν τροφήν· τὸ γὰρ ἡδὺ διακρίνει
 καὶ τὸ λυπηρὸν ²⁵ αὕτη ²⁶ περὶ τὴν τροφήν, ὥστε τὸ μὲν
²⁷ φεύγειν τὸ δὲ διώκειν, καὶ ὅλως ὁ χυμός ἐστὶ τοῦ ²⁸ θρεπτι-
²⁹ κοῦ ³⁰ μορίου ³¹ πάθος. Αἱ δὲ διὰ τῶν ἔξωθεν αἰσθήσεις
 τοῖς πορευτικοῖς αὐτῶν, οἷον ὄσφρησις καὶ ἀκοή καὶ ὄψις,
 πᾶσι μὲν τοῖς ³² ἔχουσι σωτηρίας ³³ ἕνεκεν ὑπάρχουσιν, ὅπως
 διώκωσί τε προαισθανόμενα τὴν τροφήν καὶ τὰ φαῦλα καὶ
 τὰ φθαρτικὰ φεύγωσι, τοῖς δὲ καὶ φρονήσεως τυγχάνουσι

¹ συμβαίνουσι L.P.S. ² οὐ γ. L. ³ σχεδὸν om. L.P.S.U. ⁴ τε
 om. E.M.P.Y. ⁵ φιλοσοφώτερον P. ⁶ τὸ M. ⁷ οἱ—ἰατρικῆς om. S.
⁸ τῆς om. L.P.S. ⁹ δὲ πάντα τὰ L.P. ¹⁰ ἐστὶ om. P. ¹¹ σωτηρία S.U.,
 τὰ μὲν σωτηρία E.Y., τὰ μὲν σωτηρίαι M. ¹² καὶ ante διὰ om. L. ¹³ τί
 ἐστὶ om. L. ¹⁴ πρότερον om. L.M. ¹⁵ ἀναγκαῖον P.S.U. ¹⁶ ζ. εἶναι
 διορ L. ¹⁷ δ' ἤδη] δὲ L.S.U. ¹⁸ τοῖς] τῷ L. ¹⁹ αὕτῃ E.M.S.Y., αὕτη
 ante καὶ τὸ λυπηρὸν L. ²⁰ παρὰ L. ²¹ φεύγειν S. ²² γευστικοῦ L.U.
 P μορίου] μορίου τῆς ψυχῆς P, om. E.M.Y. ²³ πάθους M. ²⁴ ἔχουσι]
 ὑπάρχουσι E.M.Y. ²⁵ ἕνεκα S.

τοῦ εὖ ἔνεκα· πολλὰς γὰρ εἰσαγγέλλουσι διαφοράς, ἐξ ὧν ἡ
 τε τῶν ^τνοητῶν ἐγγίνεται φρόνησις καὶ ἡ τῶν πρακτῶν.
 Αὐτῶν δὲ τούτων πρὸς μὲν τὰ ἀναγκαῖα ^νκρίπτων ἡ ὄψις ⁹
^ωκαὶ καθ' αὐτήν, πρὸς δὲ νοῦν ^χκαὶ κατὰ συμβεβηκὸς ἡ ἀκοή.
 Διαφορὰς ^γμὲν γὰρ πολλὰς ^zεἰσαγγέλλει καὶ παντοδαπὰς ¹⁰
^aἡ τῆς ὄψεως δυνάμεις διὰ τὸ πάντα ^bτὰ σώματα μετέχειν
 χρώματος, ὥστε καὶ τὰ κοινὰ διὰ ταύτης αἰσθάνεσθαι μάλι-
 στα (λέγω δὲ κοινὰ ^cσχῆμα, μέγεθος, ^dκίνησιν, ἀριθμόν).
 ἡ δ' ἀκοή ^eτὰς τοῦ ψόφου διαφορὰς μόνον, ὀλίγοις δὲ καὶ
^fτὰς τῆς φωνῆς. Κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ^gπρὸς φρόνησιν ^hἡ ¹¹
 ἀκοή πλείστον συμβάλλεται μέρος. Ὁ γὰρ λόγος αἰτίος
 ἐστὶ τῆς μαθήσεως ἀκουστὸς ὧν, οὐ καθ' αὐτὸν ἀλλὰ κατὰ
 συμβεβηκός· ἐξ ὀνομάτων γὰρ σύγκειται, τῶν δ' ὀνομάτων
 ἕκαστον σύμβολόν ἐστίν. Διόπερ φρονιμώτεροι τῶν ἐκ γε- ¹²
 νετῆς ἐστερημένων εἰσὶν ἑκατέρας ⁱτῆς αἰσθήσεως οἱ τυφλοὶ
 τῶν ^kἐνεῶν καὶ κωφῶν. Περὶ μὲν οὖν τῆς δυνάμεως ἣν ἔχει
 τῶν αἰσθήσεων ἑκάστη, πρότερον εἴρηται.

Τοῦ δὲ σώματος ἐν οἷς ¹ἐγγίγνεσθαι πέφυκεν αἰσθητη- ²
 ρίοις, ^mἔνιοι μὲν ζητοῦσι κατὰ τὰ στοιχεῖα τῶν σωμάτων·
 οὐκ εὐποροῦντες ⁿδὲ πρὸς τέτταρα πέντ' οὔσας συνάγειν,
 γλίσχονται περὶ τῆς πέμπτης. Ποιοῦσι δὲ ^oπάντες τὴν ²
 ὄψιν πυρὸς διὰ τὸ πάθους τινὸς ἀγνοεῖν τὴν αἰτίαν· θλι-
 βομένου γὰρ καὶ κινουμένου τοῦ ὀφθαλμοῦ φαίνεται πῦρ
^pἐκλάμπειν· τοῦτο δ' ἐν τῷ σκότει πέφυκε συμβαίνειν, ἡ
 τῶν βλεφάρων ἐπικεκαλυμμένων· γίνεται γὰρ καὶ ^qτότε
 σκότος. Ἐχει δ' ἀπορίαν τοῦτο καὶ ἑτέραν. Εἰ ^rγὰρ μὴ ³
 ἔστι λανθάνειν αἰσθανόμενον καὶ ὁρῶντα ^sὁρώμενόν τι,

^τ νοημάτων S.U. ^ν κρίστων L. ^ω καὶ om. E. ^χ καὶ om. S.U.
^γ μὲν om. L. ^z εἰσαγγέλλει ante ἡ U, post ὄψεως P. et, qui cum M.
 ἀγγέλλει, E.Y. ^a ἡ] καὶ Y. ^b τὰ om. L. ^c σχῆμα καὶ μέγεθος E.M.Y,
 μέγεθος σχῆμα P. ^d κίνησιν στάσιν ἀριθμόν L. ^e τὰς om. M. ^f τὰ Y.
^g εἰς L.S.U. ^h πλείστον ἡ ἀκοή L. ⁱ τῆς om. L. ^k ἐνεῶν nonnulli.
^l γίγνεσθαι M. ^m ἔνιοι] νῦν E.M.Y. ⁿ δὲ om. S. ^o τὴν ὄψιν πάν-
 τες P. ^p ἐκλάμπειν L. ^q τότ' ἐν σκότει L.S.U. ^r γὰρ καὶ μὴ M.
^s ὁρώμενόν τι] ὁρῶν μὲν ἀντία P, om. S.U.

ἀνάγκη ^τ ἄρ' αὐτὸν ^ν ἑαυτὸν ὁρᾶν τὸν ὀφθαλμόν. Διὰ τί
οὖν ἡρεμοῦντι τοῦτ' ^ω οὐ συμβαίνει; ^χ Τὰ δ' αἴτια τούτου,
καὶ τῆς ἀπορίας καὶ τοῦ δοκεῖν πῦρ εἶναι τὴν ὄψιν, ἐντεῦθεν
4 ληπτέον. Τὰ γὰρ λεία πέφυκεν ἐν τῷ ^υ σκότει λάμπειν, οὐ
μέντοι ^ζ φῶς γε ^α ποιεῖ, τοῦ δ' ὀφθαλμοῦ τὸ καλούμενον
μέλαν καὶ μέσον λεῖον ^β φαίνεται. Φαίνεται δὲ τοῦτο κινου-
μένου τοῦ ὅμματος διὰ ^ε τὸ συμβαίνειν ὥσπερ δύο γίνεσθαι
τὸ ἓν. Τοῦτο δ' ἡ ταχυτῆς ποιεῖ τῆς κινήσεως, ^δ ὥστε δοκεῖν
5 ἕτερον εἶναι τὸ ὁρῶν καὶ τὸ ὁρώμενον. Διὸ καὶ οὐ γίνεται,
^ε ἂν μὴ ταχέως καὶ ἐν σκότει τοῦτο συμβῇ· τὸ γὰρ λεῖον ἐν
τῷ σκότει πέφυκε λάμπειν, οἷον ^ς κεφαλαὶ ἰχθύων ^ε τινῶν
καὶ ^η ὁ τῆς σηπίας θολός· καὶ βραδέως μεταβάλλοντος τοῦ
ὅμματος οὐ ^ι συμβαίνει ὥστε δοκεῖν ἅμα ^κ ἐν καὶ δύο εἶναι τό
6 θ' ὁρῶν καὶ τὸ ὁρώμενον. ^λ Ἐκείνως δ' ^μ αὐτὸς ^ν αὐτὸν ὁρᾶ
^ο ὁ ὀφθαλμός, ὥσπερ καὶ ἐν τῇ ἀνακλάσει, ἐπεὶ εἴ γε πῦρ
ἦν, καθάπερ Ἐμπεδοκλῆς φησὶ καὶ ἐν τῷ Τιμαίῳ γέγρα-
πται, καὶ συνέβαινε τὸ ὁρᾶν ἐξιόντος ὥσπερ ἐκ λαμπτήρος
7 τοῦ φωτός, διὰ τί οὐ καὶ ἐν τῷ σκότει ἑώρα ἂν ἡ ὄψις; Τὸ
δ' ἀποσβέννυσθαι φάναι ἐν τῷ σκότει ἐξιούσαν, ὥσπερ ὁ
Τίμαιος λέγει, κενόν ἐστὶ παντελῶς· ^ρ τίς γὰρ ἀπόσβεσις
φωτός ἐστιν; Σβέννυται γὰρ ^q ἢ ὑγρῷ ἢ ψυχρῷ τὸ θερμόν
καὶ ξηρόν, οἷον δοκεῖ τό ^τ ἐν τοῖς ἀνθρακώδεσιν εἶναι πῦρ
8 καὶ ἡ φλόξ, ὧν τῷ φωτὶ οὐδέτερον φαίνεται ὑπάρχον. Εἰ
δ' ἄρα ὑπάρχει μὲν ἀλλὰ διὰ τὸ ἡρέμα ^ρ λανθάνει ἡμᾶς, ἔδει
μεθ' ἡμέραν τε ^ς καὶ ἐν τῷ ὕδατι ἀποσβέννυσθαι ^τ τὸ φῶς,
καὶ ἐν τοῖς πάγοις ^ν μᾶλλον γίνεσθαι σκότον· ἡ γοῦν φλόξ
καὶ τὰ πεπυρωμένα σώματα πάσχει τοῦτο· νῦν δ' ^ω οὐδὲν

^τ ἄρ'] γὰρ Y, γὰρ καὶ M. ^ν ἑαυτὸν om. E.M.P.Y. ^ω οὐ om. pr. S.
^χ τὸ δ' αἴτιον S.U. ^υ σκότῳ E.M.Y. ^ζ γε φῶς M. ^α ποιεῖν L.P.S.U.
^β φαίνεται om. P.S. ^ε τὸ] τοῦ S. ^δ ὥστε] τὸ U. ^ε ἂν L.P.S.U.
^ς κεφαλαὶ τε ἰχθ. S.U. ^ε τινές E.M.U.Y. ^η τὸ τῆς σ. θόλον M.P., τὸ
τῆς σ. ὄλον E.Y. ^ι συμβαίνειν E.M.Y. ^κ δύο καὶ ἐν L. ^λ ἐκείνος
E.P.Y. ^μ αὐτὸς om. E.M.Y. ^ν αὐτὸν Y, αὐτῶν pr. E. ^ο ὁ om. Y.
^ρ τίς—ὑδατι] τί γάρ ἐστιν S.U. ^q ἢ ἐν ὑγρῷ L. ^ρ λανθάνειν E.P.
^ς καὶ om. P. ^τ τὸ om. M. ^ν μάλιστα L. ^ω οὐδὲν P.

συμβαίνει τοιοῦτον. Ἐμπεδοκλῆς ^xδ' ἔοικε ὑνομίζοντι ^zὅτε ⁹ μὲν ἐξιόντος τοῦ φωτός, ὥσπερ εἴρηται πρότερον, βλέπειν λέγει ^aγούν ^bοὕτως.

Ὡς δ' ὅτε τις ^cπρόοδον νοέων ^dὠπλίσσατο λύχνον,
 χειμερινήν διὰ νύκτα πυρὸς σέλας αἰθομένοιο,
^eαἴψας παντοίων ἀνέμων λαμπτήρας ^fἀμουργούς,
 ἡ οἷτ' ἀνέμων ^hμὲν ⁱπνεῦμα ^kδιασκεδνᾶσιν ἀέντων,
^lφῶς δ' ^mἔξω διαθρῶσκον, ὅσον ταναώτερον ⁿἦεν,
^oλάμπεσκεν κατὰ βηλὸν ^pἀπειρέσιν ^qἀκτίνεσσιν·
 ὥς δὲ ^rτότ' ἐν ^sμήνιξι ^tἐεργμένον ^vὠγύγιον πῦρ
 λεπτῆσιν ^wὀθόνησι ^xλοχάζετο ^yκύκλωπα ^zκούρη·
 αἱ δ' ^aὑδατος ^bμὲν ^cβένθος ἀπέστεγον ^cἀμφινάοντος,
 πῦρ δ' ^dἔξω ^dδιαθρῶσκον, ^eὅσον ταναώτερον ἦεν.

Ὅτε μὲν ^fοὖν οὕτως ὁρᾶν φησίν, ὅτε δὲ ταῖς ^gἀπορροαῖς ^{io}
^hταῖς ἀπὸ τῶν ὀρωμένων. Δημόκριτος δ' ὅτι μὲν ὕδωρ
ⁱεἶναί φησι, λέγει καλῶς, ὅτι δ' οἶεται τὸ ὁρᾶν εἶναι τὴν
 ἔμφασιν, οὐ καλῶς· τοῦτο ^kμὲν γὰρ συμβαίνει ὅτι τὸ ὄμμα
 λείον, καὶ ἔστιν οὐκ ἐν ἐκείνῳ ἀλλ' ἐν τῷ ὀρῶντι ἀνάκλασις
 γὰρ τὸ πάθος. Ἀλλὰ καθόλου περὶ τῶν ἐμφαινομένων καὶ ⁱⁱ
^lἀνακλάσεως ^mοὐδὲν πω δῆλον ⁿἦν, ὥς ἔοικεν. ^oἌτοπον
 δὲ καὶ τὸ μὴ ἐπελθεῖν αὐτῷ ἀπορῆσαι διὰ τί ^pὁ ὀφθαλμὸς

^x δ' om. L. ^y νομίζειν τι E.i. ^z τότε P, τὸ E.M.i, τῇ U, om. S.
^a οὖν i. ^b οὕτως om. P. ^c πρόσοδον pr. S.U. ^d ὠπλίσσατο λ. L.V.W,
 ὠπλίσσ' αὐτολύχνον Ga. ^e αἴψα N.V. ^f ἀμουργούς M.l, ἀμουργούς Y,
 ἀμουργους (supra γ posito β) E. ^g αἷτ' E.M.P.Y.Ga. ^h μὲν om. N.V.
ⁱ πνεύματα E.Y.Ga. ^k διασκεδνᾶσιν N, διασκεδᾶσιν f. ^l πῦρ E.M.
 P.Y.Ga. et supra posito ἡ φῶς i.l. ^m ἔξω διάνταται τρεῖατο θεσπεσίησιν
 ὀθόνησιν διαθρῶσκον P. ⁿ ἡ N.V. ^o λάμπεσκε nonnulli. ^p ἀπειρέσιν
 N.V, ἀτηρέσιν m. ^q ἀκτίνεσσιν plerique. ^r τότ'] ὅτε S. ^s μήνιξιν U.Ga.l,
 μῆνι γοῦν N. ^t ἐεργμένον L, ἐεργμένον W, ἐελμένον E.M, ἐεκμένον Y, ἐκμέ-
 νων Ga. ^v ὠγύγιον N. ^w ὀθόνοισιν X, γ' ὀθόνησιν corr. V, χθονίησι
 E.M.Y.Ga.i.l, χοανῆσιν P. ^x λοχάζετο E.M.Y.i.l, λοχάζεται Ga, ἐχεί-
 ατο L, ἐχεύατο ceteri. ^y κύκλωπα Q.Ha.c.f.m. ^z κούρον Ga. ^a μὲν
 om. N.V. ^b βένθος N.c. ^c ἀμφινάεντος vel ἀμφινάεντος E.N.P.S.U.
 V.W.Y.i.l, ἀμφὶ καέντος M. ^d διαθρῶσκον] διέεσκον P. ^e ὅσῳ U.
^f οὖν om. E.L.M.U.Y. ^g ἀπορροαῖς U. ^h ταῖς ἀπὸ] τῶν ἀπὸ M,
 om. S.U. ⁱ φησὶν εἶναι U, εἶναι φασὶν P. ^k μὲν om. L. ^l ἀνακλά-
 σεων P.S.U. ^m οὐδέ E.L.M.S.Y. ⁿ ἦν] ἦν αὐτῷ L.M, ἦν ἀστῶ S.
^o ἄτομον M. ^p ὁ om. U

ὁρᾷ μόνον, τῶν δ' ἄλλων οὐδὲν ἐν οἷς ἐμφαίνεται τὰ εἶδωλα.
 Τὸ μὲν ^q οὖν ^r τὴν ὄψιν εἶναι ὕδατος ἀληθὲς μὲν, οὐ μέντοι
 συμβαίνει τὸ ὁρᾶν ἢ ὕδωρ ἄλλ' ἢ διαφανές· ὃ καὶ ἐπὶ τοῦ
 12 ἀέρος κοινόν ἐστιν. Ἄλλ' εὐφυλακτότερον καὶ ^s εὐπιλητό-
 τερον τὸ ὕδωρ τοῦ ^t ἀέρος· διόπερ ^v ἡ κόρη καὶ τὸ ὄμμα
 ὕδατός ἐστιν. ^w Τοῦτο δὲ καὶ ἐπ' ^x αὐτῶν τῶν ἔργων ^y δῆ-
 λον· φαίνεται γὰρ ^z ὕδωρ τὸ ἐκρέον ^a διαφθειρομένων, καὶ ἔν
^b γε τοῖς πάμπαν ἐμβρύοις τῇ ^c ψυχρότητι ^d ὑπερβάλλον
 13 ^e καὶ τῇ λαμπρότητι. Καὶ τὸ ^f λευκὸν ^g τοῦ ὀμματος ἐν
 τοῖς ἔχουσιν ^h αἷμα πῖον καὶ λιπαρόν· ⁱ ὅπερ διὰ τοῦτ' ἐστὶ,
 πρὸς τὸ διαμένειν τὸ ὑγρὸν ἄπηκτον. Καὶ διὰ τοῦτο τοῦ
 σώματος ^k ἀρριγώτατον ὁ ὀφθαλμός ἐστιν· οὐδεὶς γὰρ πω
^l τὸ ἐντὸς τῶν ^m βλεφάρων ἐρρίγωσεν. Τῶν δ' ἀναίμων
ⁿ σκληρόδερμοι οἱ ὀφθαλμοὶ εἰσι, καὶ τοῦτο ποιεῖ τὴν σκέ-
 14 πην. Ἄλογον δὲ ὅλως τὸ ἐξιόντι τινὶ τὴν ὄψιν ὁρᾶν, ^o καὶ
 ἀποτείνεσθαι μέχρι τῶν ἄστρων, ἢ μέχρι τινὸς ἐξιούσαν
 συμφύεσθαι, καθάπερ λέγουσί τινες. Τούτου μὲν γὰρ βέλ-
 τιον τὸ ^p ἐν ἀρχῇ συμφύεσθαι ^q τοῦ ὀμματος. Ἀλλὰ καὶ
 τοῦτο εὐηθές· τό ^r τε γὰρ συμφύεσθαι τί ἐστὶ φωτὶ πρὸς
 φῶς; ^s Ἡ πῶς οἶόν θ' ^t ὑπάρχειν; Οὐ γὰρ τῷ τυχόντι
 15 συμφύεται τὸ τυχόν. ^u Τό ^v τ' ἐντὸς τῷ ἐκτὸς πῶς; Ἡ
 γὰρ μῆνιγξ μεταξύ ἐστιν. Περὶ μὲν ^w οὖν τοῦ ἄνευ φωτὸς
 μὴ ὁρᾶν εἴρηται ἐν ἄλλοις· ἀλλ' εἴτε φῶς εἴτ' ἀήρ ἐστὶ τὸ
 μεταξύ ^x τοῦ ὀρωμένου καὶ τοῦ ὀμματος, ἢ διὰ τούτου κίνησις
 ἐστὶν ^y ἡ ποιοῦσα τὸ ὁρᾶν. Καὶ εὐλόγως τὸ ἐντὸς ἐστὶν

^q οὖν om. Y. ^r εἶναι τὴν ὄψιν P. ^s εὐπειλητότερον P, εὐποληπτό-
 τερον L.S.U. ^t ἀέρος] ἀέρος ἐστὶ P.S.U. ^v ἡ] καὶ ἡ P. ^w τοῦτο δέ]
 καὶ τοῦτο ἐστὶ P.S.U. ^x αὐτῶν om. P. ^y δῆλον om. S.U. ^z τὸ ἐκρέον
 ὕδωρ S. ^a διαφθ. τῶν ὀφθαλμῶν καὶ L.P.S.U. ^b γε] τε P, om. E.M.Y.
^c λαμπρότητι L. ^d ὑπερβ.] ὑπερβ. ἐστὶ L.P.S. ^e καὶ τῇ λαμπρότητι
 ante ὑπερβάλλον S, καὶ τῇ στιλπνότητι L. ^f λευκὸν] λαμπρὸν S.U.
^g τοῦ] τὸ L. ^h πῖον αἷμα M, αἷμα πλείον E.M.Y. ⁱ ὅπερ om. P.U.
^k ἀρριγώτατον E.L.U.Y, ἀρριγώτατον S, ἀριγώτερον M. ^l τὸ] τὰ P.U.
^m βλεφάρων] ὀμμάτων L. ⁿ σκληρότεροι S.U. ^o καὶ] καὶ ἡ P.S.U.
^p ἐν] ἐπ' P. ^q τοῦ—γὰρ συμφύεσθαι om. pr. S. ^r τε om. L. ^s ὑπάρ-
 χειν τοῦτο; οὐ S.U. ^t τῷ τ' ἐντὸς τὸ ἐκτὸς S.U, τῷ τ' ἐκτὸς τὸ ἐντὸς P.
^v οὖν om. S. ^w τοῦ ante ὀρ. om. Y. ^x ἡ om. S.U.

ὑδατος· διαφανές γὰρ τὸ ὕδωρ. Ὅραται δὲ ὥσπερ καὶ ἔξω ¹⁶
οὐκ ἄνευ φωτός, οὕτω ^γ καὶ ἐντός· διαφανές ἄρα δεῖ εἶναι.
^z Καὶ ἀνάγκη ὕδωρ εἶναι, ^a ἐπειδὴ οὐκ ἀήρ. Οὐ γὰρ ἐπὶ
^b τοῦ ἐσχάτου ὁμματος ἢ ψυχὴ ^c ἢ τῆς ψυχῆς τὸ ^d αἰσθη-
τήριόν ἐστιν, ἀλλὰ δῆλον ὅτι ἐντός· διόπερ ἀνάγκη διαφανές
εἶναι καὶ δεκτικὸν φωτός τὸ ἐντὸς τοῦ ὁμματος. Καὶ τοῦτο ¹⁷
καὶ ἐπὶ τῶν συμβαινόντων δῆλον· ^e ἤδη γὰρ τισι πληγεῖσιν
ἐν ^f πολέμῳ παρὰ τὸν κρόταφον οὕτως ὥστ' ^g ἐκτμηθῆναι
τοὺς πόρους τοῦ ὁμματος, ἔδοξε ^h γενέσθαι σκότος ὥσπερ
λύχνου ἀποσβεσθέντος, διὰ τὸ οἶον λαμπτήρᾳ τινα ἀποτμη-
θῆναι τὸ διαφανές, τὴν καλουμένην κόρην. Ὡστ' εἴπερ ⁱ τοῦ- ¹⁸
των τι συμβαίνει, καθάπερ λέγομεν, φανερόν ^k ὥς δεῖ τοῦτον
τὸν τρόπον ἀποδιδόναι καὶ προσάπτειν ἕκαστον τῶν αἰσθη-
τηρίων ἐνὶ τῶν στοιχείων. Τοῦ μὲν ὁμματος τὸ ὁρατικὸν
ὑδατος ὑποληπτέον, αἶρος δὲ τὸ τῶν ψόφων αἰσθητικόν,
πυρός δὲ τὴν ὀσφρησιν. Ὁ γὰρ ^l ἐνεργεία ἢ ὀσφρησις, ¹⁹
τοῦτο δυνάμει τὸ ὀσφραντικόν· τὸ γὰρ αἰσθητὸν ἐνεργεῖν
ποιεῖ τὴν αἴσθησιν, ὥστ' ὑπάρχειν ^m ἀνάγκη ⁿ αὐτὴν δυνάμει
πρότερον. Ἡ ^o δ' ὁσμὴ ^o καπνώδης τίς ἐστιν ἀναθυμίασις, ἢ
^p ἀναθυμίασις ^p ἢ καπνώδης ^q ἐκ πυρός. Διὸ καὶ ^r τῷ περὶ ²⁰
τὸν ἐγκεφάλον τόπῳ ^s τὸ τῆς ὀσφρήσεως ^t αἰσθητήριόν ἐστιν
ἴδιον· δυνάμει γὰρ ^v θερμὴ ἢ τοῦ ψυχροῦ ὕλη ἐστίν. Καὶ
ἢ τοῦ ^w ὁμματος γενέσεις τὸν αὐτὸν ἔχει τρόπον· ἀπὸ τοῦ
ἐγκεφάλου γὰρ συνέστηκεν· οὗτος ^x γὰρ ὑγρότατος καὶ ψυ-
χρότατος τῶν ἐν τῷ σώματι μορίων ἐστίν. Τὸ δ' ἀπτικὸν ²¹
γῆς. Τὸ δὲ γευστικὸν εἶδός ^y τι ἀφῆς ἐστίν. Καὶ διὰ
τοῦτο πρὸς τῇ καρδίᾳ τὸ αἰσθητήριον αὐτῶν, τῆς ^z τε γεύ-

^γ καὶ τὸ ἐντός P. ^z καὶ ἀνάγκη] ἀνάγκη ἄρα P.S.U. ^a ἐπεὶ M. ^b τοῦ
ἐσχάτου τοῦ ὁμματος S.U. ^c ἢ] καὶ L. ^d αἰσθητικόν M.P.S.U.Y.
^e ἤδη γὰρ τισι] τισὶ γὰρ S.U. ^f πολέμοις Y, πόλεμοι E. ^g ἀποτμηθῆναι
P.S.U. ^h γίνεσθαι P.U. ⁱ τούτων τι] ἐπὶ τούτων L.P.S.U. ^k ὥς εἰ
δεῖ L.P.S.U. ^l ἐνεργεία om. L. ^m ἀναγκαῖον E.L.M.Y. ⁿ αὐτὴν]
αὐτὴν δ P.U, αὕτη δ S. ^o καπν. ἀναθ. ἐστίν E.M.U.Y. ^p ἢ om. S.
et pr. U. ^q ἔμπυρος corr. P. ^r τῷ ante τόπῳ P.S.U. ^s τὸ] τῷ P.
^t ἴδιον αἰσθ. ἐστίν P. ^v θερμόν M. ^w αἵματος E.Y. ^x γὰρ καὶ ὑγρό-
τατος M. ^y τι] τῆς Y. ^z τε om. E.M.Y.

σεως καὶ τῆς ἀφῆς· ἀντίκειται γὰρ τῷ ἐγκεφάλῳ αὕτη, καὶ ἔστι ^a θερμότατον τῶν μορίων. Καὶ περὶ μὲν τῶν αἰσθητικῶν τοῦ σώματος μορίων ἔστω τοῦτον τὸν τρόπον διωρισμένα.

- 3 Περὶ ^b δὲ τῶν αἰσθητῶν τῶν καθ' ἕκαστον αἰσθητήριον, οἷον λέγω χρώματος καὶ ψόφου καὶ ὀσμῆς καὶ χυμοῦ καὶ ἀφῆς, καθόλου μὲν εἴρηται ἐν ^c τοῖς περὶ ψυχῆς, τί ^d τὸ ἔργον αὐτῶν καὶ τί τὸ ἐνεργεῖν καθ' ἕκαστον τῶν αἰσθητηρίων· τί δέ ποτε ^e δεῖ λέγειν ὅτι οὖν αὐτῶν, οἷον ^f τί χρῶμα ἢ ^g τί ψόφον ἢ ^h τί ὀσμὴν ἢ χυμόν, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ ἀφῆς, ⁱ ἐπισκεπτέον, καὶ πρῶτον περὶ χρώματος. Ἔστι μὲν οὖν ἕκαστον διχῶς λεγόμενον, τὸ μὲν ἐνεργεῖα τὸ δὲ δυνάμει. Τὸ μὲν οὖν ἐνεργεῖα χρῶμα καὶ ^k ὁ ψόφος πῶς ἐστὶ τὸ αὐτὸ ἢ ἕτερον ταῖς κατ' ἐνέργειαν αἰσθήσεσιν, οἷον ὁράσει καὶ ἀκούσει, εἴρηται ἐν ^l τοῖς περὶ ψυχῆς· τί δὲ ^m ἕκαστον αὐτῶν οὖν ⁿ ποιήσει τὴν αἴσθησιν καὶ τὴν ἐνέργειαν, ^o νῦν ^p λέγωμεν.
- 3° Ὡς περ οὖν εἴρηται περὶ φωτὸς ^q ἐν ἐκείνοις, ὅτι ἐστὶ χρῶμα τοῦ διαφανοῦς κατὰ συμβεβηκός· ὅταν γὰρ ^r ἐνῇ τι πυρῶδες ^s ἐν διαφανεῖ, ἢ μὲν παρουσία φῶς, ἢ δὲ στέρησίς ἐστι ^t σκοτός. Ὁ δὲ λέγομεν διαφανές, οὐκ ἔστιν ἴδιον ^u αἶρος ἢ ὕδατος οὐδ' ^v ἄλλου τῶν οὕτω λεγομένων σωμάτων, ἀλλὰ ^w τίς ^x ἐστὶ ^y κοινὴ φύσις καὶ δύναμις, ἢ χωριστὴ μὲν οὐκ ἔστιν, ἐν τούτοις δ' ἐστὶ, καὶ ^z τοῖς ἄλλοις σώμασιν ἐνυπάρχει, τοῖς μὲν μᾶλλον τοῖς δ' ἥττον. Ὡς περ οὖν καὶ τῶν ⁵ σωμάτων ἀνάγκη τι εἶναι ἔσχατον, καὶ ταύτης. Ἡ μὲν οὖν τοῦ φωτὸς φύσις ἐν ἀορίστῳ ^a τῷ διαφανεῖ ἐστίν· τοῦ δ' ἐν τοῖς σώμασι διαφανοῦς τὸ ἔσχατον, ὅτι μὲν εἴη ^b ἂν τι,

^a θερμότης L. ^b δὲ τῶν καθ' ἕκαστον αἰσθητηρίων αἰσθητῶν L.
^c τῷ M. ^d τὸ om. M. ^e δεῖ om. S.U. ^f τί] τὸ Y, τί τὸ L.S.U.
^g τί] τὸν L.S.U. ^h τί] τὴν L.U, om. P.S. ⁱ σκεπτέον L. ^k ὁ
om. S.U. ^l τοῖς] τῷ L. ^m ὃν ἕκαστον αὐτῶν L. ⁿ ποιεῖ P. ^o νῦν
om. P.S.U. ^p λέγομεν E.Y. ^q ἐν om. E.Y. ^r ἐνῇ] ἢ P.S.U.
^s ἐν τῷ διαφανεῖ P.S. ^t ὕδ. ἢ αἶρος P. ^v ἄλλων Y. ^w τις om. S.U.
^x ἐστὶ om. P. ^y κοινὴ L. ^z τοῖς] ἐν τοῖς P.S.U, om. L. ^a τῷ om.
L.P.S.U. ^b ἂν τι P. cum pr. S. et corr. U: ceteri παντὶ.

δηλον, ὅτι δὲ τοῦτ' ἐστὶ τὸ χρῶμα, ^c ἐκ τῶν συμβαινόντων φανερόν. ^d Τὸ γὰρ χρῶμα ^e ἢ ἐν τῷ πέρατι ἐστὶν ^f ἢ πέρας· διὸ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι τὴν ἐπιφάνειαν ^g χροῖαν ^h ἐκάλουν. Ἔστι μὲν ⁱ γὰρ ἐν τῷ τοῦ σώματος πέρατι, ἀλλ' οὐ ^k τι τὸ τοῦ σώματος πέρας, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν φύσιν δεῖ νομίζειν, ^l ἥπερ καὶ ἔξω χρωματίζεται, ταύτην καὶ ἐντός. Φαίνεται δὲ ^m καὶ ἀήρ καὶ ὕδωρ ⁿ χρωματιζόμενα· καὶ γὰρ ἡ ^o αὐγὴ τοιοῦτόν ἐστιν. Ἄλλ' ἐκεῖ μὲν διὰ τὸ ἐν ἀορίστῳ οὐ ^p τὴν αὐτὴν ἐγγύθεν καὶ ^r προσιούσι καὶ πόρρωθεν ἔχει ^q χροῖαν οὐθ' ὁ ἀήρ οὐθ' ἡ θάλαττα· ἐν δὲ τοῖς σώμασιν εἰ μὴ τὸ περιέχον ποιῇ ^s τὸ μεταβάλλειν, ^t ὥριστα καὶ ἡ φαντασία τῆς χροῆς. Δῆλον ἄρα ὅτι τὸ αὐτὸ κακεῖ ^u κἀνθάδε δεκτικὸν ^v τῆς χροῆς ἐστίν. ^w Τὸ ἄρα διαφανὲς καθ' ὅσον ^x ὑπάρχει ^y ἐν τοῖς σώμασιν (ὑπάρχει δὲ ^z μᾶλλον καὶ ἥττον ἐν πᾶσι) χρώματος ποιεῖ μετέχειν. Ἐπεὶ δ' ἐν πέρατι ἡ χροῆς, τούτου ^a ἂν ^b ἐν πέρατι εἴη. Ὡστε χρῶμα ^c ἂν ^d εἴη τὸ τοῦ διαφανοῦς ἐν ^e σώματι ὠρισμένῳ πέρας. Καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ^f διαφανῶν, οἶον ὕδατος καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον, καὶ ^g ὅσοις ^h φαίνεται χρῶμα ἴδιον ὑπάρχειν κατὰ τὸ ἔσχατον, ὁμοίως πᾶσιν ὑπάρχει. Ἔστι μὲν οὖν ἐνεῖναι ἐν τῷ διαφανεῖ τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐν τῷ ἀέρι ποιεῖ φῶς, ἔστι δὲ μή, ἀλλ' ἐστερηθῆναι. Ὡςπερ ⁱ οὖν ἐκεῖ τὸ μὲν φῶς τὸ δὲ σκότος, οὕτως ἐν τοῖς σώμασιν ἐγγίνεται τὸ λευκὸν καὶ ^j τὸ μέλαν. Περὶ δὲ τῶν ^k ἄλλων χρωμάτων ἥδη ^l διελομένους ποσαχῶς ἐνδέχεται γίνεσθαι λεκτέον. Ἐνδέχεται μὲν ^m γὰρ παρ' ἀλλήλα τιθέμενα ⁿ τὸ ^o λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, ὥσθ' ἐκάτερον μὲν εἶναι ^p ἀόρατον

^c ἐκ—γὰρ χρῶμα om. S. ^d τό τε γὰρ P.U. ^e ἢ om. P. ^f ἢ] ἢ P. ^g χροῖαν P.S.U. ^h καλοῦσιν γρ. E. ⁱ γὰρ] οὖν S.U. ^k τι om. P.S.U. ^l εἴπερ P. ^m καὶ post δὲ om. S. ⁿ χρωματιζόμενον P.S.U. ^o αὐγὴ τὸ τοιοῦτόν S.U. ^p προσιούσιν S. et pr. U. ^q χροῖαν P.S.U. ^r τὸ ante μετ. om. P.S.U. ^s ὥριζεται S.U. ^t δεκτικὸν κἀνθάδε U, καὶ ἐνταῦθα δεκτικὸν P. ^u τῆς om. pr. U. ^w τὸ δ' ἄρα M. ^x ἐνυπάρχει τοῖς L. ^y μᾶλλον καὶ] ἢ μᾶλλον ἢ P.S.U. ^z ἐν π.] πέρας τι P. ^a εἴκη Y. ^b χρώματι S. ^c ὅσων S.U. ^d φαίνεται τι χρῶμα P. ^e οὖν] γὰρ M. ^f τὸ om. E.Y. ^g διελομένοις L. ^h γὰρ καὶ π. L. ⁱ τὸ] τό τε P.U. ^k μέλαν καὶ τὸ λευκὸν P. ^l ἀόρατον ante εἶναι L, ante τὸ δ' P.

διὰ ^mσμικρότητα, τὸ δ' ἐξ ἀμφοῖν ὁρατὸν οὕτω γίνεσθαι.
¹¹Τοῦτο γὰρ οὔτε ⁿλευκὸν οἶόν τε φαίνεσθαι οὔτε μέλαν·
ἐπεὶ δ' ἀνάγκη ^oμέν τι ἔχειν ^pχρῶμα, τούτων δ' οὐδέτερον
δυνατόν, ἀνάγκη μικτόν ^qτι εἶναι καὶ εἰδός τι χροῶς ἕτερον.
¹²Ἔστι μὲν οὖν οὕτως ὑπολαβεῖν πλείους εἶναι χροῶς παρὰ τὸ
λευκὸν καὶ ^rτὸ μέλαν, πολλὰς δὲ τῷ λόγῳ· τρία γὰρ πρὸς
δύο, καὶ τρία πρὸς ^sτέτταρα, καὶ κατ' ἄλλους ἀριθμοὺς ἔστι
παρ' ἄλληλα κείσθαι, τὰ δ' ὅλως κατὰ μὲν λόγον μηδένα,
καθ' ὑπεροχὴν δέ τινα καὶ ἑλλειψιν ἀσύμμετρον, καὶ τὸν
αὐτὸν ^tδὴ τρόπον ἔχειν ταῦτα ταῖς συμφωνίαις· τὰ μὲν
^vγὰρ ἐν ἀριθμοῖς εὐλογίστοις ^wχρώματα, καθάπερ ἐκεῖ τὰς
συμφωνίας, ^xτὰ ἥδιστα τῶν χρωμάτων εἶναι δοκοῦντα, οἷον
τὸ ^yἀλουργὸν ^zκαὶ φοινικῶν ^aκαὶ ὀλίγ' ^bἅττα τοιαῦτα, δι'
ἣνπερ αἰτίαν ^cκαὶ αἱ συμφωνίαι ὀλίγαι, τὰ δὲ μὴ ἐν ἀριθμοῖς
^dτᾶλλα χρώματα, ἣ ^eκαὶ πάσας τὰς χροῶς ἐν ἀριθμοῖς εἶναι,
τὰς ^fμὲν τεταγμένας τὰς δὲ ἀτάκτους, καὶ αὐτὰς ταύτας,
ὅταν μὴ καθαραὶ ᾖσι, διὰ τὸ μὴ ἐν ἀριθμοῖς εἶναι ^gτοιαύτας
¹³γίνεσθαι. Εἰς μὲν οὖν τρόπος τῆς γενέσεως τῶν χρωμάτων
οὗτος, εἰς δὲ ^hτὸ φαίνεσθαι δι' ἀλλήλων, οἷον ἐνίοτε οἱ ⁱγρα-
φῆς ^kποιοῦσιν, ἑτέραν χροῶν ἐφ' ^lἑτέραν ^mἐναργεστέραν
ἐπαλείφουσιν, ὥσπερ ὅταν ἐν ὕδατί ⁿτι ἢ ^oἐν ἀέρι ^pβούλων-
ται ποιῆσαι φαινόμενον, ^qκαὶ οἷον ^rὁ ἥλιος καθ' αὐτὸν μὲν
¹⁴λευκὸς φαίνεται, διὰ δ' ἀχλὺς ^sκαὶ καπνοῦ φοινικῶν. Πολ-
λαὶ δὲ καὶ οὕτως ἔσονται χροῶι τὸν αὐτὸν τρόπον τῷ ^tπρό-
τερον εἰρημένῳ· λόγος γὰρ ἂν εἴη τις τῶν ἐπιπολῆς ^vπρὸς

^m μικρότητα P.S.U. ⁿ λ. οὔτε μέλαν οἶόν τε γίνεσθαι L. ^o ἔχειν
μέν τι L.S.U. ^p τὸ χρῶμα M. ^q τι εἶναι] τε εἶναι P.S.U. ^r τὸ
alterum om. S. ^s τέσσαρα L. ^t δὴ] δεῖ M. ^v γὰρ om. S.U, post
ἀριθμοῖς ponit P. ^w χρώματος E.M. ^x τὰ] ταῦτα δ' P, om. E.M.Y.
^y ἀλουργοῦν E.M.Y. ^z καὶ τὸ φ. P.S.U. ^a καὶ om. P. ^b ἅττα] δὲ
τὰ P.S.U. ^c καὶ om. L.S.U. ^d τᾶλλα—ἀριθμοῖς om. E.Y. ^e καὶ
om. P. ^f μὲν om. P. ^g τοιαῦτα M. ^h τὸ] τῷ S.U, om. Y. ⁱ γραφῆς
E: ceteri γραφεῖς. ^k ποιοῦσιν ante οἱ P. ^l ἑτέρα E.M.Y. ^m ἐνε-
ργεστέραν E.Y. ⁿ τι om. S.U. ^o ἐν om. P.S. ^p βούλωνται τι
ποιῆσαι P.S.U. ^q καὶ om. U. ^r ὁ om. S.U. ^s καὶ om. P. ^t προ-
τέρῳ L. ^v πρὸς L.

^ω τὰ ἐν βάθει, τὰ δὲ καὶ ὅλως οὐκ ἐν λόγῳ. Τὸ μὲν οὖν, ¹⁵
 ὥσπερ ^κ καὶ οἱ ἀρχαῖοι, ^υ λέγειν ^ζ ἀπορροίας εἶναι ^α τὰς
 χροίας καὶ ὁράσθαι διὰ τοιαύτην αἰτίαν ἄτοπον· ^β πάντως
 γὰρ δι' ἀφῆς ἀναγκαῖον ^ε αὐτοῖς ποιεῖν τὴν αἴσθησιν, ὥστ'
 εὐθὺς κρεῖττον φάναι τῷ κινεῖσθαι ^δ τὸ μεταξὺ τῆς αἰσθήσεως
 ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ γίνεσθαι τὴν αἴσθησιν, ^ε ἀφῆ καὶ μὴ ταῖς
 ἀπορροαίαις. Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν παρ' ἄλληλα κειμένων ἀνάγκη ¹⁶
 ὥσπερ καὶ μέγεθος λαμβάνειν ἀόρατον, οὕτω καὶ χρόνον
 ἀναίσθητον, ἵνα ^ε λάθωσιν αἱ κινήσεις ἀφικνούμεναι καὶ ἐν
^ε δοκῇ εἶναι διὰ τὸ ἅμα φαίνεσθαι. Ἐνταῦθα δὲ οὐδεμία
 ἀνάγκη, ἀλλὰ τὸ ἐπιπολῆς χρῶμα ^η ἀκίνητον ὄν καὶ κινού-
 μενον ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου οὐχ ὁμοίαν ποιήσῃ τὴν κίνησιν.
^ι Διὸ καὶ ἕτερον ^κ φαίνεται καὶ οὔτε λευκὸν οὔτε μέλαν.
 Ὡστ' εἰ μὴ ἐνδέχεται μηδὲν εἶναι μέγεθος ἀόρατον, ¹⁷
 πᾶν ἔκ τινος ^μ ἀποστήματος ὁρατόν, καὶ αὕτη ^ν τις ἂν εἴη
^ο χρωμάτων μίξις. Κακείνως δ' οὐδὲν ^ρ κωλύει φαίνεσθαί
 τινα χροάν ^ι κοινὴν τοῖς πόρρωθεν· ὅτι ^ε γὰρ οὐκ ἔστιν οὐδὲν
 μέγεθος ἀόρατον, ἐν τοῖς ὕστερον ἐπισκεπτέον. Εἰ δ' ἐστὶ ¹⁸
 μίξις τῶν σωμάτων μὴ μόνον τὸν τρόπον τοῦτον ὅνπερ οἶον-
 ταί ^ς τινες, παρ' ἄλληλα τῶν ἐλαχίστων τιθεμένων, ἀδήλων
 δ' ἡμῖν διὰ τὴν αἴσθησιν, ἀλλ' ὅλως ^ε πάντῃ ^ν πάντως, ὥσπερ
 ἐν ^ω τοῖς περὶ μίξεως εἴρηται καθόλου περὶ πάντων. Ἐκείνως ¹⁹
 μὲν γὰρ μίγνυται ^κ ταῦτα μόνον ὅσα ἐνδέχεται διελεῖν εἰς τὰ
 ἐλάχιστα, καθάπερ ἀνθρώπους ^υ ἵππους ἢ τὰ σπέρματα· τῶν
 μὲν γὰρ ἀνθρώπων ^ζ ἄνθρωπος ^α ἐλάχιστος, τῶν δ' ἵππων
^β ἵππος· ὥστε τῇ τούτων παρ' ἄλληλα θέσει ^ε τὸ πλῆθος

^ω τὸ ἐν S.U. ^κ καὶ om. L.P.S.U. ^υ λέγουσιν P. ^ζ ἀπόρροϊαν
 S.U., ἀπορίαν P. ^α τὰς χροίας L, τῆς χροίας pr. S, τὴν χροάν P.U. et
 rc. S. ^β ἀπάντων L.P.S.U. ^ε αὐτοῖς post αἴσθησιν L. ^δ τὸ] τῷ M.
^ε ἀφῆ καὶ μὴ ταῖς] ἢ ἀφῆ καὶ ταῖς L, ἢ ἀφῆ καὶ S.U, ἢ ἀφῆ καὶ P.
^ε λανθάνωσιν P.S.U. ^ε δοκεῖ M. ^η κινήτὸν E.M.Y. ^ι διὸ καὶ] διὰ
 τὸ S.U, διὸ E.M.P. ^κ φαίνεσθαι S.U, φανείται P. ¹ ἀλλ' ἅπαν P.
^μ διαστήματος L. ^ν τι Y. ^ο μίξις χρωμάτων U. ^ρ κωλύει P.S.U.
^ι κοινῇ S.U. ^ε γὰρ οὐδὲν ἐστι L. ^ς τινες μόνον παρ' P. ^ε παντὶ P.Y.
^ν παντὸς P. ^ω τῷ L. ^κ ταῦτα μόνον] μόνως S.U. ^υ ἵπποις P.
^ζ ἄνθρωπον E.M.Y. ^α ἐλάχιστον E.M.U. ^β ἵππον E.M.Y. ^ε τὸ
 μὲν πλῆθος M.

^d μέμικται τῶν συναμφοτέρων· ἄνθρωπον δὲ ἓνα ^e ἐνὶ ἵππῳ
 20 οὐ λέγομεν μεμίχθαι. Ὅσα δὲ μὴ διαιρεῖται εἰς τὸ ἐλάχι-
 στον, ^f τούτων οὐκ ἐνδέχεται μίξιν γενέσθαι τὸν τρόπον τοῦ-
 τον ἀλλὰ τῷ ^g πάντῃ μεμίχθαι, ἅπερ καὶ μάλιστα ^h μίγνυ-
 σθαι πέφυκεν. Πῶς δὲ ⁱ τοῦτο γίγνεσθαι δυνατόν, ἐν τοῖς
 21 περὶ μίξεως εἴρηται πρότερον. ^k Ἀλλ' ὅτι ἀνάγκη μιγνυ-
 μένων καὶ τὰς χροὰς μίγνυσθαι, δῆλον, καὶ ταύτην τὴν ^l αἰ-
 τίαν εἶναι κυρίαν ^m τοῦ πολλὰς εἶναι ⁿ χροίας, ἀλλὰ μὴ τὴν
 ἐπιπόλασιν μηδὲ τὴν ^o παρ' ἄλληλα θέσιν· οὐ γὰρ πόρρωθεν
 μὲν ἐγγύθεν δ' οὐ ^p φαίνεται μία χροία τῶν ^q μεμιγμένων,
 22 ἀλλὰ πάντοθεν. Πολλαὶ δ' ἔσονται χροαὶ διὰ ^r τὸ κατὰ
 πολλοὺς λόγους ἐνδέχεσθαι μίγνυσθαι ἀλλήλοις τὰ ^s μιγνύ-
 μενα, καὶ τὰ μὲν ἐν ἀριθμοῖς τὰ δὲ καθ' ὑπεροχὴν μόνον.
 23 Καὶ τὰλλα ^t δὴ τὸν αὐτὸν τρόπον ὅν' περ ἐπὶ τῶν παρ' ἄλ-
 ληλα τιθεμένων χρωμάτων ἢ ἐπιπολῆς, ἐνδέχεται λέγειν καὶ
^w περὶ ^x τῶν μιγνυμένων· διὰ τίνα δ' αἰτίαν εἶδη τῶν χρωμά-
 των ἐστὶν ὠρισμένα καὶ οὐκ ἄπειρα, καὶ χυμῶν καὶ ψόφων,
 ὕστερον ^y ἐροῦμεν.

4 Τί ^z μὲν οὖν ^a ἐστὶ χρῶμα καὶ διὰ τίν' αἰτίαν πολλαὶ
^b χροαὶ εἰσιν, εἴρηται· περὶ δὲ ψόφου καὶ φωνῆς εἴρηται πρό-
 τερον ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς· περὶ δὲ ὁσμῆς καὶ χυμοῦ ^c νῦν λε-
 κτέον. Σχεδὸν γάρ ἐστι τὸ αὐτὸ πάθος, οὐκ ἐν τοῖς ^d αὐτοῖς
 2 δ' ἐστὶν ἐκάτερον αὐτῶν. Ἐναργέστερον δ' ^e ἐστὶν ἡμῖν τὸ τῶν
 χυμῶν γένος ἢ τὸ τῆς ὁσμῆς. Τοῦτου δ' αἴτιον ὅτι χειρίστην
 ἔχομεν τῶν ^f ἄλλων ζώων τὴν ^g ὁσφρησιν καὶ τῶν ἐν ἡμῖν
 αὐτοῖς αἰσθήσεων, τὴν δ' ἀφὴν ἀκριβεστάτην τῶν ἄλλων

^d μέμικται τὸ τῶν P. ^e ἐνὶ] ἐνὶ δὲ S. ^f τούτων δὲ οὐκ P. ^g παντὶ
 E.Y, πᾶν παντὶ U, πᾶμπαν P, πᾶμπαν τι S. ^h πέφυκε μίγνυσθαι L.
ⁱ τοῦτο μάλιστα γίγνεσθαι L. ^k ἀλλ' ὅτι] ἀλλὰ τίς E.L.M.Y, ἅμα δέ
 τις P. ^l αἰτίαν] οἰκείαν Y. et pr. E. ^m τοῦ] τοῦτο L. ⁿ χροὰς
 L.P.S. ^o πρὸς S. ^p φανείται L.S.U. ^q μιγνυμένων L. ^r τὸ πολλοῖς
 λόγοις E.M.Y. ^s φαινόμενα L. ^t δὲ Y. ^v περ om. L. ^w περὶ μὲν
 τῶν μιγνυμένων καὶ ἐν ἄλλοις διώριστα, διὰ L. et pr. U. ^x τῶν om. L.
^y ἐροῦμεν] ἐπισκεπτέον P.S.U. ^z μὲν om. L. ^a χρῶμά ἐστι P.
^b χροαὶ P.U. ^c νῦν om. P.S.U. ^d δ' αὐτοῖς δ' S. ^e ἡμῖν ἐστὶ L.P.S.U.
^f ἄλλων om. P.S.U. ^g ὁσφρησιν] αἰσθησιν ταύτην L.

ζώων. Ἡ δὲ γεῦσις ἀφή τις ἐστίν. Ἡ μὲν οὖν τοῦ ὕδατος φύ-
 σις βούλεται ^h ἄχυμος εἶναι· ἀνάγκη ⁱ δ' ἢ ἐν αὐτῷ τὸ ὕδωρ
 ἔχειν τὰ γένη τῶν χυμῶν ἀναίσθητα διὰ ^k μικρότητα, καθά-
 περ Ἐμπεδοκλῆς φησίν, ἢ ὕλην τοιαύτην ^l ἐνεῖναι οἷον παν-
 σπερμίαν χυμῶν, καὶ ἅπαντα μὲν ἐξ ὕδατος γίγνεσθαι, ^m ἄλλα
 δ' ἐξ ἄλλου μέρους, ἢ μηδεμίαν ⁿ ἔχοντος διαφορὰν τοῦ ὕδα-
 τος τὸ ποιοῦν αἴτιον εἶναι, οἷον εἰ τὸ θερμὸν καὶ τὸν ἥλιον
 φαίη τις. Τούτων δ', ὡς μὲν Ἐμπεδοκλῆς λέγει, λίαν εὐσύν-
 οπτον τὸ ψεῦδος· ὁρῶμεν γὰρ μεταβάλλοντας ὑπὸ τοῦ
 θερμοῦ τοὺς χυμοὺς ἀφαιρουμένων τῶν περικαρπίων εἰς τὸν
 ἥλιον καὶ ^o πυρουμένων, ὡς ^p οὐ τῷ ἐκ τοῦ ὕδατος ἔλκειν τοι-
 ούτους ^q γινομένους, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ περικαρπίῳ μεταβάλ-
 λοντας, καὶ ^r ἐξικμαζομένους δὲ καὶ ^s κειμένους, διὰ τὸν χρό-
 νον, ^t αὐστηροὺς ἐκ γλυκέων καὶ πικροὺς ^v καὶ παντοδαποὺς
 γινομένους, καὶ ἐψομένους, ^w εἰς πάντα τὰ γένη τῶν χυμῶν
^x ὡς εἰπεῖν μεταβάλλοντας. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ^y πανσπερ-
 μίας ^z εἶναι τὸ ὕδωρ ὕλην ἀδύνατον· ἐκ τοῦ αὐτοῦ γὰρ ὁρῶ-
 μεν ὡς ^a ἐκ τῆς αὐτῆς τροφῆς γινομένους ἑτέρους χυμοὺς.
 Λέιπεται ^b δὲ τῷ πάσχειν τι τὸ ὕδωρ μεταβάλλειν. Ὅτι ⁶
 μὲν τοίνυν οὐχ ὑπὸ τῆς τοῦ ^c θερμοῦ δυνάμεως λαμβάνει ταύ-
 την τὴν δύναμιν ἣν καλοῦμεν χυμόν, φανερόν· λεπτότατον
 γὰρ ^d τῶν πάντων ὑγρῶν τὸ ὕδωρ ἐστί, καὶ αὐτοῦ ^e τοῦ
 ἐλαίου. Ἀλλ' ἐπεκτείνεται ἐπὶ ^f πλεῖον τοῦ ὕδατος τὸ
 ἔλαιον διὰ τὴν γλισχρότητα. Τὸ δ' ὕδωρ ψαθυρόν ἐστι·
 διὸ καὶ ^g χαλεπώτερον φυλάξαι ἐν τῇ χειρὶ ^h ὕδωρ ἢ ἔλαιον.
 Ἐπεὶ δὲ θερμαινόμενον οὐδὲν φαίνεται παχυνόμενον τὸ ὕδωρ ⁷
 αὐτὸ μόνον, δῆλον ὅτι ἑτέρα τις ^aν εἴη αἰτία· οἱ γὰρ χυμοὶ

^h χυμὸς P. ⁱ δ' ἢ] δ' εἰ P, δὴ E.M.Y. ^k σμικρότητα L. ^l εἶναι E.M.Y, δ' ἐνεῖναι S. ^m ἄλλο P.S.U. ⁿ ἔχοντας E. ^o πυρωμένων P. ^p οὐ τῷ] οὕτως Y. ^q γενομένους L.M. ^r ἐξικμασμένους S.U. ^s κινου-
 μένους L.S.U. et pr. P. ^t αὐστηροτέρους S. ^v καὶ post πικροὺς
 om. P. ^w εἰς] καὶ εἰς P. ^x μεταβάλλοντας ὡς εἰπεῖν L. ^y πανσπερ-
 μίαν L.U.Y. ^z ὕλην εἶναι τὸ ὕδωρ P.S. ^a ἐκ τῆς αὐτῆς om. E.M.Y,
 αὐτῆς om. P. ^b δὲ E.M.P.S.U.Y. ^c θερμοῦ μόνον δυνάμεως L.P.
^d πάντων τῶν L.P.S.U. ^e τοῦ om. L. ^f πλεόν L.M. ^g χαλεπώτερόν
 ἐστι φυλάξαι S.U. ^h ὕδωρ ἢ] τὸ ὕδωρ ἤπερ E.L.M.Y.

^k πάντες πάχος ἔχουσι μᾶλλον· τὸ δὲ θερμὸν συναίτιον.
 Φαίνονται δ' οἱ χυμοὶ ὅσοιπερ ^l καὶ ἐν ^m τοῖς περικαρπίοις,
 8 ⁿ οὗτοι ὑπάρχοντες καὶ ἐν τῇ γῇ. Διὸ καὶ πολλοὶ φασὶ
 τῶν ἀρχαίων φυσιολόγων τοιοῦτον εἶναι τὸ ὕδωρ δι' ^o οἷας
 αὖν ^p γῆς πορεύηται. Καὶ τοῦτο δηλὸν ἐστὶν ἐπὶ τῶν ἀλμυ-
 ρῶν ὑδάτων ^q μάλιστα· οἱ γὰρ ἅλεις γῆς ^r τι εἶδος ^s εἰσιν.
^t Καὶ ^v τὰ διὰ τῆς τέφρας διηθούμενα πικρᾶς οὔσης πικρὸν
 9 ποιεῖ τὸν ^w χυμόν. Εἰσὶ ^x τε κρῆναι ^y πολλαὶ αἱ μὲν πικραί,
 αἱ δ' ὀξεῖαι, αἱ δὲ παντοδαποὺς ^z ἔχουσαι χυμοὺς ἄλλους.
^a Εὐλόγως δ' ἐν τοῖς φυομένοις τὸ τῶν χυμῶν ^b γίνεται
 γένος μάλιστα. Πάσχειν γὰρ πέφυκε τὸ ὑγρὸν, ὥσπερ καὶ
 τᾶλλα, ὑπὸ τοῦ ἐναντίου· ἐναντίον δὲ τὸ ξηρόν. Διὸ καὶ
 ὑπὸ τοῦ πυρὸς πάσχει τι· ξηρὰ γὰρ ^c ἡ τοῦ πυρὸς φύσις.
 10 Ἄλλ' ἴδιον τοῦ πυρὸς τὸ θερμὸν ἐστὶ, γῆς δὲ τὸ ξηρόν,
 ὥσπερ εἴρηται ἐν τοῖς ^d περὶ στοιχείων. ^e Ἡ μὲν οὖν πῦρ
 καὶ ^f ἡ γῆ, οὐδὲν πέφυκε ποιεῖν ^g ἢ πάσχειν, οὐδ' ἄλλο οὐδέν·
^h ἡ δ' ⁱ ὑπάρχει ἐναντιότης ^k ἐν ἐκάστω, ταύτῃ πάντα ^l καὶ
 11 ποιοῦσι καὶ πάσχουσιν. Ὡσπερ οὖν οἱ ἐναποπλύνοντες ^m ἐν
 τῷ ὑγρῷ ⁿ τὰ χρώματα καὶ τοὺς χυμοὺς ^o τοιοῦτον ἔχειν
 ποιοῦσι τὸ ὕδωρ, οὕτω καὶ ἡ φύσις τὸ ξηρόν καὶ ^p τὸ γεώδες,
 καὶ διὰ ^q τοῦ ξηροῦ ^r καὶ γεώδους διηθοῦσα ^s καὶ κινουσα τῷ
 12 θερμῷ ποίον τι τὸ ὑγρὸν παρασκευάζει. Καὶ ἔστι τοῦτο
 χυμὸς τὸ ^t γιγνόμενον ὑπὸ τοῦ εἰρημένου ^v ξηροῦ πάθος ἐν
 τῷ ὑγρῷ τῆς γεύσεως τῆς κατὰ δύναμιν ἀλλοιωτικὸν εἰς ἐνέρ-

^k πάντες om. U. ^l καὶ om. L.P. ^m τῷ περικαρπίῳ L. ⁿ ὑπάρ-
 χοντες οὗτοι S.U. ^o οἷας] ἡς S.U. ^p πορεύηται γῆς L. ^q μάλιστα
 om. S.U. ^r τι om. U. ^s ἐστὶ E.M.P. ^t καὶ] διὸ καὶ L.S.U. ^v τὰ
 om. M. ^w χυμόν καὶ τὰ διὰ τῶν ἄλλων (ἀλῶν corr. S.) ὁμοίως. εἰσὶ
 L.S. ^x τε] δὲ καὶ P.S.U. ^y πολλαὶ om. L. ^z ἔχουσι L. ^a εὐλό-
 γως δὴ P, διὸ εὐλόγως L.S.U. ^b γίνεται μάλιστα γένος P, μάλιστα γί-
 νεται γένος L, γένος γίνεται μάλιστα M. ^c ἡ φύσις τοῦ πυρὸς P. ^d περὶ
 τῶν στοιχείων P. ^e ἡ] εἰ Y. ^f ἡ Y. ^g ἡ] καὶ E.M.Y, οὐδὲ P.U. et
 corr. S, δὲ pr. S. ^h ἡ] εἰ Y. ⁱ ὑπάρχει] ὑπάρχει ἐν αὐτοῖς L.P.
^k ἐν om. S. ^l καὶ om. L. ^m ἐν om. P. ⁿ τὰ] καὶ τὰ P.S.U.
^o τοιοῦτον ποιοῦσιν ἔχειν L, ποιοῦσι τοιοῦτον ἔχειν P.S.U. ^p τὸ post
 καὶ om. P.S.U. ^q τοῦ om. Y. ^r καὶ τοῦ γεώδους L. ^s τῷ θερμῷ
 καὶ κινουσα P. ^t γιγνόμενον U. ^v ξηροῦ πάθους M, πάθος ξηροῦ L.

γειαν· ἄγει γὰρ τὸ αἰσθητικὸν εἰς τοῦτο δυνάμει προϋπάρ-
 χον· οὐ ^w γὰρ κατὰ τὸ μανθάνειν ἀλλὰ κατὰ τὸ θεωρεῖν
 ἐστὶ τὸ αἰσθάνεσθαι. ^v Ὅτι δ' οὐ παντὸς ξηροῦ ἀλλὰ τοῦ ¹³
 τροφίμου οἱ χυμοὶ ἢ πάθος εἰσὶν ἢ ^x στέρησις, δεῖ λαβεῖν
 ἐντεῦθεν, ὅτι οὔτε τὸ ξηρὸν ἄνευ τοῦ ὑγροῦ ^y οὔτε τὸ ὑγρὸν
 ἄνευ τοῦ ξηροῦ· τροφή γὰρ ^z οὐδὲν αὐτῶν τοῖς ^a ζώοις, ἀλλὰ
^b τὸ μεμιγμένον. Καὶ ἐστὶ τῆς προσφερομένης τροφῆς τοῖς ¹⁴
 ζώοις τὰ μὲν ἀπτὰ τῶν αἰσθητῶν αὔξησιν ποιοῦντα καὶ φθί-
 σιν· τούτων ^c μὲν γὰρ αἴτιον ^d ἢ θερμὸν ^e καὶ ψυχρὸν τὸ
 προσφερόμενον· ^f ταῦτα γὰρ ποιεῖ καὶ αὔξησιν καὶ φθίσιν·
 τρέφει δὲ ἢ γευστὸν τὸ προσφερόμενον· πάντα γὰρ τρέ-
 φεται τῷ γλυκεῖ, ἢ ἀπλῶς ἢ ^g μεμιγμένως. Δεῖ μὲν οὖν ^h διο- ¹⁵
 ρίζειν περὶ τούτων ἐν ⁱ τοῖς περὶ γενέσεως, νῦν δ' ὅσον
 ἀναγκαῖον ἄψασθαι αὐτῶν. Τὸ γὰρ ^k θερμὸν αὐξάνει καὶ
 δημιουργεῖ τὴν τροφήν, ^l καὶ τὸ ^m μὲν κοῦφον ἔλκει, τὸ δ'
 ἀλμυρὸν καὶ πικρὸν καταλείπει ⁿ διὰ βάρος. ^o Ὁ δὲ ἐν τοῖς
 ἔξω σώμασι ποιεῖ τὸ ἔξω θερμόν, ^o τοῦτο ἐν τῇ φύσει τῶν
 ζώων καὶ φυτῶν· διὸ τρέφεται τῷ γλυκεῖ. Συμμίγνυνται ¹⁶
 δ' οἱ ἄλλοι χυμοὶ εἰς ^p τὴν τροφήν τὸν αὐτὸν τρόπον τῷ
 ἀλμυρῷ καὶ ὀξεῖ, ἀντὶ ἡδύσματος. Ταῦτα δὲ διὰ τὸ ^q ἀντι-
 σπᾶν ^r τῷ λίαν τρόφιμον εἶναι τὸ γλυκὺ ^s καὶ ^t ἐπιπολα-
 στικόν. ^v Ὡσπερ δὲ τὰ χρώματα ^v ἐκ λευκοῦ καὶ μέλανος
^w μίξεώς ἐστίν, οὕτως ^x οἱ χυμοὶ ἐκ γλυκέος καὶ πικροῦ.
^y Καὶ κατὰ λόγον δὲ ^z τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον ^a ἕκαστοί εἰσιν, ¹⁷

^w γὰρ ante ἀλλὰ P. ^x στέρησεις P.S.U. ^y οὔτε—ξηροῦ om. M.
^z οὐδὲν αὐτῶν] οὐδ' αὐτοῖς E.M.Y., οὐχ ἐν U, οὐχ ἐν μόνον S, οὐδὲν αὐ-
 τοῖς ζώοις οὐχ ἐν μόνον (additis nihilo minus τοῖς ζώοις) P. ^a ζώοις]
 ζώοις οὐδὲ αὐ τοῖς φυτοῖς margo U. ^b τὸ μιγνύμενον L, τοῖς μεμιγμέ-
 νοις. οὐδὲ αὐ τοῖς φυτοῖς ἀλλὰ τοῖς μεμιγμένοις P. ^c μὲν γὰρ] γὰρ τὸ
 μὲν S.U. ^d ἢ] ἢ U, εἰ Y, om. P. ^e καὶ] ἢ S.U., ἢ καὶ P. ^f ταῦτα—
 προσφερόμενον om. pr. U. ^g μεμιγμένως P.S.U. ^h περὶ τούτων διορί-
 ζειν P. ⁱ τῷ L. ^k θερμὸν δ αὐξάνει S.U. ^l καὶ τὸ] τῷ τὸ P, qui
 mox ἔλκειν et καταλείπειν. ^m μὲν om. E.P.S.U.Y. ⁿ διὰ τὸ βάρος
 L.P.U. ^o τοῦτο τὸ ἐν P.S.U. ^p τὴν om. L. ^q ἀντιπᾶν E, ἀντὶ πάν-
 των Y. ^r τῷ] τῶν M, om. E.Y. ^s καὶ τὸ ἐπ. L. ^t ἐπιπολαυστικόν Y.
^v ἐκ τῆς τοῦ λευκοῦ L. ^w ἐστὶ μίξεως L, μίξεώς εἰσι P. ^x οἱ] καὶ οἱ S.
^y καὶ post πικροῦ om. S. ^z τὸ Y. ^a ἕκαστός M.

εἴτε κατ' ἀριθμούς τινας τῆς μίξεως καὶ κινήσεις, εἴτε καὶ ἀορίστως. Οἱ δὲ τὴν ἡδονὴν ποιῶντες μιγνύμενοι, ^b οὗτοι ἐν ἀριθμοῖς μόνον. Ὁ ^c μὲν οὖν λιπαρὸς τοῦ γλυκέος ἐστὶ χυμός, τὸ δ' ἀλμυρὸν καὶ πικρὸν σχεδὸν τὸ αὐτό, ὁ δὲ ^d αὐστηρὸς καὶ δριμύς καὶ στρυφνὸς καὶ ὀξύς ἀνὰ μέσον. Σχεδὸν γὰρ ἴσα καὶ τὰ τῶν χυμῶν εἶδη ^e καὶ τὰ τῶν χρωμάτων ἐστίν. Ἑπτὰ γὰρ ^f ἀμφοτέρων εἶδη, ^g ἂν τις ^h τιθῇ, ὥσπερ εὐλογον, τὸ φαιὸν μέλαν τι εἶναι· λείπεται γὰρ τὸ ξανθὸν μὲν τοῦ λευκοῦ εἶναι ὥσπερ τὸ λιπαρὸν τοῦ γλυκέος, ⁱ τὸ φοινικοῦν δὲ καὶ ^k ἀλουργὸν καὶ ^l πράσινον καὶ κυανοῦν ^m μεταξὺ τοῦ λευκοῦ ⁿ καὶ μέλανος, τὰ δ' ἄλλα ^o μικτὰ ἐκ τούτων.

19 ^p Καὶ ὥσπερ τὸ μέλαν στέρησις ἐν τῷ διαφανεῖ τοῦ λευκοῦ, οὕτω τὸ ἀλμυρὸν ^q καὶ πικρὸν τοῦ γλυκέος ἐν τῷ τροφίμῳ ὑγρῷ. Διὸ καὶ ἡ τέφρα τῶν ^r κατακαομένων πικρὰ πάντων· ἐξίκμασται γὰρ τὸ πότιμον ἐξ αὐτῶν. Δημόκριτος δὲ καὶ οἱ πλείστοι τῶν φυσιολόγων, ὅσοι λέγουσι περὶ αἰσθήσεως, ἀτοπώτατόν ^s τι ποιοῦσιν· πάντα γὰρ τὰ ^t αἰσθητὰ ἀπτὰ

20 ποιοῦσιν. Καίτοι ^v εἰ ^w οὕτω τοῦτ' ἔχει, δῆλον ^x ὡς καὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων ἐκάστη ἀφή τις ἐστίν· τοῦτο δ' ^y ὅτι ἀδύνατον, οὐ χαλεπὸν συνιδεῖν. Ἐτι δὲ τοῖς κοινοῖς τῶν αἰσθήσεων πασῶν χρῶνται ὡς ἰδίοις· μέγεθος γὰρ καὶ σχῆμα καὶ τὸ τραχὺ καὶ ^z τὸ λείον, ἔτι ^a δὲ τὸ ὀξύ ^b καὶ τὸ ἀμβλὺ τὸ ^c ἐν τοῖς ὄγκοις κοινὰ τῶν αἰσθήσεών ἐστιν, εἰ δὲ μὴ πασῶν,

21 ἀλλ' ὅψεώς ^d γε καὶ ^e ἀφῆς. Διὸ καὶ περὶ ^f μὲν τούτων ^g ἀπατῶνται, ^h περὶ δὲ τῶν ἰδίων οὐκ ἀπατῶνται, ⁱ οἷον ὄψις

^b οὗτοι δ' ἐν L.P.S.U. ^c μόνος μὲν οὖν λιπαρὸς E.M.Y. ^d δριμύς καὶ αὐστηρὸς L.P. ^e καὶ τὰ τῶν χρωμάτων—εἶδη om. P. ^f ἀμφοτέρων om. L. ^g ἂν P. ^h θείη ὥστε εὐλογον τὸ φαιὸν λευκόν τι εἶναι· ἔπεται E.M.Y. ⁱ τὸ ante φοινικοῦν om. E.M.P.Y. ^k ἀλουργοῦν E.M.P.Y. ^l πρασιὸν Y, πράσιον E.M.P. ^m μεταξὺ] ἀναμέσον E.M.Y. ⁿ καὶ τοῦ μέλανος P.S. ^o μικτὰ ἐκ] μεταξὺ E.M.P. ^p καὶ om. U. ^q καὶ τὸ πικρὸν L.S.U. ^r κατακαομένων L.U, καομένων E.M.P. ^s τι om. L.S.U. ^t ἀπτὰ αἰσθητὰ P. ^v εἰ] εἰ καὶ E.M.P. ^w τοῦτο οὕτως E.M.S.Y. ^x ὡς] ὅτι L.P.U. ^y ὅτι ἐστὶν ἀδύνατον L.S.U. ^z τὸ ante λείον om. L. ^a δὲ καὶ τὸ P. ^b καὶ] ἢ L. ^c ἐν om. M. ^d γε] τε E.M.S.Y. ^e ἀκοῆς E.M. ^f μὲν om. L.P.S.U. ^g ἀπατῶνται L. ^h περὶ—ἀπατῶνται om. M. ⁱ οἷον ἢ ὄψις π. χρ. καὶ ἢ ἀκοῇ E.M.Y.

περὶ χρώματος καὶ ἀκοῇ περὶ ψόφων. Οἱ δὲ τὰ ἴδια εἰς
^k ταῦτα ἀνάγουσιν, ὥσπερ Δημόκριτος· τὸ ^l γὰρ λευκὸν καὶ
τὸ μέλαν τὸ μὲν τραχύ φησιν εἶναι ^m τὸ δὲ λείον, εἰς δὲ τὰ
σχήματα ἀνάγει τοὺς χυμούς. Καίτοι ἢ οὐδεμιᾶς ἢ μᾶλλον
τῆς ὁψews τὰ κοινὰ γνωρίζειν. Εἰ δ' ⁿ ἄρα τῆς γεύσεως ²²
μᾶλλον, τὰ γοῦν ἐλάχιστα τῆς ἀκριβεστάτης ἐστὶν αἰσθή-
σεως διακρίνειν περὶ ἕκαστον γένος, ὥστε ἐχρῆν τὴν γεῦσιν
καὶ τῶν ἄλλων κοινῶν ^o αἰσθάνεσθαι μάλιστα καὶ ^p τῶν σχη-
μάτων εἶναι κριτικωτάτην. ^q Ἔτι τὰ μὲν αἰσθητὰ ^r πάντα ²³
ἔχει ἐναντίωσιν, οἷον ἐν χρώματι τῷ μέλανι τὸ λευκὸν καὶ ἐν
χυμοῖς ^s τῷ γλυκεῖ τὸ πικρὸν· σχῆμα δὲ σχήματι οὐ δοκεῖ
εἶναι ἐναντίον· ^t τίνι γὰρ τῶν πολυγώνων περιφερὲς ἐναντί-
ον; Ἔτι ἀπείρων ὄντων τῶν σχημάτων ἀναγκαῖον καὶ τοὺς ²⁴
χυμούς εἶναι ἀπείρους· διὰ τί γὰρ ^v ὁ ^w μὲν ^x ἂν ^y ποιήσειεν
αἴσθησιν, ^z ὁ δ' οὐκ ἂν ποιήσειεν; Καὶ περὶ μὲν τοῦ ^a γευστοῦ
καὶ χυμοῦ εἴρηται· τὰ γὰρ ἄλλα πάθη τῶν χυμῶν οἰκείαν
ἔχει τὴν ^b σκέψιν ἐν τῇ φυσιολογίᾳ τῇ περὶ τῶν ^c φυτῶν.

Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον δεῖ νοῆσαι καὶ περὶ τὰς ὁσμάς· ^d ὅπερ ⁵
γὰρ ποιεῖ ἐν τῷ ^e ὑγρῷ τὸ ξηρόν, τοῦτο ποιεῖ ἐν ἄλλῳ γένει
τὸ ἐγχυμον ὑγρόν, ἐν ἀέρι καὶ ὕδατι ὁμοίως. Κοινὸν δὲ
κατὰ τούτων νῦν ^f μὲν λέγομεν τὸ διαφανές, ἐστὶ δ' ὁσφραν-
τὸν οὐχ ἢ διαφανές, ἀλλ' ἢ πλυντικὸν ^g ἢ ῥυπτικὸν ἐγχύμου
ξηρότητος· οὐ γὰρ μόνον ^h ἐν ἀέρι ἀλλὰ καὶ ἐν ὕδατι τὸ τῆς
ὁσφρήσεως ἐστίν. Δῆλον δ' ἐπὶ τῶν ἰχθύων καὶ τῶν ὁστρα- ²
κοδέρμων· ⁱ φαίνονται γὰρ ^k ὁσφραινόμενα οὔτε ἀέρος ὄντος

^k ταυτὰ P. ^l γὰρ] μὲν P. γὰρ ante τραχὺ ponunt E.M.Y. ^m τὸ
δὲ λείον εἶναι P. ⁿ ἄρα] ἄλλα S. ^o μάλιστα αἰσθάνεσθαι L. ^p τῶν
ἄλλων σχημάτων L.S. ^q ἔτι τὰ] ἐπὶ P. ^r ἅπαντα S. ^s τὸ γλυκὺ
τῷ πικρῷ L. ^t τίνι—ἐναντίον om. pr. S. ^v ὁ] ἂν τὸ P. ^w μὲν] μὲν
τῶν χυμῶν L.S.U. ^x ἂν om. L.P.S.U. ^y αἴσθησιν ποιήσει L.S.U.
^z ὁ] τὸ P. ^a χυμοῦ καὶ γευστοῦ L. ^b σκέψιν] ἀπόδοσιν E.M.Y.
^c post φυτῶν Q.Y.G^a.c.f. ἀριστοτελους περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν
βιβλίον δεύτερον, l. et margo i. περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν δεύτερον,
margo M. ἀρχὴ τοῦ δευτέρου, m. (qui incipit ab illis sect. 18. καὶ πρῶ-
σινον) ἀρχὴ τοῦ β. ^d δ E.S. ^e ξηρῷ τὸ ὑγρὸν S. ^f μὲν om. P.Y.
^g ἢ] καὶ L.U. ^h ἐν ante ἀέρι om. P. ⁱ φαίνεται M. et pr. E.Y.
^k ὁσφραινόμενοι L.

ἐν τῷ ὕδατι (ἐπιπολάζει γὰρ ¹ ὁ ἀήρ, ὅταν ἐγγένηται) οὕτ'
^m αὐτὰ ἀναπνέοντα. Εἰ οὖν ⁿ τις θείη καὶ τὸν ἀέρα καὶ τὸ
 ὕδωρ ἄμφω ὑγρά, εἴη αὖ ἢ ἐν ὑγρῷ τοῦ ἐγχύμου ξηροῦ φύσις
 3 ὁσμὴ, καὶ ὁσφραντὸν τὸ τοιοῦτον. ^o Ὅτι δ' ἅπαν χυμοὺ
 ἐστὶ τὸ πάθος, δῆλον ἐκ τῶν ἐχόντων ^p καὶ μὴ ἐχόντων
 ὁσμὴν· τὰ τε γὰρ στοιχεῖα ἄοσμα, οἷον πῦρ ^q ἀήρ ὕδωρ ^r γῆ,
 διὰ τὸ τὰ τε ^s ξηρὰ αὐτῶν καὶ τὰ ὑγρά ἄχυμα εἶναι, ἐὰν μὴ
 4 τι μιγνύμενον ποιῇ. Διὸ καὶ ἡ θάλαττα ἔχει ὁσμὴν· ἔχει
 γὰρ χυμὸν καὶ ξηρότητα. Καὶ ἄλλες μᾶλλον ^t λίτρου ὁσμώ-
 δεις· δημοῖ δὲ τὸ ^v ἐξικμαζόμενον ἐξ αὐτῶν ἔλαιον· τὸ δὲ
^w λίτρον γῆς ἐστὶ μᾶλλον. ^x Ἐτι λίθος μὲν ^y ἄοσμον,
 ἄχυμον γάρ, τὰ δὲ ξύλα ὁσμώδη, ^z ἔγχυμα γάρ· καὶ τούτων
 5 τὰ ὑδατώδη ἦττον. ^a Ἐτι τῶν μεταλλευομένων χρυσὸς
 ἄοσμον, ἄχυμον γάρ, ὁ δὲ χαλκὸς καὶ ^b ὁ σίδηρος ^c ὁσμώδη.
^o Ὅταν δ' ἐκκαυθῇ τὸ ὑγρόν, ^d ἄοσμότεραι αἱ σκωρίαι γίνονται
 πάντων. Ἄργυρος δὲ καὶ καττίτερος τῶν μὲν μᾶλλον
 6 ^e ὁσμώδη τῶν δ' ἦττον· ὑδατώδη γάρ. Δοκεῖ ^f δ' ἐνίοις ἢ
 καπνώδης ἀναθυμίασις εἶναι ὁσμὴ, οὐσα κοινὴ γῆς ^g τε καὶ
 ἀέρος. Καὶ πάντες ἐπιφέρονται ἐπὶ τοῦτο περὶ ὁσμῆς· διὸ
 καὶ Ἡράκλειτος οὕτως εἴρηκεν, ὥς εἰ πάντα τὰ ὄντα καπνὸς
 7 ^h γένοιτο, ῥίνες αὖ ⁱ διαγνοίεν. ^k Ἐπὶ δὲ τὴν ὁσμὴν πάντες
 ἐπιφέρονται οἱ μὲν ὥς ἀτμίδα, οἱ δ' ὥς ἀναθυμίασιν, οἱ δ' ^l ὥς
 ἄμφω ταῦτα. Ἔστι δ' ἢ ^m μὲν ἀτμὶς ὑγρότης ⁿ τις, ἢ δὲ
 καπνώδης ἀναθυμίασις, ὥσπερ εἴρηται, ^o κοινὸν ἀέρος καὶ γῆς·
^p καὶ συνίσταται ἐκ μὲν ἐκείνης ὕδωρ, ἐκ δὲ ταύτης γῆς τι

¹ ὁ om. P. ^m αὐτοὶ ἀναπνέοντες L. ⁿ τι P. ^o ἅπαν χυμοῦ] ἀπ' ἐγχύμου L.P.S.U. ^p καὶ μὴ ἐχόντων om. P. ^q ἀήρ post ὕδωρ P, om. L.S. ^r γῆ ante ὕδωρ E.M, om. Y. ^s ὑγρά καὶ ξηρὰ αὐτῶν E.M.S.Y. ^t λίτρου L.M.P.S.U. et rc. E.Y. ^v ἐξικμάζον E.M.P.Y. et pr. S. ^w λίτρον L.M.P.S.U. ^x ἔτι δὲ λίθος L. ἔτι λίθος μὲν om. pr. U. ^y ἄοσμος ἄχυμος L. ^z ἔγχυμα—σίδηρος ὁσμώδη om. pr. S. ^a ἔτι ἐπὶ τῶν E.M.U.Y. ^b ὁ om. P.U. et rc. S. ^c ὁσμώδης P, ὁσμώ-δεις U. ^d ἄοσμότεραι P. ^e ὁσμώδεις S.U. ^f δ'] γάρ P. ^g τε om. L.P.S.U. ^h γένοιτο ὅτι ῥίνες E.M.P.Y. ⁱ διαγνῶεν S.U. ^k ἐπεὶ E.M. ^l ὥς] καὶ L, om. E.M.S.U.Y. ^m μὲν om. U. ⁿ τις om. S.U. ^o κοινὴ L.S. ^p καὶ post γῆς om. M.

εἶδος. Ἄλλ' οὐδέτερον τούτων ἔοικεν· ἡ μὲν γὰρ ἀτμὶς⁸
 ἐστὶν ὕδατος, ἡ δὲ καπνώδης ἀναθυμίασις ἁδύνατος ἔν ὕδατι
 γενέσθαι. Ὅσμάται δὲ καὶ τὰ ἐν^s τῷ ὕδατι, ὥσπερ εἴρη-
 ται πρότερον. Ἔτι ἡ ἀναθυμίασις ὁμοίως λέγεται ταῖς^v
 ἀπορροαῖς. Εἰ οὖν^w μὴδ' ἐκείνη καλῶς, οὐδ' αὕτη καλῶς.
 Ὅτι μὲν οὖν ἐνδέχεται ἀπολαύειν τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ ἐν τῷ⁹
 πνεύματι καὶ τὸ ἐν^x τῷ ὕδατι καὶ πάσχειν τι ὑπὸ τῆς ἐγ-
 χύμου ξηρότητος, οὐκ ἄδηλον· καὶ γὰρ ὁ ἀὴρ ὑγρὸν τὴν
 φύσιν ἐστίν. Ὅτι δ' ὁμοίως ἐν τοῖς ὑγροῖς ποιεῖ καὶ ἐν
 τῷ ἀέρι οἷον ἀποπλυνόμενον τὸ ξηρόν, φανερόν. Ἔτι δεῖ
 ἀνάλογον εἶναι τὰς ὁσμάς τοῖς χυμοῖς. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό¹⁰
 γε ἐπ' ἐνίων συμβέβηκεν· καὶ γὰρ δριμεῖαι καὶ γλυκεῖαι εἰσιν
 ὁσμαὶ καὶ αὐστηραὶ καὶ στρυφναὶ καὶ λιπαραί, καὶ^b τοῖς
 πικροῖς τὰς σαπρὰς ἂν τις ἀνάλογον^c εἴποι. Διὸ ὥσπερ
^d ἐκείνα δυσκατάποτα, τὰ σαπρὰ δυσανάπνευστά ἐστιν. Δῆ-
 λον ἄρα^e ὅτι ὅπερ ἐν τῷ ὕδατι^f ὁ χυμός, τοῦτ' ἐν τῷ ἀέρι
 ἔσται ὕδατι ἡ ὁσμή. Καὶ διὰ τοῦτο τὸ ψυχρὸν καὶ ἡ^h πῆξις¹¹
ⁱ καὶ τοὺς χυμοὺς ἀμβλύνει καὶ τὰς ὁσμάς ἀφανίζει· τὸ γὰρ
 θερμὸν τὸ κινεῖ καὶ δημιουργοῦν ἀφανίζουσιν ἡ ψύξις καὶ
 ἡ πῆξις. Εἶδη δὲ τοῦ ὁσφραντοῦ δύο^k ἐστίν· οὐ γὰρ ὥσπερ
^l τινὲς φασιν, οὐκ ἔστιν εἶδη τοῦ ὁσφραντοῦ, ἀλλ' ἔστιν.
 Διοριστέον^m δὲ πῶς ἔστι καὶ πῶς οὐκ ἔστιν· τὸ μὲν γάρ¹²
 ἐστὶ κατὰ τοὺς χυμοὺςⁿ τεταγμένον αὐτῶν, ὥσπερ^o εἴπομεν,
 καὶ τὸ ἡδὺ καὶ τὸ λυπηρὸν κατὰ συμβεβηκὸς ἔχουσιν· διὰ
 γὰρ τὸ^p τοῦ θρεπτικοῦ^q πάθη εἶναι, ἐπιθυμούντων μὲν
 ἡδεῖαι^r αἱ ὁσμαὶ τούτων εἰσί, πεπληρωμένοις δὲ καὶ^s μὴδὲν

^q ἁδύνατον E.M. ^r γενέσθαι ἐν ὕδατι L. ^s τῷ om. L.U. ^t κατά-
 περ L.S.U. ^v ἀπορροαῖς U. ^w οὐδ'] μὴδ' L.U. ^x τῷ om. Y.
^y ὑγρὸς S. ^z ὅτι δ'] ὅτι δὲ περ E.Y., ἔτι δ' εἴπερ P.S.U., ἔτι δὲ εἰ L.
^a ὅτι L.P.S.U. ^b ταῖς πικραῖς E.M.Y. ^c εἰπεῖν S, εἴποιεν P. ^d ἐκείνοι
 δυσκατάποτοι L.S.U. ^e ὅτι om. M. ^f ὁ om. L.S. ^g καὶ τῷ ὕδατι P.
^h πῆξις] ψύξις L.U., ψύξις καὶ ἡ πῆξις S. ⁱ καὶ om. E.Y., καὶ τοὺς—
 πῆξις om. M. et pr. S. ^k εἰσὶν L.P. ^l φασὶν τινες L.U. ^m δὲ καὶ
 πῶς L. ⁿ τεταγμένων E.M.Y. ^o εἴπαμεν P. ^p τοῦ om. E.M.U.Y. et
 pr. S. ^q εἶναι πάθη P, εἶναι πάθος S, εἶναι πάθησιν L. ^r αἱ om. L.M.
 et pr. S. ^s μὴδενὸς M, οὐθὲν P.

δεομένοις οὐχ ἡδεΐαι, οὐδ' ^τ ὅσοις μὴ καὶ ^ν ἡ τροφή ἢ ἔχουσα
¹³ τὰς ^ω ὁσμάς ἡδεΐα, οὐδὲ τούτοις. Ὡστε αὐταὶ ^κ μὲν, ^υ καθά-
 περ εἴπομεν, ^ζ κατὰ συμβεβηκὸς ἔχουσι τὸ ἡδὺ ^α καὶ λυπηρόν,
 διὸ καὶ πάντων εἰσὶ κοιναὶ τῶν ζώων· αἱ δὲ καθ' αὐτὰς ^β ἡδεΐαι
 τῶν ὁσμῶν εἰσὶν, οἷον αἱ τῶν ἀνθρώπων· οὐδὲν γὰρ μᾶλλον οὐδ'
 ἦττον πρὸς τὴν τροφήν παρακαλοῦσιν, οὐδὲ συμβάλλεται
 πρὸς ἐπιθυμίαν οὐδέν, ἀλλὰ τούναντίον μᾶλλον· ἀληθὲς γὰρ
 ὅπερ Εὐριπίδην ^ε σκώπτων εἶπε ^δ Στράτις,

ὅταν ^ε φακὴν ^ς ἔψητε, μὴ ^ς ἐπιχεῖν μύρον.

¹⁴ Οἱ δὲ νῦν μιγνύντες εἰς τὰ πόματα τὰς τοιαύτας δυνάμεις
 βιάζονται τῇ συνηθείᾳ τὴν ἡδονήν, ἕως ἂν ἐκ δὺ αἰσθήσεων
¹⁵ γένηται τὸ ἡδὺ ὡς ^η ἐν καὶ ἀπὸ μιᾶς. Τοῦτο μὲν οὖν τὸ
 ὁσφραντὸν ^ι ἴδιον ἀνθρώπου ἐστίν, ἡ δὲ κατὰ τοὺς χυμοὺς
 τεταγμένη καὶ τῶν ἄλλων ^κ ζώων, ὥσπερ εἴρηται πρότερον·
 κἀκείνων μὲν, διὰ τὸ κατὰ συμβεβηκὸς ἔχειν τὸ ἡδύ, διήρηται
 τὰ εἶδη κατὰ τοὺς χυμοὺς, ταύτης δ' οὐκέτι, διὰ τὸ τὴν φύσιν
 αὐτῆς ¹ εἶναι καθ' αὐτὴν ἡδεΐαν ἢ λυπηράν. Αἴτιον δὲ τοῦ
 ἴδιον εἶναι ^μ ἀνθρώπου τὴν τοιαύτην ὁσμὴν διὰ τὴν ^ν ψύξιν
¹⁶ τὴν περὶ τὸν ἐγκέφαλον. Ψυχροῦ γὰρ ὄντος ^ο τὴν φύσιν
 τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ τοῦ αἵματος τοῦ περὶ αὐτὸν ἐν τοῖς
 φλεβίοις ὄντος λεπτοῦ μὲν καὶ καθαροῦ, εὐψύκτου δέ (ῥδιὸ
 καὶ ἡ ^α τῆς τροφῆς ἀναθυμίασις ψυχομένη ^ι διὰ τὸν τόπον
 τὰ ^ς νοσηματικά ρεύματα ^τ ποιεῖ), τοῖς ἀνθρώποις πρὸς βοή-
 θειαν ὑγείας γέγονε τὸ τοιοῦτον εἶδος τῆς ὁσμῆς· οὐδὲν γὰρ
¹⁷ ἄλλο ^ν ἔργον ἐστὶν αὐτῆς ^ω ἢ τοῦτο. Τοῦτο δὲ ποιεῖ φανε-
 ρῶς· ἡ μὲν γὰρ τροφή ἡδεΐα ^κ οὔσα, καὶ ^υ ἡ ξηρὰ καὶ ἡ ὑγρά,

^τ ὅσοις μὴ] αἱ ὁσμαι L.S. U. autem hæc ὅσοις μὴ super illa καὶ ἡ
 τροφή ponit. ^ν ἡ om. E.M.Y. ^ω ὁσμάς οὐχ ἡδεΐα E.L.M.S.Y. ^κ μὲν]
 μὲν γὰρ E.M. ^υ ὥσπερ L.P.S.U. ^ζ κατὰ] οὖν κατὰ M. ^α καὶ τὸ
 λυπηρόν L.Y. ^β ἰδίαί M. ^ε εἶπε σκώπτων L.S. ^δ στράτις L.M.P.U.
^ε φακὴ E.L.M. ^ς ἔψηται L.P. et pr. S. ^ς ἐπιχεῖν M, πιχεῖν E.U.Y.
^η ἐν] ἂν E.M.Y. ^ι ἴδιον τῶν ἀνθρώπων E.M.U.Y. ^κ ζώων ἐστὶν
 ὥσπερ L. ¹ καθ' αὐτὴν εἶναι L. ^μ ἀνθρώπων E.M. ^ν ἔξιν E.M.Y.
^ο τοῦ ἐγκεφάλου τὴν φύσιν P. ^ρ διὸ om. E.M.Y. ^α τῆς om. P. ^ι διὰ
 τὸ τὸν S. ^ς ρευματικά νοσήματα L. ^τ ποιεῖν E.M. ποιεῖ ante ρεύματα P.
^ν ἐστὶν ἔργον P. ^ω ἢ τοῦτο om. E.M.P.Y. ^κ οὔσα om. L. ^υ ἡ ante
 ξηρὰ et post καὶ om. E.M.Y.

πολλάκις ^z νοσώδης ἐστίν, ἡ δ' ἀπὸ τῆς ὁσμῆς τῆς καθ' ^a αὐ-
τὴν ^b εὐώδους ὁπωσοῦν ἔχουσιν ὠφέλιμος ὥς εἰπεῖν αἰεί. Καὶ ¹⁸
διὰ τοῦτο γίνεται διὰ τῆς ἀναπνοῆς, οὐ πᾶσιν ἀλλὰ τοῖς
ἀνθρώποις καὶ τῶν ἐναίμων οἶον τοῖς ^c τετράποσι καὶ ὅσα
μετέχει ^d μᾶλλον τῆς τοῦ ἀέρος φύσεως· ἀναφερομένων γὰρ
τῶν ὁσμῶν πρὸς τὸν ἐγκέφαλον διὰ τὴν ^e ἐν αὐταῖς ^f τῆς θερ-
μότητος κουφότητα, ^g ὑγιεινότερως ^h ἔχει τὰ περὶ τὸν τόπον
τοῦτον· ἡ γὰρ τῆς ὁσμῆς δύναμις θερμὴ τὴν φύσιν ἐστίν.
Κατακέχρηται δ' ἡ φύσις τῇ ἀναπνοῇ ἐπὶ δύο, ὥς ἔργῳ μὲν ¹⁹
ἐπὶ τὴν εἰς τὸν θώρακα βοήθειαν, ὥς παρέργῳ δ' ἐπὶ τὴν
ὁσμὴν· ⁱ ἀναπνέοντος γὰρ ὥσπερ ^k ἐκ παρόδου ποιεῖται διὰ
τῶν μυκτήρων τὴν κίνησιν. Ἰδιον δὲ τῆς τοῦ ἀνθρώπου φύ- ²⁰
σεώς ^l ἐστὶ τὸ τῆς ὁσμῆς τῆς τοιαύτης γένος διὰ τὸ πλεῖ-
στον ^m ἐγκέφαλον καὶ ὑγρότατον ἔχειν ⁿ τῶν ζώων ὥς κατὰ
μέγεθος· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ μόνον ὥς εἰπεῖν αἰσθάνεται τῶν
^o ζώων ἄνθρωπος καὶ χαίρει ^p ταῖς τῶν ἀνθῶν καὶ ταῖς τῶν
τοιούτων ὁσμαῖς· σύμμετρος γὰρ ^q αὐτῶν ἡ θερμότης καὶ ἡ
κίνησις πρὸς τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐν τῷ τόπῳ ὑγρότητος ^r καὶ
ψυχρότητός ἐστιν. Τοῖς δ' ἄλλοις ὅσα ^s πλεύμονα ἔχει διὰ ²¹
^t τὸ ἀναπνεῖν τοῦ ἐτέρου γένους τῆς ὁσμῆς τὴν αἴσθησιν
^v ἀποδέδωκεν ἡ φύσις, ὅπως μὴ ^w δύο αἰσθητήρια ποιῇ· ἀπό-
χρη γάρ, ^x ἐπεὶ περ καὶ ^y ὥς ἀναπνέουσιν, ὥσπερ ^z τοῖς ἀν-
θρώποις ἀμφοτέρων τῶν ὁσφραντῶν, τούτοις ^a τῶν ἐτέρων
μόνων ὑπάρχουσα ἡ αἴσθησις. Τὰ δὲ μὴ ἀναπνέοντα ὅτι ²²
μὲν ἔχει αἴσθησιν τοῦ ὁσφραντοῦ, φανερόν· καὶ ^b γὰρ ἰχθύες

^z νοσώδεις εἰσὶν P.S.U. ^a ἐαυτὴν L.P.U. ^b εὐώδους ἡδεῖα ὁπωσοῦν
L.S.U. ^c τετράποσι M. ^d μᾶλλον post ἀέρος L.P. ^e περὶ αὐτὰς
E.M.Y, om. P. ^f κουφότητα τῆς θερμότητος P. ^g ὑγιεινότερα corr. S.
^h ἔχειν E.Y. ⁱ ἀναπνέοντες E.Y. ^k ἐν παρόδῳ S.U. ^l ἐστὶ om. L.U.
^m καὶ ὑγρότατον ἐγκέφαλον L. ⁿ τῶν ἄλλων ζώων E.M.Y. et rc. U.
^o ζώων ὁ ἄνθρωπος L. ^p ταῖς om. E.M.Y. ^q ἡ θερμότης αὐτῶν L.
^r καὶ] τε καὶ rc. S: pr. enim καὶ ψυχρότητος om. ^s πνεύμονα L.M.
P.S.U.Y. ^t τὸ] τοῦ P.U. et pr. S. ^v ἀπέδωκεν P. ^w αἰσθητήρια δύο
E.M.Y. ^x ἐπεὶ περ om. E.M.Y. et pr. S. ^y ὥς om. E.M.Y. ^z τοῖς]
ἐν τοῖς L.S.U. ^a μόνων τῶν ἐτέρων U, τῶν ἐτέρων μόνον L.P. ^b γὰρ
οἱ ἰχθύες P.

καὶ τὸ τῶν ἐντόμων γένος πᾶν ἀκριβῶς καὶ πόρρωθεν αἰσθάνεται, διὰ τὸ θρεπτικὸν εἶδος τῆς ὀσμῆς, ἀπέχοντα πολὺ τῆς οἰκείας τροφῆς, οἷον αἶ τε μέλιτται ^c ποιοῦσι πρὸς τὸ μέλι καὶ τὸ τῶν ^d μικρῶν μυρμήκων γένος, οὓς καλοῦσί τινες ^e κνίπας, καὶ τῶν θαλαττίων αἶ πορφύραι, καὶ πολλὰ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ζώων ὁξέως αἰσθάνεται ^f τῆς τροφῆς διὰ τὴν ²³ ὀσμήν. Ὅτῳ δὲ αἰσθάνεται, οὐχ ὁμοίως φανερόν. Διὸ καὶ ἀπορήσειέ τις τίνι ^g αἰσθάνονται τῆς ὀσμῆς, εἴπερ ἀναπνέουσι μὲν γίνεται τὸ ὀσμάσθαι μοναχῶς· τοῦτο γὰρ φαίνεται ἐπὶ τῶν ἀναπνεόντων συμβαῖνον πάντων, ἐκείνων δ' ^h οὐθὲν ἀναπνεῖ αἰσθάνεται μέντοι, εἰ μὴ τις παρὰ τὰς πέντε αἰσθήσεις ἑτέρα. ²⁴ Τοῦτο δ' ἀδύνατον· τοῦ γὰρ ⁱ ὀσφραντοῦ ὄσφρησις, ἐκεῖνα δὲ τούτου ^k αἰσθάνονται, ἀλλ' οὐ τὸν αὐτὸν ἴσως τρόπον, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἀναπνέουσι τὸ πνεῦμα ἀφαιρεῖ τὸ ἐπικείμενον ὥσπερ πῶμά τι (διὸ οὐκ αἰσθάνεται μὴ ἀναπνέοντα), τοῖς δὲ μὴ ἀναπνέουσιν ἀφήρηται τοῦτο, καθάπερ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τὰ μὲν ἔχει βλέφαρα τῶν ζώων, ὧν μὴ ἀνακαλυφθέντων οὐ δύναται ὁρᾶν, τὰ δὲ σκληρόφθαλμα οὐκ ἔχει, διόπερ οὐ προσδεῖται οὐδενὸς τοῦ ἀνακαλύψοντος, ἀλλ' ^l ὁρᾷ ἐκ τοῦ ²⁵ δυνατοῦ ^m ὁρᾶν ⁿ αὐτῷ εὐθύς. Ὅμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζώων ὅτιοῦν οὐδὲν ^o δυσχεραίνει τῶν καθ' αὐτὰ ^p δυσωδῶν τὴν ὀσμήν, ἂν μὴ τι τύχη φθαρτικὸν ^q ὄν. Ὑπὸ τούτων δ' ὁμοίως ^r φθείρεται καθάπερ καὶ οἱ ἄνθρωποι ὑπὸ τῆς τῶν ἀνθράκων ἀτμίδος καρηβαροῦσι καὶ φθείρονται πολλάκις· ^s οὕτως ὑπὸ τῆς τοῦ θείου δυνάμεως καὶ τῶν ἀσφαλτωδῶν φθείρεται ²⁶ ^t τᾶλλα ζῶα, καὶ φεύγει διὰ τὸ πάθος. Αὐτῆς δὲ ^v καθ' αὐτὴν τῆς ^w δυσωδίας οὐδὲν φροντίζουσιν, καίτοι πολλὰ ^x τῶν

^c ποιοῦσι πρὸς τὸ μέλι om. E.M.Y. ^d μακρῶν L.U. et pr. S.
^e σκνίπας L.M.P.U, σκίπας vel σκήπας pr. S. ^f τὴν τροφήν M.
^g αἰσθάνεται E.M.U.Y. ^h οὐθὲν—τις] εἰ μὴ ἀναπνεῖ μὲν μηθέν, αἰσθάνεται δὲ μὴ τις ἢ P. ⁱ ὀσφραντοῦ ἢ ὄσφρησις S. ^k αἰσθάνεται E.M.Y.
^l ὁρᾶται U. et pr. S. ^m ὁρᾶν] ὄντος E.M.P.Y. ⁿ αὐτοῦ E.M.Y.
^o δυσχεραίνει S. ^p δυσωδῶς L. ^q ὄν om. E.M.Y. ^r φθαίρεται E, θαρρεῖται M. ^s οὕτως καὶ ὑπὸ P. ^t ἄλλα L.S.U. ^v τῆς καθ' αὐτὰ P, τῆς καθ' αὐτὸ L.S.U. ^w δυσώδους L. ^x τῶν φνομένων] φύομενα L.S.U.

φνομένων ^γ δυσώδεις ἔχει τὰς ὁσμάς, ^z ἐὰν μή τι ^a συμβάλλεται πρὸς τὴν γεῦσιν ἢ τὴν ἐδωδὴν αὐτοῖς. Ἔοικε δ' ἡ ²⁷ αἰσθησις ἡ τοῦ ὁσφραίνεσθαι περιττῶν οὐσῶν τῶν αἰσθήσεων ^b καὶ τοῦ ἀριθμοῦ ἔχοντος μέσον τοῦ περιττοῦ καὶ ^c αὐτὴ μέση εἶναι τῶν τε ἀπτικῶν, οἷον ἀφῆς καὶ γεύσεως καὶ τῶν δι' ἄλλου αἰσθητικῶν, οἷον ὄψεως καὶ ἀκοῆς. Διὸ ²⁸ καὶ τὸ ὁσφραντὸν ^d τῶν θρεπτικῶν ἐστὶ πάθος τι (ταῦτα δ' ἐν τῷ ^e ἀπτῷ γένει), καὶ τοῦ ἀκουστοῦ δὲ καὶ τοῦ ὁρατοῦ, διὸ καὶ ἐν ἀέρι καὶ ^f ἐν ὕδατι ὁσμῶνται. Ὡστ' ἐστὶ τὸ ὁσφραντὸν κοινόν τι ^g τούτων ἀμφοτέρων, ^h ὃ καὶ τῷ ἀπτῷ ὑπάρχει ⁱ καὶ τῷ ἀκουστῷ καὶ ^k τῷ διαφανεῖ. ^l διὸ εὐλόγως παρείκασται ξηρότητος ἐν ὑγρῷ καὶ ^m χυτῷ οἷον βαφή τις εἶναι καὶ πλύσις. Πῶς μὲν οὖν εἶδη δεῖ λέγειν καὶ πῶς οὐ ²⁹ δεῖ τοῦ ὁσφραντοῦ, ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω. Ὁ δὲ λέγουσί τινες τῶν Πυθαγορείων, οὐκ ἐστὶν εὐλογον· τρέφεσθαι ⁿ γάρ φασιν ἔνια ^o ζῶα ταῖς ὁσμαῖς. Πρῶτον μὲν γὰρ ὀρώμεν ὅτι ³⁰ τὴν τροφήν δεῖ εἶναι ^p σύνθετον· καὶ γὰρ τὰ τρεφόμενα οὐχ ἀπλᾶ ἐστίν, διὸ καὶ ^q περιττώματα γίνεται τῆς τροφῆς, ^r ἢ ἐν αὐτοῖς ἢ ἔξω, ὥσπερ τοῖς φυτοῖς. Ἐπι δ' οὐδὲ τὸ ὕδωρ ^s ἐθέλει αὐτὸ μόνον ἄμικτον ^t ὃν τρέφειν· σωματώδες γάρ τι ^v δεῖ εἶναι τὸ συστησόμενον. Ἐπι πολὺ ἦττον εὐλογον τὸν ἀέρα σωματοῦσθαι. Πρὸς δὲ ^w τούτοις, ὅτι πᾶσιν ^x ἐστι ³¹ τοῖς ζώοις τόπος δεκτικὸς ^y τῆς τροφῆς, ἐξ οὗ ^z ἔλκον λαμβάνει τὸ σῶμα· τοῦ δ' ὁσφραντοῦ ἐν τῇ κεφαλῇ τὸ αἰσθητήριον, καὶ μετὰ πνευματώδους εἰσέρχεται ἀναθυμιάσεως, ὥστ' εἰς τὸν ^a ἀναπνευστικὸν ^b βαδίζοι ἂν τόπον. Ὅτι μὲν οὖν ³²

^γ δυσώδεις] δύο δυσώδεις M. ^z ἂν L.P.S.U. ^a συμβάλλεται L.
^b καὶ om. E.M.Y. ^c αὐτὴ P. ^d τῶν τε θρ. P. ^e ἀπτῷ] αὐτῷ
E.M.S.Y. ^f ἐν ante ὕδατι om. L.U. ^g τούτων] τῶν M. ^h ὃ καὶ
τῷ] καὶ τῷ τε M, καὶ τό τε E.Y. ⁱ καὶ post ὑπάρχει om. E.Y. ^k τῷ
ante διαφ. om. L.P.S.U. ^l διὸ καὶ εὐλόγως L.P.U. ^m χυμῷ Y.
ⁿ γάρ φασιν] φάσκοντες L.P.S.U. ^o ζῶα om. L.U. ^p συνθετὴν
E.M.P.S.U. ^q περιττώμα E.M.P.S.Y. ^r ἢ—ἢ] ὃ μὲν—ὃ δὲ E.M.Y.
^s αὐτὸ μόνον ἐθέλει P. ^t ὃν om. E.M.Y. ^v εἶναι δεῖ L. ^w post
τούτοις locum litteris quinque U. ^x τοῖς ζώοις ἐστὶ S.U. ^y τῆς om.
S.U. ^z ἔλκον] ἔταν εἰσέλθῃ E.M.P.Y, om. pr. U. ^a ἀναπνευμα-
τικὸν P. ^b βιάζοι ἂν Y, ἂν βαδίζοι L.P.S.U.

οὐ συμβάλλεται ^c εἰς τροφήν τὸ ὀσφραντόν, ἢ ὀσφραντόν, δῆλον· ὅτι μέντοι εἰς ὑγίειαν, καὶ ἐκ τῆς αἰσθήσεως καὶ ἐκ τῶν εἰρημένων φανερόν, ὥστε ὅπερ ὁ χυμὸς ἐν τῷ θρεπτικῷ καὶ πρὸς τὰ τρεφόμενα, τοῦτ' ἐστὶ πρὸς ὑγίειαν τὸ ὀσφραντόν. Καθ' ἕκαστον μὲν οὖν αἰσθητήριον διωρίσθω τὸν τρόπον τοῦτον.

- 6 Ἀπορήσειε δ' ἂν τις, εἰ πᾶν σῶμα εἰς ^d ἄπειρον διαιρεῖται, ^e ἄρα καὶ τὰ παθήματα τὰ αἰσθητά, οἷον χρῶμα καὶ χυμὸς καὶ ὀσμὴ καὶ ^f βάρος καὶ ψόφος καὶ ^g ψυχρόν καὶ θερμόν καὶ κοῦφον καὶ σκληρόν καὶ μαλακόν; ἢ ἀδύνατον; ποιητικὸν γάρ ἐστιν ἕκαστον αὐτῶν τῆς αἰσθήσεως· ^h τῷ δύνασθαι γάρ ² ⁱ κινεῖν αὐτὴν λέγεται πάντα. Ὡστ' ^k ἀνάγκη τὴν ¹ τε αἴσθησιν εἰς ἄπειρα διαιρεῖσθαι καὶ πᾶν εἶναι μέγεθος αἰσθητόν· ἀδύνατον γὰρ λευκὸν μὲν ὁρᾶν, ^m μὴ ποσὸν δέ. Εἰ γὰρ μὴ οὕτως, ἐνδέχοιτ' ἂν εἶναί τι σῶμα μηδὲν ἔχον χρῶμα μηδὲ βάρος μηδ' ἄλλο ⁿ τι τοιοῦτον πάθος. Ὡστ' ^o οὐδ' αἰσθητόν ³ ^p ὅλως· ταῦτα ^q γὰρ τὰ αἰσθητά. Τὸ ἄρ' αἰσθητόν ἐσται συγκεείμενον οὐκ ἐξ αἰσθητῶν. Ἀλλ' ἀναγκαῖον· οὐ γὰρ ^r δὴ ἐκ γε τῶν μαθηματικῶν. Ἔτι τίνι κρινούμεν ταῦτα ἢ γνωσόμεθα; ^s ἢ τῷ νῷ; Ἀλλ' οὐ νοητά, οὐδὲ νοεῖ ὁ νοῦς τὰ ἐκτὸς μὴ μετ' αἰσθήσεως ^t ὄντα. ^v Ἀμα δ' εἰ ταῦτ' ἔχει οὕτως, ἔοικε μαρτυρεῖν τοῖς τὰ ἄτομα ποιοῦσι μεγέθει· οὕτω ⁴ γὰρ ἂν λύοιτο ὁ λόγος. Ἀλλ' ^w ἀδύνατα· εἴρηται δὲ περὶ αὐτῶν ἐν τοῖς λόγοις τοῖς περὶ κινήσεως. Περὶ δὲ τῆς λύσεως αὐτῶν ἅμα δῆλον ἐσται, καὶ ^x διὰ τί πεπέρανται τὰ εἶδη καὶ χρώματος καὶ χυμοῦ καὶ φθόγγων καὶ τῶν ἄλλων αἰσθητῶν. Ὡν μὲν γὰρ ἐστὶν ἔσχατα, ^y ἀνάγκη πεπεράνθαι τὰ ⁵ ἐντός· τὰ δ' ἐναντία ἔσχατα. Πᾶν δὲ τὸ αἰσθητόν ^z ἔχει

^c εἰς τὴν τροφήν L.P. ^d ἄπειρα E.M.P.U.Y. ^e ἄρα om. pr. U.
^f ψόφος καὶ βάρος L.P. ^g ψυχρότης καὶ τὸ θερμόν L.P.S.U. ^h τὸ P, τοῦ M. ⁱ κρίνειν E.Y. ^k ἀνάγκη εἰ ἢ δύναμις καὶ τὴν L.S.U. ¹ τε om. L.U. ^m μὴ ποσὸν δέ] καὶ τοσόνδε M. ⁿ τι om. P. ^o οὐδ'] οὐκ P, εἰ μὴ L.S.U. ^p ὅλως—ἄρ' αἰσθητόν] τὸ ὅλον L.S.U. ^q γὰρ om. pr. Y. ^r δὴ om. L.S.U. ^s ἢ] καὶ L.U. ^t ὄντα] ὦν U, om. E.M.P.Y. ^v ἅμα δ'] ἀλλ' L.P.S.U. ^w ἀδύνατον M.P. ^x διότι S.U. ^y ἀναγκαῖον E.M.Y. ^z ἔχειν E.M.

ἐναντίωσιν, οἶον ἐν χρώματι ^a τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, ἐν ^b χυμῷ γλυκὺ καὶ πικρόν· καὶ ^c ἐν τοῖς ἄλλοις δὴ πᾶσιν ἐστὶν ἔσχατα ^d τὰ ἐναντία. Τὸ μὲν οὖν συνεχές εἰς ἄπειρα τέμνεται ^e ἄνισα, εἰς δ' ἴσα πεπερασμένα· τὸ δὲ ^f μὴ καθ' αὐτὸ συνεχές εἰς πεπερασμένα ^g εἶδη. Ἐπεὶ οὖν τὰ μὲν πάθη ὡς 6 εἶδη λεκτέον, ὑπάρχει ^h δὲ ⁱ συνέχεια ^k αἰὲν ἐν τούτοις, ληπτέον ὅτι τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἐνεργείᾳ ἕτερον· καὶ διὰ τοῦτο ^l τὸ ^m μυριοστημόριον λανθάνει ⁿ τῆς ^o κέγχρου ^p ὀρωμένης, καίτοι ἡ ὄψις ἐπελήλυθεν, καὶ ὁ ἐν τῇ διέσει φθόγγος λανθάνει, καίτοι συνεχοῦς ὄντος ἀκούει τοῦ μέλους παντός. Τὸ δὲ 7 διάστημα ^q τὸ τοῦ μεταξὺ πρὸς τοὺς ἐσχάτους λανθάνει. Ὅμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις αἰσθητοῖς τὰ μικρὰ ^r πᾶμπαν· δυνάμει γὰρ ^s ὁρατά, ἐνεργείᾳ ^t δ' οὐ, ὅταν ^v χωρισθῇ· καὶ γὰρ ἐνυπάρχει ^w δυνάμει ἢ ποδιαία ^x τῇ δίποδι, ἐνεργείᾳ ^y δ' ἤδη διαιρεθεῖσα. Χωριζόμεναι ^z δ' αἱ τηλικαῦται ὑπεροχαὶ 8 εὐλόγως μὲν ^a καὶ ^b διαλύονται εἰς τὰ περιέχοντα, ^c ὥσπερ καὶ ἀκαριαῖος χυμὸς εἰς τὴν ^d θάλατταν ^e ἐκχυθεῖς. Οὐ μὲν 9 ἀλλ' ἐπειδὴ ^f οὐδ' ἡ τῆς αἰσθήσεως ὑπεροχὴ ^g καθ' αὐτὴν αἰσθητὴ οὐδὲ χωριστὴ (δυνάμει γὰρ ἐνυπάρχει ἐν τῇ ^h ἀκριβεστέρα ἢ ὑπεροχή), ⁱ οὐδὲ τὸ τηλικούτον αἰσθητὸν χωριστὸν ἔσται ἐνεργείᾳ ^k αἰσθέσθαι, ἀλλ' ὅμως ἔσται αἰσθητόν· δυνάμει τε γὰρ ἐστὶν ἤδη, καὶ ἐνεργείᾳ ἔσται προσγενόμενον. Ὅτι μὲν οὖν ἔνια μεγέθη καὶ πάθη λανθάνει, καὶ διὰ τίν' 10 αἰτίαν, καὶ πῶς αἰσθητὰ καὶ πῶς οὐ, εἴρηται. Ὅταν δὲ ^l δὴ

^a τὸ utrumque om. L.P.S.U. ^b χυμοῖς L.S.U. ^c ἐν om. M.
^d τὰ om. L.S.U. ^e ἄνισα] εἰς ἄνισα M. ^f μὴ post αὐτὸ E.M, utrobique Y. ^g ἤδη P. ^h δὲ] δ' ἐν P. ⁱ συνέχῃ S. ^k αἰὲ] καὶ P, αἰὲ καὶ L. ^l τὸ post τοῦτο om. E.M.Y. ^m μυριομόριον pr. S. ⁿ τοῦ E.S.U.Y. ^o κέντρου E.Y. ^p ὀρωμένου E.Y, ὀρώμενον L.P.S.U.
^q τὸ τοῦ] τοῦ P, τοῦτο τὸ pr. S. et corr. U. ^r πᾶν L.S.U. ^s ὁρατά] ὁρᾶ αὐτά L.P.S.U. ^t δ' οὐ] δὲ L.S.U. ^v χωρισθῇ] μὴ χωρὶς ἢ E.M.Y, μὴ χωρίσῃ P. ^w δυνάμει om. M. ^x τῇ δίποδι] τῇ ποδὶ E.M.Y. ^y δ' ἤδη] δὴ P, om. E.M.Y. ^z δὴ (δὲ M.) τηλικαῦθ' αἰ E.M.Y. ^a καὶ om. L. ^b διαλύονται P. ^c ὥσπερ εἰ καὶ ὁ ἀκ. L, ὥσπερ καὶ ὁ ἀκ. S.U. ^d θάλασσαν P.S. ^e ἐκχυθεῖς ἦν. οὐ L.S.U. ^f οὐδ' om. L, οὐδ' ἡ om. U. ^g καθ' οὐ καθ' L.U. ^h ἀκριβεστέρα ὑπεροχῇ S. ⁱ οὐδὲ] δὲ οὐδὲ M. ^k αἰσθάνεσθαι E.M.Y. ^l δὴ] ἤδη L.S.U, om. M.

^m ἐνυπάρχοντα οὕτω πως ἅττα ἢ ὥστε ⁿ καὶ ἐνεργεῖα αἰσθητὰ εἶναι, καὶ μὴ ^o μόνον ἐν τῷ ὅλῳ ἀλλὰ καὶ χωρὶς ^p ἢ πεπερασμένα, ἀνάγκη εἶναι ^q τὸν ἀριθμὸν καὶ χρώματα καὶ
 11 χυμοὺς καὶ φθόγγους. Ἀπορήσειε δ' ἂν τις, ἂρ' ἀφικνοῦνται ἢ τὰ αἰσθητὰ ἢ ^r αἰ κινήσεις ^s αἰ ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν, ὅποτέρως ποτὲ γίνεται ἢ αἰσθησις, ὅταν ἐνεργῶσιν, εἰς τὸ μέσον πρῶτον, ^t οἶον ἢ τε ὁσμὴ φαίνεται ποιούσα καὶ ὁ ψόφος·
^v πρότερον γὰρ ^w ὁ ἐγγὺς αἰσθάνεται τῆς ὁσμῆς, καὶ ὁ ψόφος
 12 φος ^x ὕστερον ἀφικνεῖται τῆς πληγῆς. Ἀρ' οὖν οὕτω καὶ
^y τὸ ὁρώμενον καὶ τὸ φῶς; Καθάπερ ^z καὶ Ἐμπεδοκλῆς φησὶν ἀφικνεῖσθαι πρότερον τὸ ^a ἀπὸ τοῦ ἡλίου φῶς εἰς
 13 ^b τὸ μεταξὺ πρὶν πρὸς τὴν ὄψιν ^c ἢ ἐπὶ τὴν γῆν. ^d Δόξειε δ' ἂν εὐλόγως τοῦτο συμβαίνειν· τὸ γὰρ κινούμενον κινεῖται
 ποθέν ποι, ὥστ' ἀνάγκη εἶναί τινα ^e καὶ χρόνον ^f ἐν ᾧ κινεῖται
^g ἐκ θατέρου πρὸς θάτερον· ὁ δὲ χρόνος ^h πᾶς διαιρετός, ὥστε ἦν ὅτε οὐπω ἐωράτο ⁱ ἀλλ' ἔτ' ἐφέρετο ἢ ἀκτὶς ἐν τῷ
 14 μεταξὺ. Καὶ εἰ ἅπαν ^k ἅμα ἀκούει καὶ ἀκήκοε καὶ ὅλως αἰσθάνεται ^l καὶ ^m ἥσθηται, καὶ μὴ ἐστὶ γένεσις αὐτῶν, ἀλλ'
ⁿ εἰσὶν ἄνευ τοῦ γίνεσθαι ὅμως οὐδὲν ἥττον, ὥσπερ ὁ ψόφος
 15 ἤδη γεγεννημένης τῆς πληγῆς οὐπω πρὸς ^o τῇ ἀκοῇ. Δηλοῖ δὲ τοῦτο καὶ ἡ τῶν γραμμάτων μετασχημάτισις, ὡς γιγνομένης τῆς ^p φορᾶς ἐν τῷ μεταξὺ· οὐ γὰρ τὸ λεχθὲν ^q φαίνονται ἀκηκοότες διὰ τὸ μετασχηματίζεσθαι φερόμενον τὸν
 16 ἀέρα. Ἀρ' οὖν οὕτω καὶ τὸ χρώμα καὶ τὸ φῶς; Οὐ γὰρ ^r δὴ ^s τῷ πῶς ἔχειν τὸ μὲν ὁρᾶ τὸ δ' ὁράται, ὥσπερ ἴσα ἐστίν·

^m ἐνυπάρχοντα οὕτω ἤδη πρὸς αὐτὰ ^h (vel ἡ) E.M.Y, ἐνυπάρχη τούτῳ τοσαῦτα L.S.U. ⁿ καὶ om. P. ^o μόνον ὅτι ἐν E.M.P.U.Y. ^p ἢ om. L.P.S.U. ^q τὸν] τινα P. ^r αἰ κινήσεις] αἰσθήσεις Y. ^s αἰ om. S. et pr. U. ^t οἶον om. P. ^v πρότερος Y, πρότερον pr. E. ^w ὁ post γὰρ om. P. ^x ὕστερος S. ^y τὸ om. Y. ^z καὶ post καθ. om. L.S.U. ^a ἀπὸ om. L.S.U. ^b τὸ] τὸν E.M. ^c ἢ om. pr. S. ^d δόξει L. ^e καὶ om. L.P. ^f ἐν ᾧ κινεῖται] εἰ κινεῖτο L.S, ἐν ᾧ ἐκινεῖτο corr. U. ^g ἐκ θατέρου] ἐκατέρου Y. ^h πᾶς U, ὁ πᾶς E.M.S.Y. ⁱ ἀλλ' ἐπέφερετο ἀκτὶς S. ^k ἀκ. ἅμα L. ^l καὶ ἥσθ.—γίν. om. Y. ^m ἥσθηται] εἰ αἰσθητὰ E.M. ⁿ ἐστὶν U. ^o τὴν ἀκοήν E.M.Y. ^p φορᾶς E.Y. ^q φαίνεται P. ^r δὴ] δεῖ P. ^s τῷ] τὸ M.P.

οὐθέν ^t γὰρ ἔδει που ἐκάτερον εἶναι· τοῖς γὰρ ἴσοις γινομέ-
 νοις οὐδὲν διαφέρει ἢ ἐγγὺς ἢ πόρρω ἀλλήλων εἶναι. ¹⁷ Ἡ
 περὶ μὲν τὸν ψόφον καὶ τὴν ὁσμήν τοῦτο συμβαίνειν εὐλο-
 γον· ὥσπερ γὰρ ^v ὁ ἀήρ καὶ τὸ ὕδωρ συνεχῇ μὲν, ^w ἀλλ'
 ὁμως ^x μεμέρισται ^y ἀμφοτέρων ^z ἡ κίνησις. Διὸ καὶ ἔστι
 μὲν ὡς τὸ ^a αὐτὸ ἀκούει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ὕστερος καὶ ^b ὁ-
 σφραίνεται, ἔστι δ' ὡς οὐ. Δοκεῖ δέ τισιν ^c εἶναι ἀπορία καὶ ¹⁸
 περὶ τούτων· ἀδύνατον γὰρ φασί τινες ἄλλον ἄλλω τὸ αὐτὸ
 ἀκούειν ^d ἢ ὁρᾶν καὶ ὁσφραίνεσθαι· ^e οὐ γὰρ οἶόν τ' ^f εἶναι
 πολλοὺς καὶ χωρὶς ὄντας ἀκούειν ^g ἢ ὁσφραίνεσθαι· τὸ γὰρ
 ἐν χωρὶς ^h ἂν αὐτὸ αὐτοῦ ⁱ εἶναι. Ἡ τοῦ μὲν κινήσαντος ¹⁹
^k πρῶτον, οἶον τῆς κώδωνος ἢ λιβανωτοῦ ἢ πυρός, τοῦ αὐτοῦ
 καὶ ἐνός ^l ἀριθμῷ αἰσθάνονται πάντες, τοῦ δὲ ^m δὴ ἰδίου ⁿ ἐτέ-
 ρου ἀριθμῷ, εἶδει δὲ τοῦ αὐτοῦ, ^o διὸ ^p ἅμα πολλοὶ ὁρῶσι
 καὶ ὁσμῶνται καὶ ἀκούουσιν. Ἔστι δ' οὔτε σώματα ταῦτα,
 ἀλλὰ πάθος καὶ κίνησις τις (οὐ γὰρ ^q αὐτὸ συνέβαινε),
^r οὐτ' ἄνευ σώματος. Περὶ δὲ τοῦ φωτὸς ἄλλος λόγος· τῷ ²⁰
^s εἶναι γὰρ ^t τι φῶς ἐστίν, ἀλλ' οὐ κίνησις ^v τις. Ὅλως δὲ
 οὐδὲ ὁμοίως ἐπὶ τε ^w ἀλλοιώσεως ἔχει καὶ φορᾶς· αἱ μὲν γὰρ
 φοραὶ εὐλόγως εἰς τὸ μεταξὺ πρῶτον ἀφικνοῦνται (δοκεῖ δ'
 ὁ ψόφος εἶναι φερομένου τινὸς κίνησις), ὅσα δ' ἀλλοιοῦνται,
 οὐκέτι ὁμοίως· ἐνδέχεται γὰρ ἀθρόον ἀλλοιοῦσθαι, καὶ μὴ τὸ
 ἥμισυ πρότερον, οἶον τὸ ὕδωρ ἅμα ^x πᾶν πήγνυσθαι. Οὐ ²¹
 μὴν ^y ἀλλ' ^z ἂν ἢ πολὺ τὸ θερμαινόμενον ἢ πηγνύμενον, τὸ
 ἐχόμενον ὑπὸ τοῦ ἐχομένου ^a πάσχει, τὸ δὲ πρῶτον ὑπ' αὐτοῦ

^t γὰρ ἂν ἔδει E.M.Y., γὰρ ἂν ἐνδεί P. ^v ὁ ἀήρ καὶ τὸ] πᾶν E.M.Y.
^w ἀλλ' ὁμως] ἄλλως P, om. E.M.Y. ^x μερισται P. ^y ἀμφ.] δ' ἀμφ.
 E.M.Y., δι' ἀμφ. M. ^z αἱ κινήσεις P. ^a αὐτοῦ E.Y. ^b ὁσφρατο P.
^c εἶναι ἀπορίαν M, ἀπορίαν εἶναι L.S.U. ^d ἢ] καὶ E.M.Y. ^e οὐ—
 ὁσφραίνεσθαι om. M. ^f εἶναι om. L. ^g ἢ] καὶ E.M.P. ^h ἂν om.
 E.M.Y. ⁱ εἶναι] ἦν L.S. ^k πρῶτον M.P.S.U., πρῶτως Y. ^l ἀρι-
 θμοῦ Y. ^m δὴ] ἤδη L.P.S.U. ⁿ ἐτέρω omnes præter corr. P.U.
^o διὸ] διὸ καὶ E.M.Y. ^p πολλοὶ ἅμα L. ^q συνέβαινε τοῦτο L. ^r οὐδ'
 E.M.Y. ^s ἐνεῖναι P. ^t τι] τι τὸ L.P.S.U. ^v τις om. E.M.U.Y.
^w ἀλλοιώσεως ὡς ἔχει Y. ^x πᾶν om. L.S.U. ^y ἀλλ'] ἀλλ' ἐνίστε
 L.S.U. ^z ἂν ἢ πολὺ τὸ om. L. ^a πάσχειν E.M.

τοῦ ^bἀλλοιοῦντος ^cμεταβάλλει, ^dκαὶ οὐκ ἀνάγκη ἅμα ἀλλοιο-
 22 οὔσθαι καὶ ἀθρόον. Ἦν δ' ἂν καὶ τὸ γεύεσθαι ὥσπερ ἡ
 ὀσμὴ, εἰ ἐν ὑγρῷ ^eἡμεν καὶ πορρωτέρω ^fἔτι πρὶν θιγεῖν αὐ-
 τοῦ ἡσθανόμεθα. Εὐλόγως δ' ὦν ^gἐστὶ μεταξὺ τοῦ αἰσθη-
 τηρίου, ^hοὐχ ἅμα ⁱπάντα πάσχει, πλὴν ἐπὶ τοῦ φωτὸς διὰ
 τὸ εἰρημένον. Διὰ ^kτὸ αὐτὸ δὲ καὶ ^lἐπὶ τοῦ ὁράν· τὸ γὰρ
 φῶς ποιεῖ ^mτὸ ὁράν.

- 7 Ἔστι δέ ⁿτις ἀπορία καὶ ἄλλη τοιαύδε ^oπερὶ αἰσθήσεως,
 πότερον ἐνδέχεται ^pδυεῖν ἅμα ^qαἰσθάνεσθαι ἐν τῷ αὐτῷ καὶ
 ἀτόμῳ χρόνῳ, ἢ οὐ, εἰ ^rδὴ αἰεὶ ἡ μείζων κίνησις τὴν ἐλάττω
 ἐκκρούει· ^sδιὸ ἐπιφερομένων ἐπὶ τὰ ὄμματα οὐκ αἰσθάνονται,
^tἐὰν τύχωσι σφόδρα τι ἐννοοῦντες ἢ φοβούμενοι ἢ ἀκούοντες
 2 πολὺν ψόφον. ^vΤοῦτο δὴ ὑποκείσθω, καὶ ^wὅτι ἐκάστου
 μᾶλλον ἔστιν αἰσθάνεσθαι ἀπλοῦ ὄντος ἢ κεκραμένου, ^xοἷον
 οἴνου ἀκράτου ἢ κεκραμένου, καὶ μέλιτος, καὶ χρόας, καὶ τῆς
 νήτης μόνης ἢ ἐν ^yτῷ διὰ ^zπασῶν, διὰ τὸ ἀφανίζειν ἄλληλα.
 3 Τοῦτο δὲ ποιεῖ ἐξ ὧν ἓν τι γίνεται. Εἰ δὴ ^aἡ μείζων τὴν
 ἐλάττω κίνησιν ἐκκρούει, ἀνάγκη, ἂν ἅμα ᾧσι, καὶ ^bαὐτὴν
 ἥττον αἰσθητὴν εἶναι ἢ εἰ ^cμόνη ἦν· ^dἀφαιρεῖται γάρ ^eτι ἡ
 ἐλάττων μιγνυμένη, εἴπερ ἅπαντα ^fτὰ ἀπλᾶ μᾶλλον αἰσθη-
 τὰ ^gἐστίν. ^hἘὰν ἄρα ἴσαι ᾧσιν ἕτεραι οὔσαι, ⁱοὐδετέρας
 ἔσται ^kαἰσθησις· ^lἀφανιεῖ γὰρ ^mἡ ἑτέρα ὁμοίως τὴν ἐτέ-

^b ἀλλοιοῦντος] ποιοῦντος P. ^c μεταβάλλειν E.M.P. ^d καὶ post
 ἀνάγκη P, omisso cum L.S.U. οὐκ. ^e ἡμεν] ἡ μὲν U, εἰ μὲν E.Y.
^f ἔτι om. E.M.P.Y. ^g ἐστὶν ἀντίληψιν διὰ τινος μετ. P. ^h οὐχ]
 τοῦτο οὐχ P. ⁱ πᾶν P, om. L.S.U. ^k τὸ αὐτὸ] τοῦτο P. ^l ἐπὶ] περὶ
 L.P.S. et pr. U. ^m τὸ alterum om. L.U. ⁿ τις post ἄλλη L.S.U,
 utrobique P. ^o περὶ τὰς αἰσθήσεις L.P.U. ^p δυοῖν ἅμα M, ἅμα δύο
 L.P. ^q αἰσθάνεσθαι] δύνασθαι M, δύνασθαι αἰσθάνεσθαι E.Y. ^r δ' P.
^s διὸ τὸ ἐπιφερόμενον ἐπὶ E.M.Y, διὸ ὑποφερομένων ὑπὸ L.S.U, διὸ φε-
 ρομένων ὑπὸ P. ^t ἂν L.P.U, γὰρ ἐὰν M. ^v τοῦτό γε δὴ P, τοῦτο δὲ
 δὴ E.Y. ^w ὅτι μᾶλλον ἕκαστός ἐστιν αἰσθεσθαι P. ^x οἷον—κεκραμένου
 om. L. ^y τῇ L.S.U. ^z πασῶν τὸ διὰ τὸ σαφηνίζειν pr. S. ^a ἡ
 om. Y. ^b ταύτην L.S.U. ^c μόνη ἦν] μόνην E.M.U. ^d ἀφήρηται
 E.M.Y. ^e τι ἡ ἐλάττων] τὴν ἐλάττω P. ^f τὰ om. P. ^g εἰσιν P.
^h ἂν L.S.U, ἂν δ' P. ⁱ οὐδὲ τέρας E.Y, οὐδ' ἑτέρα P.U. ^k αἰσθητή P.
^l ἀφανίζει L.S.U. ^m ὁμοίως ἡ ἑτέρα P.

ραν. ⁿ Ἀπλῆς δ' οὐκ ἔστιν ^o αἰσθάνεσθαι. Ὡστε ἡ οὐδε- 4
μία ^p ἔσται ^q αἰσθησις ἢ ἄλλη ἐξ ἀμφοῖν. Ὅπερ ^r καὶ γί-
νεσθαι δοκεῖ ^s ἐκ τῶν κεραννυμένων ἐν ^φ ἂν μιχθῶσιν. ^t Ἐπεὶ 5
οὖν ἐκ μὲν ἐνίων γίνεται τι, ἐκ δ' ἐνίων οὐ γίνεται, τοιαῦτα δὲ
τὰ ὑφ' ἑτέραν αἰσθησιν. ^v μίγνυνται γὰρ ὧν τὰ ἔσχατα ^w ἔν·
οὐκ ἔστι δ' ἐκ λευκοῦ καὶ ὀξέος ἐν ^x γενέσθαι ἀλλ' ἢ κατὰ
συμβεβηκός, ἀλλ' οὐχ ὥς ἐξ ὀξέος καὶ βαρέος συμφωνία· οὐκ
ἄρα οὐδ' αἰσθάνεσθαι ἐνδέχεται αὐτῶν ἅμα. Ἰσαι μὲν γὰρ 6
^y οὔσαι αἱ κινήσεις ^z ἀφανιοῦσιν ἀλλήλας, ἐπεὶ ^a μία οὐ γίνε-
ται ἐξ αὐτῶν. Ἐὰν δ' ἄνισοι, ἢ κρείττων αἰσθησιν ^b ἐμποιή-
σει, ^c ἐπεὶ μᾶλλον ἅμα ^d δυεῖν ^e αἰσθοιτ' ἂν ἢ ψυχὴ τῇ μιᾷ
αἰσθήσει ὧν μία αἰσθησις, οἷον ὀξέος καὶ βαρέος· μᾶλλον
γὰρ ἅμα ἢ κίνησις τῆς μιᾶς ^f ταύτης ἢ τοῖν δυοῖν, ^g οἷον ὄψεως
καὶ ἀκοῆς. Τῇ μιᾷ δὲ ἅμα ^h δυοῖν ⁱ οὐκ ἔστιν ^k αἰσθάνεσθαι 7
ἂν μὴ μιχθῇ· τὸ γὰρ μίγμα ἐν βούλεται εἶναι, ^l τοῦ δ' ἐνὸς
μία αἰσθησις, ἢ δὲ μία ἅμα ^m αὐτῇ. Ὡστ' ἐξ ἀνάγκης τῶν
μεμιγμένων ἅμα αἰσθάνεται, ὅτι μιᾷ αἰσθήσει κατ' ἐνέργειαν
αἰσθάνεται· ἐνὸς μὲν γὰρ ἀριθμῷ ἢ κατ' ἐνέργειαν μία, εἶδει
δὲ ἢ κατὰ δύναμιν μία. Καὶ εἰ μία τοίνυν ἢ αἰσθησις ἢ κατ'
ἐνέργειαν, ἐν ⁿ ἐκεῖνα ἐρεῖ. Μεμίχθαι ἄρα ἀνάγκη αὐτά. 8
Ὅταν ἄρα ^o μὴ ἢ μεμιγμένα, δύο ἔσονται αἰσθήσεις αἱ κατ'
ἐνέργειαν. ^p Ἀλλὰ κατὰ μίαν δύναμιν καὶ ἄτομον ^q χρόνον
μίαν ἀνάγκη εἶναι τὴν ἐνέργειαν· μιᾶς ^r γὰρ εἰσάπαξ ^s μία
^t κίνησις καὶ χρήσις, μία δὲ ἢ δύναμις. Οὐκ ἄρα ἐνδέχεται

ⁿ ἀπλῶς E.Y. ^o αἰσθεσθαι P, αἰσθέσθαι S.U, ὁμοίως αἰσθέσθαι L.
^p ἔσται om. Y. ^q ἢ αἰσθησις pr. S. ^r καὶ om. L.S.U. ^s ἐκ] ἐπὶ L.S.
^t ἐπεὶ περ οὖν P. ^v μίγνυται L.S.U. ^w ἔν] ἐναντία L.P.S.U. ^x γί-
νεσθαι L.S.U.Y. ^y αἱ κινήσεις οὔσαι S.U, οὔσαι μὲν αἱ κινήσεις P.
^z ἀφανίζουσιν L.S.U. ^a οὐ μία L. ^b ποιήσει P, ποιεί E.M.Y.
^c ἐπεὶ] ἔτι L.S.U, ἔτι εἰ P. ^d δυοῖν L.M.P.S.U. ^e αἰσθάνοιτ' M.
^f ταύτης] αὐτῇ αὐτῆς P, αὐτῇ αὐτῆς L, αὐτῇ αὐτῆς S.U. ^g οἷον om.
E.M.Y. ^h δυοῖν S.U. ⁱ οὐκ] μὴ E.M.P.S.U.Y. ^k αἰσθεσθαι ἐὰν P.
^l τοῦ δ' ἐνὸς] οὐδενὸς ἅμα E.M.Y, τοῦτο δ' ἐνὸς ἅμα P. ^m αὐτῇ E.P.Y,
αὐτῇ L. ⁿ ἐκεῖνο P. ^o μὴ ἢ μεμιγμένα] μεμιγμέναι E.M.Y. ^p ἀλλ'
οὐ κατὰ δύναμιν E.M.Y. ^q χρόνον καὶ μ. S. ^r γὰρ] γὰρ ἢ L.P.S.U.
^s μία om. M. ^t χρήσις καὶ κίνησις L.S, κίνησις καὶ χρώσις E.M.Y,
χρήσις καὶ κίνησις μία P.

9^v δυεῖν ἄμα αἰσθάνεσθαι τῇ μιᾷ αἰσθήσει. Ἄλλὰ μὴν ^w εἰ
 τὰ ὑπὸ τὴν αὐτὴν αἰσθησιν ἄμα ἀδύνατον, ἐὰν ἡ δύο, ^x δῆλον
 ὅτι ἦττον ^y ἔτι τὰ κατὰ δύο αἰσθήσεις ἐνδέχεται ἄμα αἰσθά-
 νεσθαι, οἷον λευκὸν καὶ γλυκὺ. Φαίνεται γὰρ ^z τὸ μὲν τῷ
 ἀριθμῷ ἐν ἡ ^a ψυχῇ οὐδενὶ ἐτέρῳ λέγειν ἄλλ' ἢ τῷ ἄμα, τὸ
 10 δὲ τῷ εἶδει ἐν τῇ κρινούσῃ αἰσθήσει καὶ τῷ τρόπῳ. Λέγω
 δὲ τοῦτο, ὅτι ^b ἴσως τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, ἕτερον τῷ εἶδει
 ὄν, ἡ αὐτὴ κρίνει, καὶ τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν, ^c ἡ αὐτὴ μὲν
 ἑαυτῇ, ἐκείνης δ' ἄλλῃ, ἄλλ' ἐτέρως ἐκάτερον τῶν ἐναντίων,
 ὡς δ' αὐτῶς ἑαυταῖς τὰ σύστοιχα, οἷον ὡς ἡ γεῦσις τὸ γλυκὺ,
 οὕτως ἡ ὄψις τὸ λευκόν· ὡς ^d δ' αὐτὴ τὸ μέλαν, οὕτως ἐκείνη
 11 τὸ πικρὸν. Ἔτι ^e εἰ αἱ τῶν ἐναντίων κινήσεις ἐναντίαι, ἄμα
 δὲ τὰ ἐναντία ἐν τῷ αὐτῷ καὶ ἀτόμῳ οὐκ ἐνδέχεται ὑπάρχειν,
 ὑπὸ δὲ τὴν αἰσθησιν τὴν μίαν ἐναντία ἐστίν, οἷον γλυκὺ ^f πι-
 12 κρῶ, ^g τούτων οὐκ ^h ἂν ἐνδέχοιτο ⁱ αἰσθάνεσθαι ἄμα. Ὁμοίως
 δὲ δῆλον ὅτι οὐδὲ τὰ μὴ ἐναντία· τὰ μὲν γὰρ τοῦ λευκοῦ τὰ
 δὲ τοῦ μέλανός ἐστιν, καὶ ἐν τοῖς ^k ἄλλοις ὁμοίως, οἷον τῶν
 χυμῶν οἱ ^l μὲν τοῦ γλυκέος οἱ δὲ τοῦ πικροῦ. Οὐδὲ τὰ με-
 μιγμένα ἄμα· ^m λόγοι γάρ εἰσιν ἀντικειμένων, οἷον τὸ διὰ
 13 πασῶν καὶ τὸ διὰ πέντε, ⁿ ἂν μὴ ὡς ἐν αἰσθάνηται. Οὕτως
 δ' ^o εἰς λόγος ^p ὁ τῶν ἄκρων γίνεται, ἄλλως δ' οὐ· ^q ἔσται
 γὰρ ἄμα ὁ μὲν πολλοῦ πρὸς ὀλίγον ἢ περιττοῦ πρὸς ἄρ-
 τιον, ^r ὁ δ' ὀλίγου πρὸς ^s πολὺν ^t ἢ ἀρτίου πρὸς περιττόν.
 14 Εἰ οὖν πλείον ^v ἔτι ἀπέχει ἀλλήλων καὶ διαφέρει τὰ συστοί-
 χως μὲν λεγόμενα ἐν ἄλλῳ δὲ γένει τῶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει
 (^w λέγω δ' οἷον τὸ γλυκὺ καὶ τὸ λευκὸν ^x καλῶ σύστοιχα,
 γένει δ' ἕτερα· τὸ γλυκὺ δὲ τοῦ μέλανος πλείον ^y ἔτι τῷ

^v δυοῖν L.M.P.S. ^w εἰ] εἰς E.Y. ^x ἦττον δηλονότι U. ^y ἔτι om.
 L.S.U. ^z τὸ] τῷ S. et pr. U. ^a ψυχῇ ἐν οὐδενὶ L.U. ^b ἴσως καὶ τὸ
 E.M.P.Y. ^c ἡ αὐτὴ ἢ αὐτὴ μὲν M, ἡ αὐτὴ ἢ αὐτὴ μὲν E. ^d δ' om. L.U.
^e εἰ om. E.M.S.Y. ^f πικρὸν L. ^g τούτων om. E.M.P.Y. ^h ἂν om.
 S.U. ⁱ ἄμα αἰσθάνεσθαι P. ^k ἄλλοις οὖν ὁμοίως L. ^l μὲν γὰρ τοῦ
 rc. S. ^m λόγοις L.U. ⁿ ἐὰν E.P.S.U. ^o εἰς] εἰς ὁ P. ^p ὁ om.
 E.M.Y. ^q ἔσται S. ^r ὁ] οὐ Y. ^s πολὺν L.S. ^t ἢ om. S. ^v ἀπέχει
 ἔτι L.P.S. ^w λέγω δ'] λεγομένων E.M.Y. ^x καλῶ] ἀλλ' ὡς E.M.Y.
^y ἔσται P.

εἶδει διαφέρει ἢ ^z τὸ λευκόν), ἔτι ἂν ἦττον ἅμα ἐνδέχοιτο αὐτὰ αἰσθάνεσθαι ἢ τὰ τῷ γένει ^a ταυτά. Ὡστ' εἰ ^b μὴ ¹⁵ ταυτα, οὐδ' ἐκεῖνα. Ὁ δὲ λέγουσί τινες τῶν περὶ τὰς συμφωνίας, ὅτι οὐχ ^c ἅμα μὲν ἀφικνουῦνται οἱ ψόφοι, ^d φαίνονται δέ, καὶ ^e λανθάνει, ὅταν ὁ χρόνος ^f ἢ ἀναίσθητος, πότερον ^g ὀρθῶς λέγεται ἢ οὔ; Τάχα ^h γὰρ ἂν φαίη τις καὶ νῦν ¹⁶ παρὰ τοῦτο δοκεῖν ἅμα ὁρᾶν καὶ ⁱ ἀκούειν, ὅτι οἱ μεταξὺ χρόνοι λανθάνουσιν. Ἡ τοῦτ' οὐκ ἀληθές, οὐδ' ἐνδέχεται χρόνον εἶναι ἀναίσθητον ^k οὐδένα οὐδὲ λανθάνειν, ^l ἀλλὰ παντὸς ^m ἐνδέχεται αἰσθάνεσθαι. Εἰ γὰρ ὅτε αὐτὸς ⁿ αὐτοῦ ¹⁷ ^o τις αἰσθάνεται ἢ ἄλλου ἐν συνεχεί χρόνῳ, μὴ ἐνδέχεται τότε λανθάνειν ὅτι ἐστίν, ἔστι δέ τις ἐν τῷ συνεχεί καὶ τοσοῦτος ^p ὅσος ^q ὅλως ἀναίσθητός ἐστι, δηλὸν ὅτι τότε λανθάνοι ἂν εἰ ἔστιν αὐτὸς αὐτόν, καὶ ^r εἰ ὁρᾷ, καὶ ^s οὐκ αἰσθάνεται· καὶ ^t εἰ αἰσθάνεται, ἔτι οὐκ ἂν εἴη οὔτε χρόνος οὔτε πρᾶγμα οὐδὲν ^v ὃ αἰσθάνεται ^w ἢ ἐν ^φ, ^x εἰ μὴ οὕτως, ὅτι ἐν ^y τούτου τινὶ ^z ἢ ὅτι ^a τούτου τι ὁρᾷ, ^b εἴπερ ἔστι τι μέγεθος καὶ χρόνου καὶ πράγματος ἀναίσθητον ὅλως διὰ μικρότητα· εἰ γὰρ τὴν ὅλην ὁρᾷ, καὶ αἰσθάνεται τὸν ^c αὐτὸν συνεχῶς χρόνον, ^d οὐ τῶν νῦν τούτων τινί. ^e Ἀφηρήσθω ^f ἢ τὸ Γ Β, ἐν ¹⁸ ^g ἢ ^h οὐκ ἦσθάνετο. Οὐκοῦν ἐν ταύτης τινὶ ἢ ταύτης τι, ὥσπερ τὴν γῆν ⁱ ὁρᾷ ὅλην, ὅτι τοδὶ αὐτῆς, ^k καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ βαδίζει, ὅτι ἐν τῷδε τῷ μέρει αὐτοῦ. Ἀλλὰ μὴν ἐν τῷ

^z τοῦ λευκοῦ L.S.U. ^a ταυτά om. P. ^b μὴ] μὴδὲ P. ^c ἅμα μὲν om. S.U. ^d φαίνονται—πότερον om. Y. ^e λανθάνειν E.M. ^f ἀναίσθητος ἢ P. ^g ἀληθῶς γρ. E. ^h γὰρ om. P. ⁱ ἀκούειν ἐν τι ὅτι L.S.U. ^k οὐδένα οὐδέ] ἢ οὐδένα E.M.Y. ^l ἀλλὰ πάντως S.U, ἀλλ' ἄπανθ ὅσα P. ^m ἐνδέχεται αἰσθέσθαι S, αἰσθέσθαι ἐνδέχεται U. ⁿ ἐαυτοῦ L.S.U.Y. ^o τι E.M. ^p ὅς E.M.Y. ^q ὅλος E. ^r εἰ om. L.P.S.U.Y. ^s οὐκ om. E.M.P.Y. ^t εἰ] ἢ E.M.Y. ^v δ] δ μὴ E.M.Y. ^w ἢ om. L.P. ^x εἰ om. E.L.M.P.Y. ^y τούτοις S. ^z ἢ ὅτι om. L.S. et pr. U. ^a τούτου τι] τι τούτου S, τούτου pr. U, om. L. ^b εἴπερ—τούτων τινί om. Y. ^c αὐτὸν] ὅλον L, ὅλον αὐτὸν Y. ^d οὐ τῶν νῦν τούτων τινί] οὕτως τὸ ἐν τούτου τινί P, οὕτως ὅτι ἐν τούτου (τούτῳ S.) τινί. ἢ ὅτι (om. U.) τούτου τι ὁρᾷ (ὁρᾶν S.U.), εἴπερ ἔστι τι μέγεθος L.S.U. ^e ἀφαιρείσθω S.U. ^f ἢ] ἢ P, om. L.S.U. ^g ἢ] ^φ L.S.U. ^h οὐκ] μὴ P, om. S.U. ⁱ ὁρᾶν S.U. ^k καὶ om. S.

¹ Β Γ οὐδὲν αἰσθάνεται. ^m Τῷ ἄρα ἐν τούτου τινὶ τοῦ Α Β
ⁿ αἰσθάνεσθαι λέγεται τοῦ ὅλου αἰσθάνεσθαι ^o καὶ τὴν ὅλην.
19 ^p Ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῆς Α Γ· ^p αἰεὶ γὰρ ^q ἐν τινὶ καὶ
τινός, ὅλου δ' οὐκ ἔστιν ^r αἰσθάνεσθαι. ^v Ἀπαντα μὲν οὖν
αἰσθητά ἐστίν, ἀλλ' οὐ φαίνεται ὅσα ἐστίν· τοῦ γὰρ ἡλίου
τὸ μέγεθος ^s ὁρᾶ καὶ τὸ τετράπηχυν πόρρωθεν, ἀλλ' ^t οὐ
φαίνεται ὅσον, ἀλλ' ἐνίοτε ἀδιαίρετον, ^v ὁρᾶ δ' οὐκ ἀδιαίρε-
20 ^u τον. ^v Ἡ δ' αἰτία εἴρηται ἐν τοῖς ἔμπροσθεν περὶ τούτου.
^w Ὅτι μὲν οὖν ^w οὐθεὶς ἐστὶ χρόνος ἀναίσθητος, ἐκ ^x τούτων
φανερὸν· περὶ δὲ τῆς πρότερον λεχθείσης ἀπορίας σκεπτέον,
πότερον ἐνδέχεται ἅμα πλειόνων αἰσθάνεσθαι ἢ οὐκ ἐνδέχε-
ται. Τὸ δ' ἅμα λέγω ἐν ἐνὶ καὶ ἀτόμῳ χρόνῳ πρὸς ἄλληλα.
21 Πρῶτον μὲν οὖν ἄρ' ὥδ' ἐνδέχεται, ἅμα μὲν, ἐτέρῳ δὲ τῆς
ψυχῆς αἰσθάνεσθαι, καὶ ^y οὐ τῷ ἀτόμῳ, οὕτω δ' ^z ἀτόμῳ ὡς
^a παντὶ ὄντι συνεχεῖ; ^b Ἡ ὅτι πρῶτον μὲν ^b τὰ κατὰ τὴν μίαν
αἰσθησιν, οἷον λέγω ὄψιν, εἰ ^c ἔσται ^d ἄλλῳ αἰσθανομένη ἄλ-
λου καὶ ἄλλου χρώματος, πλείω τε μέρη ^e ἔξει ^f εἶδει ^g ταυτά;
22 ^h Καὶ γὰρ ⁱ ἃ αἰσθάνεται, ^k ἐν τῷ αὐτῷ γένει ^l ἐστίν. Εἰ δὲ
^m ὅτι ὡς ⁿ δύο ὄμματα φαίη τις, οὐδὲν ^o κωλύει, οὕτω καὶ ἐν
τῇ ψυχῇ, ὅτι ἴσως ἐκ μὲν τούτων ἓν τι γίνεται καὶ μία ἢ
ἐνέργεια ^p αὐτῶν· ^q ἐκεῖ δέ, εἰ μὲν ἐν τὸ ἐξ ἀμφοῖν, ^r ἐκείνο
23 τὸ αἰσθανόμενον ἔσται, εἰ δὲ χωρὶς, οὐχ ὁμοίως ἔξει. ^s Ἐτι
αἰσθήσεις αἱ αὐταὶ πλείους ἔσονται, ὥσπερ εἴ τις ἐπιστήμας
^t διαφόρους φαίη· οὔτε γὰρ ἡ ἐνέργεια ἄνευ τῆς καθ' ^v αὐτὴν
ἔσται δυνάμεως, οὔτ' ἄνευ ταύτης ^w ἔσται αἴσθησις. Εἰ δὲ

¹ γ β P. ^m τὸ M. ⁿ αἰσθάνεσθαι] αἰσθάνεται P. ^o καὶ] α β καὶ P.
p αἰεὶ] δεῖ E.M.Y. ^q ἐν τινὶ] ἐν τι M. ^r αἰσθέσθαι S, αἰσθάνεσθαι
α γ β P. ^s ὁρᾶται P. ^t οὐ] οὖν P. ^v ὁρᾶ δ' οὐκ ἀδιαίρετον om. L.
^w οὐθεὶς] οὐκ L.S.U. ^x τούτου L.S.U.Y. ^y οὐ τῷ ἀτόμῳ et mox δ'
om. L.S.U. ^z ἄτομον E.Y., ἄτομα M. ^a ἅπαντι P, ἅπαν ἔτι E.M.Y.
^b τὰ om. L. ^c ἔστιν P. ^d ἄλλῳ] ἀλλ' οὐκ E.M.Y. ^e ἔξει] ἐξ P.
^f εἶδει] αἰεὶ E.M.Y. ^g ταῦτα E.M. ^h καὶ om. S. ⁱ ἃ] ὁ P, om.
E.M.Y. ^k ἐν] πάλιν E.M.Y. ^l ἐστίν om. E.M.Y. ^m ὅτι ὡς] ὅτι
καὶ P, καὶ ὅτι L.S.U. ⁿ ὄμματα δύο L.P. ^o κωλύειν L.M.P.S.U.
p αὐτῷ E.Y. ^q ἐκεῖ δέ εἰ] εἰ δὲ ἡ E, εἰ δὲ ἡ M.Y. ^r ἐκείνο] ἐν καὶ
E.M.Y. ^s ἔτι] ἔτι αἰ E.M.Y., ἔτι καὶ P. ^t ἀδιαφόρους P. ^v ἐαν-
τήν P. ^w αἴσθησις ἔσται L.P.S.U.

^x τούτων ἐν ἐνὶ καὶ ἀτόμῳ αἰσθάνεται, δῆλον ὅτι καὶ τῶν ἄλλων· μᾶλλον γὰρ ὕενδέχεται τούτων ἅμα πλειόνων ^z ἢ τῶν τῷ γένει ἐτέρων. Εἰ δὲ δὴ ἄλλῳ μὲν γλυκέος ἄλλῳ δὲ ²⁴ λευκοῦ αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ μέρει, ἥτοι τὸ ἐκ τούτων ἐν ^a τί ἐστὶν ἢ ^b οὐχ ἔν. Ἄλλ' ἀνάγκη ^c ἔν· ἐν γάρ τι τὸ αἰσθητικὸν ἐστὶ μέρος. Τίνος οὖν ^d ἐκεῖνο ἐνός; Οὐδὲν γὰρ ἐκ τούτων ^e ἔν. Ἀνάγκη ἄρα ἐν τι εἶναι τῆς ψυχῆς, ὧ ^f ἅπαντα αἰσθάνεται, καθάπερ εἴρηται πρότερον, ἄλλο δὲ γένος δι' ἄλλου. Ἀρ' οὖν ἡ μὲν ἀδιαίρετόν ἐστι κατ' ἐνέργειαν, ἐν ²⁵ ^g τί ἐστὶ τὸ αἰσθητικὸν γλυκέος καὶ λευκοῦ, ὅταν δὲ διαιρετὸν γένηται κατ' ἐνέργειαν, ἕτερον; Ἡ ὥσπερ ἐπὶ τῶν πραγμάτων ^h αὐτῶν ἐνδέχεται, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς. Τὸ γὰρ αὐτὸ ⁱ καὶ ἐν ἀριθμῷ λευκὸν καὶ γλυκύ ἐστὶ, καὶ ἄλλα πολλά, ^k εἰ μὴ χωριστὰ τὰ πάθη ἀλλήλων, ἀλλὰ τὸ εἶναι ἕτερον ἐκάστω. Ὁμοίως τοίνυν θετέον καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ²⁶ τὸ αὐτὸ καὶ ἐν εἶναι ἀριθμῷ τὸ αἰσθητικὸν πάντων, ^l τῷ μέντοι εἶναι ἕτερον καὶ ἕτερον τῶν μὲν γένει τῶν δὲ εἶδει. Ὡστε καὶ αἰσθάνοιτ' ἂν ἅμα ^m τῷ αὐτῷ καὶ ἐνί, λόγῳ ⁿ δ' οὐ ⁿ τῷ αὐτῷ. Ὅτι δὲ τὸ αἰσθητὸν πᾶν ἐστὶ μέγεθος καὶ οὐκ ἔστιν ἀδιαίρετον ^o αἰσθητόν, δῆλον. Ἔστι γὰρ ὅθεν μὲν ²⁷ οὐκ ἂν ὀφθείη, ἄπειρον τὸ ἀπόστημα, ὅθεν δὲ ὁράται, πεπερασμένον. Ὁμοίως δὲ καὶ ^p τὸ ^q ὀσφραντὸν ^r καὶ ἀκουστὸν καὶ ^s ὅσων μὴ ^t αὐτῶν ^v ἀπτόμενοι αἰσθάνονται. Ἔστι ^w δέ τι ἔσχατον τοῦ ἀποστήματος ὅθεν οὐχ ὁράται, καὶ πρῶτον ὅθεν ὁράται. ^x Τοῦτο δὴ ἀνάγκη ἀδιαίρετον εἶναι, οὗ ἐν μὲν ²⁸ τῷ ἐπέκεινα οὐκ ἐνδέχεται αἰσθάνεσθαι ὄντος, ἐν δὲ τῷ ἐπὶ ^y ταδὶ ἀνάγκη αἰσθάνεσθαι. Εἰ δὴ τί ^z ἐστὶν ἀδιαίρετον αἰ-

^x τοῦτο E.P.S.Y. ^y ἐνδέχεται S.U. ^z ἢ om. L. ^a τί om. L. ^b οὐχ ἔν] οὐθέν E.P.S.Y. ^c ἔν ante ἐν om. P.S.U. ^d ἐκεῖνος E.Y. ^e ἔν post τούτων om. E.M.S.U.Y. ^f πάντα P. ^g τί om. E.M.Y. et fortasse P. ^h ἐνδέχεται αὐτῶν P. ⁱ καὶ ante ἐν om. E.M.Y. ^k εἰ γὰρ μὴ L.P.S.U. ^l τῷ] τὸ E.M.P.S.U.Y. ^m τὸ αὐτὸ καὶ ἐν E.M.Y. ⁿ τὸ αὐτό M. ^o αἰσθάνεσθαι E.M.Y. ^p τὸ om. L.P.S.U. ^q ἀκουστὸν καὶ ὀσφραντὸν P. ^r καὶ om. L.S.U. ^s ὅσοι L. ^t ἀπτῶν M. ^v ἀπτόμενοι] λειπόμενοι L. ^w δὴ L.P.S. ^x τοῦτο] τοῦ P. ^y τάδε L.P.S.U. ^z ἔσται P.

σθητόν, ὅταν τεθῇ ἐπὶ τῷ ἐσχάτῳ ὅθεν ἐστὶν ὕστατον μὲν οὐκ αἰσθητόν πρῶτον δ' αἰσθητόν, ἅμα συμβήσεται ὁρατὸν εἶναι καὶ ἀόρατον· τοῦτο δ' ἀδύνατον.

Περὶ μὲν οὖν τῶν αἰσθητηρίων καὶ τῶν αἰσθητῶν τίνα τρόπον ἔχει καὶ κοινῇ καὶ καθ' ἕκαστον αἰσθητήριον εἴρηται· τῶν δὲ λοιπῶν πρῶτον σκεπτέον περὶ μνήμης ^a καὶ τοῦ μνη-
 I μονεύειν, ^b τί ἐστὶ, καὶ διὰ ^c τίν' αἰτίαν γίγνεται, καὶ τίνι
 τῶν τῆς ψυχῆς μορίων ^d συμβαίνει τοῦτο τὸ πάθος καὶ ^e τὸ
 ἀναμνησθεσθαι· οὐ γὰρ οἱ αὐτοὶ εἰσι μνημονικοὶ καὶ ἀνα-
 μνηστικοί, ἀλλ' ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ^f μνημονικώτεροι μὲν οἱ βρα-
 2 δεῖς, ^g ἀναμνηστικώτεροι δὲ οἱ ταχεῖς καὶ εὐμαθεῖς. Πρῶτον
 μὲν οὖν ^h ληπτέον ποῖά ⁱ ἐστὶ ^j τὰ μνημονευτά· πολλάκις γὰρ
^k ἐξαπατᾶ τοῦτο. Οὔτε γὰρ τὸ μέλλον ἐνδέχεται μνημο-
 νεύειν, ἀλλ' ἐστὶ δοξαστὸν καὶ ἐλπιστόν (εἴη δ' ἂν καὶ ἐπι-
 στήμη τις ἐλπιστική, καθάπερ ^l τινὲς φασὶ τὴν μαντικὴν),
 οὔτε τοῦ παρόντος, ἀλλ' ^m αἰσθησις· ταύτη γὰρ οὔτε τὸ
 μέλλον οὔτε τὸ γενόμενον γνωρίζομεν, ἀλλὰ τὸ παρὸν μό-
 3 νον. ⁿ Ἡ δὲ μνήμη τοῦ ^o γενομένου· τὸ δὲ παρὸν ^p ὅτε πά-
 ρεστιν, οἷον ^q τοδὶ ^r τὸ λευκὸν ὅτε ὁρᾶ, οὐδεὶς ἂν φαίη μνη-
 μονεύειν, οὐδὲ τὸ θεωρούμενον, ^s ὅτε θεωρῶν ^t τυγχάνει καὶ
^u ἐννοῶν· ἀλλὰ τὸ μὲν αἰσθάνεσθαι φησι, τὸ δ' ἐπίστασθαι
 μόνον· ὅταν δ' ἄνευ τῶν ^v ἐνεργειῶν ^w ἔχῃ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν
 αἰσθησιν, οὕτω μέμνηται τὰς τοῦ τριγώνου ὅτι ^x δύο ὁρθαῖς
 ἴσαι, τὸ μὲν ὅτι ἔμαθεν ^y ἢ ἐθεώρησεν, τὸ δὲ ὅτι ἤκουσεν ^z ἢ

^a καὶ τοῦ μνημονεύειν] καὶ ἀναμνήσεως καὶ ὕπνου P, om. L.S.U.
 aa Codices E.L.M.S.U.Y. Tit. καὶ ἀναμνήσεως] καὶ τοῦ μνημονεύειν
 M.S.U, καὶ ἀναμνήσεως. ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως καὶ τῆς καθ' ὕπνον μαν-
 τικῆς ἀριστοτέλους m. περὶ ὕπνου. περὶ τῆς καθ' ὕπνον μαντικῆς Y.
^b τί] περὶ μνήμης καὶ τοῦ μνημονεύειν λεκτέον τί E.L.S.U.Y. ^c τίνας
 αἰτίας M. ^d τοῦτο συμβαίνει M.S.U. ^e τὸ] τοῦ S.U. ^f μνημονικοὶ
 E.Y. ^g ἀναμνηστικοὶ E.Y. ^h σκεπτέον L.S.U. ⁱ εἰσι L. ^j τὰ om.
 L.S.U. ^k ἐξαπατᾶται E.Y. ^l φασὶ τινες U. ^m αἰσθησιν S. ⁿ λεγο-
 μένου Y. ^o ὅτι E.Y. ^p τοδὶ om. M. ^q τὸ om. S. ^r ὅτε et τυγχά-
 νει om. L.S.U. ^s νοῶν L.M.S.U. ^t ἔργων L.S. ^v σχῇ L.S.U.
^w δυσὶν L.Y.

εἶδεν ^x ἢ ^y ὅ τι τοιοῦτον· ^z ἀεὶ γὰρ ὅταν ἐνεργῇ κατὰ τὸ μνημονεύειν, οὕτως ἐν τῇ ψυχῇ ^a λέγει, ὅτι πρότερον τοῦτο ἤκουσεν ἢ ἤσθετο ἢ ἐνόησεν. Ἔστι μὲν οὖν ἡ μνήμη οὔτε ⁴ αἰσθησις οὔτε ὑπόληψις, ἀλλὰ τούτων τινὸς ἕξις ἢ πάθος, ὅταν γένηται ^b χρόνος. Τοῦ δὲ νῦν ἐν τῷ νῦν οὐκ ἔστι μνήμη, καθάπερ εἴρηται ^c καὶ πρότερον, ^d ἀλλὰ τοῦ μὲν παρόντος αἰσθησις, τοῦ δὲ μέλλοντος ἐλπίς, τοῦ δὲ γενομένου μνήμη. Διὸ μετὰ ^e χρόνου πᾶσα μνήμη. Ὡσθ' ^f ὅσα χρόνου ^g αἰσθάνεται, ταῦτα μόνον ^h τῶν ζώων μνημονεύει, καὶ τούτῳ ^ϛ αἰσθάνεται. Ἐπεὶ δὲ περὶ φαντασίας εἴρηται πρό- ⁵ τερον ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς, καὶ νοεῖν οὐκ ἔστιν ἄνευ φαντάσματος· συμβαίνει γὰρ τὸ αὐτὸ πάθος ἐν τῷ νοεῖν ὅπερ καὶ ἐν τῷ διαγράφειν· ἐκεῖ τε γὰρ οὐθὲν προσχρώμενοι ⁱ τῷ τὸ ποσὸν ὠρισμένον εἶναι τὸ τριγώνου, ὅμως γράφομεν ὠρισμένον κατὰ τὸ ποσόν· καὶ ^k ὁ νοῶν ὡσαύτως, καὶ μὴ ποσὸν νοῇ, τίθεται πρὸ ὁμμάτων ποσόν, νοεῖ δ' οὐχ ἡ ποσόν. Ἄν ⁶ δ' ἡ φύσις ἡ τῶν ποσῶν, ^l ἀόριστον δέ, τίθεται μὲν ποσὸν ὠρισμένον, νοεῖ δ' ἡ ποσὸν μόνον. Διὰ τίνα μὲν οὖν αἰτίαν οὐκ ἐνδέχεται νοεῖν ^m οὐδὲν ἄνευ ⁿ τοῦ ^o συνεχούς, οὐδ' ἄνευ χρόνου ^p τὰ μὴ ἐν χρόνῳ ὄντα, ^q ἄλλος λόγος. Μέγεθος ^r δ' ἀναγκαῖον γνωρίζειν καὶ κίνησιν ^ϛ καὶ ^s χρόνον, καὶ τὸ φάντασμα τῆς κοινῆς αἰσθήσεως πάθος ἐστίν. Ὡστε φα- ⁷ νερόν ὅτι τῷ πρώτῳ αἰσθητικῷ τούτων ἡ γνῶσις ἐστίν. Ἡ δὲ μνήμη καὶ ἡ τῶν νοητῶν οὐκ ἄνευ ^v φαντάσματος ἐστίν. Ὡστε τοῦ νοουμένου κατὰ συμβεβηκὸς ἂν εἴη, καθ' αὐτὸ δὲ τοῦ πρώτου αἰσθητικοῦ. Διὸ καὶ ἐτέροις τιςὶν ὑπάρχει τῶν ζώων, καὶ οὐ μόνον ^w ἀνθρώποις καὶ τοῖς ἔχουσι δόξαν ἢ

^x ἢ ante ὅ om. M. ^y ὅ τι] τι L.M.S.U. ^z ἀεὶ] δεῖ E.M.Y.
^a λέγειν E.M.Y. ^b χρόνιον Y. et rc. E. ^c καὶ πρότερον om. L.M.S.U.
^d ἀλλὰ] ἔστι γὰρ L.S.U. ^e χρόνον E.M.Y. ^f ὅσα τε χρ. E.Y.
^g αἰσθ. καὶ ^ϛ ταῦτα E.M. ^h τῶν ζώων μνημονεύει τῶν ζώων καὶ M.
ⁱ τῷ ante τὸ om. E.Y. ^k ὁ νοῶν] ὀνομάζομεν E.M.Y. ^l ἀορίστων
L.M.S.U.Y. et corr. E. ^m οὐδὲν om. pr. E. ⁿ τοῦ om. L.M.S.U.
^o συνεχῶς E.Y. ^p τὰ γὰρ χρόνῳ μὴ ὄντα Y, om. E. ^q λόγος ἄλλος
E.M.Y. ^r δ' om. E.Y. ^s χρόνος E. ^t ὥστε τοῦτο φανερόν E.M.Y.
^v φαντάσματος] τῆς φαντασίας E.Y. ^w ἀνθρώπῳ L.S.U.

8 φρόνησιν. Εἰ δὲ τῶν νοητικῶν ^xτι μορίων ἦν, οὐκ ἂν ὑπῆρχε πολλοῖς τῶν ἄλλων ζώων, ἴσως δ' οὐδενὶ τῶν θνητῶν, ἐπεὶ οὐδὲ νῦν πᾶσι διὰ τὸ μὴ ^zπάντα χρόνου αἰσθῆσιν ἔχειν· ἀεὶ γὰρ ὅταν ἐνεργῇ τῇ μνήμῃ, καθάπερ καὶ πρότερον εἴπομεν, ὅτι εἶδε τοῦτο ἢ ἤκουσεν ἢ ἔμαθε, ^bπροσαιοσθάνεται ὅτι πρότερον· τὸ δὲ πρότερον ^cκαὶ ὕστερον ἐν χρόνῳ ἐστίν. Τίνος μὲν οὖν τῶν τῆς ψυχῆς ἐστὶν ^dἡ μνήμη, φανερόν, ὅτι οὐπὲρ καὶ ^eἡ φαντασία· ^fκαὶ ἔστι μνημονευτὰ καθ' αὐτὰ μὲν ^gὅσα ἐστὶ φανταστά, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ὅσα ^hμὴ ἄνευ φαντασίας. Ἀπορήσειε δ' ἂν τις πῶς ποτὲ ⁱτοῦ μὲν πάθους παρόντος τοῦ δὲ πράγματος ἀπόντος ^kμνημονεύεται τὸ μὴ ¹⁰παρόν. Δῆλον γὰρ ὅτι δεῖ νοῆσαι ^lτοιούτον τὸ γινόμενον διὰ τῆς αἰσθήσεως ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τῷ μορίῳ τοῦ σώματος τῷ ἔχοντι αὐτήν, οἷον ζωγράφημα τι τὸ πάθος, οὗ φαμὲν τὴν ἔξιν ^mμνήμην εἶναι· ἡ γὰρ γινομένη κίνησις ἐνσημαίνεται οἷον τύπον τινὰ ⁿτοῦ αἰσθήματος, καθάπερ οἱ σφραγι- ¹¹ζόμενοι τοῖς ^oδακτυλίοις. Διὸ καὶ τοῖς μὲν ἐν κινήσει πολλῇ διὰ πάθος ἢ δι' ἡλικίαν οὖσιν οὐ γίνεται μνήμη, καθάπερ ^pἂν εἰς ὕδωρ ῥέον ἐμπιπτούσης τῆς κινήσεως καὶ τῆς σφραγίδος· τοῖς δὲ διὰ τὸ ^qψήχεσθαι, καθάπερ τὰ παλαιὰ τῶν οἰκοδομημάτων, καὶ διὰ σκληρότητα τοῦ δεχομένου τὸ πάθος ¹²οὐκ ἐγγίνεται ὁ τύπος. Διόπερ οἱ τε σφόδρα νέοι καὶ οἱ γέροντες ἀμνήμονές εἰσιν· ῥέουσι γὰρ οἱ μὲν διὰ τὴν αὔξησιν, οἱ δὲ διὰ τὴν φθίσιν. Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ λίαν ταχεῖς καὶ ^rοἱ λίαν βραδεῖς ^sοὐδέτεροι φαίνονται μνήμονες· οἱ μὲν γὰρ εἰσιν ὑγρότεροι τοῦ δέοντος, οἱ δὲ σκληρότεροι· τοῖς μὲν οὖν οὐ μένει τὸ φάντασμα ἐν τῇ ψυχῇ, ^tτῶν δ' οὐχ

^x τι om. M.Y. ^y οὐδέν M. ^z πάντα] πάντων L. ^a ἀεὶ] δεῖ E.Y.
^b προαιοσθάνεσθαι τι πρότερον E.Y., ὅτι προαιοσθάνεται πρότερον S, πρότερον προαιοσθάνεται M. ^c καὶ] ἢ M. ^d ἡ om. L.S.U. ^e ἡ om. L.S.
^f καὶ—φανταστά om. M. ^g ὅσα μὴ ἐστὶ φανταστά E.Y., ὧν ἐστὶ φαντασία L.S.U. ^h μὴ ἄνευ] μετὰ M. ⁱ μὲν τοῦ M. ^k μνημονεύει L.S.U.
^l τοιοῦτο E, τοιοῦτό τι M, τοῦτον S. ^m εἶναι μνήμην L.S. ⁿ τὸ αἰσθημα M. ^o δακτύλοις M. ^p ἂν om. S. ^q ψύχεσθαι M.Y. ^r οἱ λίαν ante βρ. om. L.M.S.U. ^s οὐδέτεροι ὡσεπιτοπολὺ φ. μνημονικοὶ ὄντες οἱ M. ^t τῶν] τούτων M.

ἄπτεται. Ἄλλ' εἰ δὴ τοιοῦτόν ἐστι τὸ συμβαῖνον περὶ τὴν 13
μνήμην, πότερον τοῦτο μνημονεύει τὸ πάθος, ἢ ἐκείνο ἀφ' οὗ
ἐγένετο; Εἰ μὲν γὰρ τοῦτο, τῶν ἀπόντων οὐδὲν ἂν
μνημονεύοιμεν· εἰ δ' ἐκείνο, πῶς αἰσθανόμενοι τούτου μνη-
μονεύομεν, οὗ μὴ αἰσθανόμεθα, τὸ ἀπόν; Εἴτ' ἐστὶν ὁμοιον
ὥσπερ τύπος ἢ γραφὴ ἐν ἡμῖν, τούτου αὐτοῦ ἢ αἰσθησις
διὰ τί ἂν εἴη μνήμη ἐτέρου, ἀλλ' οὐκ αὐτοῦ τούτου; Ὁ γὰρ 14
ἐνεργῶν τῇ μνήμῃ θεωρεῖ τὸ πάθος τοῦτο καὶ αἰσθάνεται τού-
του. Πῶς οὖν τὸ μὴ παρὸν ὁ μνημονεύει; Εἴη γὰρ ἂν καὶ
ὁρᾶν τὸ μὴ παρὸν καὶ ἀκούειν. Ἡ ἐστὶν ὡς ἐνδέχεται καὶ
συμβαίνει τοῦτο; Οἶον γὰρ τὸ ἐν τῷ πίνακι γεγραμμένον 15
καὶ ζῶν ἐστὶ καὶ εἰκὼν, καὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἐν τούτ' ἐστὶν
ἄμφω, τὸ μέντοι εἶναι οὐ ταυτὸν ἀμφοῖν, καὶ ἐστὶ θεωρεῖν
καὶ ὡς ζῶν καὶ ὡς εἰκόνα, οὕτω καὶ τὸ ἐν ἡμῖν φάντασμα
δεῖ ὑπολαβεῖν καὶ αὐτό τι καθ' αὐτὸ εἶναι θεώρημα καὶ
ἄλλου φάντασμα. Ἡ μὲν οὖν καθ' αὐτό, θεώρημα ἢ φάν-
τασμα ἐστὶν, ἢ δ' ἄλλου, οἶον εἰκὼν καὶ μνημόνευμα. Ὡστε 16
καὶ ὅταν ἐνεργῇ ἢ κίνησις αὐτοῦ, ἂν μὲν ἢ καθ' αὐτό ἐστι,
ταύτῃ αἰσθηται ἢ ψυχὴ αὐτοῦ, οἶον νόημά τι ἢ φάντασμα
φαίνεται ἐπελθεῖν· ἂν δ' ἢ ἄλλου, ὥσπερ ἐν τῇ γραφῇ
ὡς εἰκόνα θεωρεῖ, καὶ μὴ ἑωρακῶς τὸν Κορίσκον ὡς Κορί-
σκου· ἐνταῦθά τε ἄλλο τὸ πάθος τῆς θεωρίας ταύτης καὶ
ὅταν ὡς ζῶν γεγραμμένον θεωρῇ, ἐν τε τῇ ψυχῇ τὸ μὲν
γίνεται ὥσπερ νόημα μόνον, τὸ δ' ὡς ἐκεῖ ὅτι εἰκὼν, μνημό-
νευμα. Καὶ διὰ τοῦτο ἐνίοτ' οὐκ ἴσμεν, ἐγγινομένων ἡμῖν 17
ἐν τῇ ψυχῇ τοιούτων κινήσεων ἀπὸ τοῦ αἰσθῆσθαι πρότε-

γὰρ om. E.Y. ὅ ἀπάντων M. ἂν om. E.Y. τούτου L.
τῡτου αὐτοῦ ἢ] ἢ τούτου αὐτοῦ M. et corr. U, εἰ τούτου αὐτοῦ L.S.
ὁ γὰρ—τούτου om. L. ὁ μνημονεύσει E.Y. τῷ om. M.S.U.
καὶ om. E.L.Y. τὸ om. S. τούτ' ἐστὶν ἄμφω] αὐτό ἐστὶν ἄμφω
L.S, ἄμφω ταῦτ' ἐστὶν M. ταυτὸν ἐστὶν ἀμφοῖν E.M.Y. τὰ ἐν
ἡμῖν φάσματα (corr. φαντάσματα) Y. αὐτὸ καθ' αὐτὸ E.Y. εἶναι
ante τι M.U. θεώρημα om. L.S.U. αὐτὸ E.M.Y. ἐστὶν
om. M. αἰσθάνεται L.S.U, αἰσθάνεται M. ἐπελθόν L. ἄλλου
καὶ ὥσπερ S.U. θεωρῇ L.M. τε om. M. ἐν τε] τὸ ἐν E.M.Y.
εἰκὼν καὶ μν. Y. γινομένων L.S. κινήσεων εἰ ἀπὸ M. αἰσθά-
νεσθαι E.L.M.Y.

ρον, ^a εἰ κατὰ τὸ ἡσθῆσθαι συμβαίνει, καὶ ^b εἰ ^c ἔστι μνήμη
^d ἢ ^e οὐ ^f διστάζομεν· ὅτε δὲ συμβαίνει ἐννοῆσαι καὶ ἀναμνη-
 18 σθῆναι ὅτι ἠκούσαμεν τι πρότερον ἢ εἶδομεν. Τοῦτο δὲ
 συμβαίνει, ὅταν θεωρῶν ὡς ^g αὐτὸ μεταβάλλῃ καὶ θεωρῇ ὡς
 ἄλλου. Γίνεται ^h δὲ καὶ ⁱ τοῦναντίον, οἷον συνέβη ¹ Ἀντιφέ-
 ροντι τῷ ^k Ὠρείτῃ καὶ ἄλλοις ἐξισταμένοις· τὰ γὰρ ¹ φαν-
 τάσματα ἔλεγον ὡς ^m γενόμενα καὶ ὡς μνημονεύοντες. Τοῦτο
 19 δὲ γίνεται, ὅταν ⁿ τις τὴν μὴ εἰκόνα ὡς εἰκόνα θεωρῇ. Αἱ δὲ
 μελέται τὴν μνήμην ^o σώζουσιν τῷ ἐπαναμιμνήσκειν· τοῦτο δ'
 ἐστὶν οὐδὲν ἕτερον ἢ τὸ θεωρεῖν πολλάκις ὡς εἰκόνα καὶ μὴ
 ὡς καθ' αὐτό. Τί μὲν οὖν ^p ἐστὶ μνήμη καὶ τὸ μνημονεύειν,
 εἴρηται, ὅτι ^q φαντάσματος, ὡς εἰκότος οὐ φάντασμα, ἕξις,
 καὶ τίνος μορίου τῶν ἐν ἡμῖν, ὅτι τοῦ πρώτου αἰσθητικοῦ, καὶ
^r ᾧ χρόνον αἰσθανόμεθα.

2 Περὶ δὲ τοῦ ἀναμιμνήσκεσθαι λοιπὸν εἰπεῖν. Πρῶτον
 μὲν οὖν ὅσα ἐν τοῖς ἐπιχειρηματικοῖς λόγοις ^s ἐστὶν ἀληθῆ,
 2 δεῖ ^t τίθεσθαι ὡς ὑπάρχοντα. ^v Οὔτε γὰρ μνήμης ἐστὶν
 ἀνάληψις ^w ἢ ἀνάμνησις οὔτε λήψις· ὅταν γὰρ τὸ πρῶτον
^x ἢ μάθῃ ἢ πάθῃ, οὔτ' ἀναλαμβάνει μνήμην οὐδεμίαν (οὐδεμία
 γὰρ προγέγονεν) οὔτ' ἐξ ἀρχῆς λαμβάνει· ὅταν ^y δὲ ^z ἐγγέ-
 νηται ^a ἢ ἕξις ^b καὶ τὸ πάθος, τότε ^c ἡ μνήμη ἐστίν. ^v Ὡστε
 3 μετὰ τοῦ πάθους ἐγγινομένου οὐκ ἐγγίνεται. ^d Ἐτι δ' ὅτε
 τὸ πρῶτον ^e ἐγγέγονε τῷ ^f ἀτόμῳ καὶ ἐσχάτῳ, τὸ μὲν πά-
 θος ἐνυπάρχει ἤδη τῷ παθόντι καὶ ἡ ἐπιστήμη, εἰ δεῖ καλεῖν
 ἐπιστήμην τὴν ἕξιν ἢ τὸ πάθος (οὐθὲν δὲ κωλύει κατὰ συμ-

^a εἰ] ἢ E.M.Y. ^b εἰ om. M. ^c ἔστιν ἡ μνήμη U, ἔστιν ἡ μνήμη S.
^d ἢ om. pr. E. ^e οὐ] οὐ οὐ Y. ^f διστάζομεν ὅτε δὲ] διστάζομεν ὅτε δὲ
 ἐνίστε S, ἐνίστε διστάζομεν ὅτε δὲ corr. U, ἐνίστε ὅτε δὲ pr. U, ἐνίστε
 δὲ M. ^g αὐτὸ μεταβάλλῃ M, αὐτὸ μεταβάλλει U, αὐτόματα βάλλῃ Y.
^h δὲ ἐνίστε καὶ M.S.U. ⁱ τοῦναντίον ἐνίστε οἷον L. ^k Ὠρείτῃ E.Y.
¹ φαντάσματα] φανέντα αὐτοῖς M. ^m γινόμενα M. ⁿ τις τὴν μὴ] τὸ
 παρὰ τὴν E.Y, τις τὴν M. ^o σώζουσιν ἐν τῷ U. ^p ἐστὶν ἡ μνήμη S.U.
^q φάσματος L. ^r οὐ M, οὐ E.Y. ^s εἰσὶν S. ^t τιθεῖναι L.S.U.
^v οὐδὲ E. ^w ἢ Y. ^x ἢ ante μάθῃ om. E.M.Y. ^y δὲ] γὰρ L.
^z γένηται L.S. ^a ἢ S.U. ^b καὶ] ἢ L.S.U. ^c ἡ om. L.S.U. ^d ἔτι]
 ὅτι E.Y. ^e γέγονε Y, ἐγγόνει ἐν L.S.U. ^f ἐσχάτῳ καὶ ἀτόμῳ L.

βεβηκὸς καὶ μνημονεύειν ἓνια ὧν ἐπιστάμεθα). τὸ δὲ μνημονεύειν καθ' αὐτὸ οὐχ ὁ ὑπάρχει πρὶν χρονισθῆναι· μνημονεύει γὰρ νῦν ὃ εἶδεν ἢ ἔπαθε πρότερον, οὐχ ὃ νῦν ἔπαθε, νῦν μνημονεύει. ^hἜτι δὲ φανερόν ὅτι μνημονεύειν ἐστὶ μὴ νῦν ⁴ ἀναμνησθέντα, ⁱ ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς ^k αἰσθόμενον ^l ἢ ^m παθόντα. Ἄλλ' ὅταν ⁿ ἀναλαμβάνῃ ἣν πρότερον εἶχεν ἐπιστήμην ἢ αἰσθησιν ἢ οὐ ποτὲ τὴν ἕξιν ^o ἐλέγομεν μνήμην, ^p τοῦτ' ἐστὶ καὶ ^q τότε ^r τὸ ἀναμιμνήσκεσθαι ^s τῶν εἰρημένων τι. Τὸ δὲ ⁵ μνημονεύειν συμβαίνει, καὶ ^t μνήμη ἀκολουθεῖ. Οὐδὲ δὴ ταῦτα ἀπλῶς, εἰ μὴ ἐμπροσθεν ^v ὑπάρξαντα πάλιν ^w ἐγγίνηται, ἀλλ' ἔστιν ὥς, ἔστι δ' ὥς οὔ. Δις γὰρ μαθεῖν ^x καὶ εὐρεῖν ἐνδέχεται ^y τὸν αὐτὸν τὸ αὐτό· δεῖ οὖν διαφέρειν τὸ ἀναμιμνήσκεσθαι τούτων, καὶ ἐνούσης πλείονος ἀρχῆς ἢ ἐξ ἧς ^z μαθαίνουσιν ἀναμιμνήσκεσθαι. Συμβαίνουνσι δ' αἱ ἀναμνήσεις, ⁶ ^a ἐπειδὴ πέφυκεν ^b ἡ κίνησις ἥδε ^c γενέσθαι μετὰ τήνδε· εἰ μὲν ἐξ ἀνάγκης, δῆλον ὡς ὅταν ^d ἐκείνη ^e κινηθῇ, ^f τήνδε κινηθήσεται· εἰ δὲ μὴ ἐξ ἀνάγκης ἀλλ' ἔθει, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κινηθήσεται. Συμβαίνει δ' ^g ἐνίους ἅπαξ ἐθισθῆναι ^h μᾶλλον ⁷ ἢ ⁱ ἄλλους πολλάκις κινουμένους· διὸ ἓνια ^k ἅπαξ ἰδόντες μᾶλλον μνημονεύομεν ἢ ^l ἕτερα πολλάκις. Ὅταν οὖν ἀναμιμνησκώμεθα, κινούμεθα τῶν ^m προτέρων τινὰ κινήσεων, ἕως ⁿ ἀν ⁿ κινηθῶμεν μεθ' ἣν ἐκείνη ^o εἴωθεν. Διὸ καὶ τὸ ἐφεξῆς ⁸ θηρεύομεν ^p νοήσαντες ἀπὸ τοῦ νῦν ἢ ἄλλου τινός, καὶ ἀφ' ὁμοίου ^q ἢ ἐναντίου ἢ τοῦ σύνεγγυς. Διὰ τοῦτο γίνεται ἡ ἀνάμνησις· αἱ γὰρ κινήσεις τούτων τῶν μὲν αἱ αὐταί, τῶν δ'

^g ὑπάρξει E.M. ^h ἔτι δὲ φ. L.S. ⁱ ἀλλ' om. L.S.U. ^k αἰσθανόμενον E.M.Y. ^l ἢ] μὴ E.Y. ^m μαθόντα S, μαθόντα τί M. ⁿ ἀναλάβη M. ^o ἐλέγομεν εἶναι μν. M. ^p τοῦτ' ἐστὶ] τούτων μὲν E.Y. ^q τότε] τοῦτο S. ^r τὸ om. L.M.S.U. ^s τῶν] ἐστὶ τῶν E.M.Y. ^t μνήμην ἀκολουθεῖν L. ^v ὑπάρξασα E.Y. ^w ἐγγίνηται L.S.U. ^x ἐνδέχεται καὶ εὐρεῖν L. ^y τὸ αὐτὸ τὸν αὐτὸν M.S.U. ^z μαθαίνει S. ^a ἐπειδὴ πέφυκεν ἡ κίνησις om. E.Y. ^b ἥδε ἡ κίνησις M.S.U. ^c γενέσθαι om. L.M.S.U. ^d ἐκείνη U. ^e βοηθῇ L. ^f τήνδε τὴν κίνησιν κινηθήσεται E.M.Y. ^g ἓνια γρ. U. ^h θᾶπτον E.M. ⁱ ἐτέρους L.S.U., ἕτερα γρ. U. ^k ἰδόντες ἅπαξ L. ^l ἕτερον S.U., ἕτεροι E.Y. ^m πρότερον E.Y. ⁿ κινηθῶμεν] κινηθῇ M. ^o εἴωθει M. ^p νοήσαντες om. L. ^q ἢ ἐναντίου ἢ] καὶ ἐναντίου καὶ E.M.Y.

ἄμα, τῶν δὲ μέρος ἔχουσιν, ὥστε τὸ λοιπὸν μικρὸν ^τδ ἐκινήθη
 9 μετ' ἐκείνο. Ζητοῦσι μὲν ^ς οὖν οὕτω, καὶ μὴ ζητοῦντες δ'
 οὕτως ἀναμιμνήσκονται, ὅταν μεθ' ἐτέραν κίνησιν ἐκείνη ^τ γέ-
 νηται· ὡς δὲ τὰ πολλὰ ἐτέρων ^ν γενομένων κινήσεων οἷων
 εἴπομεν, ἐγένετο ἐκείνη. Οὐδὲν δὲ δεῖ σκοπεῖν τὰ πόρρω,
 πῶς μεμνήμεθα, ἀλλὰ τὰ σύνεγγυς· δηλὸν γὰρ ^ω ὅτι ὁ αὐ-
 τός ἐστι τρόπος, ^χ λέγω δὲ τὸ ἐφεξῆς, οὐ ^υ προσζητήσας οὐδ'
 10 ἀναμνησθεῖς. Τῷ γὰρ ἔθει ἀκολουθοῦσιν αἱ κινήσεις ^z ἀλλή-
 λαις, ἥδε μετὰ τήνδε. Καὶ ὅταν τοίνυν ἀναμιμνήσκεσθαι
 βούληται, τοῦτο ^a ποιήσει· ^b ζητήσει λαβεῖν ἀρχὴν κινήσεως,
 μεθ' ἣν ἐκείνη ἔσται. Διὸ ^c τάχιστα καὶ κάλλιστα γίνονται
 ἀπ' ἀρχῆς αἱ ἀναμνήσεις· ὡς γὰρ ^d ἔχουσι τὰ πράγματα
 11 πρὸς ἀλλήλα τῷ ἐφεξῆς, ^e οὕτω καὶ αἱ ^f κινήσεις. Καὶ ἔστιν
 εὐμνημόνευτα ὅσα τάξιν τινὰ ἔχει, ὥσπερ τὰ μαθήματα· τὰ
 δὲ ^h φαύλως καὶ χαλεπῶς. Καὶ ⁱ τούτῳ διαφέρει τὸ ἀνα-
 μιμνήσκεσθαι τοῦ πάλιν μανθάνειν, ὅτι δυνήσεται πῶς δι' αὐ-
 τοῦ κινήσθαι ἐπὶ τὸ μετὰ τὴν ἀρχήν. Ὅταν δὲ μή, ἀλλὰ
 12 δι' ἄλλου, οὐκέτι μέμνηται. Πολλάκις δ' ἤδη μὲν ἀδυνατεῖ
 ἀναμνησθῆναι, ^k ζητεῖν δὲ δύναται καὶ εὐρίσκει. Τοῦτο δὲ
 γίνεται κινοῦντι πολλά, ^l ἕως ἂν τοιαύτην κίνησιν κίνησιν ^m ἢ
 ἀκολουθήσει τὸ πρᾶγμα. Τὸ γὰρ μεμνήσθαι ἐστὶ τὸ ἐνεῖναι
ⁿ δυνάμει τὴν κινουσαν· τοῦτο δέ, ὥστ' ἐξ αὐτοῦ καὶ ὧν ἔχει
 13 κινήσεων κινήσθαι, ὥσπερ εἴρηται. Δεῖ δὲ λαβέσθαι ἀρχῆς.
 Διὸ ἀπὸ τόπων δοκοῦσιν ἀναμιμνήσκεσθαι ἐνίοτε. Τὸ δ'
 αἴτιον ὅτι ταχὺ ἀπ' ^ο ἄλλου ἐπ' ^p ἄλλο ἔρχονται, οἷον ἀπὸ
 γάλακτος ἐπὶ λευκόν, ἀπὸ λευκοῦ δ' ἐπ' ἀέρα, καὶ ἀπὸ τούτου

^τ δ om. E.Y. ^ς οὖν om. M.S. ^τ γίγνηται L.S.U. ^ν γενομένων
 E.Y. ^ω ὅτι] ὡς L.M.S.U. ^χ λέγω δὲ] πῶς λέγει L.S.U. ^υ προσζη-
 τήσας E. ^z ἀλλήλαις om. S.U. ^a ποιήσας M, ποιήσει καὶ Y, ambi-
 guo E. ^b ζητεῖ M. ^c καὶ τάχιστα μάλιστα M, τάχιστα καὶ μάλιστα U.
^d ἔχει L. ^e οὕτω καὶ αἱ κινήσεις om. M. ^f κινήσεις πρὸς αὐτὰς τῷ
 ἐφεξῆς. καὶ S. ^g εὐμνημονευτότατα M. ^h φαύλως καὶ] φαῦλα E.M.Y.
ⁱ τούτου E. ^k ζητῶν E.M.Y. ^l ἕως ἂν] ἐὰν E.M.S.U.Y. ^m ἢ ἀκο-
 λουθήσῃ M. ⁿ δυνάμιν L.S.U. ^ο ἄλλου ἐπ' om. E. ^p ἄλλον
 ἔρχεται L.

^qἐφ' ὑγρόν, ^rἀφ' οὗ ἐμνήσθη μετοπώρου, ^sταύτην ^tἐπιζητῶν τὴν ὥραν. ^vΕοικε ^vδὴ καθόλου ^wἀρχὴ καὶ τὸ μέσον πάντων· ¹⁴ εἰ γὰρ μὴ πρότερον, ὅταν ἐπὶ τοῦτο ἔλθῃ, μνησθήσεται, ^xἢ οὐκέτ' ^yοὐδὲ ἄλλοθεν, οἷον εἴ τις νοήσειεν ἐφ' ^zῶν Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ· εἰ γὰρ μὴ ^aἐπὶ τοῦ Ε μέμνηται, ἐπὶ τοῦ ^bΕ Θ ἐμνήσθη· ἐντεῦθεν γὰρ ἐπ' ἄμφω κινηθῆναι ἐνδέχεται, καὶ ἐπὶ τὸ ^cΔ καὶ ἐπὶ τὸ Ε. Εἰ δὲ μὴ τούτων τι ^dἐπιζητεῖ, ¹⁵ ἐπὶ τὸ Γ ἐλθὼν μνησθήσεται, ^eεἰ τὸ Η ἢ τὸ ^fΖ ^gἐπιζητεῖ. ^hΕἰ δὲ μή, ⁱἐπὶ τὸ ^kΑ· καὶ οὕτως αἰεί. ¹Τοῦ δ' ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐνίοτε μὲν μνησθῆναι ἐνίοτε δὲ μή, αἴτιον ^mὅτι ἐπὶ ⁿπλείῳ ἐνδέχεται κινηθῆναι ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς, οἷον ἀπὸ τοῦ Γ ἐπὶ τὸ Ζ ἢ τὸ Δ. ¹Εὰν οὖν ^oμὴ ^pδιὰ παλαιού ^qκι- ¹⁶ νῆται, ^rἐπὶ τὸ συνηθέστερον κινεῖται· ὥσπερ γὰρ φύσις ἤδη τὸ ἔθος. Διὸ ^sἂ πολλὰκις ^tἐννοοῦμεν, ταχὺ ἀναμνησκόμεθα· ὥσπερ γὰρ φύσει τόδε μετὰ τόδε ^vἐστίν, οὕτω καὶ ἐνεργείᾳ· τὸ δὲ πολλὰκις φύσιν ποιεῖ. ¹Ἐπεὶ δ' ^wὥσπερ ¹⁷ ἐν ^xτοῖς φύσει ^yγίνεται, καὶ παρὰ φύσιν καὶ ἀπὸ τύχης, ἔτι μᾶλλον ἐν τοῖς ^zδι' ἔθος, οἷς ἢ φύσις ^aγε ^bμὴ ὁμοίως ὑπάρχει· ὥστε κινηθῆναι ἐνίοτε κάκει ^bκαὶ ἄλλως, ἄλλως τε ^cκαὶ ὅταν ἀφέλκῃ ἐκεῖθεν ^dαὐτόσε ^eπῃ. Διὰ τοῦτο ^fκαὶ ^gὅταν ¹⁸ ^hδέῃ ὄνομα μνημονεῦσαι, παρόμοιον ⁱμέν, εἰς δ' ἐκεῖνο σολοικίζομεν. Τὸ μὲν οὖν ἀναμνησκέσθαι τοῦτον συμβαίνει τὸν τρόπον. Τὸ δὲ μέγιστον, ^kγνωρίζειν δεῖ τὸν χρόνον, ἢ

^q ἐφ' om. L.U. ^r ἐφ' M. ^s ταύτη E. ^t ἐπιζητῶν] εἰ ζητῶν S, δὲ ζητεῖ M. ^v δὴ τὸ καθ. L.S.U.Y. ^w ἀρχῇ S.U., ἢ ἀρχὴ E.Y. ^x ἢ] ἢ οὐδὲν ἢ M. ^y οὐδὲ] οἶδεν E.M.Y. ^z ῶ S. ^a ἐπὶ τοῦ Ε μέμνηται om. E.M.Y. ^b Ε Θ] η θ Y, ν θ E, θ L. ^c Δ] α E.M. ^d ἐζητεῖ E.M.U.Y., ἐπεζητεῖ L. ^e εἰ] ἢ M, ἐπὶ E.Y. ^f Ζ] θ E.Y. ^g ἐπιζητεῖ om. E.M. ^h εἰ δὲ om. S. ⁱ ἐπὶ γε τὸ L.S.U. ^k Α] δ Y. ¹ τοῦ δ'] τὸ δ' E.M.Y. ^m ὅτι] τὸ E.Y., om. M. ⁿ πλείον ἐνδέχεσθαι E.Y., πλείῳ ἔστι M. ^o μὴ om. E.M. ^p δι' ἂ πάλαι οὐ Y. ^q κινηθῇ E.M.Y. ^r ἐπὶ τὸ] ἐπεὶ E.Y. ^s ἂ om. Y, post πολλὰκις ponunt E.M. ^t ἐννοοῦμεθα L.S.U. ^v ἐστίν] ἢ δυνάμει M. ^w ὥσπερ om. E.Y. ^x τοῖς] τῇ E.Y. ^y γίνεται ante ἐν L. ^z δι'] δὲ M. ^a γε om. L.S. ^b μὴ et mox καὶ ἄλλως om. E.M.Y. ^c καὶ ὅταν] καὶ E.Y. ^d αὐτός E.M.Y. et γρ. U. ^e πῃ] ἐπεὶ M, om. E.Y. ^f καὶ] γὰρ E.Y. et γρ. U. ^g ὅταν] ἐπειδὴν E.Y. et γρ. U. ^h δέῃ ὄνομα] ἐπεὶ μόνον E.Y. ⁱ μὲν εἰς δ'] ὡς μὲν εἰς E.M.Y. ^k γνωρίζειν μὲν δεῖ M.

19 μέτρῳ ἢ ¹ ἀορίστως. Ἐστω δέ ^m τι ⁿ ᾧ ^o κρίνει τὸν πλείω
καὶ ^p ἐλάττω· εὐλογον δ' ὥσπερ τὰ μεγέθη· νοεῖ γὰρ τὰ
μεγάλα καὶ πόρρω οὐ τῷ ἀποτείνειν ἐκεῖ τὴν διάνοιαν, ὥσπερ
τὴν ὄψιν φασί τινες (καὶ γὰρ μὴ ὄντων ^q ὁμοίως νοήσει),
ἀλλὰ ^r τῇ ἀνάλογον κινήσει· ἔστι γὰρ ἐν ^s αὐτῇ τὰ ὅμοια
20 σχήματα καὶ κινήσεις. Τίνι οὖν ^t διοίσει, ὅταν ^v τὰ μείζω
νοῇ; ^w Ἡ ὅτι ἐκεῖνα ^x νοεῖ, ἢ τὰ ^y ἐλάττω; Πάντα γὰρ τὰ
ἐντὸς ἐλάττω, ^z ὥσπερ ἀνάλογον καὶ τὰ ἐκτός. Ἐστι ^a δ'
ἴσως ὥσπερ ^b καὶ τοῖς εἶδесιν ἀνάλογον λαβεῖν ^c ἄλλο ἐν
21 αὐτῷ, οὕτω ^d καὶ τοῖς ἀποστήμασιν. Ὡσπερ οὖν εἰ τὴν
Α Β Β Ε κινεῖται, ποιεῖ τὴν ^e Α Δ· ἀνάλογον γὰρ ἡ Α Γ
καὶ ^f ἡ Γ Δ. Τί οὖν μᾶλλον τὴν Γ Δ ^g ἢ τὴν Ζ Η ποιεῖ;
Ἡ ὡς ἡ Α Γ πρὸς ^h τὴν Α Β ἔχει, οὕτως ἡ ⁱ τὸ Θ πρὸς ^k τὴν
Μ ἔχει. Ταύτας οὖν ^l ᾅμα κινεῖται. Ἄν δὲ τὴν Ζ Η
βούληται νοῆσαι, τὴν ^m μὲν ⁿ Β Ε ὁμοίως νοεῖ, ἀντὶ δὲ τῶν
Θ Ι τὰς Κ^o Λ νοεῖ· αὐταὶ γὰρ ἔχουσιν ὡς Ζ Α ^p πρὸς Β Α.
22 Ὅταν οὖν ᾅμα ἢ τε τοῦ πράγματος ^q γίνηται κίνησις καὶ ἡ
τοῦ χρόνου, τότε τῇ μνήμῃ ἐνεργεῖ. Ἄν δ' ^r οἴηται μὴ
ποιῶν, οἶεται μνημονεύειν· οὐθὲν γὰρ κωλύει διαψευσθῆναι
τινα καὶ δοκεῖν μνημονεύειν μὴ μνημονεύοντα. Ἐνεργοῦντα
δὲ τῇ μνήμῃ ^s μὴ οἶεσθαι ^t ἀλλὰ λανθάνειν μεμνημένον οὐκ
23 ἔστιν· τοῦτο γὰρ ἦν αὐτὸ τὸ μεμνησθαι. Ἄλλ' ἐὰν ἡ τοῦ
πράγματος γένηται χωρὶς ^v τῆς τοῦ χρόνου ^w ἢ ^x αὕτη ἐκεί-
νης, οὐ μέμνηται. Ἡ δὲ τοῦ χρόνου ^y διττὴ ἐστίν· ὅτε μὲν

¹ ἀορίστοις L. ^m τι om. M. ⁿ ᾧ] ὅτῳ ποτέ M, om. S. ^o κινεῖ
E.Y. ^p ἐλάσσω L. ^q ὁμῶς L. ^r τῇ ἀνάλογον] τινα λόγον L.S.U.
^s αὐτοῖς E.M.Y. ^t διοίσει ἢ ὅταν M. ^v τὰ om. L.S.U. ^w ἢ om.
E.M.Y. ^x νοῇ ἢ M, νοεῖν L.S.U., ἀνανοεῖν γρ. U. ^y ἐλάσσω L.U.
^z ὥσπερ] καὶ L.M.S.U. ^a δὴ L.S. ^b καὶ] καὶ ἐν M, om. E.Y.
^c ἀλλ' L.U. ^d καὶ ἐν τοῖς M. ^e Α Δ] γ δ M. ^f ἡ post καὶ om.
L.M.S.U. ^g ἢ τὴν om. E.M.Y. ^h τὴν om. S. ⁱ τὸ] κ Y, ν E,
om. M. ^k τὴν M] τὸ μ L, τὴν ι E.M.Y. ^l ᾅμα καὶ κινεῖται L.S.U.
^m μὲν om. E. ⁿ Β] θ M, om. Y. ^o Λ] α E Y. ^p πρὸς] ζ M.
^q γένηται L. ^r οἶεται om. S.U. ^s μὴ om. E.M. ^t ἀλλὰ] ᾅμα M,
om. E.Y. ^v τῆς om. M. ^w ἢ] ἡ M. ^x αὕτη E.M.U.Y. ^y διττὴ
L.M.S.

γὰρ μέτρῳ οὐ μέμνηται ^z αὐτό, ^a οἶον ὅτι ^b τρίτην ἡμέραν
^c ὁδῆποτε ^d ἐποίησεν, ὅτε δὲ καὶ μέτρῳ· ἀλλὰ μέμνηται ^e καὶ
ἐὰν ^f μὴ μέτρῳ. ^g Εἰώθασι δὲ λέγειν ὅτι ^h μέμνηται μὲν, ²⁴
πότε ⁱ μέντοι οὐκ ἴσασιν, ὅταν ^k τοῦ πότε μὴ γνωρίζωσι τὸ
ποσὸν μέτρῳ. ^l Ὅτι μὲν ¹ οὖν οὐχ οἱ αὐτοὶ μνημονικοὶ καὶ
ἀναμνηστικοί, ^m ἐν τοῖς πρότερον εἴρηται. Διαφέρει δὲ ⁿ τοῦ ²⁵
μνημονεύειν τὸ ἀναμιμνήσκεσθαι οὐ μόνον κατὰ τὸν χρόνον,
ἀλλ' ὅτι τοῦ μὲν μνημονεύειν καὶ τῶν ἄλλων ζώων μετέχει
πολλά, τοῦ ^o δ' ἀναμιμνήσκεσθαι οὐδὲν ὥς εἰπεῖν τῶν ^o γνωρι-
ζομένων ζώων, πλὴν ἄνθρωπος. Αἴτιον δ' ὅτι τὸ ἀναμιμνή- ²⁶
σκεσθαί ἐστιν οἶον συλλογισμὸς τις· ὅτι γὰρ πρότερον εἶδεν
ἢ ἤκουσεν ἢ τι τοιοῦτον ἔπαθε, συλλογίζεται ὁ ἀναμιμνησκό-
μενος, καὶ ἔστιν οἶον ζήτησις τις. Τοῦτο δ' οἷς καὶ τὸ βου-
λευτικὸν ὑπάρχει, ^p φύσει μόνοις συμβέβηκεν· καὶ γὰρ τὸ
βουλευέσθαι συλλογισμὸς τίς ἐστιν. ^q Ὅτι ^q δὲ σωματικόν ²⁷
^r τι τὸ πάθος καὶ ἡ ἀνάμνησις ζήτησις ἐν τοιούτῳ ^s φαντά-
σματος, σημεῖον τὸ παρενοχλεῖν ^t ἐνίοις, ἐπειδὰν μὴ δύνωνται
ἀναμνησθῆναι, καὶ ^v πάνυ ^w ἐπέχοντας τὴν διάνοιαν, καὶ ^x οὐκ-
έτ' ἐπιχειροῦντας ἀναμιμνήσκεσθαι οὐδὲν ἠττον, καὶ μάλι-
στα τοὺς μελαγχολικοὺς· τούτους γὰρ φαντάσματα κινεῖ
μάλιστα. Αἴτιον δὲ ^y τοῦ μὴ ^z ἐπ' αὐτοῖς εἶναι ^a τὸ ἀνα- ²⁸
μιμνήσκεσθαι, ^b ὅτι καθάπερ τοῖς βάλλουσιν οὐκέτι ἐπ' αὐ-
τοῖς τὸ στηῆσαι, οὕτω καὶ ὁ ἀναμιμνησκόμενος καὶ θηρεύων
σωματικόν ^c τι κινεῖ, ^d ἐν ^e τῷ ^e τὸ πάθος. Μάλιστα δ' ^f ἐνο- ²⁹
χλοῦνται οἷς ἂν ὑγρότης τύχη ὑπάρχουσα περὶ τὸν αἰσθητι-

^z αὐτόν S.U, αὐτῶν L.M. ^a οἶον om. E.Y. ^b τρίτη ἡμέρα E.Y.b, τρίτης ἡμέρας M.i.l. ^c ὁδῆ] ὁ μέντοι U, ὅτι μέντοι L.S. ^d ποιῆσαι E.Y.b. ^e καὶ ἐὰν] κἂν M. ^f μὴ καὶ μέτρῳ E.Y. ^g εἰώθε L.m. ^h μέμνηται L.U. ⁱ μέντοι] δὲ L, δὲ μέντοι S. ^k τοῦ πότε μὴ γνωρίζωσι τὸ ποσὸν M.i.l, μὴ γνωρίζωσι τοῦτο πότε ποσὸν E.Y. et, qui πότε τῷ ποσῷ, L.S.U. ^l οὖν om. S. ^m ἐν τοῖς om. L.S. ⁿ τὸ μνημονεύειν τοῦ L.S.U. ^o γνωρίμων L.S.U. ^p φύσει om. L. ^q δὲ] δ' ἐστὶ E.M.Y. ^r τι om. E.M.S.Y. ^s φαντάσмати L. ^t ἐνίοις U. ^v πάνυ om. E.Y. ^w ἀπέχοντας M. ^x οὐκέτ' om. M. ^y τὸ Y. ^z ἐφ' ἑαυτοῖς E.M. ^a τὸ ἀναμιμνήσκεσθαι om. E.Y. ^b ὅτι om. M. ^c τι] γὰρ Y, om. E. ^d ἐν ^e om. E.Y. ^e τὸ om. E.S.Y. ^f ἐνοχλεῖ M, ἐνυπάρχει E.Y.

κὸν τόπον· οὐ γὰρ ῥαδίως παύεται κινήσεισα, ἕως ἂν ^ε ἐπέλθῃ
τὸ ζητούμενον καὶ εὐθυπορήσῃ ἢ κίνησις. Διὸ καὶ ^η ὀργαὶ
καὶ φόβοι, ὅταν ^ι τι κινήσωσιν, ἀντικινούντων πάλιν τούτων
30 οὐ καθίστανται, ἀλλ' ἐπὶ ^κ τὸ αὐτὸ ^λ ἀντικινούσιν. Καὶ
ἔοικε τὸ πάθος τοῖς ὀνόμασι καὶ μέλεσι καὶ λόγοις, ὅταν διὰ
στόματος ^μ γένηται τι αὐτῶν ^ν σφόδρα· παυσαμένοις γὰρ
31 καὶ οὐ βουλομένοις ἐπέρχεται πάλιν ἄδειν ἢ λέγειν. Εἰσὶ
δὲ καὶ οἱ τὰ ἄνω μείζω ἔχοντες καὶ ^ο οἱ ^ρ νανώδεις ἀμνημονέ-
στεροι τῶν ἐναντίων διὰ τὸ πολὺ βάρος ἔχειν ἐπὶ τῷ αἰσθη-
τικῷ, καὶ μήτ' ἐξ ἀρχῆς τὰς κινήσεις δύνασθαι ἐμμένειν ἀλλὰ
διαλύεσθαι, μήτ' ἐν τῷ ἀναμιμνήσκεσθαι ῥαδίως ^ϑ εὐθυπορεῖν.
32 Οἱ δὲ πάμπαν νέοι καὶ λίαν γέροντες ἀμνήμονες διὰ τὴν
κίνησιν· ^ρ οἱ μὲν γὰρ ἐν φθίσει, οἱ δ' ἐν αὐξήσει πολλῇ ^ς εἰ-
σὶν· ἔτι ^τ δὲ τὰ γε παιδία καὶ ^ν νανώδη ^ω ἐστὶ μέχρι πόρρω
τῆς ἡλικίας.

Περὶ μὲν οὖν μνήμης καὶ τοῦ μνημονεύειν, τίς ἢ φύσις
αὐτῶν καὶ ^χ τίνι τῶν τῆς ψυχῆς μνημονεύει τὰ ζῶα, καὶ περὶ
τοῦ ἀναμιμνήσκεσθαι, τί ἐστὶ καὶ πῶς γίνεται καὶ διὰ ^υ τίν'
I αἰτίαν, εἴρηται. Περὶ δὲ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως ^z σκεπτέον,
τίνα τε τυγχάνει ὄντα, καὶ πότερον ^α ἴδια τῆς ψυχῆς ἢ τοῦ
σώματος ἢ κοινά, ^β καὶ ἢ κοινά, τίνος μορίου τῆς ψυχῆς ἢ
τοῦ σώματος· καὶ διὰ τίν' αἰτίαν ὑπάρχει τοῖς ζώοις· καὶ
πότερον ἅπαντα ^ε κεκοινώνηκεν ^δ αὐτῶν ἀμφοτέρων, ἢ τὰ μὲν
^ε ὕπνου τὰ δὲ θατέρου μόνον, ἢ τὰ μὲν οὐδετέρου τὰ δ' ἀμ-
φοτέρων· πρὸς δὲ τούτοις τί ἐστὶ τὸ ἐνύπνιον, καὶ διὰ τίν'
αἰτίαν ^φ οἱ ^ς καθεύδοντες ὅτε μὲν ^η ὀνειρώττουσιν ὅτε δ' ^ι οὐ·

^ε ἐπανελθῇ E.M.Y. ^η φόβοι καὶ ὀργαὶ U. ^ι τι κινήσωσιν] κινή-
θωσιν S.U. ^κ τὸ αὐτὸ] ταυτὰ L, ταῦτά S, et pr. U. ^λ τι κινούσιν S.
et pr. U. ^μ αὐτῶν γένηται τι U, τι αὐτῶν γένηται L.S, γένηται τις E.Y.
^ν σφόδρα] φορὰ E.Y. ^ο οἱ ante νανώδεις om. L.U. ^ρ νανώδεις M.
^ϑ εὐπορεῖν M. ^ρ οἱ μὲν—φθίσει om. M. ^ς εἰσὶν om. L.S.U. ^τ δὲ
om. E.Y. ^ν νανώδη M. ^ω εἰσὶ L. ^χ τί E.Y. ^υ τίνας αἰτίας E.M.Y.
^z ἐπισκεπτέον L.S.U. ^α ἴδια ἢ τῆς Y. ^β καὶ ἢ] καὶ εἰ L.M.S.U.
^ε κεκοινώνηκεν ἅπαντα U. ^δ αὐτῶν post ἀμφοτέρων L.M.S.U, om. Y.
^ε ὕπνου] θατέρου E.M.Y. ^φ οἱ om. L.S.U. ^ς καθεύδοντες post ὀνει-
ρώττουσιν L. ^η ὀνειρώσσουσιν E.M.S.Y. ^ι οὐ] οὐκ ὀνειρώσσουσιν E.M.Y.

ἡ συμβαίνει μὲν ἀεὶ ^k τοῖς καθεύδουσιν ἐνυπνιάζειν, ἀλλ' οὐ μνημονεύουσιν. ¹ καὶ εἰ τοῦτο ^m γίνεται, διὰ τίνα αἰτίαν γίνεται. ⁿ καὶ πότερον ἐνδέχεται τὰ μέλλοντα προορᾶν, ἢ οὐκ ἐνδέχεται. καὶ τίνα τρόπον, εἰ ἐνδέχεται. καὶ πότερον τὰ μέλλοντα ὑπ' ^o ἀνθρώπου πράσσεσθαι μόνον, ἢ καὶ ὦν τὸ δαιμόνιον ἔχει τὴν αἰτίαν καὶ φύσει γίνεται ἢ ^p ἀπὸ ταῦτο-μάτου. Πρῶτον μὲν ^q οὖν τοῦτό γε φανερόν, ὅτι τῷ αὐτῷ ² ^r τοῦ ζώου ἢ τε ἐγρήγορσις ὑπάρχει καὶ ὁ ὕπνος. ^s ἀντίκεινται γάρ, καὶ φαίνεται στέρησίς τις ὁ ὕπνος τῆς ἐγρηγόρσεως. ἀεὶ γὰρ τὰ ^t ἐναντία καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων καὶ ἐν τοῖς ^v φυσικοῖς ἐν τῷ αὐτῷ ^w δεκτικῷ ^x φαίνεται γινόμενα καὶ τοῦ αὐτοῦ ὄντα πάθη, λέγω δ' οἷον ὑγίεια ^y καὶ νόσος, ^z καὶ κάλλος καὶ αἰσχος, καὶ ἰσχύς καὶ ἀσθένεια, καὶ ὄψις καὶ τυφλότης, καὶ ἀκοή καὶ κωφότης. ¹ Ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶνδε δῆλον. ¹ Ὡς γὰρ ³ τὸν ἐγρηγορότα γνωρίζομεν, τούτῳ καὶ τὸν ^a ὑπνοῦντα. ^b τὸν γὰρ ^c αἰσθανόμενον ἐγρηγορέναι νομίζομεν καὶ τὸν ἐγρηγορότα πάντα ἢ τῶν ἔξωθεν τινος αἰσθάνεσθαι ἢ τῶν ἐν ^d αὐτῷ κινήσεων. Εἰ τοίνυν τὸ ἐγρηγορέναι ^e ἐν μηδενὶ ἄλλῳ ἐστὶν ⁴ ἢ τῷ αἰσθάνεσθαι, δῆλον ὅτι ᾧπερ αἰσθάνεται, τούτῳ ^f καὶ ἐγρήγορε τὰ ἐγρηγορότα καὶ καθεύδει τὰ καθεύδοντα. ¹ Ἐπεὶ ⁵ δ' οὔτε τῆς ψυχῆς ἴδιον τὸ αἰσθάνεσθαι οὔτε τὸ σώματος (ἅ οὐ γὰρ ἡ δύναμις, τούτου καὶ ἡ ἐνέργεια. ἡ δὲ λεγομένη αἰσθησις, ὡς ^h ἐνέργεια, κινήσις τις διὰ τοῦ σώματος τῆς ψυχῆς ἐστί), φανερόν ὡς οὔτε τῆς ψυχῆς ⁱ τὸ πάθος ἴδιον, οὔτ' ἄψυχον σῶμα δυνατόν αἰσθάνεσθαι. Διωρισμένων δὲ ⁶ ^k πρότερον ἐν ἐτέροις περὶ τῶν λεγομένων ὡς μορίων τῆς

^k τοῖς om. L.S.U. ¹ καὶ] καὶ E.M.Y. ^m γίνεται E.L.Y. ⁿ καὶ οὐ πότερον S. ^o ἀνθρώπων πράττεσθαι L. ^p ἀπ' αὐτομάτου E.M.S.U. ^q οὖν om. S. ^r τοῦ ζώου] ζώῳ E.Y, τῶν τοῦ ζώου M. ^s ἀντίκειται M. ^t ἔσχατα L.S.U. ^v φυσικοῖς καὶ ἐν E.M.Y. ^w δεκτικὰ M. ^x φαίνεται τὰ γινόμενα E.Y, φαίνεται γινόμενα L. ^y καὶ post ὑγίεια om. E.M. ^z καὶ—κωφότης] καὶ locis omnibus om. E.M, primo et tertio quintoque et septimò om. Y. ^a καθυπνοῦντα E.M, καθ' ὕπνον S.U, κάθυπνον L. ^b τὸ S. ^c αἰσθανόμενον τοῦτον ἐγρηγορέναι E.M.Y. ^d αὐτῷ τινὸς κινήσεων L.S.U. ^e ἐν om. M. ^f καὶ post τούτῳ om. E.M.Y. ^g οὐ] ἢ S. ^h ἐνέργεια E. ⁱ ἴδιον τὸ πάθος L. ^k πρῶτον S. πρότερον ἐν ἐτέροις post ψυχῆς E.M.Y.

ψυχῆς, καὶ τοῦ ¹ μὲν θρεπτικοῦ χωριζομένου τῶν ἄλλων ἐν
 τοῖς ἔχουσι ^m σώμασι ζώην, τῶν δ' ἄλλων οὐδενὸς ἄνευ ⁿ τού-
 του, δῆλον ὡς ὅσα μὲν αὐξήσεως καὶ φθίσεως μετέχει ^o μόνον
 τῶν ζώντων, ὅτι τούτοις οὐχ ὑπάρχει ὕπνος οὐδ' ἐγρήγορσις,
 οἷον τοῖς φυτοῖς· οὐ γὰρ ^p ἔχουσι τὸ αἰσθητικὸν μόριον, οὗτ'
 εἰ χωριστόν ἐστιν οὗτ' εἰ μὴ χωριστόν· τῇ γὰρ δυνάμει καὶ
⁷ ^q τῷ εἶναι χωριστόν ἐστιν. Ὅμοίως δὲ ^r καὶ ὅτι οὐδὲν ἐστιν
 ὃ ἀεὶ ἐγρήγορεν ἢ ἀεὶ καθεύδει, ἀλλὰ τοῖς αὐτοῖς ὑπάρχει
 τῶν ζώων ^s ἀμφοτέρω τὰ πάθη ταῦτα· ^t οὔτε γὰρ εἴ ^v τί ἐστι
 ζῶον ἔχον αἰσθησιν, τοῦτ' ἐνδέχεται οὔτε καθεύδειν οὗτ'
 ἐγρηγορέναι· ἄμφω γὰρ ^w ἐστι τὰ πάθη ταῦτα ^x περὶ αἰσθη-
⁸ σιν τοῦ πρώτου αἰσθητικοῦ. ^y Οὐκ ἐνδέχεται δὲ οὐδὲ θάτε-
 ρον τούτων ἀεὶ ὑπάρχειν τῷ αὐτῷ, οἷον ἀεὶ τι γένος ζώων
 καθεύδειν ἢ ἀεὶ ^z τι ἐγρηγορέναι. Ἐπεὶ ὅσων ἐστὶ ^a τι ἔργον
 κατὰ φύσιν, ὅταν ^b ὑπερβάλλῃ τὸν χρόνον ^c ὃ δύναται χρόνῳ
 τι ποιεῖν, ἀνάγκη ἀδυνατεῖν, οἷον τὰ ὄμματα ὀρώντα καὶ
 παύεσθαι τοῦτο ποιοῦντα, ὁμοίως δὲ καὶ χεῖρα καὶ ἄλλο πᾶν
⁹ οὗ ἐστὶ τι ἔργον. Εἰ δὲ τινός ἐστιν ἔργον τὸ αἰσθάνεσθαι,
^d καὶ τοῦτο ^e ἂν ὑπερβάλλῃ ὅσον ἦν χρόνον δυνάμενον αἰσθά-
¹⁰ νεσθαι συνεχῶς, ἀδυνατήσῃ καὶ οὐκέτι τοῦτο ποιήσῃ. Εἰ
 τοίνυν τὸ ^f ἐγρηγορέναι ὥριστα τῷ λελύσθαι τὴν αἰσθησιν,
 τῶν δ' ἐναντίων ^g τὸ μὲν ἀνάγκη παρεῖναι τὸ δ' οὔ, ^h τὸ δ'
 ἐγρηγορέναι ⁱ τῷ καθεύδειν ἐναντίον, καὶ ^k ἀναγκαῖον ^l παντὶ
 θάτερον ὑπάρχειν, ἀναγκαῖον ἂν εἴη καθεύδειν. Εἰ οὖν τὸ
¹¹ ^m τοιοῦτον πάθος ὕπνος, τοῦτο δ' ἐστὶν ⁿ ἀδυναμία δι' ὑπερ-

¹ μὲν om. E.Y. ^m σώμασι ζώην] σῶμα L.S.U.Y. ⁿ τούτου ὄντος
 δῆλον U, τούτου ἢ δῆλον S. ^o μόνων M. ^p ἔχει L. ^q τὸ S. et pr. U.
^r ὅτι καὶ M.U. ^s ἀμφοτέρων ταῦτα τὰ πάθη L. ^t οὔτε] οὐ E.Y. ^v τι]
 οὔτι Y. ^w εἰσι Y. ^x περὶ τὴν αἰσθησιν M. ^y οὐκ ἐνδέχεται δὲ οὐδὲ
 θάτερον] οὔτε ἑκάτερον M. ^z τι ante ἐγρ. om. L.S.U. ^a τι] τὸ M.
^b ὑπερβάλλῃ M.U. ^c ὃ δύναται χρόνῳ] ἢ τί ὧν δύναται τῷ χρόνῳ L.M.
 S.U. ^d καὶ—δυν. αἰσθάνεσθαι om. L.S.U. ^e ἔαν M. ^f ἐγρηγορέναι
 τούτῳ ὥριστα E.M. ^g τὸ μὲν ἀνάγκη παρεῖναι τὸ] τῶν μὲν ἀνάγκη θάτε-
 ρον ἀεὶ παρεῖναι τῶν E.M.Y. ^h τῷ L.S. ⁱ τῷ] τὸ L, τοῦ M. ^k ἀναγ-
 καῖον om. M. ^l πάντῃ M, ἅπαντι L.U, ἅπαντα S. ^m τοιοῦτο E.
ⁿ ἀδυναμία τοῦ ἐγρ. δι' E.Y.

βολὴν ὁ τοῦ ἐγγηγορέναι, ἡ δὲ τοῦ ἐγγηγορέναι ὑπερβολὴ
ὅτε μὲν νοσώδης ὅτε δ' ἄνευ νόσου γίνεται, ὥστε P καὶ ἡ ἀδυ-
ναμία καὶ ἡ διάλυσις ὡσαύτως ἔσται, ἀνάγκη πᾶν τὸ ἐγγη-
γορὸς ἐνδέχεσθαι καθεύδειν· ἀδύνατον γὰρ αἰεὶ ἐνεργεῖν.
Ὅμοίως δὲ οὐδὲ καθεύδειν οὐδὲν αἰεὶ ἐνδέχεται. Ὁ γὰρ ὕπνος ¹²
⁹ τι τοῦ αἰσθητικοῦ μορίου [†] ἐστίν, οἷον δεσμὸς ⁸ καὶ ἀκι-
νησία τις, ὥστ' ἀνάγκη πᾶν τὸ καθεύδον ἔχειν τὸ αἰσθητικὸν
μόριον. Αἰσθητικὸν δὲ τὸ δυνατόν αἰσθάνεσθαι κατ' ἐνέρ-
γειαν· ἐνεργεῖν δὲ τῇ αἰσθήσει κυρίως καὶ ἀπλῶς ἀδύνατον
καθεύδον ἅμα· διὸ ἀναγκαῖον ὕπνον πάντα [‡] ἐγερτὸν εἶναι.
Τὰ μὲν οὖν ἄλλα σχεδὸν ^ν πάντα δῆλα ^ω κοινωνοῦνθ' ὕπνου, ¹³
καὶ πλωτὰ καὶ πτήνᾳ ^χ καὶ πεζᾳ· καὶ γὰρ τὰ τῶν ἰχθύων
γένη πάντα καὶ τὰ τῶν μαλακίων ὥπται καθεύδοντα, καὶ
τᾶλλα πάνθ' ὅσα ^υ περ ἔχει ὀφθαλμούς· καὶ γὰρ τὰ ^z σκλη-
ρόφθαλμα φανερά καὶ τὰ ἔντομα κοιμώμενα· ^α βραχύπνα
δὲ τὰ τοιαῦτα πάντα, διὸ καὶ λάθοι ἂν τινα πολλάκις πότε-
ρον ^β μετέχουσι τοῦ καθεύδειν ἢ οὐ. Τῶν δ' ὀστρακοδέρμων ¹⁴
κατὰ μὲν τὴν αἴσθησιν οὐδέ πω γέγονε φανερόν ^ε εἰ ^δ καθεύ-
δουσιν· εἰ δέ τῳ πιθανὸς ὁ ^ε λεχθεὶς λόγος, τούτῳ πεισθήσε-
ται. Ὅτι μὲν οὖν ὕπνου [†] κοινωνεῖ τὰ ζῶα πάντα, φανερόν
ἐκ τούτων· τῷ γὰρ ⁸ αἴσθησιν ἔχειν ὥριστα τὸ ζῶον, τῆς δ'
αἰσθήσεως τρόπον ^h τινὰ τὴν μὲν ἀκίνησίαν ^ι καὶ οἷον δεσμὸν
τὸν ὕπνον ^κ εἶναί φαμεν, τὴν δὲ λύσιν καὶ τὴν ἄνεσιν ἐγγή-
γορσιν. Τῶν δὲ φυτῶν ¹ οὐδὲν οἷόν τε κοινωνεῖν οὐδετέρου ¹⁵
^μ τούτων τῶν παθημάτων. Ἄνευ μὲν γὰρ αἰσθήσεως οὐχ
ὑπάρχει ^η οὐθ' ὕπνος ὁ οὐτ' ἐγγήγορσις· οἷς δ' αἴσθησις

ὁ τοῦ ἐγγρ. δὲ ἡ M. P καὶ ἀδυναμία καὶ ὕπνος ἡ δ. L. ⁹ τι] πάθος τι
L, om. M.S. [†] ἐστίν] ἐστὶ τι M, ἐστὶ τι πάθος S, ἐστι καὶ L. ⁸ τις
καὶ ἀκίνησία L.S. [‡] ἐνεργὸν M. ^ν ἅπαντα L.S.U, quorum U. ἅπαντα
δῆλα post ὕπνου. ^ω κοινωνοῦνθ' ὕπνου] ὅτι κοινωνεῖ τοῦ καθεύδειν M.
^χ καὶ πεζᾳ om. L.S.U. ^υ περ om. E.M.Y. ^z σκληρόδερμα M.S.
^α ταχύπνα Y. ^β μετεχει L. ^ε εἰ om. M. ^δ καθεύδει L.S.U. ^ε λε-
χθεὶς om. L. [†] κοινωνοῦσι L.S. ⁸ ἔχειν αἴσθησιν L. ^h τινὰ τὴν μὲν]
μὲν τινα L. ^ι καὶ om. E.M.Y. ^κ εἶναι om. E.U.Y, post φαμεν
ponit M. ¹ οὐδενὶ M. ^μ τούτων om. E.Y, post παθημάτων ponit L.
^η οὐθ'] οὐχ S. ὁ οὐτε ἡ ἐγγήγορσις U.

ὑπάρχει, καὶ τὸ λυπεῖσθαι καὶ ^pτὸ χαίρειν· οἷς δὲ ταῦτα, καὶ ^qἐπιθυμία. Τοῖς δὲ φυτοῖς οὐδὲν ὑπάρχει τούτων. Σημεῖον δ' ὅτι καὶ τὸ ἔργον τὸ αὐτοῦ ποιεῖ τὸ θρεπτικὸν μόριον ἐν τῷ καθεύδειν μᾶλλον ἢ ἐν τῷ ἐγρηγορέναι· τρέφεται γὰρ καὶ αὐξάνεται τότε μᾶλλον, ὥς οὐδὲν ^rπροσδεόμενα πρὸς ταῦτα τῆς αἰσθήσεως.

- 2 Διὰ τί δὲ καθεύδει καὶ ἐγρήγορε, καὶ διὰ ^sποιάν τιν' αἰσθησιν ἢ ποίας, ^tεἰ διὰ πλείους, σκεπτέον. Ἐπεὶ δ' ἔνια μὲν ^vτῶν ζώων ἔχει τὰς αἰσθήσεις πάσας, ἔνια δ' οὐκ ^wἔχουσιν, ^xοἶον ^yὄψιν, τὴν δ' ἀφὴν καὶ τὴν γεῦσιν ἅπαντ' ^zἔχει, πλὴν εἴ τι τῶν ζώων ἀτελές (εἴρηται δὲ περὶ αὐτῶν ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς), ἀδύνατον δ' ἐστὶν ἀπλῶς ὅποιανοῦν αἰσθησιν αἰσθάνεσθαι τὸ καθεύδον ζῶον, φανερόν ὅτι ^aπᾶσιν ἀναγκαῖον ὑπάρχειν ^bταὐτὸ πάθος ἐν τῷ καλουμένῳ ὕπνῳ· εἰ γὰρ τῇ μὲν τῇ δὲ μή, ταύτῃ καθεύδον αἰσθήσεται, τοῦτο δ' ἀδύνατον. Ἐπεὶ δ' ὑπάρχει καθ' ἐκάστην αἰσθησιν τὸ μὲν τι ἴδιον τὸ δέ τι κοινόν, ἴδιον μὲν οἶον τῇ ὄψει τὸ ὁράν, τῇ δ' ἀκοῇ τὸ ἀκούειν, ταῖς δ' ^cἄλλαις κατὰ τὸν αὐτὸν ^dτρόπον· ἐστὶ δέ τις ^eκαὶ κοινὴ δύναμις ἀκολουθοῦσα πάσαις, ^fἢ καὶ ^gὅτι ὁρᾷ καὶ ἀκούει ^hκαὶ αἰσθάνεται· ⁱοὐ γὰρ δὴ τῇ ^kγε
- 4 ὄψει ὁρᾷ ὅτι ὁρᾷ. Καὶ κρίνει δὴ καὶ δύναται κρίνειν ὅτι ἕτερα τὰ γλυκέα τῶν λευκῶν, οὔτε γεύσει οὔτε ὄψει οὔτ' ἀμφοῖν, ἀλλὰ τινι κοινῷ μορίῳ τῶν ^lαἰσθητηρίων ^mἀπάντων. Ἔστι μὲν γὰρ μία αἰσθησις, καὶ τὸ ⁿκύριον αἰσθητήριον ^oἐν· τὸ δ' εἶναι αἰσθήσει τοῦ γένους ἐκάστου ἕτερον, ⁵οἶον ψόφον καὶ χρώματος. Τοῦτο δ' ἅμα τῷ ἀπτικῷ μάλισθ' ὑπάρχει· τοῦτο μὲν γὰρ χωρίζεται τῶν ἄλλων αἰσθητηρίων, τὰ δ' ἄλλα τούτου ἀχώριστα. Εἴρηται δὲ περὶ

^p τὸ ante χαίρειν om. S.U. ^q ἐπιθυμία M. ^r προσδεόμενον E.M.Y.
^s ποίαν om. E.M.Y. ^t εἰ διὰ] ἢ E.M.Y. ^v τῶν ζώων om. E.M.U.Y.
^w ἔχουσιν] ἔχει Y. ^x οἶον om. L.M.S.U. ^y ὄψιν ἀκοήν, τὴν Y.
^z ἔχουσι M. ^a πάσαις M, πάσας E. ^b τὸ αὐτὸ E.L.S.Y. ^c ἄλλαις
ἐκάστη κατὰ E.M.Y. ^d τρόπον] λόγον S, λόγον τρόπον U. ^e καὶ
om. E.Y. ^f ἢ M.S. ^g ὅτι] τι M.S, om. E.Y. ^h καὶ post ἀκούει
om. L.U. ⁱ οὐδὲ γὰρ τῇ Y. ^k γε om. S.U. ^l αἰσθητικῶν L.S.U.
^m πάντων E.M.Y. ⁿ κυρίως E.Y. ^o ἐν om. M.

Ρ αὐτῶν ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς θεωρήμασιν. Φανερόν τοίνυν ὅτι τούτου ἐστὶ πάθος ἢ ἐγρήγορσις καὶ ὁ ὕπνος. Διὸ καὶ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς ζώοις· καὶ γὰρ ἡ ἀφή μόνη πᾶσιν. Εἰ 6 γὰρ ^q τῷ πάσας τι πεπονθέναι τὰς αἰσθήσεις ἐγένετο τὸ καθεύδειν, ἄτοπον εἰ ^r αἷς οὗτ' ἀνάγκη οὔτε δυνατόν ^s τρόπον τινὰ ἐνεργεῖν ἅμα, ^t ταύτας ἀναγκαῖον ἀργεῖν ἅμα καὶ ἀκινή- τίξειν· τούναντίον γὰρ εὐλογώτερον ^v συνέβαιεν ^w ἂν αὐταῖς ^x τὸ μὴ ἅμα ἡρεμεῖν. Ὡς δὲ νῦν λέγομεν, εὐλόγως ἔχει καὶ 7 περὶ τούτων· τοῦ γὰρ κυρίου τῶν ἄλλων πάντων ^y αἰσθητηρίου καὶ πρὸς ὃ συντείνει τᾶλλα, πεπονθότος τι συμπάσχειν ἀναγκαῖον καὶ τὰ λοιπὰ πάντα, ἐκείνων δέ τινος ^z ἀδυνατοῦν- τος οὐκ ἀνάγκη τοῦτ' ἀδυνατεῖν. Φανερόν δ' ἐκ πολλῶν ὅτι 8 οὐκ ἐν τῷ τὰς αἰσθήσεις ἀργεῖν καὶ μὴ χρῆσθαι αὐταῖς ὁ ὕπνος, οὐδ' ἐν τῷ μὴ δύνασθαι ^a αἰσθάνεσθαι. Καὶ γὰρ ἐν ταῖς ^b λιποψυχίαις ^c τοιοῦτον συμβαίνει· ἀδυναμία γὰρ ^d αἰσθήσεων ἢ λιποψυχία. Γίνονται δὲ καὶ ^e ἐκνοαίαι τινες ^f τοιαῦται. Ἔτι δ' οἱ τὰς ἐν τῷ αὐχένι φλέβας καταλαμβανόμενοι ἀναίσθητοι γίνονται. Ἄλλ' ὅταν ἡ ἀδυναμία τῆς 9 χρήσεως μήτ' ἐν τῷ ^g τυγχόντι αἰσθητηρίῳ μήτε δι' ἣν ἔτυχεν αἰτίαν, ἀλλὰ καθάπερ εἴρηται νῦν, ἐν τῷ πρώτῳ ^h αἰσθάνεται πάντων· ὅταν μὲν ^h γὰρ τοῦτ' ἀδυνατήσῃ, ἀνάγκη καὶ τοῖς αἰσθητηρίοις πᾶσιν ἀδυνατεῖν ⁱ αἰσθέσθαι· ὅταν δ' ἐκείνων ^k τι, οὐκ ἀνάγκη τούτῳ. Δι' ἣν δ' αἰτίαν συμβαίνει τὸ καθεύδειν, καὶ ^l ποῖόν τι τὸ πάθος ἐστί, λεκτέον. Ἐπεὶ δὲ 10 τρόποι πλείους τῆς αἰτίας (καὶ γὰρ τὸ τίνας ^m ἔνεκα, καὶ ὅθεν ἢ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, καὶ τὴν ὕλην καὶ τὸν λόγον αἴτιον εἶναί φαμεν), πρῶτον μὲν ⁿ οὖν ἐπειδὴ λέγομεν τὴν φύσιν ἔνεκά του ποιεῖν, τοῦτο δ' ἀγαθόν τι, τὴν δ' ἀνάπαυσιν παντὶ

Ρ τούτων S.U. ^q τῷ] τὸ M. et pr. U. ^r αἷς οὗτ'] ἐν αἷς οὗτ' S.U., τοῦτ' E.Y., δ' οὐκ M. ^s τινα τρόπον S. ^t ταύτας] οὗτ' E.Y. ^v συμ- βαίνει U. ^w ἂν om. L.M.S.U. ^x τοῦ S. et corr. U. ^y αἰσθη- τηρίων S. ^z ἀδυνάτου ὄντος L. et pr. U. ^a αἰσθάνεσθαι om. E.Y. ^b λιποψυχίαις S, λειποψυχίαις L.M.U.Y. ^c τοιοῦτο U. ^d αἰσθήσεως E.M.Y. ^e ἐκπνοαίαι Y, ἐκπνοαί E.M. ^f τοιαῦτα E. ^g τυγχόντι om. E.M.S.U.Y. ^h γὰρ om. S.U. ⁱ αἰσθάνεσθαι E.M., om. Y. ^k τινί E.Y. ^l ποιεῖν M, τοῖον L. ^m ἔνεκεν S.U. ⁿ οὖν om. E.M.Y.

τῷ πεφυκότι κινεῖσθαι, μὴ δυναμένῳ δ' αἰεὶ καὶ συνεχῶς κινεῖσθαι μεθ' ἡδονῆς ἀναγκαῖον εἶναι καὶ ^ο ὠφέλιμον, τῷ δ' ὕπνῳ ^ρ δι' αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν προσάπτουσι τὴν ^q μεταφορὰν ταύτην ὡς ἀναπαύσει ὄντι· ὥστε σωτηρίας ἕνεκα τῶν ζώων
 11 ^τ ὑπάρχει. Ἡ δ' ^s ἐγρήγορσις τέλος· τὸ γὰρ αἰσθάνεσθαι καὶ τὸ φρονεῖν πᾶσι τέλος οἷς ὑπάρχει θάτερον αὐτῶν· βέλτιστα γὰρ ταῦτα, τὸ δὲ τέλος βέλτιστον. ^t Ὡστε ἀναγκαῖον
 12 ἐκάστῳ τῶν ζώων ὑπάρχειν τὸν ὕπνον. Λέγω δ' ἐξ ὑποθέσεως τὴν ἀνάγκην, ὅτι εἰ ζῶον ^v ἔσται ἔχον τὴν αὐτοῦ φύσιν, ἐξ ἀνάγκης ^w τιν' ὑπάρχειν αὐτῷ δεῖ, καὶ τούτων ὑπαρχόντων ἕτερα ὑπάρχειν. ^y Ἐτι δὲ ποίας κινήσεως καὶ πράξεως ἐν τοῖς σώμασι γιγνομένης συμβαίνει τό ^x τε ἐγρηγορέναι
 13 καὶ τὸ καθεύδειν τοῖς ζώοις, μετὰ ταῦτα λεκτέον. Τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις ζώοις ^y καθάπερ τοῖς ^z ἐναίμοις ὑποληπτέον εἶναι τὰ αἴτια ^a τοῦ πάθους, ἢ ταῦτ' ἢ τὰ ἀνάλογον, τοῖς δ' ἐναίμοις ἄπερ τοῖς ἀνθρώποις· ὥστ' ἐκ τούτων ^b πάντα θεωρητέον. ^y Ὅτι ^c μὲν οὖν ἡ τῆς αἰσθήσεως ἀρχὴ γίνεται ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ μέρους τοῖς ζώοις ἀφ' οὐπερ καὶ ἡ τῆς κινήσεως,
 14 διώρισταί πρότερον ἐν ἐτέροις. ^d Αὕτη δ' ἐστὶ τριῶν ^e διωρισμένων τόπων ὁ μέσος κεφαλῆς καὶ τῆς κάτω κοιλίας. Τοῖς μὲν οὖν ἐναίμοις τοῦτ' ἐστὶ τὸ περὶ τὴν καρδίαν μέρος· ^f πάντα γὰρ τὰ ἔναιμα καρδίαν ἔχει, καὶ ἡ ἀρχὴ ^g τῆς κινήσεως καὶ
 15 τῆς αἰσθήσεως τῆς κυρίας ἐντεῦθεν ἐστίν. Τῆς μὲν οὖν κινήσεως φανερόν ὅτι καὶ ἡ τοῦ πνεύματος ἀρχὴ καὶ ὅλως ^h ἡ τῆς καταψύξεώς ⁱ ἐστίν ἐνταῦθα, καὶ ^k τὸ ἀναπνεῖν τε καὶ ^l τὸ ὑγρῷ καταψύχεσθαι πρὸς ^m γε σωτηρίαν τοῦ ἐν τούτῳ τῷ

^ο ὠφέλιμον τὴν ἀνάπαισιν τῷ E.M.Y. ^ρ δι' αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν] αὐτῇ τῇ ἀληθείᾳ E.Y. ^q καταφορὰν E.M. ^τ ὑπάρχειν E.M.Y. ^s ἐγρήγορσις τὸ τέλος M.S.U. ^t ὥστε] ἔτι δὲ L.S. ^v ἔσται τὸ ἔχον L.S.U. ^w ὑπάρχειν τιν' U. ^x τε om. L.S.U. ^y καθάπερ] οἷον L. ^z ἐναίμοις E.L.M.U.Y. ^a τοῦ πάθους om. E.Y. ^b πάντα] πότε M. ^c μὲν οὖν om. M. ^d αὐτὸ S.U. ^e ὠρισμένων E.M. ^f ἅπαντα L.S.U. ^g τῆς post ἀρχὴ om. S. ^h ἡ ante τῆς om. L.M.S. ⁱ ἐνταῦθα ἐστίν M. ^k τὸ ἀναπνεῖν τε L, τὰ ἀναπνέοντα E.M.Y. ^l τῷ ὑγρῷ καταψύχεσθαι L, τὰ τῷ ὑγρῷ καταψυχόμενα E.M.Y. ^m γε] τε τὴν E.M.Y, om. S.U.

μορίῳ θερμοῦ ἢ φύσις ^η πεπόρικεν. ῥηθήσεται δὲ περὶ
^ο αὐτῆς ὕστερον καθ' αὐτήν. Τοῖς δ' ἀναίμοις καὶ ^ρ τοῖς ἐν-16
τόμοις καὶ μὴ δεχομένοις πνεῦμα ἐν τῷ ἀνάλογον τὸ ^ι σύμ-
φυτον πνεῦμα ἀναφυσώμενον καὶ ^ι συνιζάνον φαίνεται. Δῆλον
δὲ τοῦτο ἐπὶ τῶν ὀλοπτέρων, οἷον σφηκῶν καὶ μελισσῶν, καὶ
ἐν ταῖς μυῖαις καὶ ὅσα τοιαῦτα. Ἐπεὶ δὲ κινεῖν μὲν ^ς τι ἢ ^ι 17
ποιεῖν ἄνευ ἰσχύος ἀδύνατον, ἰσχὺν δὲ ποιεῖ ἢ τοῦ πνεύματος
κάθεξις, τοῖς μὲν εἰσφερομένοις ἢ θύραθεν, τοῖς δὲ μὴ ἀναπνέ-
ουσιν ἢ σύμφυτος. Διὸ καὶ βομβοῦντα φαίνεται τὰ πτε-
ρωτά, ὅταν κινῆται, τῇ τρίψει τοῦ πνεύματος προσπίπτον-
τος πρὸς τὸ ὑπόζωμα τῶν ὀλοπτέρων. Κινεῖται δὲ ^τ πᾶν ^ι 18
αἰσθήσεώς τινος ^ν γινομένης, ἢ οἰκείας ἢ ἀλλοτρίας, ἐν τῷ
πρώτῳ αἰσθητηρίῳ. Εἰ δ' ἐστὶν ὁ ὕπνος καὶ ἡ ἐγρήγορσις
πάθη τοῦ μορίου τούτου, ἐν ᾧ μὲν τόπῳ καὶ ἐν ᾧ μορίῳ πρῶ-
τῳ γίνεται ὁ ὕπνος καὶ ἡ ἐγρήγορσις, φανερόν. Κινοῦνται ^ι 19
δ' ἔνιοι καθεύδοντες καὶ ποιοῦσι πολλὰ ἐγρηγορικά, οὐ μὲν-
τοι ἄνευ φαντάσματος καὶ αἰσθήσεώς τινος· τὸ γὰρ ἐνύπνιον
ἐστὶν αἶσθημα τρόπον τινά. Λεκτέον δὲ περὶ ^ω αὐτῶν ὕστε-
ρον. Διότι δὲ τὰ μὲν ἐνύπνια μνημονεύουσιν ἐγερθέντες,
τὰς δ' ἐγρηγορικὰς πράξεις ^κ οὐ μνημονεύουσιν, ἐν τοῖς προ-
βληματικοῖς εἴρηται.

Ἐχόμενον δὲ τῶν εἰρημένων ἐστὶν ἐπελθεῖν τίνων γινο- 3
μένων καὶ πόθεν ἡ ἀρχὴ τοῦ πάθους γίγνεται, τοῦ τ' ἐγρη-
γορέναι καὶ τοῦ καθεύδειν. Φανερόν ^γ δὴ ὅτι ἐπεὶ ^z ἀναγ- 2
καῖον τῷ ζῳῳ, ὅταν αἰσθησιν ἔχῃ, τότε πρῶτον τροφήν ^α τε
λαμβάνειν καὶ αὔξῃσιν, τροφή δ' ἐστὶ πᾶσιν ^β ἢ ἐσχάτῃ τοῖς
μὲν ἐναίμοις ἢ τοῦ αἵματος φύσις τοῖς δ' ἀναίμοις τὸ ἀνά-
λογον, τόπος ^ε δὲ τοῦ αἵματος ^δ αἱ φλέβες, τούτων δ' ἀρχὴ
ἡ καρδία· φανερόν δὲ τὸ ^ε λεχθὲν ἐκ τῶν ἀνατομῶν. Τῆς 3

^η πεποίηκε E.Y, πεπόρηκε L. ^ο αὐτῶν M. ^ρ τοῖς post καὶ om.
E.M.U.Y. ^ι συμφυές E.M, γὰρ σύμφυτον L. ^ι συνίζον E.M, ξυνι-
ζάνον Y. ^ς τι post ποιεῖν S.U. ^τ ἅπαν L.S.U. ^ν γενομένης L.M.S.U.
^ω αὐτοῦ M. ^κ οὐ μνημονεύουσιν] ἀμνημονοῦσιν E.M.Y. ^γ δ' U.Y.
^z ἀνάγκη M. ^α τε om. S.U. ^β ἢ om. L.S.U. ^ε δὲ τοῦ] δ' E.M.Y.
^δ αἱ] αἱ καλούμεναι M, om. L.S.U. ^ε λεγόμενον L.S.

μὲν οὖν θύραθεν τροφῆς εἰσιούσης εἰς τοὺς δεκτικούς τόπους
 γίνεται ^f ἢ ἀναθυμίασις εἰς τὰς φλέβας, ἐκεῖ δὲ μεταβάλλ-
 4 λουσα ἐξαιματοῦται καὶ πορεύεται ἐπὶ τὴν ἀρχήν. Εἴρηται
 δὲ περὶ τούτων ἐν τοῖς περὶ τροφῆς· νῦν δ' ἀναληπτέον ὑπὲρ
 αὐτῶν τούτου χάριν, ὅπως τὰς ἀρχὰς τῆς κινήσεως θεωρήσω-
 μεν, καὶ τί πάσχοντος ^g τοῦ μορίου τοῦ αἰσθητικοῦ συμβαίνει
 5 ἢ ἐγρήγορσις καὶ ὁ ὕπνος. Οὐ γάρ ἐστιν ὁ ὕπνος ἡτισοῦν
 ἀδυναμία τοῦ αἰσθητικοῦ, καθάπερ εἴρηται· καὶ γὰρ ^h ἔκνοια
 καὶ πνιγμός τις καὶ ⁱ λιποψυχία ποιεῖ τὴν τοιαύτην ἀδυνα-
 μίαν. ^j Ἡδὲ ^k δὲ γεγένηται τισι καὶ ^l φαντασία ⁱ λιποψυ-
 6 χήσασιν ἰσχυρῶς. Τοῦτο μὲν οὖν ἔχει τινὰ ἀπορίαν· εἰ
 γὰρ ἐνδέχεται ^m καταδαρθεῖν τὸν ⁱ λιποψυχήσαντα, ἐνδέχοιτ'
 ἂν ἐνύπνιον εἶναι ⁿ καὶ τὸ φάντασμα. Πολλὰ δ' ἐστὶν ἃ
 λέγουσιν οἱ σφόδρα ⁱ λιποψυχήσαντες καὶ δόξαντες ^o τεθνά-
 ναι· περὶ ὧν τὸν αὐτὸν λόγον ὑποληπτέον ^p εἶναι πάντων.
 7 ^q Ἀλλὰ γὰρ ^q ὥσπερ εἵπομεν, οὐκ ἔστιν ὁ ὕπνος ἀδυναμία
 πᾶσα τοῦ αἰσθητικοῦ, ἀλλ' ἐκ τῆς περὶ τὴν τροφήν ἀναθυ-
 μιάσεως γίνεται τὸ πάθος τοῦτο· ^r ἀναγκαῖον γὰρ τὸ ἀνα-
 θυμιώμενον μέχρι ^s του ὠθεῖσθαι, εἴτ' ἀντιστρέφειν καὶ μετα-
 8 βάλλειν ^t καθάπερ εὐριπον. Τὸ δὲ θερμὸν ἐκάστου τῶν
 ζῶων πρὸς τὸ ἄνω πέφυκε φέρεσθαι· ὅταν δ' ἐν τοῖς ἄνω
 τόποις γένηται, ἀθρόον πάλιν ἀντιστρέφει καὶ καταφέρεται.
 Διὸ μάλιστα γίνονται ὕπνοι ἀπὸ τῆς τροφῆς· ἀθρόον γὰρ
 9 πολὺ τότε ὑγρὸν καὶ ^v τὸ σωματῶδες ἀναφέρεται. Ἰστά-
 μενον ^w μὲν οὖν βαρύνει καὶ ποιεῖ νυστάζειν· ὅταν δὲ ῥέψῃ
 κάτω καὶ ἀντιστρέψῃ ἀπόσῃ τὸ θερμόν, τότε γίνεται ὁ
 ὕπνος καὶ τὸ ζῶον καθεύδει. Σημεῖον δὲ τούτων καὶ τὰ
 ὑπνωτικά· πάντα γὰρ ^x καρηβαρίαν ποιεῖ, καὶ τὰ ποτὰ καὶ

^f ἢ om. S.U. ^g τοῦ αἰσθητικοῦ μορίου M, τοῦ μορίου τοῦ αἰσθητη-
 ρίου E. ^h ἔκνοια E.M.Y., ἔννοια pr. S, ἄνοια rc. S. ⁱ λιποψ. E:
 ceteri λειποψ. ^k δὲ om. S.U. ^l φαντασία τις τοῖς λ. M. ^m κατα-
 δαρθεῖν E.Y. ⁿ καὶ om. L.S.U. ^o τεθνάναι φαντάσματα ὅταν κατα-
 στῶσι περὶ M. ^p πάντων εἶναι U. ^q οὐκ ἔστιν ὥσπερ εἵπομεν L.
^r ἀνάγκη L.S.U. ^s που E.M.S.U.Y. ^t καθάπερ om. S. ^v τὸ om. Y.
^w μὲν om. E.M.S.U.Y. ^x καρηβαρεῖν L.U.

τὰ ^γ βρωτά, μήκων, μανδραγόρας, οἶνος, αἶραι. ^z Καὶ κατα- 10
 φερόμενοι καὶ νυστάζοντες τοῦτο δοκοῦσι πάσχειν, καὶ ἀδυνα-
 νατοῦσιν αἶρειν τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ βλέφαρα. Καὶ μετὰ
^a τὰ σίτα μάλιστα τοιοῦτος ὁ ὕπνος· πολλή ^b γὰρ ἡ ἀπὸ
 τῶν σιτίων ἀναθυμίασις. Ἔτι δ' ἐκ κόπων ἐνίων· ὁ μὲν
 γὰρ κόπος συντηκτικόν, τὸ δὲ σύντηγμα γίνεται ὥσπερ τρο-
 φὴ ἀπεπτος, ἂν μὴ ψυχρὸν ᾖ. Καὶ νόσοι δέ τινες ταῦτο 11
 τοῦτο ποιοῦσιν, ὅσαι ἀπὸ περιττώματος ὑγροῦ καὶ θερμοῦ,
 οἶον συμβαίνει τοῖς ^c πυρέττουσι καὶ ἐν τοῖς ληθάργοις. Ἔτι
 δ' ἡ πρώτη ἡλικία· ^d τὰ γὰρ παιδιά καθεύδει σφόδρα διὰ τὸ
 τὴν τροφὴν ἄνω φέρεσθαι πάσαν. Σημεῖον δὲ τὸ ὑπερβάλ- 12
 λειν τὸ μέγεθος τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω κατὰ τὴν πρώτην
 ἡλικίαν, διὰ τὸ ἐπὶ ταῦτα γίνεσθαι τὴν αὔξησιν. Διὰ ταύ-
 την δὲ τὴν αἰτίαν καὶ ἐπιληπτικὰ γίνεται· ὅμοιον γὰρ ^e ὁ
 ὕπνος ἐπιλήψει, ^f καὶ ἔστι τρόπον τινὰ ὁ ὕπνος ἐπιλήψις.
 Διὸ καὶ συμβαίνει ^g πολλοῖς ἡ ἀρχὴ ^h τούτου τοῦ πάθους 13
 καθεύδουσιν, καὶ καθεύδοντες μὲν ἀλίσκονται, ἐγρηγορότεσ δ'
 οὗ· ὅταν γὰρ πολὺ φέρηται τὸ πνεῦμα ⁱ ἄνω, καταβαῖνον
 πάλιν τὰς φλέβας ὀγκοῖ, ^k καὶ ^l συνθλίβει τὸν πόρον ^m δι'
 οὗ ἡ ἀναπνοὴ γίνεται. Διὸ τοῖς παιδίοις οὐ συμφέρουσιν οἱ 14
 οἶνοι, οὐδὲ ταῖς ⁿ τίτθαις (διαφέρει γὰρ ^o ἴσως οὐδὲν αὐτὰ
 πίνειν ἢ τὰς ⁿ τίτθας), ἀλλὰ δεῖ πίνειν ^p ὕδαρῇ καὶ ὀλίγον·
^q πνευματώδες γὰρ ὁ οἶνος, καὶ τούτου μᾶλλον ὁ μέλας.
 Οὕτω δὲ τὰ ἄνω πλήρη ^r τῆς τροφῆς τοῖς παιδίοις, ὥστε 15
 πέντε μηνῶν οὐδὲ ^s στρέφουσι τὸν αὐχένα· ὥσπερ γὰρ τοῖς
 σφόδρα μεθύουσιν, ὑγρότης ἀναφέρεται πολλή. Εὐλογον
 δὲ ^t τοῦτ' εἶναι τὸ πάθος αἷτιον καὶ τοῦ ἡρεμεῖν ἐν ταῖς μή-
 τραις τὰ ἔμβρυα τὸ πρῶτον. Καὶ ^v τὸ ὅλον δὲ φίλυπνοι οἱ 16

^γ βρώματα E.M.S.U.Y. ^z καὶ οἱ κατ. L.S. ^a τὰ σίτα] σίτον L.S.,
 σίτα E. ^b γὰρ ἔστιν ἡ S. ^c πυρέσσουσι L.U. ^d τὰ μὲν γὰρ S.
^e ὁ om. S.U. ^f καὶ—ἐπιλήψις om. M. ^g πολλοῖς] τισιν E.M.Y.
^h τοῦ πάθους τούτου L. ⁱ ἄνω καὶ κατ. Y. ^k καὶ] αἰς L.M.S.U.
^l συνθλίβη Y. ^m δι' οὗ] δι' ὃν E.Y., ἡ S.U., om. M. ⁿ τίτθαις et
 τίτθας pr. E. ^o οὐδὲν ἴσως M. ^p ὕδαρες S.U.Y. ^q πνευματώδης L.
^r τῆς om. E.M.S.Y. ^s στρέφειν L. ^t εἶναι τοῦτο τὸ πάθος E.Y., εἶναι
 τὸ πάθος τοῦτο M.S., τοῦτ' εἶναι τὸ U. ^v τὸ ὅλον] ὅλως M.

ἀδηλόφλεβοι καὶ ^wοὶ ^xνανώδεις καὶ ^yοὶ μεγαλοκέφαλοι· τῶν
 μὲν γὰρ αἱ φλέβες στεναί, ὥστ' οὐ ῥάδιον ^zδιαρρεῖν κατιὸν
 τὸ ὑγρόν, τοῖς δὲ ^aνανώδεσι καὶ μεγαλοκεφάλοις ἡ ἄνω ὁρμή
 17 πολλή καὶ ἀναθυμιάσις. Οἱ δὲ φλεβώδεις οὐχ ὑπνωτικοὶ δι'
 εὐροίαν τῶν ^bφλεβῶν, ἀν μὴ τι ἄλλο πάθος ἔχωσιν ὑπεναν-
 τίον. Οὐδ' οἱ μελαγχολικοί· κατέψυκται γὰρ ὁ εἶσω τό-
 πος, ὥστ' οὐ γίνεται ^cπλήθος αὐτοῖς ἀναθυμιάσεως. Διὰ
 τοῦτο γὰρ καὶ βρωτικοὶ ^dσκληροὶ ὄντες· ὥσπερ γὰρ οὐδὲν
 18 ἀπολελαυκότα διάκειται τὰ σώματα αὐτοῖς. Ἡ δὲ μέλαινα
 χολὴ φύσει ψυχρὰ οὔσα καὶ τὸν θρεπτικὸν τρόπον ψυχρὸν
 ποιεῖ καὶ ^eτᾶλλα μόρια, ὅπου ἀν ^fὑπάρχει δυνάμει τὸ τοιοῦ-
 τον ^gπερίττωμα. Ὡστε φανερόν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι ὁ
 ὕπνος ἐστὶ σύνοδος τις τοῦ θερμοῦ εἶσω καὶ ἀντιπερίστασις
 19 φυσικὴ διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν. Διὸ ^hπολλὴ ⁱἡ κίνησις
 τοῦ ^kὑπνοῦντος. Ὅθεν δ' ἐκλείπει, καταψύχεται, καὶ διὰ
 ψύξιν ^lκαταπίπτει τὰ βλέφαρα. Καὶ τὰ μὲν ἄνω κατέ-
 ψυκται καὶ τὰ ἔξω, τὰ δ' ἐντὸς καὶ τὰ κάτω θερμά, οἷον τὰ
 20 περὶ τοὺς πόδας καὶ τὰ εἶσω. ^mΚαίτοι τις ἀπορήσειεν ἄν,
 ὅτι ⁿμετὰ τὰ σιτία ἰσχυρότατος ὁ ὕπνος γίνεται, καὶ ἔστιν
^pὑπνωτικὰ οἶνος καὶ ἄλλα ^qθερμότητος ἔχοντα ^rτοιαύτας.
 Ἔστι δ' οὐκ εὐλογον τὸν μὲν ὕπνον εἶναι κατὰψυξιν, τὰ δ'
 21 αἰτία τοῦ καθεύδειν θερμά. Πότερον οὖν τοῦτο συμβαίνει
 ὅτι ὥσπερ ἡ κοιλία κενὴ ^sμὲν οὔσα θερμὴ ἐστίν, ἡ δὲ πλή-
 ρωσις ^tαὐτὴν καταψύχει διὰ τὴν ^vκίνησιν, οὕτω καὶ οἱ ἐν τῇ
 κεφαλῇ πόροι ^wκαὶ τόποι καταψύχονται ἀναφερομένης τῆς
^xἀναθυμιάσεως; ^yἩ ὥσπερ τοῖς ^zπροσχεομένοις τὸ θερ-

^w οἱ post καὶ om. L.S.U. ^x μανώδεις M. ^y οἱ om. L.S.U.
^z διαρρεῖν κατιὸν] καταρρεῖν E.M.Y. ^a μανώδεσι M. ^b πόρων L.S.U.
^c αὐτοῖς πλήθος L. ^d σκληροὶ E.M. ^e τὰ ἄλλα nonnulli. ^f ὑπάρ-
 χοι L. ^g περίσσωμα L. ^h πολὺ Y. ⁱ ἡ om. E.M.Y. ^k νοοῦντος L.
^l συμπίπτει S.U., ἐμπίπτει L. ^m καίτοι τοῦτό τις E.Y. ⁿ μετὰ σίτον
 L.S.U., μετὰ σιτία E. ^o ὁ om. E.S.U.Y. ^p ὑπνωτικὸν L., ὑπνωτι-
 κὸς U. ^q θερμότητα E.Y. ^r τοιαῦτα E.M.S.Y. ^s μὲν] μὴ S.
^t αὐτῆς M., om. L.S.U. ^v κίνησιν ἢ τὴν ἀκινήσιαν οὕτω E.M. ^w καὶ
 οἱ τόποι L.S.U. ^x ἀναθυμιάσεως S. ^y ἢ] καὶ E.M.Y. ^z προσχεο-
 μένοις S.

μόν ἐξαίφνης φρίκη γίνεται, κακεῖ ἀνιόντος τοῦ θερμοῦ ἀθροιζόμενον τὸ ψυχρὸν καταψύχει, καὶ τὸ κατὰ φύσιν θερμὸν ποιεῖ ἐξαδυνατεῖν καὶ ὑποχωρεῖν; ^a Ἔτι δὲ πολλῆς ἐμπι- 22 πτούσης τροφῆς, ἣν ἀνάγει τὸ θερμόν, ὥσπερ τὸ πῦρ ἐπιτιθεμένων τῶν ξύλων, καταψύχεται, ἕως ἂν καταπεφθῇ. Γίνεται γὰρ ὁ ὕπνος, ὥσπερ εἴρηται, τοῦ ^b σωματώδους ἀναφερομένου ὑπὸ τοῦ θερμοῦ διὰ τῶν φλεβῶν πρὸς τὴν κεφαλὴν. Ὅταν δὲ μηκέτι δύνῃται, ἀλλὰ τῷ πλήθει ^c ὑπερβάλλῃ 23 τὸ ^d ἀναχθέν, πάλιν ^e ἀνταπωθεῖται καὶ κάτω ρεῖ. Διὸ ^f καταπίπτουσί ^g τε ^h ὑποσπωμένου τοῦ θερμοῦ τοῦ ἀνάγοντος ⁱ οἱ ἄνθρωποι (μόνον γὰρ ^k ὀρθὸν τῶν ζώων), καὶ ἐπιπεσὸν μὲν ^l ἔκνοιαν ποιεῖ, ὕστερον δὲ φαντασίαν. Ἡ αἱ μὲν 24 νῦν λεγόμεναι ^m λύσεις ἐνδεχόμεναι ⁿ μὲν εἰσι τοῦ γίνεσθαι τὴν κατάψυξιν· οὐ μὴν ἀλλὰ ^o κύριός ^p γ' ἐστὶν ὁ τόπος ^q ὁ περὶ τὸν ἐγκέφαλον, ὥσπερ ἐν ἄλλοις εἴρηται. Πάντων δ' ἐστὶ τῶν ἐν τῷ σώματι ^r ψυχρότατον ^s ὁ ἐγκέφαλος, τοῖς δὲ μὴ ἔχουσι τὸ ἀνάλογον ^t τούτῳ μόριον. Ὡσπερ οὖν τὸ 25 ἀπατμίζον ὑγρὸν ὑπὸ τῆς τοῦ ἡλίου ^v θερμότητος, ὅταν ἔλθῃ εἰς τὸν ἄνω τόπον, διὰ τὴν ψυχρότητα αὐτοῦ καταψύχεται καὶ συστὰν καταφέρεται γενόμενον πάλιν ὕδωρ, οὕτως ἐν τῇ ἀναφορᾷ τοῦ θερμοῦ τῇ πρὸς τὸν ἐγκέφαλον ἡ μὲν ^w περιτωματικὴ ἀναθυμίασις εἰς ^x φλέγμα ^y συνέρχεται (διὸ καὶ οἱ κατάρροι φαίνονται γιγνόμενοι ἐκ τῆς κεφαλῆς), ἡ δὲ τροφίμος καὶ μὴ νοσώδης καταφέρεται συνισταμένη καὶ καταψύχει τὸ θερμόν. Πρὸς δὲ τὸ καταψύχεσθαι καὶ μὴ δέχεσθαι 26

^a ἔτι δὲ om. M.S.U. ^b σωματοειδοῦς E.M.Y. ^c ὑπερβάλλει S.
^d ἀνενεχθέν L. ^e ἀνταπωθεῖ E.L.M.U.Y, ἀνταποθεῖ S. ^f καταπ.] καὶ
πίπτουσι L.S.U. ^g γε L. ^h ὑποσπ. θερμοῦ τοῦ ἀνάγοντος U, ὑποσπ.
τοῦ ἀνάγοντος θερμοῦ L.S. ⁱ οἱ ἄνθρωποι om. L. ^k τῶν ζώων ὀρθόν
S.U. ^l ἔκνοιαν E.M., ἔκπνοιαν μὲν S. ^m λύσεις om. E.Y. ⁿ μὲν
om. E.Y. ^o κυρίως M.S.U.Y. ^p γ' om. L. ^q ὁ περὶ τὸν ἐγκέφαλον
om. E.M.Y. ^r ψυχρότατος M.S.U. ^s ὁ ἐγκέφαλος om. L.S.U.Y.
^t τούτῳ μόριον om. S.U. ^v θερμῆς E.Y. ^w περὶ σωματικὰ L. ^x φλέ-
βα S. ^y συνίσταται L.S.U.

ῥαδίως τὴν ἀναθυμίασιν συμβάλλεται ^z καὶ ἡ λεπτότης καὶ ἡ στενότης τῶν περὶ τὸν ἐγκέφαλον φλεβῶν. Τῆς μὲν οὖν καταψύξεως τοῦτ' ἐστὶν αἴτιον, ^a καίπερ τῆς ἀναθυμιάσεως ²⁷ ὑπερβαλλούσης τῇ θερμότητι. Ἐγείρεται δ', ὅταν πεφθῇ καὶ κρατήσῃ ἡ συνεωσμένη θερμότης ἐν ὀλίγῳ πολλῇ ἐκ τοῦ περιεστῶτος, καὶ διακριθῇ τό τε σωματωδέστερον αἷμα καὶ τὸ ^b καθαρώτατον. ^c Ἔστι δὲ λεπτότατον μὲν αἷμα καὶ καθαρώτατον τὸ ἐν τῇ κεφαλῇ, παχύτατον δὲ καὶ θολερώ- ²⁸ τατον τὸ ἐν τοῖς κάτω μέρεσιν. Παντὸς δὲ τοῦ αἵματος ἀρχή, ὥσπερ εἴρηται καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν ἄλλοις, ἡ καρδία. Τῶν δ' ἐν τῇ καρδίᾳ ἐκατέρας τῆς θαλάμης ^d κοινὴ ἡ μέση· ἐκείνων δ' ἐκατέρα δέχεται ἐξ ἐκατέρας τῆς φλεβός, τῆς ^e τε μεγάλης ^f καλουμένης καὶ τῆς ἀορτῆς· ἐν δὲ τῇ μέσῃ γίνεται ²⁹ ἡ διάκρισις. Ἀλλὰ τὸ μὲν διορίζειν περὶ τούτων ἐτέρων ἐστὶ λόγων οἰκειότερον. Διὰ δὲ τὸ ^g γίνεσθαι ^h ἀδιακριτώτερον τὸ αἷμα μετὰ τὴν τῆς τροφῆς ⁱ προσφορὰν ^k ὁ ὕπνος γίνεται, ^l ἕως ἂν διακριθῇ τοῦ αἵματος τὸ μὲν ^m καθαρώτερον ⁿ εἰς ^o τὰ ἄνω, τὸ δὲ ^p θολερώτερον εἰς ^q τὰ κάτω· ὅταν δὲ τοῦτο συμβῇ, ἐγείρονται ἀπολυθέντα τοῦ ἐκ τῆς τροφῆς ³⁰ βάρους. Τί μὲν οὖν ^r τὸ αἴτιον τοῦ καθεύδειν, εἴρηται, ὅτι ^s ἡ ὑπὸ τοῦ σωματώδους τοῦ ἀναφερομένου ὑπὸ τοῦ συμφύτου θερμοῦ ἀντιπερίστασις ἀθρόως ἐπὶ τὸ πρῶτον αἰσθητήριον· καὶ τί ἐστὶν ^t ὁ ὕπνος, ὅτι τοῦ πρῶτου αἰσθητηρίου κατάληψις πρὸς τὸ μὴ δύνασθαι ἐνεργεῖν, ἐξ ἀνάγκης μὲν ^v γινόμενος (οὐ γὰρ ἐνδέχεται ζῶον εἶναι μὴ συμβαινόντων τῶν ἀπεργαζομένων ^w αὐτό,) ἔνεκα δὲ σωτηρίας· σώζει γὰρ ἡ ἀνάπαισις.

^z καὶ ἡ λ.] δὲ ἡ λ. S, ἡ λ. E.M.Y. ^a καίπερ] καὶ περὶ E.S. ^b καθαρώτερον L. ^c ἔστι—καθαρώτατον om. M. ^d κενὴ Y. ^e τε om. S.U.Y. ^f καλουμένης om. E.Y. ^g γενέσθαι S. ^h ἀδιακριτικώτερον Y, μάλιστα L.S.U. ⁱ προσφ. ἀδιάκριτον ὁ S.U, προσφ. ἀδιακριτώτερον ὁ L. ^k ὁ om. E.M.Y. ^l ἕως ἂν] ἔαν Y. ^m καθαρώτατον E.M. ⁿ εἰς om. M.U. ^o τὰ] τὸν E.Y, om. M.U. ^p θολερώτατον E.M.U. ^q τὰ] τὸ E.M.U, τὸν Y. ^r τὸ om. L.U. ^s ἡ om. M. ^t ὁ om. Y. ^v γινόμενον L.U, γινόμενα S. ^w αὐτῷ Y, αὐτῶν αὐτό S.

Μετὰ δὲ ταῦτα περὶ ^x ἐνυπνίου ζητητέον, καὶ πρῶτον τίνι ¹ τῶν τῆς ^y ψυχῆς φαίνεται, καὶ πότερον τοῦ νοητικοῦ ^z τὸ ^a πάθος ἐστὶ τοῦτο ἢ τοῦ αἰσθητικοῦ· ^b τούτοις γὰρ μόνοις τῶν ἐν ἡμῖν γνωρίζομέν τι. ^c Εἰ ^d δὲ χρήσις ὅψεως ὁρασις ² καὶ ἀκοῆς τὸ ἀκούειν ^e καὶ ^f ὅλως αἰσθήσεως τὸ αἰσθάνεσθαι, ^g κοινὰ δ' ἐστὶ τῶν αἰσθήσεων οἶον σχῆμα καὶ μέγεθος ^h καὶ κίνησις καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα, ⁱ ἴδια δ' οἶον χρῶμα ψόφος χυμός, ἀδυνατεῖ δὲ πάντα μύοντα καὶ καθεύδοντα ὁρᾶν, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν, ^k δῆλον ὅτι οὐκ αἰσθανόμεθα ¹ οὐδὲν ἐν τοῖς ὕπνοις. Οὐκ ἄρα ^m γε τῇ αἰσθήσει ⁿ τὸ ἐνύπνιον αἰ- ³ σθανόμεθα. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῇ δόξῃ. Οὐ γὰρ μόνον τὸ προσιόν φάμεν ἄνθρωπον ἢ ἵππον ^o εἶναι, ἀλλὰ ^p καὶ λευκὸν ^q ἢ καλόν· ὧν ἡ δόξα ἄνευ αἰσθήσεως οὐδὲν ^r ἂν φήσειεν, οὔτ' ἀληθῶς οὔτε ψευδῶς. Ἐν δὲ τοῖς ὕπνοις συμβαίνει τὴν ψυ- ⁴ χὴν τοῦτο ποιεῖν· ὁμοίως γὰρ ὅτι ἄνθρωπος καὶ ὅτι λευκὸς ὁ προσιὼν δοκοῦμεν ὁρᾶν. Ἐτι ^s παρὰ τὸ ἐνύπνιον ἐννοοῦμεν ^t ἄλλο τι, καθάπερ ^v ἐν τῷ ἐγρηγορέναι αἰσθανόμενοί τι· περὶ οὗ γὰρ αἰσθανόμεθα, πολλάκις καὶ διανοοῦμεθά τι. Οὕτω καὶ ἐν τοῖς ὕπνοις παρὰ τὰ φαντάσματα ἐνίοτε ἄλλα ἐννοοῦμεν. Φανείη δ' ἂν ^w τῷ τοῦτο, εἴ τις ^x προσέχοι τὸν ⁵ νοῦν καὶ πειρῶτο μνημονεύειν ἀναστάς. Ἦδη δέ τινες καὶ ἐωράκασιν ἐνύπνια τοιαῦτα οἶον οἱ δοκοῦντες κατὰ τὸ μνημονικὸν παράγγελμα τίθεσθαι τὰ προβαλλόμενα· συμβαίνει γὰρ αὐτοῖς ^y πολλάκις ἄλλο τι παρὰ τὸ ἐνύπνιον τίθεσθαι πρὸ ὁμμάτων εἰς τὸν τόπον φάντασμα. ^z Ὡστε δῆλον ὅτι ⁶

^x ἐνυπνίων U. ^y ψυχῆς τὸ ἐνύπνιον φαίνεται M. ^z τὸ om. L.U.
^a τοῦτο πάθος ἐστὶν U. ^b τοῖς γὰρ γενομένοις τῶν S. ^c εἰ] ἡ E.Y.
^d δὴ L.S.U. ^e καὶ om. M. ^f ὅλως δ' αἰσθήσεως L.M.S.U. ^g κοινὰ
δ' ἐστὶ] ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ κοινὰ L.S.U. et omisso τὰ M. ^h καὶ κίνησις
om. L.S.U. ⁱ ἴδια δ'] ἢ τὰ ἴδια L.M.S.U. ^k δῆλον] ὥστε δῆλον
E.M.Y. ^l οὐδὲν] οὐδ' E.Y. ^m τῇ αἰσθήσει γε L.M. ⁿ τοῦ ἐνυπνίου
M.S. ^o εἶναι om. E.M.Y. ^p καὶ om. U. ^q ἢ] καὶ S. ^r φήσειεν
ἂν L, ἂν φαίνεται M, ἀποφαίνεται E.Y. ^s περὶ L. ^t τι ἄλλο L.S.U.
^v ἐν om. S. ^w τῷ τοῦτο] τούτῳ M. ^x προσέχει L.U. ^y πολλάκις
om. L.U. ^z ὥστε—φάντασμα om. M.

οὔτε ἐνύπνιον πᾶν τὸ ἐν ὕπνῳ φάντασμα, καὶ ὅτι ^a ὁ ἐννοοῦ-
 μεν τῇ δόξῃ ^b δοξάζομεν. Δῆλον δὲ περὶ τούτων ^c ἀπάντων
^d τό γε τοσοῦτον, ὅτι τῷ αὐτῷ ^e καὶ ἐγρηγορότες ἐν ταῖς
 νόσοις ἀπατώμεθα, ^e ὅτι τοῦτ' ^f αὐτὸ καὶ ἐν τῷ ὕπνῳ ποιεῖ
 τὸ πάθος. Καὶ ὑγιαίνουνσι δὲ καὶ εἰδόσιν ὁμῶς ὁ ἥλιος πο-
 7 διαίος εἶναι δοκεῖ. Ἄλλ' εἴτε δὴ ταῦτόν εἴθ' ἕτερον τὸ φαν-
 ταστικὸν τῆς ψυχῆς καὶ τὸ αἰσθητικόν, οὐδὲν ἦττον οὐ γί-
 νεται ἄνευ τοῦ ὁρᾶν καὶ αἰσθάνεσθαι ^g τι· τὸ γὰρ παρορᾶν
 καὶ παρακούειν ὁρῶντος ἀληθές ^h τι καὶ ἀκούοντος, οὐ ⁱ μέντοι
 τοῦτο ^k ὁ οἶεται. Ἐν δὲ τῷ ὕπνῳ ὑπόκειται ^l μηδὲν ὁρᾶν
 8 μηδ' ἀκούειν μηδ' ὅλως αἰσθάνεσθαι. Ἀρ' οὖν τὸ μὲν ^m μη-
 δὲν ὁρᾶν ἀληθές, τὸ δὲ μηδὲν πᾶσχειν τὴν αἴσθησιν οὐκ ἀλη-
 θές, ἀλλ' ἐνδέχεται ⁿ καὶ τὴν ὄψιν πᾶσχειν τι καὶ τὰς ἄλλας
 αἰσθήσεις, ἕκαστον δὲ τούτων ὥσπερ ^o ἐγρηγορότος ^p προσ-
 βάλλει μὲν πως τῇ αἰσθήσει, οὐχ οὕτω δὲ ^q ὥσπερ ἐγρηγο-
 ρότος· καὶ ὅτε μὲν ἡ δόξα λέγει ὅτι ψεῦδος ^r τὸ ὁρώμενον,
 ὥσπερ ^s ἐγρηγορόσιν, ὅτε δὲ κατέχεται καὶ ἀκολουθεῖ τῷ
 9 φαντάσματι. Ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔστι τοῦ δοξάζοντος οὐδὲ
 τοῦ διανοουμένου τὸ πάθος τοῦτο ὃ καλοῦμεν ἐνυπνιάζειν φα-
 νερόν. Ἄλλ' οὐδὲ τοῦ αἰσθανομένου ἀπλῶς· ὁρᾶν γὰρ ^t ἂν
 ἦν καὶ ἀκούειν ἀπλῶς. Ἀλλὰ πῶς ^v δὴ καὶ τίνα τρόπον,
 10 ἐπισκεπτέον. Ὑποκείσθω ^w δ', ὅπερ ἐστὶ ^x καὶ φανερόν, ὅτι
 τοῦ αἰσθητικοῦ τὸ πάθος, ^y εἴπερ καὶ ὁ ὕπνος· οὐ γὰρ ἄλλω
 μὲν τινι τῶν ζώων ὑπάρχει ὁ ὕπνος, ἄλλω ^z δὲ τὸ ἐνυπνιάζειν,
 11 ἀλλὰ τῷ αὐτῷ. Ἐπεὶ δὲ περὶ φαντασίας ἐν τοῖς περὶ ψυ-
 χῆς εἴρηται, καὶ ἔστι μὲν τὸ αὐτὸ τῷ αἰσθητικῷ τὸ φαντα-

^a ὁ ἐννοοῦμεν] ἐννοοῦμεν Ἀ L.S.U.

^b ἐδοξάζομεν L.

^c πάντων

E.M.Y. ^d τό γε] εἰς L, om. S.U.

^e ὅτι om. L.

^f αὐτῷ E.Y.

^g τι om. E.M.Y. ^h τι ἐστὶ καὶ M.

ⁱ μέντοι τοῦτο] τοῦτο δὲ E.Y.

^k ὁ om. E.Y.

^l μὴ δὲ S.

^m μὴ ὁρᾶν U, μὴ ὁρᾶν μηδὲν E.M.Y.

ⁿ καὶ τὴν] κατὰ τὴν E.Y. ^o ἐγρηγορότως S. ^p προσβάλλειν L.

^q περ

om L. ὥσπερ—ὁρώμενον om. E.Y.

^r τὸ ὁρώμενον om. S.

^s ἐγρή-

γορσιν E.M.Y. ^t ἂν ἦ U, ἀνάγκη E.Y, ἦν M.

^v δεῖ Y.

^w δ'] μὲν

οὖν L.S.U. ^x καὶ om. E.M.S.Y.

^y εἴπερ] ἐκ τῆς φύσεως corr. U.

^z δὲ τινι τὸ L.M.S.U.

στικόν, τὸ δ' εἶναι φανταστικῶ καὶ αἰσθητικῶ ἕτερον, ἔστι
^a δὲ φαντασία ^b ἢ ὑπὸ τῆς κατ' ἐνέργειαν αἰσθήσεως γινομένη
 κίνησις, τὸ δ' ^c ἐνύπνιον φάντασμά τι φαίνεται εἶναι (τὸ γὰρ
 ἐν ὕπνῳ φάντασμα ἐνύπνιον λέγομεν, εἴθ' ἀπλῶς εἴτε τρόπον
 τινὰ ^d γινόμενον), φανερόν ὅτι τοῦ αἰσθητικοῦ μὲν ἔστι τὸ
 ἐνυπνιάζειν, ^e τοῦτου ^f δ' ἢ τὸ φανταστικόν.

Τί δ' ἔστι τὸ ἐνύπνιον καὶ πῶς γίνεται, ἐκ τῶν περὶ τὸν 2
 ὕπνον συμβαινόντων μάλιστ' ἂν θεωρήσαιμεν. Τὰ γὰρ αἰ-
 σθητὰ καθ' ἕκαστον αἰσθητήριον ἡμῖν ^g ἐμποιοῦσιν αἴσθησιν,
 καὶ τὸ γινόμενον ^h ὑπ' αὐτῶν πάθος οὐ μόνον ἐννύπιαρχει ⁱ ἐν
 τοῖς αἰσθητηρίοις ἐνεργουσῶν τῶν αἰσθήσεων, ἀλλὰ καὶ
 ἀπελθουσῶν. Παραπλήσιον γὰρ τὸ πάθος ἐπὶ τε τούτων
 καὶ ἐπὶ τῶν φερομένων ^k ἔοικεν εἶναι. Καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν 2
^l φερομένων τοῦ κινήσαντος οὐκέτι θιγγάνοντος κινεῖται· τὸ
 γὰρ κινήσαν ἐκίνησεν ἀέρα τινά, καὶ πάλιν οὗτος κινούμενος
 ἕτερον. Καὶ τοῦτον δὴ τὸν τρόπον, ^m ἕως ἂν στῇ, ποιεῖται
 τὴν κίνησιν καὶ ἐν ἀέρι καὶ ἐν ⁿ τοῖς ὑγροῖς. Ὅμοίως ^o δ'
 ὑπολαβεῖν τοῦτο δεῖ καὶ ἐπ' ἀλλοιώσεως· τὸ γὰρ θερμανθέν
 ὑπὸ τοῦ θερμοῦ τὸ πλησίον θερμαίνει, καὶ ^p τοῦτο ^q διαδίδω-
 σιν ἕως τῆς ἀρχῆς. Ὡστε καὶ ἐν ^r ᾧ τὸ αἰσθάνεσθαι, ἐπειδὴ 3
 ἔστιν ἀλλοιώσις τις ἢ κατ' ἐνέργειαν αἴσθησις, ἀνάγκη τοῦτο
 συμβαίνειν. Διὸ τὸ πάθος ^s ἔστιν οὐ μόνον ^t ἐν ^v αἰσθανο-
 μένοις τοῖς αἰσθητηρίοις, ἀλλὰ καὶ ^w ἐν ^x πεπαυμένοις, καὶ ἐν
 βάθει καὶ ἐπιπολῆς. Φανερόν δ' ^y ὅταν συνεχῶς αἰσθανώ- 4
 μεθά τι· μεταφερόντων γὰρ τὴν αἴσθησιν ἀκολουθεῖ τὸ
 πάθος, οἷον ^z ἐκ τοῦ ἡλίου εἰς τὸ σκότος· συμβαίνει γὰρ μη-

^a δὲ] δ' ἢ E.L.M.Y. ^b ἢ om. M.S. ^c ἐνυπνιάζειν E.M.Y. ^d γε-
 νόμενον U. ^e τοῦτο L. ^f δ' ἢ] δὴ M, δὴ τὸ E.Y. ^g ποιοῦσιν E.M.Y.
^h ἐν αὐτοῖς E.Y. ⁱ ἐν om. S.U. ^k ἔοικεν εἶναι om. L.U, ἔοικεν—φερο-
 μένων om. S. ^l φερομένων τοῦ κινήσαντος] κινουμένων τοῦ κινούντος L.
^m ἕως ἂν] μέχρι περ ἂν οὐ L.S.U. ⁿ τοῖς om. L. ^o δ' om. Y.
^p τοῦτο om. S.U. ^q δίδωσιν U. ^r ᾧ τὸ] τῷ E.Y. ^s ἔστιν] ἔστιν ὁ
 ὕπνος E.Y, om. M. ^t ἐν post αἰσθανομένοις L.U, utrobique S.
^v αἰσθανόμενοις ἐστὶ τοῖς M. ^w ἐν om. L.U. ^x πεπαυμένων L.S.U.
^y ὅτι συνεχῶς αἰσθανόμεθα E.M.Y. ^z ἔκ τε τοῦ E.Y.

δὲν ὁρᾶν διὰ τὴν ^a ἔτι ^b ὑποῦσαν κίνησιν ἐν τοῖς ὄμμασιν ὑπὸ
τοῦ φωτός. Καὶ πρὸς ^c ἐν χρῶμα πολὺν χρόνον βλέψωμεν
ἢ λευκὸν ἢ χλωρόν, ^d τοιοῦτον φαίνεται ^e ἐφ' ὅπερ ἂν τὴν
5 ὄψιν ^f μεταβάλλωμεν. ^g Καὶ πρὸς τὸν ἥλιον βλέψαντες ἢ
ἄλλο τι ^h λαμπρὸν μύσσωμεν, ⁱ παρατηρήσασι ^k φαίνεται κατ'
εὐθυρίαν, ^l ἢ συμβαίνει τὴν ὄψιν ὁρᾶν, πρῶτον μὲν ^m τοιοῦ-
τον τὴν χροάν, ⁿ εἶτα μεταβάλλει εἰς φοινικουὺν κᾶπειτα
πορφυροῦν, ἕως ἂν εἰς τὴν μέλαιναν ^o ἔλθῃ χροάν καὶ ἀφανι-
6 σθῇ. Καὶ ^p αἱ ἀπὸ τῶν κινουμένων δὲ μεταβάλλουσιν, οἷον
ἀπὸ ^q τῶν ^r ποταμῶν, μάλιστα ^{d'} ἀπὸ τῶν τάχιστα ῥεόντων·
φαίνεται γὰρ τὰ ἡρεμοῦντα κινούμενα. Γίνονται δὲ καὶ
ἀπὸ τῶν μεγάλων ψόφων δύσκωφοι καὶ ἀπὸ τῶν ἰσχυρῶν
^s ὁσμῶν ^t δύσοσμοι, ^v καὶ ἐπὶ τῶν ὁμοίων. ^w Ταῦτά γε δὴ
7 φανερώς συμβαίνει τοῦτον τὸν τρόπον. ^v Ὅτι δὲ ταχὺ τὰ
αἰσθητήρια καὶ μικρᾶς ^x διαφορᾶς αἰσθάνεται, σημείον τὸ
ἐπὶ τῶν ἐνόπτρων γινόμενον· περὶ ^y οὗ ^z καὶ αὐτοῦ ἐπιστή-
σας σκέψαιτό τις ἂν καὶ ἀπορήσειεν. ^v Ἀμα ^a δ' ^b ἐξ αὐτοῦ
δῆλον ὅτι ὥσπερ καὶ ^c ἡ ὄψις πάσχει, οὕτω καὶ ποιεῖ τι.
8 Ἐν γὰρ τοῖς ἐνόπτροις τοῖς σφόδρα καθαροῖς, ὅταν τῶν
καταμνηνίων ταῖς γυναιξὶ γινομένων ^d ἐμβλέψωσιν εἰς τὸ κά-
τοπτρον, γίνεται τὸ ἐπιπολῆς τοῦ ἐνόπτρου οἷον νεφέλη
αἱματώδης· καὶ μὲν καινὸν ἢ τὸ κάτοπτρον, οὐ ῥάδιον ἐκμά-
9 ξαι τὴν τοιαύτην κηλίδα, ^e ἐὰν δὲ παλαιόν, ῥᾶον. Αἴτιον δ',
ὥσπερ εἴπομεν, ὅτι οὐ μόνον πάσχει ^g τι ἢ ὄψις ὑπὸ τοῦ
ἀέρος, ἀλλὰ καὶ ποιεῖ τι καὶ κινεῖ, ὥσπερ καὶ τὰ λαμπρά·

^a ἔτι om. E.Y. ^b ὑπεροῦσαν E.Y, ὑπομένουσαν M. ^c ἐν om. L.S.U. ^d τοιοῦτο E. ^e ἐφ' ᾧ ἂν E.Y. ^f μεταβάλλωμεν E.S. ^g καὶ M. ^h λαμπρὸν ὃν μύσαντας M. ⁱ παρατηρήσαντι E.Y, παρατηρεῖν M. ^k φανέται M. ^l ἢ] ἡμῖν ἢ M. ^m τὴν χροάν τοιοῦτον M. ⁿ ἔπειτα L.S.U. ^o ἔλθοι Y. ^p αἱ om. L.S. et in hiatus U. ^q τῶν om. L.S. ^r ποταμῶν ῥεύματος μάλιστα M. ^s ὁσμῶν U. ^t δύσοδοι S.U. ^v καὶ ἐπὶ] τῶν ἐπὶ S, om. E.M.Y. ^w ταῦτά—τρόπον] φανερώς δὲ συμβ. ταῦθ' (τοῦτ' M.) ὡς λέγομεν E.M.Y. ^x διαφθορᾶς E.Y. ^y οὗ] ὧν E.M.Y. ^z καὶ αὐτοῦ U, καὶ καθ' αὐτὸν L.S.U. ^a δ' om. U. ^b ἐξ αὐτῶν δῆλον E.M.Y, δῆλον ἐξ αὐτοῦ S. ^c πάσχει ἢ ὄψις L.S. ^d ἐμβλ. καὶ εἰς S. ^e ἂν L. ^f περ om. L. ^g τι om. E.L.M.Y, post ὄψις ponit U.

καὶ γὰρ ἡ ὄψις τῶν λαμπρῶν καὶ ἐχόντων χρώμα. Τὰ μὲν οὖν ὄμματα ^hεὐλόγως, ὅταν ἡ τὰ καταμήνια, διάκειται, ὥσπερ καὶ ἕτερον μέρος ⁱὅτιοῦν καὶ ^kγὰρ φύσει τυγχάνουσι ^lφλεβώδεις ^mὄντες. Διὸ γινομένων τῶν καταμηνίων ¹⁰διὰ ταραχὴν καὶ φλεγμασίαν αἱματικὴν ἡμῖν μὲν ἢ ἐν τοῖς ὄμμασι διαφορὰ ἄδηλος, ἔνεστι ⁿδέ (ἡ γὰρ αὐτὴ φύσις σπέρματος καὶ καταμηνίων), ὃ δ' ἀὴρ κινεῖται ὑπ' αὐτῶν, καὶ τὸν ^oἐπὶ ^pτῶν κατόπτρων ^qἀέρα συνεχῇ ὄντα ποίοντινα ποιεῖ ^rκαὶ τοιοῦτον οἶον αὐτὸς πάσχει· ὃ δὲ τοῦ κατόπτρου τὴν ἐπιφάνειαν. Ὡς^sπερ δὲ τῶν ἱματίων τὰ μά- ¹¹λιστα καθαρὰ τάχιστα ^tκηλιδούται· τὸ γὰρ καθαρὸν ἀκριβῶς δηλοῖ ^vὅ τι ἂν δέξεται, ^wκαὶ μάλιστα τὰς ἐλαχίστας κινήσεις. Ὁ δὲ χαλκὸς διὰ μὲν τὸ ^xλείος εἶναι ὅποιασούν ἀφῆς ^yμάλιστα αἰσθάνεται (^zδεῖ δὲ νοῆσαι ^aοἶον τρίψιν οὔσαν τὴν τοῦ ἀέρος ἀφὴν καὶ ὥσπερ ^bἔκμαξιν καὶ ^cἀνάπλυσιν), διὰ δὲ τὸ ^dκαθαρὸν ^eἐκδηλος γίνεται ὀπηλικηοῦν οὔσα. Τοῦ δὲ μὴ ^fἐξιέναι ^gταχέως ἐκ τῶν καινῶν κατόπτρων αἴτιον ¹²τὸ καθαρὸν εἶναι καὶ λείον· διαδύεται γὰρ διὰ τῶν τοιούτων καὶ εἰς βάθος καὶ πάντῃ, διὰ ^hμὲν τὸ καθαρὸν εἰς βάθος, διὰ δὲ τὸ λείον πάντῃ. Ἐν δὲ τοῖς παλαιοῖς οὐκ ἐμμένει, ὅτι οὐχ ὁμοίως ⁱεἰσδύεται ἢ κηλὶς ἀλλ' ^kἐπιπολαιότερον. Ὅτι ¹³μὲν οὖν καὶ ὑπὸ τῶν μικρῶν διαφορῶν γίνεται κίνησις, καὶ ὅτι ταχεῖα ἢ αἰσθησις, ^lἔτι δὲ ὅτι οὐ μόνον πάσχει ἀλλὰ καὶ ἀντιποιεῖ τὸ τῶν χρωμάτων αἰσθητήριον, φανερόν ἐκ τούτων. Μαρτυρεῖ δὲ τοῖς εἰρημένοις καὶ τὰ περὶ τοὺς οἶ-
νους καὶ τὴν μυρεψίαν συμβαίνοντα. ^mΤό τε γὰρ παρα- ¹⁴

^h εὐλόγως ὅταν ἡ τὰ καταμήνια om. E.M.Y. ⁱ ὅτιοῦν εὐλόγως τοῦ σώματος καὶ E.M.Y. ^k γὰρ om. E.Y. ^l φλεβώδη M, φλεβώδες E.Y. ^m ὄντα M. ⁿ δέ om. M. ^o ἀπὸ E.Y. ^p τῷ κατόπτρῳ M. ^q ἀέρα] αἶδια S. ^r καὶ τὸ τοιοῦτον E.Y. ^s περ om. M. ^t κηλιδούνται L. ^v ὅτ' E.M.Y. ^w καὶ τὸ μ. E.L, καὶ τὰ (vel τῷ) μ. M. ^x λείος] καθαρὸς E.M.Y. ^y αἰσθάνεται μάλιστα E.L.Y. ^z δὲ δεῖ E.Y, δεῖ γὰρ M. ^a οἶον] ὅτι Y. ^b ἔκμαξιν M. ^c ἀνάπλυσιν M. et fortasse E. ^d καθαρὸς S. ^e ἐκδηλος L.U. ^f ἀπιέναι E.M.Y. ^g ταχέως] ραδίως L. ^h μὲν γὰρ τὸ E.M.U.Y. ⁱ ἐνδύεται L.S.U. ^k ἐπιπολεώτερον E, ἐπιπολῆς μᾶλλον ἐστίν M. ^l ἔτι δὲ] ἔτι δὲ καὶ L.U, καὶ E.Y. ^m τό τε—ἔλαιον om. E.M.Y.

σκευασθὲν ἔλαιον ^α ταχέως λαμβάνει τὰς τῶν ^ο πλησίον
 ὀσμάς, ^ρ καὶ οἱ οἶνοι τὸ αὐτὸ τοῦτο πάσχουσιν· οὐ γὰρ
 μόνον τῶν ἐμβαλλομένων ἢ ^ι ὑποκιρναμένων, ἀλλὰ καὶ τῶν
 πλησίον τοῖς ἀγγείοις τιθεμένων ἢ πεφυκότων ἀναλαμβάν-
 15 νουσι τὰς ὀσμάς. Πρὸς δὲ τὴν ἐξ ἀρχῆς σκέψιν ὑποκείσθω
 ἐν μὲν, ὅπερ ἐκ τῶν εἰρημένων φανερόν, ὅτι καὶ ἀπελθόντος
 τοῦ θύραθεν αἰσθητοῦ ἐμμένει τὰ ^τ αἰσθήματα αἰσθητὰ ὄντα,
 πρὸς δὲ τούτοις ὅτι ῥαδίως ἀπατώμεθα περὶ τὰς αἰσθήσεις
 ἐν τοῖς πάθεσιν ὄντες, ἄλλοι δ' ἐν ἄλλοις, οἶον ὁ δειλὸς ἐν
 φόβῳ, ὁ δ' ἐρωτικὸς ἐν ἔρωτι, ὥστε δοκεῖν ἀπὸ μικρᾶς
 ὁμοιότητος τὸν μὲν τοὺς πολεμίους ^ς ὁρᾶν, τὸν δὲ ^τ τὸν ἐρώ-
 μενον· καὶ ταῦτα ὅσῳ ἂν ^ν ἐμπαθέστερος ᾖ, τοσούτῳ ἀπ'
 16 ἐλάσσονος ὁμοιότητος φαίνεται. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ
 ἐν ὀργαῖς καὶ ^ω ἐν πάσαις ἐπιθυμίαις εὐαπάτητοι γίνονται
 πάντες, καὶ μᾶλλον ὅσῳ ἂν μᾶλλον ἐν τοῖς πάθεσιν ὦσιν.
 Διὸ καὶ τοῖς ^χ πυρέττουσιν ἐνίοτε φαίνεται ^υ ζῶα ἐν τοῖς
 τοίχοις ^z ἀπὸ μικρᾶς ὁμοιότητος τῶν γραμμῶν συντιθεμένων.
 17 Καὶ ταῦτ' ἐνίοτε συνεπιτείνει τοῖς πάθεσιν οὕτως ὥστ' ^α εἰάν
^β μὲν μὴ σφόδρα κάμνωσι, μὴ λανθάνειν ὅτι ψεύδος, ^ε εἰάν δὲ
 μεῖζον ἢ τὸ πάθος, καὶ κινεῖσθαι πρὸς ^δ αὐτά. Αἷτιον δὲ
^ε τοῦ συμβαίνειν ταῦτα τὸ μὴ κατὰ τὴν αὐτὴν δύναμιν κρίνειν
 18 τὸ ^ε τε κύριον καὶ ^ε ὧ τὰ ^ς φαντάσματα ^η γίνεται. Τούτου
 δὲ σημεῖον ὅτι φαίνεται μὲν ὁ ἥλιος ποδιαῖος, ἀντίφησι δὲ
 πολλάκις ἕτερόν ^ι τι πρὸς τὴν φαντασίαν. ^κ Καὶ τῇ ^ι ἐπαλ-
 λάξει τῶν δακτύλων τὸ ἐν δύο φαίνεται, ἀλλ' ὅμως οὐ φαμεν
 19 δύο· κυριωτέρα γὰρ τῆς ^μ ἀφῆς ἢ ὅψις. Εἰ δ' ἦν ἡ ἀφῆ

^α ταχέως γὰρ λ. E.M.Y. ^ο πλησίον E. ^ρ καὶ οἱ—πάσχουσιν] καὶ
 τὸ ἔλαιον παρασκευασθὲν καὶ ὁ οἶνος E.M.Y. ^ι ὑπερκιρναμένων U, ὑπο-
 κριναμένων C, ὑπερκρινναμένων E, ὑπερκερμαννυμένων M. ^τ αἰσθήματα
 om. S. ^ς ὁρᾶν] ὁρᾶν, οἶον εἰάν ἴδῃ ξύλα παραπλησίως ἐστῶτα ταῦτα
 ὠπλισμένους ἄνδρας ὁρᾶν οἴεται M.i.l. ^τ τὴν ἐρωμένην E.Y, τὸν ἐρωτώ-
 μενον M. ^ν ἐμπαθέστερον L.S.U. ^ω ἐν ante πάσαις om. I.S.U.
^χ πυρέσσουσιν L. ^υ ζῶον U. ^z ἀπὸ] καὶ Y. ^α εἰάν E.L.Y. ^β μὲν
 om. M.S.U. ^ε εἰάν E.L. ^δ ταῦτα M. ^ε τοῦ μὴ συμβαίνειν E.Y. ^ε τε
 et ὧ om. E.M.Y. ^ς φάσματα S. ^η γίγνεσθαι E.M.Y. ^ι τι] τὴν E.Y.
^κ καὶ ἐν τῇ M. ^ι ἀπαλλάξει Y. ^μ ἀφῆς] φαντασίας E.M.

μόνη, καὶ ἐκρίνομεν τὸ ἐν δύο. Τοῦ δὲ ^η διεψεύσθαι αἷτιον ὅτι οὐ μόνον τοῦ αἰσθητοῦ κινουμένου φαίνεται ἀδήποτε, ἀλλὰ καὶ τῆς αἰσθήσεως κινουμένης αὐτῆς, ἐὰν ^ο ὡσαύτως κινῆται ὥσπερ ^ρ καὶ ^ι ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ· λέγω δ' οἶον ἢ γῇ δοκεῖ τοῖς πλέουσι κινεῖσθαι κινουμένης τῆς ὁψews ὑπ' ἄλλου.

^ι Ἐκ δὴ τούτων φανερόν ὅτι οὐ μόνον ἐγρηγορότων αἰ κιν- 3
νῆσεις αἰ ἀπὸ τῶν ^ι αἰσθημάτων γινόμεναι τῶν τε θύραθεν καὶ τῶν ἐκ τοῦ σώματος ἐνυπαρχουσῶν, ἀλλὰ καὶ ὅταν γένηται τὸ πάθος τοῦτο ὃ καλεῖται ὕπνος, καὶ μᾶλλον τότε φαίνονται. Μεθ' ἡμέραν ^ς μὲν γὰρ ἐκκρούονται ^ι ἐνεργουσῶν ² τῶν αἰσθήσεων καὶ τῆς διανοίας, καὶ ἀφανίζονται ὥσπερ παρὰ ^ν πολὺ πῦρ ^ω ἔλαττον καὶ λῦπαι καὶ ἡδοναὶ μικραὶ παρὰ μεγάλας, παυσαμένων δ' ἐπιπολάζει καὶ τὰ μικρά· νύκτωρ δὲ δι' ἀργίαν τῶν κατὰ μόριον αἰσθήσεων καὶ ἀδυναμίαν τοῦ ἐνεργεῖν, διὰ ^χ τὸ ἐκ τῶν ἔξω εἰς τὸ ἐντὸς γίνεσθαι τὴν τοῦ θερμοῦ παλirroian, ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τῆς αἰσθήσεως καταφέρονται καὶ γίνονται φανεραὶ καθισταμένης τῆς ταραχῆς. Δεῖ δ' ὑπολαβεῖν ὥσπερ τὰς μικρὰς δῖνας τὰς ἐν τοῖς 3 ποταμοῖς ^γ γινομένας, οὕτω τὴν κίνησιν ἐκάστην γίνεσθαι συνεχῶς, πολλάκις μὲν ^z ὁμοίως, πολλάκις δὲ διαλυομένας εἰς ἄλλα σχήματα διὰ τὴν ἀντίκρουσιν. Διὸ καὶ μετὰ τὴν 4 τροφήν καὶ πάμπαν νέοις οὖσιν, οἶον τοῖς παιδίοις, οὐ γίνε-ται ἐνύπνια· πολλὰ γὰρ ἢ κίνησις διὰ τὴν ^α ἀπὸ τῆς τροφῆς θερμότητα. Ὡστε καθάπερ ἐν ὑγρῷ, ἐὰν σφόδρα κινῇ τις, ⁵ ὅτε μὲν οὐδὲν φαίνεται εἶδωλον ὅτε δὲ φαίνεται μὲν διεστραμμένον δὲ πάμπαν, ὥστε φαίνεσθαι ἄλλοιόν ἢ οἶόν ἐστιν, ἡρεμήσαντος δὲ καθαρὰ καὶ φανερά, οὕτω καὶ ἐν τῷ καθεύδειν τὰ φαντάσματα καὶ αἱ ὑπόλοιποι κινήσεις αἰ συμβαίνουσιν ἀπὸ τῶν ^β αἰσθημάτων ὅτε μὲν ὑπὸ μείζονος οὔσης

^η διαψεύδεσθαι L.S. ^ο ὡσαύτως om. E.M.Y. ^ρ καὶ om. L.S.U.
^ι ἐπὶ S.U. ^ι αἰσθήσεων I. ^ς μὲν om. M. ^ι συνεργουσῶν E.M.Y.
^ν πολλοῦ E.Y. ^ω ἔλασσον L.U. ^χ τὸ ἐκ om. M. ^γ φερομένας L.S.U. ^z ὁμοίας L. ^α ἀπὸ om. M. ^β αἰσθήσεων L.

τῆς εἰρημένης κινήσεως ἀφανίζονται ^επάμπαν, ὅτε δὲ τετα-
 ραγμένα φαίνονται ^δαἱ ὄψεις καὶ τερατώδεις καὶ ^εοὐκ ἐρρω-
 μένα τὰ ἐνύπνια, οἷον τοῖς μελαγχολικοῖς καὶ ^επυρέττουσι
 καὶ οἰνωμένοις· πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα πάθη πνευματώδη
 ὄντα πολλὴν ^εποιεῖ κίνησιν καὶ ταραχήν. Καθισταμένου δὲ
 καὶ διακρινομένου τοῦ αἵματος ἐν τοῖς ἐναίμοις, σωζομένη
 τῶν αἰσθημάτων ἡ κίνησις ἀφ' ^εἐκάστου τῶν ^εαἰσθητηρίων
^εἐρρωμένα τε ^εποιεῖ τὰ ἐνύπνια, καὶ φαίνεσθαι ^ετι καὶ δο-
 κεῖν διὰ μὲν τὰ ἀπὸ τῆς ὄψεως καταφερόμενα ὁρᾶν, διὰ δὲ
 7 τὰ ἀπὸ τῆς ἀκοῆς ἀκούειν. ^εΟμοιοτρόπως δὲ καὶ ἀπὸ τῶν
 ἄλλων αἰσθητηρίων τῷ ^εμὲν γὰρ ἐκείθεν ἀφικνεῖσθαι τὴν
 κίνησιν πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ ^εἐγρηγορώς δοκεῖ ^εὁρᾶν καὶ
 ἀκούειν καὶ αἰσθάνεσθαι, ^εκαὶ διὰ τὸ τὴν ὄψιν ἐνίοτε ^εκινεῖ-
 σθαι δοκεῖν οὐ κινουμένην ^εὁρᾶν φαμέν, ^εκαὶ ^ετῷ τὴν ἀφὴν
 8 δύο κινήσεις ^εεἰσαγγέλλειν ^ετὸ ἐν δύο ^εδοκεῖν. ^εὩς
^εγὰρ ^ετὸ ἀφ' ἐκάστης αἰσθήσεως ^εφησιν ἡ ἀρχή, εἰ μὴ
^εἐτέρα ^εκυριώτερα ἀντιφῇ. Φαίνεται μὲν οὖν πάντως, δοκεῖ
 δὲ οὐ πάντως τὸ φαινόμενον, ^εἀλλ' ^εεἰ μὴ τὸ ^εἐπικρίνον κα-
 9 τέχνηται ^εἢ ^εμὴ ^εκινῆται τὴν οἰκείαν κίνησιν. ^εὩς περ δ'
 εἵπομεν ^εὅτι ἄλλοι δι' ἄλλο πάθος ^εεὐαπάτητοι, οὕτως
 ὁ καθεύδων διὰ τὸν ὕπνον καὶ τὸ κινεῖσθαι τὰ αἰσθητή-
 ρια καὶ τὰλλα τὰ συμβαίνοντα περὶ τὴν αἴσθησιν, ὥστε
 10 ^ετὸ μικρὰν ἔχον ὁμοιότητα φαίνεται ἐκείνο. ^εὍταν γὰρ
 καθεύδῃ, κατιόντος τοῦ πλείστου αἵματος ἐπὶ τὴν ἀρχὴν

^επάμπαν om. S. ^εαἱ om. E.Y. ^εοὐχέρρωμένα Y, οὐχειρομένα E,
 χείρονα L S.U. ^επυρέττουσι L. ^εποιεῖται L.U. ^εἐκάστης L.
^εαἰσθημάτων E.Y, αἰσθήσεων L.S.U. ^εεἰρόμενα E. ^εποιεῖν Y. ^ετι] ^ε
 τε L. ^εὁμοίως U. ^εμὲν om. L.U. ^εἐγρηγορώς E.M.U. ^εἀκούειν
 καὶ ὁρᾶν S. ^εκαὶ ante διὰ om. L.S.U. ^εδοκεῖν κινεῖσθαι L. ^εὁρᾶν]
 ὡς L.M.S.U. ^εκαὶ om. S. ^ετὸ U. ^εἀγγέλλειν M Y. ^ετὸ] καὶ
 τὸ S.U. ^εδοκεῖ E.M.Y. ^εὅλως] καὶ ὅλως E.Y. ^εγὰρ] δὲ U. ^ετὸ
 om. M. ^εφήσει E. ^εἐτέρα M.S.U. ^εκυριώτερα S, κυριώτατα M.
^εἀλλ' om. S.U. ^εἂν E.L. ^εἐπικρίνον μὴ κατέχεται S.U. ^εἢ] ἢ
 εἰ L. ^εμὴ] καὶ S.U. ^εκινεῖται E.L.Y. ^εὅτι] ὅτι οἱ U, om. E.M.Y.
^εεὐαπατητότεροι E.M.Y. ^ετὰ μικρὰν ἔχοντα ὁμοιότητα φάναι ἐκείνα
 εἶναι· ὅταν M.

συγκατέρχονται ^q αἱ ἐνοῦσαι κινήσεις, αἱ μὲν δυνάμει αἱ δὲ ἐνεργείᾳ. Οὕτω δ' ἔχουσιν ὥστε ^r ἐν τῇ κινήσει τηδὶ ^s ἥδε ἐπιπολάσει ἐξ ^t αὐτοῦ ἡ κίνησις, ἂν δ' ^v αὕτη φθαρῇ, ^w ἥδε. Καὶ πρὸς ἀλλήλας ^x δ' ἔχουσιν ὥσπερ οἱ πεπλασμένοι βάτραχοι οἱ ^y ἀνιόντες ἐν τῷ ὕδατι τηκομένου τοῦ ^z ἁλός. Οὕ- 11 τως ἔνεισι δυνάμει, ^a ἀνιέμενου δὲ τοῦ κωλύοντος ^b ἐνεργοῦσιν· καὶ ^c λυόμεναι ἐν ὀλίγῳ τῷ λοιπῷ αἵματι ^d τῷ ἐν τοῖς αἰσθητηρίοις ^e κινοῦνται, ^f ἔχουσαι ^g ὁμοιότητα ὥσπερ τὰ ἐν τοῖς νέφεσιν, ^h ἃ παρεικάζουσιν ἀνθρώποις καὶ κενταύροις ⁱ ταχέως μεταβάλλοντα. Τούτων δὲ ἕκαστόν ἐστιν, ὥσπερ εἴρηται, 12 ὑπόλειμμα τοῦ ἐν τῇ ἐνεργείᾳ αἰσθήματος· καὶ ἀπελθόντος ^k τοῦ αἰσθήματος ^l τοῦ ἀληθοῦς ἔνεστι, ^m καὶ ἀληθὲς ⁿ εἰπεῖν ὅτι τοιοῦτον οἶον ^o Κορίσκος, ^p ἀλλ' οὐ Κορίσκος. ^q Ὅτε ^q δ' ἡσθάνετο, οὐκ ἔλεγε Κορίσκον τὸ κύριον καὶ ^r τὸ ἐπικρίνον, ἀλλὰ διὰ ^s τοῦτο ἐκείνον Κορίσκον ^t τὸν ἀληθινόν. ^v Οὗ δὴ καὶ ^w αἰσθανόμενον λέγει τοῦτο, ^x ἐὰν μὴ παντελῶς 13 κατέχεται ὑπὸ τοῦ αἵματος, ὥσπερ ^y μὴ αἰσθανόμενον ^z τοῦτο, κινεῖται ὑπὸ τῶν κινήσεων τῶν ἐν τοῖς αἰσθητηρίοις. Καὶ ^a δοκεῖ τὸ ὅμοιον ^b αὐτὸ ^c εἶναι ἀληθές. Καὶ τοσαύτη τοῦ ^d ὕπνου ἡ δύναμις ὥστε ^e ποιεῖν τοῦτο λανθάνειν. ^v Ὡσπερ 14 οὖν εἴ ^f τινα ^g λανθάνοι ὑποβαλλόμενος ὁ δάκτυλος τῷ ὀφθαλμῷ, ^h οὐ μόνον φανεῖται ἀλλὰ καὶ δόξει εἶναι δύο τὸ ἓν, ἂν δὲ μὴ λανθάνῃ, φανεῖται μὲν οὐ δόξει δέ, οὕτω καὶ ἐν τοῖς

^q αἱ ἐνοῦσαι] καὶ κινοῦσαι αἱ ἐνοῦσαι S.U, καὶ ἐνοῦσαι L. ^r ἐν τῇ κινήσει τηδὶ] ἐάν τι κίνησις τὸ αἷμα E.M.Y. ^s ἥδε] ἡδὶ L. ^t αὐτῆς L. ^v αὕτη S.U. ^w ἡδὶ L.S.U. ^x δὴ M.S.U, om. L. ^y ἀνιόντες Y. ^z ἁλός οὕτως] ὑλῶδους οὕτω γὰρ M. ^a ἀνιέμενου L.M.U, om. S. ^b ἐνεργοῦσιν ante ἐν ὀλίγῳ L. ^c λυόμεναι M, λυομένου L.S.U. ^d τῷ ἐν] τῶν ἐν L S.U. ^e κινοῦνται M, κινούντων L.S.U. ^f ἔχουσιν M. ^g ὁμοιώματα E.S.U, ὁμοιώματι M. ^h ἃ περ εἰκάζουσιν M.S, ἃ ἀπεικάζουσιν U. ⁱ μεταβάλλοντα ταχέως L. ^k τοῦ αἰσθήματος om. L.M.S.U. ^l τοῦ om. E.Y. ^m καὶ om. U. ⁿ λέγειν E.M.Y. ^o Κορίσκος—διὰ τοῦτο ἐκείνον om. Y. ^p ἀλλ' οὐ Κορίσκος om. S. ^q δ' οὐκ ἡσθάνετο E.M. ^r τὸ post καὶ om. E.M. ^s τοῦτου S.U. ^t τὸ S. ^v φ E.L. M.Y. ^w αἰσθανόμενος E.M.Y. ^x ἂν L.U, κἂν S. ^y μὴ post ὥσπερ om. E.M.S.U.Y. ^z τοῦτο om. M. ^a δοκῇ U. ^b αὐτῷ E.Y. ^c εἶναι τὸ ἀληθές M.S.U. ^d ἐνυπνίου E.Y. ^e ποιεῖ S.U.Y. ^f τινα] μὲν L. ^g λανθάνει S.U. et pr. Y. ^h οὐ μόνον οὐ φ. E.U.Y.

ὕπνοις, ⁱ ἐὰν μὲν αἰσθάνηται ὅτι καθεύδει, καὶ τοῦ πάθους ἐν
 ᾧ ^k ἢ αἰσθησις τοῦ ὕπνωτικού, ^l φαίνεται μὲν, λέγει δέ τι ἐν
 αὐτῷ ὅτι φαίνεται μὲν Κορίσκος, οὐκ ἔστι ^m δὲ Κορίσκος
 (πολλάκις γὰρ ⁿ καθεύδοντας λέγει τι ἐν τῇ ψυχῇ ὅτι
 ἐνύπνιον τὸ φαινόμενον)· ἐὰν δὲ λανθάνῃ ὅτι καθεύδει, οὐδὲν
 15 ^o ἀντίφησι τῇ φαντασίᾳ. Ὅτι δ' ἀληθῆ λέγομεν καὶ εἰς
 κινήσεις φανταστικάς ἐν τοῖς αἰσθητηρίοις, δηλον, ἐάν τις
 προσέχων πειράται μνημονεύειν ^a πάσχομεν καταφερόμενοί
 τε καὶ ἐγειρόμενοι· ἐνίοτε γὰρ τὰ φαινόμενα εἶδωλα ^p καθεύ-
 δοντι ^q φωράσει ἐγειρόμενος κινήσεις οὕσας ἐν τοῖς αἰσθητη-
 ρίοις· ^r ἐνίοις γὰρ τῶν νεωτέρων καὶ πάμπαν διαβλέπουσιν,
^s ἐὰν ἡ σκότος, φαίνεται εἶδωλα πολλὰ κινούμενα, ὥστ' ἐγκα-
 16 λύπτεσθαι πολλάκις φοβουμένους. Ἐκ δὲ τούτων ἀπάντων
^t δεῖ ^v συλλογίσασθαι ὅτι ἐστὶ τὸ ἐνύπνιον φάντασμα μὲν
 τι καὶ ἐν ὕπνῳ· τὰ γὰρ ἄρτι λεχθέντα εἶδωλα οὐκ ἔστιν
 ἐνύπνια, οὐδ' εἴ τι ἄλλο ^w λελυμένων τῶν αἰσθήσεων φαίνε-
 17 ται· οὐδὲ ^x τὸ ἐν ὕπνῳ φάντασμα πᾶν. Πρῶτον μὲν γὰρ
 ἐνίοις συμβαίνει ^y καὶ αἰσθάνεσθαι πῃ καὶ ψόφῳ καὶ φωτὸς
 καὶ χυμοῦ καὶ ἀφῆς, ἀσθενικῶς μέντοι καὶ οἶον πόρρωθεν·
 ἤδη γὰρ ἐν τῷ καθεύδειν ^z ὑποβλέποντες, ὃ ἡρέμα ἑώρων φῶς
^a τοῦ λύχνου ^b καθεύδοντες, ὡς ᾤοντο, ^c ἐπεγερθέντες εὐθὺς
 ἐγνώρισαν τὸ τοῦ λύχνου ὄν, καὶ ἀλεκτρυνόνων καὶ κυνῶν φω-
 18 νὴν ἡρέμα ἀκούοντες ἐγερθέντες σαφῶς ἐγνώρισαν. Ἐνιοὶ
 δὲ καὶ ἀποκρίνονται ἐρωτώμενοι· ἐνδέχεται γὰρ ^d τοῦ ἐγρη-
 γορέναι καὶ καθεύδειν ἀπλῶς θατέρου ^e ὑπάρχοντος θάτερόν
 πῃ ὑπάρχειν. Ὡν οὐδὲν ἐνύπνιον φατέον. Οὐδ' ὅσαι δὲ ἐν
 τῷ ὕπνῳ γίνονται ἀληθεῖς ἔννοιαι ^f παρὰ τὰ φαντάσματα.
 19 Ἀλλὰ τὸ φάντασμα τὸ ἀπὸ τῆς κινήσεως τῶν αἰσθημάτων,

ⁱ ἄν L.U.Y. ^k ἢ om. E.M.S. ^l φανεῖται L. ^m δὲ ὁ κορίσκος
 E.L.M.Y. ⁿ καθεύδων τις λ. L.S.U.Y. ^o ἀντιφήσει E.Y. ^p καθεύ-
 δοντα M. ^q φωράσει E. ^r ἐνίοις γὰρ] καὶ ἐνίοις γε M.S, ἐνίοις δὲ L.
^s ἄν L.S. ^t δεῖ] ἔστι S. ^v συλλογίζεσθαι L. ^w τῶν αἰσθήσεων λελυ-
 μένων U. ^x τὸ ἐνύπνιον φ. E.M.Y. ^y καὶ om. L. ^z ὑποβλέποντες καὶ
 εὐθὺς ἐγερθέντες ὃ L.S.U. ^a τοῦ om. L.S.U. ^b καθεύδοντες—λύχνου
 om. M. ^c ἔπειτ' ἐγερθέντες E.M.Y. ^d τὸ E.Y. ^e ὑπάρχοντος καὶ
 θάτερόν S.U. ^f περὶ L.

ὅταν ἐν τῷ καθεύδειν ἦ, ^h ἡ καθεύδει, τοῦτ' ἐστὶν ἐνύπνιον.
 "Ἡδὴ δέ τισι συμβέβηκεν ^h ὥστε μηδὲν ἐνύπνιον ἐωρακέναι
 κατὰ τὸν βίον. ⁱ Σπάνιον μὲν οὖν τὸ τοιοῦτόν ἐστι, συμ- 20
 βαίνει δ' ὁμως. Καὶ τοῖς μὲν ὅλως διετέλεσεν, ^k ἐνίοις δὲ
 καὶ προσελθούσι ^l πόρρῳ τῆς ἡλικίας ἐγένετο, πρότερον οὐδὲν
 ἐνύπνιον ἐωρακόσιν. Τὸ δ' αἴτιον τοῦ μὴ γίνεσθαι παρα- 21
 πλήσιόν ^m τι δεῖ νομίζειν, ὅτι οὐδὲ μετὰ τὴν τροφήν καθυ-
 πνώσασιν οὐδὲ τοῖς παιδίοις γίνεται ἐνύπνιον· ὅσοις γὰρ
ⁿ τοῦτον τὸν τρόπον συνέστηκεν ἡ φύσις ὥστε πολλὴν ^o προσ-
 πίπτειν ἀναθυμίασιν πρὸς τὸν ἄνω τόπον, ^p ἢ πάλιν κατα-
 φερομένη ποιεῖ πλήθος κινήσεως, εὐλόγως τούτοις οὐδὲν φαί-
 νεται φάντασμα. Προϊούσης δὲ τῆς ἡλικίας οὐδὲν ^q ἄτοπον ²²
 φανῆναι ἐνύπνιον· μεταβολῆς γάρ τινος ^r γενομένης ^s ἢ καθ'
 ἡλικίαν ἢ κατὰ πάθος ἀναγκαῖον ^t συμβῆναι τὴν ἐναντίωσιν
 ταύτην.

Περὶ δὲ τῆς μαντικῆς τῆς ἐν τοῖς ὕπνοις γινομένης καὶ ¹
 λεγομένης συμβαίνειν ἀπὸ τῶν ἐνυπνίων, οὔτε καταφρονῆσαι
 ῥάδιον οὔτε πεισθῆναι. Τὸ μὲν ^v γὰρ πάντας ἢ πολλοὺς ²
 ὑπολαμβάνειν ἔχειν τι ^w σημειῶδες τὰ ἐνύπνια παρέχεται
 πίστιν ὡς ἐξ ἐμπειρίας λεγόμενον, καὶ τὸ περὶ ἐνίων εἶναι
 τὴν μαντικὴν ἐν τοῖς ^x ἐνυπνίοις οὐκ ἄπιστον· ἔχει γάρ τινα
 λόγον, διὸ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ^y ἐνυπνίων ὁμοίως ἂν τις οἰη-
 θείη. Τὸ δὲ μηδεμίαν ^z αἰτίαν εὐλογον ὁρᾶν, καθ' ἣν ³
 γίνοιτο, ^a τοῦτο διαπιστεῖν ποιεῖ· τό τε γὰρ θεὸν εἶναι τὸν
 πέμποντα, πρὸς τῇ ἄλλῃ ἀλογίᾳ, καὶ τὸ μὴ τοῖς βελτίστοις
 καὶ φρονιμωτάτοις ἀλλὰ τοῖς τυχοῦσι πέμπειν ἄτοπον.

^h ἡ et mox ὥστε om. E.Y. ⁱ σπάνιον—ἐωρακόσι] τοῖς δὲ πόρρῳ
 που προσελθούσης τῆς ἡλικίας ἰδεῖν πρότερον μὴ ἐωρακόσιν E.M.Y.
^k ἐνίοις—ἐωρακόσι] τοῖς δὲ πόρρῳ που προσελθούσης τῆς ἡλικίας ἰδεῖν πρό-
 τερον μὴ ἐωρακόσι i. ^l πόρρῳ] πολλῷ L.S.U.m. ^m τι δεῖ—ἐνύπνιον]
 φαίνεται τῷ ἐπὶ τῶν παιδίων καὶ μετὰ τὴν τροφήν E.M.c.i.m. et omisso
 καὶ Y. ⁿ τοῦτον τὸν τρόπον om. E.M.Y.i. ^o προσεμπίπτειν L.m, om.
 E.M.Y, qui post τὸν ἄνω τόπον addunt ἀναφέρεσθαι. ^p ἢ πάλιν κατα-
 φερομένην ποιεῖν E.M.Y. ^q ἄτοπον τὸ φανῆναι L.S. ^r γενομένης E.M.Y.
^s ἢ ante καθ' om. E.M. ^t συμβαίνειν S. ^v γὰρ σχεδὸν πάντας M.
^w σημείον δ. εἰς τὰ E.M.Y. ^x ὕπνοις S. ^y ἐνυπνίων πάντων ὁμοίως M.
^z εὐλογον αἰτίαν L. ^a τοῦτο om. E.M.Y.

4¹ Αφαιρεθείσης δὲ τῆς ^b ἀπὸ τοῦ θεοῦ αἰτίας οὐδεμία τῶν
 ἄλλων εὐλογος ^c εἶναι φαίνεται ^d αἰτία· τὸ γὰρ περὶ τῶν
 ἐφ' Ἑρακλείαις στήλαις ἢ τῶν ἐν ^e Βορυσθένει προορᾶν
^f τινάς, ὑπὲρ τὴν ἡμετέραν εἶναι ^g δόξειεν ἂν σύνεσιν εὐρεῖν
 5^h τούτων τὴν ἀρχήν. Ἀνάγκη δ' οὖν τὰ ἐνύπνια ⁱ ἢ αἰτία
 εἶναι ἢ σημεῖα τῶν γιγνομένων ἢ ^k συμπτώματα, ἢ πάντα ἢ
 6^{ἐνια} τούτων ἢ ἐν μόνον. Λέγω δ' αἷτιον μὲν ^l οἶον τὴν
^m σελήνην τοῦ ἐκλείπειν τὸν ⁿ ἥλιον καὶ τὸν κόπον τοῦ πυρε-
 τοῦ, σημεῖον δὲ τῆς ἐκλείψεως τὸ τὸν ἀστέρα εἰσελθεῖν, τὴν
 δὲ τραχύτητα τῆς ^o γλώττης τοῦ ^p πυρέττειν, σύμπτωμα δὲ
 τὸ βαδίζοντος ^q ἐκλείπειν τὸν ἥλιον· οὔτε γὰρ σημεῖον τοῦ
 ἐκλείπειν τοῦτ' ἐστὶν οὔτ' αἷτιον, οὔθ' ἡ ἐκλειψις τοῦ βαδί-
 7^ζ ζειν. Διὸ τῶν συμπτωμάτων ^r οὐδὲν οὔτ' αἰεὶ γίνεται οὔθ'
 ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ. Ἀρ' οὖν ^s ἐστὶ τῶν ἐνυπνίων τὰ μὲν ^t αἷ-
 τια, ^v τὰ δὲ σημεῖα, οἶον τῶν περὶ τὸ σῶμα συμβαινόντων;
 Λέγουσι γοῦν καὶ τῶν ἱατρῶν οἱ χαρίεντες ὅτι δεῖ ^w σφόδρα
 προσέχειν τοῖς ἐνυπνίοις· εὐλογον δ' οὔτως ὑπολαβεῖν καὶ
 τοῖς ^x μὴ τεχνίταις ^y μὲν, σκοπομένοις δέ τι καὶ φιλοσο-
 8^φ φούσιν. Αἱ γὰρ μεθ' ἡμέραν γινόμεναι κινήσεις, ^z ἂν μὴ
 σφόδρα ^a μεγάλαι ὦσι καὶ ἰσχυραί, λανθάνουσι ^b παρὰ μεί-
 ζους τὰς ἐγρηγορικὰς κινήσεις. Ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τούναν-
 9^τ τίον· καὶ γὰρ αἱ μικραὶ μεγάλαι δοκοῦσιν εἶναι. Δῆλον δ'
 ἐπὶ τῶν συμβαινόντων κατὰ τοὺς ὕπνους πολλάκις· οἶονται
 γὰρ κεραυνοῦσθαι καὶ βροντᾶσθαι μικρῶν ἤχων ἐν τοῖς ^c ὥσι
 γινομένων, καὶ μέλιτος καὶ ^d γλυκέων χυμῶν ἀπολαύειν ἀκα-
 ριαίου ^e φλέγματος ^f καταρρέοντος, καὶ βαδίζειν διὰ πυρὸς
 καὶ θερμαίνεσθαι σφόδρα μικρᾶς θερμασίας περὶ τινα μέρη

^b ὑπὸ τοῦ θείου L. ^c εἶναι om. E.M.Y. ^d αἰτία om. E.M.Y.
^e βορυσθένει Y. ^f τινα S.U. ^g δοκεῖ, omisso ἂν, E.M.Y. ^h τούτων
 om. E.Y. ⁱ ἢ ante αἷτια om. E.M.Y. hinc incipit recentior U. manus.
^k σύμπτωμα M. ^l οἶον om. E.Y. ^m σελήνην] μήνην L. ⁿ ἥλιον]
 αἷτιον M. ^o γλώσσης L.M. ^p πυρέσσειν L. ^q ἐκλειπεῖν M. ^r οὐδὲν
 om. L. ^s εἰσὶ L. ^t αἷτια] αἷτια εἶναι Y, αἷτιά ἐστιν E. ^v τὰ δὲ] καὶ
 S.U, τὰ L. ^w σφόδρα om. E.Y. ^x μὴ om. L. ^y μὲν om. E.Y.
^z ἐὰν E.M.Y. ^a μεγάλαι om. S. ^b περὶ L.U. ^c ὥσις U. ^d χυμῶν
 γλυκέων M. ^e φθέγματος S. ^f ἀπορρέοντος L.

γιγνομένης. Ἐπεγειρομένοις δὲ ταῦτα φανερά τοῦτον¹⁰
 ἔχοντα τὸν ἑ τρόπον. Ὡστ' ἐπεὶ μικραὶ πάντων αἱ ἀρχαί,
 δῆλον ὅτι καὶ τῶν νόσων καὶ τῶν ἄλλων παθημάτων τῶν ἐν
 τοῖς σώμασι μελλόντων γίνεσθαι. Φανερόν οὖν ὅτι ταῦτα
 ἀναγκαῖον ἐν τοῖς ἡ ὕπνοις εἶναι καταφανῇ μᾶλλον ἢ ἐν τῷ
 ἐγρηγορέναι. Ἀλλὰ μὴν¹ καὶ ἐνιά γε τῶν καθ' ὕπνον φαν-¹¹
 τασμάτων αἷτια εἶναι τῶν οἰκείων^κ ἐκάστω πράξεων οὐκ
 ἄλογον· ὥσπερ γὰρ¹ μέλλοντες^μ πράττειν καὶ ἐν ταῖς
 πράξεσιν ὄντες^ν ἢ πεπραχότες πολλάκις εὐθυνοειρία τούτοις
 σύνεσμεν καὶ^ο πράττομεν (ῥ αἷτιον δ' ὅτι^ρ προωδοποιημένη
 τυγχάνει ἡ κίνησις ἀπὸ τῶν μεθ' ἡμέραν ἀρχῶν), οὕτω πάλιν
 ἀναγκαῖον καὶ τὰς καθ' ὕπνον κινήσεις^τ πολλάκις^ς ἀρχὴν
 εἶναι τῶν μεθ' ἡμέραν πράξεων διὰ τὸ^τ προωδοποιῆσθαι
^ν πάλιν καὶ^ω τούτων τὴν διάνοιαν ἐν τοῖς φαντάσμασι τοῖς
 νυκτερινοῖς. Οὕτω μὲν οὖν ἐνδέχεται^χ τῶν ἐνυπνίων ἐνια¹²
^γ καὶ σημεία καὶ αἷτια εἶναι. Τὰ δὲ πολλὰ^z συμπτώμασιν
 ἔοικε, μάλιστα^α δὲ τὰ^β τε ὑπερβατὰ πάντα καὶ ὧν μὴ ἐν
 αὐτοῖς ἡ ἀρχὴ ἄλλὰ περὶ ναυμαχίας καὶ τῶν πόρρω συμβαι-
 νόντων ἐστίν· περὶ γὰρ^ε τούτων τὸν αὐτὸν^δ τρόπον ἔχειν
^ε εἰκὸς οἶον ὅταν μεμνημένῳ^ι τινὶ περὶ τινος τύχῃ τοῦτο
^ς γινόμενον· τί γὰρ κωλύει καὶ ἐν τοῖς ὕπνοις οὕτως; Μᾶλ-
 λον δ' εἰκὸς πολλὰ τοιαῦτα συμβαίνειν. Ὡσπερ οὖν οὐδὲ¹³
 τὸ^η μνησθῆναι περὶ τοῦδε σημείου οὐδ' αἷτιον τοῦ^ι παραγε-
 νέσθαι αὐτόν, οὕτως οὐδ' ἐκεῖ^κ τοῦ ἀποβῆναι τὸ ἐνύπνιον τῷ

ἑ τρόπον καὶ ὥστ' M. ἡ ὑγροῖς Y. ^ι καὶ om. L. ^κ ἐκάστων M.
¹ μέλλον E. ^μ πράττει Y, πράσσειν L.M.S.U. ^ν ἢ] οἱ S.U. ^ο πράσ-
 σομεν L.U. ^ρ αἷτιον—ἀρχῶν om. E.Y. ^ρ προωδοπεποιημένη M.U.
 προωδοπεποιημένη—διὰ τὸ om. S. ^τ πολλάκις om. E.Y, post προωδο-
 ποιῆσθαι πάλιν ponit M. ^ς ἀρχὰς E.M.Y. ^τ προωδοποιεῖσθαι S U,
 προωδοπεποιῆσθαι E.M.Y. ^ν πᾶσι L. ^ω τούτοις M. ^χ τὸ ἐνυπνίων E,
 τὸ ἐνύπνιον Y. ^γ καὶ post ἐνια om. E.M.Y. ^z συμπτώματα M. ^α δέ]
 οἶον E.M.Y. ^β τε om. L.S.U. ^ε τούτων—ἔχειν] τῶν—ἐχόντων M.
^δ ἔχειν τρόπον U. ^ε εἰκὸς] εἰκὸν ἐστίν M, εἰκὸς ἐστίν U. ^ι τινὶ om.
 L.S.U. ^ς γενόμενον L.S. ^η μεμνησθαι L. ^ι περιγενέσθαι M. ^κ τοῦ
 —ιδόντι] τὸ ἀποβῆναι μετὰ τὸ ἐνύπνιον τῷ ιδόντι E.Y, τῷ ἀποβῆναι τῷ
 ιδόντι μετὰ τὸ ἐνύπνιον M, μετὰ τὸ ἀποβῆναι τὸ ἐνύπνιον τῷ ιδόντι U, μὴ
 τὸ ἀποβῆναι τὸ ἐνύπνιον τῷ δ' ὄντι S.

ιδόντι οὔτε σημεῖον οὔτ' αἴτιον, ἀλλὰ σύμπτωμα. Διὸ καὶ πολλὰ τῶν ἐνυπνίων οὐκ ἀποβαίνει. ¹ τὰ γὰρ συμπτώματα οὔτ' αἰεὶ οὔθ' ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ γίνεται.

2 ^m Ὡς δ' ἐπεὶ καὶ τῶν ἄλλων ζώων ὀνειρώττει τινά, ⁿ θεόπεμπτα μὲν οὐκ ἂν εἴη τὰ ἐνύπνια, οὐδὲ γέγονε ^o τούτου χάριν, ^p δαιμόνια μέντοι· ἡ γὰρ φύσις ^q δαιμονία, ^r ἄλλ' οὐ ² θεία. Σημεῖον δέ· πάνυ γὰρ εὐτελεῖς ἄνθρωποι προορατικοί εἰσι καὶ εὐθυόνειροι, ὥς οὐ θεοῦ πέμποντος, ἀλλ' ^s ὅσων ὥσπερ ^t ἂν εἰ λάλος ἡ φύσις ^v ἐστὶ καὶ ^w μελαγχολική, παντοδαπὰς ὄψεις ^x ὁρῶσιν· ^y διὰ ^z γὰρ τὸ πολλὰ καὶ παντοδαπὰ κινεῖσθαι ἐπιτυγχάνουσιν ^a ὁμοίοις θεωρήμασιν, ἐπιτυχεῖς ὄντες ἐν τούτοις ὥσπερ ἔνιοι ^b ἄρτια μερίζοντες· ὥσπερ γὰρ ^c καὶ λέγεται

ἂν πολλὰ ^d βάλλης, ἄλλοτ' ἄλλοιον ^e βαλεῖς,

3 καὶ ἐπὶ τούτων ^f τοῦτο συμβαίνει. Ὅτι δ' οὐκ ἀποβαίνει πολλὰ τῶν ἐνυπνίων, οὐδὲν ἄτοπον· οὐδὲ γὰρ τῶν ἐν τοῖς σώμασι σημεῖων καὶ τῶν οὐρανίων, οἷον τὰ τῶν ὑδάτων καὶ ^g τὰ τῶν πνευμάτων· ^h ἂν γὰρ ἄλλη κυριώτερα ταύτης συμβῇ κίνησις, ἀφ' ἧς μελλούσης ἐγένετο τὸ σημεῖον, οὐ γίνεται. 4 Καὶ πολλὰ βουλευθέντα καλῶς τῶν πραχθῆναι δεόντων διελύθη δι' ἄλλας κυριώτερας ἀρχάς. Ὡς γὰρ οὐ πᾶν γίνεται τὸ ⁱ μελλῆσαν, οὐδὲ ταὐτὸ τὸ ἐσόμενον καὶ τὸ μέλλον· ἀλλ' ὅμως ἀρχάς ^k τε ¹ λεκτέον εἶναι, ἀφ' ὧν οὐκ ^m ἐπετελέσθη, καὶ σημεῖα πέφυκε ταῦτα τινῶν οὐ ⁿ γενομένων. Περὶ ^o δὲ τῶν μὴ τοιαύτας ἐχόντων ἀρχὰς ἐνυπνίων ^p οἷας εἴπομεν,

¹ τὸ γὰρ σύμπτωμα E.M.Y. ^m ὅμως E.M.S.Y. ⁿ θεόπεμπτος μὲν οὐκ ἂν εἴη τῶν ἐνυπνίων ἡ φύσις οὐδὲ γεγενημένη M. ^o τούτου χάριν] τοῦτο E.Y. ^p δαιμόνιον M. ^q δαιμόνιον E.M.Y. ^r ἄλλ' om. L.S.U. ^s ὅσον Y. ^t ἂν om. S.U. ^v ἐστὶ ante παντοδ. U. ^w μελαγχολικοὶ E, μελαγχολικώτεροι τυγχάνουσιν ὄντες ὥστε M. ^x ὁρᾶν M, ὁρῶσα U. ^y διὰ—ἐπιτυγχάνουσιν om. Y. ^z γὰρ] δὲ L.S. ^a ὁμοίως Y. ^b ἄρτια μερίζοντες] ἀρπάζουσιν ἐρίζοντες U. malim ἀρτιάζοντες. ^c καὶ om. L. ^d βάλλης S. ^e βάλλεις E.M.Y. ^f τοῦτο om. E.M.Y. ^g τὰ post καὶ om. S. ^h ἂν γὰρ] ἀλλ' ὅμως ἂν E.M.Y. ⁱ μελλῆσαν M.S. ^k τε] γε Y, γέ τινας E.M. ¹ εἶναι λεκτέον U, λεκτέον ἐνίας E.M.S. ^m ἐτετέλεσθη E.M.Y. ⁿ γενομένων E.M.S.Y. ^o δὲ om. U. ^p οἷας εἴπομεν om. L.S.U.

ἀλλ' ὑπερορίας ἢ τοῖς χρόνοις ἢ τοῖς τόποις ἢ τοῖς μεγέθε-
 σιν, ἢ τούτων μὲν μηδέν, μὴ μέντοι ^q γε ἐν αὐτοῖς ἐχόντων
 τὰς ἀρχὰς τῶν ἰδόντων τὸ ἐνύπνιον, εἰ μὴ ^r γίνεται τὸ
^s προορᾶν ἀπὸ συμπτώματος, τοιόνδ' ἂν εἴη ^t μᾶλλον ἢ
 ὥσπερ λέγει Δημόκριτος εἰδῶλα καὶ ^v ἀπορροὰς αἰτιώμενος.
^v Ὡσπερ γὰρ ὅταν ^w κινήσῃ τι τὸ ὕδωρ ἢ τὸν ἀέρα, ^x τοῦθ' ⁶
 ἕτερον ἐκίνησε, καὶ ^y παυσαμένου ^z ἐκείνου συμβαίνει τὴν
^a τοιαύτην κίνησιν προϊέναι μέχρι τινός, τοῦ κινήσαντος οὐ
 παρόντος, ^b οὕτως οὐδὲν κωλύει κίνησιν τινα καὶ αἰσθησιν
 ἀφικνεῖσθαι πρὸς τὰς ψυχὰς τὰς ἐνυπνιαζούσας, ἀφ' ὧν
 ἐκεῖνος τὰ εἰδῶλα ^c ποιεῖ καὶ τὰς ^d ἀπορροίας, καὶ ^e ὅπῃ δὴ
 ἔτυχεν ^f ἀφικνουμένας ^g μᾶλλον αἰσθητὰς εἶναι νύκτωρ διὰ τὸ
 μεθ' ἡμέραν φερομένας διαλύεσθαι μᾶλλον (^h ἀταραχωδέ-
 στερος γὰρ ὁ ⁱ ἀὴρ τῆς νυκτὸς διὰ τὸ ^k νηνεμωτέρας εἶναι τὰς
 νύκτας), καὶ ἐν ^l τῷ σώματι ποιεῖν αἰσθησιν διὰ τὸν ὕπνον,
^m διὰ τὸ καὶ τῶν μικρῶν κινήσεων τῶν ἐντὸς αἰσθάνεσθαι
 καθεύδοντας μᾶλλον ἢ ἐγρηγορότας. Αὗται δ' αἱ κινήσεις ⁷
 φαντάσματα ποιούσιν, ἐξ ὧν προορῶσι τὰ ⁿ μέλλοντα περὶ
 τῶν τοιούτων. Καὶ διὰ ^o ταῦτα συμβαίνει τὸ πάθος τοῦτο
 τοῖς τυχούσι καὶ οὐ τοῖς φρονιμωτάτοις. Μεθ' ἡμέραν τε ⁸
 γὰρ ἐγίνετ' ἂν καὶ τοῖς σοφοῖς, ^p εἰ θεὸς ἦν ὁ πέμπων· οὕτω
 δ' εἰκὸς τοὺς τυχόντας προορᾶν· ἡ γὰρ διάνοια τῶν τοιούτων
 οὐ φροντιστικὴ ἀλλ' ὥσπερ ἔρημος καὶ ^q κενὴ πάντων, καὶ
 κινηθεῖσα κατὰ τὸ κινεῖν ἄγεται. ^r Καὶ τοῦ ἐνίου τῶν ⁹
 ἐκστατικῶν προορᾶν αἴτιον ^s ὅτι αἱ οἰκεῖαι κινήσεις οὐκ ἐνο-
 χλοῦσιν ^t ἀλλ' ἀπορραπίζονται· τῶν ξενικῶν οὖν μάλιστα

^q γε om. E.M.Y. ^r γένηται L. ^s ὁρᾶν E.Y. ^t μᾶλλον] τὸ μέλλον
 E.M.Y. ^v ἀπορροίας E.M. ^w κινήσῃ τις E.Y, τι κινήσῃ L, κινήσῃ U.
^x τοῦθ'] οὕθ' E.M.Y. ^y παυσαμένου δ' ἐκείνου L. ^z ἐκείνου om. U.
^a αὐτὴν L. ^b οὕτως om. S. ^c ποιεῖ om. L.U. ^d ἀπορροὰς L.Y.
^e ὅποι U, ὅπου S, ὅποια M, ἐπεὶ E.Y. ^f ἀφικνούμενα E. ^g μᾶλλον
 om. L. ^h ἀταρ. γὰρ] τότε γὰρ ταραχωδέστερος M. ⁱ ἀὴρ] ἢ τῆς M.
^k ἡρεμαιοτέρας E.M.Y. ^l τῷ om. L. ^m διὰ τὸ] διὰ L.M.S.U. ⁿ μέλ-
 λοντα καὶ περὶ E.Y. ^o τοῦτο L. ^p εἰ] εἰ ὁ L, ὁ Y. ^q κενὴ U.
^r καὶ τοῦ] τοῦ δ' E.M.Y. ^s ὅτι om. E.Y. ^t ἀλλ' ἀπορραπίζονται M.S.U,
 ἀλλὰ πορίζονται E.Y.

10 αἰσθάνονται. Τὸ δέ τινες εὐθυονείρους εἶναι καὶ ^v τὸ τοὺς
γνωρίμους ^w περὶ τῶν γνωρίμων μάλιστα προορᾶν συμβαίνει
διὰ τὸ μάλιστα τοὺς γνωρίμους ὑπὲρ ἀλλήλων φροντίζειν·
ὥσπερ γὰρ πόρρω ὄντων ^x τάχιστα γνωρίζουσι καὶ ^y αἰσθά-
νονται, οὕτω καὶ τῶν κινήσεων· αἱ γὰρ τῶν γνωρίμων γνωρι-
11 μώτεραι ^z κινήσεις. Οἱ δὲ μελαγχολικοὶ διὰ τὸ ^a σφόδρα,
ὥσπερ βάλλοντες πόρρωθεν, εὔστοχοί εἰσιν. Καὶ διὰ τὸ
^b μεταβλητικὸν ταχὺ τὸ ἐχόμενον ^c φαντάζεται αὐτοῖς·
ὥσπερ γὰρ ^d τὰ Φιλαιγίδου ποιήματα καὶ οἱ ἐμμανεῖς ἐχό-
μενα τοῦ ὁμοίου ^e λέγουσι καὶ διανοοῦνται, οἷον ^f Ἀφροδί-
12 την, καὶ ^g οὕτω συνείρουσιν εἰς τὸ πρόσω. Ἔτι δὲ διὰ τὴν
σφοδρότητα οὐκ ἐκκρούεται αὐτῶν ἡ κίνησις ὑφ' ἐτέρας κινή-
σεως. Τεχνικώτατος ^h δ' ἐστὶ κριτῆς ἐνυπνίων ⁱ ὅστις δύνα-
ται τὰς ὁμοιότητας θεωρεῖν· τὰς γὰρ εὐθυονειρίας κρίνειν
παντός ἐστιν. Λέγω δὲ τὰς ὁμοιότητας, ὅτι παραπλήσια
συμβαίνει ^k τὰ φαντάσματα τοῖς ἐν τοῖς ὕδασι εἰδώλοις,
13 καθάπερ καὶ πρότερον εἵπομεν. Ἐκεῖ δέ, ἂν πολλή ^l γίνη-
ται ἡ κίνησις, οὐδὲν ὁμοία γίνεται ἡ ἔμφασις καὶ τὰ εἰδῶλα
τοῖς ἀληθινοῖς. Δεινὸς δὲ τὰς ἐμφάσεις κρίνειν ^m εἴη ἂν ὁ
δυνάμενος ⁿ ταχὺ ^o διαισθάνεσθαι ^p καὶ συνορᾶν ^p τὰ διαπε-
φορημένα καὶ διεστραμμένα τῶν εἰδώλων, ὅτι ἐστὶν ἀνθρώ-
14 που ^q ἢ ἵππου ἢ ^r ὅπουδῆποτε. Κακεῖ δὲ ^s ὁμοίως ^t τι δύνα-
ται τὸ ἐνύπνιον ^v τοῦτο· ^w ἡ γὰρ κίνησις ἐκκόπτει τὴν εὐθυο-
νειρίαν. Τί μὲν οὖν ἐστὶν ὕπνος ^x καὶ ἐνύπνιον, καὶ διὰ τίν'
αἰτίαν ἐκάτερον αὐτῶν γίνεται, ἔτι δὲ περὶ τῆς ἐκ τῶν ἐνυπνίων
^y μαντικῆς ^z εἴρηται.

^v τὸ ante τοὺς om. S. ^w ὑπὲρ E.M.Y. ^x μάλιστα E.M.Y.
^y αἰσθάνονται οἱ συνήθεις οὕτω E.M.Y. ^z κινήσεις om. E.M.Y.
^a σφοδρὸν L.U. ^b μελητικὸν E.Y., μὴ μελητικὸν M. ^c αὐτοῖς φαντά-
ζεται L. ^d φιλαινγίδου L, φιλιππίδου E.M.Y. ^e λέγονται L. ^f ἀφρο-
δίτην φροδίτην καὶ E.M.U. ^g οὕτω] τοῦτο L. ^h δ' om. E.Y. ⁱ ὅς
δ. M. ^k τὰ om. E.M.Y. ^l γένηται L.M, γίνονται E. ^m ἂν εἴη S.
ⁿ ταχὺ om. E.Y. ^o συναισθάνεσθαι E.M.Y. ^p καὶ et τὰ om. E.Y.
^q ἢ ante ἵππου om. E.M.Y. ^r ὅπουδῆποτε M. ^s ὁμοιον L M. ^t τι
om. S.U. ^v τοῦτο om. L. ^w γὰρ ἢ E.Y. ^x καὶ τί ἐνύπνιον E.M.Y.
^y μαντείας L.M.S.Y. ^z εἴρηται] εἴρηται περὶ πάσης E.M.Y.I.

Περὶ δὲ τοῦ τὰ μὲν εἶναι μακρόβια τῶν ζώων τὰ δὲ βρα- 1
 χύβια, καὶ περὶ ζωῆς ὅλως μήκους καὶ βραχύτητος ἐπι-
 σκεπτέον τὰς αἰτίας. Ἀρχὴ δὲ τῆς σκέψεως ἀναγκαία
 πρῶτον ἐκ τοῦ διαπορῆσαι περὶ αὐτῶν. Οὐ γάρ ἐστι δῆλον 2
 πότερον ^a ἕτερον ἢ τὸ αὐτὸ αἴτιον πᾶσι ^b τοῖς ζώοις καὶ φυ-
 τοῖς τοῦ τὰ μὲν εἶναι μακρόβια τὰ δὲ βραχύβια· καὶ γὰρ
 τῶν φυτῶν τὰ μὲν ἐπέτειον τὰ δὲ πολυχρόνιον ἔχει τὴν
 ζωὴν. Ἔτι ^c δὲ πότερον ταῦτα μακρόβια καὶ τὴν φύσιν 3
 ὑγιεινὰ τῶν φύσει συνεστώτων, ἢ κεχώρισται καὶ τὸ βρα-
 χύβιον καὶ τὸ νοσῶδες, ἢ κατ' ἐνίας μὲν νόσους ἐπαλλάττει
 τὰ νοσῶδη τὴν φύσιν σώματα τοῖς βραχυβίοις, κατ' ἐνίας
 δ' οὐδὲν κωλύει νοσῶδεις εἶναι μακροβίους ὄντας. Περὶ μὲν 4
^d οὖν ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως εἴρηται πρότερον, ^e περὶ δὲ
 ζωῆς καὶ θανάτου λεκτέον ὕστερον, ^f ὁμοίως δὲ καὶ περὶ νόσου
 καὶ ὑγείας, ^g ὅσον ἐπιβάλλει τῇ φυσικῇ φιλοσοφίᾳ· νῦν
 δὲ περὶ ^h τῆς αἰτίας τοῦ τὰ μὲν εἶναι μακρόβια τὰ δὲ βρα-
 χύβια, καθάπερ εἴρηται πρότερον, θεωρητέον. Ἔστι δ'
 ἔχοντα τὴν διαφορὰν ταύτην ὅλα τε πρὸς ὅλα γένη, καὶ τῶν
 ὑφ' ἐν εἶδος ἕτερα πρὸς ἕτερα. Λέγω δὲ κατὰ γένος μὲν 5
 διαφέρειν οἶον ἄνθρωπον πρὸς ἵππον (μακροβιώτερον ⁱ γὰρ
 τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ἢ τὸ τῶν ἵππων), κατ' εἶδος ^k δ' ἄν-
 θρωπον πρὸς ἄνθρωπον· εἰσὶ γὰρ ^l καὶ ἄνθρωποι οἱ μὲν μα-
 κρόβιοι οἱ δὲ ^m βραχύβιοι ⁿ ἕτεροι καθ' ἑτέρους τόπους
^o διεστώτες· τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς θερμοῖς τῶν ἐθνῶν μακρο-
 βιώτερα, τὰ δ' ἐν τοῖς ψυχροῖς βραχυβιώτερα. Καὶ τῶν 6
 τὸν αὐτὸν δὲ τόπον οἰκούντων ^p διαφέρουσιν ὁμοίως τινὲς
^q ταύτην πρὸς ἀλλήλους τὴν διαφοράν.

Δεῖ ^r δὴ λαβεῖν τί τὸ εὐφθαρτον ἐν τοῖς φύσει συνεστώσι 2
 καὶ τί τὸ οὐκ εὐφθαρτον. Πῦρ ^s γὰρ καὶ ὕδωρ καὶ τὰ ^t τού-
 τοις συγγενῇ, οὐκ ἔχοντα τὴν αὐτὴν δύναμιν, τυγχάνει γενέ-

Codices L.M.P.S.Z. ^a ἕτερον ἢ] δῆλον καὶ M, καὶ Z. ^b τοῖς om.
 M.P.S. ^c δὲ om. M.Z. ^d οὖν om. S. ^e περὶ—ὕστερον om. M.Z.
^f ὅμως M. ^g ὅς M. ^h τὰς M.Z. ⁱ γὰρ] δὲ M.Z. ^k δ' ἄνθρωπος L.P.
^l καὶ om. L. ^m βραχύτεροι M. ⁿ ἕτεροι om. M.Z. ^o καθεστώτες
 M.Z. ^p διαφέρει L. ^q ταύτην τὴν πρὸς ἀλλ. δ. M.Z. ^r δὴ] δὲ M.Z.
^s γὰρ] δὴ L, om. S. ^t τούτων M.Z.

- σεως καὶ φθορᾶς αἷτια ^v ἀλλήλοις, ὥστε καὶ τῶν ἄλλων
^w ἕκαστον ^x ἐκ τούτων ὄντα καὶ συνεστῶτα μετέχειν τῆς τού-
των φύσεως εὐλογον, ὅσα μὴ συνθέσει ἐκ πολλῶν ἐστίν, οἶον
² οἰκία. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ^y ἕτερος λόγος· εἰσὶ γὰρ
ἴδιαι ^z φθοραὶ πολλοῖς τῶν ὄντων, οἶον ἐπιστήμη καὶ ^a ὑγι-
εῖα καὶ ^b νόσῳ ταῦτα γὰρ φθείρεται καὶ μὴ φθειρομένων
τῶν δεκτικῶν ἀλλὰ σωζομένων, οἶον ^c ἀγνοίας μὲν φθορὰ
ἀνάμνησις καὶ μάθησις, ἐπιστήμης ^d δὲ λήθη καὶ ἀπάτη.
³ Κατὰ συμβεβηκὸς δ' ἀκολουθοῦσι τοῖς φυσικοῖς ^e αἱ τῶν
ἄλλων φθοραὶ· φθειρομένων γὰρ τῶν ζώων φθείρεται καὶ ἡ
⁴ ἐπιστήμη καὶ ^f ἡ ὑγίεια ἡ ἐν τοῖς ζώοις. Διὸ καὶ περὶ ψυ-
χῆς ^g συλλογίσαιτ' ^h ἂν τις ἐκ τούτων· εἰ γὰρ ἐστὶ μὴ φύσει
ἀλλ' ὥσπερ ⁱ ἐπιστήμη ἐν ψυχῇ, οὕτω ^k καὶ ψυχὴ ἐν σώματι,
εἴη ^l ἂν ¹ τις αὐτῆς καὶ ἄλλη φθορὰ παρὰ τὴν ^m φθορὰν ⁿ ἣν
φθείρεται φθειρομένου τοῦ σώματος. Ὡστ' ἐπεὶ οὐ φαί-
νεται ^o τοιαύτη οὐσα, ἄλλως ἂν ἔχοι πρὸς τὴν τοῦ σώματος
κοινωνίαν.
- ³ Ἴσως δ' ἂν τις ἀπορήσειεν εὐλόγως, ἂρ' ἔστιν οὐ ἄφθαρ-
τον ^p ἔσται τὸ φθαρτόν, οἶον τὸ πῦρ ἄνω, ^q οὐ ^r μὴ ^s ἐστὶ τὸ
ἐναντίον. Φθείρεται γὰρ τὰ μὲν ὑπάρχοντα τοῖς ἐναντίοις
κατὰ συμβεβηκός, τῷ ἐκείνα φθείρεσθαι· ἀναιρεῖται γὰρ
τὰναντία ὑπ' ἀλλήλων· κατὰ συμβεβηκὸς δ' οὐθὲν τῶν ἐν
ταῖς οὐσίαις ἐναντίων φθείρεται, διὰ τὸ μηθενὸς ὑποκειμένου
² κατηγορεῖσθαι τὴν οὐσίαν. Ὡσθ' ^t ᾧ μὴ ἐστὶν ἐναντίον καὶ
^v ὅπου μὴ ἐστὶν, ἀδύνατον ἂν εἴη φθαρῆναι· τί γὰρ ἔσται τὸ
φθεροῦν, εἴπερ ὑπ' ^w ἐναντίων μὲν φθείρεσθαι ^x συμβαίνει
μόνων, τοῦτο δὲ μὴ ὑπάρχει, ^y ἢ ὅλως ἢ ἐνταῦθα; ⁴ Ἡ τοῦτο

^v ἀλλήλοις] τοῖς ἄλλοις L.P, τῶν ἄλλων M.Z. ^w ἕκαστα P. ^x ἐκ
τούτων ὄντα] ὥστε M.Z. ^y ἕτερος ἔστω λόγος· εἰσὶ γὰρ καὶ ἴδιαι P.
^z πολλοῖς τῶν ὄντων φθοραὶ S. ^a ὑγίεια M. ^b νόσος L.M.Z.
^c ἀγνοίας P. ^d δὲ om. S. ^e αἱ om. M. ^f ἡ post καὶ om. S.
^g λογίσαιτ' M.P.Z. ^h τις ἂν L.S. ⁱ ἐπιστήμη ἐν ψυχῇ om. pr. Z,
ἐπιστήμη om. M. ^k καὶ om. M.Z. ^l τις om. M.P.Z. ^m φθορὰν]
φύσει M. ⁿ ἡ L. ^o οὐσα τοιαύτη Z. ^p ἐστὶ S. ^q οὐ M.Z.
^r μὴν M.S.Z. ^s ἐστὶ] εἴ τι M.Z. ^t ᾧ] εἰ M.Z. ^v ὅπου τε μὴ M.Z.
^w ἐναντίου Z. ^x συμβαίνει μόνον M.S.Z. ^y ἡ ante ὅλως om. S.

τῇ μὲν ἀληθὲς ἐστὶ τῇ δ' οὐ· ἀδύνατον γὰρ τῷ ὕλῃ ἐχόντι
μὴ ὑπάρχειν πως τὸ ^zἐναντίον. Πάντῃ μὲν γὰρ ἐνεῖναι τὸ ³
θερμὸν ἢ τὸ εὐθὺ ἐνδέχεται, ^aπᾶν δ' εἶναι ἀδύνατον ἢ θερμὸν
ἢ εὐθὺ ἢ λευκόν· ^bἔσται γὰρ τὰ πάθη κεχωρισμένα. Εἰ
οὖν, ^cὅταν ἅμα ἢ τὸ ποιητικὸν καὶ ^dτὸ παθητικόν, ^eαἰεὶ τὸ
μὲν ποιεῖ τὸ δὲ πάσχει, ἀδύνατον μὴ μεταβάλλειν. ⁴Ἐτι
καὶ εἰ ἀνάγκη περίττωμα ποιεῖν, τὸ δὲ περίττωμα ἐναντίον
ἐξ ^fἐναντίου γὰρ αἰεὶ ἢ μεταβολή, τὸ δὲ περίττωμα ^gὑπό-
λειμμα τοῦ προτέρου. Εἰ δὲ πᾶν ἐξελαύνει τὸ ἐνεργεῖα
^hἐναντίον, καὶ ἐνταῦθ' ⁱἀφθαρτον ^kἂν εἴη. ⁵Ἡ οὖν, ἀλλ'
ὑπὸ τοῦ περιέχοντος φθείρεται. Εἰ μὲν οὖν ἰκανόν, ἐκ τῶν
εἰρημένων· εἰ δὲ μή, ὑποθέσθαι δεῖ ὅτι ^lἔνεστί τι ^mἐνεργεῖα
ⁿἐναντίον, καὶ περίττωμα γίνεται. Διὸ ἢ ἐλάττων φλόξ
κατακάεται ὑπὸ τῆς πολλῆς κατὰ συμβεβηκός, ὅτι ἢ τροφή
^oἢ ἐκείνη ἐν πολλῷ χρόνῳ ^pἀναλίσκει τὸν καπνόν, ταύτην ἢ
πολλή φλόξ ταχύ. ^qΔιὸ πάντα αἰεὶ ἐν κινήσει ἐστί, καὶ
γίνεται ^rἢ φθείρεται. Τὸ δὲ περιέχον ἢ συμπράττει ἢ ⁶
ἀντιπράττει. Καὶ διὰ τοῦτο μετατιθέμενα πολυχρονιώτερα
μὲν γίνεται καὶ ὀλιγοχρονιώτερα τῆς φύσεως, ^sαἰδία δ' οὐ-
δαμοῦ, ^tὅσοις ἐναντία ἐστίν· εὐθὺς γὰρ ἢ ὕλη τὸ ἐναντίον
ἔχει. ^uὩστ' εἰ ^vμὲν τοῦ ποῦ, κατὰ τόπον μεταβάλλει, εἰ
δὲ τοῦ ποσοῦ, κατ' αὐξήσιν ^wκαὶ φθίσιν· εἰ δὲ ^xπάθους, ἀλ-
λοιοῦται.

⁴Ἐστι δ' οὔτε τὰ μέγιστα ἀφθαρτότερα (ἵππος γὰρ ἀν-
θρώπου ^yβραχυβιώτερον) οὔτε τὰ μικρά (ἐπέτεια γὰρ ^zτὰ
πολλὰ τῶν ἐντόμων) οὔτε τὰ φυτὰ ὅλως τῶν ζώων (ἐπέτεια

^z ἐναντίον. εὐθὺς γὰρ δυνάμει ἐνυπάρχει τὸ ἐναντίον τῇ παθητικῇ ὕλῃ.
πάντῃ M.Z.i. ^a πᾶν—λευκόν om. M.Z. ^b ἔσται] εἴτε M.Z. ^c ὅταν
ἅμα] ὅτε ἂν M, ἅμα ὅταν corr. Z. ^d τὸ post καὶ om. L.M. et pr. Z.
^e τὸ μὲν αἰεὶ L. ^f ἐναντίον P. ^g ὑπολείμματος προτέρου M. ^h ἐναν-
τίον] ἐνίοτε M. ⁱ φθαρτὸν M. ^k ἂν εἴη] ἢ S. ^l ἔστι M.Z. ^m ἐνεργ-
γεῖα τι τὸ P. ⁿ ἐναντία L. ^o ἢ] ἢ ἐν M.Z. ^p καταναλίσκει P.
^q διὸ καὶ πάντα L. ^r ἢ] καὶ M.Z. ^s αἰδία M. et pr. Z. ^t ὅσα M.
^v μὲν τὸ ποῦ κατὰ τὸ ποῦ μετ. M.Z. ^w καὶ] ἢ Z. ^x πάθος P.Z., εὐ-
παθὲς M. ^y βραχυβιώτερος L.P. ^z τῶν ἐντόμων τὰ πολλὰ M.Z.

- γὰρ ἔνια ^a τῶν φυτῶν) οὔτε τὰ ἔναιμα (μέλιττα γὰρ ^b πολυχρονιώτερον ἐνίων ἐναίμων) ^c οὔτε τὰ ἄναιμα (τὰ γὰρ μαλάκια ἐπέτεια μὲν, ἄναιμα δέ) οὔτε τὰ ἐν τῇ γῇ (καὶ γὰρ φυτὰ ἐπέτεια ἐστὶ καὶ ζῶα πεζά) οὔτε τὰ ἐν τῇ ^d θαλάττῃ· καὶ γὰρ ἐκεῖ βραχύβια ^e καὶ τὰ ὀστρακηρὰ καὶ τὰ μαλάκια.
- ² Ὅλως ^f δὲ τὰ μακροβιώτατα ἐν τοῖς φυτοῖς ἐστίν, οἷον ^g ὁ φοῖνιξ· εἴτ' ἐν τοῖς ἐναίμοις ζῴοις μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς ἀναίμοις, καὶ ^h ἐν τοῖς πεζοῖς ἢ ἐν τοῖς ἐνύδροις. Ὡστε καὶ συνδυασθέντων ἐν τοῖς ἐναίμοις καὶ πεζοῖς τὰ μακροβιώτατα τῶν
- ³ ζῴων ἐστίν, οἷον ἄνθρωπος καὶ ἐλέφας. Καὶ δὴ καὶ ⁱ τὰ μείζω ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰπεῖν τῶν ἐλαττόνων μακροβιώτερα· καὶ γὰρ ^k καὶ τοῖς ἄλλοις συμβέβηκε τοῖς ^l μακροβιωτάτοις μέγεθος, ὥσπερ καὶ τοῖς εἰρημένοις.
- 5 Τὴν δ' αἰτίαν περὶ τούτων ἀπάντων ἐντεῦθεν ἂν τις θεωρήσειεν. Δεῖ γὰρ λαβεῖν ὅτι τὸ ζῶόν ἐστι φύσει ὑγρὸν καὶ θερμόν, καὶ τὸ ζῆν τοιοῦτον, τὸ δὲ γῆρας ^m ψυχρόν καὶ ξηρόν, καὶ τὸ τεθνηκός· φαίνεται γὰρ οὕτως. Ὑλῃ δὲ τῶν σωματῶν τοῖς ⁿ οὔσι ταῦτα, τὸ ^o θερμόν καὶ ^p τὸ ψυχρόν,
- ² καὶ τὸ ξηρόν ^q καὶ ^r τὸ ὑγρόν. Ἀνάγκη τοίνυν γηράσκοντα ξηραίνεσθαι. Διὸ ^s δεῖ μὴ εὐξήραντον εἶναι τὸ ὑγρόν. Καὶ διὰ τοῦτο τὰ λιπαρὰ ἄσηπτα. Αἴτιον δ' ὅτι ἀέρος· ὁ δ' ἀήρ πρὸς τὰλλα ^t πῦρ· πῦρ δ' οὐ γίνεται σαπρόν. Οὐδ' αὖ ὀλίγον δεῖ εἶναι τὸ ὑγρόν· εὐξήραντον γὰρ καὶ τὸ ὀλίγον.
- ³ Διὸ καὶ τὰ μεγάλα ^v καὶ ζῶα καὶ φυτὰ ὥς ^w ὅλως εἰπεῖν μακροβιώτερα, καθάπερ ἐλέχθη πρότερον· εὐλογον γὰρ τὰ μείζω ^x πλεόν ἔχειν ὑγρόν. Οὐ μόνον δὲ διὰ τοῦτο ^y μακροβιώτερα· δύο γὰρ τὰ αἴτια, τό τε ποσὸν καὶ τὸ ποιόν,

^a τῶν om. M. ^b πολυχρονιώτερα S. ^c οὔτε] οὐ L. ^d θαλάσση L.
^e καὶ τὰ ὀστρακηρὰ om. S. ^f δὲ μακροβιώτατον M. ^g ὁ om. L.
^h ἐν τοῖς et ἢ ἐν τοῖς—πεζοῖς om. M.Z. ⁱ τὰ μὲν μείζω P.S. ^k καὶ
ante τοῖς om. M.Z. ^l μακροβιωτέροις L. ^m ξηρόν καὶ ψυχρόν M.Z.
ⁿ οὔσι] ζώοις M.Z. ^o ψυχρόν καὶ τὸ θερμόν P. ^p τὸ om. P.S. ^q καὶ]
δὲ M. ^r τὸ om. P.S. ^s δεῖ] δὴ P.S. ^t πῦρ post ἀήρ M.Z, om. L.
^v καὶ post μεγ. om. P. ^w ἀπλῶς Z, ὅλος λόγος M. ^x πλείον Z.
^y μακροβιώτατα L.P.Z.

^a ὥστε δεῖ μὴ μόνον ^b πλήθος εἶναι ὑγροῦ, ἀλλὰ τοῦτο καὶ θερμόν, ἵνα μήτε εὐπηκτον μήτε εὐξήραντον ἦ. Καὶ διὰ ⁴ τοῦτο ἄνθρωπος ^c μακρόβιον μάλλον ^d ἐνίων μειζόνων· μακροβιώτερα ^e γὰρ τὰ λειπόμενα τῷ πλήθει τοῦ ὑγροῦ, ἐὰν ^f πλείονι λόγῳ ὑπερέχῃ κατὰ τὸ ^g ποῖον ἢ λείπεται κατὰ ^h τὸ ⁱ ποσόν. Ἔστι δ' ἐνίοις μὲν τὸ θερμόν ^k τὸ λιπαρόν, ὃ ἅμα ποιεῖ τό τε μὴ εὐξήραντον καὶ τὸ ^l μὴ εὐψυκτον· ἐνίοις δ' ἄλλον ἔχει χυμόν. Ἔτι ^m δεῖ τὸ μέλλον εἶναι μὴ εὐφθαρ- ⁵ τον μὴ περιττωματικὸν εἶναι. Ἀναιρεῖ γὰρ τὸ τοιοῦτον ἢ νόσῳ ἢ φύσει· ἐναντία ⁿ δ' ἡ τοῦ περιττώματος δύναμις καὶ φθαρτικὴ ἢ μὲν τῆς φύσεως ἢ δὲ μορίου. ^o Διὸ τὰ ὀχευτικά καὶ πολὺσπερμα γηράσκει ταχύ· τὸ γὰρ σπέρμα περίττωμα, καὶ ἔτι ξηραίνει ἀπὸν. Καὶ διὰ τοῦτο ἡμίονος ^p μακροβιώ- ⁶ τερος ἵππου καὶ ὄνου, ἐξ ὧν ἐγένετο, καὶ τὰ θήλεα τῶν ἀρρένων, ἐὰν ὀχευτικά ἢ τὰ ἄρρενα· ^q διὸ οἱ στρουθοὶ οἱ ἄρρενες βραχυβιώτεροι τῶν θηλειῶν. Ἔτι δὲ καὶ ὅσα πονητικά τῶν ἀρρένων, καὶ διὰ τὸν πόνον γηράσκει μάλλον· ξηραίνει γὰρ ὁ πόνος, τὸ δὲ γῆρας ξηρόν ἐστιν. Φύσει δὲ ^r καὶ ὡς ἐπὶ ^s τὸ ⁷ πᾶν εἰπεῖν τὰ ἄρρενα τῶν θηλειῶν μακροβιώτερα· ^t αἴτιον δ' ὅτι θερμότερον ^v ζῶον τὸ ἄρρεν ^w ἐστὶ τοῦ θήλεος. Τὰ δ' αὐτὰ ^x ἐν τοῖς ^y ἀλεεινοῖς μακροβιώτερά ἐστιν ἢ ἐν τοῖς ψυχροῖς τόποις, διὰ τὴν ^z αὐτὴν αἰτίαν δι' ἣν περ ^a τὰ μείζω. Καὶ μάλιστ' ἐπίδηλον τὸ μέγεθος τῶν ^b τὴν φύσιν ψυχρῶν ⁸ ζώων· διὸ οἱ τ' ὄφεις καὶ ^c αἱ σαῦραι καὶ τὰ φολιδωτὰ μεγάλα ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις, καὶ ^d ἐν τῇ θαλάττῃ τῇ ἐρυθρᾷ τὰ ὀστρακόδερμα· τῆς τε γὰρ αὐξήσεως ἢ θερμῇ ὑγρότης

^a ὥστε δεῖ] ὡς εἰ M, ὡς Z. ^b εἶναι πλήθος P. πλ. τοῦ ὑγροῦ ἀλλὰ καὶ τοῦ θερμοῦ M.Z. ^c μακρόβιον καὶ μ. M.Z. ^d ἐνίων ζώων μ. P. ^e γὰρ τὰ om. M.Z. ^f πλείονι Z. ^g ποσόν M. ^h τὸ om. Z. ⁱ ποῖον M. ^k τὸ ante λιπαρόν om. Z. ^l μὴ post τὸ om. P. ^m δεῖ] δὴ P. ⁿ δ'] γὰρ P. ^o διὸ καὶ τὰ M.Z. ^p μακρ. καὶ ἵππου καὶ M.Z. ^q διὸ καὶ οἱ L. ^r καὶ om. S. ^s τὸ om. M.Z. ^t αἴτιον corr. Z, ἔτι M. ^v ζῶον om. M.Z, τὸ ζῶον P. ^w ἐστὶ om. M.P.Z. ^x ἐν] καὶ ἐν Z. ^y ἀλεεινοῖς καὶ μακρ. M.Z. ^z αὐτὴν δ' αἰτίαν P. ^a τὰ μείζω om. M.Z, καὶ μείζω P, καὶ ταχύ μείζω L. ^b ψυχρῶν τὴν φύσιν L. ^c οἱ σαῦροι P. ^d ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσῃ L.

- 9 αἰτία καὶ τῆς ζώης. Ἐν δὲ τοῖς ^e ψυχροῖς τόποις ὑδατ-
 δέστερον τὸ ὑγρὸν τὸ ἐν τοῖς ζώοις ἐστίν· διὸ εὐπηκτον,
 ὥστε τὰ μὲν οὐ γίνεται ὅλως τῶν ζώων τῶν ὀλιγαίμων ^f ἢ
 ἀναίμων ἐν τοῖς πρὸς τὴν ἄρκτον τόποις, οὔτε τὰ περὶ ^g ἐν
 τῇ γῇ οὔτε τὰ ἔνυδρα ἐν τῇ ^g θαλάττῃ, τὰ δὲ ^h γίνεται μὲν,
 ἐλάττω δὲ καὶ βραχυβιώτερα· ἀφαιρεῖται γὰρ ὁ πάγος τὴν
 10 αὔξησιν. Τροφὴν ⁱ δὲ μὴ λαμβάνοντα καὶ τὰ ^k φυτὰ καὶ
 τὰ ζῶα ^l φθείρονται· συντήκει γὰρ ^m αὐτὰ ἑαυτά· ὥσπερ
ⁿ γὰρ ἡ πολλὴ φλόξ κατακαίει καὶ φθείρει τὴν ὀλίγην τῷ
 τὴν τροφὴν ἀναλίσκειν, οὕτω τὸ φυσικὸν θερμὸν τὸ πρῶτον
 11 ^o πεπτικὸν ἀναλίσκει τὴν ὕλην ἐν ᾗ ἐστίν. Τὰ δ' ἔνυδρα τῶν
 πεζῶν ἦττον μακρόβια οὐχ ὅτι ὑγρά ἀπλῶς, ἀλλ' ὅτι ὑδα-
 τώδη· τὸ δὲ τοιοῦτον ὑγρὸν εὐφθαρτον, ὅτι ψυχρὸν καὶ
 εὐπηκτον. Καὶ ^p τὸ ἄναιμον διὰ τὸ αὐτό, εἰ μὴ μεγέθει
 ἀπαμύνηται· οὔτε γὰρ λίπος οὔτε γλυκὺ ἔχει. Ἐν ^q γὰρ
 ζῶῳ τὸ λιπαρὸν γλυκὺ· διὸ αἱ μέλιτται μακροβιώτεραι ἐτέ-
 ρων μειζόνων ζώων.
- 6 Ἐν δὲ τοῖς φυτοῖς ^r ἐστὶ τὰ μακροβιώτατα, καὶ μᾶλλον
 ἢ ἐν τοῖς ζώοις, πρῶτον μὲν ^s ὅτι ἦττον ὑδατώδη, ὥστ' οὐκ
 εὐπηκτα· εἴτ' ἔχει λιπαρότητα καὶ γλισχρότητα, ^t καὶ ξηρὰ
 2 καὶ γεώδη ὄντα ὅμως οὐκ εὐξήραντον ^v ἔχει τὸ ὑγρὸν. Περὶ
 δὲ τοῦ πολυχρόνιον εἶναι τὴν τῶν δένδρων φύσιν δεῖ λαβεῖν
 τὴν αἰτίαν· ἔχει γὰρ ἰδίαν πρὸς τὰ ζῶα, πλὴν πρὸς τὰ ^w ἔν-
 τομα. Νέα γὰρ αἰεὶ τὰ φυτὰ γίνεται· διὸ πολυχρόνια.
 Ἀεὶ γὰρ ἕτεροι οἱ πτόρθοι, ^x οἱ δὲ γηράσκουσιν. Καὶ αἱ
 3 ρίζαι ὁμοίως. ^y Ἀλλ' οὐχ ἅμα, ἀλλ' ^z ὅτε μὲν ^a μόνον τὸ
 στέλεχος καὶ οἱ κλάδοι ἀπώλοντο, ἕτεροι δὲ παρεφύησαν·
 ὅταν δ' οὕτως ^b ᾧσιν, αἱ ρίζαι ^c ἄλλαι ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος

^e ψυχροῖς] ὑγροῖς M.Z. ^f ἢ ἄναιμα S, om. M.Z. ^g θαλάσση L.
^h γίνεται ἐλάττω μὲν καὶ βρ. M.Z. ⁱ δὲ τὰ μὴ M.Z. ^k ζῶα καὶ τὰ
 φυτὰ S. ^l φθείρεται M.Z. ^m αὐτὸ αὐτά P, αὐτὸ αὐτὸ I.S. ⁿ γὰρ
 om. M.Z. ^o πεπτικὸν καὶ οὐ ἔστιν ἡ πέψις ἀναλ. M.P.Z. ^p τὰ ἄναι-
 μα P. ^q γὰρ τῷ ζῶῳ L. ^r εἰσὶ L. ^s ὅτι] οὐ M. ^t καὶ ξηρὰ] διὸ
 ξηρὰ P, διὸ καὶ ξηρὰ M.Z. ^v ἔχουσι M.P.S.Z. ^w ἄτομα L. ^x οἱ δὲ]
 οὐδὲ M. ^y ἀλλ' ante οὐχ om. M. ^z ὅταν M. ^a τὸ στέλεχος μόνον P.
^b ποιῶσιν M.Z. ^c ἀλλ' S.

γίνονται, καὶ οὕτως αἰὲ διατελεῖ τὸ μὲν φθειρόμενον τὸ δὲ γινόμενον· διὸ καὶ ^dμακρόβια. ^eἜοικε δὲ τὰ ^eφυτὰ τοῖς ⁴ἐντόμοις, ὥσπερ εἴρηται ^fπρότερον· διαιρούμενα γὰρ ζῇ, καὶ δύο καὶ πολλὰ γίνεται ἐξ ενός. Τὰ δ' ἔντομα μέχρι μὲν τοῦ ζῆν ἦλθεν, πολὺν δ' οὐ δύναται χρόνον· οὐ γὰρ ἔχει ὄργανα, οὐδὲ δύναται ποιεῖν αὐτὰ ἢ ἀρχὴ ἢ ἐν ἐκάστω. Ἡ δ' ἐν τῷ φυτῷ δύναται· πανταχῇ γὰρ ἔχει καὶ ρίζαν καὶ καυλὸν δυνάμει. Διὸ ἀπὸ ταύτης αἰὲ προέρχεται τὸ μὲν νέον τὸ δὲ ⁵γηράσκον, μικρόν τι διαφέροντα ^gτῷ εἶναι μακρόβια, οὕτως ὥσπερ τὰ ἀποφυτευόμενα. Καὶ γὰρ ἐν τῇ ἀποφυτεΐᾳ τρόπον τινὰ φαίη ἂν τις ^hταῦτα συμβαίνειν· μόριον γάρ τι τὸ ἀποφυτευθέν. Ἐν μὲν οὖν τῇ ἀποφυτεΐᾳ χωριζομένων συμβαίνει τοῦτο, ἐκεῖ δὲ διὰ ⁱτοῦ συνεχούς. Αἴτιον δ' ὅτι ἐνν- ⁶πάρχει ^kπάντῃ ἢ ἀρχῇ δυνάμει ἐνοῦσα. Συμβαίνει δὲ ταῦτο ἐπὶ τε ^lτῶν ^mζώων καὶ φυτῶν. Ἐν τε γὰρ τοῖς ζώοις τὰ ἄρρενα μακροβιώτερα ⁿὥς ἐπὶ τὸ πολὺ· τούτων δὲ τὰ ἄνω μείζω ἢ τὰ κάτω (^oνανωδέστερον γὰρ τοῦ θήλεος τὸ ἄρρεν), ἐν δὲ τῷ ἄνω τὸ θερμόν, καὶ ^pτὸ ψυχρόν ἐν τῷ ^qκάτω· καὶ ^rτῶν φυτῶν τὰ ^sκεφαλοβαρῇ μακροβιώτερα. Τοιαῦτα δὲ ⁷τὰ μὴ ἐπέτεια ἀλλὰ δενδρώδη· τὸ γὰρ ἄνω τοῦ φυτοῦ καὶ κεφαλὴ ἢ ρίζα ἐστί, τὰ δ' ἐπέτεια ἐπὶ ^tτὸ κάτω καὶ τὸν καρπὸν λαμβάνει τὴν αὔξησιν. Ἀλλὰ περὶ μὲν ^vτούτου καὶ ⁸καθ' αὐτὰ ἐν τοῖς περὶ φυτῶν διορισθήσεται· νῦν δὲ περὶ τῶν ἄλλων ζώων εἴρηται τὸ αἴτιον περὶ τε μεγέθους ζωῆς ^wκαὶ βραχυβιότητος. Λοιπὸν δ' ἡμῖν θεωρῆσαι περὶ τε νεότητος καὶ γήρως καὶ ζωῆς καὶ θανάτου· τούτων γὰρ διορισθέντων τέλος ἂν ἡ περὶ τῶν ζώων ^xἔχῃ μέθοδος.

^d μακρόβιον P. ^e φυτὰ ἐν τοῖς M. ^f πρότερον om. M.Z. ^g τῷ] τὸ S, τῷ αἰὲ M.Z. ^h ταῦτα L. ⁱ τὸ συνεχές P. ^k παντὶ M.Z. ^l τῶν om. L. ^m ζώων τε καὶ τῶν φυτῶν M. ⁿ ὥσπερ ἐπὶ M. ^o μανωδέστερον M. ^p τὸ post καὶ om. S. ^q κάτω ὥσπερ γὰρ καὶ M.Z. ^r τῶν om. M.S. ^s κεφαλῇ M. ^t τὰ κάτω λαμβάνει καὶ τοὺς καρποὺς καὶ ἐπὶ τὴν M.Z. ^v τούτων M.Z. ^w καὶ περὶ βρ. L.P. ^x ἔχῃ L.

I Περὶ δὲ νεότητος καὶ γήρως καὶ ^γ περὶ ζωῆς καὶ θανάτου
^z λεκτέον νῦν· ἅμα δὲ καὶ περὶ ἀναπνοῆς ἀναγκαῖον ἴσως τὰς
 αἰτίας εἰπεῖν· ἐνίοις γὰρ τῶν ζώων διὰ ^a τοῦτο συμβαίνει τὸ
² ζῆν καὶ τὸ μὴ ζῆν. Ἐπεὶ δὲ περὶ ψυχῆς ἐν ἑτέροις διώρι-
 σται, καὶ δῆλον ὅτι οὐχ οἷόν τ' εἶναι σῶμα τὴν οὐσίαν αὐτῆς,
 ἀλλ' ^b ὅμως ὅτι γ' ἐν τινι τοῦ σώματος ὑπάρχει μορίῳ, φα-
 νερόν, καὶ ἐν τούτῳ τινὶ τῶν ἐχόντων δύναμιν ἐν τοῖς μορίοις.
³ Τὰ μὲν οὖν ἄλλα τῆς ψυχῆς ^c ἢ μόρια ἢ δυνάμεις, ὁποτέρως
 ποτὲ δεῖ ^d καλεῖν, ἀφείσθω ^e τὰ νῦν· ὅσα δὲ ζῶα λέγεται καὶ
 ζῆν, ἐν μὲν ^f τοῖς ἀμφοτέρων τούτων τετυχηκόσι (λέγω δ'
 ἀμφοτέρων τοῦ τε ζῶον εἶναι καὶ τοῦ ζῆν) ἀνάγκη ταῦτόν
 εἶναι καὶ ἐν μόριον καθ' ὃ ^g τε ζῆ καὶ καθ' ὃ προσαγορεύομεν
⁴ αὐτὸ ζῶον. Τὸ μὲν γὰρ ζῶον ^h ἢ ζῶον, ἀδύνατον μὴ ζῆν·
 ἢ δὲ ζῆ, ταύτῃ ζῶον ὑπάρχειν οὐκ ⁱ ἀναγκαῖον· τὰ γὰρ φυτὰ
 ζῆ μὲν, οὐκ ἔχει δ' αἰσθῆσιν, ^k τῷ δ' αἰσθάνεσθαι τὸ ζῶον
 πρὸς τὸ μὴ ζῶον διορίζομεν. Ἀριθμῶ μὲν οὖν ^l ἀναγκαῖον
 εἶναι καὶ τὸ αὐτὸ τοῦτο ^m τὸ μόριον, τῷ δ' εἶναι πλείω
 καὶ ⁿ ἕτερα· οὐ γὰρ ταῦτο ^o τὸ ^p ζῶον ^q τε εἶναι καὶ τὸ ζῆν.
⁵ ^r Ἐπεὶ οὖν τῶν ἰδίων αἰσθητηρίων ἐν ^s τι κοινόν ἐστιν αἰσθη-
 τήριον, εἰς ὃ τὰς κατ' ἐνέργειαν αἰσθήσεις ἀναγκαῖον ἀπαν-
 τάν, τοῦτο δ' ἂν εἴη μέσον τοῦ ^t πρόσθεν καλουμένου καὶ
 ὀπισθεν (ἔμπροσθεν μὲν γὰρ λέγεται ἐφ' ^v ὃ ἐστιν ἡμῖν ἡ
 αἰσθησις, ὀπισθεν δὲ τὸ ἀντικείμενον), ἔτι δὲ διηρημένου τοῦ
 σώματος τῶν ^w μὲν ^x ζώντων πάντων ^y τῷ ^z ἄνω καὶ κάτω
 (πάντα γὰρ ἔχει τὸ ἄνω καὶ ^z τὸ κάτω, ὥστε καὶ τὰ φυτὰ),
 δῆλον ὅτι τὴν θρεπτικὴν ^a ἀρχὴν ἔχει ^aν ἐν μέσῳ τούτων·

^γ περὶ post καὶ om. L.P. ^z νῦν λεκτέον L. ^a τούτου συμβαίνει καὶ
 τὸ Z. ^b ὅμως om. L.M.Z. ^c ἢ post ψυχῆς om. L.Z. ^d βαλεῖν L.
^e τὸ S. ^f τοῖς ζώοις ἀμφ. M.Z, omissis τούτων—ἀμφοτέρων. ^g τε] γε M.
^h ἢ ζῶον om. M.Z. ⁱ ἀνάγκη S. ^k τῷ] τὸ P. ^l ἐν ἀναγκαῖον
 εἶναι τὸ αὐτὸ S, ἀναγκαῖον εἶναι ἐν καὶ αὐτὸ P. ^m τὸ ante μόριον om.
 M.S. ⁿ ἕτερον L.P.S. ^o τὸ om. M.P.S. ^p ζῶον pr. L. ^q τε om.
 L.M.Z. ^r ἐπειδὴ M.Z. ^s τι om. M.Z. ^t πρόσθε Z. ^v ὃ] ὃ L,
 ὦν M. ^w μὲν om. L.P.S. ^x ζώων τῶν πάντων M. ^y τῷ] τὸ Z.
^z τὸ om. Z. ^a ἂν ἔχοιεν ἀρχὴν L.

καθ' ὃ μὲν γὰρ ^b εἰσέρχεται μόριον ἢ τροφή, ἄνω καλούμεν, πρὸς αὐτὸ βλέποντες ^c ἀλλ' οὐ πρὸς τὸ περιέχον ὅλον, κάτω δὲ καθ' ὃ τὸ περίττωμα ἀφίησι τὸ πρῶτον. Ἔχει δ' ἕναν-6 τίως τοῖς φυτοῖς τοῦτο καὶ τοῖς ζώοις· τῷ μὲν γὰρ ἀνθρώπῳ διὰ τὴν ὀρθότητα μάλιστα ὑπάρχει τοῦτο τῶν ^d ζώων, τὸ ἔχειν τὸ ἄνω μόριον πρὸς τὸ τοῦ παντὸς ἄνω, τοῖς δ' ἄλλοις μεταξύ· τοῖς δὲ φυτοῖς ἀκινήτοις οὖσι καὶ λαμβάνουσιν ἐκ ^e τῆς γῆς ^f τὴν τροφήν ἀναγκαῖον ^g αἰεὶ κάτω τοῦτ' ἔχειν τὸ μόριον. Ἀνάλογον γάρ εἰσιν αἱ ρίζαι τοῖς φυτοῖς καὶ τὸ ^h καλούμενον στόμα τοῖς ζώοις, δι' οὗ τὴν τροφήν τὰ μὲν ἐκ τῆς γῆς ^h λαμβάνει, τὰ δὲ δι' αὐτῶν.

Τριῶν ⁱ δὲ μερῶν ὄντων εἰς ἃ διαιρεῖται πάντα τὰ τέλεια ² τῶν ζώων, ἑνὸς μὲν ^h δέχεται ^k τὴν τροφήν, ἑνὸς δ' ^h τὸ περίττωμα προίεται, τρίτου δὲ ^l τοῦ μέσου τούτων, τοῦτο ἐν μὲν τοῖς μεγίστοις τῶν ζώων καλεῖται ^m στήθος, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις τὸ ἀνάλογον, διήρθρωται δὲ μάλλον ⁿ ἑτέροις ἑτέρων. Ὅσα δ' αὐτῶν ἐστὶ πορευτικά, ^o πρόσκειται καὶ μόρια ^p τὰ ² πρὸς ταύτην τὴν ὑπηρεσίαν, οἷς τὸ πᾶν οἷσουςι κύτος, σκέλη τε καὶ πόδες καὶ τὰ τούτοις ἔχοντα τὴν αὐτὴν δύναμιν. Ἀλλ' ³ ἡ ^q γε τῆς θρεπτικῆς ^r ἀρχῆς ^s ψυχῆς ἐν ^t τῷ μέσῳ τῶν τριῶν μορίων ^v καὶ κατὰ τὴν αἴσθησιν οὐσα φαίνεται καὶ κατὰ τὸν λόγον· πολλὰ γὰρ ^w τῶν ^x ζώων ^y ἀφαιρουμένου ^z ἑκατέρου τῶν μορίων, τῆς τε καλουμένης κεφαλῆς καὶ τοῦ δεκτικοῦ τῆς τροφῆς, ^a ζῆ μεθ' οὗπερ ^{an} ἡ τὸ μέσον. Δῆλον δ' ^b ἐπὶ τῶν ⁴ ἐντόμων, οἷον σφηκῶν τε καὶ ^c μελιττῶν, τοῦτο συμβαῖνον· καὶ τῶν μὴ ἐντόμων δὲ πολλὰ διαιρούμενα δύναται ζῆν διὰ τὸ θρεπτικόν. Τὸ δὲ τοιοῦτον μόριον ἐνεργεία μὲν ἔχει ἕν,

^b εἰσέρχεται—[βλέποντες] ἄνω M, om. Z. ^c ἀλλ' οὐ om. M.S.
^d ζώων τὸ ἄνω ἔχειν μόριον M. ^e τῆς om. M. ^f τὴν—δι' οὗ om. M.Z.
^g αἰεὶ] εἴη P. ^h λαμβάνειν τὰ δὲ διὰ τῶν αὐτῶν M.Z. ⁱ δὲ om. M.S.Z.
^k τὴν om. M. ^l τούτων τοῦ μέσου L. ^m τυτθός M. ⁿ ἑτέροις] ἕτερα M.Z.
^o πρόσκειται M. ^p τὰ om. P. ^q τε M.Z. ^r ἀρχῆς M.Z.
^s ψυχῆς M.S.Z. ^t τῷ om. S. ^v καὶ post μορίων om. P. ^w τῶν om. L.S.
^x ζῶα L. ^y ἀφαιρουμένων M.P.S.Z. ^z ἑκατέρων P.
^a ζῆ—φυτὰ διαιρούμενα om. M.Z. ^b ἐπεὶ L. ^c μελισσῶν P.

δυνάμει δὲ πλείω τὸν αὐτὸν γὰρ συνέστηκε τοῖς φυτοῖς τρο-
πον· καὶ γὰρ τὰ φυτὰ διαιρούμενα ^dζῇ χωρίς, καὶ γίνεται
5 πολλὰ ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς δένδρα. Δι' ἣν δ' αἰτίαν ^eτὰ μὲν οὐ
δύναται διαιρούμενα ζῆν, τὰ δ' ^fἀποφυτεύεται τῶν φυτῶν,
ἕτερος ^gἔσται λόγος. Ἄλλ' ^hὁμοίως ἔχει κατὰ γε τοῦτο
τά ⁱτε φυτὰ καὶ τὸ τῶν ἐντόμων γένος. Ἀνάγκη δὲ καὶ
τὴν θρεπτικὴν ψυχὴν ἐνεργεῖα μὲν ἐν τοῖς ἔχουσιν εἶναι μίαν,
6 δυνάμει δὲ πλείους. Ὅμοίως δὲ καὶ τὴν αἰσθητικὴν ^kἀρχήν·
φαίνεται γὰρ ^lἔχοντα αἰσθῆσιν τὰ διαιρούμενα αὐτῶν. Ἀλλὰ
πρὸς τὸ σώζεσθαι τὴν φύσιν, τὰ μὲν φυτὰ δύναται, ταῦτα δ'
οὐ δύναται διὰ τὸ μὴ ἔχειν ὄργανα πρὸς σωτηρίαν, ^mἐνδεᾶ
ⁿτ' εἶναι τὰ μὲν τοῦ ληψομένου τὰ δὲ τοῦ δεξομένου τὴν
7 τροφήν, ^oτὰ δ' ἄλλων τε καὶ τούτων ἀμφοτέρων. Ἐοίκασι
γὰρ τὰ τοιαῦτα τῶν ζώων πολλοῖς ζώοις συμπεφυκόσιν· τὰ
δ' ^pἄριστα συνεστηκότα ^qτούτ' οὐ πάσχει τῶν ζώων διὰ τὸ
εἶναι τὴν φύσιν αὐτῶν ὡς ἐνδέχεται μάλιστα μίαν. Διὸ καὶ
μικρὰν αἰσθῆσιν ἔνια ποιεῖ ^rδιαιρούμενα τῶν μορίων, ὅτι
ἔχει τι ψυχικὸν πάθος· ^sχωριζομένων γὰρ τῶν σπλάγχχνων
ποιεῖται κίνησιν, ^tοἷον καὶ αἱ χελῶναι τῆς καρδίας ^vἀφηρη-
μένης.

- 3 Ἔτι ^wδὲ ^xἐπὶ τε τῶν φυτῶν δῆλον καὶ ἐπὶ τῶν ζώων, τῶν
μὲν φυτῶν τὴν ^yτ' ἐκ τῶν σπερμάτων γένεσιν ἐπισκοποῦσι
2 καὶ τὰς ^zἐμφυτείας ^aτε καὶ ^bτὰς ἀποφυτείας. Ἡ ^cτε ^dγὰρ
τῶν σπερμάτων γένεσις συμβαίνει ^eπᾶσιν ^fἐκ τοῦ μέσου·
διθύρων γὰρ ὄντων πάντων, ἥ συμπέφυκεν ^gἔχεται, καὶ τὸ
μέσον ἐστὶν ἑκατέρου τῶν μορίων· ἐντεῦθεν ^hγὰρ ὅ τε καυ-
λὸς ⁱἐκφύεται καὶ ἡ ῥίζα τῶν φυομένων, ἡ δ' ἀρχὴ τὸ μέσον

^d ζῇν M. ^e οὐ δύναται τὰ μὲν P. ^f ἀποφυτεύεσθαι L. et pr. Z.
^g ἔστω P.Z., ἴσος M. ^h ὁμῶς M.Z. ⁱ τε] γε M.Z., om. P. ^k ἀρχήν
om. M.Z. ^l αἰσθῆσιν ἔχοντα καὶ τὰ δ' M.Z. ^m ἐνδεᾶ] ἐνδέχεται
M. et pr. Z. ⁿ τ'] δ' M.S. ^o τὰ δ'] τῶν δ' M. ^p ἀριστερὰ P.
^q τούτων Z. ^r διαιρουμένων L. ^s χωριζόμενον M. ^t οἷον καὶ χελῶνη
M., οἷον χελῶνη Z. ^v ἀφηρημένη M. ^w δὲ om. M.Z. ^x ἐπὶ om. L.
^y τ'] γε P. ^z ἐκφυτείας M., ἐκφύσεις Z. ^a τε] αὐτῶν P. ^b τὰς om. L.
^c τε] μὲν M.S.Z. ^d γὰρ ἐκ τῶν L.M.Z. ^e πᾶσα P. ^f ἐκ τοῦ μέσου
om. M.Z. ^g ἔχεται om. L. ^h γὰρ om. M.P.S.Z. ⁱ ἐκφυτεύεται M.Z.

αὐτῶν ἐστίν. Ἐν τε ταῖς ^k ἐμφυτείαις ^l καὶ ταῖς ἀποφυ- 3
τείαις ^m μάλιστα ⁿ τοῦτο συμβαίνει περὶ τοὺς ὄζους· ἔστι
γὰρ ἀρχὴ τις ὁ ὄζος τοῦ κλάδου, ἅμα δὲ καὶ μέσον, ὥστε ^o ἢ
^p τοῦτο ἀφαιροῦσιν ^q ἢ ^r εἰς τοῦτο ἐμβάλλουσιν, ἵνα ^r ὁ κλά-
δος ^s ἢ αἱ ρίζαι ἐκ τούτων ^s γίνωνται, ὡς οὔσης τῆς ἀρχῆς ἐκ
τοῦ μέσου ^t καυλοῦ καὶ ρίζης. Καὶ τῶν ζώων τῶν ἐναίμων ^u ⁴
καρδία γίνεται πρῶτον. Τοῦτο δὲ δῆλον ἐξ ὧν ἐν τοῖς ἐνδε-
χομένοις ^v ἔτι γιγνομένοις ἰδεῖν τεθεωρήκαμεν. Ὡστε καὶ
ἐν τοῖς ^w ἀναίμοις ἀναγκαῖον ^x τὸ ἀνάλογον τῇ καρδίᾳ γίνε-
σθαι πρῶτον. Ἡ δὲ καρδία ὅτι ἐστὶν ἀρχὴ τῶν φλεβῶν, ⁵
ἐν τοῖς περὶ τὰ μέρη τῶν ζώων εἴρηται πρότερον· καὶ ὅτι τὸ
αἷμα τοῖς ἐναίμοις ἐστὶ τελευταία τροφή, ἐξ οὗ γίνεται ^y τὰ
μόρια. Φανερόν τοίνυν ὅτι μίαν μὲν τινα ἐργασίαν ^z ἢ τοῦ ⁶
στόματος λειτουργεῖ δύναμις, ἑτέραν δ' ἢ τῆς κοιλίας περὶ
τὴν τροφήν. Ἡ δὲ καρδία κυριωτάτη, καὶ τὸ τέλος ἐπιτί-
θησιν. Ὡστ' ἀνάγκη ^z καὶ τῆς αἰσθητικῆς καὶ τῆς θρεπτικῆς ⁷
ψυχῆς ἐν τῇ καρδίᾳ τὴν ἀρχὴν εἶναι τοῖς ἐναίμοις· τὰ γὰρ
τῶν ἄλλων μορίων ἔργα περὶ τὴν τροφήν τοῦ ταύτης ἔργου
χάριν ἐστί· δεῖ ^a γὰρ τὸ κύριον πρὸς ^b τὸ οὗ ἕνεκα διατελεῖν,
ἀλλ' ^c οὐκ ἐν τοῖς τούτου ἕνεκα, οἷον ἰατρὸς πρὸς τὴν ^d ὑγί-
ειαν. Ἀλλὰ ^e μὴν τό γε κύριον τῶν αἰσθήσεων ἐν ταύτῃ ⁸
τοῖς ἐναίμοις πᾶσιν· ^f ἐν τούτῳ ^g γὰρ ἀναγκαῖον ^h εἶναι τὸ
πάντων ⁱ τῶν αἰσθητηρίων κοινὸν αἰσθητήριον. Δύο δὲ φα-
νερώς ἐνταῦθα συντεινούσας ὁρῶμεν, τὴν τε γεῦσιν καὶ τὴν
ἀφήν, ὥστε καὶ τὰς ἄλλας ἀναγκαῖον· ^k ἐν τούτῳ ^l μὲν γὰρ

^k ἐμφ. μάλιστα καὶ P. ^l καὶ ταῖς ἀποφυτείαις om. M.Z, ταῖς om. S.
^m μάλιστα] ἀμφοτέρω M.Z. ⁿ συμβαίνει τοῦτο S, συμβαίνει ταῦτα
M.P.Z. ^o ἢ] εἰ P. ^p τοῦτον M.Z. ^q εἰς om. M. ^r ὁ κλάδος]
κλάδου μέρος M, κλαδούμενος Z. ^s γίνωνται P. ^t κλάδου M.Z. ^v ἔτι
γιγνομένοις] ἐπιγιγνομένοις M.Z. ^w ἐναίμοις P. ^x τὸ om. L.S. ^y τὰ]
τᾶλλα M.Z. ^z καὶ τῆς αἰσθητικῆς post θρεπτικῆς P, om. M. ^a γὰρ]
μὲν γὰρ L, μέντοι M.Z. ^b τὸ οὗ] τῷ οὗ L. ^c οὐκ ἐν τοῖς] ἐνίοις M.Z.
^d ὑγίειαν, οἱ δ' ὑπηρεῖται πρὸς τοῖς πρὸς τὴν ὑγίειαν. ἀλλὰ M.Z.i.l. ^e μὴν
om. M.Z. ^f ἐν τούτῳ] τοῦτο P.S. ^g γὰρ ἐστὶν ἀναγκαῖον M.S.Z.
^h εἶναι om. S. ⁱ τῶν om. L. ^k ἐν τούτῳ] εἶναι τούτων M.Z. ^l μὲν
om. P.

τοῖς ἄλλοις αἰσθητηρίοις ἐνδέχεται ποιεῖσθαι τὴν κίνησιν,
 9 ταῦτα δ' οὐδὲν συντείνει πρὸς τὸν ἄνω τόπον. Χωρὶς δὲ
 τούτων, εἰ τὸ ζῆν ἐν τούτῳ τῷ μορίῳ πᾶσιν ἐστὶ, δῆλον ὅτι
 καὶ τὴν αἰσθητικὴν ἀρχὴν ἀναγκαῖον ἢ μὲν γὰρ ζῶον, ταύτη
 καὶ ζῆν φαμέν, ἢ δ' αἰσθητικόν, ταύτη τὸ σῶμα ζῶον εἶναι
 10 λέγομεν. ^m Διὰ τί δ' αἱ μὲν τῶν αἰσθήσεων φανερώς συν-
 τείνουνσι πρὸς τὴν καρδίαν, αἱ δ' εἰσὶν ἐν τῇ κεφαλῇ (διὸ καὶ
 δοκεῖ τισὶν αἰσθάνεσθαι τὰ ζῶα διὰ τὸν ἐγκέφαλον), τὸ
 11 αἷτιον ⁿ τούτων ἐν ἑτέροις εἴρηται χωρὶς. Κατὰ μὲν οὖν τὰ
 φαινόμενα δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι ἐν τούτῳ τε καὶ ἐν
 τῷ μέσῳ τοῦ σώματος ^o τῶν τριῶν μορίων ἢ τε τῆς αἰσθητι-
 κῆς ^p ἀρχῇ ψυχῆς ἐστὶ καὶ ^q ἡ τῆς αὐξητικῆς καὶ ^r τῆς θρε-
 πτικῆς.

- 4 Κατὰ δὲ τὸν λόγον, ὅτι τὴν φύσιν ὁρῶμεν ἐν πᾶσιν ^s ἐκ
 τῶν δυνατῶν ποιούσαν ^t τὸ κάλλιστον. ¹ Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς
 οὐσίας ^v τῆς ἀρχῆς οὕσης ἐκατέρας μάλιστα ^w μὲν ^x ἀποτελεῖ
 τῶν μορίων ἐκότερον τὸ αὐτοῦ ἔργον, τό τε κατεργαζόμενον
 τὴν ἐσχάτην τροφήν καὶ τὸ δεκτικόν· πρὸς ^y ἐκατέρῳ γὰρ
 αὐτῶν οὕτως ἐστὶ, καὶ ἐστὶν ἡ τοῦ τοιούτου ^z μέση χώρα
 2 ἄρχοντος χώρα. ¹ Ἐτι τὸ χρώμενον καὶ ^φ ^a χρῆται, δεῖ
 διαφέρειν. ^v Ὡσπερ ^b δὲ τὴν δύναμιν, οὕτως ^c ἂν ^d ἐνδέχοιτο
 καὶ τὸν ^e τρόπον, ^f ὥσπερ οἷ τ' αὐλοὶ καὶ τὸ κινεῖν ^g τοὺς
 αὐλοὺς, ἢ χεῖρ. Ἐἵπερ οὖν τὸ ζῶον ὥριστα ^h τῷ τὴν αἰ-
 σθητικὴν ἔχειν ψυχὴν, τοῖς μὲν ἐναίμοις ἀναγκαῖον ἐν τῇ
 καρδίᾳ ταύτῃ ἔχειν τὴν ἀρχήν, τοῖς δ' ἀναίμοις ἐν τῷ ἀνά-
 3 λογον ⁱ μορίῳ. Πάντα δὲ τὰ μόρια καὶ πᾶν τὸ σῶμα τῶν
 ζῶων ἔχει τινὰ σύμφυτον θερμότητα φυσικὴν· διὸ ζῶντα
 μὲν φαίνεται θερμά, τελευτῶντα δὲ καὶ στερισκόμενα τοῦ

^m διότι P. ⁿ τούτων om. L. ^o τῶν om. M.Z. ^p ἀρχῇ ψυχῆς] ἀρχῆς M.Z., ψυχῆς ἀρχῇ L. ^q ἡ om. L. ^r τῆς post καὶ om. M.P.S.Z.
^s ἐν τῷ δυνατῷ M. ^t τὸ om. L. ^v τῆς ἀρχῆς om. S. ^w μὲν] ἂν M.Z.
^x ἀποτελεῖ Z, ἀποτελῇ M. ^y ἐκατέρῳ M. ^z μέσου L.P.S. μέρους M.Z.
^a χρῆται τὸ χρώμενον διαφέρει M.Z. ^b δὲ καὶ τὴν M.Z. ^c ἂν om. S.
^d ἐνδέχεται S.Z., ἐνδέχεται M.P. ^e τρόπον L.Z. ^f ὥσπερ om. M.
^g τοὺς—ὥριστα om. M.Z. ^h τῶν τὴν αἰσθητικὴν ἐχόντων M.Z. ⁱ μο-
 ρίῳ om. M.Z.

ζῆν τούναντίον. Ἐναγκαῖον ^k δὴ ^l ταύτης τὴν ἀρχὴν τῆς ⁴ θερμότητος ἐν τῇ καρδίᾳ τοῖς ἐναίμοις ^m εἶναι, τοῖς ^δ ἀναίμοις ἐν τῷ ἀνάλογον· ἐργάζεται γὰρ καὶ πέττει τῷ φυσικῷ θερμῷ ⁿ τὴν τροφήν πάντα, μάλιστα δὲ τὸ κυριώτατον. Διὸ ⁵ τῶν μὲν ἄλλων μορίων ψυχομένων ὑπομένει τὸ ζῆν, τοῦ ^δ ἐν ταύτῃ φθείρεται πάμπαν, διὰ τὸ τὴν ἀρχὴν ἐντεῦθεν τῆς θερμότητος ἡρτῆσθαι πᾶσι, ^o καὶ τῆς ψυχῆς ὥσπερ ^p ἐμπεπυρευμένης ^q ἐν τοῖς μορίοις ^r τούτοις, τῶν μὲν ἀναίμων ἐν τῷ ἀνάλογον, ἐν δὲ τῇ καρδίᾳ τῶν ἐναίμων. Ἀνάγκη τοί- ⁶ νυν ἅμα τό τε ζῆν ὑπάρχειν καὶ τὴν τοῦ θερμοῦ τούτου σωτηρίαν, καὶ τὸν καλούμενον θάνατον ^s εἶναι ^t τὴν τούτου φθοράν.

Ἄλλὰ μὴν πυρός γε δύο ὁρῶμεν φθοράς, μάρανσιν τε καὶ ⁵ σβέσιν. Καλοῦμεν δὲ τὴν μὲν ^v ὑφ' αὐτοῦ ^w μάρανσιν, τὴν ^δ ^x ὑπὸ τῶν ἐναντίων σβέσιν, τὴν ^y μὲν γήρα, τὴν δὲ βίαιον. Συμβαίνει ^δ ἀμφοτέρας διὰ ταῦτό γίνεσθαι ^z τὰς φθοράς· ^a ὑπολειπούσης γὰρ τῆς τροφῆς, οὐ δυναμένου λαμβάνειν τοῦ θερμοῦ τὴν τροφήν, φθορὰ γίνεται τοῦ πυρός. Τὸ μὲν γὰρ ² ἐναντίον παῦον τὴν πέψιν κωλύει τρέφεσθαι· ὅτε ^b δὲ μαραίνεσθαι ^c συμβαίνει, ^d πλείονος ἀθροιζομένου θερμοῦ διὰ τὸ μὴ ἀναπνεῖν μηδὲ καταψύχεσθαι· ταχὺ γὰρ ^e καὶ οὕτω καταναλίσκει τὴν τροφήν πολὺ συναθροιζόμενον τὸ θερμόν, καὶ φθάνει ^f καταναλίσκον πρὶν ἐπιστῆναι τὴν ἀναθυμίασιν. Διόπερ οὐ ³ μόνον ^g μαραίνεται τὸ ἔλαττον παρὰ ^h τὸ πλείον πῦρ, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ καθ' ⁱ αὐτὴν ^k ἢ τοῦ λύχνου φλόξ ^l ἐντιθεμένη πλείονι φλογὶ ^m κατακάεται, καθάπερ ὅτιοῦν ἄλλο τῶν καυστῶν. Αἴτιον ^δ ὅτι τὴν μὲν οὖσαν ἐν τῇ φλογὶ τροφήν φθάνει

^k δὴ] ^δ εἶναι L. ^l ταύτην M.Z. ^m εἶναι om. S. ⁿ πάντα τὴν τροφήν L. ^o καὶ τῆς] καὶ τοῖς P. ^p ἐμπεπυρευμένοις S. ^q ἐν om. M.S.U. ^r τούτοις—καρδίᾳ om. M.Z. ^s εἶναι om. M.Z. ^t τὴν om. S. ^v ἐφ' ἑαυτοῦ L, om. M.Z. ^w μάρανσιν τὴν ^δ om. M.Z. ^x ὑπὸ τῶν ἐναντίων] ὑπ' ἄλλου M, incerto Z. ^y μὲν ἐν γήρα M.Z. ^z τὰς om. M.Z. ^a ὑπολειπούσης L. ^b δὲ] τε M. ^c συμβαίνει M.Z. ^d πλείονα S. ^e καὶ om. P. ^f καταναλίσκειν Z. ^g μαραίνεται ἀεὶ τὸ M. ^h τὸ πλεόν πῦρ L.S, τοῦ πλείονος πυρός M.Z. ⁱ ἑαυτὴν M.S.Z. ^k ἢ] οἶον ἢ M.Z. ^l ἐντιθεμένη ἐν πλείονι P. ^m κατακαίεται M.P.S.Z.

λαμβάνουσα ἡ μείζων φλόξ πρὶν ἐπελθεῖν ἑτέραν, τὸ δὲ πῦρ
 αἰεὶ διατελεῖ γινόμενον καὶ ῥέον ὥσπερ ποταμός, ἀλλὰ λαν-
 4 θάνει διὰ τὸ τάχος. Δῆλον τοίνυν ὡς εἶπερ δεῖ σώζεσθαι
 τὸ θερμόν (τοῦτο δ' ἀναγκαῖον, εἶπερ μέλλει ζῆν), δεῖ γίνε-
 5 σθαί τινα τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐν τῇ ἀρχῇ κατάψυξιν. Παρά-
 δειγμα ⁿ δὲ τούτου ^o λαβεῖν ἔστι τὸ συμβαῖνον ἐπὶ τῶν
 καταπνιγομένων ἀνθράκων· ἂν μὲν ^p γὰρ ὧσι ^q περιπεπωμα-
 σμένοι τῷ καλουμένῳ πνιγῇ συνεχῶς, ἀποσβέννυνται ταχέως·
^r ἂν δὲ παρ' ἄλληλά τις ποιῇ πυκνὰ τὴν ἀφαίρεσιν καὶ τὴν
 6 ἐπίθεσιν, μένουσι ^s πεπυρωμένοι πολὺν χρόνον. Ἡ ^t δ'
 ἔγκρυψις σώζει τὸ πῦρ· ^v οὔτε γὰρ ἀποπνεῖν κωλύεται διὰ
 μανότητα τῆς τέφρας, ^w ἀντιφράττει τε τῷ πέριξ ἀέρι
^x πρὸς τὸ μὴ σβεννύναι τῷ πλήθει τῆς ἐνυπαρχούσης ^y αὐτῷ
 7 θερμότητος. Ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς αἰτίας ταύτης, ὅτι τὸ
 ἐναντίον συμβαίνει τῷ ^z ἐγκρυπτομένῳ καὶ ^a καταπνιγομένῳ
 πυρί (τὸ μὲν γὰρ μαραίνεται, τὸ δὲ διαμένει πλείω χρόνον),
^b εἴρηται ἐν τοῖς προβλήμασιν.

- 6 Ἐπεὶ δὲ πᾶν ζῶον ἔχει ψυχὴν, ^c αὐτὸ δ' οὐκ ἄνευ ^d φυσικῆς
 ὑπάρχει θερμότητος, ὥσπερ εἶπομεν, τῷς μὲν φυτοῖς ἡ
 διὰ ^e τῆς τροφῆς καὶ τοῦ περιέχοντος ἱκανὴ γίνεται βοήθεια
 2 πρὸς τὴν τοῦ φυσικοῦ θερμοῦ σωτηρίαν. Καὶ γὰρ ἡ τροφή
 ποιεῖ κατάψυξιν ^f εἰσιούσα, καθάπερ καὶ τοῖς ἀνθρώποις τὸ
 πρῶτον ^g προσενεγκαμένοις· αἱ δὲ νηστεῖαι θερμαίνουσι καὶ
^h δίψας ποιοῦσιν· ἀκίνητος γὰρ ὢν ὁ ἀὴρ αἰεὶ θερμαίνεται,
 τῆς δὲ τροφῆς εἰσιούσης ⁱ καταψύχει κινούμενος, ^k ἕως ἂν
 3 λάβῃ τὴν πέψιν. ^l Ἐὰν δὲ ^m ἡ τὸ περιέχον ⁿ ὑπερβάλλῃ
 ψυχρότητι διὰ τὴν ὥραν, ἰσχυρῶν ^o γινομένων πάλγων, ἐξαυ-

ⁿ δὲ] τε M.Z. ^o λαμβάνειν S. ^p γὰρ om. Z. ^q παραπεπωμα-
 σμένοι L. ^r εἰάν P. ^s πεπυρωμένα L. ^t δὲ κρύψις L.S. ^v ὅτε γὰρ
 ἀποπνεῖ M.Z. ^w ἀντιφράττειν τῷ πέριξ M. ^x πρὸς τὸ μὴ] διὰ τὸ M.Z.
^y αὐτοῦ S. ^z ἐκκρυπτομένῳ S. ^a ἀποπνιγομένῳ L. ^b εἴρηται καὶ ἐν
 M.P.S. ^c τοῦτο M.Z., αὐτῇ S. ^d φύσεως P.S. ^e τῆς τροφῆς] γῆς
 M.Z., τροφῆς P. ^f εἰσιούσα—ἀνθρώποις om. M.P.S.Z. ^g εἰσενεγκα-
 μένοις L. ^h δίψαν M. ⁱ καταψύχεται L. ^k ἕως om. Z. ^l ἂν L.
^m ἡ om. M.Z. ⁿ ὑπερβάλλῃ S.Z. ^o γενομένων P.

αίνεται, ^p ἢ τοῦ θέρους ἰσχυρὰ συμβαίνει καύματα καὶ μὴ
δύνηται τὸ σπώμενον ἐκ τῆς γῆς ὑγρὸν καταψύχειν, φθείρε-
ται μαραινόμενον τὸ θερμόν, καὶ λέγεται σφακελίζειν καὶ
^q ἀσπρόβλητα γίνεσθαι τὰ δένδρα περὶ τοὺς καιροὺς τούτους.
Διὸ καὶ γένη τινὰ λίθων ταῖς ρίζαις ^r ὑποβάλλουσι καὶ ὕδωρ ⁴
ἐν ἀγγείοις, ὅπως αἱ ρίζαι ψύχωνται τῶν φυτῶν. Τῶν δὲ
ζώων ἐπεὶ τὰ μὲν ἐστὶν ἔνυδρα τὰ δ' ἐν τῷ ἀέρι ποιεῖται τὴν
διαίταν, ^s ἐκ τούτων καὶ διὰ τούτων πορίζεται τὴν κατάψυξιν,
τὰ μὲν τῷ ὕδατι τὰ δὲ τῷ ἀέρι. Τίνα δὲ τρόπον καὶ πῶς,
λεκτέον ^t ἐπιστήσασι τὸν ^v λόγον ^w μᾶλλον.

Περὶ ^x γὰρ ἀναπνοῆς ὀλίγοι μὲν τινες τῶν ^y πρότερον ¹
φυσικῶν εἰρήκασιν· ^z τίνος μέντοι χάριν ὑπάρχει τοῖς ζώοις,
οἱ μὲν οὐδὲν ἀπεφήναντο, οἱ δὲ εἰρήκασιν μὲν, οὐ καλῶς δ'
εἰρήκασιν ἄλλ' ἀπειροτέρως τῶν συμβαινόντων. Ἔτι δὲ
πάντα τὰ ζῷα φασιν ἀναπνεῖν· τοῦτο δ' οὐκ ἔστιν ἀληθές.
^v Ὅστ' ἀναγκαῖον περὶ τούτων ^a πρῶτον ἐπελθεῖν, ^b ὅπως μὴ ²
δοκῶμεν ἀπόντων ^c κενὴν κατηγορεῖν. Ὅτι μὲν οὖν ὅσα
^d πλεύμονα ἔχει τῶν ζώων, ἀναπνεῖ πάντα, φανερόν. Ἀλλὰ
καὶ ^e τούτων αὐτῶν ὅσα μὲν ἄναιμον ἔχει ^f τὸν πλεύμονα καὶ
σομφόν, ἥττον δέονται τῆς ἀναπνοῆς· διὸ πολὺν χρόνον ^g ἐν
τοῖς ὕδασι ^h δύναται ⁱ διαμένειν παρὰ τὴν τοῦ σώματος
ἰσχύν. Τὸν δὲ πλεύμονα σομφὸν ἔχει πάντα τὰ ὠτοκοῦν-
³ τα, οἷον τὸ τῶν βατράχων γένος. Ἔτι δὲ ^k αἱ ^l ἐμύδες τε
^m καὶ ⁿ χελῶναι πολὺν χρόνον μένουσιν ἐν τοῖς ὑγροῖς· ὁ γὰρ
πλεύμων ὀλίγην ἔχει θερμότητα· ὀλίγαιμον ^o γὰρ ^p ἔχουσιν
^o αὐτόν· ἐμφυσώμενος οὖν αὐτὸς τῇ κινήσει καταψύχει καὶ

^p ἢ τοῦ θερμοῦ ἰσχύς. ἂν δὲ συμβαίνει M.Z. ^q ἀπρόβλητα γίνεται
M.Z. ^r ὑπερβάλλουσι S. ^s ἐκ τούτων διὰ τοῦτο π. M.Z. ^t ἐπίστα-
σιν S. ^v τρόπον M. ^w μᾶλλον om. P. ^x γὰρ] οὖν S. ^y προτέρων L.
^z τίνος μέντοι χάριν] καὶ τοῦ χάριν οὐδὲν M.Z. τίνος δὲ χάριν L. ^a πρῶ-
τον om. S. ^b ὅπως] ὥς L. ^c κενῶς L. μόνον M.Z. ^d πλεύμ—hic et
posthac Z: nam L.M.P.S. πνεύμ—. ^e τούτῳ καὶ τῶν P. ^f καὶ σομ-
φὸν τὸν πνεύμονα S. ^g ἐν τοῖς ὕδασι om. L.P.S. ^h δύναται L. ⁱ μέ-
νειν περὶ S. ^k αἱ om. M.Z. ^l μύδες L.M.P. μύες S. ^m καὶ αἱ χ. S.
ⁿ χελῶναι καὶ ὕδροι π. M.Z. ^o γὰρ et αὐτόν om. S. ^p ἔχει L.

4 ποιεῖ διαμένειν πολὺν χρόνον. Ἐὰν ^q μέντοι βιάζηται τις λίαν ^r κατέχων πολὺν χρόνον, ἀποπνίγονται πάντα· οὐδὲν γὰρ τῶν τοιούτων δέχεται ^s τὸ ὕδωρ ὥσπερ οἱ ^t ἰχθύς. Τὰ δ' ἔναιμον ἔχοντα ^v τὸν πλεύμονα ^w πάντα μᾶλλον δεῖται τῆς ἀναπνοῆς διὰ τὸ πλῆθος τῆς θερμότητος· τῶν δ' ἄλλων ὅσα μὴ ἔχει πλεύμονα, οὐδὲν ἀναπνεῖ.

2 Δημόκριτος ^x μὲν οὖν ὁ Ἀβδηρίτης καὶ τινες ἄλλοι τῶν ^y περὶ ἀναπνοῆς εἰρηκότων οὐδὲν περὶ τῶν ἄλλων διωρίκασιν ζώων, εἰκόσιν μέντοι λέγειν ὡς πάντων ἀναπνεόντων. Ἀναξαγόρας δὲ καὶ Διογένης, πάντα φάσκοντες ἀναπνεῖν, περὶ τῶν ἰχθύων καὶ τῶν ^z ὀστρεῶν λέγουσι τίνα τρόπον ἀναπνεύουσιν. Καὶ φησιν Ἀναξαγόρας ^a μὲν, ὅταν ἀφῶσι τὸ ὕδωρ διὰ τῶν βραγχίων, ^b τὸν ἐν τῷ στόματι γινόμενον ἀέρα ἔλκοντας ἀναπνεῖν τοὺς ἰχθύς· οὐ γὰρ ^c εἶναι κενὸν οὐδέν· Διογένης δ' ὅταν ἀφῶσι τὸ ὕδωρ διὰ τῶν βραγχίων, ἐκ τοῦ περὶ τὸ στόμα περιεστῶτος ^d ὕδατος ἔλκειν τῷ κενῷ τῷ ^e ἐν τῷ στόματι τὸν ἀέρα, ὡς ἐνόντος ἐν τῷ ὕδατι ἀέρος. Ταῦτα ³ δ' ἐστὶν ἀδύνατα. Πρῶτον μὲν γὰρ τὸ ἥμισυ τοῦ πράγματος ἀφαιροῦσι, διὰ τὸ τὸ κοινὸν ἐπὶ θατέρου λέγεσθαι ^f μόνον. Ἀναπνοὴ γὰρ καλεῖται, ταύτης δὲ τὸ μὲν ^g ἐκπνοὴ ἐστὶ τὸ δ' εἰσπνοή· περὶ ἧς οὐθὲν λέγουσι, τίνα τρόπον ⁴ ἐκπνεύουσιν τὰ τοιαῦτα ^h τῶν ζώων. Οὐδ' ἐνδέχεται αὐτοῖς εἰπεῖν· ὅταν γὰρ ⁱ ἀναπνεύσωσι, ταύτῃ ἢ ἀνέπνευσαν πάλιν δεῖ ἐκπνεῖν, καὶ τοῦτο ^k ποιεῖν αἰὲν ^l παραλλάξ, ὥστε ^m συμβαίνει ἅμα δέχεσθαι τὸ ⁿ ὕδωρ κατὰ ^o τὸ στόμα καὶ ἐκπνεῖν.

^q μέντοι] οὖν M.Z, οὖν μέντοι S. ^r πολὺν χρόνον κατέχων P. ^s τὸ om. S. ^t ἰχθύες M.P.Z. ^v τὸν om. M.P.Z. ^w πάντα om. L. ^x μὲν οὖν] δὲ L. ^y περὶ τῆς ἀναπνοῆς M.P.Z. ^z ὀστρεῶν M.Z. ^a μὲν om. M.Z. ^b τῶν P. τὸν—βραγχίων om. M.Z. ^c κενὸν οὐδὲν εἶναι P. ^d ὕδατος om. M.Z. ^e ἐν] ἐπὶ P. ^f μόνου S. ^g ἐστὶν εἰσπνοὴ τὸ δ' ἐκπνοὴ Z. ἐστὶ om. L. ^h τῶν ζώων om. P. ⁱ ἀναπν.—καὶ] ἀναπνεύσωσιν πάλιν ταύτῃ ἀναπνεύσαντα διεκπνεῖ καὶ M.Z. ^k ποιεῖ αἰὲν Z, αἰὲν ποιεῖν M. ^l παραλλάξ καὶ ποιοῦσιν ὥστε L.S, παραλλάξ ἅμα δὲ ἀφέντας ἀνάγκη τὸ ὕδωρ διὰ τῶν βραγχίων δέχεσθαι τὸ θύραθεν καὶ ταύτησ (ταύτῃ Z, ταύτῃ εἰ i.) παραλλάξ ποιοῦσιν ὥστε M.Z.i. ^m συμβαίνει M.Z. ⁿ ὕδωρ καὶ κατὰ M. ^o τὸ om. S.Z.

^αΑνάγκη δ' ^ρἀπαντῶντα ἐμποδίζειν θάτερον θατέρω. Εἴτα ⁵ ὅταν ^qἀφῶσι τὸ ὕδωρ, τότε ἐκπνέουσι κατὰ ^ρτὸ στόμα ἢ κατὰ τὰ βράγχια, ὥστε συμβαίνει ἅμα ἐκπνεῖν καὶ ἀναπνεῖν· τότε γάρ φασιν αὐτὸ ἀναπνεῖν. ^υἈμα δ' ^ςἀναπνεῖν καὶ ἐκπνεῖν ἀδύνατον. ^ωὩστ' εἰ ἀνάγκη τὰ ἀναπνέοντα ἐκπνεῖν καὶ εἰσπνεῖν, ἐκπνεῖν δὲ μὴ ἐνδέχεται μηδὲν αὐτῶν, φανερόν ὥς οὐδ' ^τἀναπνεῖ ^υαὐτῶν οὐδέν.

^υἘτι δὲ τὸ φάναι τὸν ἀέρα ἔλκειν ἐκ τοῦ στόματος ^ω ἢ ³ ἐκ τοῦ ὕδατος διὰ τοῦ στόματος ἀδύνατον· οὐ γὰρ ^xἔχουσιν ἀρτηρίαν διὰ τὸ πλεύμονα μὴ ἔχειν, ἀλλ' εὐθὺς ^υ ἢ κοιλία πρὸς τῷ στόματί ἐστιν, ὥστ' ἀναγκαῖον τῇ κοιλίᾳ ἔλκειν. Τοῦτο δὲ καὶ ^zτὰλλα ἐποίει ζῶα· νῦν δὲ οὐ ποιοῦσιν. Καὶ ἐκεῖνα δ' ἔξω τοῦ ὑγροῦ ὄντα ἐπιδήλως ἂν ^ααὐτὸ ἐποίει· φαίνεται δ' οὐ ποιοῦντ' αὐτό. ^υἘτι πάντων τῶν ἀναπνεόντων ² καὶ ἐλκόντων ^βτὸ πνεῦμα ὁρῶμεν γινομένην ^γκίνησιν τινα τοῦ μορίου τοῦ ἔλκοντος, ἐπὶ δὲ τῶν ἰχθύων οὐ ^δσυμβαῖνον· οὐδὲν γὰρ φαίνονται κινούμενες τῶν περὶ τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ^ε ἢ τὰ βράγχια μόνον, καὶ ἐν τῷ ὑγρῷ καὶ εἰς τὸ ξηρὸν ^ςἐκπνεύοντες, ὅταν ^ςσπαίρωσιν. ^υἘτι ὅταν ἀποθνήσκη πνιγόμενα ³ ^hἐν τοῖς ὑγροῖς πάντα τὰ ἀναπνέοντα, γίνονται πομφόλυγες τοῦ πνεύματος ἐξιόντος βιαίως, οἷον ἐάν τις βιάζεται χελώνας ἢ βατράχους ἢ ⁱτι ἄλλο τῶν τοιούτων γενῶν· ἐπὶ δὲ τῶν ἰχθύων οὐ συμβαίνει πειρωμένοις πάντα τρόπον, ὥς οὐκ ἐχόντων ^kπνεῦμα θύραθεν οὐθέν. ^υὈν τε τρόπον ¹λέγουσι γίνε- ⁴σθαι τὴν ἀναπνοὴν αὐτοῖς, ἐνδέχεται καὶ τοῖς ἀνθρώποις οὐ-σιν ἐν τῷ ὑγρῷ ^mσυμβαίνειν· εἰ γὰρ καὶ οἱ ἰχθύες ἔλκουσιν ἐκ τοῦ πέριξ ὕδατος ⁿτῷ στόματι, ^οδιὰ τί τοῦτο οὐκ ἂν

^ρ ἀπάντων τὸ M. ^q ἀφίωσι M.Z. ^ρ τὰ στόματα L.P, στόματος S. ^ς ἀναπνεῖν καὶ ἐκπνεῖν Z. ^τ ἀναπνεῖν M.P.S.Z. ^υ οὐθέν αὐτῶν P. ^ω ἢ—στόματος om. M.Z. ^x ἔχει L. ^υ ἢ om. L. ^z τὰλλα] πόλλ' Z. ^α αὐτὰ M.P. ^β τὸν πνεύμονα P. ^γ τινα κίνησιν M.P.Z. ^δ συμβαίνει P. ^ε ἢ om. M.Z. ^ς ἐμπνεύοντες L.M.P.Z. ^ς ἀσπαρίζωσιν L.P.S. ^h ἐν om. M.Z. ⁱ ἄλλο τι L.P. ^k πνεῦμα—λέγουσι] πνεῦσιν M.Z. ¹ λέγουσι διὰ τοῦτο οὐ γίνεσθαι S. ^m συμβαίνει M.Z, omisso εἰ. ⁿ τῷ στόματι om. M.Z. ^ο διὰ τί τοῦτο οὐκ ἂν] τοῦτο καὶ Z, καὶ M.S.

Ῥ ποιοῖμεν καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰλλα ζῶα; Καὶ τὸν ἐκ τοῦ
 5 στόματος δ' ἂν ^q ἔλκοιμεν ὁμοίως τοῖς ἰχθύσιν. Ὡστ' εἴπερ
 κακεῖνα ἦν δυνατά, καὶ ταῦτ' ^r ἂν ἦν· ἐπεὶ δ' οὐκ ἔστι, δῆλον
 ὡς οὐδ' ἐπ' ἐκείνων ἐστίν. Πρὸς δὲ τούτοις διὰ τίν' αἰτίαν
 ἐν τῷ ἀέρι ἀποθνήσκουσι ^s καὶ ^t φαίνονται ἀσπαρίζοντα ὥσπερ
 τὰ πνιγόμενα, ^v εἴπερ ἀναπνέουσιν; Οὐ γὰρ ^w δὴ τροφῆς γε
 6 ἐνδεία τοῦτο πάσχουσιν. Ἦν ^x γὰρ λέγει Διογένης αἰτίαν,
 εὐήθης· φησὶ γὰρ ὅτι τὸν ἀέρα πολὺν ἔλκουσι λίαν ἐν τῷ
 ἀέρι, ἐν δὲ τῷ ὕδατι μέτριον, ^y καὶ διὰ τοῦτ' ἀποθνήσκειν.
 Καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν πεζῶν ἔδει δυνατόν εἶναι τοῦτο συμβαίνειν·
 νῦν δ' ^z οὐδὲν τῷ σφόδρα ἀναπνεῦσαι ἀποπνίγεται ^a πεζὸν
 7 ζῶον. Ἔτι δ' εἰ πάντα ἀναπνεῖ, ^b δῆλον ὅτι καὶ τὰ ἔντομα
 τῶν ζώων ἀναπνεῖ· φαίνεται δ' αὐτῶν ^c πολλὰ διατεμνόμενα
 ζῆν, οὐ μόνον εἰς δύο μέρη ἀλλὰ καὶ εἰς πλείω, οἷον αἱ κα-
 λούμεναι σκολόπενδραι· ^d ἂ πῶς ἢ ^e τίνι ἐνδέχεται ἀναπνεῖν;
 8 Αἷτιον δὲ μάλιστα τοῦ μὴ λέγεσθαι περὶ αὐτῶν καλῶς τό
^f τε τῶν μορίων ἀπείρους εἶναι τῶν ἐντός, ^g καὶ μὴ λαμβάνειν
 ἔνεκά τινος τὴν φύσιν ^h πάντα ποιεῖν· ζητοῦντες γὰρ τίνος
 ἔνεκα ἡ ἀναπνοὴ τοῖς ζώοις ὑπάρχει, καὶ ἐπὶ τῶν μορίων
 τοῦτ' ἐπισκοποῦντες, οἷον ἐπὶ ⁱ βραγχίων καὶ πλεύμονος, εὗρον
 ἂν θάττον τὴν αἰτίαν.

4 Δημόκριτος δ' ὅτι μὲν ἐκ τῆς ἀναπνοῆς συμβαίνει τι τοῖς
 ἀναπνέουσι ^k λέγει, φάσκων κωλύειν ἐκθλίβεσθαι τὴν ψυχὴν·
 οὐ μέντοι ὡς τούτου γ' ἔνεκα ^l ποιήσασαν τοῦτο τὴν φύσιν
 οὐθὲν εἴρηκεν· ὅλως γὰρ ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι φυσικοί, καὶ
 2 οὗτος οὐθὲν ἄπτεται τῆς τοιαύτης αἰτίας. Λέγει δ' ὡς ἡ
 ψυχὴ καὶ τὸ θερμὸν ταῦτόν τὰ πρῶτα σχήματα τῶν σφαι-
 ροειδῶν. ^m συγκρινομένων οὖν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ περιέχοντος

Ῥ ποιοῦμεν M.Z. ^q ἔλκομεν M, ἔλκοιεν L.P. et corr. Z. ^r ἂν
 om. L. ^s καὶ] καὶ οὐ M. ^t φαίνεται L.S. ^v ἄπερ S. εἴπερ—πάσχου-
 σιν om. L. ^w δὴ om. P. ^x λέγει γὰρ P, γὰρ τέγουν S. ^y καὶ ante
 διὰ om. M.Z. ^z οὐδὲν ἐν τῷ M.Z. ^a ζῶον πεζόν P. ^b δῆλον ὅτι post
 ζώων P. ^c διατεμνόμενα πολλὰ P. ^d ἂ πῶς] ὅπως M.Z. ^e τίσιν L.
^f τε om. L.P.S. ^g καὶ τὸ μὴ M.Z. ^h πάντα ποιεῖν om. M.Z.
ⁱ βραγχίου L. ^k φάσκει λέγων P. ^l τοῦτο ποιήσασαν S. ^m ἐκκρινο-
 μένων L.

ἐκθλίβοντος, βοήθειαν γίνεσθαι τὴν ἀναπνοὴν φησιν. Ἐν ³ γὰρ τῷ ἀέρι πολλὸν ἀριθμὸν εἶναι τῶν τοιούτων ἃ καλεῖ ἐκεῖνος νοῦν καὶ ψυχὴν. ⁿ ἀναπνέοντος οὖν καὶ εἰσιόντος τοῦ ἀέρος ^o συνεισιόντα ^p ταῦτα, καὶ ^q ἀνείργοντα ^r τὴν θλίψιν, ^s κωλύειν τὴν ἐνούσαν ἐν τοῖς ζώοις διέναι ψυχὴν. Καὶ διὰ ⁴ τοῦτο ^t ἐν τῷ ἀναπνεῖν καὶ ἐκπνεῖν εἶναι τὸ ζῆν καὶ ^v τὸ ἀποθνήσκειν. ὅταν γὰρ κρατῇ τὸ περιέχον συνθλίβον, καὶ μηκέτι θύραθεν εἰσιὼν ^w δύνηται ^x ἀνείργειν, μὴ ^y δυναμένου ἀναπνεῖν, ^z τότε συμβαίνειν τὸν θάνατον τοῖς ζώοις· εἶναι γὰρ τὸν θάνατον τὴν τῶν τοιούτων ^a σχημάτων ἐκ τοῦ σώματος ἔξοδον ἐκ ^b τῆς τοῦ περιέχοντος ἐκθλίψεως. Τὴν δ' ⁵ αἰτίαν διὰ τί ποτε πᾶσι μὲν ἀναγκαῖον ^c ἀποθανεῖν, οὐ μέντοι ὅτε ἔτυχεν ἀλλὰ κατὰ φύσιν μὲν γήρα, βία ^d δὲ παρὰ φύσιν, οὐθὲν δεδήλωκεν. ^e Καίτοι ἐχρῆν, ἐπεὶ ὅτε μὲν φαίνεται τοῦτο γινόμενον, ὅτε δ' οὐ φαίνεται, ^f πότερον τὸ αἷτιον ἔξωθὲν ἐστίν ἢ ἐντός. Οὐ λέγει ^g δὲ οὐδὲ περὶ τῆς ⁶ ἀρχῆς τοῦ ἀναπνεῖν τί τὸ αἷτιον, πότερον ^h ἔσωθεν ἢ ἔξωθεν. ⁱ οὐ γὰρ δὴ ὁ ^k θύραθεν νοῦς τηρεῖ τὴν βοήθειαν, ἀλλ' ἔσωθεν ἢ ἀρχὴ τῆς ἀναπνοῆς γίνεται καὶ τῆς κινήσεως, οὐχ ὥς βιαζομένου τοῦ περιέχοντος. ^l Ἀτοπον δὲ καὶ τὸ ἅμα τὸ περιέχον συνθλίβειν καὶ ^m εἰσιὼν διαστέλλειν. ⁿ Ἀ μὲν οὖν εἴρηκε ⁿ καὶ ὥς, σχεδὸν ταῦτ' ἐστίν. Εἰ δὲ δεῖ νομίζειν ⁷ ἀληθῆ εἶναι τὰ πρότερον λεχθέντα καὶ μὴ πάντα τὰ ζῶα ἀναπνεῖν, οὐ περὶ παντὸς θανάτου τὴν αἰτίαν ὑποληπτέον εἰρησθαι ταύτην, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν ἀναπνεόντων. Οὐ μὲν οὐδ' ἐπὶ τούτων καλῶς. Δῆλον δ' ἐκ τῶν συμβαινόντων καὶ τῶν τοιούτων ὧν ἔχομεν πάντες πείραν. ^o Ἐν γὰρ ταῖς ⁸

ⁿ ἀναπνέοντες P. ^o συνιόντα P. ^p ταῦτα om. Z. ^q συνθλίβοντα M, συνειροντα Z. ^r τῇ θλίψει M.Z. ^s κωλύει L.M.P.S.Z. ^t ἐν τῷ] ἐκ τοῦ L. ^v τὸ post καὶ om. M.Z. ^w δύναται M.S.Z. ^x ἐνεργεῖν M.Z. ^y δυναμένου δ' ἀναπνεῖν M.S.Z. ^z τότε συμβαίνει L, τότε ξυμβαίνειν S, ξυμβαίνειν τότε M.Z. ^a σωμάτων M.Z. ^b τῆς om. M.Z. ^c ἀποθνήσκειν Z. ^d δὲ παρὰ] δ' οὐ κατὰ P. ^e καίτοι γ' ἐχρῆν L. ^f πότερον δὲ τὸ P. ^g δὲ om. P. ^h ἔξωθεν ἢ ἐνδοθεν M.Z. ⁱ οὐδὲ γὰρ δὴ M.Z, οὐδὲ γὰρ L.P. ^k θύραζε L. ^l ἀτοπον—περιέχον om. M.Z. ^m ἴσον M, εἰσω Z. ⁿ καὶ ὥς om. L. ^o ἐν τε γὰρ M.S.Z.

ἀλέαις θερμαινόμενοι μᾶλλον ^p καὶ τῆς ἀναπνοῆς μᾶλλον δεόμεθα καὶ ^q πυκνότερον ἀναπνέομεν πάντες· ὅταν δὲ ^r τὸ περίξ ἢ ψυχρὸν καὶ συνάγῃ καὶ συμπηγνύῃ τὸ σῶμα, κατέ-
⁹ χειν συμβαίνει τὸ πνεῦμα. Καίτοι τότε ἔχρῃν ^s τὸν θύρα-
 θεν εἰσιόντα κωλύειν τὴν σύνθλιψιν. Νῦν δὲ γίνεται τού-
 ναντίον· ὅταν γὰρ πολὺ λίαν ἀθροισθῇ τὸ θερμὸν μὴ ἐκ-
 πνεόντων, τότε ^t δέονται τῆς ἀναπνοῆς· ἀναγκαῖον ^v δ' εἰσ-
 πνεύσαντας ἀναπνεῖν. Ἀλεάζοντες δὲ πολλάκις ἀναπνέ-
 ουσιν, ὡς ἀναψύξεως χάριν ἀναπνέοντες, ^w ὅτε τὸ λεγόμενον
 ποιεῖ πῦρ ἐπὶ πῦρ.

- 5 Ἡ δ' ἐν τῷ Τιμαίῳ γεγραμμένη περίωσις περί τε τῶν
 ἄλλων ζώων οὐδὲν διώρικε τίνα τρόπον αὐτοῖς ἢ τοῦ θερμοῦ
 γίνεται σωτηρία, πότερον τὸν αὐτὸν ἢ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν·
 εἰ μὲν γὰρ μόνοις τὸ τῆς ἀναπνοῆς ὑπάρχει τοῖς πεζοῖς,
^x λεκτέον τὴν αἰτίαν τοῦ μόνοις· εἰ δὲ ^y καὶ τοῖς ἄλλοις, ὁ δὲ
 τρόπος ἄλλος, ^z καὶ περὶ τούτου διοριστέον, εἴπερ δυνατόν
² ^a ἀναπνεῖν πᾶσιν. Ἔστι δὲ καὶ πλασματώδης ὁ τρόπος τῆς
 αἰτίας. Ἐξιόντος γὰρ ^b ἔξω τοῦ θερμοῦ διὰ τοῦ στόματος,
 τὸν περιέχοντα ὠθούμενον ^c ἀέρα φερόμενον ^d ἐμπίπτειν ^e εἰς
 τὸν αὐτὸν τόπον φησὶ διὰ μανῶν οὐσῶν τῶν σαρκῶν, ὅθεν τὸ
 ἐντὸς ἐξήει θερμόν, διὰ τὸ μηδὲν εἶναι κενὸν ἀντιπερισταμέ-
 νων ἀλλήλοις· θερμανθέντα δὲ πάλιν ἐξιέναι κατὰ τὸν αὐτὸν
 τόπον, καὶ περιωθεῖν εἴσω διὰ τοῦ στόματος τὸν ἀέρα τὸν
 ἐκπίπτοντα θερμόν· καὶ τοῦτο ^f δὴ διατελεῖν αἰεὶ ποιούντας,
³ ἀναπνέοντάς τε καὶ ἐκπνέοντας. Συμβαίνει δὲ τοῖς οὕτως
 οἰομένοις πρότερον τὴν ^g ἐκπνοὴν γίνεσθαι τῆς εἰσπνοῆς.
^h Ἔστι δὲ τούναντίον. Σημεῖον δέ· γίνεται μὲν γὰρ ἀλλή-
 λους ταῦτα παρ' ἄλληλα, τελευτῶντες δὲ ⁱ ἐκπνέουσιν, ὥστ'
⁴ ἀναγκαῖον εἶναι τὴν ἀρχὴν ^k εἰσπνοήν. Ἔστι δὲ τὸ τίνος

^p καὶ ante θερμ. M.Z. ^q πυκνότερα S. ^r τὸ om. S. ^s τὸ θύραθεν
 εἰσγόν M.Z. ^t δέον P. ^v δ' ἔστι νεύσαντας M.Z. ^w ὅτε καὶ τὸ L.
^x τεκτέον S. ^y καὶ om. M.Z. ^z καὶ τὸ περὶ M.Z. ^a ἀναπνεῖν om. L.
^b ἔξω om. L. ^c ἀέρα φερ.] ἀναφερ. S. ^d ἐπιπίπτειν Z. ^e φησὶν εἰς
 τὸν αὐτὸν τόπον L. ^f δὴ om. L. ^g εἰσπνοὴν γίν. τῆς ἐκπνοῆς L.S.
^h ἔστι δὲ τούναντίον om. L.P.S. ⁱ ἐκπνέουσιν S, ἀναπνέουσιν M.Z.
^k ἐκπνοήν M.Z.

ἔνεκα ταῦθ' ὑπάρχει τοῖς ζώοις (λέγω δὲ ¹ τὸ ἀναπνεῖν καὶ τὸ ἐκπνεῖν) οὐθὲν εἰρήκασιν οἱ τοῦτον τὸν τρόπον λέγοντες, ἀλλ' ὡς περὶ συμπτώματός τινος ἀποφαίνονται μόνον. Καίτοι γε κύρια ταῦθ' ὁρῶμεν τοῦ ζῆν καὶ τελευτᾶν· ὅταν γὰρ ἀναπνεῖν μὴ δύνωνται, τότε συμβαίνει γίνεσθαι τὴν φθορὰν τοῖς ἀναπνέουσιν. Ἔτι δὲ ἄτοπον τὸ τὴν μὲν τοῦ ⁵ θερμοῦ διὰ τοῦ στόματος ἔξοδον καὶ πάλιν εἴσοδον ^m μὴ λανθάνειν ἡμᾶς, τὴν δ' εἰς τὸν θώρακα τοῦ πνεύματος εἴσοδον καὶ πάλιν θερμανθέντος ἔξοδον λανθάνειν. Ἄτοπον δὲ καὶ τοῦ θερμοῦ τὴν ἀναπνοὴν εἴσοδον εἶναι. Φαίνεται γὰρ τοῦ- ⁶ ναντίον· τὸ ⁿ μὲν γὰρ ἐκπνεόμενον ^o εἶναι θερμόν, τὸ δ' εἰσπνεόμενον ψυχρόν. Ὅταν δὲ θερμόν ᾖ, ἀσθμαίνοντες ἀναπνέουσιν· διὰ γὰρ τὸ μὴ καταψύχειν ἱκανῶς τὸ εἰσιόν ^p πολλάκις τὸ πνεῦμα συμβαίνει σπᾶν.

Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τροφῆς ^q γε χάριν ὑποληπτέον γίνεσθαι ⁶ τὴν ἀναπνοήν, ὡς τρεφομένου τῷ πνεύματι τοῦ ἐντὸς πυρός, καὶ ἀναπνέοντος μὲν ὥσπερ ἐπὶ πῦρ ὑπέκκαυμα ὑποβάλλεσθαι, τραφέντος δὲ ^s τοῦ πυρός γίνεσθαι τὴν ἐκπνοήν. Ταῦτα ² γὰρ ἐρουῦμεν πάλιν καὶ πρὸς τοῦτον τὸν λόγον ^t ἅπερ πρὸς τοὺς ἔμπροσθεν· καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων ἐχρῆν τοῦτο συμβαίνειν ἢ τὸ ἀνάλογον τούτῳ· πάντα γὰρ ἔχει θερμότητα ζωτικήν. Ἐπειτα καὶ τὸ γίνεσθαι ^v τὸ θερμόν ἐκ τοῦ ³ πνεύματος τίνα ^w χρὴ τρόπον λέγειν, πλασματώδες ^x ὄν· μάλλον ^y γὰρ ἐκ τῆς τροφῆς τοῦτο γινόμενον ὁρῶμεν. ^z Συμβαίνει ^a τε κατὰ ^b ταῦτόν δέχεσθαι τὴν τροφήν καὶ τὸ περίττωμα ^c ἀφιέναι· τοῦτο δ' ἐπὶ τῶν ἄλλων οὐχ ὁρῶμεν γινόμενον.

Λέγει δὲ περὶ ἀναπνοῆς καὶ Ἐμπεδοκλῆς, οὐ μέντοι τίνος ⁷ γ' ἔνεκα, οὐδὲ περὶ πάντων τῶν ζώων οὐδὲν ποιεῖ δηλόν, εἴτε

¹ τό τε ἀν. L. ^m μὴ—εἴσοδον om. M.Z. ⁿ μὲν om. M.S.Z.
^o εἶναι om. M. ^p πολλ. πνεῦμα συμβαίνει πᾶν P. ^q τε M.Z. ^r περ om. M.
^s τοῦ πυρός om. M.Z. ^t ἅπερ καὶ πρὸς M.Z. ^v τὸ ante θ. om. L.M.Z. ^w τρόπον χρὴ M.Z. ^x ὄν om. L.P.S. ^y γὰρ om. P.
^z συμβαίνειν P.S. ^a τε] τὸ L, δὲ M.P.Z. ^b τοῦτο L.P.S. ^c ἀφιέναι· τοῦτο γὰρ γινόμενον ὁρῶμεν· τοῦτο M.Z.

ἀναπνέουσιν εἴτε μή. Καὶ περὶ τῆς διὰ τῶν μυκτήρων ἀναπνοῆς ^dλέγων οἴεται καὶ περὶ τῆς κυρίας λέγειν ἀναπνοῆς. ²Ἔστι γὰρ ^eκαὶ διὰ τῆς ἀρτηρίας ^fἐκ τῶν στηθῶν ^gἡ ἀναπνοή, καὶ ἡ διὰ τῶν μυκτήρων· αὐτοῖς δὲ χωρὶς ἐκείνης οὐκ ἔστιν ἀναπνεῦσαι τοῖς μυκτήρσιν. Καὶ τῆς μὲν διὰ τῶν μυκτήρων ^hγυνομένης ⁱἀναπνοῆς στερισκόμενα τὰ ζῶα ^kοὐδὲν πάσχουσι, τῆς δὲ κατὰ τὴν ἀρτηρίαν ἀποθνήσκουσιν. ³Καταχρῆται γὰρ ἡ φύσις ἐν παρέργῳ τῇ διὰ τῶν μυκτήρων ἀναπνοῇ πρὸς τὴν ὁσφρησιν ^lἐν ἐνίοις τῶν ζώων· διόπερ ὁσφρήσεως μὲν σχεδὸν μετέχει πάντα ^mτὰ ζῶα, ⁿἔστι δ' οὐ πᾶσι τὸ αὐτὸ αἰσθητήριον. Εἴρηται δὲ περὶ αὐτῶν ἐν ἐτέροις σαφέστερον. Γίνεσθαι δέ φησι τὴν ἀναπνοὴν καὶ ἐκπνοὴν διὰ τὸ φλέβας εἶναι τινας, ἐν αἷς ^oἔνεστι μὲν αἷμα, οὐ μέντοι πλήρεις εἰσὶν αἵματος, ἔχουσι δὲ πόρους εἰς τὸν ἔξω αέρα, τῶν μὲν τοῦ σώματος μορίων ἐλάττους, τῶν δὲ τοῦ αέρος μείζους· ^pδιὸ τοῦ αἵματος πεφυκότος ^qκινεῖσθαι ἄνω καὶ κάτω, ^rκάτω μὲν φερομένου εἰσρεῖν τὸν αέρα καὶ γίνεσθαι ἀναπνοήν, ^sἄνω δ' ἰόντος ^tἐκπίπτειν θύραζε καὶ γίνεσθαι τὴν ἐκπνοήν, παρεικάζων τὸ συμβαῖνον ταῖς κλεψύδραις.

⁵ Ὡδε δ' ἀναπνεῖ ^vπάντα καὶ ἐκπνεῖ. Πᾶσι ^wλίφαιμοι σαρκῶν σύριγγες πύματον κατὰ σῶμα τέτανται, καὶ σφιν ^xἐπὶ στομίοις ^yπυκναῖς τέτρηνται ^zἄλλοξιν ῥινῶν ἔσχατα ^aτέρθρα διαμπερές, ὥστε ^bφόνον ^cμὲν κεύθειν, αἰθέρι δ' ^dεὐπορίην ^eδιόδοισι τετμηῆσθαι. Ἐνθεν ἔπειθ' ^fὁπόταν μὲν ^gἀπαίξῃ ^hτέρειν αἷμα,

^d λέγων—μυκτήρων om. M.Z. ^e καὶ om. P.S. ^f ἐκ] διὰ S. ^g ἡ om. S. ^h γυνομένης M. ⁱ ἀναπνοῆς] ἡς M. et fortasse Z. ^k οὐ M.S.Z. ^l ἐν om. L.P.S. ^m τὰ om. S. ⁿ ἔστι] ἐπεὶ M.Z. ^o ἔστι L. ^p διὸ] καὶ διὰ M.Z. ^q κινεῖσθαι ἄνω καὶ κάτω καὶ ἄνω M.Z. ^r ἄνω M.S.Z. ^s κάτω M.S.Z. ^t ἐκπνεῖν M.Z. ^v πάντως V. ^w λείφαιμοι N.V.n, δῖαιμοι M.i.l. ^x ἐπιστομίοις L.N.P.Q.G^a.H^a, ἐπιστομίαις M.Z.i.l. ^y πυκναῖς M.Z.i.l, πυκνοῖς L.Q.G^a.H^a.f.m.o: ceteri πυκνοῖς. ^z ἄλλοξιν V, δόναξιν M.i.l. ^a τέρθρα L.G^a.H^a. et corr. m.o, lacunam M: ceteri τέθρα, ambiguo V. ^b φόνον M.i.l: ceteri φανόν. ^c μὲν κεύθειν, αἰθέρι] μὲν γ' ἐνθῆναι θέρει M, μὲν γ' αἰθέρι i.l. ^d εὐπορίην L.Q.H^a.f, εὐπνοίαν pr. Z: ceteri εὐπορίαν. ^e διόδοισι S, διόδεσι n. ^f ὅταν L.X.G^a.f. ^g ἀπαίξῃ L.X.G^a.H^a.m.o, ἐπαίξοι corr. i, ἐπάξει pr. i, ἐπάξει l, ἐπάξῃ M. et pr. Z: ceteri ἐπαίξῃ. ^h τέρειν S.

αἰθήρ παφλάζων ⁱ καταβήσεται ^k οἴδματι ^l μάργω,
 εἶτε δ' ἀναθρώσκει, ^m πάλιν ἐκπνεῖ, ὥσⁿ περ ὅταν ^o παῖς
 P κλεψύδρην ^q παίζησι ^r δι' εὐπετέος χαλκοῖο.
 Εὔτε μὲν αὐλοῦ πορθμὸν ἐπ' ^s εὐειδεῖ ^t χερὶ ^v θεῖσα
^w εἰς ὕδατος βάπτῃσι ^x τέρεν δέμας ^y ἀργυφέοιο,
 z οὐδ' ὄγ' ^a ἐς ^b ἄγγος^c δ' ὄμβρος ^d ἐσέρχεται, ἀλλὰ ^e μιν ^f εἴργει
 ἄερος ὄγκος ^g ἔσωθε πεσῶν ^h ἐπὶ τρήματα πυκνά,
ⁱ εἰσόκ' ἀποστεγάσῃ ^k πυνικὸν ῥόον· ^l αὐτὰρ ^m ἔπειτα
 πνεύματος ⁿ ἐλλείποντος ^o ἐσέρχεται P αὔξιμον ὕδωρ.
 Ὡς δ' αὐτως ὅθ' ὕδωρ μὲν ἔχει κατὰ ^q βένθεα χαλκοῦ
 πορθμοῦ ^r χρωσθέντος ^s βροτέω ^t χροῖ ^v ἡδὲ ^v πόροις,
 αἰθήρ δ' ^w ἐκτὸς ^x ἔσω ^y λελειμμένος ὄμβρον ἐρύκει
 ἀμφὶ πύλας ^z ἰσθμοῖο δυσηχέος, ^a ἄκρα ^b κρατύνων,
 εἰσόκε χερὶ ^c μεθῇ· ^d τότε δ' αὖ πάλιν, ἔμπαλιν ἢ πρίν,
 πνεύματος ^e ἐμπύπτοντος ^f ὑπεκθέει ^g αὔξιμον ὕδωρ.
 Ὡς δ' αὐτως τέρεν αἶμα ^h κλαδασσόμενον ⁱ διὰ γυίων
 ὁππότε ^k μὲν παλίνορσον ^l ἐπαίξειε μυχόνδε,

ⁱ καταῖσσεται L.Q.Ga.Ha.f. ^k ὕδατι S. et pr. o. ^l μαργῶ P.S.i.l, μαρθρῶ n. ^m πᾶσιν Ha. ⁿ περ om. n. ^o ταῖς N, incerto V. P κλεψύδρην L.M.P.Q.S.X.Z.Ga.Ha.f.i.l.m.o: ceteri κλεψύδραις. ^q παίζησι i.l, παίζουσι M.Z: ceteri παίζουσα. ^r διυπετέος M.Z.i.l, δι' εὐπετέοις S, δι' εὐπαγέος P. ^s εὐιδεῖ i.l, αειδεῖ M. ^t χερὶ M.N.P. V.Z.m.o. ^v θεῖς M. et pr. Z. et postposito χερὶ i.l. ^w ἐς f, ἄλις M.i.l. ^x τέραν N.n. ^y ἀργυφαιοῖο M.Z, ἀργυφαιοῖο i.l. ^z οὐδ' ὄτ' i.l. et corr. Z, οὐδ' ὅτι M. et pr. Z, οὐδετ' L.N.P.Q.S.V.X.Ga.Ha.f. m.n.o. ^a εἰς M. et pr. Z. ^b ἄγκος f, ἄργος M. et pr. Z. ^c δ' M.N. Q.S.V.Ga.Ha.f.i.l.m.n.o, om. P: vulgo ἔτ'. ^d εἰσέρχεται M.N.P.Q. X.Z.Ga.Ha.f.i.l.m.n.o. ^e μὴν M. et pr. Z. ^f ἔργει V. ^g ἔσωθε M.i.l, ἔσωθεν L.N.Q.S.V.X.Z.Ga.Ha.f.n.o, ἔσωθι P. ^h ἐπεὶ M. ⁱ εἰσόκ' ἀποστεγάσει P.f.m.o, εἰς ὅκ' ἀναστεγάσῃ i.l, εἰς ὅσακαμυστεγάσῃ M. et pr. Z. ^k πυκνὸν Q.Z.Ha.f. ^l αὐτὰρ n. ^m ἐπεὶ Z, ἐπὶ M. ⁿ ἐκλείποντος M.Z.i.l. ^o εἰσέρχεται L.M.N.P.Q.X.Z.Ga.f.i.l.o. P αὔξιμον L.M.Q.Z.Ga.Ha.f.i.l: ceteri αἰσιμον. ^q βένθεος V. ^r χρωσθέντος M.N.P.S.V.Z.i.l.m.n.o. ^s βροτέο o, βροτέα P. ^t χρωῖ ἡδὲ f, χροῖηδε N.P.V.n.o, χροῖηδε M.Z, χροῖηδε δὲ i.l, χερὶ ἡδὲ X. ^v πόρους M.i.l. ^w ἔκτ' ante lacunam n, ἐκ τῶν N.V. ^x ἔσσω M, ἔσωθι i.l. ^y λελειμμένος M.Z, λελειμμένος i.l. ^z ἡθμοῖο P.S.X.Z. ^a ἄηρος V. ^b κραταίνων S, κρατ. ante lacunam n, τιταίνων M.Z.i.l. ^c μεθίη N.V. ^d τότε] τῇ n. ^e ἐκπίπτοντος M.Z.Ga.i.l.n. ^f ὑπεκθέει M.Z.i.l: ceteri ὑπεκθεῖ. ^g αἰγίμον V: ceteri αἰσιμον. ^h κλαδασσώμενον Ga, κλα σόμενον V, κλαδασσομένων Z.i.l. ⁱ διὰ γυίων i.l, διὰ γύων M, διὰ γυῶν n: ceteri δι' ἀγυῶν. ^k μιν V.Z.m.n, om. P. ^l ἐπάξειεν M.Z.

^m αἰθέρος εὐθὺς ῥέυμα ⁿ κατέρχεται ^o οἴδματι θῦον,
εὔτε δ' ^p ἀναθρώσκη, ^q πάλιν ἐκπνέει ἴσον ^r ὀπίσσω.

- 6 Λέγει μὲν οὖν ταῦτα περὶ τοῦ ἀναπνεῖν, ἀναπνεῖ δ', ὥσπερ
εἴπομεν, τὰ φανερώς ἀναπνέοντα διὰ τῆς ἀρτηρίας, διὰ ^s τε
τοῦ στόματος ἅμα καὶ ^t διὰ τῶν μυκτήρων. "Ωστ' εἰ μὲν
περὶ ταύτης λέγει τῆς ἀναπνοῆς, ἀναγκαῖον ^v ζητεῖν πῶς
ἐφαρμόσει ὁ εἰρημένος ^w λόγος τῆς αἰτίας· φαίνεται γὰρ
7 τοῦναντίον συμβαῖνον. "Αραντες μὲν γὰρ τὸν τόπον, καθά-
περ τὰς φύσας ἐν τοῖς χαλκείοις, ἀναπνέουσιν· αἶρειν δὲ τὸ
θερμὸν ^x εὐλογον, ἔχειν δὲ τὸ αἷμα τὴν τοῦ θερμοῦ χώραν·
^y συνιζάνοντες δὲ καὶ ^z καταπνίγοντες, ὥσπερ ἐκεῖ τὰς φύσας,
ἐκπνέουσιν. Πλὴν ἐκεῖ μὲν ^a οὐ ^b κατὰ ταῦτόν εἰσδέχονται
^c τε τὸν ἀέρα καὶ πάλιν ἐξιᾶσιν, οἱ δ' ἀναπνέοντες ^d κατὰ
8 ταῦτόν. Εἰ δὲ περὶ τῆς κατὰ ^e τοὺς μυκτήρας ^f λέγει μόνως,
πολὺ διημάρτηκεν· οὐ γὰρ ἐστὶν ἀναπνοὴ μυκτήρων ^g ἴδιος,
ἀλλὰ ^h παρὰ τὸν αὐλῶνα τὸν ⁱ περὶ τὸν γαργαρεῶνα, ἧ τὸ
ἔσχατον τοῦ ἐν τῷ στόματι οὐρανοῦ, συντετρημένων τῶν
μυκτήρων ^k χωρεῖ τὸ μὲν ταύτῃ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ διὰ
τοῦ στόματος, ὁμοίως ^l εἰσιόν τε καὶ ἐξιόν. Τὰ μὲν οὖν
παρὰ τῶν ἄλλων εἰρημένα περὶ τοῦ ἀναπνεῖν τοιαύτας καὶ
τοσαύτας ^m ἔχει δυσχερείας.
- 8 Ἐπεὶ δὲ εἴρηται πρότερον ὅτι τὸ ζῆν καὶ ἡ τῆς ψυχῆς
ἔξις μετὰ θερμότητός τινός ἐστιν· οὐδὲ γὰρ ἡ πέψις, δι' ἧς
ἡ τροφή γίνεται τοῖς ζώοις, οὔτ' ἄνευ ψυχῆς οὔτ' ἄνευ θερ-
2 μότητός ἐστιν· ⁿ πυρὶ γὰρ ἐργάζεται πάντα. Διόπερ ἐν ᾧ

^m αἰθέρος M.Z.i.l: ceteri ἕτερον. ⁿ κατέρπεται o. ^o οἴδματι θετόν
V, οἴδμα τιταῖνον M.Z.i.l. ^p ἀναθρώσκη M.S.Z, ἀναθρώσκοι i.l: ceteri
ἀναθρώσκει. ^q πάλιν πνέει ἴσον Z, πάλιν ἴσον M, παλινόρσον ἴκετ' i.l.
^r ὀπίσω P.f. ^s τε] δὲ M.Z. ^t διὰ om. L. ^v ζητεῖν] ἐστι M. et
nescio an Z. ^w τῆς αἰτίας λόγος M.Z. ^x ἔλεγον M.Z. ^y συνιζόντες
P.S. ^z καταπλήττοντες M.Z, καταπνέοντες L. ^a οὐ om. M.Z. ^b κατα-
τόν Z, κατὰ ταυτόν M. ^c τε om. S. ^d κατὰ ταυτόν] οὐ κατὰ ταυτόν
M.S, οὐ καταυτόν Z, κατὰ ταῦτα L. ^e τὸν μακτῆρα M.Z. ^f λέγοι M.
^g ἴδιος—τῶν μυκτήρων om. M.Z. ^h περὶ L. ⁱ παρὰ L.P.S. ^k χω-
ρεῖται μὲν ταύτῃ τὸ τοῦ M.S. ^l ἐξιόν τε καὶ εἰσιόν L, ἐξιόν τε S, ἐξιόν
M.Z. ^m ἔχει τὰς δυσχερείας Z. ⁿ πῦρ M.Z.

πρώτῳ τόπῳ τοῦ σώματος καὶ ἐν ᾧ πρώτῳ ^ο τοῦ τόπου τούτου μορίῳ τὴν ἀρχὴν ἀναγκαῖον εἶναι ^ρ τὴν τοιαύτην, ἐνταῦθα καὶ ^q τὴν πρώτην ^τ τὴν θρεπτικὴν ψυχὴν ἀναγκαῖον ὑπάρχειν. Οὗτος δ' ἐστὶν ὁ μέσος τόπος τοῦ ^ς τε δεχομένου τὴν τροφὴν ^τ καὶ καθ' ὃν ἀφίησι τὸ περίττωμα. Τοῖς μὲν ^ν οὖν ἀναίμοις ἀνώνυμον, τοῖς δ' ἐναίμοις ἡ καρδία τοῦτο ^ω τὸ μόριόν ἐστίν. Ἡ τροφή μὲν γὰρ ἐξ ἧς ἤδη γίνεται τὰ μόρια ³ τοῖς ζώοις, ἡ τοῦ αἵματος φύσις ἐστίν. Τοῦ δ' αἵματος καὶ τῶν φλεβῶν τὴν ^χ αὐτὴν ἀρχὴν ἀναγκαῖον εἶναι· θατέρου γὰρ ἕνεκα θάτερόν ἐστιν, ὡς ἀγγεῖον καὶ δεκτικόν. Ἀρχὴ δὲ τῶν φλεβῶν ἡ καρδία τοῖς ἐναίμοις· οὐ γὰρ διὰ ταύτης, ἀλλ' ἐκ ταύτης ἡρτημέναι πᾶσαι τυγχάνουσιν. Δῆλον δ' ⁴ ἡμῖν τοῦτο ἐκ τῶν ἀνατομῶν. Τὰς μὲν οὖν ἄλλας δυνάμεις τῆς ψυχῆς ἀδύνατον ὑπάρχειν ἄνευ τῆς θρεπτικῆς (δι' ἣν δ' αἰτίαν, εἴρηται πρότερον ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς), ταύτην δ' ἄνευ τοῦ φυσικοῦ πυρός· ἐν τούτῳ γὰρ ἡ φύσις ^υ ἐμπεπύρευκεν αὐτήν. Φθορὰ δὲ πυρός, ὥσπερ εἴρηται πρότερον, ^α σβέσις καὶ μάρανσις. ^β Σβέσις μὲν ἡ ὑπὸ τῶν ἐναντίων· διόπερ ⁵ ἀθρόον ^δ τε ὑπὸ ^ε τῆς τοῦ περιέχοντος ψυχρότητος, καὶ θάπτον ^ς ὅτι ^ς σβέννυται διασπώμενον. Αὕτη μὲν οὖν ἡ φθορὰ βίαιος ὁμοίως ἐπὶ τῶν ἐμψύχων ^h καὶ τῶν ἀψύχων ἐστίν· καὶ γὰρ ὀργάνοις διαιρουμένου τοῦ ζώου, καὶ πηγνυμένου διὰ ψύχους ὑπερβολήν, ἀποθνήσκουσιν. Ἡ δὲ μά- ⁶ ρανσις διὰ ^ι πληθους θερμότητος· καὶ γὰρ ἂν ὑπερβάλλῃ τὸ πέριξ θερμόν, καὶ τροφὴν ^κ ἂν μὴ λαμβάνῃ, φθείρεται τὸ ¹ πυρούμενον, ^μ οὐ ψυχόμενον ^ν ἀλλὰ μαραινόμενον. Ὡστ' ἀνάγκη γίνεσθαι κατὰψυξιν, εἰ ^ο μέλλει τεύξεσθαι σωτηρίας· τοῦτο γὰρ βοηθεῖ πρὸς ταύτην τὴν φθοράν.

^ο τοῦ μορίου τὴν, omissis τόπου τούτου, M.Z. ^ρ τὴν ante τ. om. M.Z. ^q τὴν om. S. ^τ τὴν om. M.P.S.Z. ^ς τε om. M.P.S.Z. ^τ καὶ om. S. ^ν οὖν—δ' om. M.Z. ^ω τὸ om. P. ^χ αὐτήν om. M.Z. ^υ ἐμπεπύρευκεν, super ω posita εν, L. ^z περ om. M. ^α σβέσις καὶ μάρανσις om. M.Z. ^β ἡ μὲν σβέσις S. ^ε περ om. M.Z. ^δ τε om. L. ^ε τοῦ περιέχοντος τῆς P. ^ς ὅτι om. M.Z. ^ς ἀποσβέννυται Z. ^h καὶ τῶν ἀψύχων om. M.Z. ^ι πληθους S. ^κ ἂν L. ¹ πῦρ οὐ μόνον M.Z. ^μ οὐ om. M.S.Z. ^ν ἀλλὰ καὶ μαρ. M.Z. ^ο μέλλοι S.

9 Ἐπεὶ δὲ τῶν ζώων τὰ μὲν ἔνυδρα, τὰ δ' ἐν ῥτῇ γῇ ποιέ-
 ται τὴν διατριβήν, τούτων τοῖς μὲν ^α μικροῖς πάμπαν καὶ
 τοῖς ἀναίμοις ἢ γινομένη ἐκ τοῦ περιέχοντος ἢ ὕδατος ἢ ἀέ-
 ρος ψύξις ἰκανὴ πρὸς ῥτὴν βοήθειαν τῆς φθορᾶς ταύτης·
 μικρὸν γὰρ ἔχοντα τὸ θερμὸν μικρᾶς δέονται ^ς τῆς βοηθείας.
 Διὸ καὶ βραχύβια σχεδὸν πάντα τὰ τοιαῦτ' ἐστίν· ἐπ' ἀμ-
 2 φότερα γὰρ ^ι μικρᾶς ὄντα τυγχάνει ῥοπῆς. Ὅσα δὲ μακρο-
 βιώτερα τῶν ἐντόμων (ἄναιμα γάρ ἐστι πάντα τὰ ἔντομα),
 τούτοις ^ν ὑπὸ τὸ διάζωμα διέσχισται, ^ω ὅπως διὰ ^χ λεπτοτέ-
 ρου ὄντος τοῦ ὑμένοψύχεται· μᾶλλον γὰρ ὄντα θερμὰ
 πλείονος δεῖται τῆς καταψύξεως, οἷον αἱ μέλιτται (τῶν γὰρ
 μελιττῶν ἔναι ζῶσι καὶ ἐπτα ἔτη) καὶ τᾶλλα δὲ ὅσα ^υ βομ-
 3 βεῖ, ^ζ οἷον σφῆκες καὶ μηλολόνθαι καὶ τέττιγες. Καὶ γὰρ
 τὸν ψόφον ποιοῦσι πνεύματι, ^α οἷον ἀσθμαίνοντα· ἐν αὐτῷ
 γὰρ τῷ ὑποζώματι, ^β τῷ ἐμφύτῳ πνεύματι αἶροντι καὶ ^ε συν-
 ἰζοντι, συμβαίνει ^δ πρὸς τὸν ὑμένα γίνεσθαι τρίψιν· κινοῦσι
 γὰρ τὸν τόπον τοῦτον, ὥσπερ τὰ ἀναπνέοντα ἔξωθεν τῷ
 4 πλεύμονι καὶ οἱ ἰχθύες τοῖς βραγχίοις. Παραπλήσιον γὰρ
 συμβαίνει ^ε καὶ εἴ τις ^ι τινα τῶν ἀναπνεόντων πνίγοι, τὸ
 στόμα κατασχών· καὶ γὰρ ταῦτα ποιήσει τῷ πλεύμονι τὴν
 ἄρσιν ταύτην. Ἀλλὰ τούτοις μὲν ^ς οὐχ ἰκανὴν ἢ τοιαύτη
 5 ^η ποιεῖ κίνησις κατάψυξιν, ἐκείνοις δ' ἰκανήν. Καὶ τῇ τρίψει
 τῇ ^ι πρὸς τὸν ὑμένα ποιοῦσι τὸν βόμβον, ὥσπερ ^κ λέγομεν,
 οἷον διὰ τῶν καλάμων τῶν τετρυπημένων ^ι τὰ παιδία, ὅταν
 ἐπιθῶσιν ὑμένα λεπτόν. Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τῶν τεττίγων
 οἱ ἄδοντες ἄδουσιν· θερμότεροι γὰρ εἰσι, καὶ ἔσχισται αὐτοῖς
 ὑπὸ τὸ ὑπόζωμα· τοῖς δὲ μὴ ἄδουσι τοῦτ' ^μ ἐστὶν ἄσχιςτον.

ῥ τῇ om. M.P.S.Z. α μικρὰ M. ρ τὴν om. L. ς τῆς om. L.
 ι μικρὰ ὄντα μικρᾶς τυγχ. M.Z. ν ὑπὸ τὸ διάζωμα] ὑποδιασχίζόμενα M.Z.
 ω ὅπως] ἔν' ὥσπερ M.Z. χ λεπτοτέρως S, λεπτομεροῦς M, λεπτοῦ μέ-
 ρους Z. υ βομβοῖ M. ζ οἷον αἱ σφῆκες M.Z. α οἷον τὰ ἀσθμαίνοντα
 M.Z. β τῷ ἐμφ. πν. αἶροντι om. M.Z. ε συνίζοντι πρὸς τὸν αὐχένα
 συμβαίνει M. δ πρὸς] κατὰ S. et pr. L. πρὸς τὸν ὑμένα om. M. ε καὶ
 om. M.Z. ι τινα M.Z. ς οὐδ' M.Z. η ποιεῖ ante ἢ S, post κίνη-
 σις L. ι πρὸς] κατὰ L. κ λέγομεν οἷον] οἱ λεγόμενοι M.Z. ι τὰ] καὶ
 τὰ M.Z. μ ἐστὶν αὐτοῖς ἄσχιςτον M.

Καὶ τῶν ἐναίμων δὲ ^π καὶ πλεύμονα ἔχόντων, ^ο ὀλίγαιμον δ' ⁶ ἔχόντων καὶ σομφόν, ἔνια ^ρ διὰ τοῦτο πολὺν χρόνον ^q δύνανται ^τ ἀπνευστὶ ζῆν, ὅτι ὁ πλεύμων ἄρσιν ἔχει πολλήν, ὀλίγον ἔχων τὸ ^ς αἷμα καὶ τὸ ὑγρόν· ἡ γὰρ οἰκεία κίνησις ἐπὶ πολὺν χρόνον διαρκεῖ καταψύχουσα. ^τ Τέλος δ' οὐ δύναται, ⁷ ἀλλ' ἀποπνίγεται μὴ ἀναπνεύσαντα, καθάπερ εἴρηται καὶ πρότερον· τῆς γὰρ μαράνσεως ἡ διὰ τὸ μὴ ψύχεσθαι φθορὰ καλεῖται ^ν πνίξις, καὶ ^ω τὰ οὕτω φθειρόμενα ἀποπνίγεσθαί φαμεν. ^x ^υ Ὅτι δ' οὐκ ἀναπνεῖ τὰ ἔντομα τῶν ζώων, εἴρη- ⁸ ται μὲν καὶ πρότερον, φανερόν δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μικρῶν ^υ ἐστὶ ζώων, οἷον ^z μυιῶν καὶ μελιττῶν· ἐν γὰρ τοῖς ὑγροῖς πολὺν χρόνον ^a ἀνανήχεται, ἀν μὴ λίαν ἢ θερμὸν ἢ ψυχρόν. Καί- ⁹ τοι τὰ μικρὰν ἔχοντα ^b δύναμιν πυκνότερον ζητεῖ ἀναπνεῖν. Ἀλλὰ φθείρεται ^c ταῦτα καὶ λέγεται ἀποπνίγεσθαι ^d πλη- ⁹ ρουμένης τῆς κοιλίας καὶ φθειρομένου τοῦ ἐν τῷ ὑποζώματι ^e ὑγροῦ. Διὸ καὶ ^f ἐν τῇ τέφρᾳ χρονοσθέντα ἀνίσταται. Καὶ τῶν ἐν τῷ ὑγρῷ δὲ ^g ζώντων ὅσα ἄναιμα, πλείω χρόνον ¹⁰ ζῆ ἐν τῷ ἀέρι ^h τῶν ἐναίμων καὶ δεχομένων τὴν ⁱ θάλατταν, οἷον τῶν ἰχθύων· διὰ γὰρ τὸ ὀλίγον ἔχειν τὸ θερμὸν ^k ὁ ἀὴρ ἱκανὸς ἐστὶν ἐπὶ πολὺν χρόνον ^l καταψύχειν, οἷον τοῖς τε μαλακοστράκοις καὶ τοῖς ^m πολύποσιν. Οὐ μὲν εἰς τέλος ¹¹ γε διαρκεῖ πρὸς τὸ ⁿ ζῆν, διὰ τὸ ὀλιγόθερμα εἶναι, ἐπεὶ καὶ τῶν ἰχθύων οἱ πολλοὶ ζῶσιν ἐν τῇ γῇ, ἀκίνητίζοντες μέντοι, καὶ εὐρίσκονται ὀρυττόμενοι. Ὅσα γὰρ ^ο ἢ μὴδ' ὅλως ^p ἔχει πλεύμονα ἢ ἄναιμον, ^q ἐλαττονάκεις δεῖται κατα- ^{ψύξεως}.

^π καὶ τῶν πν. L, καὶ τὸν πν. S. ^ο ὀλίγον M.Z. ^ρ διὰ τοῦτο] δὲ τούτων S, δὴ τούτων P, om. L. ^q δύναται L.S. ^τ ἀπνευστὶ S, om. M.Z. ^ς αἷμα] πνεῦμα M.Z. ^τ τελέως Z. ^ν μίξις S, ψύξις M.Z. ^ω τὰ] ταῦτα M.Z. ^x ὅτι—ἔντομα om. M.Z. ^υ ἐστὶ ζώων] ζώων ἐστὶ M.Z, τούτων ζώων P. ^z μυῶν M.P. ^a ἀνέχεται M.Z, ἀνανήχεται καὶ ἀνέχεται S. ^b δύναμιν τοῦ συνίστασθαι καὶ ζῆν χωρὶς τοῦ ἀναπνεῖν πυκνότερον P. ^c ταῦτα om. P. ^d πνιγομένης M.S.Z. ^e θερμοῦ M.Z. ^f ἐν ante τῇ om. P. ^g ζώων M. ^h τῶν ἐναίμων om. M. ⁱ θήλαιαν M. ^k ὁ om. M. ^l καταψύχων M.Z. ^m πολύποσιν M. ⁿ ζῆν διὰ τὸ om. M.Z. ^ο ἢ μὴδ' ὅλως] ἢ μὴ ὅλως M, μὴ ὅλως P.S, μὴ L. ^p ἔχοντα M. ^q ἐλαττονάκεις δὲ δεῖται L.S.

10 Περὶ μὲν οὖν τῶν ἀναίμων, ὅτι τοῖς μὲν ὁ περιέχων ἀὴρ τοῖς δὲ ¹ τὸ ὑγρὸν βοηθεῖ ² πρὸς τὴν ζωὴν, ³ εἴρηται τοῖς δ' ἐναίμοις καὶ τοῖς ἔχουσι καρδίαν, ὅσα ⁴ μὲν ἔχει πλεύμονα, πάντα δέχεται τὸν ἀέρα καὶ τὴν κατάψυξιν ποιεῖται ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²⁴³ ¹²⁴⁴ ¹²⁴⁵ ¹²⁴⁶ ¹²⁴⁷ ¹²⁴⁸ ¹²⁴⁹ ¹²⁵⁰ ¹²⁵¹ ¹²⁵² ¹²⁵³ ¹²⁵⁴ ¹²⁵⁵ ¹²⁵⁶ ¹²⁵⁷ ¹²⁵⁸ ¹²⁵⁹ ¹²⁶⁰ ¹²⁶¹ ¹²⁶² ¹²⁶³ ¹²⁶⁴ ¹²⁶⁵ ¹²⁶⁶ ¹²⁶⁷ ¹²⁶⁸ ¹²⁶⁹ ¹²⁷⁰ ¹²⁷¹ ¹²⁷² ¹²⁷³ ¹²⁷⁴ ¹²⁷⁵ ¹²⁷⁶ ¹²⁷⁷ ¹²⁷⁸ ¹²⁷⁹ ¹²⁸⁰ ¹²⁸¹ ¹²⁸² ¹²⁸³ ¹²⁸⁴ ¹²⁸⁵ ¹²⁸⁶ ¹²⁸⁷ ¹²⁸⁸ ¹²⁸⁹ ¹²⁹⁰ ¹²⁹¹ ¹²⁹² ¹²⁹³ ¹²⁹⁴ ¹²⁹⁵ ¹²⁹⁶ ¹²⁹⁷ ¹²⁹⁸ ¹²⁹⁹ ¹³⁰⁰ ¹³⁰¹ ¹³⁰² ¹³⁰³ ¹³⁰⁴ ¹³⁰⁵ ¹³⁰⁶ ¹³⁰⁷ ¹³⁰⁸ ¹³⁰⁹ ¹³¹⁰ ¹³¹¹ ¹³¹² ¹³¹³ ¹³¹⁴ ¹³¹⁵ ¹³¹⁶ ¹³¹⁷ ¹³¹⁸ ¹³¹⁹

πνεύματος ὑποδοχήν), τὰ δὲ βράγχια πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ ὕδατος κατάψυξιν· ἐν δ' ἐφ' ἐν ^z ὄργανον χρήσιμον, καὶ μία κατάψυξις ἱκανὴ πᾶσιν. Ὡστ' ἐπεὶ μάτην οὐδὲν ὀρώμεν ^γ ποιοῦσαν τὴν φύσιν, ^a δυοῖν δ' ὄντοι θάτερον ἂν ἦν μάτην, διὰ τοῦτο ^b τὰ μὲν ἔχει βράγχια τὰ δὲ πνεύμονα, ἄμφω δ' οὐδέν.

Ἐπεὶ δὲ πρὸς ^c μὲν τὸ εἶναι τροφῆς δεῖται τῶν ζώων **ΙΙ** ἕκαστον, πρὸς δὲ τὴν σωτηρίαν τῆς καταψύξεως, τῷ αὐτῷ ὀργάνῳ χρῆται ^d πρὸς ἄμφω ταῦτα ἡ φύσις, καθάπερ ἐνίοις τῇ γλώττῃ πρὸς τε τοὺς χυμοὺς καὶ πρὸς τὴν ἐρμηνείαν, οὕτω τοῖς ἔχουσι τὸν πλεύμονα ^e τῷ καλουμένῳ στόματι πρὸς τε τὴν τῆς τροφῆς ἐργασίαν καὶ τὴν ἐκπνοὴν καὶ τὴν ἀναπνοήν. Τοῖς ^f δὲ μὴ ἔχουσι πνεύμονα μὴδ' ἀναπνέουσι τὸ ^z μὲν στόμα πρὸς ^g τὴν ἐργασίαν τῆς τροφῆς, ^h πρὸς δὲ τὴν κατάψυξιν τοῖς δεομένοις καταψύξεως ἡ τῶν βραγχίων ⁱ ὑπάρχει φύσις. Πῶς μὲν οὖν ἡ τῶν εἰρημένων ὀργάνων δύναμις ποιεῖ τὴν κατάψυξιν, ὕστερον ἐροῦμεν. Πρὸς δὲ ³ ^k τὸ τὴν τροφήν μὴ διακωλύειν παραπλησίως τοῖς ^{τ'} ἀναπνέουσι συμβαίνει καὶ τοῖς δεχομένοις τὸ ὑγρόν· οὔτε ¹ γὰρ ἀναπνέοντες ἅμα καταδέχονται τὴν ^m τροφήν· εἰ δὲ μὴ, συμβαίνει πνίγεσθαι ⁿ παρεισιούσης τῆς τροφῆς ἢ τῆς ^o ὑγρᾶς ἢ τῆς ξηρᾶς ἐπὶ τὸν πνεύμονα διὰ τῆς ἀρτηρίας· ^p πρότερον γὰρ κεῖται ἡ ἀρτηρία τοῦ οἰσοφάγου, δι' οὗ ἡ τροφή πορεύεται εἰς τὴν καλουμένην κοιλίαν. Τοῖς μὲν οὖν τετράποσι ⁴ καὶ ἐναίμοις ἔχει ἡ ἀρτηρία οἶον πῶμα τὴν ἐπιγλωττίδα· τοῖς δ' ὄρνισι καὶ τῶν τετραπόδων τοῖς ὠτόκοις οὐκ ^q ἔπεςτιν, ἀλλὰ τῇ συναγωγῇ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν· δεχόμενα γὰρ τὴν τροφήν τὰ μὲν συνάγει, τὰ δ' ἐπιτίθησι τὴν ἐπιγλωττίδα. Προελθούσης δὲ τὰ μὲν ἐπαίρει, τὰ δὲ ^r διοίγει καὶ ⁵

^z χρήσιμον ὄργανον L.M.S.Z. ^a δυεῖν Z. ^b τὸ μὲν—τὸ δὲ M.Z. ^c μὲν—δὲ τὴν om. M.Z. ^d πρὸς om. M. ^e τῷ] ἐν τῷ M.Z. ^f δ' ἢ μὴ S. ^g τὴν om. L. ^h πρὸς δὲ τὴν κατάψυξιν τοῖς δεομένοις] τοῖς δεομένοις δὲ M.Z. ⁱ ὑπερέχει M. ^k τὸ om. Z. ¹ γὰρ τὰ ἀναπνέοντα L. ^m τροφήν, οὔτε ἐκπνέοντες. ⁿ εἰ δὲ μὴ, συμβαίνει καὶ τοῖς δεχομένοις τὸ ὑγρὸν πνίγεσθαι P. ^o εἰσιούσης M.Z. ^p ξηρᾶς ἢ τῆς ὑγρᾶς L.P.S. ^p πρότερα L.Z. ^q ἔπεςτιν L.P.S. ^r διάγει L.M.S.Z.

καταδέχεται τὸ πνεῦμα πρὸς τὴν κατάψυξιν. Τὰ ^s δ' ἔχοντα βράγχια, ἀφέντα διὰ τούτων τὸ ὑγρόν, διὰ τοῦ στόματος καταδέχεται τὴν τροφήν· ^t ἀρτηρίαν μὲν γὰρ οὐκ ἔχουσιν, ὥστε ταύτη μὲν οὐθὲν ἂν ^v βλάπτοντο ὑπὸ τῆς τοῦ ὑγροῦ ⁶ παρεμπτώσεως, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν εἰσιόντος. Διὸ ταχεῖαν ποιεῖται τὴν ἄφεςιν καὶ τὴν λήψιν τῆς τροφῆς, καὶ τοὺς ὀδόντας ὀξεῖς ἔχουσι, ^w καὶ ^x καρχαρόδοντες σχεδὸν ^y πάντες ^z εἰσὶν· οὐ γὰρ ἐνδέχεται λεαίνειν τὴν τροφήν.

12 Περὶ δὲ τὰ κητώδη τῶν ἐνύδρων ἀπορήσειεν ἂν τις, ἔχει ^a δὲ ^b κάκεῖνα κατὰ λόγον, οἷον περὶ τε τοὺς δελφῖνας καὶ τὰς φαλαίνας, καὶ τῶν ἄλλων ὅσα ἔχει τὸν καλούμενον αὐλόν. Ταῦτα γὰρ ἄποδα μὲν ἐστίν, ἔχοντα δὲ πνεύμονα δέχεται τὴν θάλατταν. Αἷτιον δὲ τούτου τὸ νῦν ^c εἰρημέ-
2 νον· οὐ γὰρ καταψύξεως ^d ἔνεκεν δέχεται τὸ ὑγρόν. Τοῦτο ^e μὲν γὰρ γίνεται αὐτοῖς ἀναπνέουσιν· ^f ἔχουσι γὰρ πλεύ-
μονα. Διὸ ^g καὶ καθεύδουσιν ὑπερέχοντα τὸ στόμα, καὶ
ρέγχουσιν οἱ ^h γε δελφῖνες. Ἔτι δὲ ⁱ καὶ ληφθῶσι τοῖς
δικτύοις, ταχὺ ἀποπνίγονται διὰ τὸ μὴ ἀναπνεῖν· ^k καὶ ἐπι-
πολάζοντα φαίνεται τὰ τοιαῦτα ἐπὶ τῆς θαλάττης διὰ τὴν
3 ἀναπνοήν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀναγκαῖον ποιεῖσθαι τὴν τροφήν
^l ἐν ὑγρῷ, ἀναγκαῖον δεχόμενα τὸ ὑγρὸν ἀφιέναι, καὶ διὰ
τουτ' ἔχουσι πάντα τὸν αὐλόν· δεξάμενα γὰρ τὸ ὕδωρ,
ὥσπερ ^m οἱ ἰχθύες κατὰ ⁿ τὰ βράγχια, ταῦτα κατὰ τὸν
4 αὐλόν, ἀνασπᾷ τὸ ὕδωρ. Σημεῖον δὲ καὶ ἡ θέσις τοῦ αὐλοῦ
πρὸς οὐθὲν γὰρ περαίνει τῶν ἐναίμων, ἀλλὰ πρὸ τοῦ ἐγκε-
φάλου τὴν θέσιν ἔχει, καὶ ἀφίησι τὸ ὕδωρ. Διὰ ^o ταῦτό δὲ
τοῦτο δέχεται καὶ τὰ μαλάκια ^p τὸ ὕδωρ ^q καὶ τὰ ^r μαλακό-
στρακα, λέγω ^s δ' οἷον τοὺς καλουμένους καράβους καὶ τοὺς
5 καρκίνους. Καταψύξεως μὲν γὰρ αὐτῶν οὐδὲν τυγχάνει δεό-

^s τ' L. ^t ἀρτηρίας L. ^v βλάπτοιτο Z. ^w καὶ om. M. ^x καρχαρό-
δοντας Z, καρχαρόδοντα P.S. ^y πάντ' P.S. ^z ἐστίν P.S, om. M.Z.
^a δὲ] γὰρ S. ^b κάκεῖ L.P. ^c ῥηθησόμενον P. ^d ἔνεκα M.S. ^e μὲν
om. P. ^f ἔχουσι γὰρ] ἔχουσι μὲν γὰρ M.Z. ^g καὶ ante καθεύδουσιν
om. M. ^h γε om. M.Z. ⁱ ἂν ληφθῶσιν ἐν τοῖς M.Z. ^k καὶ] διὸ καὶ
M.Z. ^l ἐν τῷ ὑγρῷ P. ^m οἱ om. M.Z. ⁿ τὰ om. L. ^o ταῦτά P.
P τὸ] καὶ P. ^q καὶ τὰ] τὰ δὲ M.Z. ^r μαλάκια Z. ^s δ' om. M.Z.

μενον· ὀλιγόθερμον γάρ ἐστι καὶ ἄναιμον ἕκαστον αὐτῶν, ὥσθ' ἱκανῶς καταψύχεται ὑπὸ τοῦ περιέχοντος ὑγροῦ· ἀλλὰ διὰ τὴν τροφήν, ὅπως μὴ ἅμα δεχομένοις ^t εἰσρέῃ τὸ ὑγρόν. Τὰ μὲν οὖν μαλακόστρακα, ^v οἷον οἱ τε καρκίνοι καὶ οἱ κάρ-6
βοι, παρὰ τὰ δασέα ἀφιάσι τὸ ὕδωρ διὰ τῶν ^w ἐπιπτυγμά-
των, σηπίαι δὲ καὶ πολύποδες διὰ τοῦ κοίλου τοῦ ὑπὲρ τῆς
καλουμένης κεφαλῆς. Γέγραπται δὲ περὶ ^x αὐτῶν δι' ἀκρι-7
βείας μᾶλλον ἐν ^y ταῖς περὶ ^z τῶν ζώων ^a ἱστορίαις. Περὶ
μὲν οὖν τοῦ ^b δέχεσθαι τὸ ὑγρόν, εἴρηται ὅτι συμβαίνει διὰ
κατάψυξιν καὶ διὰ τὸ δεῖν δέχεσθαι τὴν τροφήν ἐκ τοῦ
ὑγροῦ ^c τὰ τὴν φύσιν ὄντα τῶν ζώων ^d ἔνδρα.

Περὶ δὲ τῆς καταψύξεως, τίνα γίνεται τρόπον τοῖς τ' 13
ἀναπνέουσιν καὶ τοῖς ἔχουσι βράγχια, μετὰ ταῦτα λεκτέον.
^v Ὅτι μὲν οὖν ἀναπνέουσιν ὅσα ^e πνεύμονα τῶν ζώων ἔχουσι,
^f πρότερον εἴρηται. Διὰ τί δὲ τοῦτο τὸ μόριον ἔχουσιν ²
ἔνια, καὶ διὰ τί ^g τὰ ἔχοντα δεῖται τῆς ἀναπνοῆς, αἴτιον τοῦ
μὲν ἔχειν ὅτι τὰ τιμιώτερα τῶν ζώων πλείονος ^h τετύχηκε
θερμότητος· ἅμα γὰρ ἀνάγκη καὶ ψυχῆς τετυχηκέναι τιμιω-
τέρας· τιμιώτερα γὰρ ⁱ τὰ τοιαῦτα τῆς φύσεως τῆς τῶν φυ-
τῶν. Διὸ καὶ τὰ μάλιστα ἔναιμον ἔχοντα τὸν πνεύμονα καὶ ³
θερμὸν μείζονά ^k τε τοῖς μεγέθεσι, καὶ ¹ τό γε ^m καθαρωτά-
τῳ καὶ πλείστῳ ⁿ κεχρημένον αἵματι τῶν ζώων ^o ὀρθότατόν
ἐστίν ^p ὁ ἄνθρωπος, καὶ τὸ ἄνω πρὸς τὸ τοῦ ὅλου ἄνω ἔχει
μόνον διὰ τὸ τοιοῦτον ἔχειν ^q τοῦτο τὸ μόριον. ^v Ὡστε τῆς
οὐσίας καὶ τούτῳ καὶ τοῖς ἄλλοις θετέον αἴτιον ^r αὐτό, καθά-
περ ὅτι οὖν ἄλλο τῶν μορίων. ^v Ἐχει μὲν οὖν ^s ἕνεκα τούτου. 4
Τὴν ^δ ἐξ ἀνάγκης καὶ τῆς κινήσεως αἰτίαν ^t καὶ τὰ ^v τοιαῦτα

^t εἰσρῆ M.Z. ^v οἷον οἱ τε] καὶ οἷον οἱ M.Z. ^w ἐπιπνυγμάτων S.
^x τούτων M.Z. ^y τοῖς L.P.S. ^z τῶν om. L. ^a ἱστορίας L.P.S.
^b δέχεσθαι—δεῖν om. M.Z. ^c τὰ om. M. ^d ἔνδρα] ἔνδρα τοσαῦτα εἰρή-
σθω M.Z. ^e ἔχουσι τῶν ζώων πνεύμονα S, τῶν ζώων πνεύμονα ἔχουσι Z.
^f εἴρηται πρότερον L.P. ^g τὰ om. M.S.Z. ^h τετύχηκε τῆς θερμότητος L.
ⁱ τὰ τοιαῦτα] ταῦτα M.S.Z. ^k τε om. Z. ^l τότε L, τῶν γε M.Z.
^m καθαρώτατον S. ⁿ κεχρημένων M.Z. ^o ὀρθότητος S. ^p ὁ om. M.P.Z.
^q τὸ μόριον τοῦτο M. ^r αὐτοῦ M.Z. ^s ἕνεκά του M.Z. ^t καὶ om. P.
^v τοιαῦτα δεῖ νομίζειν L.

νομίζειν ^w συνεστάναι ζῶα, ^x καθάπερ καὶ μὴ τοιαῦτα πολλὰ
 συνέστηκεν· τὰ μὲν γὰρ ἐκ ^y γῆς πλείονος ^z γέγονεν, οἶον τὸ
 τῶν φυτῶν γένος, τὰ δ' ἐξ ὕδατος, οἶον ^a τὸ τῶν ἐνύδρων·
 τῶν ^b δὲ πτηνῶν καὶ πεζῶν τὰ μὲν ἐξ ἀέρος τὰ δ' ἐκ πυρός.
 Ἐκαστα ^c δ' ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις ἔχει τὴν ^d τάξιν αὐτῶν.

- 14 Ἐμπεδοκλῆς δ' οὐ καλῶς τοῦτ' εἴρηκε, φάσκων τὰ ^e θερ-
 μότατα καὶ πῦρ ἔχοντα πλείστον τῶν ζώων ἐνδρα εἶναι,
^f φεύγοντα τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐν τῇ φύσει θερμότητος, ὅπως
 ἐπειδὴ τοῦ ψυχροῦ καὶ τοῦ ὑγροῦ ^g ἐλλείπει, κατὰ τὸν τόπον
^h ἀνασώζεται ἐναντία ⁱ ὄντα· θερμὸν γὰρ εἶναι τὸ ὑγρόν
² ἦττον τοῦ ἀέρος. Ὅλως μὲν οὖν ἄτοπον πῶς ἐνδέχεται
^k γενόμενον ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ ξηρῷ μεταβάλλειν τὸν
 τόπον εἰς τὸ ὑγρόν· σχεδὸν γὰρ ^l καὶ ἄποδα τὰ πλείστα
 αὐτῶν ἐστίν. Ὁ δὲ τὴν ἐξ ἀρχῆς αὐτῶν σύστασιν λέγων
 γενέσθαι μὲν ἐν τῷ ξηρῷ φησί, φεύγοντα δ' ἐλθεῖν εἰς τὸ
³ ^m ὑγρόν. Ἐτι δ' οὔτε φαίνεται ⁿ θερμότερα ὄντα τῶν πε-
 ζῶν· τὰ μὲν γὰρ ἄναιμα ^o πᾶμπαν, τὰ δ' ὀλίγαιμα αὐτῶν
 ἐστίν. Ἀλλὰ ποῖα μὲν δεῖ λέγειν θερμὰ καὶ ψυχρά, καθ'
 αὐτὰ τὴν ἐπίσκεψιν εἴληφεν· περὶ δ' ἥς αἰτίας εἴρηκεν Ἐμ-
 πεδοκλῆς, ^p τῇ μὲν ἔχει τὸ ζητούμενον λόγον, οὐ μὴν ^q ὅ γε
⁴ φησὶν ἐκεῖνος ἀληθές. Τῶν μὲν γὰρ ἕξεων ^r τὰς ὑπερβολὰς
^s ἔχοντας οἱ ἐναντίοι ^t τόποι καὶ ὦραι σώζουσιν, ἡ δὲ φύσις
 ἐν τοῖς οἰκείοις σώζεται ^v μάλιστα τόποις. Οὐ γὰρ ταῦτόν
 ἢ θ' ὕλη τῶν ζώων ἐξ ἥς ἐστὶν ἕκαστον, καὶ ^w αἱ ἕξεις ^x καὶ
⁵ διαθέσεις αὐτῆς. Λέγω δ' ^y οἶον εἴ τι ἐκ κηροῦ συστήσειεν

^w συνιστάναι M.P.Z, συνεστάναι τὰ L. ^x καθάπερ καὶ τὰ τοιαῦτα μὴ
 πολλὰ S, καὶ μὴ καθάπερ πολλὰ τοιαῦτα M.Z. ^y πλ. γῆς P, τοῦ πλεί-
 ονος M. ^z γέγονεν] συνέστηκεν M.Z. ^a τὰ L.M. ^b πτηνῶν δὲ P.
^c δὲ τοῖς οἰκείοις ἔχει τόποις M.Z. ^d αὐξήσιν S. ^e θερμότατα μάλιστα
 καὶ L.P.Z. ^f φυγόντα τὴν ὑπεροχὴν M.Z. ^g ἐκλείπει M. ^h ἀνασώξη
 τὰ M.Z, ἀνισάζη τὰ L. ⁱ ὄντα] εἶναι M.Z. ^k γινόμενον S. ^l καὶ ante
 γὰρ P, om. Z. ^m ὕδωρ M.Z. ⁿ θερμότερον L. ^o πάντη M, πάντα Z.
^p πῇ re. L. ^q τό γε φησιν ἐκεῖνο M.Z. ^r τὰς] τοὺς τὰς M.P.Z.
^s ἔχοντες S. ^t τόποι καὶ αἱ ὦραι σώζουσιν P, σώζουσι τόποι καὶ ὦραι L.
^v μάλιστα om. M.Z. ^w αἱ om. P. ^x καὶ αἱ διαθέσεις M.Z. ^y οἶον
 om. M.Z.

ἡ φύσις, οὐκ ^z ἂν ἐν θερμῷ θεῖσα διέσωσεν, οὐδ' εἴ τι ἐκ κρυ-
στάλλου· ἐφθάρη γὰρ ἂν ταχὺ διὰ τούναντίον· τήκει γὰρ
τὸ θερμὸν τὸ ὑπὸ τοῦ ἐναντίου συστάν. Οὐδ' εἴ τι ἐξ ἀλὸς
ἢ νίτρου ^a συνέστησεν, οὐκ ἂν εἰς ὑγρὸν φέρουσα κατέθηκεν·
φθείρει γὰρ τὰ ὑπὸ ^b θερμοῦ καὶ ξηροῦ συστάντα τὸ ὑγρόν.
Εἰ ^c οὖν ὕλη πᾶσι τοῖς σώμασι ^d τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ ξηρόν, ⁶
εὐλόγως τὰ μὲν ἐξ ὑγροῦ καὶ ψυχροῦ συστάντα ἐν ὑγροῖς
ἐστί, καὶ εἰ ψυχρά, ^e ἔσται ἐν ψυχρῷ, τὰ ^f δ' ἐκ ξηροῦ ἐν
ξηρῷ. Διὰ τοῦτο τὰ δένδρα οὐκ ἐν ὕδατι φύεται, ἀλλ' ἐν
^g τῇ γῇ. Καί^h τοι τοῦ αὐτοῦ λόγου ⁱ ἐστὶν εἰς τὸ ὕδωρ, διὰ ⁷
τὸ εἶναι ^k αὐτὰ ὑπέρξηρα, ὥσπερ τὰ ὑπέρπυρά φησιν ἐκεῖνος·
οὐ γὰρ διὰ τὸ ψυχρὸν ἦλθεν εἰς ^l αὐτό, ἀλλ' ὅτι ὑγρόν.
Αἱ μὲν ^m οὖν φύσεις τῆς ὕλης, ἐν ⁿ οἷω περ τόπῳ εἰσὶ, τοιαῦ-
ται οὔσαι τυγχάνουσιν, αἱ μὲν ἐν ὕδατι ὑγραί, αἱ δ' ἐν τῇ γῇ
ξηραί, αἱ δ' ἐν τῷ ἀέρι ^o θερμαί. Αἱ μέντοι ἔξεις αἱ μὲν ⁸
ὑπερβάλλουσιν θερμότητι ἐν ψυχρῷ, αἱ δὲ τῇ ψυχρότητι ἐν
θερμῷ τιθέμεναι σώζονται μᾶλλον· ἐπανισοῖ γὰρ ^p εἰς τὸ
μέτριον ^q ὁ τόπος τὴν τῆς ἔξεως ὑπερβολήν. Τοῦτο μὲν
^r οὖν δεῖ ζητεῖν ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις ^s ἐκάστης ὕλης, ^t καὶ
κατὰ τὰς μεταβολὰς τῆς κοινῆς ὥρας· τὰς μὲν γὰρ ἔξεις
ἐνδέχεται τοῖς ^v τόποις ἐναντίας εἶναι, τὴν δ' ὕλην ἀδύνατον.
⁹ Ὅτι μὲν οὖν οὐ διὰ θερμότητα τῆς φύσεως τὰ μὲν ἔνυδρα τὰ ⁹
δὲ περὶ τῶν ζώων ἐστί, καθάπερ ^w Ἐμπεδοκλῆς φησὶν, το-
σαῦτ' εἰρήσθω, καὶ διότι τὰ μὲν οὐκ ἔχει πνεύμονα τὰ δὲ
ἔχει.

Διὰ τί δὲ τὰ ἔχοντα ^x δέχεται τὸν ἀέρα καὶ ^y ἀναπνεύουσι, **15**
καὶ μάλιστα αὐτῶν ὅσα ^z ἔχουσιν ἔναιμον, αἷτιον τοῦ μὲν ἀνα-

^z ἂν ἐκθερμανθεῖσα δ. M.Z. ^a συνέστηκεν Z, συνεστηκός M. ^b ξηροῦ
καὶ θερμοῦ L.P, τοῦ ξηροῦ Z, ξηροῦ M. ^c γοῦν P. ^d τὸ ὑγρὸν om. M.
^e ἔσται] δ' S. ^f δ' ἐκ] δὲ καὶ M. ^g τῇ om. P.S. ^h τοι om. M.Z.
ⁱ ἐστὶν] εἶναι L. ^k ταῦτα Z. ^l αὐτὸ ἀλλ' ὅτι] ὕδωρ ἄλλο τι Z, ὑπ'
ἄλλο τι M. ^m οὖν om. M.Z. ⁿ ὥπερ L.M.S.Z. ^o θερμαί] ψυχραί
M.Z. ^p εἰς τὸ μέτρον pr. P, πρὸς τὸ μέτρον Z, καὶ τὸ μέτρον M. ^q ὁ]
καὶ M. ^r οὖν δεῖ] δὴ S. ^s ἐκάστης ὕλης om. M.Z. ^t καὶ om. L.S.
^v τόποις καὶ ἐναντίας M. ^w φησὶν ἐμπεδοκλῆς L. ^x δέχεται τε τὸν P.
^y ἀναγγέλουσι S. ^z ἔχει ἔναιμον L, ἔναιμον ἔχουσιν M.Z.

πνεῖν ὁ πνεύμων σομφὸς ὢν καὶ συρίγγων πλήρης. Καὶ ἐναιμότατον ^a δὴ μάλιστα τοῦτο τὸ μόριον τῶν καλουμένων ² σπλάγχνων. Ὅσα ^b δὴ ἔχει ἔναιμον αὐτό, ταχείας ^c μὲν ^d δεῖται τῆς καταψύξεως διὰ τὸ μικρὰν εἶναι τὴν ῥοπὴν τοῦ ψυχικοῦ πυρός, ^e εἴσω δ' εἰσιέναι διὰ παντός διὰ τὸ πλῆθος τοῦ αἵματος καὶ τῆς θερμότητος. Ταῦτα δ' ἀμφοτέρω ³ μὲν ἀνὴρ δύναται ῥαδίως ποιεῖν· διὰ γὰρ τὸ λεπτήν ἔχει ^f τὴν φύσιν διὰ παντός τε καὶ ταχέως διαδύμενος διαψύχει· τὸ δ' ὕδωρ τούναντίον. Καὶ διότι δὴ μάλιστ' ἀναπνέουσι τὰ ἔχοντα ^g τὸν πνεύμονα ἔναιμον, ἐκ ^h τούτων δῆλον· τό τε γὰρ θερμότερον πλείονος δεῖται ⁱ τῆς καταψύξεως, ἅμα δὲ καὶ πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς θερμότητος τῆς ἐν τῇ καρδίᾳ πορεύεται τὸ πνεῦμα ῥαδίως.

16 Ὅν δὲ τρόπον ἡ καρδία τὴν ^k σύντρησιν ἔχει πρὸς τὸν πλεύμονα, δεῖ θεωρεῖν ἐκ τε τῶν ἀνατεμνομένων καὶ τῶν ^{*} ἱστοριῶν τῶν περὶ τὰ ζῶα ^l γεγραμμένων. Καταψύξεως μὲν οὖν ὅλως ἡ τῶν ζώων δεῖται φύσις διὰ τὴν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς ψυχῆς ^m ἐμπύρωσιν. Ταύτην δὲ ποιεῖται διὰ τῆς ἀναπνοῆς, ὅσα μὴ μόνον ἔχουσι καρδίαν ἀλλὰ καὶ πνεύμονα τῶν ² ζώων. Τὰ δὲ καρδίαν μὲν ἔχοντα, πνεύμονα δὲ μὴ, καθάπερ οἱ ἰχθύες διὰ τὸ ἐνυδρον ⁿ αὐτῶν τὴν φύσιν εἶναι, τῷ ὕδατι ποιοῦνται τὴν κατάψυξιν διὰ τῶν βραγχιῶν. Ὡς δ' ἡ θέσις ἔχει τῆς καρδίας πρὸς τὰ βράγχια, ^o πρὸς μὲν τὴν ὄψιν ἐκ τῶν ἀνατομῶν δεῖ θεωρεῖν, ^p πρὸς δ' ἀκρίβειαν ἐκ τῶν ἱστοριῶν· ὥς δ' ἐν κεφαλαίοις εἰπεῖν καὶ ^q νῦν, ἔχει τόνδε τὸν ³ τρόπον. Δόξειε μὲν γὰρ ^r ἂν ^s οὐχ ὡσαύτως ἔχειν τὴν θέσιν ἡ καρδία τοῖς ^t τε πεζοῖς τῶν ζώων καὶ τοῖς ἰχθύσι, ^v ἔχει δ' ὡσαύτως. [†] Ἡ γὰρ νεύουσι τὰς ^w κεφαλὰς, ἐνταῦθ' ἡ καρ-

^a δὴ om. M.Z. ^b δὲ ἔχουσιν L. ^c μὲν om. Z. ^d δέονται L. ^e ἔσω δ' εἶναι M.Z. ^f διὰ παντός τὴν φύσιν P. ^g τὸν om. Z. ^h τούτου L. ⁱ τῆς om. M. ^k συντήρησιν M.Z. ^l γενομένων L. ^m ἐμπύρωσιν M.Z. ⁿ εἶναι αὐτῶν τὴν φύσιν M.Z. ^o πρὸς μὲν] κατὰ μὲν L. ^p πρὸς] κατὰ L. ^q νῦν δ' ἔχει τοῦτον τὸν S. ^r ἂν libris deest. ^s οὐχ —καρδία om. M.Z. ^t τε] δὲ P. ^v ἔχει—ἰχθύσι om. M.Z. ^w κεφαλὰς πᾶσιν ἐνταῦθ' P.

δία τὸ ὀξύ ἔχει. Ἐπεὶ δὲ οὐχ ὡσαύτως αἱ κεφαλαὶ νεύουσι τοῖς τε πεζοῖς τῶν ζώων καὶ τοῖς ἰχθύσι, πρὸς τὸ στόμα ἢ καρδία τὸ ὀξύ ^x ἔχει. Τείνει δ' ἐξ ἄκρου τῆς καρδίας αὐλὸς ⁴ φλεβονευρώδης εἰς τὸ μέσον, ἣ συνάπτουσιν ἀλλήλοις πάντα τὰ βράγχια. Μέγιστος μὲν ^y οὖν οὗτός ἐστιν, ^z ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν τῆς καρδίας ^a καὶ ἕτεροι τείνουσιν εἰς ἄκρον ἐκάστου τῶν βραγχίων, δι' ὧν ἡ κατάψυξις γίνεται πρὸς τὴν καρδίαν, διαυλωνίζοντος αἰ τοῦ ὕδατος διὰ τῶν βραγχίων. Ὡσαύτως ^b δὲ τοῖς ἀναπνεύουσιν ὁ θώραξ ἄνω καὶ κάτω κινεῖ- ⁵ ται πολλάκις δεχομένων τὸ πνεῦμα καὶ ^c ἐξιέντων, ὡς τὰ βράγχια τοῖς ἰχθύσιν. Καὶ τὰ μὲν ἀναπνέοντα ἐν ^d ὀλίγῳ ἀέρι καὶ τῷ αὐτῷ ἀποπνίγονται· ταχέως γὰρ ^e ἐκάτερον αὐτῶν γίνεται θερμόν· θερμαίνει γὰρ ἡ τοῦ αἵματος θίξις ἐκάτερον. Θερμόν δ' ὂν τὸ αἷμα κωλύει τὴν κατάψυξιν· καὶ ⁶ μὴ δυναμένων κινεῖν τῶν μὲν ἀναπνεόντων τὸν πνεύμονα τῶν δ' ἐνύδρων τὰ βράγχια ^f διὰ πάθος ἢ διὰ γῆρας, τότε ^g συμβαίνει τὴν τελευταίην.

¹⁷ Ἔστι μὲν οὖν πᾶσι τοῖς ζώοις κοινὸν γένεσις ^h καὶ θάνα- ¹⁷ τος, οἱ δὲ τρόποι διαφέρουσι τῷ εἶδει· οὐ γὰρ ⁱ ἀδιάφορος ἡ φθορά, ἀλλ' ἔχει τι κοινόν. Θάνατος δ' ἐστὶν ὁ μὲν βίαιος ὁ δὲ κατὰ φύσιν, βίαιος μὲν ὅταν ἡ ἀρχὴ ^k ἔξωθεν ἦ, κατὰ φύσιν δ' ὅταν ἐν αὐτῷ. Καὶ ἡ τοῦ μορίου σύστασις ¹ ἐξ ἀρχῆς τοιαύτη, ἀλλὰ μὴ ἐπὶ κτητόν τι πάθος. Τοῖς μὲν οὖν ² φυτοῖς αὖανσις, ἐν δὲ τοῖς ^m ζώοις καλεῖται τοῦτο γῆρας. ⁿ Ἔστι δὲ θάνατος ^o καὶ ἡ φθορὰ πᾶσιν ὁμοίως τοῖς μὴ ἀτελέσιν· τούτοις δὲ ^p παρομοίως μὲν, ἄλλον δὲ τρόπον. Ἀτελῇ δὲ λέγω οἶον τὰ τε ῥα καὶ τὰ σπέρματα τῶν φυτῶν, ὅσα ἄρριζα. Πᾶσι μὲν οὖν ἡ φθορὰ γίνεται διὰ θερμου

^x ἔχειν M.Z. ^y οὖν om. M. ^z ἐνθένδε καὶ ἐνθένδε M.Z. ^a τείνουσι καὶ ἕτεροι S. ^b δὲ ἀναπνεύουσιν ὧν ὁ Z. ^c ἐξιόντων L.M.Z. ^d ὀλίγῳ τῷ ἀέρι L. ^e ἐκάτερον om. L. ^f διὰ τι πάθος ἢ γῆρας M.Z. ^g συμβαίνει S. ^h καὶ θάνατος om. M.Z. ⁱ ἀδιάφορος S. ^k ἔξω M.P.S. ¹ ἐξ ἀρχῆς τοιαύτης L.S, τοιαύτη ἐξ ἀρχῆς M.Z. ^m ζώοις] φυτοῖς M. ⁿ ἔστι δ' ὁ θ. P, οἷς δ' ἐστι θ. Z. ^o καὶ] τούτοις καὶ Z, τοῦτο καὶ M. ^p παρόμοιος S.

τινὸς ἔκλειψιν, τοῖς δὲ τελείοις, ἐν ᾧ τῆς οὐσίας ἡ ἀρχή.
 3 Αὕτη δ' ἐστίν, ὥσπερ εἴρηται πρότερον, ἐν ᾧ τό τε ἄνω καὶ
 τὸ κάτω συνάπτει, τοῖς ^q μὲν φυτοῖς μέσον βλαστοῦ καὶ
 ῥίζης, τῶν δὲ ζώων τοῖς μὲν ἐναίμοις ἡ καρδία, ^r τοῖς δ' ἀναί-
 μοις τὸ ἀνάλογον. Τούτων ^s δ' ἔνια δυνάμει πολλὰς ἀρχὰς
 4 ^t ἔχουσιν, οὐ μέντοι γε ἐνεργεία. Διὸ καὶ τῶν ἐντόμων ἔνια
 διαιρούμενα ^v ζῶσι, καὶ τῶν ἐναίμων ὅσα ^w μὴ ζωτικὰ λίαν
 εἰσὶ, πολὺν ^x χρόνον ζῶσιν ἐξηρημένης τῆς καρδίας, οἷον αἱ
 χελῶναι καὶ ^y κινουῦνται τοῖς ποσίν, ^z ἐπόντων τῶν ^a χελωνίων,
 διὰ τὸ μὴ συγκεῖσθαι τὴν φύσιν αὐτῶν εὖ, παραπλησίως ^b δὲ
 5 τοῖς ἐντόμοις. Ἡ ^c δ' ἀρχὴ τῆς ^d ζωῆς ἐκλείπει τοῖς ἔχου-
 σιν, ὅταν μὴ ^e καταψύχῃται ^f τὸ θερμὸν τὸ ^g κοινωνοῦν αὐ-
 τῆς. Καθάπερ ^h γὰρ εἴρηται πολλάκις, συντήκεται ⁱ αὐτὸ
 6 ὑφ' αὐτοῦ. ^k Ὄταν οὖν τοῖς μὲν ὁ πλεύμων τοῖς δὲ τὰ
 βράγχια σκληρύνῃται, διὰ χρόνου μῆκος ^l ξηραιομένων τοῖς
 μὲν τῶν βραγχίων τοῖς δὲ τοῦ πλεύμονος, καὶ γινομένων
 γεηρῶν, οὐ ^m δύναται ταῦτα τὰ μόρια κινεῖν οὐδ' αἶρειν καὶ
 συνάγειν. Τέλος δὲ ⁿ γινομένης ἐπιτάσεως καταμαραίνεται
 7 τὸ πῦρ. Διὸ καὶ μικρῶν παθημάτων ἐπιγυνομένων ^o ἐν τῷ
 γήρᾳ ταχέως τελευτῶσιν· διὰ γὰρ τὸ ὀλίγον εἶναι τὸ θερ-
 μόν, ἅτε τοῦ πλείστου διαπεπνευκότος ἐν τῷ πλήθει τῆς
 ζωῆς, ^p ἥτις ἂν ^q ἐπίτασις ^r γένηται τοῦ μορίου, ταχέως ἀπο-
 σβέννυται· ^s ὥσπερ γὰρ ἀκαριαίας καὶ μικρᾶς ἐν αὐτῷ φλο-
 8 γὸς ἐνούσης διὰ μικρὰν κίνησιν ἀποσβέννυται. Διὸ καὶ ἄλυ-
 πὸς ^t ἐστὶν ὁ ἐν τῷ γήρᾳ θάνατος· οὐδενὸς γὰρ ^v βιαίου
 πάθους αὐτοῖς συμβαίνοντος τελευτῶσιν, ἀλλ' ἀναίσθητος ἡ

^q μὲν οὖν φ. L. ^r τῶν δ' ἀναίμων P.S. ^s δέ τινα L.P.S. ^t ἔχει L.
^v ζῶσι καὶ τῶν] ζῶσι τῶν δ' M. ^w μὴ ζωτικὰ λίαν εἰσὶ rc. Z. ^x ζῶσι
 χρόνον S. ^y κινεῖται P. ^z ἔτι ὄντων L.P.S. ^a χελωνιδίων διὰ τὸ μὴ
 κινεῖσθαι M.Z. ^b δὲ om. L.P.S. ^c δ'] τε M.Z. ^d ζωῆς] ἀρχῆς M.
^e καταψυχῇ καὶ M.Z. ^f τὸ θερμὸν om. M.S.Z. ^g κοινωνόν P. ^h γὰρ
 om. P. ⁱ αὐτὸ om. M.Z. ^k ὅταν μὲν οὖν M.Z. ^l ξηραιομένων]
 σκληραιομένων M.Z. ^m δύναται M.S., δυναμένων Z. ⁿ γινομένης τῆς
 ἐπιτάσεως M.Z. ^o ἐν τῷ γήρᾳ om. L. ^p ἥτις ἂν] ἅν τις P. ^q ἐπί-
 στασις S. ^r γίνηται L. ^s ὥσπερ—ἀποσβέννυται om. M.Z. ^t ἐστὶν
 post θάνατος P. ^v βιαίου] ἐναντίου L.

τῆς ψυχῆς ἀπόλυσις γίνεται παντελῶς. Καὶ τῶν νοσημά-⁹
των ὅσα ^ω ποιοῦσι τὸν πνεύμονα σκληρὸν ἢ φύμασιν ἢ πε-
ριττώμασιν ^x ἢ θερμότητος ^υ νοσηματικῆς ὑπερβολῇ, καθά-
περ ἐν τοῖς πυρετοῖς, πυκνὸν τὸ πνεῦμα ποιοῦσι διὰ τὸ μὴ
δύνασθαι τὸν πνεύμονα μακρὰν αἶρειν ἄνω καὶ συνίξειν.
Τέλος δ', ὅταν ^z μηκέτι δύνωνται κινεῖν, τελευτῶσιν ἀπο-
πνεύσαντες.

Γένεσις μὲν οὖν ἐστὶν ἡ πρώτη μέθεξις ἐν τῷ θερμῷ τῆς ¹⁸
θρεπτικῆς ψυχῆς, ζωὴ δ' ἡ μονὴ ταύτης. Νεότης δ' ἐστὶν ἡ
τοῦ πρώτου καταψυκτικοῦ μορίου αὔξησις, γῆρας δ' ἡ τούτου
φθίσις, ἀκμὴ δὲ ^a τὸ τούτων μέσον. Τελευτὴ δὲ καὶ φθορὰ ²
βίαιος μὲν ἡ τοῦ θερμοῦ σβέσις καὶ μάρανσις· φθαρείη ^b γὰρ
ἂν δι' ἀμφοτέρας ταύτας τὰς αἰτίας, ἡ δὲ κατὰ φύσιν τοῦ
αὐτοῦ τούτου μάρανσις διὰ χρόνου μῆκος ^c γινομένη καὶ ^d τε-
λειότητα. Τοῖς μὲν οὖν φυτοῖς αὔανσις, ἐν δὲ τοῖς ζώοις ³
καλεῖται θάνατος. ^e Τούτου δ' ὁ μὲν ἐν γήρᾳ θάνατος μά-
ρανσις τοῦ μορίου δι' ἀδυναμίαν τοῦ καταψύχειν ὑπὸ γήρως.
Τί μὲν οὖν ἐστὶ γένεσις καὶ ζωὴ καὶ θάνατος, καὶ διὰ τίνας
αἰτίας ὑπάρχουσι τοῖς ζώοις, εἴρηται.

Δῆλον δ' ἐκ τούτων καὶ διὰ τίν' αἰτίαν τοῖς μὲν ἀνα- ¹⁹
πνέουσι τῶν ζώων ^f ἀποπνίγεσθαι συμβαίνει ἐν τῷ ὑγρῷ, τοῖς
δ' ἰχθύσιν ἐν τῷ ἀέρι· τοῖς μὲν γὰρ διὰ τοῦ ὕδατος ^g ἡ κα-
τάψυξις γίνεται, τοῖς δὲ διὰ τοῦ ἀέρος, ὧν ^h ἐκάτερα ⁱ στερί-
σκεται μεταβάλλοντα τοὺς ^k τόπους. ¹ Ἡ δ' αἰτία τῆς κινή-
σεως τοῖς μὲν τῶν βραγχίων τοῖς δὲ τοῦ πνεύμονος, ὧν αἰρο-
μένων καὶ συνιζόντων τὰ μὲν ἐκπνέουσι ¹ καὶ εἰσπνέουσι τὰ
δὲ δέχονται τὸ ὑγρὸν καὶ ^m ἐξιᾶσιν, ἔτι δ' ἡ σύστασις τοῦ
ὀργάνου, τόνδ' ἔχει τὸν τρόπον.

ⁿ Τρία ἐστὶ τὰ συμβαίνοντα περὶ τὴν καρδίαν, ^a δοκεῖ ²⁰

^ω τὸν πνεύμονα ποιοῦσι P. ^x ἢ ante θερμότητος om. M.Z. ^υ νοση-
ματικοῦ L. ^z μηκέτι] μηδέν L. ^a τὸ] ἡ M.Z. ^b γὰρ] δ' S. ^c γενο-
μένη L. ^d τελειοτάτη M.Z. ^e τούτου—θάνατος om. M.Z. ^f καταπνί-
γεσθαι L. ^g ἡ om. P. ^h ἐκατέρας L. ⁱ στερίσκονται L.S. ^k τόπους]
exit S. ¹ καὶ εἰσπνέουσι om. M.Z. ^m ἀφιᾶσιν Z. ⁿ τρία δ' ἐστὶ
L.P.S.

τὴν αὐτὴν φύσιν ἔχειν, ἔχει δ' οὐ τὴν αὐτὴν, πῆδησις ^ο καὶ
² P σφυγμὸς καὶ ^q ἀναπνοή. Πῆδησις μὲν οὖν ἐστὶ σύνωσις
τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐν αὐτῇ διὰ κατάψυξιν περιττωματικὴν ἢ
συντηκτικὴν, οἶον ἐν τῇ νόσῳ τῇ καλουμένῃ ^r παλμῶ, καὶ ἐν
ἄλλαις δὲ νόσοις, καὶ ^s ἐν τοῖς φόβοις δέ· καὶ γὰρ οἱ ^t φο-
βούμενοι καταψύχονται τὰ ἄνω, τὸ δὲ θερμὸν ὑποφεύγον
καὶ συστελλόμενον ποιεῖ τὴν πῆδησιν, εἰς μικρὸν συνωθούμε-
νον οὕτως ὥστ' ἐνίοτ' ἀποσβέννυσθαι τὰ ζῶα καὶ ἀποθνήσκειν
³ διὰ φόβον καὶ διὰ πάθος ^v νοσηματικόν. ^t H δὲ συμβαίνουσα
σφύξις ^w τῆς καρδίας, ἣν αἰεὶ φαίνεται ποιουμένη συνεχῶς,
^x ὁμοία φύμασιν ἐστίν, ἣν ^y ποιοῦνται κίνησιν μετ' ἀλγηδόνας
διὰ τὸ παρὰ φύσιν εἶναι τῷ αἵματι τὴν μεταβολήν. Γί-
⁴ νεται δὲ ^z μέχρι οὗ ἂν ^a πυωθῇ πεφθέν. ^t Εἰστι δ' ὅμοιον
ζέσει ^b τοῦτο τὸ πάθος· ἡ γὰρ ζέσις γίνεται πνευματου-
μένου τοῦ ὑγροῦ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ· αἶρεται γὰρ διὰ τὸ πλείω
γίνεσθαι τὸν ὄγκον. ^c Παῦλα δ' ἐν μὲν τοῖς ^d φύμασιν, εἰάν
μὴ διαπνεύσῃ, ^e παχυτέρου γινομένου τοῦ ὑγροῦ, σῆψις, τῇ
⁵ ^f δὲ ζέσει ἢ ἔκπτωσις διὰ τῶν ^g ὀριζόντων. ^t Ἐν δὲ τῇ καρ-
δίᾳ ἡ τοῦ αἰεὶ προσιόντος ^h ἐκ ⁱ τῆς τροφῆς ὑγροῦ διὰ τῆς
θερμότητος ὄγκωσις ποιεῖ σφυγμόν, ^k αἰρομένη πρὸς τὸν
ἔσχατον ^l χιτῶνα τῆς καρδίας. Καὶ τοῦτ' αἰεὶ γίνεται συνε-
χῶς· ^m ἐπιρρεῖ γὰρ αἰεὶ τὸ ὑγρὸν συνεχῶς, ἐξ οὗ γίνεται
ἡ τοῦ αἵματος ⁿ φύσις· ^o πρῶτον γὰρ ἐν τῇ καρδίᾳ δημιουρ-
⁶ γεῖται. Δῆλον δ' ἐν τῇ γενέσει ἐξ ἀρχῆς· οὕτω γὰρ διωρι-
σμένων τῶν φλεβῶν φαίνεται ἔχουσα αἷμα. Καὶ διὰ τοῦτο
σφύζει μᾶλλον τοῖς νεωτέροις τῶν πρεσβυτέρων· γίνεται

^ο καὶ utrumque om. M.Z. ^p σφαγμὸς L, σφύξις M.Z. ^q τὸ τῆς ἀναπνοῆς L. ^r πάλλῃ M, πάλλιν Z. ^s ἐν om. P. ^t φοβούμενοι] φόβοι M.Z. ^v νοσημάτων P. ^w τῇ καρδίᾳ Z. ^x ὁμοία τοῖς ἐμφύμασιν Z, ὁμοία τοῖς ἐμφυσήμασιν M. ^y ποιεῖται M. ^z μέχρις M.Z. et omisso οὗ L. ^a ποιωθῇ M.Z. ^b τὸ πάθος τοῦτο P. ^c πολλὰ M.Z. ^d φυσῆμασιν L. ^e παχύτερον γινόμενον, omissis τοῦ ὑγροῦ, M.Z. ^f δὲ om. M. ^g ἀφριζόντων M.Z. ^h ἐκ] καὶ ἐκ M.Z. ⁱ τῆς τροφῆς] τοῦ L. ^k αἰρομένη] διαιρον Z, διερόν M. ^l τῇ καρδίᾳ χιτῶνα L. ^m ἐπιρρεῖ—συνεχῶς om. M.Z. ⁿ σφύξις M.Z. ^ο πρῶτον—δημιουργεῖται om. M.Z.

γὰρ ἡ ἀναθυμίασις πλείων τοῖς νεωτέροις. Καὶ σφύζουσιν αἱ φλέβες πᾶσαι, καὶ ἅμα ἀλλήλαις, διὰ τὸ ἡρτῆσθαι ^ρ ἐκ τῆς καρδίας. ^q Κινεῖ δ' αἰεὶ ὥστε κἀκεῖναι αἰεὶ, ^τ καὶ ἅμα ἀλλήλαις, ^ς ὅτε κινεῖ. Ἀναπήδησις μὲν οὖν ^ε ἐστὶν ἡ γινομένη ἀντωσις πρὸς τὴν τοῦ ψυχροῦ ^ν σύνωσιν, σφύξις δ' ἡ τοῦ ὑγροῦ θερμαινομένου πνευμάτωσις.

Ἡ δ' ἀναπνοὴ γίνεται αὐξανόμενον τοῦ θερμοῦ, ἐν ^φ ἡ ²¹ ἀρχῇ ἡ θρεπτική. Καθάπερ γὰρ καὶ τᾶλλα δέεται τροφῆς, ^ω κἀκεῖνο, καὶ τῶν ἄλλων ^χ μᾶλλον· καὶ γὰρ τοῖς ἄλλοις ^υ ἐκείνο τῆς τροφῆς αἰτίον ἐστίν. Ἀνάγκη ^z δὲ ^α πλέον γινόμενον αἶρειν τὸ ὄργανον. Δεῖ δ' ὑπολαβεῖν τὴν σύστασιν ² τοῦ ὀργάνου παραπλησίαν μὲν εἶναι ταῖς φύσιν ταῖς ^β ἐν τοῖς χαλκείοις· οὐ πόρρω γὰρ οὔθ' ὁ πνεύμων οὔθ' ἡ ^ε καρδία πρὸς τὸ δέξασθαι σχῆμα τοιοῦτον· διπλοῦν δ' εἶναι τὸ τοιοῦτον· δεῖ γὰρ ἐν τῷ μέσῳ τὸ θρεπτικὸν εἶναι τῆς φυσικῆς δυνάμεως. Αἶρεται μὲν οὖν ^δ πλεῖον ^ε γεγόμενον, αἰρομένου δ' ἀναγκαῖον αἶρεσθαι καὶ τὸ περιέχον ^ε αὐτὸ μόριον. Ὅπερ φαίνονται ποιεῖν οἱ ἀναπνέοντες· αἶρουσι γὰρ τὸν ³ θώρακα διὰ τὸ τὴν ἀρχὴν τὴν ^ε ἐνοῦσαν αὐτῷ τοῦ τοιοῦτου μορίου ταῦτο τοῦτο ποιεῖν· αἰρομένου ^β γάρ, καθάπερ εἰς τὰς ^ι φύσας, ἀναγκαῖον ^κ εἰσφέρειν τὸν ἀέρα τὸν θύραθεν, ¹ καὶ ψυχρὸν ὄντα καὶ ^μ καταψύχοντα σβεννύναι τὴν ^ν ὑπεροχὴν ^ο τὴν τοῦ πυρός. Ὡςπερ ^ρ δ' ^q αὐξανόμενον ἤρετο τοῦτο τὸ ⁴ μόριον, καὶ φθίνοντος ἀναγκαῖον συνίξειν, καὶ συνίζοντος ἐξιέναι τὸν ἀέρα τὸν ^τ εἰσελθόντα πάλιν, εἰσιόντα μὲν ψυχρὸν ἐξιόντα δὲ θερμὸν διὰ τὴν ἀφὴν τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐνόντος ἐν τῷ μορίῳ τούτῳ, καὶ μάλιστα τοῖς ^ς τὸν πνεῦμονα ^ε εἶναι-

^ρ ἐκ] μὲν ἐκ M. ^q κινεῖται δ' αἰεὶ, ὥστε κἀκεῖνη M.Z. ^τ καὶ πᾶσαι ἅμα L. ^ς ὅτι M.P. ^ε ἐστὶν om. L. ^ν σύνωσιν] ὑπνωσιν M. et fortasse Z. ^ω κἀκεῖνο—τῆς τροφῆς om. M.Z. ^χ μᾶλλον] μόνον L. ^υ κἀκεῖνο P. ^z δὲ M.Z. ^α πλέον P, om. M. ^β ἐν om. M. ^ε καρδία προσδέξασθαι M.P.Z. ^δ πλέον M.Z. ^ε γιγόμενον P. ^ε μόριον αὐτό M.Z. ^ε ἐνοῦσαν ἐν αὐτῷ P.Z., ἐνοῦσαν ἐν αὐτῇ M. ^β γάρ] δὲ L. ^ι φύσας P. ^κ an εἰσφέρειν? ¹ καὶ ante ψυχρὸν om. M.Z. ^μ καταψύχεσθαι M.Z. ^ν ὑπερβολὴν M.Z. ^ο τὴν om. L. ^ρ δ'—τὸ om. M.Z. ^q αὐξανόμενον L. ^τ εἰσιόντα P. ^ς τὸν om. P. ^ε ἔχουσιν ἔναιμον P, ἔχουσιν ἄναιμον M.

μον ἔχουσιν· εἰς πολλοὺς γὰρ οἶον αὐλῶνας τὰς σύριγγας
^v ἐμπίπτειν τὰς ἐν τῷ ^w πνεύμονι, ὧν παρ' ἐκάστην ^x παρα-
 τέτανται φλέβες, ὥστε δοκεῖν ὅλον εἶναι τὸν πνεύμονα πλήρη
 5 αἵματος. Καλεῖται δ' ἡ μὲν εἴσοδος τοῦ ἀέρος ἀναπνοή, ἡ
 δ' ἔξοδος ἐκπνοή. Καὶ αἰεὶ δὴ τοῦτο γίνεται συνεχῶς, ἔως
^y περ αὖ ζῇ καὶ ^z κινῇ τοῦτο τὸ μόριον συνεχῶς. Καὶ διὰ
 τοῦτο ἐν τῷ ἀναπνεῖν καὶ ἐκπνεῖν ἐστὶ τὸ ζῆν. Τὸν αὐτὸν
 δὲ τρόπον ^a καὶ τοῖς ἰχθύσιν ἡ κίνησις γίνεται τῶν βραγ-
 6 χίων. Αἰρομένου ^b μὲν γὰρ τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐν τῷ αἵματι
 διὰ ^c τῶν μορίων αἴρονται καὶ τὰ βράγχια, καὶ διαῖσι τὸ
 ὕδωρ· κατιόντος δὲ πρὸς τὴν καρδίαν διὰ τῶν πόρων καὶ
 καταψυχομένου συνίζουσι, καὶ ^d ἀφιάσι τὸ ὕδωρ. Ἀεὶ δ' αἰ-
 ρομένου τοῦ ἐν ^e τῇ καρδίᾳ, αἰεὶ δέχεται πάλιν καταψυχο-
 μένου. Διὸ καὶ κείνοις τοῦ ζῆν καὶ μὴ ζῆν ^f τὸ τέλος ^g ἐστὶν
 ἐν τῷ ἀναπνεῖν, καὶ τούτοις ἐν τῷ δέχεσθαι τὸ ὑγρόν.

7 Περὶ μὲν ^h οὖν ζωῆς καὶ θανάτου καὶ τῶν συγγενῶν ταύ-
 τῆς τῆς σκέψεως, σχεδὸν εἴρηται περὶ ⁱ πάντων. Περὶ δὲ
 ὑγείας καὶ νόσου οὐ μόνον ἐστὶν ἰατροῦ ἀλλὰ καὶ τοῦ φυσι-
 κοῦ μέχρι ^k τοῦ τὰς αἰτίας εἰπεῖν. Ἦι δὲ διαφέρουσι καὶ ἡ
 διαφέροντα ^l θεωροῦσιν, οὐ δεῖ λανθάνειν, ^m ἐπεὶ ὅτι γε σύνο-
 ρος ἡ πραγματεία μέχρι τινός ἐστι, μαρτυρεῖ τὸ γινόμενον·
 τῶν τε γὰρ ἰατρῶν ὅσοι κομψοὶ ⁿ ἢ περίεργοι, λέγουσιν ^o τι
^p περὶ φύσεως καὶ τὰς ἀρχὰς ἐκείθεν ἀξιούσι λαμβάνειν, καὶ
 τῶν περὶ φύσεως πραγματευθέντων οἱ χαριέστατοι σχεδὸν
 τελευτῶσιν ^q εἰς τὰς ἀρχὰς τὰς ἰατρικάς.

^v ἐμπίπτειν τὰς om. M.Z. ^w πνευμονίῳ παρ' M, πνεύμονι παρ' Z.
^x παρατέτανται] σύριγγα τέτανται Z, σύριγγά τε πάντη M. ^y περ om.
 M.Z. ^z κινεῖ Z. ^a καὶ ἐν τοῖς L. ^b μὲν om. L.M.Z. ^c τοῦ μο-
 ρίου L. ^d ἀφανίζουσι M.Z. ^e τῇ om. M.P.Z. ^f τὸ om. M.
^g ἐστὶ ζῆν ἐν P, ἐστὶ τοῦ ζῆν ἐν L. ^h οὖν om. L. ⁱ ἀπάντων L. ^k τοῦ]
 που L.M.P. ^l θεωροῦσιν] κοινωνοῦσιν P. ^m ἐπεὶ δὲ ὅτι Z. ⁿ ἢ] καὶ
 M.Z. ^o τε L.P. ^p παρὰ φύσιν M. ^q εἰς τὰς ἰατρικάς ἀρχὰς L.

ΠΕΡΙ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

ΤΙΣ ἡ τοῦ ἐμφύτου πνεύματος ^a διαμονή, καὶ τίς ἡ αὐ-
ξησις; Ὅρῳμεν γὰρ ὅτι πλέον καὶ ἰσχυρότερον γίνεται καὶ
καθ' ἡλικίας μεταβολὴν καὶ ^b κατὰ διάθεσιν σώματος. Ἡ
ὥς τὰλλα ^c μέρη, προσγινόμενου τινός. Προσγίνεται δὲ
τροφὴ τοῖς ἐμψύχοις, ὥστε ταύτην σκεπτέον ποία τε καὶ
πόθεν. Δύο δὲ τρόποι δι' ὧν γίνεται, ἢ διὰ τῆς ἀναπνοῆς, ²
ἢ διὰ τῆς κατὰ τὴν τῆς τροφῆς προσφορὰν πέψεως, καθά-
περ τοῖς ἄλλοις. Τούτων ἴσως οὐχ ἥττον ἂν οὐχ οὕτω
^d δόξειεν διὰ τῆς τροφῆς· σῶμα γὰρ ὑπὸ σώματος τρέφεται,
τὸ δὲ πνεῦμα σῶμα. Τίς οὖν ὁ τρόπος; Ἡ δὴλον ὡς ἐκ
τῆς φλεβὸς ὀλκῇ τινὶ καὶ πέψει. Τὸ γὰρ αἷμα ἡ ἐσχάτη ³
τροφὴ καὶ ἡ ^e αὐτὴ πᾶσιν. Ὡσπερ οὖν καὶ εἰς τὸ ἀγγεῖον
αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ περιεχόμενον λαμβάνει τροφήν εἰς τὸ θερ-
μόν. Ἀγει δ' ὁ ἀὴρ τὴν ἐνέργειαν ποιῶν, τὴν τε πεπτικὴν
αὐτὸς αὐτῷ προστιθεὶς αὔξει καὶ τρέφει. Οὐδὲν δ' ἴσως
ἄτοπον αὐτό γε τοῦτο, ἀλλὰ γενέσθαι τὸ πρῶτον ἐκ τῆς
τροφῆς. Καθαρώτερον γὰρ ὃ τῇ ψυχῇ συμφυές, εἰ μὴ ⁴
καὶ τὴν ψυχὴν ὕστερον ^f λέγοι γίνεσθαι, διακρινομένων τῶν
σπερμάτων καὶ εἰς φύσιν ἰόντων. Εἴτε περίττωμα πάσης
τροφῆς ἐστὶ, ποία διαπέμπεται ^g τοῦτο; Κατὰ μὲν γὰρ τὴν
ἐκπνοὴν οὐκ εὐλογον· ἀντιλαμβάνει γὰρ εὐθύς. Λοιπὸν δὲ
δὴλον ὅτι διὰ τῶν τῆς ἀρτηρίας πόρων. Τὸ δ' ἐκκρινόμενον ⁵
ἦτοι λεπτότερον ἢ παχύτερον. Ἀμφοτέρως δ' ἄτοπον, εἰ
τοῦτο πάντων ἔσται καθαρώτατον. Εἰ δὲ παχύτερον, ἔσον-

Codices L.P.Q.Z.B^a. ^a διαμονήν Q. ^b κατὰ om. L.P.Q.B^a.
^c μένῃ Q. ^d δόξει Z, δόξη P.Q.B^a. et pr. L. ^e αὐτὴ ἐστὶ πᾶσιν
L.P.Q.B^a. ^f λέγει L.P.Q.B^a. ^g τούτων L.P.Q.

ταί τινες πόροι μείζους. Εἰ δ' ἄρα κατὰ τοὺς αὐτοὺς λαμβάνει καὶ ἐκπέμπει, τοῦτ' ^h αὐτὸ παράλογον καὶ ἄτοπον. Ἡ μὲν οὖν ἐκ τῆς τροφῆς αὔξησης καὶ διαμονῇ σχεδὸν ταῦτα.

- 2 Ἡ δ' ἐκ τῆς ἀναπνοῆς, ὥσπερ Ἀριστογένης οἶεται (ⁱ τροφήν γὰρ οἶεται καὶ τὸ πνεῦμα πεττόμενον, οὐ τοῦ ἀέρος ἐν τῷ πνεύματι· τοῦτο δ' εἰς τὰ ἀγγεῖα διαδίδοσθαι, τὸ περίττωμα πάλιν ἐκπέμπεσθαι) πλείους ἔχει τὰς ἀπορίας. Ἡ τε γὰρ πέψις ὑπὸ τίνος; Εἰκὸς μὲν γὰρ ὑπ' αὐτοῦ, κα-
² θάπερ καὶ τῶν ἄλλων. Αὐτὸ δὲ τοῦτ' ἄτοπον, εἰ μὴ διαφέρει τοῦ ἔξω ἀέρος· οὕτω δ' ἡ θερμότης ἂν πέττοι. Καὶ μὴν καὶ παχύτερον αὐτὸν εὐλογον εἶναι μεθ' ^k ὑγρότητος τῆς ἀπὸ τῶν ἀγγείων ^l ὄντα καὶ τῶν ὅλων ὄγκων, ὥσθ' ἡ πέψις ἂν εἰς τὸ σωματῶδες εἴη. Τὸ δὲ περίττωμα, εἴπερ γίνεται
³ λεπτότερον, οὐ πιθανόν. Ἄλογος δὲ καὶ ἡ ^m ταχυτῆς τῆς πέψεως. Εὐθὺς γὰρ μετὰ τὴν εἰσπνοὴν ἡ ἐκπνοή. Τί οὖν τὸ οὕτω ταχὺ μεταβάλλον καὶ ἀλλοιοῦν; Ὑπολάβοι γὰρ ἂν τις μάλιστα τὸ θερμόν, ⁿ καὶ μαρτυρεῖ οὕτως ἡ αἴσθησις·
⁴ ὁ γὰρ ἐκπνεόμενος θερμός. Ἐτι δ' εἰ μὲν ἐν τῷ πνεύμονι καὶ τῇ ἀρτηρίᾳ τὸ πεττόμενον, ἡ τοῦ θερμοῦ δύναμις ἐν τούτοις· ὅπερ οὐ φασιν, ἀλλ' ἐν τῇ κινήσει τῇ τοῦ πνεύματος ἐκθερμαίνεσθαι τὴν τροφήν. Εἰ δ' ἐξ ἐτέρου τινὸς οἶον ἐπισπάται ἡ ^o καὶ κινουντος δέχεται, τοῦτ' ἐστὶ θαυμασιώτερον.
⁵ Ἀμα δὲ καὶ οὐκ αὐτὸ ^p τὸ πρῶτον κινοῦν. Ἐτι δ' ἡ μὲν ἀναπνοὴ μέχρι τοῦ πνεύμονος, ὥσπερ λέγουσιν αὐτοί, τὸ δὲ πνεῦμα δι' ὅλου τὸ σύμφυτον. Εἰ δ' ἀπὸ τούτου ^q διαδίδοται καὶ πρὸς τὰ κάτω καὶ πρὸς τὰ ἄλλα, πῶς ἡ πέψις οὕτω ταχεῖα; Θαυμασιώτερον γὰρ τοῦτο καὶ μείζον· οὐ γὰρ διαπέμπει τοῦτό γ' εὐθὺς πεττόμενον τὸν ἀέρα ^r τοῖς κάτω.
⁶ Καίτοι τὸ μὲν ^s δόξειεν ἂν ἀναγκαῖον εἶναι ^t τοῦτο τῆς πέ-

^h αὐτὸ—ἡ] αὐτῇ P.Q.Ba, αὐτῇ L. ⁱ τροφήν γὰρ οἶεται om. L.P.Q.Ba.
^k ὑγρότητα Ba. ^l ὄν Q.Ba. ^m παχύτης L.P.Q.Z.Ba. ⁿ καὶ ὡς μαρτ. Z. ^o καὶ om. P.Ba. ^p πρῶτον τὸ Z. ^q διαδίδωται Z, διαδίδωσι L.Q. ^r τοῖς κάτω] τοῖς ἄλλοις L, om. Q. ^s δόξειεν ἂν] δόξειεν Z, δόξει L.P.Q.Ba. ^t τῆς πέψεως τοῦτο L.P.Q.Ba.

ψεως γινομένης ἐν τῷ πνεύμονι, τῆς τ' ἀναπνοῆς κοινωνούντων καὶ τῶν κάτω. Μείζον δ' οὕτως ^v ἔτι καὶ παραδοξότερον τὸ συμβαῖνον· οἶον γὰρ διόδω καὶ θίξει γίνεται μόνον ἢ πέψις. Ἄλογον δὲ καὶ τουτὶ καὶ ^w λογοδέστερον, εἰ ὁ αὐτὸς ^x λόγος τῆς τροφῆς καὶ τοῦ περιττώματος. Εἰ δὲ ⁷ δι' ἄλλου τινὸς τῶν ἐντός, οἱ αὐτοὶ λόγοι ^y οἱ καὶ πρότερον, εἰ μὴ τοῦτο ^z λέγοι τις, ὥς οὐ πάσης τῆς τροφῆς οὐδὲ πᾶσι γίνεται περίττωμα, καθάπερ οὐδὲ τοῖς φυτοῖς, ἐπεὶ οὐδὲ τῶν τοῦ σώματος μερῶν ἐκάστου λαβεῖν ἔστιν. Εἰ ^a δὲ μὴ, ^b οὔτι γε παντός. Ἄλλ' ἄρα γε ^c ἢ μὲν ἀγγείων αὔξεις ἢ αὐτὴ ⁸ καὶ τῶν ἄλλων μορίων, εὐρυνομένων δὲ καὶ δισταμένων τούτων ^d πλείων ὁ ἀῆρ ὁ εἰσρέων καὶ ἐκρέων. Εἰ δέ τι ἀναγκαῖον ^e ἐννύμφη, τοῦτο αὐτὸ ζητεῖται, τίς ὁ φυσικὸς καὶ πῶς οὗτος πλείων ὑγιῶς, ^f ἐκ τούτου φανερόν ἂν εἶεν. Τοῖς δὲ ⁹ δὴ μὴ ἀναπνευστικοῖς τίς ἢ τροφή τοῦ ^g συμφύτου καὶ τίς ἢ αὔξεις; Οὐ γὰρ ἔτι τούτοις ἀπὸ τοῦ ἔξωθεν. Εἰ δ' ἀπὸ τῶν ἐντός καὶ τῆς κοινῆς τροφῆς, εὐλογον κακεῖνοις· ἀπὸ γὰρ τῶν αὐτῶν τὰ ὅμοια, καὶ ὡσαύτως. Εἰ μὴ ἄρα καὶ ¹⁰ τούτοις ἀπὸ τοῦ ἐκτός, ὥσπερ καὶ τῶν ὁσμῶν αἰσθάνονται. Ἄλλ' ^h οὕτω γ' οἶον ἀναπνοὴ γίνεται. Περὶ οὗ καὶ ἀπορήσειέ τις, εἰ κατὰ ἀλήθειάν ἐστιν, αὐτό τε τοῦτο ⁱ προσφέρων καὶ τὴν ἐπίσπασιν τῆς τροφῆς (ὅλκῃ γὰρ ἅμα πνεύματος), ἔτι δ' ὑπὲρ τῆς καταψύξεως ^k ἀντιλέγων, ὥς κακεῖνων δεομένων. Εἰ δὲ διὰ τοῦ ὑποζώματος αὐτοῖς γίνεται, ^l ταύτη ¹¹ δὴλον ὅτι καὶ ἡ τοῦ ἀέρος εἴσοδος· ὥσθ' ὅμοιον τι τῇ ἀναπνοῇ. Πλὴν οὐκ ἀφορίζεται τίς ὅλκῃ καὶ ὑπὸ τίνος. Ἡ εἰ μὴ ὅλκῃ, πῶς ἢ εἴσοδος; εἰ μὴ ἄρα αὐτομάτως. Τοῦτο μὲν οὖν ἔχει καὶ αὐτὸ καθ' αὐτὸ σκέψιν. Τοῖς δὲ ^m δὴ ἐνύ- ¹² γροις τίς ἢ τροφή καὶ αὔξεις τοῦ συμφύτου; Χωρὶς γὰρ

^v ἔτι om. L.P.Q.Ba. ^w λογοδέστερον Z, ἀλογωδέστερον L.P.Q.Ba.
^x λόγος] λέγει L.Q. ^y καὶ οἱ L.Q. ^z λέγει Ba. ^a δὲ om. P.Ba.
^b ὅτι γε πάντως L.P.Q.Ba. ^c ἢ μὲν] εἰ μὲν Z. ^d ὁ ἀῆρ πλείων L.Q.
^e ὑπάρχει Ba. ^f ἐν τούτοις L.P.Q.Ba. ^g ἐμφύτου P.Q. ^h οὕτω] οὔτοι L.P.Ba, οὔτι Q. ⁱ προσφέρων P.Q. ^k ἀντιλέγειν L.Q. ^l ταυτή L.Q.
^m δὴ] μὴ Q.

τοῦ μὴ ἀναπνεῖν οὐδ' ἐνυπάρχειν ὅλως ἐν τῷ ὑγρῷ φαμέν^η αἶρα. Λοιπὸν ἄρα διὰ τῆς τροφῆς, ὡς οὐχ ὁμοίως πᾶσιν, ἢ κακεῖνα διὰ τῆς τροφῆς τὰ ἐνυγρα· τριῶν γὰρ τούτων ἀναγκαῖον ἐν. Καὶ ταῦτα μὲν ὡς περὶ τὴν αὔξησιν καὶ τροφήν^ο τοῦ πνεύματος.

- 3 Περὶ δὲ ἀναπνοῆς οἱ μὲν οὐ λέγουσι τίνος χάριν, ἀλλὰ μόνον ὃν τρόπον γίνεται, καθάπερ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Δημόκριτος· οἱ δ' οὐδὲ τὸν τρόπον^ρ ὅλως λέγουσιν, ἀλλ' ὡς φανερῶ χρώνται. Δεῖ δὲ καὶ εἰ καταψύξεως^ι χάριν, αὐτὸ τοῦτο διασαφῆσαι. Εἰ γὰρ ἐν τοῖς^ι ἄνω τὸ θερμόν, οὐκ² ἂν ἔτι^ς δέοιτο κάτω. Τὸ δὲ σύμφυτον πνεῦμα δι' ὅλου, καὶ^ι ἀρχὴ ἀπὸ τοῦ πνεύμονος. Δοκεῖ δὲ καὶ^υ τὸ τῆς ἀναπνοῆς εἰς πάντα^ν διαδίδοσθαι κατὰ συνέχειαν, ὥστε τοῦτο δεικτέον ὡς οὐκ ἔστιν. Ἄτοπον δὲ εἰ μὴ δεῖται^ι τίνος κινήσεως καὶ³ οἷον τροφῆς. Εἰ δὲ διαπνέι πρὸς πᾶν, οὐκέτι καταψύξεως εἶη χάριν. Ἀλλὰ^ω μὴν καὶ ἡ διάδοσις ἄλλως^τ ἀναίσθητος, καὶ τὸ τάχος αὐτῆς. Καὶ πάλιν τὸ τῆς παλιρροίας, εἴπερ ἀπὸ πάντων, θαυμαστόν, πλὴν^χ εἰ ἄλλον τρόπον ἀπὸ⁴ τῶν ἐσχάτων. Τὸ δὲ πρώτως καὶ κυρίως ἀπὸ τῶν περὶ τὴν καρδίαν. Ἐν πολλοῖς δ' οὕτω^υ τὸ τῶν ἐνεργειῶν καὶ τῶν δυνάμεων. Ἄτοπον οὖν^z ὅμως εἰ καὶ εἰς τὸ ὁστοῦν διαδίδο-
5 ται· καὶ γὰρ δὴ τοῦτό φασιν ἐξ ἀρτηριῶν. Διό, καθάπερ εἴρηται, σκεπτέον περὶ ἀναπνοῆς, καὶ τίνος ἔνεκα καὶ ποίοις μέρεσι καὶ πῶς. ^αἘτι οὐδ' ἐπιφορὰ τῆς τροφῆς^β φαίνεται πᾶσι δι' ἀρτηριῶν, οἷον αὐτοῖς^ε τε τοῖς ἀγγείοις καὶ ἄλλοις τισὶ τῶν μερῶν· ζῇ δὲ τὰ φυτὰ καὶ τρέφεται. Ταῦτα μὲν^δ οἰκειότερά πως^ε τοῖς περὶ τὰς τροφάς.
- 4 Ἐπεὶ δὲ τρεῖς αἱ κινήσεις τοῦ ἐν τῇ ἀρτηρίᾳ πνεύματος, ἀναπνοή, σφυγμός, τρίτη δ' ἡ τὴν τροφήν ἐπάγουσα καὶ

^η αἶρα ὅτι διὰ τῆς τροφῆς ἡ τοῦ πνεύματος γένεσις. λοιπὸν L.P.Q.Ba. ^ο τοῦ] καὶ τοῦ P.Z.Ba. ^ρ ὅλως] αὐτῆς L.P.Q.Ba. ^ι χάριν om. Q. ^ι ἄνω τὸ] ἄνωθεν L.P.Q.Ba. ^ς δέοιτο] οἱ L.P.Q.Ba. ^ι ἀρχὴν P.Ba. ^υ τὸ] τὰ L.P.Q.Ba. ^ν διαδίδοσθαι Q. ^ω μὴ Q. ^χ εἰ om. P.Q. ^υ τὸ om. L.Q. ^z ὁμοίως L.Q. ^α ἔτι δὲ οὐδ' L.P.Q.Ba. ^β φέρεται L.P.Q.Ba. ^ε τε] τῶν Q. ^δ οἰκειότερον Q. ^ε τῶν L.Q.

κατεργαζομένη, λεκτέον ὑπὲρ ἐκάστης καὶ ποῦ καὶ πῶς καὶ
 τίνος χάριν. Τούτων δ' ἡ μὲν τοῦ σφυγμοῦ ^f καὶ τῇ αἰσθή- ²
 σει ^g φανερά καθ' ὅτι οὖν μέρος ἀπτομένοις, ἡ δὲ τῆς ἀνα-
 πνοῆς μέχρι μὲν τοῦ ^h φανερά, τὸ δὲ πλεον κατὰ λόγον, ἡ
 δὲ τῆς τροφῆς ἅπασα κατὰ λόγον ὡς εἰπεῖν, ὡς ἐκ τῶν
 συμβαινόντων δὲ κατὰ τὴν αἴσθησιν. ¹ Ἡ μὲν οὖν ἀναπνοή ³
 δηλον ὡς ἀπὸ τοῦ ἐντὸς ἔχει τὴν ἀρχήν, εἴτε ψυχῆς δύνα-
 μιν εἴτε ψυχὴν δεῖ λέγειν ταύτην, εἴτε καὶ ἄλλην τινὰ σω-
 μάτων μίξιν, ἡ δὲ αὐτῶν ποιεῖ τὴν τοιαύτην ὁλκήν. ⁴ Ἡ
 δὲ θρεπτικὴ ⁱ δόξειεν ἂν ἀπὸ τῆς ἀναπνοῆς· αὕτη γὰρ ἀντα-
 ποδίδοται, καὶ ὁμοία τῷ ἀληθεῖ. Εἰ δὲ μή, πᾶν ὁμαλίζει
 τοῖς χρόνοις τὸ σῶμα κατὰ τὴν τοιαύτην κίνησιν. ⁵ Ἡ
 εἰ μὴδὲν διαφέρει τὸ ἅμα, πάντα τὰ μέρη σκεπτέον. ⁶ Ὁ
 δὲ σφυγμὸς ἰδιός τις ^k παρ' αὐτάς, τῇ μὲν ἂν δοκῶν ¹ εἶναι
 κατὰ συμβεβηκός, εἴπερ, ὅταν ἐν ὑγρῷ πλῆθος ἢ θερμό-
 τητος, ἀνάγκη τὸ ἐκπνευματούμενον διὰ τὴν ^m ἐναπόληψιν
 ποιεῖν σφυγμόν, ἐν τῇ ἀρχῇ δὲ καὶ πρῶτον, εἴπερ τοῖς
 πρώτοις σύμφυτον· ⁿ ἐν γὰρ τῇ καρδίᾳ μάλιστα καὶ πρῶτον,
 ἀφ' ἧς καὶ τοῖς ἄλλοις. Τάχα δὲ πρὸς τὴν ὑποκειμένην ⁶
 οὐσίαν τοῦ ζώου ^o τὴν ἐκ τῆς ἐνεργείας ἀνάγκη τοῦτο ^p πα-
 ρακολουθεῖν. ⁷ Ὅτι δ' οὐδὲν πρὸς τὴν ἀναπνοὴν ὁ σφυγμός,
 σημεῖον· ἐάν τε γὰρ πυκνὸν ἐάν τε ὁμαλὸν ἐάν τε σφοδρὸν
 ἢ ^q πρᾶον ἀναπνέη τις, ὃ ^r γε σφυγμὸς ὁμοιος καὶ ^s ὁ αὐτός,
 ἀλλ' ἡ ἀνωμαλία γίνεται καὶ ἐπίτασις ἐν τε σωματικοῖς τισὶ
 πάθεσι καὶ ἐν τοῖς τῆς ψυχῆς φόβοις ἐλπίσιν ^t ἀγωνίαις.
 Εἰ δὲ καὶ ἐν ταῖς ἀρτηρίαις ὁ σφυγμός, καὶ ὁ αὐτὸς ὢν ⁷
^v ῥυθμῷ καὶ ὁμαλὸς ἢ, σκεπτέον· οὐκ ἔοικε δέ γε τοῖς μακρὰν
 ἀπηρτημένοις. ⁸ Ἡκιστα δ' ἕνεκά του φαίνεται γίνεσθαι,
 καθάπερ εἴρηται. Τὸ γὰρ αὐτὴ τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς ἐπα-

^f καὶ τῇ αἰσθήσει om. L. ^g φανερόν L. ^h φανεροῦ L.Q. ⁱ δόξειεν
 —γὰρ] lacunam litterarum sex P.Q, undecim L, quindecim Ba.
^k παρὰ ταύτας πῇ L.P.Q.Ba. ¹ εἶναι] τις Q, τῆς L. ^m ἐναπόλυσιν
 P.Ba, ἀναπόλησιν L.Q. ⁿ ἐν γὰρ—ἄλλοις om. L.P.Q.Ba. ^o τὴν] τῆς
 L.P.Q.Ba. ^p παρακολουθεῖ L. ^q πρᾶον Z.Ba. et corr. P. ^r γε] τε
 L.P.Q.Z.Ba. ^s ὁ om. L.Q. ^t ἀγω εἰ Q. ^v ῥυθμῷ] ἐν θυμῷ L.Q.

γωγῆς, εἴθ' ὥς ^w ἕτερα πάμπαν ἀλλήλων εἴθ' ὥς θάτερον
 πρὸς θάτερον, ἔνεκά του φαίνεται καὶ ἔχει τινὰ λόγον.
 8 Τριῶν δ' οὐσῶν πότερον εὐλογον εἶναι τὴν ^x γε σφυγμώδη
 καὶ τὴν ἀναπνευστικήν; Ἡ γὰρ τροφή προϋπάρχοντος.
 Ἡ οὐ; Τὸ μὲν γὰρ ἀναπνεῖν, ὅταν ἀπολυθῇ τῆς κυούσης,
 ἡ δ' ἐπιφορὰ καὶ ^y ἡ τροφή καὶ ξυνισταμένου καὶ ξυνεστηκό-
 τος, ὁ δὲ σφυγμὸς εὐθὺς ἐν τῇ ἀρχῇ ξυνισταμένης τῆς καρ-
 9 διάς, καθάπερ ἐν τοῖς ^z ῥοῖς γίνεται φανερόν. Ὡστε αὕτη
^a πρώτη, καὶ ἔοικεν ἐνεργείᾳ τινὶ καὶ οὐκ ^b ἐναπολήψει πνεύ-
 5 ματος, εἰ μὴ ἄρα τοῦτο πρὸς τὴν ἐνέργειαν. Τὸ ^c δὲ πνεῦμα
 τὸ ἐκ τῆς ἀναπνοῆς φέρεσθαι μὲν εἰς τὴν κοιλίαν, ^d οὐ διὰ
 τοῦ στομάχου (τοῦτο μὲν γὰρ ἀδύνατον), ^e ἀλλὰ πόρον εἶναι
 παρὰ τὴν ὀσφύν, δι' οὗ ^f τὸ πνεῦμα τῇ ἀναπνοῇ ^g φέρεσθαι
 ἐκ τοῦ ^h βραγχίου εἰς τὴν κοιλίαν καὶ πάλιν ἔξω· τοῦτο δὲ
 2 τῇ αἰσθήσει φανερόν. Ἐχει δ' ἀπορίαν καὶ τὰ περὶ τὴν αἰ-
 σθησιν. Εἰ γὰρ ἡ ἀρτηρία μόνον αἰσθάνεται, ⁱ πότερα τῷ
 πνεύματι τῷ δι' αὐτῆς, ἢ τῷ ὄγκῳ, ἢ τῷ σώματι; Ἡ εἴπερ
 ὁ ἀὴρ πρῶτον ὑπὸ ^k τὴν ψυχὴν, τῷ κυριωτέρῳ τε καὶ ^l προ-
 τέρῳ; Τί οὖν ἡ ψυχὴ; Δύναμιν ^m φασὶ τὴν αἰτίαν τῆς κι-
 3 νήσεως τῆς τοιαύτης. Ἡ δὴλον ὥς οὐκ ὀρθῶς ἐπιτιμήσεις
 τοῖς τὸ ⁿ λογιστικὸν καὶ θυμικόν· καὶ γὰρ οὗτοι ὥς ^o δυνά-
 μεις λέγουσιν. Ἀλλ' εἰ δὴ ἡ ψυχὴ ἐν τῷ ἀέρι τούτῳ, οὗτός
 γε κοινὸς ἢ πάσχω γέ ^p τι καὶ ἀλλοιούμενος, εὐλόγως ἂν
 εὐψυχον ^q ἢ ψυχὴ, πρὸς τὸ συγγενὲς φέρεται, καὶ τῷ ὁμοίῳ
 4 τὸ ὅμοιον αὔξεται. Ἡ οὐ; Τὸ γὰρ ὅλον οὐκ ἀήρ, ἀλλὰ
 συμβαλλόμενόν ^r τι πρὸς ταύτην τὴν δύναμιν ὁ ἀήρ, ἢ οὐ τὸ
 ταύτην ποιοῦν, καὶ τὸ ποιῆσαν τοῦτ' ἀρχὴ καὶ ὑπόθεσις.
 Τοῖς ^s δὲ μὴ ἀναπνέουσιν, ἵνα ἀνεπίμικτος τῷ ἔξω. Ἡ οὐ,

^w ἕτερον σύμπαν L.Q. ^x γε om. L.Q. ^y ἡ addidit Z. ^z ῥοῖς
 om. Q. ^a πρῶτερον Q. ^b ἐν ἀπολύσει P.Ba. ^c δ' ἐκ τῆς ἀναπνοῆς
 πνεῦμα L.Q. ^d οὐ—ἀδύνατον add. Z. ^e ἀλλ' ἄπορον L.P.Q.Ba.
^f τὸ πνεῦμα post φέρεσθαι P.Ba. ^g φέρεται Z. ^h βρογχίου Z. ⁱ πό-
 τερον L.Q. ^k τὴν om. Z. ^l πρότερον L.Q. ^m φασὶ] φανερόν L.
ⁿ λογικόν L.P.Q.Ba. ^o δυνάμει L.P.Q.Ba. ^p τι] τε L.Q. ^q ἢ] ἢ
 P.Ba. ^r τε L.Q. ^s δὴ L.

ἀλλὰ κατ' ἄλλον τρόπον μιγνύμενος; Τίς οὖν ἡ διαφορὰ τοῦ ἐν τῇ ἀρτηρίᾳ πρὸς τὸν ἔξω; Διαφέρειν γὰρ εὐλογον, τάχα δὲ καὶ ἀναγκαῖον, λεπτότητι. Ἄλλ' ἔτι δὲ καθ' ἑαυτὸν τὸν θερμὸς ἢ ὑφ' ἑτέρου; Φαίνεται γὰρ ὁ ἔσω καθάπερ ὁ ἔξω· βοηθεῖται δὲ τῇ καταψύξει. ^ω Πότερα δέ; Ἐξω μὲν γὰρ πραῦς, ἐμπεριληφθεὶς δὲ πνεῦμα, καθάπερ ^χ πυκνωθεὶς καὶ διαδοθεὶς πως. Ἡ μίξιν τινὰ ^υ ἀνάγκη λαμβάνειν, ἐν ⁶ ὑγρότητί τε καὶ σωματικοῖς ὄγκοις ἀναστρεφόμενον; Οὐκ ἄρα ^z λεπτότατος, εἴπερ μέμικται. Καὶ μὴν εὐλογόν ^α γε ^β τὸ πρῶτον δεκτικὸν ψυχῆς, εἰ μὴ ἄρα καὶ ^ε ἡ ψυχὴ τοιοῦτον, καὶ οὐ καθαρὸν τι καὶ ἀμιγές, τὴν ἀρτηρίαν μόνον εἶναι ^δ δεκτικὴν πνεύματος, τὸ δὲ νεῦρον οὐ. Διαφέρει δὲ καὶ ὅτι ^γ τὸ μὲν νεῦρον ἔχει τάσιν, ἡ δ' ἀρτηρία ταχὺ διαρρήγνυται, καθάπερ καὶ ἡ φλέψ. Τὸ δὲ δέρμα ἐκ φλεβὸς ^ε καὶ νεύρου καὶ ἀρτηρίας, ἐκ φλεβὸς μὲν ὅτι κεντηθὲν αἷμα ἀναδίδωσιν, ἐκ νεύρου δὲ ὅτι ^ε τάσιν ἔχει, ἐξ ἀρτηρίας δὲ ὅτι διαπνοὴν ἔχει. Μόνον γὰρ δεκτικὸν πνεύματος ἡ ἀρτηρία. Τὰς δὲ ⁸ φλέβας ἔχειν πόρους, ἐν αἷς τὸ θερμὸν ὃν ὥσπερ ἐν ^ε χαλκίῳ θερμαίνειν τὸ αἷμα· φύσει γὰρ οὐκ εἶναι θερμόν, ἀλλ' ὥσπερ ^h τὰ τηκτὰ καταδιαχεῖσθαι· ⁱ διὸ καὶ πήγνυσθαι τὴν ἀρτηρίαν, καὶ ἔχειν ὑγρότητα ^k καὶ ἐν αὐτῇ καὶ ^l ἐν τοῖς χιτῶσι τοῖς περιέχουσι τὸ κοῖλωμα. Φανερόν ^m δ' ἔκ τε ⁹ τῶν ⁿ ἀνατομῶν εἶναι, καὶ ὅτι εἰς τὸ ἔντερον καὶ ^ο εἰς τὴν κοιλίαν αἱ τε φλέβες καὶ ^p αἱ ἀρτηρίαι συνάπτουσιν, ἃς εἰκὸς εἶναι τὴν τροφήν ἔλκειν. Ἐκ δὲ τῶν φλεβῶν εἰς τὰς σάρκας διαδίδοσθαι τὴν τροφήν, οὐ κατὰ τὰ πλάγια ἀλλὰ κατὰ τὸ στόμα, καθάπερ σωλήνας. Ἀποτείνει γὰρ ἐκ τῶν πλαγίων ¹⁰ φλεβῶν φλέβια λεπτὰ ἐκ τῆς μεγάλης φλεβὸς καὶ τῆς ἀρ-

^t ἑαυτὸν L.Q. ^v περ add. Z. ^ω ποτέρα B^a, πότερον L.Q. ^χ πυκνωθὲν Q. ^υ ἀναγκαῖον L.Q. ^z λεπτότητος B^a. ^a τε P.B^a. ^β τὸ πρῶτον om. L. ^ε ἡ om. Q. ^δ δεκτικὸν L.Q. ^ε καὶ νεῦρον om. L.Q.B^a. ^f τάσιν ἔχει] τείνεται L.Q. ^ε χαλκίοις L.P.Q.B^a. ^h τὰ τηκτὰ] ταύτη L.P.Q.B^a. ⁱ καὶ διὸ L.P.Q.B^a. ^k καὶ ante ἐν om. L.Q. ^l ἐν add. Z. ^m δ' add. Z. ⁿ ἀτόμων Q. ^ο εἰς om. Q. ^p ἡ ἀρτηρία P.B^a.

τηρίας παρ' ἐκάστην πλευράν, καὶ ^q ἀρτηρίαν καὶ φλέβα πα-
 ρακεῖσθαι· καὶ τὰ ὅστέα δὲ καθάπτειν τὰ νεῦρα καὶ τὰς φλέ-
 βας ^r καὶ εἰς ^s μέσα καὶ εἰς τὰς συμβολὰς τῶν κεφαλῶν, δι'
 ὧν τὴν τροφήν δέχεσθαι τοὺς ἰχθύας καὶ ἀναπνεῖν· εἰ δὲ μὴ
 11 ἀνέπνεον, ἐξαιρεθέντας ἂν ἐκ τοῦ ὑγροῦ εὐθὺς θνήσκουν. Τὰς
 δὲ φλέβας καὶ τὰς ἀρτηρίας συνάπτειν εἰς ἀλλήλας καὶ τῇ
 αἰσθήσει φανερόν εἶναι. Τοῦτο δ' οὐκ ἂν συμβαίνειν, εἰ μὴ
 ἐδεῖτο καὶ τὸ ὑγρὸν πνεύματος καὶ τὸ πνεῦμα ὑγροῦ, ^t τῷ
 θερμὸν εἶναι ἐν νεύρῳ καὶ ἀρτηρίᾳ καὶ φλεβί, θερμότατον δὲ
 12 καὶ οἶον φλεβωδέστατον τὸ ἐν τῷ νεύρῳ. ^v Ατοπον οὖν τῇ
 τοῦ πνεύματος χώρα τὸ θερμόν, ἄλλως τε καὶ καταψύξεως
 χάριν. Εἰ δὲ ποιεῖ καὶ οἶον ἀναζωπυρεῖ θερμῷ τὸ θερμόν,
 γίγνοιτ' ἂν. ^w Ἐτι πάντων τῶν ἐχόντων θερμότητα σύμφυ-
 τόν πως ἢ διαμονή, μηδενὸς ἀντικειμένου μηδὲ καταψύχοντος.
 13 ^u Ὅτι γὰρ πάντα δεῖται καταψύξεως, σχεδὸν φανερόν· ^v τῷ
 αἷμα κατέχειν ἐν τῇ φλεβί τὸ θερμὸν οἶον ἀποστέγον· διὸ
 καὶ ὅταν ἐκρυῇ, μεθιέναι τε καὶ ^w ἀποθνήσκουν, τῷ τὸ ἦπαρ
 οὐκ ἔχειν οὐδεμίαν ἀρτηρίαν.

6 Πότερον δὲ τὸ σπέρμα διὰ τῆς ἀρτηρίας ὥς καὶ συνθλι-
 βόμενον, καὶ ἐν τῇ προέσει μόνον; ^x Ἐν οἷς δὴ φαίνεται καὶ
 ἡ ἐξ αἵματος μεταβολὴ τῷ τὰ νεῦρα ἀπὸ τῶν ὀστέων τρέφε-
 σθαι· ^x καθάπτει γὰρ αὐτά. ^y Ἡ οὔτε τοῦτ' ἀληθές· καὶ
 γὰρ ἐν τῇ καρδίᾳ νεῦρον, καὶ νεῦρα δὲ ἐκ τῶν ὀστέων ἡρτη-
 μένα. Οὐ συνάπτει δὲ ἐν ἐτέρῳ, ἀλλ' εἰς σάρκα ἀποτελευ-
 2 τᾶ. ^y Ἡ τοῦτό γ' οὐθέν· εἴη γὰρ ἂν οὐθέν ἦττον ἀπὸ τοῦ
 ὀστοῦ ἢ τροφῆς. Αὐτοῖς δ' ἀπὸ τοῦ νεύρου τοῖς ὀστοῖς μάλ-
 λον τὴν τροφήν. ^y Ατοπον γὰρ καὶ τοῦτο ξηρὸν φύσει καὶ
 οὐκ ἔχον πόρους ὑγρούς· ἢ τροφή δ' ὑγρόν. Σκεπτέον δὲ
 πότερον, εἴπερ ἀπὸ τῶν ὀστέων, τίς ἢ τοῦ ὀστοῦ τροφή, ἢ
^y φέρουσι πόροι ^z καὶ ἐκ τῆς φλεβὸς καὶ ἐκ τῆς ἀρτηρίας εἰς

^q φλέβα καὶ ἀρτηρίαν L.P.Q.B^a. ^r καὶ post φλέβας om. L.Q. ^s τὰς
 συμβολὰς καὶ εἰς μέσα P.B^a, τὰς συμβολὰς καὶ εἰς μέγα L.Q. ^t τῷ] τὸ
 B^a. ^v τὸ B^a. ^w θνήσκουν Z. ^x καθάπερ L.P.Q.B^a. ^y φέρονσα
 πόρον L. ^z καὶ om. P.B^a.

αὐτόν. Καὶ ἐν πολλοῖς μὲν ^a εὐδῆλοι, μάλιστα δ' εἰς τὴν ³
 ῥάχιν. Τὰς δ' ἀπὸ τῶν ὀστέων ^b γίνεσθαι συνεχεῖς, ὥσπερ
 ταῖς πλευραῖς· τούτους δ' ἀπὸ τῆς κοιλίας τίνα τρόπον, ἢ πῶς
 τῆς ὀλκῆς γινομένης. Ἡ τὰ πολλὰ ἄχονδρα, καθάπερ ἡ ⁴
 ῥάχιν· ἀλλ' ^c οὐτι πρὸς τὴν κίνησιν, ἢ συνάψεως χάριν.
 Δεῖ δέ, καὶ εἰ ἀπὸ τοῦ νεύρου τὸ ὀστοῦν τρέφεται, τὴν τοῦ
 νεύρου τροφήν εἰδέναι. Ἡμεῖς δέ φαμεν ἐκ τῆς ὑγρότητος
^d γλίσχρας οὔσης τῆς περὶ τὸ αὐτό. Πόθεν δ' αὕτη καὶ ⁵
 πῶς, λεκτέον. Τὸ ^e ἐκ φλεβὸς καὶ ἀρτηρίας τὴν σάρκα,
 ὅτι πανταχόθεν αἷμα τῇ κεντήσει, ψεύδος ἐπὶ γε τῶν ἄλλων
 ζώων, οἷον ὀρνίθων ^f καὶ ὄφρων καὶ ἰχθύων ἢ ὅλως τῶν ὀσφό-
 κων· ἀλλὰ τῶν πολυαίμων τοῦτ' ἴδιον, ^g ἐπεὶ τῶν ^h ὀρνιθίων
 γε καὶ τεμνομένων τὸ στήθος ἰχώρ, οὐχ αἷμα. Ἐμπεδοκλῆς ⁶
 δὲ ἐκ νεύρου τὸν ὄνυχά τῇ πῆξι. Ἄρ' οὖν οὕτω καὶ δέρμα
 πρὸς σάρκα; Ἀλλὰ τοῖς ὀστρακοδέρμοις καὶ μαλακοστρά-
 κοις πῶς ἀπὸ τῶν ἐκτὸς ἢ τροφή; Τὸναντίον γὰρ δοκεῖ
 μᾶλλον ἀπὸ τῶν ἐντὸς ἢ τῶν ἐκτὸς. Ἔτι δὲ ποία καὶ διὰ ⁷
 τίνων ἢ ⁱ ἐκ τῆς κοιλίας δίοδος; Καὶ πάλιν ἢ ἐκείνων ἀνα-
 στροφή ^k πρὸς τὴν σάρκα, καίπερ ἄλογος οὕσα. Πολὺ γάρ
 τι θαυμαστὸν φαίνεται καὶ ἀδύνατον ὅλως. Ἄρα γε ἄλλοις
 ἄλλη τροφή, καὶ οὐ πᾶσι τροφή τὸ αἷμα· πλὴν ἐκ τούτου
 τᾶλλα.

Τὴν τῶν ὀστέων φύσιν ἄρα σκεπτέον ἢ πρὸς κίνησιν ἢ πρὸς ⁷
 ἔρεισμα, καὶ πρὸς τὸ ^l στέγειν καὶ περιέχειν, ἔτι δ' εἰ ὥσπερ
 ἀρχαὶ ἔνια, καθάπερ ὁ ^m πόλος. Λέγω δὲ πρὸς μὲν κίνησιν,
 οἷον ⁿ ποδὸς ἢ χειρὸς ἢ σκέλους ἢ ἀγκῶνος, ὁμοίως τὴν τε
 καμπτικὴν καὶ τὴν κατὰ τόπον· οὐδὲ γὰρ τὴν τοπικὴν οἷον
 τε ἄνευ κάμψεως. Σχεδὸν δὲ καὶ τὰ ἐρείσματα ἐν τούτοις. ²
 Τὴν δὲ τοῦ ^o στέγειν καὶ περιέχειν, οἷον τὰ ἐν τῇ κεφαλῇ

^a ἄδηλον L.Q. ^b συνεχεῖς γίνεσθαι P.Ba. ^c οὗτοι Q.Z. ^d γλιαρᾶς
 P.Ba, χλιαρᾶς L.Q. ^e ἐκ τῆς φλεβὸς L.Q. ^f καὶ utrumque om. Z.
^g ἐπεὶ καὶ τῶν L.P.Q.Ba. ^h ὀρνίθων Q. ⁱ ἐκ τῆς] ἐκτὸς Z, τῆς L.Q.
^k πρὸς—ἄλλη τροφή om. Q. ^l στέγειν P.Ba, στέ Q. ^m πῶλος pr. Z.
ⁿ χειρὸς ἢ ποδὸς L.Q. ^o στέγειν L.P.Q.Ba.

τὸν ἐγκέφαλον, καὶ ^p ὅσοι δὴ τὸν μυελὸν ^q ἄρχειν. Αἱ δὲ
 πλευραὶ τοῦ συγκλείειν. Ἄρχῃ δὲ καὶ μένον ἡ ῥάχισ, ἀφ'
³ ἧς καὶ αἱ πλευραὶ πρὸς τὴν σύγκλεισιν. Ἀνάγκη γὰρ εἶναί
 τι τοιοῦτον· ἅπαν γὰρ τὸ κινούμενον ἐξ ἡρεμοῦντος. Ὡς
 δὲ καὶ ^r δεῖ γε εἶναι τὸ οὗ ἔνεκα. Ἐν ^φ δὴ καὶ τὴν ἀρχὴν
 ἔνιοι, τὸν τε ῥαχίτην καὶ τὸν ἐγκέφαλον. Ἐτι δὲ παρὰ
 ταύτ' ^s ἐπὶ συναφῆς καὶ συγκλείσεως χάριν, οἷον ἡ κλείς·
⁴ ὅθεν ἴσως καὶ τοῦνομα. Πρὸς δὲ τὴν χρεῖαν ἕκαστον καλῶς.
 Οὔτε γὰρ ἡ κάμψις, οὔτε τοῦ ὅλου οὔτε τῶν μερῶν, εἰ μὴ
 τοιαῦτα, οἷον ῥάχισ, πούς, ἀγκῶν. Εἴσω γὰρ δεῖ τὴν κάμ-
 ψιν πρὸς τὴν χρεῖαν. Ὁμοίως δὲ καὶ τὴν τοῦ ποδὸς καὶ
⁵ τῶν ἄλλων τοιαύτην. ^t Ἀπαντα δὲ ἔνεκά του, καὶ τὰ ἐν
 τούτοις ὅστ' αἰ, οἷον ἡ ἐν τῷ ἀγκῶνι κερκὶς ἔνεκα τῆς ^v στροφῆς
 τοῦ ἀγκῶνος καὶ τῆς χειρός. Οὐ γὰρ ^w ἐδυνάμεθα πρηνῇ
 καὶ ^x ὑπτίαν κινεῖν ἄνευ ταύτης, οὐδὲ τοὺς πόδας ἐπαίρειν καὶ
 κάμπτειν, εἰ μὴ δύο ^y αἱ ἐν τῇ κινήσει κερκίδες. Ὡσαύτως δὲ
 καὶ τὰ ἄλλα σκεπτέον, οἷον ^z ἡ τοῦ τραχήλου κίνησις, εἰ ἐν
⁶ τὸ ὅστούν. Δεῖ δὲ καὶ ὅσα πρὸς κατάληψιν ἢ σύνδεσμον,
 οἷον ἡ μύλη ἢ ἐπὶ τῷ γόνατι. Ἀλλὰ καὶ διὰ ^a τί τοῖς ἄλ-
 λοις οὗ. Ὅσα μὲν οὖν κινητικά, πάντα ^b μὲν μετὰ νεύρων,
 ἴσως δ' ὅσα πρακτικῶς μάλιστα, οἷον τὰ περὶ ἀγκῶνα καὶ
⁷ σκέλη καὶ ^c χεῖρας καὶ πόδας. Τὰ δ' ἄλλα συνδέσμου ^d χάριν,
 ὅσα δεῖται. Ἐνίοις γὰρ ^e ἴσως οὐδὲν ἢ ἐπ' ὀλίγον, οἷον ἡ
 ῥάχισ· ἀλλ' ἡ κάμψις. Καὶ γὰρ ἡ πρὸς ἀλληλα κόλλησις
 ἰχώρ ἐστι καὶ ὑγρότης μυξώδης. Τὰ δὲ καὶ συνδεῖται νεύ-
 ροις, οἷον τὰ περὶ τὰ ἄρθρα.

8 Πάντων δ' ἐστὶ λόγος ὁ βελτίων ὡς καὶ νῦν ζητεῖν· ἀλλὰ
 τὰς ἀρχὰς ἐφ' ἱκανόν, ὧν χάριν, σκεπτέον. Οὐκ ἂν ^f δόξειε
 κινήσεως ἔνεκα τὰ ὅστ' αἰ, ἀλλὰ μᾶλλον τὰ νεῦρα ἢ τὰ ^g ἀνά-

^p ὅση L.Q. ^q ἀρχὴν P.Q.Z. ^r δεῖ] δὴ P.Ba. ^s ἐπεὶ L.P.Q.Z.Ba.
^t πάντα L. ^v τροφῆς L.P.Q.Z.Ba. ^w δυνάμεθα L, ἡ δύναμις Q.
^x ὑπτίαν ταύτην κινεῖν L.P.Q.Ba. ^y αἱ om. Q. ^z ἡ] εἰ Z. ^a τί] τὸ
 L.P.Q.Ba. ^b μὲν om. L.P.Q.Ba. ^c χεῖρα Q. ^d χάριν καὶ ὅσα P.Ba.
^e ἴσως ante οἷον L.P.Q.Ba. ^f δόξει P.Ba. ^g ἀνάλογα Ba.

λογον, ἐν ᾧ πρώτῳ τὸ πνεῦμα ^h τὸ κινητικόν, ἐπεὶ καὶ ἡ κοιλία κινεῖται καὶ ἡ καρδία νεῦρα ἔχει· τὰ δ' οὐ πᾶσιν, ἀλλ' ἐνίοις, ἀνάγκη καὶ πρὸς τὴν τοιαύτην κίνησιν νεῦρα ⁱ ἔχειν, ἢ εἰς τὸ ^k ὁ γὰρ πολὺπους ἐπ' ὀλίγον καὶ κακῶς βαδίζει. ² Δεῖ γὰρ τοῦτο λαβεῖν ὥσπερ ἀρχήν, ὅτι πᾶσιν, ἢ ἄλλου τινὸς χάριν· ἀλλὰ ^l πρὸς τὴν κίνησιν τὴν οἰκείαν, οἷον τοῖς μὲν πεζοῖς πόδας, καὶ τοῦτο τοῖς μὲν ὀρθοῖς δύο, τοῖς δὲ παντελῶς ἐπὶ τῆς γῆς πλείους, ὅσοις ἡ ὕλη γεωδεστέρα καὶ ψυχροτέρα. Τὰ δὲ καὶ ἄποδα ὅλως ἐγχωρεῖ. Βία γὰρ ³ οὕτω κινεῖσθαι τοῖς πτηνοῖς πτέρυγας, καὶ τούτων τὴν μορφὴν οἰκείαν ^m τῇ φύσει. Διάφορα δὲ τοῖς ⁿ πτητικωτέροις καὶ ^o βραχυτέροις. Πόδας δὲ τροφῆς χάριν καὶ ἀναστάσεως, ⁴ πλὴν τῆς νυκτερίδος· διὸ καὶ τὴν τροφήν ἐκ τοῦ ἀέρος. Καὶ μὴ δεῖσθαι ^p διαναπαύσεως· οὐ δέονται ^q γὰρ δι' ^r ἄλλων. Τὰ δὲ ὀστρακόδερμα τῶν ἐνύδρων ὑπόποδα διὰ τὸ βάρος. Καὶ ταῦτα μὲν πρὸς τὴν κατὰ τόπον ἀλλαγὴν· ὅσα δὲ πρὸς ⁵ τὴν ἄλλην χρεῖαν, ὥσπερ ὑφηγεῖται καὶ ἐκάστου τὰ ἴδια, καὶ εἴ τι μὴ προφανές, οἷον διὰ τί τὰ πολὺποδα βραδύτατα, καίτοι τὰ τετράποδα θάττω τῶν διπόδων· πότερον ὅτι ^s ἐπὶ γῆς ὅλα τὰ σώματα; ἢ ὅτι φύσει ψυχρὰ ^t καὶ δυσκίνητα; ἢ δι' ἄλλην αἰτίαν;

Οἱ ^v ἀναιρουντες ὡς οὐ τὸ θερμὸν τὸ ἐργαζόμενον ἐν τοῖς ⁹ σώμασιν, ἢ ὅτι μία τις φορὰ καὶ δυνάμις ἡ τμητικὴ τοῦ πυρός, οὐ καλῶς λέγουσιν. Οὐδὲ γὰρ ὅλα τοῖς ἀψύχοις ^w ταῦτό ποιεῖ πᾶσιν, ἀλλὰ τὰ μὲν ^x πυκνοῖ, τὰ δὲ μανοῖ καὶ τήκει, τὰ δὲ πήγνυσιν. Ἐν δὲ ^y δὴ τοῖς ἐμψύχοις οὕτως ² ὑποληπτέον, ὥσπερ φύσεως πῦρ ^z ζητοῦντα, καθάπερ τέχνης· καὶ γὰρ ἐν ταῖς τέχναις ἕτερον τὸ χρυσοχοϊκὸν καὶ τὸ

^h τὸ ante κιν. om. Ba. ⁱ ἔχει L.P.Q.Z.Ba. ^k post τὸ locum literis quinque P, sex Z, septem L.Q.Ba. ^l πρὸς τὴν οἰκείαν κίνησιν L.Q. ^m τὴν φύσιν P.Ba. ⁿ πτητικωτέροις P.Ba. ^o βραχύτερον P. P δι' ἀναπαύσεως L. ^q γὰρ om. P.Z.Ba. ^r ἀλλήλων L. ^s ἐπὶ τὰ τῆς γῆς Ba, ἐπὶ τῆς γῆς P. ^t καὶ om. Z.Ba. ^v ἀναιρουντ Q. ^w ταυτὸν Ba, ταυτὰ L.P.Q. ^x ἐκπυκνοῖ L.P.Ba, ἐκπνοῖ Q. ^y δὴ add. Z. ^z ζητοῦντες L.

χαλκευτικὸν καὶ τὸ τεκτονικὸν πῦρ ἀποτελεῖ, καὶ τὸ μα-
 3 γειρικόν. Ἴσως δ' ἀληθέστερον ὅτι αἱ τέχναι· χρῶνται γὰρ
 ὥσπερ ὀργάνῳ μαλάττουσαι καὶ τήκουσαι καὶ ζηραίνουσαι,
 ἔνια δὲ καὶ ῥυθμίζουσαι. Τὸ αὐτὸ ^a δὲ τοῦτο καὶ αἱ φύσεις·
 4 ὅθεν δὴ καὶ πρὸς ἄλληλα ^b διαφοραί. Διὸ γελοῖον πρὸς τὸ
 ἔξω κρίνειν· εἴτε γὰρ διακρίνον εἴτε λεπτύνον εἴθ' ὅτιδῆποτ'
 ἐστὶ τὸ θερμαίνεσθαι καὶ πυροῦσθαι, διαφορὰν ἔξει τὰ ἔργα
 τοῖς χρωμένοις. Ἀλλ' αἱ μὲν τέχναι ὡς ὀργάνῳ χρῶνται,
 5 ἡ δὲ φύσις ἅμα καὶ ὡς ὕλη. Οὐ δὴ τοῦτο χαλεπὸν, ἀλλὰ
 μᾶλλον τὸ τὴν φύσιν αὐτὴν νοῆσαι τὴν χρωμένην, ἥτις ἅμα
 τοῖς αἰσθητοῖς πάθεσι καὶ τὸν ῥυθμὸν ἀποδώσει. Τοῦτο
 γὰρ οὐκέτι πυρὸς οὐδὲ πνεύματος. Τούτοις δὴ καταμεμῖχθαι
 τοιαύτην δύναμιν θαυμαστόν. Ἔτι δὲ τοῦτο θαυμαστόν
 6 ταῦτόν καὶ περὶ ψυχῆς· ἐν τούτοις γὰρ ὑπάρχει. Διόπερ
 οὐ κακῶς εἰς ταυτόν, ἢ ἀπλῶς ἢ μόριόν τι τὸ δημιουργοῦν,
 καὶ τὸ τὴν κίνησιν ἀεὶ τὴν ὁμοίαν ὑπάρχειν ἐνέργειαν· καὶ
 γὰρ ἡ φύσις, ἀφ' ἧς καὶ ἡ γένεσις. Ἀλλὰ δὴ τίς ἡ δια-
 φορὰ τοῦ καθ' ἕκαστον θερμοῦ; εἴθ' ὡς ὄργανον εἴθ' ὡς
 ὕλην εἴθ' ὡς ἄμφω. Πυρὸς γὰρ διαφοραὶ κατὰ τὸ μᾶλλον
 7 καὶ ἥττον. Τοῦτο δὲ σχεδὸν ὥσπερ ἐν μίξει καὶ ἀμιξίᾳ· τὸ
 γὰρ ^cκαθαρώτερον μᾶλλον. Ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ ἐπὶ τῶν
 ἄλλων ἀπλῶν. Ἀνάγκη γάρ, ἐπεὶ ^dπερ ἕτερον ὁστοῦν καὶ
 σὰρξ ἢ ἵππου ^e καὶ ἡ βοός, ἢ ^f τῷ ἐξ ἐτέρων εἶναι ἢ τῇ χρή-
 σει διαφέρειν. Εἰ μὲν οὖν ^g ἕτερα, τίνες αἱ διαφοραὶ ἐκά-
 8 στου τῶν ἀπλῶν; καὶ τίς; Ταύτας γὰρ ζητοῦμεν. Εἰ δὲ
 ταῦτά, τοῖς ^h λόγοις αὖ διαφέρει. Ἀνάγκη γὰρ δυοῖν θά-
 τερον, καθάπερ ἐν τοῖς ἄλλοις· οἴνου μὲν γὰρ καὶ μέλιτος
ⁱ κρᾶσιν διὰ τὸ ὑποκείμενον, οἴνου δ' αὐτοῦ, εἴπερ ἕτερα, διὰ
 τὸν λόγον. Διὸ καὶ Ἐμπεδοκλῆς αἰτίαν ἀπλῶς τὴν τοῦ
 ὁστοῦ ^k φύσιν, εἴπερ ἅπαντα τὸν αὐτὸν λόγον ἔχει τῆς μί-

^a δὲ τοῦτο] δὴ τοῦτο L.P.Q.Ba. ^b διαφορὰν L.Q. ^c καθαριώτερον P.Ba, καθαρῶτατον L. ^d περ om. L.Q. ^e καὶ ἡ] ἡ L.Q. ^f τῷ] τὸ L.P.Q.Z.Ba. ^g ἕτερα Ba, ἕτεραι L, ἕτερώ Q. ^h λόγοις αὖ διαφέρει] ἐν τοῖς ἄλλοις L.P.Q.Ba. ⁱ κρᾶσις Z. ^k post φύσιν locum litteris septem Z.

ξεως, ἀδιάφορα ἐχρῆν ἵππου καὶ λέοντος καὶ ἀνθρώπου ¹εἶναι. Νῦν δὲ διαφέρει ^m σκληρότητι, μαλακότητι, ⁿ πυκνότητι, ⁹ τοῖς ἄλλοις. ^o Ὅμοίως καὶ σὰρξ καὶ τὰ ἄλλα μόρια. ^u Ἐτι δὲ τὰ ἐν τῷ αὐτῷ ζῳ διαφέρουσι ^p πυκνότητι καὶ μανότητι καὶ τοῖς ἄλλοις, ὥστ' οὐχ ἡ αὐτὴ κράσις. Ταχὺ μὲν γὰρ ^q καὶ λεπτὸν καὶ μέγα καὶ μικρὸν εἶη ἐν τῷ ποσῷ, σκληρὸν δὲ καὶ πυκνὸν καὶ τὰ ἐναντία τούτοις ἐν τῷ ποιῷ τῷ τῆς μίξεως. ¹ Ἀναγκαῖον δὲ τοῖς οὕτω λέγουσιν ^r εἰδέναι πῶς τὸ ¹⁰ δημιουργοῦν ἕτερον ^s εἶη ἄν. Καίτοι τοῦτο πλεόν ἢ ἔλαττον εἶναι, καὶ τῷ καθ' ^t αὐτὸ καὶ ^v τῷ μεμιγμένῳ, ἢ ἐν ἄλλῳ πυροῦσθαι καθάπερ τὰ ἐψόμενα καὶ ὀπτώμενα. ^w ¹¹ Ὅπερ ἴσως ἀληθές· ἅμα γὰρ ἐγκαταμίγνυται καὶ ποιεῖ τὸ τῆς φύσεως. Ἄρα ὁ αὐτὸς καὶ περὶ σαρκὸς ^x λόγος· καὶ γὰρ αἱ αὐταὶ διαφοραί. Σχεδὸν ^y δὲ καὶ περὶ φλεβὸς καὶ ἀρτηρίας καὶ τῶν λοιπῶν. Ὡστε ^z δυεῖν θάτερον, ἢ οὐχ εἰς ὁ λόγος τούτων κατὰ τὴν μίξιν, ἢ οὐ σκληρότητι καὶ πυκνότητι καὶ τοῖς ἐναντίοις τοὺς λόγους ^z ληπτέον.

¹ εἶναι om. Z. ^m σκληρότητα καὶ μαλακότητα Q, σκληρότατα καὶ μαλακώτατα L. ⁿ πυκνότητι add. Z. ^o ὁμοίως δὲ καὶ L.Q. ^p πυκνότητα καὶ μανότητα Q, πυκνότατα καὶ μανότατα L. ^q καὶ post γὰρ om. L.P.Q.Ba. ^r εἰδέναι add. Z. ^s ἄν εἶη L.Q. ^t αὐτὸ] αὐτῷ L.Q.Z. ^v τῷ om. L.P.Q.Z.Ba. ^w ὅπερ] ὅπως Q. ^x λέγει L.Q. ^y δὲ add Z. ^z δυοῖν et mox ὑποληπτέον L.P.Q.Ba.

INDEX VERBORUM

QUÆ IN TOMO TERTIO EXPLICANTUR,

AUT ALIOQUI NOTATU DIGNA SUNT.

N. B. *Literæ*, M. *Meteorologica*—Mu. *De Mundo*—A. *De Anima*—S. *De Sensu et Sensili*—Me. *De Memoria et Reminiscentia*—So. *De Somno et Vigilia*—I. *De Insomniis*—D. *De Divinatione per Somnum*—L. *De Longitudine et Brevitate Vitæ*—J. *De Juventute et Senectute, Vita et Morte*—R. *De Respiratione*—Sp. *De Spiritu tractatus designant. Numerus Romanus librum; Arabicus prior caput, alter sectionem indicat.*

¹ AAZEIN	M. ii. 8, 22	αιθρία Mu. 4, 4.	αιθρίας ποιητικά
ἄβρωτοι χυμοί	M. iv. 3, 6	M. ii. 6, 18.	αιθριος Ζεύς Mu.
ἄγγελιαφόροι	Mu. 6, 11	7, 2.	αιθριοι ἄνεμοι M. ii. 3, 25
ἄγῃρω φύσιν	Mu. 5, 11	αἱματική φλεγμασία I. 2, 10.	αἷμα-
ἄγνοίας φθορά	L. 2, 2	τῶδη χρώματα M. i. 5, 1	
ἄγονος νεφέλη M. i. 9, 4.	ἄγονος ὕδα-	αἶξ M. i. 4, 6	
τος Mu. 4, 4		αἶραι So. 3, 9	
ἀδιάκριτος	So. 3, 29	αἶρειν καὶ συνίξειν R. 9, 3.	αἶρεσθαι,
Ἀδράστεια Parca	Mu. 7, 5	de sole M. iii. 2, 6	
ἀεικινήτως	Mu. 6, 37	αἶσα Mu. 7, 5	
ἄεναι ποταμοί	M. i. 13, 6	αἰσθάνεσθαι et φρονεῖν non sunt	
† ἄέναι	ibid. v. l. ⁿ	eadem A. iii. 3, 1.	αἴσθημα
ἀέρινον σῶμα	A. iii. 13, 1	Me. 1, 10.	αἴσθησις τίνων Me.
ἄῆρ M. i. 3, 9, 17.	ἄῆρ καὶ ἄνεμος	1, 4.	αἴσθησις et αἰσθητὸν du-
M. i. 13, 2		plicitur intelligitur A. iii. 2,	
ἀθέατος τῶν κρειττόνων	Mu. 1, 5	10. 3, 10.	αἰσθητήριον A. ii. 9,
ἀθεώρητος	Mu. 6, 26	12.	αἰσθητικὸν τί So. 1, 12.
ἀθροώτερα ὕδατα	M. i. 12, 11	αἰσθητὰ ἀπτά S. 4, 19	
αἰθαλώδης	Mu. 4, 20	† αἴσιμον ὕδωρ R. 7, 5. v. l. ^p & g	
αἰθήρ M. i. 3, 8.	αἰθέρος φορά M.	M. i. 2, 2	
ii. 7, 2.	αἰθέρος etymon dupl.	A. ii. 9, 13	
Mu. 2, 6		M. iv. 9, 5	
αἰθέριος Ζεύς Mu. 7, 2.	αἰθέριος φύ-	ἀκαριαῖος M. i. 14, 14. S. 6, 8. D.	
σις Mu. 2, 10		1, 9	
VOL. III.		B b	

- ἀκατάλληλα Mu. 6, 6
 ἄκαυστα M. iv. 9, 24
 ἀκήρατος Mu. 2, 6
 ἀκινήτίζειν M. iv. 1, 12. So. 2, 6.
 R. 9, 11
 ἀκμή τί R. 18, 1
 ἀκοή συμφυῆς ἀέρι A. ii. 8, 7. ἀκοή
 καὶ ψόφος, διττά A. iii. 2, 7
 ἀκοντιζόμεναι φλόγες Mu. 2, 11
 ἀκοπίastos Mu. 1, 2
 ἄκουσις A. iii. 2, 5, 7, 8
 ἀκρατής A. iii. 9, 11. ἀκράτητος M.
 iv. 7, 11
 ἄκριτον ἄστρον M. ii. 5, 4
 ἀκρόνυχος M. ii. 8, 28
 ἀκτίνων ἀνακλάσεις M. i. 12, 4
 ἀλέα M. ii. 5, 17. ἀλεάζειν R. 4, 9.
 ἀλεεινὸς ἄνεμος M. ii. 5, 22
 ἀλλοφρονεῖν A. i. 2, 8
 ἄλμα M. i. 6, 13
 ἀλμυρὸς καὶ πικρὸς χυμὸς S. 4, 17,
 19. ἀλμυρότητος αἷτιον M. ii. 3,
 13
 ἄλογον M. ii. 2, 11, 12. ἀλογωδέ-
 στερον Sp. 2, 6. v. l.^w
 ἀλουργὸν χρῶμα M. iii. 2, 5. S. 2,
 12. 4, 18
 ἄλυτα M. iv. 6, 8, 7, 12
 ἄλως M. i. 7, 7. Mu. 4, 22. ἄλως
 τί διαφέρει ἱριδος M. iii. 4, 9
 ἀμάλακτα M. iv. 7, 12
 ἀμαύρωσις A. i. 4, 13
 ἀμβλὸν in tactu A. ii. 8, 13. ἀμ-
 βλύνει τοὺς χυμούς S. 5, 11
 ἄμβροτος νύμφη Mu. 7, 4
 ἀμνήμονες Me. 1, 12. 2, 31
 ἀμουργός S. 2, 9
 † ἀμοργός ibid. v. l.^f
 ἄμπωτις M. ii. 8, 7. ἀμπώτις Mu.
 4, 35
 ἀμύθητος M. iii. 4, 29
 ἀμφινάειν S. 2, 9
 ἀμφιφαής Mu. 4, 23
 ἀναβλύσαι Mu. 6, 32. ἀναβλύσεις
 πηγῶν Mu. 4, 34
 ἀναβράττεσθαι M. ii. 8, 42
 ἀνάγκη, fatalis necessitas Mu. 7, 5
 ἀνάδοσις Mu. 4, 16
 ἀναθρῶσκειν R. 7, 5
 ἀναθυμιάσθαι M. i. 3, 27. ἀναθυ-
 μιάσις M. i. 4, 2. ἀναθυμιάσεως
 εἶδη δύο M. ii. 4, 1, 3. iii.
 6, 10. earumque effecta Mu.
 4, 1. ἀναθυμιάσις καπνώδης S.
 5, 7
 ἄναιμα A. ii. 9, 8
 ἀνακαλύπτεσθαι S. 5, 24
 ἀνακάμπτεσθαι M. iv. 9, 6
 ἀνακαμψίπνοος Mu. 4, 15
 † ἀνακεφαλαιούσθαι Mu. 4, 1
 ἀνακλᾶσθαι M. iii. 5, 13. ἀνακλώ-
 μεναι ἀκτῖνες M. i. 3, 16. ἀνά-
 κλασις S. 2, 6. ἀνάκλασις τῆς
 ὄψεως M. iii. 3, 6
 ἀναλαμβάνειν, repetere So. 3, 4
 ἀναμιμνήσκεσθαι διαφέρει τοῦ πάλιν
 μανθάνειν Me. 2, 11. ἀνάμνησις
 A. i. 4, 12. ἀναμνηστικώτεροι τί-
 νες Me. 1, 1
 ἀνάπαλις Mu. 4, 31
 ἀναπήδησις R. 20, 7
 ἀνάπλεα A. ii. 11, 9
 ἀνάπλισις I. 2, 11
 ἀναπνοή καὶ ἐκπνοή S. 1, 3. ἀναπνοή
 quid, et ejus partes R. 2, 3. 21,
 5. ἀναπνοή quomodo fiat R. 21, 1.
 ἀναπνοή κυρία R. 7, 1
 ἀναπόδραστος Mu. 7, 5
 ἀναπόλησις Sp. 4, 5. v. l.^m
 ἀναπτον A. ii. 11, 19
 ἀναρριπτεῖν Mu. 4, 26
 ἀναρροφεῖν M. ii. 3, 2
 ἀνάσχεσις Mu. 3, 10
 ἀνατείνειν τὰς χεῖρας Mu. 6, 31
 ἀνάτρεψις M. ii. 8, 35
 ἀναύχενες κόρσαι A. iii. 6, 1
 ἀναφύσημα M. ii. 8, 15, 17. ἀνα-
 φύσημα γῆς Mu. 4, 16
 ἀναφωνεῖν Mu. 6, 31
 ἀναχώρημα Mu. 4, 33
 † ἀνέλατα M. iv. 9, 17. v. l.^g
 ἀνελκτα M. iv. 9, 16
 ἄνεμος τί M. i. 13, 2, 3. ii. 4, 17,
 20. Mu. 4, 9, 10. ἀνέμων θέσις
 M. ii. 6, 1
 ἀνεξέυρετος Mu. 2, 8
 † ἀνεξέυρητος ibid.
 ἀνεπίμικτος Sp. 5, 4

ἀνερεύγεσθαι	Mu. 3, 1	φυρος M. ii. 6, 24.	ἀπαρκτίων
ἀνετεροίωτος	Mu. 2, 10		mutatio ibid.
ἀνέφελος	Mu. 4, 4	ἀπαρτίζειν	M. i. 3, 26
ἀνήκουστος	A. ii. 9, 7. 10, 3	ἀπάτη καὶ ἐπιστήμη	A. iii. 3, 4
ἀνήλατα	M. iv. 9, 17	ἀπατμίζειν	M. ii. 3, 37. So. 3, 25
ἄνθη phrygionum	M. iii. 4, 29	ἀπαύστως	Mu. 2, 2
ἄνθραξ, lapis	M. iv. 9, 30	ἀπειροτέρως	R. 1, 1
ἀνθρακευτά M. iv. 9, 30, 31.	ἀνθρα-	ἀπεπτα, ἀλμυρά M. ii. 3, 20.	ἀπεψία
κώδη S. 2, 7		M. iv. 2, 7.	ἀπεψίας αἴτιον καὶ
ἀνοίδησις θαλάσσης	Mu. 6, 21	εἶδη M. iv. 2, 1.	ἀπεψίαι ἔνιαι
ἀνόμιχλος	Mu. 4, 4	ὅμοιαι τῇ μωλύσει [†μολύνσει v. l. v]	
ἀνομοιομερῇ	M. iv. 10, 2. 12, 9	M. iv. 3, 21	
ἀνόσφραντον	A. ii. 9, 7	ἄπηκτα	M. iv. 8, 9
ἀντανακοπή	Mu. 4, 33	ἀπηλιώτης	Mu. 4, 12. ἀπηλιώτης
ἀνταποδιδόναι	M. i. 11, 4	unde spiret	M. ii. 6, 6. ἀπη-
ἀνταπωθεῖσθαι	So. 3, 23	λιώται δύο M. ii. 6, 12.	ἀπηλιω-
ἀνταρκτικὸς πόλος	Mu. 2, 5	τικὸς ἄνεμος M. ii. 6, 21.	ἀπη-
ἀντεστραμμένως	M. iii. 4, 32	λιωτικὰ πνεύματα	M. ii. 6, 13
ἀντικινεῖν	Me. 2, 29	ἀπίεστα	M. iv. 9, 15
ἀντίκρουσις	M. iii. 1, 8. I. 3, 3	ἀπίλητα	M. iv. 9, 23
ἀντιλύπησις	A. i. 1, 16	ἀπλανῇ ἄστρα	Mu. 2, 7
ἀντιμεθίστασθαι	M. ii. 8, 12, 27	ἄπλετα ὕδατα	M. ii. 2, 17
ἀντιπαρῆκειν	Mu. 3, 10	ἀπλοῦν inconsideratum	M. i. 3, 9
ἀντιπεριστάναι	M. i. 10, 5. iv. 5, 5.	ἀπνευστὶ ζῆν	R. 9, 6
ἀντιπερίστασθαι	M. iv. 4, 5	ἄπνοος	M. ii. 4, 21
ἀντίπορθμος	Mu. 3, 3	ἀπόγειον πνεῦμα	M. ii. 5, 18. ἀπό-
ἀντίστασις	Mu. 5, 7	γείοι ἄνεμοι	Mu. 4, 10
ἀντιτυπεῖν	M. ii. 8, 30. iii. 1, 4	ἀποδείξεως πάσης ἀρχή	A. i. 1, 9.
ἀντιφάναί	I. 3, 14	ἀποδείξεων τέλος	A. i. 3, 20
ἀντιφράττειν	M. i. 8, 5. J. 5, 6	ἀποδεκτήρ	Mu. 6, 10
ἄντωσις	R. 20, 7	ἄποδες οἱ ἰχθύς	R. 10, 5
ἄνω τί J. 1, 5.	ἄνω ποταμῶν	ἄποθεν	A. ii. 11, 11
2, 23		ἀποκάθαρσις	M. iv. 6, 10
ἀνωθεῖν	M. i. 12, 5	ἀποκλύζεσθαι	Mu. 5, 12
ἀνώλεθρος	Mu. 4, 35	ἀποκολποῦσθαι	Mu. 3, 9
ἀνώνυμα ἐνὶ ὀνόματι	A. ii. 7, 8	ἀποκρύπτειν	Mu. 6, 22
ἄξων τοῦ κόσμου	Mu. 2, 4	ἀπολήγειν	Mu. 6, 19
ἀοίκητοι τόποι	M. ii. 5, 13, 17	ἀπομαραίνεισθαι	M. ii. 8, 24, 27
ἀόρατον	A. ii. 10, 3	ἀποπνέειν	J. 5, 6. R. 17, 9
ἀοριστία	M. ii. 5, 4	ἀποπνίγεσθαι	R. 9, 7
ἀορτή, vena	So. 3, 28	ἀπορραπίζεσθαι	D. 2, 9
ἄοσμος	S. 5, 4	ἀπορροή	M. ii. 8, 23. A. ii. 7, 5.
ἀπαμύνεσθαι	L. 5, 11	ἀπορροαὶ Democriti	D. 2, 5.
ἀπαρκτίας	Mu. 4, 13.	ἀπόρροια	S. 2, 10. ἀπόρροιαί αἱ
βορέας unde spirent	M. ii. 6, 6.	χρόαι	S. 3, 15
ἀπαρκτίας ventus principalis	M. ii. 6, 12.	ἀπόσβεσις	S. 2, 7
serenus	M. ii. 6, 22.	ἀποσπινθηρίζειν	M. i. 4, 6
nivosus	M. ii. 6, 20.	ἀποστέγειν	S. 2, 9. ἀποστεγάζειν
grandinosus ibid.	ἀπαρκτίας ζέ-	7, 5	

- ἄποτοι χυμοί M. iv. 3, 6
 ἀπότασις A. ii. 8, 14. ἀποτείνεσθαι S. 2, 14
 ἀποφυσᾶν M. ii. 6, 18
 ἀποφυτείνεσθαι J. 2, 5. L. 6, 5. ἀπι- φυτεία J. 3, 3. L. 6, 5
 ἀπραγμόνως M. ii. 9, 12
 ἀπτόν, τὸ αἰσθητὸν ἀφ᾽ ἧ A. iii. 12, 5
 ἀπύρηνος A. ii. 10, 3
 ἀραιότερος M. ii. 6, 21
 † ἀραιότερως ibid. v. l.^v
 ἀργέστης Mu. 4, 12. ἀργέστης ventus serenus M. ii. 6, 22. ἀργέστης siccus M. ii. 6, 20. ἀργέστης grandinosus ibid. ἀργέστης Zephyri species M. ii. 6, 12
 ἀργῆς κεραυνός M. iii. 1, 10. ἀργῆτες κεραυνοί Mu. 4, 20
 ἀργία I. 3, 2
 ἀργικέραυνος Mu. 7, 4
 ἀργιλώδεις συστάσεις M. i. 14, 17
 ἀργός M. i. 14, 11
 ἀργυρος χυτός A. i. 3, 11
 ἀργύφεος R. 7, 5
 ἀρκτικός πόλος Mu. 2, 5
 ἀρμονίας αἰσθησις σύμφυτος A. i. 3, 14
 † ἀρμονία σύμφυτος ibid.
 ἄρριγος S. 2, 13
 ἄρριζα R. 17, 2
 ἀρτᾶσθαι J. 4, 5
 ἀρτηρία A. ii. 8, 17. ἀρτηρία respirationis meatus R. 5, 5
 † ἄρτια ὀνόματα M. iv. 3, 12
 ἀρχαϊόγονος αἰτία Mu. 6, 21
 ἀρχεῖα Mu. 6, 34
 † ἀρχικέραυνος Mu. 7, 4. v v. ll.^{w m}
 ἀσθενικῶς I. 3, 17
 † ἀσπάλαξ A. iii. 1, 5. v. l.^a
 ἀσπαρίζειν R. 3, 5
 ἀστέρες διάττοντες M. i. 4, 7
 ἄστρα Mu. 2, 2. ἄστρων διαδρομαί M. i. 3, 33. ἄστρων διαίρεσις Mu. 2, 7
 ἀστραπή Mu. 4, 18. ἀστραπή τί M. ii. 9, 7, 19. ἀστραπαῖος Ζεὺς Mu. 7, 2. ἀστραπαῖοι ἄνεμοι M. ii. 6, 22
 ἀστροβλήτα γίνεσθαι J. 6, 3
 ἀσυμμετρία M. iv. 3, 5
 ἀσφαλτώδη S. 5, 25
 ἄσχιστα M. iv. 9, 20
 ἀταραχώδης D. 2, 6
 ἄτεγκτα M. iv. 9, 2
 ἀτειρής S. 2, 9
 ἀτέλεια M. iv. 2, 7. ἀτελῆ R. 17, 2
 ἀτέρμων Mu. 7, 2
 ἄτηκτα M. iii. 6, 11
 † ἀτιμιώτερος A. i. 2, 9. v. l.^z
 ἀτιμότερος ibid.
 ἀτμίζειν M. iv. 6, 7
 ἀτμός M. iv. 9, 25. S. 5, 7. ἀτμός τί M. i. 3, 18, 24. ἀτμιδώδης ἀναθυμιάσις M. i. 4, 2. ii. 4, 3. ἀτμιδοῦσθαι M. i. 9, 3. ἀτμιστός M. iv. 9, 28. ἀτμώδης Mu. 4, 2, 5
 ἄτομον εἶδος A. ii. 4, 6
 Ἄτροπος, Parca Mu. 7, 6
 ἀτροφεῖν Mu. 4, 28
 ἄτρυτος Mu. 6, 4
 αὔανσις M. iv. 1, 5. R. 17, 2. 18, 3
 αὐθημερόν Mu. 6, 12
 αὐλὸς τῶν κητωδῶν R. 12, 1. αὐλοὶ λίθινοι M. iv. 12, 3
 αὐλὼν R. 7, 8
 αὐξιμον ὕδωρ R. 7, 5
 αὔρα Mu. 4, 10
 αὐστηρόν A. ii. 10, 6. αὐστηρὸς χυμός S. 4, 17. αὐστηροὶ χυμοί S. 4, 4
 αὐτουργός Mu. 6, 4. αὐτουργεῖν Mu. 6, 7. αὐτουργεῖν ἅπαντα Mu. 6, 13
 αὐχμᾶν M. ii. 4, 9. αὐχμός ibid.
 ἐν ἀφαιρέσει λεγόμενα A. iii. 8, 4
 ἀφάλλεσθαι A. ii. 8, 11
 ἀφανῆς πόλος Mu. 4, 14
 ἀφή A. ii. 3, 3. ἀφή unde dicta A. iii. 13, 2
 ἀφλόγιστα M. iv. 9, 30
 ἀφυεῖς τὴν διάνοιαν A. ii. 9, 4
 ἄφωνα γράμματα Mu. 5, 4
 ἀχανές M. i. 3, 16
 ἀχλυώδης M. ii. 8, 19
 ἄχονδρα Sp. 6, 4
 ἄχρουν A. ii. 7, 7
 ἀχρωμάτιστος M. iii. 1, 6

ἄχρυμος	S. 5, 4	γῆρας τί	R. 17, 2. 18, 1
ἄψευδεια	Mu. 5, 9	† γιγγλισμός	A. iii. 10, 9. v. l. ^f
ἄψοφον	A. ii. 7, 7. 8, 8	γιγγλυμός	ibid.
ἄψυχα ἄφωνα	A. ii. 8, 14	γινώσκειν ψυχῆς ἐστὶ	A. i. 5, 25
	B.	γλαφυρωτέρως	A. i. 2, 15
Βαθύς	Mu. 3, 13. βαθέα	γλίσχρον	M. iv. 9, 22
17, 27		γνόφαι	Mu. 2, 13
βαθύξυλοι δρυμοί	Mu. 3, 1	γνωρίζειν	Me. 1, 2
βαρὺ in sensu	A. ii. 8, 12. βαρύνειν	γονή	M. iv. 10, 15. γονὴ πάντων
So. 3, 9		ἔγρ' A. i. 2, 21. γοναὶ ζώων	Mu.
βηλός	S. 2, 9	6, 21	
βήξ	A. ii. 8, 18. βήττειν	γόνιμος ὕδατος	Mu. 4, 5
ibid.		Γραικοὶ οἱ Ἑλληγες	M. i. 14, 15
βιώσκεσθαι	M. i. 14, 3	γραμμασιδῶς	Mu. 4, 20
βόθυνοι	M. i. 5, 1. Mu. 4, 24		Δ.
βόμβον ποιῶντα	R. 9, 5. βεμβοῦντα	Δαιμόνιος et θεῖος diversa	D. 2, 1
ζῶα	So. 2, 17	δάκρυα	M. iv. 10, 14
βορέαι	M. ii. 4, 18. Mu. 4, 11. βο-	δακτύλων πυρῆνες	M. i. 4, 10
ρέας, ιδίως	Mu. 4, 13. βορέας et	δαλός	M. i. 4, 6
ἀπαρκτίας unde spirent	M. ii. 6, 6. βορέας qualis ventus	Δελφῖνος ἀνατολή	M. i. 8, 10
M. ii. 3, 25. βόρεια πνεύματα	M. ii. 6, 12	δημιουργία	Mu. 6, 29
βούλησις	A. iii. 9, 5	δημοθoinίαι	Mu. 6, 35
βράγχια	R. 10, 5. βραγχίων κίνησις	διάγραμμα	M. iii. 5, 1
R. 3, 2		διάδιδεν καὶ συνάδεν	Mu. 5, 5
βράσται, σεισμοί	Mu. 4, 30	διαδίδοσθαι	A. iii. 12, 10
βραχύπυνα	So. 1, 13	διαδύνειν	A. i. 2, 4
βρίθος	Mu. 4, 8	διάζωμα τίσι διέσχισται	R. 9, 2
βρόμος	Mu. 4, 17, 32	διαθρώσκειν	S. 2, 9
βροντή	Mu. 4, 17. βροντὴ τί	δισσθάνεσθαι	D. 2, 13
9, 19. βρονταῖος Ζεὺς	Mu. 7, 2	δίσταται ζώων	Mu. 6, 16. δίσταται
βρύειν	Mu. 3, 1	ποιεῖσθαι ἐν ἀέρι	J. 6, 4
βρωτικός	So. 3, 17	διάκοσμος τοῦ βίου	Mu. 6, 25. διά-
	Γ.	κοσμος οὐρανοῦ	Mu. 6, 37
Γάλα τί ἐστὶ, καὶ διὰ τίν' αἰτίαν γί-		διανάπανσις	Sp. 8, 4
νεται	M. i. 8, 1. γάλακτος χώρα	διάνοια πρακτική	A. iii. 10, 3
M. i. 7, 13		διανοίγω	Mu. 3, 8
γαργαρέων	R. 7, 8	διαντά	M. iv. 9, 1. διαντικός
γεγωνεῖν	A. ii. 8, 7	9, 25	
γειτνιαῖν	M. i. 1, 2	διαπιδᾶν	M. i. 13, 12
γεμίζειν	M. ii. 3, 34	διαπνεῖν	R. 17, 7. διαπνοή
† γεμίζεσθαι	ibid. v. l. ^o	38	
Γενέθλιος Ζεὺς	Mu. 7, 3	διάπυρος	Mu. 4, 26
γένεσις τί	R. 18, 1. γένεσις ἢ ἀπλῇ	διαρραίνεσθαι	M. i. 3, 32
καὶ φυσική	M. iv. 1, 4. γενετήρ	διασεῖν	M. ii. 3, 36
Mu. 5, 7. γενέτωρ	Mu. 6, 4, 22	διασκιδνάναι	S. 2, 9
γεῦσις	A. iii. 2, 8. γευστικὸν αἰσθη-	διασπείρεσθαι	M. ii. 9, 4
τήριον	A. ii. 10, 5. γευστόν	διατείνειν	M. ii. 8, 24
10, 1, 4	A. ii. 10, 5. γευστόν	διατήκεσθαι	M. iv. 8, 9
		διατμίζειν	M. i. 7, 10

- διατριβὴν ἐν τῇ γῇ ποιεῖν R. 9, 1 † δύσοδομοι I. 2, 6. v. l.^t
 διάττειν M. i. 4, 7. διάττοντες Mu. 4, 21 δύσοσμοι ibid.
 4, 21 E.
 διαυλωνίζειν M. ii. 8, 8. R. 16, 4 Ἐβενος μέλαινα M. iv. 7, 16
 διαφανές A. ii. 7, 2. S. 3, 4 ἐγερός So. 1, 12
 διαψύχειν R. 15, 2 ἐγκαθιδρυμένος Mu. 6, 5
 διδυμοί, sidus M. i. 6, 15 ἐγκαλύπτεσθαι I. 3, 15
 διείργειν A. ii. 11, 12 ἐγκάρσιος Mu. 2, 7
 διεκθεῖν Mu. 4, 19 ἐγκατακλείεσθαι M. iii. 6, 10
 διεκπνεῖν Mu. 4, 15 ἐγκαταμίγνυσθαι Sp. 9, 11
 διεξάττειν Mu. 4, 10 ἐγκατείλω Mu. 4, 29
 διεξέρπειν Mu. 6, 20. διεξερπύζειν A. ii. 8, 9
 Mu. 6, 16 ἐγκατοικοδομεῖν Mu. 4, 10
 διέπων τὸ σύμπαν Mu. 6, 20 ἐγκρατεῖς A. iii. 9, 12
 διευρύνειν A. ii. 9, 13 ἐγκυκλίως φέρεσθαι M. i. 2, 1
 διηθεῖν S. 4, 11. διηθεῖσθαι M. ii. 2, 4. διηθεῖσθαι de ventis M. iii. 1, 11
 I, 11 ἐγγήγορσις A. ii. 1, 5, 11. ἐγγήγορσις τί So. 1, 14. ἐγγήγορικαὶ κινήσεις D. 1, 8. ἐγγήγορικαὶ πράξεις So. 2, 19
 δίθυρα J. 3, 2 ἔγχυμος S. 5, 4. ἔγχυμον ὑγρόν S. 5, 1
 διυδεῖν M. iv. 12, 7 ἔγχωσις M. i. 14, 22
 διιστάναι A. ii. 12, 6 ἐδωδή M. iv. 3, 14
 δίκη, comes Dei Mu. 7, 7 A. i. 1, 9
 δῖνοι M. iii. 1, 5 ibid. v. l.^p
 διορθοῦν Mu. 4, 31 εἰδέναι
 Διὸς ἀστήρ M. i. 6, 15. Mu. 6, 18 εἰδῆται
 διπλάσιον Mu. 6, 18 εἰδῶλον obversans oculis M. iii. 4,
 διπλωμα M. i. 8, 18 2. εἰδῶλα S. 2, 11. I. 3, 15, 16.
 δισσαχῆ A. i. 3, 14 εἰδωλοποιεῖν A. iii. 3, 6
 διστάζειν Me. 1, 17 εἰλικρινεῖσθαι Mu. 5, 12. εἰλικρινῆ
 δίψα A. ii. 3, 4 καὶ ἀμιγῆ A. iii. 2, 13
 διακτὸν καὶ φευκτὸν A. iii. 7, 7. 9, 10
 10
 διώρυγες M. i. 13, 11 εἰμαρμένη Mu. 7, 5
 δοκίδες Mu. 4, 24 εἶναι πλεοναχῶς λέγεται A. ii. 1, 7
 δόξα duplex A. iii. 3, 12. δόξα ἀλη- εἶργειν R. 7, 5. εἶργεσθαι Mu. 6, 9
 θής A. iii. 3, 5, 7, 9. δοξάζειν Mu. 7, 5
 A. iii. 3, 6 M. ii. 9, 8
 δριμύ A. ii. 10, 6. δριμύς χυμός S. 1, 8
 4, 17. δριμεῖα ὁσμή A. ii. 9, 5, 6 εἰσαγγέλλειν S. 1, 8
 δρόσος M. i. 10, 1. Mu. 4, 5. δρόσος εἰσπνοή R. 2, 3. εἰσπνοή prior quam
 quid differat a nive, pluvia, ἐκπνοή R. 5, 3
 pruina M. i. 11, 1, 2. δροσopάχνη Mu. 4, 7
 Mu. 4, 5
 δύνειν καὶ ἐπιτέλλειν M. ii. 5, 4
 δυσανάπνευστος S. 5, 10
 δυσηχῆς ἰσθμός R. 7, 5
 δυσθησαύριστος καρπός Mu. 6, 37
 δυσκατάποτος S. 5, 10
 δύσκωφοι I. 2, 6

ἐκνοια	So. 2, 8. 3, 23	ἐμφυτεία	J. 3, 3
ἐκπίμπρασθαι	M. i. 8, 22	ἐμψυχον τοῦ ἀψύχου τίσι διαφέρει	A.
ἐκπλήσσεσθαι <i>cum accusativo</i>	Mu. 1, 4	i. 2, 2	
ἐκπνευματοῦσθαι	Sp. 4, 5	ἐν πλεοναχῶς λέγεται	A. ii. 1, 7
ἐκπνοή καὶ ἀναπνοή	S. 1, 3. R. 2, 3.	ἐναιμα	A. ii. 9, 8
ἐκπνοή τί	R. 21, 5	ἐναντιότης <i>localis</i>	M. ii. 6, 5
† ἐκπυκνοῦν	Sp. 9, 1. v. l. x	ἐναπολαμβάνεσθαι	M. ii. 8, 11. ἐνα- πόληψις M. ii. 9, 15. Sp. 3, 5
ἐκρήγνυσθαι	M. ii. 8, 37. ἐκρηξίς	ἐναποπλύνειν	S. 4, 11
νέφους	Mu. 4, 18. ἐκρήσσειν	ἐναποσβέννυσθαι	M. ii. 9, 10
ii. 8, 14		ἐναργής χροά	S. 3, 13
ἐκροή	M. i. 13, 26. ii. 2, 21. ἐκροαί	ἐναρμόζειν	A. ii. 2, 16
ποταμῶν	Mu. 6, 21. ἔκρους	ἐνδελεχές	M. i. 9, 5
M. i. 13, 27. ἔκρυσις	M. i. 13, 26	ἐνδημοὶ πράξεις	Mu. 6, 25
ἐκσχίζειν	Mu. 6, 33	ἐνδιατρίβειν	M. ii. 3, 7
ἐκτέμνειν	M. ii. 5, 12. ἐκτμήματα	ἐνδύεσθαι	A. i. 3, 26
γῆς <i>ibid.</i>		ἐνειλεῖσθαι	Mu. 4, 32
ἐκτροφαὶ πάντων	Mu. 6, 21	ἐνεοί	S. 1, 12
ἐκχυσίς	M. ii. 1, 12. 8, 35	ἐνεργεῖσθαι	Mu. 6, 35
ἐλατά	M. iii. 6, 12. iv. 9, 17	ἐνθεν καὶ ἔνθεν	R. 16, 4
ἐλαττονάκις	M. ii. 8, 41. iii. 2, 2. R.	ἐνθουσιᾶν	Mu. 4, 28
9, 11		ἐνισχύειν	M. ii. 5, 10
Ἐλευθέριος Ζεύς	Mu. 7, 3	† ἐννεοί	S. 1, 12
ἐλικίαι, κεραυνοί	Mu. 4, 20	ἐνοποιεῖν	A. i. 5, 15
ἐλιξ	M. iii. 1, 8. ἔλικες τοῦ ὠτός	ἐνοπτρα	M. i. 8, 11. ἐνόπτρων σχή- ματα M. iii. 2, 10
A. ii. 8, 9		ἐνσημαίνειν	A. ii. 11, 5
ἐλίττεσθαι	Mu. 3, 1	ἐντυποῦν	Mu. 6, 29
ἐλκεσθαι	M. iv. 9, 16. ἐλκτά <i>ibid.</i>	ἐνυδρα	A. ii. 7, 14. ἐνυδρα εἰ θερμό- τερα τῶν πεζῶν R. 14, 1
ἐλκτά καὶ πιεστά	M. iv. 9, 17	ἐνυλοὶ λόγοι	A. i. 1, 15
Ἑλλὰς ἀρχαία	M. i. 14, 15	ἐνύπνιον τί	I. 1, 11. 3, 16, 19. ἐνύ- πνια ὄρα̃ν I. 1, 5. ἐνυπνιάζειν So.
Ἑλληνες πάλαι Γραικοί	<i>ibid.</i>	1, 1	
Ἑλλησποντίας ἄνεμος	M. ii. 6, 20	ἐξαιματοῦσθαι	So. 3, 3
ἐλπὶς τίνων	Me. 1, 4. ἐλπιστικὴ	ἐξαίρεσθαι	Mu. 6, 16
ἐπιστήμη	Me. 1, 2	ἐξαίρετον ποιεῖν	Mu. 3, 16
ἐλυτρον	A. ii. 9, 12	ἐξαίσιοι ὄμβροι	Mu. 6, 32
ἐμβρυα	S. 2, 12. So. 3, 15	ἐξακοντισμός	Mu. 4, 23
ἐμμανεῖς	D. 2, 11	ἐξανιδεῖν	M. ii. 8, 15
ἐμπαθέστεροι	I. 2, 15, 16	ἐξαπλασίων	Mu. 6, 18
ἐμπελάζειν	Mu. 4, 18, 28	ἐξατμίζειν	M. ii. 2, 10. ἐξατμίζεσθαι
ἐμπεριέχεσθαι	Mu. 2, 7	M. iv. 10, 5	
ἐμπεριλαμβάνεσθαι	M. ii. 3, 23.	ἐξαναίνεσθαι	J. 6, 3
ἐμπερίληψις	M. ii. 9, 10	ἐξεδρος	Mu. 4, 29
† ἐμπίμπρασθαι	M. i. 8, 22. v. l. g	ἐξέψεσθαι	M. iv. 7, 4
ἐμπροσθεν τί	J. 1, 5	ἐξιᾶσιν ἀέρα	R. 7, 7
ἐμπυρεῦεσθαι	J. 4, 5. ἐμπύρωσις	ἐξικμάζειν	M. iv. 7, 14. 9, 1. ἐξικμά- ζεσθαι S. 4, 4
16, 1			
ἐμύδες	R. 1, 3. 10, 4		
ἐμφαίνεσθαι	M. iii. 2, 10		
ἐμφάσεις ὀνείρων	D. 2, 13		

- ἐξίτηλον M. iv. 12, 7
 ἐξυδρίαι ἄνεμοι Mu. 4, 11
 ἐξ ὑπαρχῆς A. ii. 1, 1
 ἐπακτὸν ὕδωρ M. iv. 5, 5
 ἐπάλλαξις τῶν δακτύλων I. 2, 18
 ἐπαναβαίνειν M. i. 6, 2
 ἐπαναμιμνήσκειν Me. 1, 19
 ἐπαναστέλλειν Mu. 5, 13
 ἐπανατέλλειν M. iii. 5, 17
 ἐπανισοῦν R. 14, 8
 ἐπεισιέναι A. i. 2, 5
 ἐπέρχεσθαι So. 3, 1
 ἐπέτεια L. 4, 1
 ἐπέχειν τόπον M. ii. 8, 43. ἐπέχειν οἶκον Mu. 6, 9. ἐπέχειν τὴν διανοίαν Me. 2, 27
 ἐπιγλωττίζει R. 11, 4
 ἐπιδιατρίβειν M. iii. 1, 10
 ἐπιζεύγυσθαι M. iii. 5, 7
 ἐπίηρος A. i. 5, 7
 ἐπιθυμητικὸν A. iii. 9, 3. ἐπιθυμητικὴ ψυχὴ A. i. 3, 15
 ἐπιθυμία A. ii. 3, 2. ἐπιθυμία ὀρεξίς τις A. iii. 10, 4. ἐπιθυμία in quæ cadat So. 1, 15
 ἐπικαλύπτεσθαι A. iii. 3, 21. ἐπικάλυμμα A. ii. 9, 13
 Ἐπικάρπιος Ζεὺς Mu. 7, 3
 ἐπικῆρος Mu. 2, 10
 ἐπικλίνται, σεισμοί Mu. 4, 30
 ἐπικρίνειν I. 3, 8
 ἐπίληψις, morbus So. 3, 12
 ἐπιμελητής Mu. 6, 10
 ἐπινέφελος M. ii. 9, 11
 ἐπίνοιοι τέχνης Mu. 6, 25
 ἐπιπίλνασθαι Mu. 6, 30
 ἐπιπλάτνεσθαι Mu. 3, 8
 ἐπιπλεῖν, innatare M. ii. 3, 36
 ἐπιπολαιότερον I. 2, 12
 ἐπιπόλασις S. 3, 21
 ἐπίπνος Mu. 6, 4
 † ἐπιπροσθέσεις M. i. 5, 2. v. l. z
 ἐπιπροσθήσεις ibid.
 ἐπίπτιγμα R. 12, 6
 ἐπίρρυσις M. ii. 2, 20
 ἐπισημαίνειν M. ii. 8, 29
 ἐπίσπασις τῆς τροφῆς Sp. 2, 10
 ἐπίστασθαι A. ii. 2, 13. ἐπίστασις A. i. 3, 21. ἐπιστήμη A. iii. 3, 5, 7, 9. ἐπιστήμη θεωρητικὴ A. iii. 4, 13
 ἐπιτέλλειν M. ii. 5, 4
 ἐπιτέχνησις Mu. 6, 14
 ἐπιτυχής D. 2, 2. idem εὖστοχος D. 2, 11
 ἐπιφάνεια, χροιά S. 3, 5
 ἐπιφέρεσθαι ἐπὶ τι S. 5, 6, 7. ἐπιφορὰ καὶ τροφή Sp. 5, 8. ἐπιφορὰ τῆς τροφῆς Sp. 3, 5
 ἐπιχειρηματικοὶ λόγοι Me. 2, 1
 ἐπίχυσις M. ii. 2, 20
 ἔπομβρα M. ii. 4, 8. ἐπομβρία M. ii. 4, 9
 ἐποπτῆρες Mu. 6, 11
 ἐπώνυμος τῆς φύσεως Mu. 7, 3
 Ἐρκεῖος Ζεὺς ibid.
 ἐρμηνεία A. ii. 9, 16
 Ἐρμῆς, ἀστήρ Mu. 6, 18. Ἐρμού ἀστήρ M. i. 6, 2
 ἐρπετὸν ζῷον Mu. 6, 37
 Ἐστίας γέλως M. ii. 9, 5
 ἐστία τῶν ζώων Mu. 2, 1
 ἐσχάτη τροφή J. 4, 1
 Ἐταιρεῖος Ζεὺς Mu. 7, 3
 ἑτεροῖος Mu. 6, 16
 ἑτερόμηκες A. ii. 2, 2
 ἐτησίαι Mu. 4, 15. ἐτησίαι ut mutant M. ii. 6, 24
 ἐτύμως Mu. 6, 3
 † εὐαγής Mu. 5, 9. v. l. r
 εὐαπάτητοι I. 2, 16. 3, 9
 εὐαυγής Mu. 5, 9
 εὐδαίμων Mu. 7, 7
 εὐδίας σημεῖον M. i. 9, 4. εὐδιενοὶ τόποι M. i. 10, 1
 εὐεξέταστος A. i. 4, 4
 εὐεργῶς M. iii. 6, 5
 εὐήθης αἰτία R. 3, 6
 εὐθηνεῖν M. i. 14, 10
 εὐθρυπτον A. ii. 8, 8
 εὐθυντά M. iv. 9, 5
 εὐθύνειροι D. 2, 2, 10
 εὐθύπνοος Mu. 4, 15
 εὐθυπορεῖν A. i. 3, 20. εὐθυπορεῖ ἡ κίνησις Me. 2, 29
 εὐκίνητότατον σχῆμα A. i. 2, 15
 εὐκράης M. i. 14, 10
 εὐλαβεῖσθαι A. i. 2, 2

εὐμάρεια	Mu. 6, 16	H.	
εὐμνημόνευτα	Me. 2, 11	τὸ ἤδη ἡδύ	A. iii. 10, 7
εὐξήραντος	L. 5, 2, 3	ἡδύνειν, de salibus	M. ii. 3, 38.
εὐογκα	M. iv. 2, 6	ἡδύσματα	M. iv. 4, 2
εὐπηκτον	L. 5, 9. 6, 1	ἡθεῖσθαι	M. ii. 3, 11, 13. iv. 11, 2
εὐπίλητος	S. 2, 12	ἡθη consuetæ sedes	Mu. 6, 16
εὐπορία	R. 7, 5	ἡλεκτρον	M. iv. 10, 14
εὐριποι	Mu. 4, 34	ἡλιοῦσθαι	M. i. 13, 17
εὐροια	So. 3, 17	ἡμεροδρόμοι	Mu. 6, 11
εὐρος, ἄνεμος	Mu. 4, 12. εὐροι	ἡμιπαγής	Mu. 4, 5
4, 11. εὐρος, ἀπηλιώτου εἶδος	M. ii. 6, 12.	ἡμίπυρος	Mu. 4, 19
εὐρος ὁ ἀπηλιώτης primum	siccus, deinde humidus	ἡπειροι	Mu. 3, 6. ἡπειρῶσαι
M. ii. 6, 20. εὐρος ventus æstuosus	M. ii. 6, 21.	32	
εὐρόνοτος	Mu. 4, 14.	† ἡρεμέστερον pro ἡρεμαιότερον	M. ii. 8, 32
εὐρόνοι	M. ii. 6, 8	ἡφαίστου γέλως	M. ii. 9, 5
εὐρυθμία	Mu. 6, 15	ἡχὼ quando fiat	A. ii. 8, 5
εὐσήμως ἔχειν	M. ii. 6, 2	Θ.	
εὐστερνοι χόανοι	A. i. 5, 7	Θαλάμη	So. 3, 28
εὐστοχος	D. 2, 11	θάλαττα, λίμνη	M. i. 13, 26. θα-
εὐσύνωπτος	S. 4, 4	λαττῶσαι	Mu. 6, 32
† εὐυπόληπτος	S. 2, 12. v. l. ^s	θάνατος τί	J. 4, 6. R. 4, 4. 18, 3
εὐφθαρτος	L. 5, 5	θεῖον	M. iii. 6, 11. θεολογία
εὐφύλακτος	S. 2, 12	1, 2. θεολογεῖν	Mu. i. 6. θεό-
εὐψυκτος	S. 5, 16. L. 5, 4	πεμπτος	D. 2, 1
ἐφήμερος σύστασις	M. i. 11, 2	θεσμοθέται	Mu. 6, 34
ἐφθόν	M. iv. 3, 8, 19. ἐφθὰ	θεωρητικὸς νοῦς	A. ii. 3, 9. iii. 9, 10.
ἐφθὰ	ξηρότερα	θεωρητικαὶ νοήσεις	A. i. 3, 19
ὀπτῶν	M. iv. 3, 10	θῆκαι mortuorum	M. iv. 12, 7
ἐφιστάναί τινί	Mu. 1, 5	θημῶν	M. i. 7, 5
ἐῤος	Mu. 4, 25. ἐῤαι	θλαστὰ πάντα τὰ ἐλατά	M. iv. 9, 18
Ζ.		θολὸς σηπίας	S. 2, 5. θελερὸν αἷμα
Zeus unde dictus	Mu. 7, 1. Διὸς	So. 3, 27	
ἀστήρ	Mu. 6, 18	θρασκίας	Mu. 4, 13. θρασκίας ἄνεμος
ζέφυρος, κυρίως	Mu. 4, 12. ζέφυροι	M. ii. 6, 9. ventus intermedius	M. ii. 6, 12. serenus
4, 11. ζέφυρος, ventus æstuosus	M. ii. 6, 21. ζέφυροι	22. grandinosus	M. ii. 6, 20
6, 12. ζεφυρικὰ πνεύματα	M. ii. 6, 13	θρεπτικὸς τόπος	So. 3, 18. θρεπτικὴ
Ζῆν seu Zeus unde dictus	Mu. 7, 1	ψυχὴ	A. ii. 4, 2. iii. 12, 1
ζῆν, et ζῶν	J. 3, 9. ζῆν τί	θύελλα	Mu. 4, 16
2, 5. unde dictum	A. i. 2, 26.	θυμίας τί	M. iv. 9, 26. θυμιατά
πλεοναχῶς λέγεται	A. ii. 2, 3	M. iv. 9, 25	
ζωγράφημα	Me. 1, 10	θυμικόν	A. iii. 9, 3
ζωὴ τί	A. ii. 1, 3	I.	
ζῶα τίνα λέγομεν	A. ii. 2, 6. ζῶον εἶναι	Ἰάπυξ ἄνεμος	Mu. 4, 12
et ζῆν non sunt idem	J. 1, 4	ἰδιον τί	A. ii. 6, 2
ζωτοκοῦντα	R. 10, 2	† ἰδρίειν, pro ἰδίειν	M. ii. 3, 15
ζωφόρος κύκλος	Mu. 2, 7	Ἰέρνη, Hibernia	Mu. 3, 12
ζωτικὴ θερμότης	R. 6, 2		

- ἰθαγενεῖς ἄνεμοι M. ii. 6, 12
 Ἰκέσιος Ζεὺς Mu. 7, 3
 ἰνδάλλεσθαι Mu. 6, 3
 ἱνες M. iv. 7, 10. ἱνες in sanguine
 M. iv. 10, 15
 ἱξός M. iv. 8, 9
 ἱρίς Mu. 4, 22. ἱρίς τί M. iii. 4, 9.
 ἱριώδης M. iii. 4, 15
 ἰσόδρομος Mu. 6, 18
 ἰσοκλινής Mu. 6, 36
 ἰχωροειδῆ M. iv. 7, 11
- K.
- Καθάπτειν τὰ ὀστέα Sp. 5, 10
 Καθάρσιος Ζεὺς Mu. 7, 3
 καθ' αὐτό A. ii. 7, 1
 κάθεξις πνεύματος So. 2, 17
 κάθεσις M. ii. 2, 22
 καθυπνώττειν I. 3, 21
 καικίας Mu. 4, 12, 13. καικίας ἀνα-
 καμψίπνους Mu. 4, 15. καικίας
 unde spiret M. ii. 6, 7. ventus
 intermedius M. ii. 6, 12. nubes
 attrahit M. ii. 6, 21
 κάλαμοι τετρυπημένοι R. 9, 5
 καματηρός Mu. 6, 34
 κάμπτεσθαι M. iv. 9, 6. καμπτά
 ibid.
 καπνός M. iv. 9, 26, 34. καπνώδης
 ἀναθυμιάσις M. ii. 4, 3
 κάραβοι R. 12, 4, 5
 καρδία τῶν ἐναίμων R. 8, 2
 κερηβαρεῖν S. 5, 25. κερηβαρίαν
 ποιοῦντα So. 3, 9
 καρχαρόδοντα R. 11, 6
 καταβολὴ περιόδου M. i. 14, 18
 καταδαρθεῖν So. 3, 6
 καταδέχεσθαι τὴν τροφήν R. 11, 3
 καταδιαχεῖσθαι Sp. 5, 8
 καταίγισ Mu. 4, 16
 κατακάμπτεσθαι M. iv. 9, 6
 καταμαραίνεσθαι M. ii. 5, 3. iii. 3,
 3. R. 17, 6
 καταμήνια γυναικῶν I. 2, 8
 καταντικρὺ Mu. 2, 3
 καταξήρος A. ii. 10, 5. καταξηραί-
 νεσθαι M. i. 3, 18
 καταπινόμενοι ποταμοί M. i. 13, 25
 καταπλύνειν M. ii. 3, 13
 καταπνίγεσθαι J. 5, 7
- καταπνικνοῦσθαι M. i. 8, 18
 καταρράσσειν Mu. 2, 13. καταρρα-
 γέντες ὄμβροι Mu. 6, 32
 κατάρροι So. 3, 25
 κατασκήπτειν εἰς τι Mu. 4, 20
 κατάσπασις M. ii. 9, 10
 κατατεφροῦν M. ii. 8, 15
 καταφαίνεσθαι Mu. 1, 5
 κατάφασις duplex A. iii. 6, 7
 καταφέρεσθαι, de sole M. iii. 2, 6
 κατάψυξις A. i. 2, 26. καταψυκτικὸν
 μῆριον R. 18, 1. καταψύχεσθαι
 J. 5, 2
 κατέχειν χώραν A. i. 4, 22. κατέχειν
 τὸ πνεῦμα A. ii. 9, 9
 κατονομάζεσθαι Mu. 7, 1
 καττίτερος M. iv. 10, 13
 κάτω J. 1, 5
 καυλός J. 3, 2
 καυματώδεις ἄνεμοι M. ii. 6, 21
 καυστά M. iv. 9, 24, 29, 30
 κεκλασμένη σφαῖρα A. iii. 4, 9
 κέραμος M. iv. 6, 12
 κεραυνόντες ἁρμονίαν Mu. 6, 20
 κεραυνός Mu. 4, 19. κεραυνός quid,
 ejusque duo genera M. iii. 1, 10.
 κεραυνῶν πτώσις M. i. 2, 2. Κε-
 ραύνιος Ζεὺς Mu. 7, 2
 κερματίζειν M. ii. 8, 16
 κεφαλή J. 2, 3. κεφαλαιοῦσθαι Mu.
 4, 1. κεφαλιβαρῆ L. 6, 6
 κηλιδοῦσθαι I. 2, 11
 κητώδης R. 12, 1
 κίνησίς ἐστιν ἔκστασις A. i. 3, 10.
 κινήσεις τέσσαρες A. i. 3, 4
 κιννάβαρι M. iii. 6, 11
 κινούντες ἄνεμοι M. ii. 8, 14. κινούν-
 των εἶδη τρία A. iii. 10, 8
 κλαδασσόμενος R. 7, 5
 κλείς unde dicta Sp. 7, 3
 Κλωθώ, Parca Mu. 7, 6
 κνίπες S. 5, 22
 κνίσσα M. iv. 10, 28, 34
 κοιλία R. 11, 3. κοιλία ξηρά M. ii. 4,
 12. κοιλίαι γῆς M. i. 13, 23, 26
 κόλλα M. iv. 4, 2
 κολωνοί M. ii. 7, 6
 κομήτης Mu. 4, 23. κομήτης ἀστήρ
 M. i. 7, 12. 8, 12

κόμψευμα M. i. 13, 4. κομψὸς ἢ περίεργος R. 21, 7. idem χαρίεις ibid.		εἶδος M. ii. 6, 12. ventus nubilus M. ii. 6, 21. unde spiret M. ii. 6, 7. λίβες quando spirent M. ii. 6, 16	
κονία, calx M. iii. 6, 11		λόγος, αἴτιος τῆς μαθήσεως S. 1, 11.	
κοπή Mu. 4, 7		λόγου duæ species A. i. 3, 20	
κορδύλος R. 10, 5		λογισμὸς καὶ διάνοια A. ii. 3, 9	
κέρη S. 2, 17		λογιστικόν A. iii. 9, 3	
κόρσαι ἀναύχενες A. iii. 6, 1		λογωδέστερον Sp. 2, 6	
κορυφαῖος Mu. 6, 20, 34		λοξὴ φορά M. i. 4, 13	
κόσμος, πολύσημον Mu. 2, 1. κόσμος τί ibid. κόσμου etymon Mu. 6, 19. κοσμεῖσθαι, παρὰ τὸν κόσμον Mu. 5, 8		λύσεις So. 3, 24	
τὸ κριτικόν A. iii. 9, 1. κριτῆς ἐνυ- πνίων D. 2, 12		λωφᾶν, de ventis M. ii. 5, 7	
Κρόνος καὶ χρόνος Mu. 7, 2. Κρόνου ἀστήρ Mu. 6, 18		M.	
κρύσταλλος Mu. 4, 5		Μακάριος Mu. 7, 7	
κυανῶν χρῶμα S. 4, 18		μαλάκια R. 12, 4	
κύκλος πνεύματος M. iii. 1, 4		μαλακὸν τί M. iv. 4, 5. μαλακόσαρ- κοι A. ii. 9, 4. μαλακόστρακα R. 12, 4, 6. μαλακτά M. iv. 7, 12.	
κύκλωψ κούρη S. 2, 9		μαλακτὰ πυρί M. iv. 9, 1	
κύρβεις Mu. 6, 36		μαντικὴ ἐπιστήμη Me. 1, 2. μαντικὴ ἢ ἐν τοῖς ὕπνοις γινομένη D. 1, 1	
κυρτὸν καὶ κοῖλον A. iii. 10, 9		μαραίνειν M. ii. 5, 1. μαραίνεισθαι J. 5, 2. μάρανσις R. 8, 6. 18, 2.	
κύτος J. 2, 2		μάρανσις πυρός J. 5, 1	
κωλυτικός A. i. 1, 17		μεγαλοκέφαλοι So. 3, 16	
κωμῶδοδιδασκάλῳ A. i. 3, 11		ibid.	
† κωμωδιδασκάλῳ ibid. v. 1. ^e		μεγαλόφλεβοι A. ii. 11, 9	
Δ.		μεγέθη τρία Mu. 7, 3	
Λαβρότερα ὕδατα M. i. 12, 11		Μειλίχιος Ζεὺς So. 3, 17	
λαίλαψ Mu. 4, 16		μελαγχολικοί So. 3, 17	
λαμπάδες Mu. 4, 24		μέλαν χρῶμα S. 4, 19. μέλαν τοῦ ὀφθαλμοῦ S. 2, 4	
λαμπτήρ S. 2, 6		μελέται τὴν μνήμην σώζουσι Me. 1, 19	
Λάχεις, Parca Mu. 7, 6		μέσης ἄνεμος M. ii. 6, 9. ventus fulguerosus M. ii. 6, 22. nivalis M. ii. 6, 20	
† λειποψυχία So. 2, 8		μεσσηνικτὸς M. ii. 8, 28	
λειτουργεῖν J. 3, 6		μεταβλητικὸς D. 2, 11	
λεπτὸν M. ii. 8, 4		μεταδιώκειν M. iv. 11, 1	
λευκόνοτοι M. ii. 5, 8		μεταλλεύεσθαι M. iii. 6, 12. μεταλ- λεύμενα M. iv. 10, 2. μεταλλευτά M. iii. 6, 10	
λήθαργοι So. 3, 11		μετάρροια M. ii. 8, 20	
λήμη M. iv. 2, 4		μετάρσιος Mu. 6, 16	
λίβανος M. iv. 10, 14		μετασχημάτισις S. 6, 15	
λιβανωτός M. iv. 9, 31, 32		μεταφορά M. iv. 3, 2. So. 2, 10.	
λιβόνοτος Mu. 4, 14		μεταφορά, ποιητικόν M. ii. 3, 11	
λιβοφοίνιξ ibid.		μετεωρολογία M. i. 1, 2	
λιγνύς M. iii. 4, 15. iv. 9, 28, 34		μηλέαι arb. Mu. 6, 37	
λίκνα M. ii. 8, 42			
λιπαρὸς χυμός S. 5, 17			
λιποψυχία So. 2, 8			
λίφαιμος R. 7, 5			
λίψ, ἄνεμος Mu. 4, 12. λίψ, νότου			

- μῆνιγξ A. ii. 8, 9
 † μήνιγξ ibid.
 μήρινθος Mu. 6, 15
 μήτραι So. 3, 15
 μιγνύμενα S. 3, 22
 μικρομέρεια M. i. 12, 3
 μίλθος M. iii. 6, 10
 † μίλτος ibid.
 μνήμη τί Me. 1, 4. τίνων Me. 1, 3, 4
 μνημονεύειν et ἀναμνησέσθαι differunt Me. 2, 25. μνημονευτά Me. 1, 2, 9
 μνημονικοί Me. 1, 1. μνημονικά A. iii. 3, 6
 μοῖρα Mu. 7, 5
 μόλυνσις M. iv. 3, 22
 μοναχῶς A. i. 2, 12
 μόνιμα ζῶα A. iii. 9, 8
 † μύδαι seu μύδες R. 1, 3. v. 1.1. 10, 4
 μύδροι διάπυροι Mu. 4, 26
 μύειν A. iii. 3, 12. I. 1, 2
 μυκηθμός γῆς M. ii. 8, 34. μύκημα γῆς Mu. 4, 32
 μύκης A. ii. 7, 8
 μυκηταί σεισμοί Mu. 4, 3
 μυκτήρ A. ii. 9, 9
 μύλη ἢ ἐπὶ τῷ γόνατι Sp. 7, 6
 μύλαι M. iv. 6, 11
 μυλῖαι M. iv. 6, 12
 μυξώδης ὑγρότης Sp. 7, 7
 μυρεψία I. 2, 13
 μυριοστημόριον S. 6, 6
 μυχαίτατος Mu. 3, 10
 μυχίνδε R. 7, 5
 μώλυσις M. iv. 3, 16. μωλύσεως αἰτίον M. iv. 1, 5
 N.
 Νάματα Mu. 3, 6
 νανῶδεις Me. 2, 31, 32. So. 3, 16.
 νανωδέστερον τοῦ θήλεος τὸ ἄρρεν L. 6, 6
 ναυσιπέρατος M. i. 13, 28
 νεκρὸς ἄνθρωπος ὁμωνύμως M. iv. 12, 2.
 νεκρῶν σώματα τεφροῦνται M. iv. 12, 7
 νέμεσις Mu. 7, 5
 νεότης τί R. 18, 1
 νεοχμοῦν seu νεοχμεῖν Mu. 7, 1.
 νεοχμώσεις Mu. 5, 10
 νεφέλη τί M. ii. 8, 26. νεφέλη καὶ ὁμίχλη τί διαφέρουσι M. i. 9, 4.
 νεφέλη ἄγονος ibid.
 νεφέλιον M. ii. 8, 24
 νέφος M. i. 9, 4. 13, 2. νέφος τί Mu. 4, 5
 νῆμα Mu. 7, 6
 νήνεμος M. ii. 4, 21. νηνεμία M. ii. 5, 3
 νηστεῖαι θερμαίνουσι J. 6, 2
 νῆστις A. i. 5, 7
 νιφετός Mu. 4, 7. νιφετώδης ἄνεμος M. ii. 6, 20
 νοεῖν καὶ κρίνειν [† φρονεῖν] A. iii. 3, 1.
 νοεῖν καὶ γινώσκειν A. i. 5, 11
 νοημάτων συμπλοκή A. iii. 8, 6
 νόησις A. i. 3, 18. νόησις non est sine phantasmate A. iii. 7, 4.
 νόησις et ὑπόληψις differunt A. iii. 3, 6. νόησεως ὅροι A. iii. 6, 1.
 νόησεις πρακτικαὶ [† ποιητικαί], θεωρητικαί A. i. 3, 19
 νοητὸν A. iii. 4, 11
 νοσηματικὴ θερμότης R. 17, 9
 νότος, ἰδίως Mu. 4, 14. νόται M. ii. 4, 18. Mu. 4, 12. νότος unde spiret M. ii. 6, 7. qualis ventus M. ii. 3, 24, 25. ventus æstuosus M. ii. 6, 21. εἰδίαν ποιεῖ M. i. 10, 4
 νότια πνεύματα M. ii. 6, 12. νότια ὕδατα πλατύτερα M. ii. 3, 24
 νοῦς et ψυχὴ an idem A. i. 2, 8, 15.
 νοῦς an συνεχῆς A. i. 3, 16. νοῦς an prior quam τὸ νοεῖν A. i. 1, 8.
 νοῦς principium omnium, secundum Anaxagoram A. i. 2, 16. νοῦς οὐ φθείρεται A. i. 4, 12.
 interdum obtegitur A. iii. 3, 21.
 νοῦς ὁ κατὰ φρόνησιν οὐχ ὑπάρχει πᾶσιν ὁμοίως τοῖς ζώοις A. i. 2, 9.
 νοῦς ψυχῆς A. iii. 4, 4. νοῦς καὶ ψυχὴ Democriti R. 4, 3
 νύξ M. i. 8, 7
 νυστάζειν So. 3, 9
 Ξ.
 Ξανθὸν χρωῖμα M. iii. 2, 5. S. 4, 18

Ξένιος Ζεύς	Mu. 7, 3	ὅπωςδῆποτε	Mu. 6, 4
ξηραινόμενα	M. iv. 5, 7. ξηραντά	ὄρασις A. iii. 2, 8. ὄρασις τί I. 1, 2.	
M. iv. 5, 5. ξηρὸν κόσμου μέρος		ὄρατόν A. ii. 7, 1	
Mu. 3, 6		ὄργανον ὀργάνων	A. iii. 8, 3
ξυνέπεσθαι	Mu. 7, 7	ἐργή τί A. i. 1, 16. ὀργίζεσθαι A. i.	
† ξυνιζάνειν	So. 2, 16. v. l. r	1, 15	
ξύσματα, quisquilæ	A. i. 2, 3, 6	ὄρεξις ἐνεκά του A. iii. 10, 2. τὸ	
O.		ὀρεκτὸν [† ὀρεκτικὸν v. l. d.] κινεῖ A.	
Ὅγκοι τὰς φλέβας	So. 3, 13	iii. 10, 3. τὸ ὀρεκτικὸν καὶ φευκτι-	
ὁδός	M. i. 6, 13	κόν A. iii. 7, 3	
ὄζος, ἀρχὴ τοῦ κλάδου	J. 3, 3	ὄρθροι	M. ii. 8, 19
οἰκία τί A. i. 1, 17. οἰκουμένη	Mu.	ὀρίζων κύκλος	M. iii. 5, 2
3, 7		ὀρμαθὸς ψάμμου	A. ii. 8, 5
οἰκτίζειν cum genit.	Mu. 1, 4	ὀρνιθίαί	M. ii. 5, 10. Mu. 4, 15
οἶνον πάθη M. iv. 9, 28. οἰνώδης χυ-		ὀρρός, serum	M. iv. 7, 8
μός M. iv. 9, 29. οἰνωμένοι I. 3, 5		ὀρυκτά	M. iii. 6, 10
οἰσόφαγος	R. 11, 3	Ὀρφικά ἔπη	A. i. 5, 18
ὀλίγαιμος R. 1, 3. ὀλίγαιμα L. 5,		ὀσμὴ, ἀναθυμίασις S. 2, 19. ὀσμαὶ	
9. R. 14, 3		ἰσχυραὶ A. iii. 4, 6. ὀσμώδης S.	
ὀλιγοθερμα	R. 9, 11	5, 4	
ὀλόπτερα	So. 2, 16, 17	ὀστρακηρά	L. 4, 1
Ὀλύμπου etymon	Mu. 6, 30	ὀστρακόδερμα ὑπόποδα Sp. 8, 4. ὀστρα-	
Ὀλυμπίας ἄνεμος M. ii. 6, 8. Mu.		κόδερμα in mari rubro majora	
4, 12		L. 5, 8	
ὀμαλῦναι	M. iv. 3, 17	ὄστρεα seu ὄστρεα	R. 2, 1
ὄμβρος τί, καὶ ὄμβρου εἶδη	Mu. 4, 6	ὀσφραντόν A. ii. 9, 1. ὀσφραντικὸν	
ὀμίχλη Mu. 4, 4. ὀμίχλη et νεφέλη		αἰσθητήριον S. 2, 19, 20. ὀσφρησις	
quid differant M. i. 9, 4		A. ii. 9, 11	
ὀμογενῆ	M. iv. 1, 1	οὗ ἔνεκα, δισσόν	A. ii. 4, 4, 7
Ὀμόγνιος Ζεύς	Mu. 7, 3	οὐρανός Mu. 2, 2. οὐρανοῦ etymon	
ὀμοιομερῆ τίνα M. iv. 12, 8. ὀμοιο-		Mu. 6, 30. Οὐράνιος Ζεύς Mu. 7, 3	
μερῶν φύσις καὶ γένη M. iv. 12, 1.		οὕρησις	M. ii. 8, 12
ὀμοιομερῶν περί M. iv. 10, 1		ὀφθαλμός	A. ii. 1, 11
ὀμοιοτρόπως	A. i. 2, 11	ὀχευτικά ταχὺ γηράσκει	L. 5, 5
ὀμοιόχροια seu ὀμόχροια	M. i. 5, 5	ὄχραι seu ὄγχναι	Mu. 6, 37
ὀμόνοια	Mu. 5, 7	ὀψιαίτερος † M. ii. 8, 29. ὀψιαίτεροι	
ὄν πολλαχῶς λέγεται	A. i. 5, 9	ἄνεμοι M. ii. 5, 10	
ὀνόματα, σύμβολα S. 1, 11. ὀνόματα		ὄψις, unde acceperit nomen A. iii.	
ἄρτια M. iv. 3, 2, 12		3, 21. ὄψις καὶ ὄρασις A. iii. 3,	
ὀξάλμη	M. iv. 3, 4	10	
ὀξύ A. ii. 10, 6. in sensu A. ii. 8,		II.	
12. in tactu A. ii. 8, 13. ὀξύς		Παγετώδης	Mu. 5, 13
χυμός S. 4, 17		πάγος ἰσχυρός	M. ii. 5, 3
ὀπισθεν τί	J. 1, 5	πάθησις	A. iii. 2, 7
ὀπίζειν	M. iv. 7, 9	παιδικὴ δόξα	M. i. 3, 9
ὀπός	M. iv. 11, 4	Παλαμναῖος Ζεύς	Mu. 7, 3
ὀπταῖσθαι ἐπὶ τηγάνων	M. iv. 3, 9.	παλέρροια	I. 3, 2
ὀπτησις τί M. iv. 3, 18. ὀπτὸν,		παλματῖαι σεισμοί	Mu. 4, 31
assum M. iv. 3, 19		παλμὸς τῆς καρδίας	R. 20, 2

- παμφαῆς ἥλιος Mu. 6, 20
 πανηγύρεις ἐνιαύσιοι Mu. 6, 35
 πανσπερμία A. i. 2, 3. πανσπερμία
 χυμῶν S. 4, 3
 πανυπέρτατος Mu. 5, 9
 παρακούειν I. 1, 7
 παραλλάξ R. 2, 4. παραλλάττειν
 M. i. 4, 14
 † παραπωμάζειν J. 5, 5
 παραφύεσθαι L. 6, 3
 παρεγγυᾶν σύνθημα Mu. 6, 23
 παρεγχεῖσθαι M. ii. 3, 33
 παρεικάζειν M. ii. 9, 17. I. 3, 11. R.
 7, 4
 παρεισιέναι R. 11, 3
 παρεκπυροῦσθαι M. i. 4, 6
 παρέμπτωσις R. 11, 5. παρεμπτώσεις
 Mu. 5, 12
 παρεμφαίνεσθαι A. iii. 4, 3
 παρενοχλεῖν Me. 2, 27
 παρήλιος M. iii. 6, 1, 3. παρήλιος
 ut fiant M. iii. 2, 6
 παρομοίως R. 17, 2
 παρορᾶν I. 1, 7
 πατάσσειν † A. ii. 8, 3. v. l.^s. πα-
 τάσσειν, de fulmine M. iii. 1,
 14
 Πάτριος Ζεύς Mu. 7, 3
 παῦλα R. 20, 4
 παφλάζειν R. 7, 5
 πάχνη M. i. 10, 1. Mu. 4, 5. quid
 differat a nive, pluvia, rore M.
 i. 11, 1, 3
 πάχος χυμῶν S. 4, 7. πάχυνσις M.
 iv. 6, 4. πάχυνσιν οὐ δεχόμενα
 ibid. παχυντὰ πυρί M. iv. 7, 1
 πεῖνα A. ii. 3, 4
 πέλαγος Mu. 3, 8
 πέπανσις M. iv. 2, 1
 πεπεράσθαι S. 6, 4
 πέποινα M. iv. 3, 2
 πεπρωμένη Mu. 7, 5
 πέρας σώματος S. 3, 6
 περατοῦσθαι Mu. 2, 2. A. i. 3,
 20
 περιαγωγή οὐρανοῦ Mu. 6, 17
 περίανθος Mu. 4, 22
 περιβλύζειν Mu. 5, 11
 περιθραύεσθαι M. i. 12, 9
 περικάρπιον A. ii. 1, 6. περικάρπια
 M. iv. 3, 1
 περικαταλαμβάνειν Mu. 6, 33
 περιοχεῖσθαι Mu. 5, 11
 περιπεφυκέναι A. ii. 11, 6
 περιπνεῖσθαι Mu. 5, 12
 περιπωμάζειν J. 5, 5
 περιτείνειν M. ii. 2, 6, 18
 περιφορά A. i. 3, 20
 περιωθεῖν R. 5, 2. περίωσις R. 5, 1
 περσέαι, arb. Mu. 6, 37
 πέτεσθαι Mu. 6, 16
 πέψις τί M. iv. 2, 3. πέψεως αἷτιον,
 καὶ εἶδη M. iv. 2, 1
 πηγνυσθαι ἐστὶ πως ξηραίνεσθαι M.
 iv. 5, 3. πηγνύμενα M. iv. 6, 1,
 3. πηγνυμένων natura M. iv. 6,
 10
 πηκτά M. iv. 9, 6
 πῆξις, ξηρασία τις M. iv. 7, 6. πῆξις
 πόθεν M. i. 12, 9. πῆξεως καὶ
 λύσεως τρόποι διάφοροι M. iv. 6, 1
 πῆδησις τῆς καρδίας R. 20, 1, 2
 πηρώματα A. ii. 4, 3. iii. 9, 9
 πιδᾶν pro πηδᾶν seu πιδύειν M. i.
 13, 10
 πίεσις M. iv. 9, 23. πιεστά M. iv.
 9, 15. πιεστῶν duo genera M.
 iv. 9, 19
 πίθοι Mu. 4, 24
 πικρὸν ὕδωρ M. ii. 3, 13. πικρὸς χυ-
 μός S. 4, 9, 17, 19. πικροὶ χυμοί
 S. 4, 4
 πίλημα Mu. 4, 8, 17. πιλητά M.
 iv. 9, 23
 πῖον M. iv. 9, 34
 † πίσσα M. iv. 8. fin. post ἰξός.
 † πιτύα seu πητύα M. iv. 3, 15
 πλανᾶν M. i. 12, 1
 πλανητὰ ἄστρον Mu. 2, 7
 πλασματάδης τρόπος R. 5, 2
 πλατέα ὕδατα M. ii. 3, 26. πλατύ-
 τερα ὕδατα M. ii. 3, 24, 28
 πλευστικῶς ἔχειν M. ii. 3, 34
 πλεύμων A. ii. 8, 17. πλεύμονος ἄρσις
 R. 9, 4
 πληθύνειν M. i. 14, 4
 πλημμυρίς M. ii. 8, 7. † Mu. 5, 11.
 v. l.^x

- πλημυρίς Mu. 5, 11
 πλωτήρες A. i. 3, 3
 πλωτὸς τόπος M. i. 14, 20. πλωτὰ
 ζῶα So. 1, 13
 πνεῦμα Mu. 4, 9. πνεῦμα τί M. iii.
 1, 7. iv. 10, 26
 πνευμάτωσις R. 20, 6
 † πνεύμων A. ii. 8, 17. v. l.^m. πνεύ-
 μονος etymologia R. 10, 6. † πνεύ-
 μονος ἄρσις R. 9, 4
 πνίγειν R. 9, 4. πνίγη M. ii. 5, 9.
 πνιγμός So. 3, 5. πνίξις R. 9, 7
 ποδιαῖος A. iii. 3, 15. S. 6, 7
 ποικίλματα M. iii. 4, 29. ποικιλταί
 ibid.
 Πολιεὺς Ζεὺς Mu. 7, 3
 πόλοι Mu. 2, 4
 πολύγωνα S. 4, 23
 πολυκίνητος Mu. 6, 34
 πολυμέριμνος ibid.
 πολύσπερμα ταχὺ γηράσκει L. 5, 5
 πολυνύμνος Mu. 7, 1
 πόμα γλυκὺ M. ii. 3, 11
 πονητικὰ ζῶα L. 5, 6
 πόντια νῆσοι terræ motibus minus
 obnoxiae M. ii. 8, 43
 πορευτικός S. 1, 8. πορευτικὴ κίνησις
 A. iii. 9, 7. πορευτικὰ ζῶα J.
 2, 2
 πορθμὸς καὶ πόρος R. 7, 5. πορθμοί
 Mu. 4, 34
 πορφυροῦν propius ad nigrum acce-
 dit quam φοινικοῦν I. 2, 5
 ποταμὸς κύκλῳ ῥέων περὶ τὴν γῆν M. i.
 9, 5. ποτάμιον ὕδωρ M. ii. 3, 10
 πρακτικὸς νοῦς A. iii. 10, 2
 πρακτὸν ἀγαθὸν τί A. iii. 10, 5, 8
 πράσινον χρῶμα M. iii. 2, 5. S. 5,
 18
 πρηστήρ Mu. 4, 19. πρηστήρ τί M.
 iii. 1, 9
 προγενέστεροι A. i. 2, 2
 προγευματίζειν A. ii. 10, 5
 προδιέρχεσθαι M. i. 8, 1
 προελθεῖν, pro † προδιελθεῖν v. l.^v, A. i.
 2, 1
 πρόθυρα Mu. 6, 9
 προμήκης Mu. 4, 23
 † προοδοπεποιῆσθαι D. 1, 11. v. l.^t
 προορατικός D. 2, 2
 προσαγωγή M. ii. 8, 31
 προσαισθάνεσθαι Me. 1, 8
 προσαναβάλλειν Mu. 4, 31
 προσάπτειν So. 2, 10
 πρόσγειος Mu. 2, 7. πρόσγειοι νῆσοι
 M. ii. 8, 43
 προσδιορίζειν A. i. 3, 24, 26
 προσενοεῖν A. iii. 6, 2
 πρόσθεν τί J. 1, 5
 προσκαίεσθαι M. iv. 3, 19
 προσνέμειν Mu. 3, 16
 προσδὸν ταμίαι Mu. 6, 10
 † προσπεριπορίζεσθαι M. iii. 5, 15
 προσπορίζεσθαι M. iii. 5, 6
 πρόσφατος M. i. 14, 9
 προσφιλονεικεῖν M. i. 6, 14
 ποσφορὰ τροφῆς So. 3, 29
 πρόσχημα Mu. 6, 8
 πρόσχωσις M. i. 14, 8, 10
 προτερεῖ τῆς ἀκοῆς ἢ ὄψις M. ii. 9, 8
 προφητεύειν Mu. 1, 2
 προωδοποιῆσθαι D. 1, 11
 πρόωσις Mu. 4, 31
 πρωϊαίτερος M. ii. 8, 29, 33
 πτερυγῶτά R. 10, 2
 πτηνὰ ζῶα So. 1, 13
 πτόρθοι, frondes L. 6, 2
 πυκνοῦν Sp. 9, 1
 πύξοι arb. Mu. 6, 37
 πύον M. iv. 2, 4. πυοῦσθαι R.
 20, 3
 πῦρ M. i. 3, 23. 4, 3. πῦρ ἐπὶ πῦρ
 ποιεῖν R. 4, 9
 πυρῆνες δακτύλων M. ii. 9, 3
 πυριμάχος λίθος M. iv. 6, 10
 πύρινον σῶμα A. iii. 13, 1
 πυρκαϊά M. iii. 1, 13. πυρκαϊαί
 Mu. 6, 32
 Πυρραῖς ἀστήρ Mu. 6, 18. Πυρραῖς,
 planeta Mu. 3, 9
 πυροῦσθαι M. iii. 6, 14
 πυρσεύειν Mu. 6, 12
 πυρώδη A. ii. 7, 8
 πυτία M. iv. 3, 15
 παγωνίας M. i. 7, 4
 πᾶρος M. iv. 10, 14
 P.
 Ῥᾶβδος Mu. 4, 22. ῥᾶβδοι M. iii.

- 4, 13. 6, 1, 3. quomodo fiant
M. iii. 2, 6
- ῥαγδαῖα ὕδατα M. i. 12, 17
ῥανίδες M. i. 13, 10
ῥαπίζεσθαι M. ii. 8, 33. 9, 17
ῥαχίτης μυελός Sp. 7, 3
ῥέγγειν R. 12, 2
ῥέπειν M. ii. 2, 23
ῥεύματα νοσηματικά S. 5, 16
† ῥευματικά νοσήματα ibid. v. l.^s
ῥηγμὶν ἀέρος M. ii. 8, 26
ῥήκται, σεισμοί Mu. 4, 30
ῥῖπαι, montes Riphæi M. i. 13, 19
ῥόθιος βία Mu. 4, 32
ῥόφησις M. iv. 3, 14
ῥοώδης θάλασσα M. ii. 8, 8
ῥύπτειν M. ii. 3, 36. ῥυπτικός S.
5, 1
ῥύσις M. ii. 2, 16
ῥύσις Mu. 4, 23
ῥυσμοί A. i. 2, 4
- Σ.
Σανδαράκη M. iii. 6, 11
† σανδαράκη ibid. v. l.^b
σαπρούς ζῆα ἐγγίνεται M. iv. 11, 3
σάττεσθαι M. ii. 7, 8
σβέσις R. 8, 4, 5. σβέσις καὶ μά-
ρανσις R. 18, 2. σβέσις πυρός J.
5, 1
σεισμὸς τί M. ii. 8, 31. σεισμὸς,
καὶ τὰ αὐτοῦ γένη Mu. 4, 30
σέλας τί Mu. 4, 23. σέλα Mu. 2,
11. 4, 21. σελάων Mu. 4, 23,
24
σελάχη R. 10, 2, 5
σημάντωρ Mu. 6, 23
σημειῶδές τι ἔχει τὰ ἐνύπνια D. 1, 2.
† σημειῶν ibid. v. l.^w
σῆψις M. iv. 1, 5, 6, 8. R. 20, 4
σίδηρος M. iii. 6, 12
σίξις M. ii. 9, 16
σκηπτός Mu. 4, 19, 20
Σκίρων ἄνεμος M. ii. 6, 8
σκληρὸν τί M. iv. 4, 5. σκληρόδερμος
S. 2, 13. σκληρόφθαλμα A. ii.
9, 2. So. 1, 13
† σκνίπες S. 5, 22. v. l.^e
σκολόπενδραι R. 3, 7
σκότος A. ii. 7, 5. σκοτεινόν A. ii.
7, 7. σκοτεινὸς Heracliti cogno-
men Mu. 5, 5
σκωρία M. iv. 6, 9. σκωρία S. 5, 5
σμίρνα M. iv. 10, 14
σολοικίζειν Me. 2, 18
σομφὸς πνεύμων R. 15, 1. σομφὴ
χώρα M. ii. 8, 8, 10. σομφαὶ
συστάσεις M. i. 14, 17.
σπαίρειν R. 3, 2
σπάλαξ A. iii. 1, 5
σπασμοί M. ii. 8, 13
σπέρμα A. ii. 1, 11
σπίλοι γῆς Mu. 3, 4
σπλάγγνα R. 15, 1
σπυράδες ἀστέρες M. i. 8, 17, 19
† στάθεισις M. iv. 2, 1
σταθμός M. iv. 6, 10
στάτευσις M. iv. 2, 1
στέλεχος καὶ οἱ κλάδοι L. 6, 3
στενόπορος Mu. 3, 8
στενώτατος Mu. 3, 14
στέφανος, ἄστρον M. ii. 5, 14
στήθος J. 2, 1. στήθη R. 7, 2
στηρίζεσθαι Mu. 4, 23. στηριγμός
ibid.
στιγμή A. iii. 2, 20
στίλβει ὕδωρ τυπτόμενον M. ii. 9, 18
Στίλβων Mu. 2, 9
† στιλπνότης S. 2, 12. v. l.^e
στοιχείων κριτὴ φύσις A. i. 2, 22
στόματος usus duplex R. 11, 1.
στόμια πνευμάτων Mu. 4, 28.
στόμωμα M. iv. 6, 9
Στράτιος Ζεύς Mu. 7, 3
στρόβιλος Mu. 4, 16
στρυφνόν A. ii. 10, 6. στρυφνὸς χυ-
μός S. 4, 17
στρωματόδεσμος Mu. 6, 8
συγκαίειν M. iv. 6, 12
συγκαταφέρεσθαι M. ii. 3, 13
συγκαταμίγνυσθαι ibid.
συγκεφαλαιῶν A. ii. 8, 1
συγκραδαίνω Mu. 4, 29
συκαῖ Mu. 6, 37
† συκέαι ib. v. l.^c
συλλείβειν M. i. 13, 10, 12
συλλογισμός A. i. 3, 21
συμβολαί, commissuræ Sp. 5, 10
συμπααραλαμβάνειν A. i. 2, 1

συνπάσχειν	A. iii. 3, 7	συντηκτικῶν	A. ii. 10, 2
συνπεριάγεσθαι	M. i. 7, 3	συντινάσσω	Mu. 4, 29
συνπεριλαμβάνειν	M. ii. 3, 25	σύνωσις	R. 20, 2, 7
συνπεριοδεύειν	Mu. 4, 35	σύρτεις δύο	Mu. 3, 9
συνπεριστρέφεσθαι	Mu. 2, 7	συσσωματοποιεῖν	Mu. 4, 32
συνπέσσεσθαι	M. iv. 2, 3	σύστημα	Mu. 2, 1
συνπέψαι	M. iv. 3, 17	σύστοιχα	S. 7, 14
συνπίπτειν, contingere	M. i. 7, 12.	†συστομοῦσθαι	Mu. 3, 10. v. l. ^e
13, 3		σφαίρια Δημοκρίτου	A. i. 4, 19
συνπληγάδες γνόφων	Mu. 2, 13	σφακελίζειν in plantis	R. 6, 3
συμφανής A. i. 2, 25.	σύμφασις	σφοδρὸν	M. ii. 8, 3
ἀστέρων M. i, 6, 1		σφραγίς, lapis	M. iv. 9, 30. σφρα-
συνφύειν	M. iv. 1, 1	γίξεσθαι	Me. 1, 10
σύμφυτον ὕδωρ	M. iv. 5, 6	σφυγμός	M. ii. 8, 12. σφυγμός,
σύμφυλος	Mu. 4, 3	ποία κίνησις	Sp. 3, 5. σφυγμός
σύμφωνοι φοραί A. i. 3, 14.	συμφω-	οὐδὲν πρὸς τὴν ἀναπνοήν	Sp. 3, 6.
νία A. iii. 2, 11		σφυγμώδης κίνησις	Sp. 4, 8.
συναναστομοῦσθαι	Mu. 3, 10	σφύξις	R. 20, 7
συναναφέρεσθαι	M. i. 3, 27	σχαστηρία	Mu. 6, 14
συναναχορεύειν	Mu. 2, 2.	σχίζεσθαι	M. iv. 9, 19. σχιστά ibid.
συνανείργειν	A. i. 2, 5	σχοῖνος καὶ κάλαμος	M. ii. 3, 38
συναπέρχεσθαι	M. iv. 6, 5	σωλῆνες	Sp. 5, 9
συνάπτειν Mu. 5, 3.	συνάψεως οὐλα	σῶμα	A. ii. 1, 3, 4
Mu. 5, 5.		σωστικός	Mu. 5, 7
συνδοκεῖ	A. i. 3, 22		T.
συνείρειν M. ii. 5, 17.	D. 2, 11	Ταναός	S. 2, 9
συνεισιέναι	R. 4, 3	ταξίαρχος	Mu. 6, 23
συνεκκρίνεσθαι	M. ii. 3, 13	ταριχεῖαι	M. ii. 3, 36
συνεκτικὴ αἰτία	Mu. 6, 1	ταχεῖς καὶ εὐμαθεῖς	Me. 1, 1
συνεκπιμπράναι	M. iii. 1, 9	τεγκτά	M. iv. 9, 2, 3
†συνεμπιμπράναι	ibid. v. l. ^r	τέλειον	M. iv. 3, 1
συνεξατμίζειν M. iv. 1, 9.	6, 5, 8	τελευτᾶν εἰς—	S. 1, 4
συνεξορμᾶν	M. ii. 5, 1.	τελευτῇ τί	R. 18, 2
συνεπηχεῖν	Mu. 6, 20	τέλος τῆς φύσεως	A. ii. 4, 6. τέλος
συνεπιμαρτυρεῖν	Mu. 6, 31	τῶν ὄντων	M. iv. 2, 4
συνεπιτείνειν	I. 2, 17	τερατολογεῖν	M. ii. 8, 34
συνεπιτελεῖσθαι	M. iv. 2, 3.	τέρθρα ῥινῶν	R. 7, 5
συνεφέλκειν A. i. 3, 12.	συνεφέλκε-	τέτανοι	M. ii. 8, 11
σθαι M. i. 3, 26		τετραγωνισμός	A. ii. 2, 2
συνθέσεις τῶν μερῶν	A. i. 4, 4	τέττιγες ἄδοντες	R. 9, 5
συνθέτη οὐσία	A. ii. 1, 3	†τεχνῆται	D. 1, 7
σύνθημα παρεγγυᾶν	Mu. 6, 23	τεχνίτης	A. i. 1, 18. D. 1, 7
συνθλίβειν	M. iv. 7, 14	τήγανα	M. iv. 3, 9
συνιζάνειν	So. 2, 16	τηκτά M. iv. 10, 11.	τηκτά ὕδατι
συνιστάναι constituere, componere		M. iv. 9, 4	
A. i. 2, 23, 25		τῆξις	M. iv. 4, 1
σύνορος	R. 21, 7	τίτανος	M. iv. 6, 11. 11, 1
συντετρημένος	R. 7, 8	τμητά M. iv. 9, 21.	τμητά καὶ
σύντηγμα, συντηκτικός	So. 3, 10	σχιστά M. iv. 9, 22	
VOL. III.		C C	

- τόνος A. ii. 12, 3
τόπος pro χώρα M. i. 13, 21. 14, 15
τοπική κίνησις Sp. 7, 1
τραγικώτερον καὶ σεμνότερον λέγεσθαι
M. ii. 1, 2
τρέφον, τρεφόμενον, ὃ τρέφεται A. ii.
4, 23
τρισαχῆ M. i. 13, 28
τρίχως ἢ ἴρις M. iii. 2, 4. 4, 24, 25
τροπαὶ ἡλίου M. ii. 2, 7. τροπαὶ θε-
ριναί M. ii. 5, 11
Τροπαιοῦχος Ζεύς Mu. 7, 3
τροπικὸς [†τόπος v. l. v] M. i. 6, 5
τρύχος M. iii. 1, 11
τυφὼν Mu. 4, 19. τυφὼν τί M. iii.
1, 6. quando fiat M. iii. 1, 8.
τυφῶνος causæ et generatio;
quidque differat ab ecnephia et
prestere M. iii. 1
Τ
'Υγραίνεσθαι M. iv. 6, 1
ὕγρον κόσμον μέρος Mu. 3, 6
ὕγροτης γλίσχυρα Sp. 6, 4.
ὕδατοθρέμμων Mu. 6, 27
ὕδατῶδεις ἄνεμοι M. ii. 6, 20
ὕδωρ εἶναι, et ὕδατι εἶναι A. iii. 4, 8
ὕδωρ ἐπακτόν M. iv. 5, 5, 6. ὕδα-
τος εἶδη M. iv. 5, 6
ὕδραγωγία M. i. 13, 11
ὕετός Mu. 4, 6. ὕετός τί M. i. 9, 6
quid differat a nive, pruina,
rore M. i. 11, 1, 2. 'Υέτιος Ζεύς
Mu. 7, 2.
ὕμενον ὕδωρ M. ii. 4, 4
ὕπαντρος χώρα M. ii. 8, 8
ὕπατος Mu. 6, 5
ὕπέκκαυμα R. 6, 1
ὕπεναντιώσεις A. i. 5, 5
ὕπερβατός D. 1, 12
ὕπερέχειν τὸ στόμα R. 10, 4
ὕπερζεστος Mu. 4, 27
ὕπερξηρα R. 14, 7
ὕπερξηραίνεσθαι M. i. 14, 10
ὕπερομβρίαί M. ii. 8, 39
ὕπερπυρα R. 14, 7
ὕπερυγραίνεσθαι M. ii. 7, 6
ὕπερχεῖσθαι M. ii. 8, 18
ὕπνος τί So. 1, 2, 12, 14. 3, 18, 30
ὕπνωτικοί So. 3, 17
ὕπόζωμα So. 2, 17
†ὕπόκαυμα R. 6, 1
ὕποκίρνασθαι I. 2, 14
ὕπόλειμμα Mu. 4, 4. I. 3, 12. L. 3,
4
ὕπολήψεως διαφοραί A. iii. 3, 7. 11, 4
ὕπόνομοι M. i. 13, 11
ὕποσμα A. ii. 9, 8
ὕποχωρήσεις M. iv. 2, 5
Φ.
Φαέθων, planeta Mu. 2, 9
φαίνειν πηγὰς Mu. 4, 31. φαίνεσθαι
A. iii. 3, 15
φαίνων, planeta Mu. 2, 9
φαιδὸν χρῶμα S. 4, 18
φαντασία A. ii. 3, 4. iii. 3, 20. 8, 6
φαντασία τί I. 1, 11. †φαντασία
et ὑπόληψις differunt A. iii. 3, 6.
v. l. y. duplex A. iii. 10, 10
φαντάσματα A. iii. 8, 6. φαν-
τάσματα καὶ νοήματα A. iii. 7, 8
φαντάσματα τὰ ἐν ἀέρι Mu. 4.
21. φαντασμάτων ἀερίων ιδέαι
πολλαί Mu. 4, 24. φαντάσματα
νυκτερινά D. 1, 11
φανταστικαὶ κινήσεις I. 3, 15
φάραγγες M. i. 13, 25
φάρυγξ A. ii. 8, 17
φάσεις M. i. 6, 2
φερέσβιος Mu. 2, 1
φερωνύμως Mu. 6, 20
φευκτὸν καὶ διωκτὸν A. i. 3, 22. iii.
9, 10
φένσαλος M. ii. 8, 15
φθορὰ βίαιος R. 18, 2
Φίλιος Ζεύς Mu. 7, 3
φιλοσοφωτέως S. 1, 4
φλεβῶδεις So. 3, 17. I. 2, 9
φλεβονευρώδης αὐλός R. 16, 4
φλογιστά M. iv. 9, 30, 31, 33
φλοιός M. iv. 8, 3
φλόξ M. i. 4, 4. iv. 9, 33
φοῖνιξ μακροβιώτατος L. 4, 2. φοίνι-
κες, arb. Mu. 6, 37
φοινικίας ἄνεμος M. ii. 6, 10. ventus
intermedius M. ii. 6, 12
φοινίκιος M. iii. 2, 4
φοινικοῦς M. iii. 2, 5. S. 3, 13. φοι-
νικοῦν M. iii. 4, 19, 26, 28. φοι-

- νικοῦν χρῶμα S. 3, 12. 4, 18.
 φαινικοῦν purpureo illustrius I.
 2, 5
 φολιδατά R. 10, 2. L. 5, 8
 φορτικοὶ φιλόσοφοι A. i. 2, 21
 φρόνησις A. iii. 3, 7
 φρυκτωρίαί Mu. 6, 12. φρυκτωριῶν
 ἐποπτήρες 6, 11.
 φυλακαὶ καὶ σωτηρίαί S. 1, 5
 φύματα M. iv. 2, 4. 3, 3. R. 20,
 3, 4
 φύσας ἐκπνέοντα R. 7, 7
 φύσις M. iv. 2, 4. φυσιολόγοι A. iii.
 2, 9. φυσιολογεῖν A. i. 3, 13
 φῶκαι R. 10, 4
 φωνεῖν A. ii. 8, 15
 φωνή A. ii. 8, 17. τί A. ii. 8, 14
 φωνήεντα γράμματα Mu. 5, 4
 φῶς A. ii. 7, 4
 φωσφόρος, stella Mu. 6, 18. φωσφό-
 ρος, planeta Mu. 3, 9
 X.
 Χάλαζα Mu. 4, 8. χαλάζης γένεσις
 M. i. 11, 4. 12, 1. χαλαζώδης
 ἄνεμος M. ii. 6, 20, 22
 χαλκός M. iii. 6, 12, 13
 χάσματα M. i. 5, 1. χάσματα θα-
 λάσσης Mu. 4, 33
 χασματίαι, σεισμοί Mu. 4, 30
 χαῖνοι ἄλεις M. ii. 3, 37
 χέδραπα M. iv. 10, 14
 χελώνια R. 17, 4
 χερσεύεσθαι M. i. 14, 27
 Χθόνιος Ζεὺς Mu. 7, 3
 χιών Mu. 4, 7. χιών, πάχνη, ὑετὸς
 καὶ δρόσος τί διαφέρουσι M. i. 11
 χλιαρὰ νάματα Mu. 4, 27. †χλιαρὰ
 ὑγροτής Sp. 6, 4. v. l.^d
 χλόαι Mu. 3, 1
 χονδροὶ ἄλεις M. ii. 3, 37
 χρησμοδεῖν Mu. 4, 28
 χροιά. ἐπιφάνεια S. 3, 5
 χρονίζεσθαι Me. 2, 3
 χρόνος καὶ Κρόνος Mu. 7, 2
 χρῶς βρότεος R. 7, 5
 χρυσός M. iii. 6, 12, 13.—οὐ πυραῖται
 M. iii. 6, 14. χρυσοχοικὸν πῦρ
 Sp. 9, 2
 χρῶμα, τὸ ἐν φωτὶ ὁρώμενον A. ii.
 7, 9. χρωματίζεσθαι S. 3, 6
 χυμός A. ii. 3, 4. S. 1, 7. χυμὸς
 sapor M. ii. 2, 22. 3, 21. χυμὸς,
 succus M. ii. 3, 29. χυμοὶ succi
 M. iii. 6, 13. χυμοὶ λεπτοί M.
 iv. 3, 6
 χυτά M. iii. 6, 12. χυτὸς ἄργυρος
 A. i. 3, 11
 Ψ.
 Ψαθυρός A. ii. 8, 7. S. 4, 6. ψαθυ-
 ρόν M. iv. 9, 23
 ψακάδες M. i. 9, 6. 12, 3. Mu. 4, 6
 ψαλίδες Mu. 6, 28
 †ψεκάδες vide ψακάδες
 πολοίς κεραυνός M. iii. 1, 10. ψο-
 λέντες κεραυνοί Mu. 4, 20
 ψόφος M. ii. 9, 16. ψόφος τί A. ii.
 8, 11. S. 6, 20. διττός ἐστὶ A. ii.
 8, 1. ψόφος τῆς καπηλασίας M. ii.
 9, 8. ψόφησις A. iii. 2, 5, 7, 8.
 ψοφητικός A. ii. 8, 7. ψοφητικόν
 M. iv. 8, 3.
 ψυχὴ τί ἐστὶ A. ii. 1, 6. ψυχῆς ety-
 mon. A. i. 2, 26. πάθη A. i. 1,
 13. ψυχικὸν μόνιον A. ii. 12, 4
 ψυχρότης M. iv. 2, 7.
 Ω.
 Ὠκεανοῦ αἰνίξις M. i. 9, 5
 ὠμότης M. iv. 3, 4, 6
 † ὠμύδες, seu μύδες v. l.¹ R. 1, 3
 ὠτοκουῖντα R. i. 3. 10, 2
 ὦραι Mu. 5, 9
 ὠραῖοι ὄμβροι M. ii. 4, 9
 Ὠρίωνος ζώνη M. i. 6, 14
 ὠσται, σεισμοί Mu. 4, 31
 ὠτακουσταί Mu. 6, 9
 ὠχρα M. iii. 6, 11

INDEX

RERUM MEMORABILIORUM.

- Achaia terræ motibus obnoxia M. ii. 8, 8. Achaia diluvium M. ii. 8, 38
 Achelous fl. M. i. 13, 21. 14, 15. Acheloi pisces vocales A. ii. 8, 15
 Adrianum mare Mu. 3, 9
 Ædepsus M. ii. 8, 9
 Ægeum mare M. ii. 1, 11. Mu. 3, 9
 Ægon mons M. i. 13, 20
 Ægospotamis recidit lapis ex aere M. i. 7, 11
 Ægyptus M. i. 14, 8. Mu. 3, 16. Ægyptii omnium hominum antiquissimi M. i. 14, 19. Ægyptium mare Mu. 3, 9
 Æoli insulæ ignivomæ M. ii. 8, 14. Mu. 4, 26
 Aer et ignis ut collocati sint ad primi corporis posituram M. i. 3. aer in aqua non est S. 5, 2. aer plenus frigido vapore M. ii. 8, 22. aeris sphaera M. ii. 2, 6. aeris causa efficiens M. —
 Aeria visa Mu. 4, 21
 Æs cur resonet A. ii. 8, 3. æs qualem-
 que tactum facile seutit I. 2, 11.
 æs et ferrum odorata S. 5, 5
 Æsopi fabula de Charybdi M. ii. 3, 2
 Æstatis causa M. ii. 4, 16
 Æther non capit nubes, nec concre-
 tionem in aquam M. i. 3, 15. ætheris
 complexus Mu. 2, 10
 Æthiopie et Scythicorum finium dis-
 tantia M. ii. 5, 16. Æthiopici montes
 M. i. 13, 20
 Ætna ignivoma Mu. 4, 26
 Africae fines Mu. 3, 16
 Albion insula Mu. 3, 12
 Alcmaeonis opinio de anima A. i. 2,
 20
 Alimentum quid sit A. ii. 4, 15. an sit
 ultimum accedens A. ii. 4, 19. ali-
 mentum contrario contrarium A. ii.
 4, 15. alimentum per carnes distri-
 buit e venis Sp. 5, 9. alimenti in-
 opia perimit L. 5, 10
 Ammonia regio M. i. 14, 22
 Anaxagoræ *νοῦς ἀπαθής* A. i. 2, 24.
 opinio de anima A. i. 2, 8. opinio de
 via lactea M. i. 8, 4
 Anima quid A. ii. 1. 1, 2, 14. Sp. 5, 2.
 et ubi J. 1, 2. de anima disquisi-
 tiones A. i. 1. de anima quæ tradi-
 derint alii, et quas ob causas A. i. 2.
 Anima est quodammodo omnia entia
 A. iii. 8, 1. non est ex elementis
 A. 1. 5. anima et corpus an sint
 idem A. ii. 1, 7. an sit dividua A. i.
 5, 26. an sit id quod seipsum movet
 seu movere potest A. i. 3, 1. est
 continuata quædam et perennis mo-
 tio A. ii. 2. an moveatur circulari-
 ter A. i. 4, 8. quibus limitetur A. ii.
 2, 8. tribus rebus limitatur A. i. 2,
 23. duabus potissimum differentiis
 limitatur A. iii. 3, 1. anima anima-
 lium duobus limitata A. iii. 9, 1.
 anima an numerus A. i. 4, 16. nec
 harmonia est, nec numerus A. i. 4, 1.
 an irascatur A. i. 4, 11. anima nil
 melius nec potius A. i. 5, 15. anima
 prima A. ii. 4, 23. anima universi
 A. i. 3, 15. anima cujusque A. ii.
 3, 7. animæ facultates A. ii. 3, 1.
 motus A. i. 4, 8. passionibus seu affec-
 tus A. i. 1, 13, 19. actiones seu opera
 A. i. 5, 4. actiones et passionibus fere
 nullæ fiunt sine corpore A. i. 1, 10, 11.
 animæ et corpori quæ sint commu-
 nia, et quomodo S. 1, 2. animæ
 partes A. iii. 10, 6. animæ pars qua
 cognoscit et intelligit A. iii. 4, 1.
 anima nutritiva præditum omne
 animans A. iii. 12, 1. animæ sen-
 sivæ et vegetativæ principium J. 2,
 5, 6. 3, 7
 Animal natura humidum est et cali-
 dum L. 5, 1. animalibus omnibus
 quæ communia S. 1, 2, 3. animalia
 calida et frigida quæ R. 14, 3. ani-
 malium differentias quid faciat A. ii.
 2, 12. animalia etiam imperfecta
 sensivam quandam inaginationem
 habent, sed indefinitam motus caus-
 sam A. iii. 11, 1. animali sensum
 inesse necesse est, sed non omnem
 nisi tactum; et cur A. iii. 12, 1. ani-
 mal nullum simplex neque ex uno
 elemento A. iii. 13, 1. qua se moveat
 A. iii. 9, 10. animalia multa voce

- carent A. ii. 8, 14. animalia multa
 non habent cogitationes A. i. 5, 17.
 animalium alimenta A. ii. 3, 3
 Animantium principium A. i. 1, 1
 Animatum inanimo quibus rebus dif-
 ferat A. i. 2, 2
 Ante, quid J. 1, 5
 Apes quot annos vivant R. 9, 2. cur
 majoribus animalibus vivaciores L.
 5, 11
 Apollinis sidus Mu. 2, 9
 Aqua ex aere M. i. 3, 17. aqua omnium
 humorum tenuissima S. 4, 6. saporis
 expers S. 4, 3. terræ quam permeat
 colorem iuduit S. 4, 8. aquæ signum
 M. iii. 3, 3. aquæ species M. iv. 5,
 6, 7, 7. aquæ cur sapore et colore
 differant M. ii. 2, 22. 3, 39, 40. aquis
 cur modo scateant, modo careant loca
 M. i. 14, 1
 Aquatilia an plus caloris habeant quam
 terrestria R. 14, 1. cur terrestribus
 minus vivacia L. 5, 11. aquatiliū
 et terrestrium refrigeratio R. 9, 1.
 aquatilibus alimentum et augmentum
 spiritus quale Sp. 2, 12
 Arabicus sinus Mu. 3, 15
 Araxes fl. M. i. 13, 15
 Arborum natura cur vivax L. 6, 2
 Arcadiæ flumina M. i. 13, 25
 Arcynii seu Hercynii montes M. i. 13, 18
 Argenti causa efficiens M. iv. 12, 9
 Argiva regio M. i. 14, 11
 Argyreus mons M. i. 13, 20
 †Aristæus [v. 1.^t.], (seu Astæus) archon
 Atheniensis M. i. 6, 13
 Aristogenis opinio de spiritu Sp. 2, 1
 Ars naturam imitatur M. iv. 3, 21. Mu.
 5, 4
 Arteria an sola sentiat Sp. 5, 2. sola
 spiritus capax Sp. 5, 6, 8. cito di-
 rumpitur Sp. 5, 7. arteria quæ careant
 R. 3, 1
 Asiæ fines Mu. 3, 15. Asiæ montes
 maximi M. i. 13, 14
 Assatio quid M. iv. 3, 18
 Astrorum et terræ distantia M. i. 8, 7
 Atlanticum mare Mu. 3, 2, 8
 de Auditu, strepitu, voce A. ii. 8, 1.
 auditus officium A. iii. 13, 7. auditus
 a visu præveniri solet Mu. 4, 18
 Aurium sonitus A. ii. 8, 10
 B.
 Bactrus fl. M. i. 13, 15
 Balænarum respiratio R. 12, 1
 Bilis atra So. 3, 18
 Bituminosa et sulfurea exanimant multa
 animalia S. 5, 25
 Bonum et malum, intelligentiæ sunt id
 quod sensus gratum et molestum A.
 iii. 7, 2
 Boreas ventus cardinalis M. ii. 6, 12.
 Boreæ tres Mu. 4, 13
 Bosporus M. i. 14, 24. duos parelios
 per totum diem ostentat M. iii. 2, 6
 Branchias habentia pulmone carent R.
 10, 6
 Britannicæ insulæ Mu. 3, 12
 C.
 Cæci mutis prudentiores S. 1, 12
 Cæli partes et sidera Mu. 2, 2. cæli visa
 nocturna M. i. 5, 1
 Calidum et frigidum activa M. iv. 1, 1.
 calidæ aquæ citius congelascunt M.
 i. 12, 15
 Calor internus et externus M. iv. 5, 7.
 calor naturæ non est in causa cur
 alia in aquis, alia in terris degant
 R. 13, 4. de calore in animalium
 corporibus Sp. 9, 1
 Canis ortus M. ii. 5, 5
 Canobicum Nili ostium M. i. 14, 9
 Caput quæ respirationis gratia exerant
 ex aquis R. 10, 4
 Carbonum vapor caput gravat S. 5, 25
 Caspium mare Mu. 3, 11
 Caucasus mons, ejusque fluvii M. i. 13, 16
 Caucasi palus M. i. 13, 26
 Causa prima M. i. 2, 2
 Cerebri temperies S. 2, 20. cerebrum
 frigidissima corporis pars So. 3, 24
 Chaoniæ fons mirus M. ii. 3, 37
 Charybdis Æsopica M. ii. 3, 2
 Chremetes mons M. i. 13, 20
 Cicadæ canoræ R. 9, 5
 Cinis aquæ percolatæ amarorem con-
 ciliat M. ii. 1, 4. cineris sapor amarus
 S. 4, 8, 19
 Civitas e contrariis gentibus Mu. 5, 1
 Clidemi opinio M. ii. 9, 17
 Coctionis consideratio M. iv. 2, 1.
 coctionis tres species, et totidem
 contraria M. iv. 2
 de Colore S. 3. et quomodo fiant co-
 lores intermediarii S. 3, 11, 12. color
 suus est omnibus corporibus S. 1, 10.
 coloris sedes S. 3, 5, 6. colores non
 esse defluxus S. 3, 15. colorum et
 saporum species septem S. 4, 18.
 colores suavissimi S. 3, 12
 Cometæ generatio M. i. 7, 4. cometæ
 pauci et rari M. i. 7, 13. de cometis
 opiniones variæ confutatæ M. i. 6
 Concrecentia, aquea sunt aut terrea et
 aquea M. iv. 6, 1. concrectionis et
 resolutionis modi diversi ibid.
 Contrarium contrario alitur A. ii. 4, 17.
 contraria contrariorum causæ M. iv.
 7, 11. contrariis gaudet natura Mu.
 5, 3
 Cor So. 2, 14. oppositum cerebro S. 2,
 21. in sanguine præditis primum et
 c c 3

- principium venarum J. 3, 4, 5. cor
nervos suos habet Sp. 8, 1. cordis
situs R. 16, 2. motus tres R. 20, 1.
munia R. 8, 3. extrema tunica R.
20, 5. cor habentia pulmone carentia
R. 16, 2
- Coraxi montes M. i. 13, 27
Corinthiacus flatus M. i. 7, 12
Corpus finitum, durum est, aut molle,
ac concretum M. iv. 5, 1. corporis
iumenta quædam multiplicem
usum habent R. 11, 1
Corruptio unde oriatur R. 17, 3. cor-
ruptibile nullum, usquam erit in-
corruptibile L. 3, 1
Corycium antrum Mu. 1, 4
Costarum munus Sp. 7, 2
Creticum mare Mu. 3, 9
Cruditas M. iv. 3, 4, 6
Cutis, e vena, nervo, et arteria constat
Sp. 5, 7
- D.
- Dædali Venus lignea A. i. 3, 11
Definitiones dialecticorum et physico-
rum diversæ A. i. 1, 16
Defunctorum cadavera vetustate ver-
tuntur in cinerem M. iv. 12, 7
Delphicum antrum Mu. 4, 28
Delphini stertunt R. 12, 2. delphinorum
respiratio R. 12, 1
Democritus de visu S. 2, 10. Demo-
criti opinio de anima A. i. 2, 3, 8,
15. de respiratione Sp. 3, 1. opinio
de respiratione refutata R. 2, 1.
opinio de maris imminutione M. ii.
3, 2. Democrito $\psi\upsilon\chi\eta$ et $\nu\omicron\delta$ s idem
A. i. 2, 15. Democriti sphaeræ A. i.
3, 12. sphaeræ A. i. 4, 19. Demo-
critus refutatus, qui asserit respira-
tionem obstare quo minus anima
elidatur R. 4, 1
Deucalioneum diluvium M. i. 14, 15
Deus conditor et conservator omnium
Mu. 6, 2. Dei imagines vivæ in terris
Mu. 6, 34. Dei nomina varia Mu.
7, 1. †Dei domicilium Mu. 2, 1. v. l. 8.
deorum domicilium ibid. et 3, 5
Diares A. ii. 6, 4
Diis plena omnia A. i. 5, 20
Diluvia M. i. 14, 15
Diogenis opinio de anima A. i. 2,
18
Divinorum numinum motus continuus
A. i. 2, 20
Divinationem per somnum esse D. 1, 2
Dodona M. i. 14, 15
Domus definitio A. i. 1, 17
Ductilia M. iii. 6, 12
Dulcis odor A. ii. 9, 6. dulcium in
somnia gustus D. 1, 9
Durum et molle, passiones humidi et
sicci, in mixtis M. iv. 4, 4. de iisdem
passionibus etiam seq. cap. 5
Elementa totius naturæ A. i. 2, 3. ele-
menta odoris expertia S. 5, 3. ele-
mentorum regiones Mu. 3, 5. elemen-
tum quintum Mu. 2, 6
Empedoclis hemistichium M. iv. 4, 2.
opinio de ungue Sp. 6, 6. opinio de
ossibus Sp. 9, 8. opinio de plantarum
incremento A. ii. 4, 9. opinio de luce
A. ii. 7, 6. opinio de respiratione Sp.
3, 1. Empedoclis opinio de respira-
tione refutata; ejusdemque eadem de
re versus R. 7. de luce versus S. 2, 9.
Empedoclis $\lambda\omicron\gamma\omicron\iota$ A. i. 4, 6. versus
A. i. 5, 7. iii. 6, 1. versus de rerum
primordia A. i. 2, 10
Ephesini templi exustio M. iii. 1, 12
Erythea insula M. ii. 3, 37
Etesiae quando flent M. ii. 5, 5, 8, 9
Euri tres Mu. 4, 12
Europæ fines Mu. 3, 14
Euxinus pontus M. ii. 1, 11
Exhalatio decem signa edit M. ii. 8, 14.
exhalationum duæ species, earumque
effecta Mu. 4, 1
- F.
- Fames A. ii. 3, 4
Fanatici cur præ cæteris somnia de fu-
turis videant D. 2, 9
Feræ non habent $\pi\acute{\iota}\sigma\tau\iota\upsilon$ A. ii. 3, 13
Flamma M. i. 4, 5. ii. 2, 9. flamma lu-
cernæ a majori flamma absumitur
J. 5, 3. flamma magna consumit
parvam L. 5, 10. flammæ in cælo
ardeutes M. i. 4, 1
Flatus fontes in terra Mu. 4, 26
de Fluviiis et mari M. i. 13, 1. fluviorum
generatio M. i. 13, 5. fluvii e mari
oriuntur, et in mare redeunt M. ii.
2, 4. e montibus oriuntur M. i. 13,
11, 23. majores qui fiant M. i. 2, 25.
maximi e maximis montibus orien-
tur M. i. 13, 13. Fluvius terrarum
orbem ambiens M. i. 9, 5. fluvius
amarus M. ii. 3, 41
Fœminæ maribus vivaciores L. 5, 6
Folia fructus tegumentum A. ii. 1, 6
Fons acidus M. ii. 3, 41. amarus ibid.
fontium aperturæ Mu. 4, 31. fon-
tium saporis varii S. 4, 9.
Fossilia M. iii. 6, 10, 11
Frigus unde M. ii. 8, 21
Fulgur prius tonitru M. ii. 9, 10. de
fulgure et tonitru quæ fuerit prisco-
rum sententia M. ii. 9.
Fulmen, ejusque duo genera M. iii. 1,
10. fulminis vis subtilis ibid. fulmi-
num et tonitruum in somnis auditus
D. 1, 9
Fusilia M. iii. 6, 12

G.

- Galaticum pelagus Mu. 3, 9, 11
 Generatio simplex et naturalis unde
 proveniat M. iv. 1. 3. generationi
 simplici et naturali quid maxime
 adversetur M. iv. 1, 5
 Gentium interitus M. i. 14, 5
 Græci, Hellenes M. i. 14, 15.
 Græcia vetus ibid.
 Grammatica miscet literas Mu. 5, 4
 Grando ubi gignatur, et quando magis
 generetur M. i. 12, 1, 2. grandinis
 forma M. i. 12, 7
 de Gustabili et gustatorio A. ii. 10,
 1, 4
 Gustus S. 1, 7. gustus amari et dulcis
 A. ii. 11, 2. gustus officium A. iii.
 13, 7. gustus, tactus quidam est
 A. iii. 12, 6. S. 4, 3

H.

- Halo circulus est: et quid significet
 M. iii. 3, 1. halouis causæ, gene-
 ratio, accidentia M. iii. 2, 2. balonis
 figura M. iii. 3, 1. halonis et iridis
 differentia M. iii. 4, 9
 Hebri fl. fontes M. i. 13, 21
 Helices et Buræ casus Mu. 4, 33
 Hellespontica regio terræ motibus ob-
 noxia M. ii. 8, 8. Hellespontias
 ventus M. ii. 6, 20
 Heraclea Pontica M. ii. 8, 14
 Heraclitus tenebrosus Mu. 5, 5. Hera-
 cliti opinio de anima A. i. 2, 19
 Hercules ex Erythea revertens M. ii.
 3, 37
 Herculis sidus Mu. 2, 9
 Herculeæ columnæ M. ii. 5, 16, 17.
 Mu. 3, 8, 9, 11
 Hercynii seu Arcynii montes M. i. 13, 18
 Hibernia, Ἰέρπη Mu. 3, 12
 Hiemis causa M. ii. 4, 15
 Hiera insula M. ii. 8, 14
 Hippocrates Chius M. i. 6, 3
 Hipponis sententia de anima A. i. 2,
 21
 Homeri Ægyptus M. i. 14, 9. Ho-
 mericus Hector ἀλλοφρονέων A. i.
 2, 8
 Hominum antiquissimi Ægyptii M. i.
 14, 19
 Humor interimit quæ constant e calido
 et sicco R. 14, 5. humorum omnium
 aqua tenuissima S. 4, 6
 Humidum expers aeris Sp. 2, 12
 Hyrcanum mare Mu. 3, 11

I.

- Jecur arteriam nullam habet Sp. 5, 13
 Ignis ut fiat M. iv. 9, 33. ignis sphaera
 M. ii. 2, 6. ignis fontes Mu. 4, 26.
 ignis tegendo servatur J. 5, 6. ignis
 interitus J. 5, 1

Imaginatio, vide φαντασία

- Imagines oculis obversantes I. 3, 15,
 16
 Imber quid, ejusque species Mu. 4, 6
 imbris generatio M. iii. 1, 3
 Inachus fluvius M. i. 13, 21
 Indiæ et Herculearum columnarum
 distantia M. ii. 5, 16
 Indicus sinus Mu. 3, 10
 Indus fl. M. i. 13, 15
 Infra, quid J. i. 5
 Ingeniositatis indicia A. ii. 9, 4
 Insecta quædam vivunt etiam divisa
 J. 2, 4. R. 17, 4. L. 6, 4. insecto-
 rum spiritus So. 2, 16
 Insomnium quid I. 1, 11. 3, 16. *Quære*
 Somnium
 Insulæ Mu. 3, 1, 2, 3. insulæ ab aliis
 mari, ab aliis continenti tribuuntur
 Mu. 3, 16. insulæ memorabiles Mu.
 3, 7. insulæ maximæ Mu. 3, 12.
 insula est terra universa M. 5, 13
 Intelligentia et sensus quando et quo-
 modo sectentur aut fugiant A. iii.
 7, 2. intelligentia primum fit ia
 simplicibus terminis e quorum com-
 positione veritas nascitur aut falsitas
 A. iii. 6, 1
 Inundationes M. i. 14, 15
 Jovis cognomina varia Mu. 7, 2. Jovis
 stella Mu. 2, 9. 6, 18. Jovis hymnus
 ex Orpheo Mu. 7, 4
 Iris cujusmodi sit percussio; ejusque
 accidentia et differentia ab halone
 M. iii. 4, 1, 9. iridis et halonis dif-
 ferentia Mu. 4, 22. iris quando et
 ubi fiat M. iii. 5, 20. cur non fiat
 circularis M. iii. 5, 15. iridis pro-
 prietates M. iii. 5. colores M. iii.
 2, 5. iris marina M. iii. 4, 16. iris
 nocturna lunæ M. iii. 5, 16
 Ister fl. M. i. 13, 18.
 Italici philosophi M. i. 6, 2
 Junonis sidus Mu. 2, 9
 Jus Dei comes Mu. 7, 7
 Juventus quid R. 18, 1

L.

- Lac, seu Via lactea M. i. 8
 Lacus amarus et salsus M. ii. 3, 36
 Lapidum genera M. iv. 10, 15. lapis
 aere decedit M. i. 7, 11
 Lebadia antrum Mu. 4, 28
 Leucippi opinio de anima A. i. 2, 3, 4
 Libs, ventus humidus M. ii. 6, 20
 Libya, Ammonia regio M. i. 14, 22.
 Libya fines Mu. 3, 16
 Ligna odorata S. 5, 4
 Liguria M. i. 13, 28. Ligustica regio
 M. ii. 8, 42
 Linguae munus A. iii. 13, 7. linguae
 usus duplex R. 11, 1

- Lipara ignivoma Mu. 4, 26. Liparæorum oppidum M. ii. 8, 15
 Localis motus causæ duæ mens et appetitus A. iii. 10, 1
 Locomotiva anima quid A. iii. 9, 1
 Longævitæ: *quære* Vitæ long.
 Loquacia ingenia felicia in somniis D. 2, 2.
 Lunæ orbis Mu. 2, 9. lunæ cursus Mu. 6, 18
 Lux seu Lumen A. ii. 7, 4. lux non est motus S. 6, 20. lucis natura S. 3, 5. extinctio S. 2, 7
 Lynceus, oppidum M. ii. 3, 41
 Mæotis palus M. i. 14, 23. ii. 1, 11 Mu. 3, 10, 11
 Magnitudines quædam et passiones latent, ut non actu sed potestate sint sensiles S. 6, 6
 Manus instrumentum instrumentorum A. iii. 8, 3
 Mare quid M. ii. 3, 10. an principium omnis aquæ M. ii. 2, 1. finis potius quam principium aquæ M. ii. 2, 4—27. cur non augeatur tot fluminum influxu M. ii. 2, 17. an earundem semper partium maneat M. ii. 3, 18 mare et terra sæpe loca commutant M. i. 14, 1. altius terra M. i. 14, 20 profundissimum M. iii. 1, 11. maris generatio M. ii. 1, 1. fontes nulli M. ii. 1, 7. locus M. ii. 2, 16. fluxus M. ii. 1, 9. salsedo M. ii. 3, 7. salsedo unde profisciscatur, et unde saporum et colorum in aquis differentia M. ii. 3, 1
 Mare, cum suis partibus Mu. 3, 8—11. mare rubrum M. i. 14, 20 Mu. 3, 10
 Marini motus respondent terrestribus Mu. 4, 33
 Mares qui fœminis vivant brevius L. 5, 6
 Martis stella Mu. 2, 9
 Materia principium excellentius A. iii. 5, 2. Materiæ cognitio facit ut sciamus quid quidque sit, et quam ob causam M. iv. 12, 10
 Mathematici consideratio A. i. 1, 18
 Medicinæ et Physices confinitas R. 21, 7
 Medium in plantis; et principium J. 3, 2
 Melancholici cur præ cæteris somnia de futuris videant D. 2, 2, 11
 Memoria et meminisse quid sint, unde fiant, et in quam animæ partem cadant Me. 1, 1. memoria conservatur meditationibus Me. 1, 19. memoria qui careant Me. 1, 12
 Memphis Ægyptia M. i. 14, 9
 Mens et anima an idem A. i. 2, 9. an intelligibilis A. iii. 4, 11. quomodo intelligat si est simplex nec cum quoquam quidquam commune habet A. iii. 4, 10. mens animæ, an permista corpori A. iii. 4, 4. mens actualis, qua perficitur potentialis et passiva A. iii. 5, 1. mente nil melius nec potius A. i. 5, 15
 Menstruis laborans mulier inficit speculum aspectu I. 2, 8
 Mercurii sidus Mu. 2, 9. 6, 18
 Meridiani venti M. ii. 4, 18
 Minervæ scutum Mu. 6, 29
 Mixtio quorum fiat S. 7, 5. Mixtorum temperaturæ M. iv. 11. Mixtorum perfectorum passiones novendecim M. iv. 8. Mors quid, et quod duplex J. 4, 6. 5, 1. R. 4, 4. mors duplex R. 17, 1
 Motiones quatuor A. i. 3, 4
 Motus localis Sp. 7, 1
 Motus a sensis proficiscentes, non modo vigilantium esse, sed in somno etiam apparere I. 3, 1
 Movens non necesse est et ipsum moveri A. i. 3, 1. moventium genera tria A. iii. 10, 8
 Mugitus terræ M. ii. 8, 34. Mu. 4, 32
 Multipeda cur tardiora Sp. 8, 5
 Mulus asino et equo vivacior L. 5, 6
 Mundus quid, et quotuplici significatione dicatur Mu. 2, 1. mundi terram ambientis vis a supernis lationibus gubernatur M. i. 2, 2. mundus e contrariis principiis conflatus cur non pereat Mu. 5, 1. mundi etymon Mu. 6, 19. mundi motus Mu. 2, 4. mundi diameter ibid. mundi medium Mu. 2, 1. mundi pars inferior Mu. 3, 4
 Musica temperat sonos Mu. 5, 4
 Mustum M. iv. 9, 28
 Mutatio cunctis quæ sit A. ii. 4, 17
 Muti cæcis insipientiores S. 1, 12
 Mycenæa regio M. i. 14, 11
 Myrtoum mare Mu. 3, 9
 Natura gaudet contrariis Mu. 5, 3. nil facit frustra R. 10, 7. nec necessarium quidquam omittit A. iii. 9, 9.
 Nervi nil sentiunt A. i. 5, 12. ab ossibus alimentum capiunt Sp. 6, 1. motui inserviunt magis quam ossa Sp. 8, 1
 Nesti fl. fontes M. i. 13, 21
 Nicomachus, archon Athen. M. i. 7, 12
 Nilus fl. maximus M. ii. 2, 25. Nili fontes M. i. 13, 20

- Nitrum S. 5, 4. unde nascatur M. iv. 7, 8. terreæ naturæ M. iv. 7, 1. aqua diluitur M. iv. 6, 12
 Nivis causæ et accidentia M. i. 11, 1
 Noctes diebus quietiores a turbis et ventis M. ii. 8, 7. D. 2, 6
 Nomina propria rebus sæpe desunt M. iv. 3, 2
 Notus unde spiret M. ii. 5, 20, 21. Noti spiraturi præsentia M. ii. 8, 17. Notus serenat M. i. 10, 4. Noti tres Mu. 4, 14
 Nysis mons M. i. 13, 20
 Nysa vel Nyssa mons Mu. 1, 4
 O.
 Obitus seu mors R. 18, 2
 Oculus non est frigori obnoxius S. 2, 13
 de Odore et odorabili A. ii. 9. S. 5. de odore et sapore S. 4, 1. odor, vapor est S. 2, 19. odor sicci est A. ii. 9, 14. odor et strepitus prius in intermedium agunt quam in sensum S. 6, 11. odoris vis calida S. 5, 18
 Odorabilis species duæ S. 5, 11
 Odoratus sedes S. 5, 31
 Oleum et aqua S. 4, 6. oleum e salibus S. 5, 4. olei natura M. iv. 7, 1, 2
 Olfactus A. ii. 9, 11
 Opinatio duplex A. iii. 3, 12. 11, 4
 Orionis ortus M. ii. 5, 2, 4
 Orphei versus de Jove Mu. 7, 4
 Ortus quid R. 18, 1
 de Ore R. 11, 1. os animalium, et radices plantarum, similitudinem inter se habent J. 1, 7. oris usus duplex R. 11, 1
 Ossa an motus gratia Sp. 8, 1. nil sentiunt A. i. 5, 12. iii. 13, 3. ossium natura Sp. 7, 1. ossium alimentum quod Sp. 6, 4
 Ovipara R. 10, 2
 P.
 Palæstinæ palus mira M. ii. 3, 36
 Palma vivacissima L. 4, 2
 Paludes subterraneæ M. i. 13, 10. palus amara et salsa M. ii. 3, 36
 Pamphylium mare Mu. 3, 9
 Parcarum numerus, nomina, mythologia Mu. 7, 6
 Parnassus seu † Parnasus, mons Asiæ M. i. 13, 14
 Partes terreæ non sentiunt A. iii. 13, 3. partium differentia Sp. 9, 1. partium similium quæ sint M. iv. 10, 1. partibus inter se similibus constantia, unde sint composita, et qualia sint inde membra vel instrumenta M. iv. 12
 Passiones mixtorum perfectorum M. iv. 8, 1
 Pectus J. 2, 1
 Pedum usus Sp. 8, 2
 Pedestrium pedes ibid.
 Pellucidum A. ii. 7, 2
 Peloponnesi flumina M. i. 13, 25
 Persarum regis majestas Mu. 6, 8, 9
 Persicus sinus Mu. 3, 10
 Phænon planeta Mu. 2, 9
 Phaethontis interitus M. i. 8, 2
 Phasis fl. M. i. 13, 16
 Phebol insula Mu. 3, 12
 Phidiæ iu Minervæ scuto sollertia Mu. 6, 29
 Philægidis poemata D. 2, 11
 Philippus comædodidascalus A. i. 3, 11
 Philosophiæ laus Mu. 1, 1
 Philosophi primi (seu metaphysici) consideratio A. i. 1, 18
 Phleggræi campi M. ii. 8, 4
 Physices et Medicinæ confinitas R. 21, 7
 Physicorum et dialecticorum definitiones A. i. 1, 16
 Physicorum librorum ordo et argumentum M. i. 1, 1
 Pietas a Deo bonoratur Mu. 6, 33
 Pictura miscet colores Mu. 5, 4
 Pili nil sentiunt A. i. 5, 12. iii. 13, 3
 Pindus mons M. i. 13, 21
 Pingue dulce L. 5, 11. putredinis expers L. 5, 2
 Pisces an respirent R. 2, 2. non respirant R. 3, 1. pisces fossiles R. 9, 11. pisces vocales A. ii. 8, 15
 Planetarum sphaeræ et nomina Mu. 2, 8
 Plantæ vivunt A. i. 5, 17. somni et vigiliæ expertes So. 1, 15. cur non sentiant A. ii. 12, 4. cur animalibus vivaciores L. 6, 1. vivaces sunt quia rejuvenescunt L. 6, 2. qua re insectis similes L. 6, 4. Plantarum partes instrumenta sunt A. ii. 1, 6. Plantis principium et medium sunt radices J. 3, 2
 Pluviarum causæ M. i. 9. pluviarum principium M. ii. 4, 4
 Poli duo M. ii. 5, 12
 Polypodum foramen R. 12, 6. incessus Sp. 8, 1
 Ponti partes plures Mu. 3, 10. Pontiros M. i. 10, 4. Ponticæ gentes super glacie teidunt M. i. 12, 16
 Principum et ducum munia Mu. 6, 8
 Propontis Mu. 3, 10
 Pruinæ principia M. i. 10, 1
 Pueri et senes cur careant memoria Me. 1, 12. 2, 32
 Pulmonem quæ habeant R. 10, 2. pulmonem cur habeant quædam, alia

- non habeant R. 14, 9. pulmonem cur habeant quædam: et quod pulmone prædita respiratione indigeant ob calorem R. 13, 2. pulmone prædita spirant omnia R. 1, 2. pulmonem simul et branchias cur habeat nullum animal R. 10, 6
- Pulsus qualis motus Sp. 4, 5. nihil ad respirationem facit Sp. 4, 6
- Purpuræ marinæ S. 5, 22
- Puteorum vapores M. i. 10, 5
- Putrefactionis consideratio M. iv. 1, 8. putrefactio finis omnium M. iv. 1, 6
- Putridis innascuntur animalia M. iv. 1, 7
- Pyrene, mons M. i. 13, 18
- Pythagorei de colore S. 3, 5. Pythagoræorum de anima sententia A. i. 2, 6. opinio de Via lactea M. i. 8, 2
- R.
- Radices, arborum os A. ii. 1, 6. radices plantarum, et os animalium, similitudinem inter se habent J. 1, 7
- Radiatorum reflexiones M. i. 3, 16
- Recordatio a locis Me. 2, 13
- Refrigerium animalibus unde J. 6, 2
- Regis magni majestas Mu. 6, 8
- Reminiscentia Me. 2, 1
- Respiratio an sit omnium animalium R. 5, 1. quorum animalium sit, et quorum magis R. 1, 2. quorum animalium sit; et cur nullum animal pulmonem simul et branchias habeat R. 10, 1—4, 6. respirationem necesse est fieri ad animalis conservationem R. 8. respiratio initium unde sumat Sp. 3, 3. respirationis causæ Sp. 3, 1. instrumentum A. ii. 8, 17. respiratio quomodo fiat R. 21, 1. fit per arteriam R. 7, 6. in quem usum S. 5, 19. an alimonix causa fiat R. 6, 1. respirationis gratia quæ caput ex aquis exerant R. 10, 4. respirantia animalia cur ab humore suffocentur, et pisces ab aere R. 19, 1. respiratione cur careant animalia nonnulla R. 9, 1. respirationis expertes sunt pisces et cætera pulmone carentia R. 2, 1
- Responsio in somnis I. 3, 18
- Resurrectio mortuorum A. i. 3, 8
- Retro quid J. 1, 5
- Rhipæ, seu Rhipæi montes M. i. 13, 19
- Rhodanus fl. M. i. 13, 28
- Rhodope mons M. i. 13, 21
- Ros ubi gignatur M. i. 10, 4. roris principia M. i. 10, 1
- S.
- Sales ex humidis M. iv. 7, 8
- Salsedinis causa M. ii. 3, 13, 19, 20
- Sanguis qua parte corporis purior et impurior So. 3, 27. sanguinis principium So. 3, 28. locus So. 3, 2
- Sanguineus color in cælo M. i. 5, 1
- de Sapore S. 4, 1. saporibus mutat calor S. 4, 4. saporum et colorum species septem S. 4, 18
- Sardoum mare seu pelagus M. ii. 1, 11. Mu. 3, 9
- Saturni orbis Mu. 2, 9. Saturni stella Mu. 6, 18
- Scientiæ corruptio L. 2, 2
- Scombrus mons M. i. 13, 21
- Scoriæ odorem amittunt S. 5, 5
- Scythia extrema M. i. 13, 19. Scythiæ fons amarus M. ii. 3, 41
- Selli pop. M. i. 14, 15
- Semen A. ii. 1, 11. semen, superfluitas est L. 5, 5. an per arteriam profuat Sp. 6, 1. semine abundantia cito senescunt L. 5, 5
- Senectus quid R. 18, 1. frigida et sicca est L. 5, 1
- de Sensilibus A. ii. 6, 1. sensibile omne magnitudo est, eaque dividua S. 7, 26. sensibile omne dividuum S. 7, 19. sensibiles passionibus an dividantur in infinitum S. 6, 1
- Sensorium sensilis excessu interimitur A. iii. 13, 6. sensoria etiam parvam differentiam sentiunt I. 2, 7. sensoriorum situs S. 2, 20
- de Sensu omni in genere A. ii. 5, 1. 12, 1. sensuum communia et propria I. 1, 2. sensus quomodo fiat S. 1, 6. 3, 15. sensus et motus proprii principium e corde So. 2, 14. sensus cur habeamus plures A. iii. 1, 10. sensus quinque quomodo ad quatuor elementorum naturam aptentur S. 1, 2. sensum non esse alium præter quinque: nec communium sensuum esse posse proprium sensorium A. iii. 1, 1. sensuum ratio A. ii. 7, 13. officium et finis A. iii. 13, 7. sensus in homine quis sit exactissimus A. ii. 9, 3. sensu quo vel superet vel non exæquet homo cætera animalia S. 4, 2. sensus facile decipiuntur in animi et corporis affectibus I. 2, 15. sensuum sensus cur non fiat A. ii. 5, 2. sensus aeris et aquæ quæ sint A. iii. 1, 4
- Sentiri duo an simul ab eodem possint S. 7, 1
- Separata separatis judicari non queant A. iii. 2, 1
- Sepiæ R. 12, 6. sepiæ atramentum S. 2, 5
- Septentrio non fert animalia quibus, nullus aut paucus sanguis L. 5, 9

- Septentrionales venti M. ii. 4, 18. cur
plures meridianis M. ii. 6, 11
Serenitas Mu. 4, 4. serenitatis signum
M. iii. 3, 2
Serpentes et lacertæ ubi majores L.
5, 8
Serra lignea M. iv. 12, 5
Serum lactis M. iv. 7, 9
Sesostris M. i. 14, 20
Sicanica Siciliæ regio M. ii. 3, 40
Siccum et humidum passiva M. iv. 1, 1
sicci et humidi passionis in mixtis
durum et molle M. iv. 4, 1
Sicilia terræ motibus obnoxia M. ii.
8, 8. Siculum mare M. ii. 1, 11
Siderum divisio Mu. 2, 7
Similaribus partibus constantia, unde
sint composita, et qualia sint inde
membra vel instrumenta M. iv. 12, 1
Simile an patiat a simili A. i. 5, 11.
ii. 5, 1. simili alitur et augetur A.
ii. 4, 17
Sipylus mons M. ii. 8, 42
Sitis A. ii. 3, 4
Sol puniceus M. iii. 4, 10. solis latitudo
M. ii. 2, 6. conversiones M. ii. 2, 7
solaris corporis magnitudo A. iii. 3,
15
Somnus A. i. 1, 5. somnus quid So.
1, 2, 12, 14. 3, 18, 30. epilepsiæ si-
milis So. 3, 12. somni causa So.
2, 9. *Quære* Vigilia
Somnia sensoriæ partis affectus sunt
quatenus imaginativa est I. 1, 1. an
divinitus immittantur D. 1, 3. non
immittuntur divinitus D. 2, 1. som-
niorum causa secundum Democri-
tum et ipsum Aristotelem D. 2, 5,
7, 8. somnia e qualicunque sensi-
lium genere oriuntur I. 2, 1. som-
nia quid impediatur, vel turbulenta
efficiat, aut evidentia I. 3, 5, 6. som-
nia vel causæ sunt, vel signa, vel
casus eorum quæ fiunt, et qualia
horum singula So. 1, 5. somnia, cur
alii per totam vitam nulla, alii pro-
vecta tantum ætate videant I. 3, 19.
somnia de futuris vident etiam vul-
gares homines D. 2, 7. somniorum
significatio D. 1, 2. divinatio D. 1, 1.
interpretes artificiosissimi qui D. 2,
12. somniis ut decipiantur dormien-
tes I. 3, 9. *Vide* Insomnium
Sonitus seu strepitus duplex A. ii. 8, 1
Specierum sedes A. iii. 4, 5. species
specierum mens A. iii. 8, 3. species
sensilium sensus ibid.
Speculi puritas inficitur aspectu mulie-
ris menstr. I. 2, 8
Sphæra ignis et aeris M. ii. 2, 6
Spiritus quid M. iv. 9, 26. spiritus
circulus et vortigo M. iii. 1, 4
Spiritus corpus est Sp. 1, 2. spiritus e
respiratione attractus, an in ven-
trem delatus animalia alat Sp. 5, 1.
spiritus innatus an respiratione au-
geatur Sp. 2, 1. spiritus innati ac-
cretio et duratio quæ Sp. 1, 1. spi-
ritus in arteria motiones tres Sp.
4, 1
Stellæ in cælo discurrentes M. ii. 4, 1
Stratidis comici versus S. 5, 13
Strepitus quid S. 6, 20. strepitus seu
sonitus duplex A. ii. 8, 1. strepitus
post ictum ad aures pervenit S. 6,
11
Strymonis fl. fontes M. i. 13, 21
Sulfur et bituminosa exanimant multa
animalia S. 5, 25
Supra, quid J. i. 5
Symphoniaci S. 7, 11
Syrium inare Mu. 3, 9
T.
Talpa A. iii. 1, 5
Tanais fl. M. i. 13, 15. 14, 25. Mu. 3,
14
de Tangibili et tactu A. ii. 11, 1. Tan-
gere se mutuo quæ nequeant A. ii.
11, 9. Tactus differentia A. ii. 6, 2.
tactum animali cuique inesse ne-
cesse est A. iii. 12, 5. 6. 13, 6
Taprobane insula Mu. 3, 12
Tartarus M. i. 2, 23
Tartessus fl. M. i. 13, 18
Temperaturæ mixtorum M. iv. 11, 1
Temporum percussio S. 2, 17
Tempus nullum sensu caret S. 7, 16
Tenebræ A. ii. 7, 5
Termini simplices A. iii. 6
Terra est velut insula: ejusque longi-
tudo et latitudo Mu. 3, 2, 13. terra,
ut aquæ, sic flatus et ignis fontes
habet multos Mu. 4, 26. terra et
mare locum quandoque mutant M. i.
14, 26, 27. terra navigantibus mo-
veri videtur I. 2, 19. Terræ ambi-
gua natura A. i. 2, 22. terræ ambi-
tus ridicule a quibusdam describitur
M. ii. 5, 14. terræ situs Mu. 2, 1
terræ memorabilia Mu. 4, 1. terræ
partes Mu. 3, 13, 14. terræ inna-
scentium duo genera M. iii. 6, 11, 12
terræ habitabilis duæ sectiones, et
forma M. ii. 5, 12
Terræ motus, ventus, tonitru, eadem
natura M. ii. 9, 20. de terræ motu
sententiæ tres M. ii. 7, 1. terræ
motus causæ et generatio M. ii. 8, 1
terræ motuum species Mu. 4, 30.
terræ motus ut fiant M. ii. 8, 40.
terræ motus ubi vehementiores M. ii.
8, 8. terræ motus plurimi et maximi

- quando fiant M. ii. 8, 5. terræ motus species tremori similis M. ii. 8, 12
- Testudines etiam corde adempto vivunt J. 2, 7. testudines marinæ et terrestres R. 10, 4. in rubro mari majores L. 5, 8
- Thaletis opinio de anima A. i. 2, 17. Thaletis dii innumeri A. i. 5, 20
- Thebæ Ægyptiæ M. i. 14, 9
- Timæus de luce S. 2, 7. Timæi Platonici sententia de animæ ortu A. i. 2, 11. sententia de anima movente corpus A. i. 3, 13. sententia de respiratione refutata R. 5, 1
- Tonitrus generatio M. ii. 9, 20. de tonitru et fulgure quæ fuerit prisco- rum sententia M. ii. 9
- Tyrrhenum mare M. ii. 1, 11
- V.
- Vena magna So. 3, 28. venæ meatus habent Sp. 5, 8. venas et arterias committi inter se Sp. 5, 11. venulæ parvæ e magna vena et arteria manantes Sp. 5, 10
- Ventrem cum ore conjunctum quæ habeant R. 3, 1. ventriculi humiditas et siccitas M. ii. 4, 12
- de Ventis et flatibus M. i. 13, 1. ventus quid M. ii. 4, 17, 20. Mu. 4, 9. venti omnes an unus sint ventus M. i. 13, 3. ventus, terræ motus, tonitru eadem natura M. ii. 9, 20. ventorum generatio M. i. 3, 26. 13, 4. Mu. 4, 3, 9. causæ et generatio M. ii. 4, 1. principium M. ii. 4, 19. principium et ortus M. ii. 4, 4. genera et nomina Mu. 4, 10. divisio Mu. 4, 15. situs: et qui quibus oppositi; qui simul spirent aut non spirent; quot sint: deque cæteris eorum affectionibus, et cujusque natura M. ii. 6, 1. venti cur modo spirent, modo ponant: unde item et quando quique spirent M. ii. 5. ventorum nomina pro ratione situs M. ii. 6, 6. venti septentrionales cur plures meridianis M. ii. 6, 11. venti contrarii M. ii. 6, 5, 6. calidi M. ii. 8, 22. hiberni Mu. 4, 15. humidi M. ii. 6, 20. calidiores M. ii. 6, 14. frigidissimi M. ii. 6, 20.
- sereni M. ii. 6, 22. nubili M. ii. 6, 21. fulgurosi M. ii. 6, 22. plures interdum una spirant M. ii. 8, 6
- Venus lignea Dædali A. i. 3, 11. Veneris stella Mu. 2, 9
- Vespertilionum pedes Sp. 8, 4
- Vestæ risus M. ii. 9, 5
- Vestes puræ citius maculantur I. 2, 11
- Vigilia quid So. 1, 10, 14. vigilia et somnus cur accidunt animalibus, et quem ob sensum, seu quos ob sensus So. 2, 1. vigilia et somnus in eandem animæ partem cadunt, et neque animæ, neque corporis sunt propria, sed utriusque communia; nec nisi solis animalibus accidunt, et quidem per vices So. 1. vigiliæ et somni principium unde oriatur So. 3, 1. vigiliæ excessus So. 1, 11
- Vigor seu vegeta ætas R. 18, 1
- Vinum evaporans M. ii. 3, 29. vinum spiritosum est, præcipue nigrum So. 3, 14. pueris et nutricibus non confert So. 3, 14. vini passionibus M. iv. 9, 28, 29
- Virgarum et pareliorum causæ et generatio M. iii. 6, 1
- Visus officium A. iii. 13, 7. visus auditu celerior M. ii. 9, 8. Mu. 4, 18. visus aquæ est S. 2, 11. tactu dignior I. 2, 18. non tantum patitur, sed etiam agit aliquid et emittit I. 2, 7, 8
- Visibile quid A. ii. 7, 1. visibile priusne in intermedium an in sensum agat, an utrumque simul afficiat S. 6, 12
- Vita quid R. 18, 1. vitæ principium quando deficiat R. 17, 5. vitæ longitudo in quibus animantium generibus vel major sit vel minor L. 4, 1. longævitatis causæ L. 5, 1. longævitatis in plantarum genere differentiæ L. 6, 1
- Viviparæ R. 10, 2
- Umbri pop. M. ii. 3, 38
- Universi opifex et conservator Deus Mu. 6, 2
- Unguis coagmentatio Sp. 6, 6
- Vox quid A. ii. 8, 14, 15
- Vulcani minæ et risus M. ii. 9, 5
- Z
- Zephyri tres Mu. 4, 12